

๑๐๐ ปี สยาม

การหนังสือพิมพ์ ของฉัน

สุชาติ สวัสดิ์ศรี

ความเรียงและสารคดี
เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์
รวมพิมพ์เป็นเล่ม
ครั้งแรก

สุชาติ สวัสดิ์ศรี
บรรณาธิการและหมายเหตุบรรณาธิการ

ที่ ศธ 0205/2338

กระทรวงศึกษาธิการ

ก.ท.ม. 10300

7 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง การเสนอชื่อบุคคลสำคัญหรือผู้มีผลงานดีเด่นและเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ให้ยูเนสโกประกาศยกย่องและร่วมเฉลิมฉลอง ในปี 2547-2548

เรียน นายกมลมาศนักเขียนแห่งประเทศไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือยูเนสโกที่ 32 C/71 ลงวันที่ 16 ตุลาคม 2546

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการเสนอชื่อนายกฤษดา สายประดิษฐ์ (ศรีบูรพา) ให้ยูเนสโกประกาศยกย่องและร่วมเฉลิมฉลองเนื่องในวันครบชาตกาล 100 ปี ในวันที่ 31 มีนาคม 2548 นั้น

ในการนี้ยูเนสโกได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวในขั้นสุดท้ายในการประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโกครั้งที่ 32 ระหว่างวันที่ 29 กันยายน-17 ตุลาคม 2546 ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศสแล้ว และได้มีมติเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2546 ให้การฉลองครบชาตกาล 100 ปี ของนายกฤษดา สายประดิษฐ์ (ศรีบูรพา) ในวันที่ 31 มีนาคม 2548 เสนอโดยมูลนิธิเสรียวโรกเศศ-นาคะประทีป และสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย เป็นรายการที่ยูเนสโกจะร่วมเฉลิมฉลองในปี 2548

จึงเรียนเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาดำเนินการจัดกิจกรรมเฉลิมฉลอง จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางจรรยาพร จรณินทร์)

รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ

โทร. 0 2628-5647 โทรสาร 0 2281-0953

e-mail : kusumlek@hotmail.com

การหนังสือพิมพ์ของฉัน

ข้อเขียนหนังสือพิมพ์ของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ในฐานะนักหนังสือพิมพ์
รวมพิมพ์เป็นเล่มครั้งแรก ในวาระ “100 ปี กุหลาบ สายประดิษฐ์”

สุชาติ สวัสดิ์ศรี

บรรณาธิการและหมายเหตุบรรณาธิการ

คณะกรรมการอำนวยการจัดงาน 100 ปี ศรีบูรพา (กุหลาบ สายประดิษฐ์)

คณะอนุกรรมการฝ่ายศิลปวัฒนธรรม (วรรณกรรม)

จัดพิมพ์

คณะกรรมการอำนวยการจัดงาน

100 ปี ศรีบูรพา [กุหลาบ สายประดิษฐ์]

ประธานกรรมการ : นายจตุรงค์ ฉายแสง

คณะอนุกรรมการฝ่ายศิลปวัฒนธรรม [วรรณกรรม]

ประธานอนุกรรมการ : นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี

การหนังสือพิมพ์ของฉัน

ชื่อเขียนหนังสือพิมพ์ของกุหลาบ สายประดิษฐ์

บรรณาธิการและหมายเหตุบรรณาธิการ โดย สุชาติ สวัสดิ์ศรี

ชำระต้นฉบับ : นางวรรณมา สวัสดิ์ศรี

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ : ISBN 974-94182-0-4

พิมพ์ครั้งแรก : มีนาคม 2549

จำนวนพิมพ์ : 2,500 เล่ม

ลิขสิทธิ์ © : นางชนิด สายประดิษฐ์ / นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี

ผู้จัดพิมพ์ : คณะกรรมการอำนวยการจัดงาน 100 ปี ศรีบูรพา [กุหลาบ สายประดิษฐ์]

แบบปก : ทองรัช เทพารักษ์

รูปเล่ม : เรืองกิตติ์ รักษาภูษินันท์, ภิญญา สวัสดิ์ศรี

รูปประกอบ : สำนักช่างวรรณกรรม

พิสูจน์อักษร : ศิรวร แก้วกาญจน์, อานันต์ ดุปรี, ชากุณิ บุญรักษ์

ดูแลการผลิต : อธิระ บิวต์นซ์

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์ แอด. ที. เพรส โทรศัพท์ 0-2434-9883

ชีวิตและงานโดยสังเขป

กุหลาบ สายประดิษฐ์

กุหลาบ สายประดิษฐ์ เกิดเมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2448 เป็นชาวกรุงเทพฯ กำพร้าบิดาแต่เล็ก มารดารับจ้างเย็บเสื้อผ้า พี่สาวคนเดียวไปเล่นละครร่ำเพื่อแบ่งเบาภาระทางบ้าน และส่งเสริมให้กุหลาบได้เรียนหนังสือ

พ.ศ.2468 จบมัธยม 8 โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์

พ.ศ.2469 เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการหนังสือ 'เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์' รายเดือน

พ.ศ.2472 เป็นเจ้าของและบรรณาธิการหนังสือ 'สุภาพบุรุษ' รายปักษ์

พ.ศ.2475 เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ 'ประชาชาติ' รายวัน

พ.ศ.2477 บวชที่วัดเบญจมบพิตรเป็นเวลา 1 พรรษา

พ.ศ.2478 แต่งงานกับชนิด ปริญาญาณกุล (นามปากกา 'จุลเสียด')

มีบุตรด้วยกัน 2 คน คือ สุรภินและสุรพันธ์ สายประคิษฐ์

พ.ศ.2479 ได้รับเชิญจาก นสพ.อาชาอี เดินทางไปเยือนประเทศญี่ปุ่น เป็นเวลา 6 เดือน

พ.ศ.2482 เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ 'สุภาพบุรุษ' และประจำกองบรรณาธิการ 'ประชามิตร-สุภาพบุรุษ'

พ.ศ.2484 เป็นประธานก่อตั้งสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

พ.ศ.2485 ถูกจับกุมครั้งแรกกรณี 'กบฏไทยอิสระ'

พ.ศ.2485 เขียนคัดค้านรัฐบาลที่ร่วมกับญี่ปุ่นในการทำสงครามและเข้าร่วมขบวนการเสรีไทย

พ.ศ.2486 สอบได้ 'ธรรมศาสตรบัณฑิต' มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง

พ.ศ.2487 เป็นนายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

พ.ศ.2490 เดินทางไปทัศนศึกษาและศึกษาเพิ่มเติมที่ประเทศออสเตรเลีย เป็นเวลา 2 ปี

พ.ศ.2492 เป็นเจ้าของและบรรณาธิการสำนักพิมพ์ 'สุภาพบุรุษ'

พ.ศ.2494 เป็นรองประธานคณะกรรมการสันติภาพแห่งประเทศไทย

พ.ศ.2495 ถูกจับกุมครั้งที่ 2 กรณี 'กบฏสันติภาพ'

พ.ศ.2500 ได้รับนิรโทษกรรมเนื่องในวโรกาสครบรอบ 25 พุทธศตวรรษ

พ.ศ.2501 ได้รับเชิญจากสมาคมวิเทศสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมไปเยือนประเทศจีน ระยะนั้นได้เกิดการรัฐประหารในประเทศไทย จึงลี้ภัยการเมืองอยู่ที่นั่นเป็นเวลา 16 ปี

พ.ศ.2517 ถึงแก่กรรมที่ปักกิ่ง เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน

พ.ศ.2531 'กองทุนศรีบูรพา' นำชื่อมาก่อตั้ง 'รางวัลศรีบูรพา'

พ.ศ.2537 นำอิฐกลับมาไว้ที่สุสานหลวงวัดเทพศิรินทร์

พ.ศ.2541 กรุงเทพมหานครตั้งชื่อถนนสายหนึ่งในเขตบึงกุ่มว่า 'ถนนศรีบูรพา' และทำแผ่นป้ายสตูดิโอสันติภาพลายมือกุหลาบ สายประติษฐ์ ติดไว้ที่ 'สวนสันติภาพ' เขตบึงกุ่ม

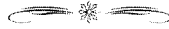
พ.ศ.2543 คณะอนุกรรมการฝ่ายรางวัล มอบ 'รางวัลปรีดี พนมยงค์' ในฐานะเป็นบุคคลดีเด่นด้านประชาธิปไตยในรอบ 100 ปี

พ.ศ.2546 ยูเนสโกประกาศการคัดเลือก 'บุคคลดีเด่นของโลก' ประจำปี 2547-2548 จำนวน 43 คน โดยมีคนไทยได้รับการคัดเลือกในวาระครบ 100 ปีชาตกาล คือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ และกุหลาบ สายประติษฐ์

พ.ศ.2548 วันที่ 31 มีนาคม ฉลอง 100 ปีชาตกาล กุหลาบ สายประติษฐ์

กุหลาบ สายประติษฐ์มีผลงานหลายด้านในฐานะนักคิด นักเขียน นักหนังสือพิมพ์ และนักมนุษยภาพ ผลงานหลายเรื่องได้รับการพิมพ์ซ้ำหลายครั้งจนถึงปัจจุบัน และมีประวัติปรากฏอยู่ในหนังสือสารานุกรมต่างประเทศ 2 เล่ม คือ World Biography และ Encyclopedia of World Literature in the 20th Century ผลงานบางเล่มได้รับการแปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา โดยมีทั้งผลงานที่ใช้ชื่อจริงและนามปากกา เช่น 'ศรีบูรพา' 'อิสสรชน' 'อุบาสก' ฯลฯ ●

สารบัญ

บทกล่าวนำ : สุชาติ สวัสดิ์ศรี 15

ข้อเขียนหนังสือพิมพ์ : กุหลาบ สายประดิษฐ์

ภาค 1 : ชีวิตการหนังสือพิมพ์

[ไม่ทราบเวลา]	บทบาทอันหนึ่งในชีวิตการหนังสือพิมพ์ของฉัน	35
[2482]	หนังสือพิมพ์	43
[2484]	หนังสือพิมพ์ในประเทศประชาธิปไตย	49
[2489]	การสูญเสียอิสรภาพของหนังสือพิมพ์	53
[2500]	คุณค่าแห่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์	57

ภาค 2 : หนังสือพิมพ์อังกฤษ

[2493]	หนังสือพิมพ์อังกฤษในยามสงคราม	69
--------	-------------------------------	----

ภาค 3 : สารคดีเกี่ยวกับการหนังสือพิมพ์

[2500]	หนังสือพิมพ์ 'เดอะไทมส์'	95
--------	--------------------------	----

ภาค 4 : เสรีภาพของหนังสือพิมพ์

[2500]	พัฒนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์	223
--------	--------------------------------	-----

ภาคผนวก :

[2494]	บันทึกของคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย 10 มิถุนายน พ.ศ.2495	329
--------	---	-----

วาทะ

หนังสือพิมพ์จะดีหรือชั่วก็อยู่ที่คนทำ

“หนังสือพิมพ์นั้นมิใช่เป็นของที่เกิดได้เอง เป็นได้เอง
จะเป็นหนังสือพิมพ์ขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีคนทำมันขึ้น
ฉะนั้น หนังสือพิมพ์จะดีหรือชั่วก็อยู่ที่คนทำ...”

กุหลาบ สายประดิษฐ์

บางตอนจาก หนังสือพิมพ์

นสพ. ประชามิตร : พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๒

วาทะ

เครื่องส่องสาธารณมติ

“หนังสือพิมพ์และผู้ทำหนังสือพิมพ์ ต้องรักเกียรติและรักดีต่อหน้าที่ของตน หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอข่าว หรือความเห็นอันประกอบด้วยอคติ คือจะต้องไม่จงใจทำอะไรที่ผิดความจริง โดยทั้งที่รู้อยู่แก่ใจ และได้ทำโดยทางหนังสือพิมพ์นั้น นับว่าเป็นการประกอบกรรมอันชั่วร้ายอย่างที่สุด เพราะจะทำให้ประชาชนเป็นอันมากเกิดความเข้าใจผิด และรัฐบาลจะอาศัยใช้หนังสือพิมพ์ เช่นนั้นเป็นเครื่องส่องสาธารณมติก็ไม่ได้ รัฐบาลที่จะเป็นเหมือนคนตาบอด... หนังสือพิมพ์จึงมีส่วนร่วมอยู่ด้วยอย่างสำคัญในการสร้างสรรค์ความวัฒนาสถาพรให้แก่ระบอบประชาธิปไตย...”

กุหลาบ สายประดิษฐ์

บางตอนจาก หนังสือพิมพ์ในประเทศไทยประชาธิปไตย

นสพ. ประชามิตร-สุภาพบุรุษ : ฉบับวันชาติ พ.ศ.๒๔๘๔

วาทะ

เสรีภาพและหนังสือพิมพ์

“บัดนี้ หนังสือพิมพ์พากันเรียกร้องรำพรรณถึงเสรีภาพซึ่งพรัดพรากจากไปนาน หนังสือพิมพ์จำเป็นจะต้องเรียกร้องและวางแผนเสรีภาพของตนเป็นธัมตา หนังสือพิมพ์จำเป็นจะต้องต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งเสรีภาพเป็นธัมตา เพราะว่าถ้าปราศจากเสรีภาพอันเปรียบเหมือนดวงใจของหนังสือพิมพ์แล้ว หนังสือพิมพ์ก็ไม่เป็นหนังสือพิมพ์ตามความหมายอันแท้จริงอีกต่อไป หรืออย่างน้อยก็ไม่สามารถทำหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ได้ เสรีภาพที่ไม่มีหนังสือพิมพ์นั้น ยังดีเสียกว่าหนังสือพิมพ์ที่ไม่มีเสรีภาพเป็นไหน ๆ และถ้าหนังสือพิมพ์ต้องสูญเสียเสรีภาพไปแล้ว เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนก็จะพลอยสั่นสะเทือนไปด้วยกัน เสรีภาพของหนังสือพิมพ์จึงเป็นหลักประกันเสรีภาพของประชาชนไปในตัว ฉะนั้นเมื่อหนังสือพิมพ์หรือนักหนังสือพิมพ์เรียกร้องรำพรรณถึงเสรีภาพนั้น เขามีได้เรียกร้องเพื่อประโยชน์ส่วนตัวเขาเอง หากเป็นการเรียกร้องเพื่อเขาจักได้มีโอกาสบำเพ็ญกรณียกิจต่อประชาชน การเรียกร้องเสรีภาพของเขาเป็นไปเพื่อสาธารณะประโยชน์...”

กฤษดาบ สายประดิษฐ์

บางตอนจากชิ้นงานเรื่อง เสรีภาพ

เขียนเมื่อวันที่ ๔ กันยายน พ.ศ.๒๔๘๗

(สะกดการันต์คงไว้ตามการใช้ภาษาไทยในยุค ‘อักษรวิบัติ’
ของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม)

วาทะ

ประวัติศาสตร์และประชาธิปไตย

“...ประวัติศาสตร์ได้ให้บทเรียนแก่เราว่า การมีรัฐสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเข้าไปนั่งในสภานั้น มิจำเป็นจะต้องหมายความว่า ประเทศได้เป็นประชาธิปไตย หรือหมายความว่าอำนาจการปกครองอันแท้จริงได้ตกอยู่ในมือของประชาชน ข้อที่จะแสดงว่าอำนาจอันแท้จริงอยู่กับประชาชนหรือไม่นั้น ไม่ได้อาศัยแต่เพียงว่าได้มีกฎหมายและสถาบันที่มีชื่อว่าประชาธิปไตยเท่านั้น หากขึ้นอยู่กับความเป็นจริงที่บังเกิด และที่ระคนอยู่ในชีวิตของประชาชน...”

กุหลาบ สายประดิษฐ์

บางตอนจาก *พัฒนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์*
ปियมิตรวันจันทร์ : ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๐

วาทะ

คือชีวิตที่ผูกพันอยู่กับธรรม

“ผู้ที่เคยกระทำผิดต่อประชาชน จงกลับตัวเสีย จงแก้ตัวใหม่ ด้วยการตั้งต้นชีวิตใหม่ คือชีวิตที่ผูกพันอยู่กับธรรมและประชาชน...

ผู้กล้าหาญ คือผู้ที่กล้าเรียกคำผิดของตนเองว่าเป็นความผิด และกล้าที่จะทิ้งมันเสีย

พรหม่อมมีแก่ท่านสาธุชนนักรบการเมืองผู้ตั้งใจไว้จะใช้ประชาชนด้วยความซื่อสัตย์และด้วยการดำเนินการเมืองโดยธรรม”

กุหลาบ สายประดิษฐ์

บางตอนจากชิ้นงานเรื่อง การเมืองที่มีธรรมะ

พิมพ์ครั้งแรกใน ปิตุภูมิ : ๒๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๙๙

คำอุทิศ

แต่ สุภา ศิริमानนท์

สุภาพบุรุษ 'อักษรศาสตร์'

ผู้เอ่ยถึง 'กุหลาบ สายประดิษฐ์'

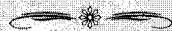
ในฐานะนักหนังสือพิมพ์อุทิศมคติ ให้ข้าพเจ้าได้รู้จักเป็นคนแรก

ในยุคสมัย 'มีตบอดทางปัญญา'

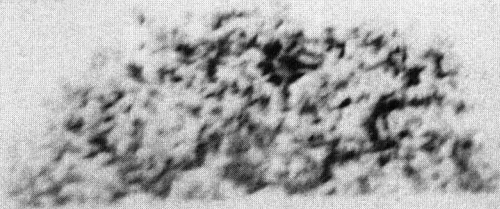
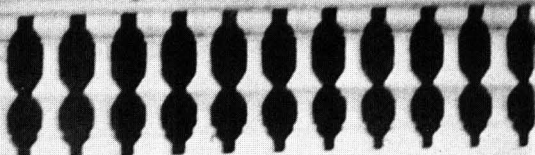
*To Think freely is good,
but to think right is better.*

การคิดอย่างอิสระนั้นก็ดีอยู่
แต่การคิดอย่างถูกต้องย่อมดีกว่า

ଅନ୍ଧାରମୁକ୍ତି

THE NATION

บทกล่าวนำ

ตัวแบบและหัวเชื้อ

การเป็นนักหนังสือพิมพ์ของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ส่งผลทางหลักคติอะไรให้สังคมไทย

ชีวิตของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ อาจกล่าวได้ด้วยถ้อยคำ
ของเขาเองที่บันทึกไว้ว่า ‘ออกจากประตูโรงเรียนก็ตรงเข้าสู่ประตู
ของโลกหนังสือ’ คือเริ่มต้นมาตั้งแต่อายุ ๑๗ (พ.ศ.๒๔๖๕)
โดย กุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้บอกกับเราเป็นครั้งแรกว่า ...เริ่ม
ฝึกหัดแต่งหนังสือ’ และ ‘...ออกหนังสือพิมพ์ในห้องเรียน (type)
ชื่อ ศรีเทพ ใช้นามปากกา ดาวราวอย...’ นี่คือข้อมูลจากเอกสาร
ชั้นต้นที่ทำให้สามารถระบุได้ว่าชีวิตการประพันธ์และการทำหนังสือ
ของสามัญบุรุษผู้นี้เริ่มต้นขึ้นอย่างตั้งใจและมุ่งมั่น ซึ่งตอนนั้น
กุหลาบ สายประดิษฐ์ ยังเป็นนักเรียนนุ่งกางเกงขาสั้นอยู่ชั้นมัธยม
๖ โรงเรียนวัดเทพศิรินทร์ และต่อมาเมื่อเรียนจบชั้นมัธยม ๘ ใน
ปี พ.ศ.๒๔๖๘ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ก็ ‘กระโจน’ เข้าสู่แวดวง
ที่เขาเรียกว่า ‘ประตูของโลกหนังสือ’ ทั้งในฐานะนักเขียน นัก

ประพันธ์ และนักหนังสือพิมพ์อย่างไม่รีรอ โดยเริ่มต้นจากการเขียนนิยาย แลदनิยาย ที่บางเรื่องได้บทมาจาก ‘หนังสือพิมพ์’ ที่เข้ามาฉายในช่วงเวลานั้น รวมทั้งเขียน ‘กลอนลำตัด’ เพื่อหารายได้พิเศษช่วยเหลือตัวเอง จนกระทั่งได้เริ่ม ‘ทำหนังสือ’ อย่างเป็นทางการในฐานะ ‘ผู้ช่วยบรรณาธิการ’ หนังสือรายเดือน *เสนาศึกษาและแม่วิทยาศาสตร์* ของโรงเรียนนายร้อยทหารบก เมื่อ พ.ศ.๒๔๖๘ และมารวบรวมสมัครพรรคพวกจนเกิดเป็น ‘คณะสุภาพบุรุษ’ โดยริเริ่มก่อตั้งหนังสือรายปักษ์ *สุภาพบุรุษ* ที่เขาเป็นทั้งเจ้าของและบรรณาธิการเมื่อ พ.ศ.๒๔๗๒ และในอีก ๑ ปีต่อมาจึงได้ก้าวเข้าสู่แวดวงที่กุหลาบเรียกว่า ‘จักรวรรดิหนังสือพิมพ์รายวัน’ อย่างเต็มตัวเป็นครั้งแรก ในฐานะบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ *บางกอกการเมือง* รายวัน เมื่อ พ.ศ.๒๔๗๓ ซึ่งขณะนั้นเขาเพิ่งมีอายุเพียง ๒๕ ปีเท่านั้น

กุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้ย้อนรำลึกถึงความหลังในครั้งนั้นว่า ‘...ฉันก็ยังตอบไม่ได้ถนัดว่ามีอุปนิสัยขึ้นจากเหตุใด ถ้ามีใช่จากความบ้าบิ่น ความทะเยอทะยาน ประกอบกับความเขลาของคนหนุ่มคนหนึ่ง ซึ่งอาจมีผู้เห็นใจในภายหลังว่าเป็นนักหนังสือพิมพ์โดยกำเนิด’ และต่อมาเขายังขยายความจนเห็นภาพการเริ่มต้นชีวิตนักหนังสือพิมพ์ของเขาไว้เองว่า ‘...การที่ฉันได้เป็นตัวตนของฉันเองนี้ จะเป็นเลือกทางผิดหรือถูกก็ตาม ฉันถือว่าเป็นสมบัติอันประเสริฐเท่าที่ฉันจะแสวงหาได้ และเท่าที่มนุษยโลกจะอำนวยความสะดวกให้ได้...’ (อ้างใน *บทบาทอันหนึ่งในชีวิตการหนังสือพิมพ์ของฉัน*) และจากความรำลึกดังกล่าว ผมเข้าใจว่าคงจะไม่มีผู้ใดในรุ่นหลังกล้าปฏิเสธว่า กุหลาบ สายประดิษฐ์ คือ ‘นักหนังสือพิมพ์โดย

กำเนิด' และเป็น 'สมบัติอันประเสริฐ' ของแผ่นดิน

ภาพรวมที่สรุป 'ความเป็น กุหลาบ สายประดิษฐ์' ไว้อย่างกว้าง ๆ จากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง ก็คือ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้เปลี่ยนผ่าน 'ตัวตน' จากการเป็นนักเขียน นักประพันธ์ มาเป็น 'บรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน' เพื่อรับผิดชอบภาระงานในฐานะนักหนังสือพิมพ์อย่างเต็มตัว เมื่ออายุเพิ่งเข้าวัยเบญจเพศ ซึ่งนับว่ายังหนุ่มแน่น แต่ทว่าเต็มเปี่ยมไปด้วยประสบการณ์ที่เขา 'ครูฝึกสักจำ' มาจากการอ่าน การเขียน และการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง จนทำให้เขาเป็นที่ประจักษ์ต่อมาด้วยผลงานที่เต็มไปด้วยพลังทั้งเรื่องสามัญสำนึกและจิตสำนึกทางสังคม-การเมือง กุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้ปฏิบัติภารกิจในฐานะนักหนังสือพิมพ์อย่างซื่อสัตย์มาเรื่อย ทั้งในฐานะบรรณาธิการและประจำกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน โดยเริ่มตั้งแต่ *บางกอกการเมืองไทยใหม่ ประชาชาติ* เรื่อยมาจนถึง *สุภาพบุรุษ* และ *ประชามิตร-สุภาพบุรุษ* นอกจากนี้ยังได้เขียน 'ชิ้นงานการเมือง' และ 'ชิ้นงานหนังสือพิมพ์' ประเภทต่าง ๆ ไว้อีกจำนวนมาก ทั้งในฐานะบทบรรณาธิการ บทนำ บทความ ความเรียง และงานคอลัมน์ต่างกรรมต่างวาระที่เขาเขียนให้เพื่อนมิตรในแวดวงหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ รายปักษ์ รายเดือน และยังมีผลงานกระจัดกระจายอยู่ในอีกหลายแห่ง เช่นในหนังสืออนุสรณ์ประจำปี และหนังสือแจกงานศพ เป็นต้น

กุหลาบ สายประดิษฐ์ เคยบันทึกภาพชีวิตในฐานะนักหนังสือพิมพ์ของเขาไว้อย่างอ่อนน้อมถ่อมตนครั้งหนึ่งว่า '...ฉันได้ตั้งต้นชีวิตการหนังสือพิมพ์ของฉัน โดยปราศจากผู้นำทาง โดย

ปราศจากการอบรมสั่งสอนจากอาจารย์ในสำนักใดในเมืองไทยนี้
ฉันมีความพอใจแล้วที่ฉันได้ตั้งต้นชีวิตการหนังสือพิมพ์ขึ้นมาจาก
ความรู้เพียงหยิบมือหนึ่ง จากสิ่งที่ไม่มียี่สิบวรรณะอะไร ฉัน
พอใจแล้วที่ฉันได้แต้มสีให้แก่ชีวิตของตนเอง ที่ฉันได้ค้นหาหน
ทางออกมาจากอุโมงค์มืดด้วยมือของตนเอง ฉันพอใจก็เพราะว่า
ถึงแม้ฉันได้ล้มลุกคลุกคลานในระหว่างค้นหาทาง ในที่สุดฉันก็
ได้พบหนทางของฉัน ฉันได้เป็นตัวตนของตนเองตลอดเวลาที่ฉัน
ได้บากบั่นมาในจักรวรรดิหนังสือพิมพ์...

ด้วยเหตุนี้ บทบาทของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ในฐานะนัก
หนังสือพิมพ์ที่เขาบอกไว้เองว่า ‘...เป็นตัวตนของตนเองตลอดเวลา’
นั้นจึงถือเป็นบทบาทสูงเด่นของเขาที่ปรากฏขึ้นมาในบรรณพิภพ
อย่างมีเกียรติ เสมอต้นเสมอปลาย และชื่อสัตย์ต่อวิชาชีพอย่าง
ยี่ดอชิงเอาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

สุภา ศิริमानนท์ ศึกษารุ่นน้องในทางงานหนังสือพิมพ์ได้
เคยกล่าว ‘บุษาคฐุ’ เกี่ยวกับ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ไว้ครั้งหนึ่ง
ว่า

‘ความเป็นนักหนังสือพิมพ์ในยุคสมัยของท่านนั้น ได้รับความ
ยอมรับนับถือว่าเป็นนักหนังสือพิมพ์ชั้นหนึ่ง ประกอบ
ภารกิจด้วยหลักวิชา และเกาะแน่นกับจริยธรรมแห่งอาชีพปฏิญาณ
มีความเป็นธรรมในฐานะของหัวหน้างาน และปฏิบัติตนเป็นแบบ
อย่างที่ตั้งงามแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา แนะแนว และให้อนุสาสน์เท่า
ที่จะให้ได้ตามความเหมาะสม...’ ซึ่งเกียรติคุณดังกล่าวมานั้น สุภา
ศิริमानนท์ได้ยืนยันไว้อย่างหนักแน่นว่า ‘...เป็นเกียรติคุณชื่อเสียง
ซึ่งผู้เป็นเจ้าของได้สร้างสมขึ้นมาด้วยตนของตน’ (อ้างใน สุภา

ศิริมานนท์ 'ความทรงจำ : ชีวิตและการต่อสู้ของ กุหลาบ สายประดิษฐ์' โลกหนังสือ : ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๑)

นอกจากเกียรติคุณในฐานะนักหนังสือพิมพ์อันเป็นที่ยอมรับดังกล่าว กุหลาบ สายประดิษฐ์ ยังเป็นบุคคลที่มีคุณชื่อยอดอันสร้างสมขึ้นมาด้วยตนเองอีก ๒ ประการคือ เป็นนักประพันธ์ชั้นยอด และเป็นนักมนุษยภาพชั้นเยี่ยม (สุภา ศิริมานนท์ เรียกว่า 'เป็นนักปฏิบัติ') บทบาทในฐานะของนักประพันธ์นั้นเราท่านคงไม่มีข้อกังขา เนื่องจากมีตัวอย่างปรากฏผ่านกาลเวลามามากกว่าครึ่งศตวรรษ อาทิ งานการประพันธ์อย่างเช่น *ถูกผู้ชาย สงครามชีวิต ช่างหลังภาพ ป่าในชีวิต แลไปข้างหน้า ขอแรงหน่อยเถอะ คำขานรับ ฯลฯ* และบทบาทในฐานะนักมนุษยภาพหรือนักปฏิวัตินั้นก็มีตัวอย่างปรากฏให้เห็นจากการอุทิศชีวิตผ่านทางงานวรรณกรรมและงานหนังสือพิมพ์ โดยมีเป้าหมายเพื่อการต่อสู้เรียกร้องเอกราชประชาธิปไตย และ 'การเมืองของประชาชน' ซึ่งเป็นความหมายที่กุหลาบ สายประดิษฐ์ มุ่งมั่นรับใช้ และมีความเห็นมาแต่ครั้งหลังสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ แล้วว่า 'ระบอบประชาธิปไตย' นั่นคือ 'ครรลองแห่งราษฎร' เป็นใหญ่ หาใช่ถือเอานักการเมืองเป็นใหญ่ 'การเมืองเป็นเรื่องประชาชน' มิใช่เป็นเรื่องของนักการเมืองแต่ฝ่ายเดียว คำว่า 'การเมืองของประชาชน' เคยเป็นชื่อหนังสือรวม 'ชิ้นงานการเมือง' เล่มเดียวของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ที่เคยได้รับการพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.๒๕๐๐ ในขณะที่เขายังมีชีวิตอยู่บนผืนแผ่นดินสยาม แต่รูปธรรมของชิ้นงาน 'การเมืองของประชาชน' ที่ปรากฏนั้น เราสามารถยกตัวอย่างย้อนหลังกลับไปได้จนถึงผลงานยุคแรกของเขาอย่างเช่น *มนุษย์*

ภาพ (๒๔๗๔) ระบบหัวโชน (๒๔๗๔) เสรีภาพ (๒๔๗๗) มนุษย์ไม่ได้กินแกดบ (๒๔๗๓) และเรื่อยมาจนถึงงานเคลื่อนไหว ทั้งในฐานะผู้ก่อตั้งและนายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย (๒๔๗๔-๒๔๗๗) และในฐานะรองประธานคณะกรรมการสันติภาพแห่งประเทศไทย (๒๔๗๔)

บทบาทและคุณค่าทั้ง ๓ ประการของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ในฐานะนักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ และนักมนุษยภาพ ถือเป็นตัวตนอันแจ่มชัดและเป็นธาตุแท้ ๓ ประการที่เป็นทั้ง วิถีชีวิต และวิถีปฏิบัติ ในการ ‘...แต่มีสี้ให้แก่ชีวิต’ ของเขาโดยแท้ กล่าวคือมีความต่อเนื่อง ไม่ขัดแย้ง หนุนช่วย และหลอมรวมชีวิตกับการงานจนกลายเป็นหนึ่งเดียว

ภาพชีวิตของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ในฐานะนักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ และนักมนุษยภาพคือหลอมรวมชีวิตกับอุดมคติ จนกลายเป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งผมถือเป็นทั้งตัวแบบและหัวใจของ ‘ชีวิตด้านวัฒนธรรม’ ที่มีหลักคิดเป็นตัวอย่างให้ผู้คนและสังคมไทยรุ่นหลังได้พึงตระหนัก ดังนี้

๑. หลักคิดว่าด้วยการยืนข้างประชาชน

กุหลาบ สายประดิษฐ์ มีทรรศนะมาตั้งแต่ครั้งก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ ว่า การทำงานหนังสือพิมพ์ คือ การทำประโยชน์ให้คนอื่น ดังเขาได้ยึดเป็นคติมาแต่ครั้งเมื่อเขียนเรื่องสั้นชื่อ *เด่นกับไฟ* เมื่อ พ.ศ.๒๔๗๑ โดยให้ตัวละครตัวหนึ่งพูดไว้เหมือนเป็น ‘รหัสลับ กุหลาบ สายประดิษฐ์’ ที่ว่า *ผู้ใดเกิดมาเป็นสุภาพบุรุษ ผู้นั้นเกิดมาสำหรับคนอื่น*

สำหรับ กุหลาบ สายประดิษฐ์ อุดมคติของนักหนังสือพิมพ์ ก็คืออุดมคติของผู้เกิดมาสำหรับคนอื่น

สุภา ศิริมานนท์ เคยเน้นย้ำเรื่องนี้ผ่านมาให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ โดยอ้างข้อตอนใจของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ที่บอกว่า ‘...ในการเป็นนักหนังสือพิมพ์นั้น เราจะต้องเป็นสุภาพบุรุษพร้อมกันไป ด้วยเสมอ’ ซึ่ง ณ ที่นี้ก็หมายถึงหลักคติในการยืนข้างผลประโยชน์ของประชาชนนั่นเอง

๒. หลักคัตว่าด้วยควมรับผิชอบทางจริยธรรม

การยืนข้างผลประโยชน์ของประชาชน ทำให้ชีวิตการงานของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ มีเข็มมุ่งที่แสดงความแน่วแน่ถึงความรับผิชอบ และความกล้าหาญทางจริยธรรม ซึ่งโดยวิธีปฏิบัติของการเป็นนักหนังสือพิมพ์นั้น หมายถึงการเป็น ‘ผู้หมั่นเพียรที่จะเป็นนักหนังสือพิมพ์ชั้นหนึ่ง’ ที่ประกอบภารกิจด้วยหลักวิชาและเกาะแน่นอยู่กับ ‘จริยธรรมแห่งวิชาชีพ’ การเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดีในทรรศนะของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ จึงหมายถึงหลักคติในการประกอบวิชาชีพด้วยความรับผิชอบและเสียสละ

๓. หลักคัตว่าด้วย ‘เกียรติ’ และ ‘ความซื่อสัตย์’

กุหลาบ สายประดิษฐ์ เชื่อเรื่อง ‘เกียรติ’ และ ‘ความซื่อสัตย์’ มาแต่ครั้งเริ่มเข้าสู่วงการหนังสือพิมพ์ ดังจะเห็นได้จากบทความเรื่อง มนุษยภาพ เมื่อ พ.ศ.2474 ที่เขากล่าวว่า มนุษย์นั้นเป็นไทแก่ตัวเอง มนุษย์ไม่ได้เป็นมนุษย์เพราะเกิดมาในชาติตระกูลสูงส่ง แต่มนุษย์เป็นมนุษย์เพราะเขามีโอกาสที่จะเป็นอิสระ

(โดยผ่านการศึกษาย่างเท่าเทียม) หลักคติข้อสำคัญที่ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ยึดถือมาตลอดชีวิตของเขา ก็คือคำกล่าวที่บอกไว้ว่า ‘ความจริงคือความซื่อสัตย์’ ซึ่ง ณ ที่นี้หมายถึง ‘เกียรติ’ นั่นเอง

มนุษย์เป็นไทแก่ตนเอง มนุษย์เป็นอิสระแก่ตนเอง เพราะเขาซื่อสัตย์ต่อตนเองและซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น การเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดี นอกจากจะหมายถึง ‘การเป็นสุภาพบุรุษ’ แล้ว กุหลาบ สายประดิษฐ์ ยังหมายถึงการเป็น ‘ครู’ ที่ดีด้วย เพราะหนังสือพิมพ์เป็นสถาบันอันน่าเชื่อถือที่มีบทบาทให้การศึกษาแก่ผู้คนในสังคมทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

นักหนังสือพิมพ์คือผู้ใช้พื้นที่และใช้ชื่อเขียนต่าง ๆ เป็นวิธีนำเข้าสู่เป้าหมายด้วยความรับผิดชอบ และหลักจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้เคยกล่าวไว้ว่า ‘...เป็นข้อซึ่งเราจะต้องสังวรอยู่ทุกลมหายใจ’ และหลักจริยธรรมเหล่านั้น ‘...ควรจะต้องเป็นหลักซึ่งเราพึงวางกำหนดของเราเองขึ้นมา ไม่ใช่ไปลอกคัดมาจากวงการในประเทศอื่น’ นั่นหมายถึงนักหนังสือพิมพ์ต้องเป็นผู้ตื่นอยู่เสมอด้วยการหมั่นศึกษาเรียนรู้

๔. หลักคิดว่าด้วยสันติภาพ ประชาธิปไตย และความเป็นธรรม

บทบาทการทำงานในฐานะนักหนังสือพิมพ์ของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้ส่งผลให้คนรุ่นหลังมองเห็นอุดมการณ์เพื่อความถูกต้องดีงาม และหลักการที่ว่านี้ก็คือหลักคิดว่าด้วยสันติภาพ ประชาธิปไตย และความเป็นธรรม โดยมีหัวใจอยู่ที่ประชาชน

หรือราษฎรเป็นใหญ่ กล่าวคือเป็น 'สันติภาพของราษฎร' 'ประชาธิปไตยของราษฎร' และ 'ความเป็นธรรมของราษฎร'

คำว่า *การเมือง* ที่ปรากฏขึ้นในหัวทรวงศีรษะของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ เท่าที่เห็นก็มีอยู่เพียงประการเดียวคือ 'การเมืองของราษฎร' (หรือที่เรียกในปัจจุบันว่า 'การเมืองภาคประชาชน') การเมืองของราษฎร หมาย 'การเมืองของนักการเมือง' หรือ 'การเมืองของนักเลือกตั้ง' แต่ประการใด กุหลาบ สายประดิษฐ์ มีความเข้าใจมานานแล้วว่า การเมืองของราษฎรไม่ใช่การตัดสินใจที่มาจากคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว เพราะระบอบประชาธิปไตยที่แท้คือ *ครรลอง* แห่งความเป็นธรรมและความซื่อสัตย์ ที่การเลือกตั้งอาจไม่ใช่คำตอบสุดท้าย

อุดมการณ์ที่เป็นจิตสำนึกดังกล่าว ทำให้ กุหลาบ สายประดิษฐ์ มีหลักคติในการทำหนังสือพิมพ์เพื่อแสวงหาความจริง สมตามอุดมคติที่บอกว่า *To think freely is good, but to think right is better*-การคิดอย่างถี่ถ้วนนั้นก็ดีอยู่ แต่การคิดอย่างถูกต้องย่อมดีกว่า

วิสัยทัศน์ของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ดังกล่าว ทำให้เรามองเห็นบทบาทของเขาในฐานะนักหนังสือพิมพ์ผู้ยืนหยัดต่อสู้กับอำนาจนิยมทุกรูปแบบ ทั้งอำนาจนิยมเผด็จการทหาร และอำนาจนิยมเผด็จการทุนนิยม ความเชื่อในอุดมการณ์ของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ คือความเชื่อแบบ 'สังคมนิยมประชาธิปไตยแนวพุทธ' หรือหากจะเรียกเสียใหม่ตามภาษาของท่านพุทธทาสก็คือ 'ธรรมิกสังคมนิยม'

วิสัยทัศน์ทั้งวิถีชีวิตและวิถีปฏิบัติของ กุหลาบ สายประดิษฐ์

ถือเป็นการผสมผสานความเป็นนักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ และนักมนุษยภาพ เข้าด้วยกัน โดยมีจิตใจที่เป็นความกล้าหาญทางจริยธรรม จิตใจที่วิพากษ์วิจารณ์ และจิตใจที่ซื่อสัตย์ต่อตนเอง มาเป็นตัวตั้งของมาตรฐานในการสร้างคุณธรรมและจิตใจเพื่อส่วนรวม

สิ่งที่ได้แต่มาให้แก่ชีวิตของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ในช่วงเวลา ๕๓ ปีบนแผ่นดินสยาม (๒๔๔๙-๒๕๐๑) ถือเป็นที่แห่งจิตใจที่วิพากษ์วิจารณ์เพื่อราษฎร และจิตใจที่กล้าหาญทางจริยธรรม ผสมผสานกับชีวิตที่สมถะเรียบง่ายตามแบบอุดมคติของนักหนังสือพิมพ์รุ่นเก่า ที่มีความเป็นนักเลงบวกกับความเป็นศิลปินในความหมายเก่า สำหรับผมนี่คือตัวแบบและหัวเชื้อที่หายากของสังคมไทย นี่คือแบบอย่างแห่งการแสวงหาสัจจะที่นักเขียน นักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ และนักมนุษยภาพในรุ่นปัจจุบันและในรุ่นต่อ ๆ ไป ควรเอาเยี่ยงอย่าง ●

สุชาติ สวัสดิ์ศรี

๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙

ภาค ๑

ชีวิตการหนังสือพิมพ์

ສາມາດ

ວັນຈັບໂກງ

★ ປີທີ່ ໑ ຈັບທີ່ ໕
ຈັບທີ່ ໔ ມີເກດ
ຮາດາສາມບາດ

ລືຮຽນຮູ້ ສອກມາແລ້ວຕຽບ!
ແລະມີທ່າງນັ້ນ ຕອນມື້
ຈະໄຮມໃນ ຫຼັກສູດ ເຮົາເຮົາ

หมายเหตุบรรณาธิการ

ชีวิตการหนังสือพิมพ์

ข้อเขียนที่เป็นทรศนะว่าด้วยการหนังสือพิมพ์ และวิชาชีพหนังสือพิมพ์ของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ที่นำมารวมไว้ใน ภาค ๑ เป็นบทความที่เขียนขึ้นต่างกรรม ต่างวาระ และบางชิ้นยังไม่สามารถระบุแหล่งที่มา และไม่ทราบเวลาที่พิมพ์ครั้งแรก แต่เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องว่าด้วยการหนังสือพิมพ์ และวิชาชีพหนังสือพิมพ์ จึงได้นำมารวมพิมพ์ให้ปรากฏไว้ในที่แห่งเดียวกันเพื่อคนรุ่นหลังจะได้มองเห็นภาพ ‘ความเป็น กุหลาบ สายประดิษฐ์’ ในฐานะนักหนังสือพิมพ์แจ่มชัดมากขึ้น ทั้งในแง่อุดมคติ ทรศนะ ค่านิยม จรรยาบรรณ และพันธะผูกพันในฐานะของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์

ข้อเขียนต่าง ๆ ในภาคนี้ประกอบด้วยชิ้นงานต่างกรรม ต่างวาระที่รวบรวมมาได้ด้วยกันจำนวน ๕ ชิ้น คือ

๑. บทบาทอันหนึ่งในชีวิตการหนังสือพิมพ์ของฉัน
๒. หนังสือพิมพ์

๓. หนังสือพิมพ์ในประเทศประชาธิปไตย

๔. การสูญเสียอิสรภาพของนักหนังสือพิมพ์

๕. คุณแห่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์

ชิ้นงานแรก- บทบาทอันหนึ่งในชีวิตการหนังสือพิมพ์ของ
ฉัน นำมาเป็นประเดิมเริ่มต้น เพราะมีลักษณะเป็นข้อเขียนเชิงอัต
ชีวประวัติ และได้นำประโยชน์ตรงเฉพาะที่เขียนว่า การหนังสือพิมพ์
ของฉัน มาขึ้นเป็นปกงานของบรรณาธิการ Anthology เล่มนี้
โดยถือเป็นความเหมาะสมที่จะแสดงภาพรวมในฐานะผู้ประกอบ
วิชาชีพหนังสือพิมพ์ของสามัญบุรุษชื่อ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ทั้ง
ในด้านอุดมคติ และความเป็นจริง

ชิ้นงานที่ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ตั้งชื่อว่า บทบาทอันหนึ่งใน
ในชีวิตการหนังสือพิมพ์ของฉัน ได้ชำระมาจากเอกสารชิ้นต้นที่เป็น
ต้นฉบับลายมือโดยได้รับมอบมาจากคุณชนิด สายประดิษฐ์ และได้
นำมาคัดเลือกชำระจัดหมวดหมู่ตั้งปรากฏเป็น 'ข้อเขียนการเมือง'
ของกุหลาบ สายประดิษฐ์ ที่นำมารวมพิมพ์เป็นเล่มครั้งแรกในชื่อ
ปกว่า *มนุษย์ไม่ได้กินกลบ*

ข้อเขียนเชิงอัตชีวประวัติว่าด้วย 'การหนังสือพิมพ์ของฉัน'
ชิ้นนี้ เป็นต้นฉบับที่ไม่สมบูรณ์ เพราะค้นหาส่วนที่กุหลาบ สายประ
ดิษฐ์เขียนต่อไม่พบ นอกจากนั้นยังไม่ทราบแหล่งที่พิมพ์ครั้งแรก
และไม่ทราบวันเดือนปีที่เขียนด้วย แต่ทว่าจากบริบทที่เขียนและ
รูปแบบของภาษาไทยในยุคอักษรวิบัติ จึงทำให้ทราบว่าน่าจะเป็น
ชิ้นงานที่เขียนขึ้นครั้งแรกในยุค 'รัฐนิยม' ของจอมพล ป.พิบูล
สงคราม คือระหว่างตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๗๒-๒๔๗๗ โดยในระยะนี้
เป็นระยะเดียวกับที่ กุหลาบ สายประดิษฐ์ได้เขียนบทความเรื่อง

ระบบหัวโชน ซึ่งมีจุดประสงค์ที่จะต่อต้านการรื้อฟื้น ‘ระบบบรรดาศักดิ์’ ของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ชนิดแบบกักไม่ปล่อย จนเป็นสาเหตุให้รัฐบาลเผด็จการในขณะนั้นไม่พอใจ และได้ประกาศใช้ พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.๒๔๙๔ เพื่อข่มขู่คุกคามสิทธิเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในสมัยนั้นอย่างหนักหน่วง แต่ถูกลาภ สายประดิษฐ์ ก็กลับเป็นหนึ่งในผู้ริเริ่มสร้างบ่อมปรการให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์ เช่นร่วมมือกับเพื่อนนักหนังสือพิมพ์เพื่อก่อตั้ง สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ขึ้นเป็นครั้งแรกในประวัติการหนังสือพิมพ์ของไทย เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๒ ในความเป็นมา แม้ถูกลาภจะถือตนเป็นผู้ก่อตั้ง แต่เขาก็ได้เสนอให้ พระยาปริชาณุศาสน์ (บิดาของนายอานันท์ ปันยารชุน) ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นนายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยคนแรก โดยตนเองรับหน้าที่เป็นเลขาธิการสมาคม และเป็นผู้ทำหน้าที่นี้มาเรื่อยจนได้รับการเลือกตั้งขึ้นเป็นนายกสมาคมหนังสือพิมพ์ฯ คนที่ ๓ เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๙ และดำรงตำแหน่งเป็นนายกสมาคมหนังสือพิมพ์ฯ อยู่ ๒ สมัย ทำหน้าที่ ‘เสรีไทย’ อย่างลับ ๆ ในช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา แต่ก็เขียนบทความคัดค้านจอมพล ป.ที่ให้ความร่วมมือกับกองทัพญี่ปุ่นเดินทัพเข้าประเทศไทยเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๙๔ พร้อมกันนั้นก็เขียนบทความคัดค้านกฎหมายเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ในยามสงคราม จนต่อมาได้ถูกรัฐบาลเผด็จการของจอมพล ป.จับกุมครั้งแรกด้วยข้อหา ‘กบฏไทยอิสระ’ เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๕ ถูกคุมขังฟรีอยู่เป็นเวลา ๓ เดือน

ข้อเขียนเชิงอัตชีวประวัติว่าด้วย บทบาทอันหนึ่งในชีวิตการหนังสือพิมพ์ของฉัน แม้ต้นฉบับที่ค้นพบจะไม่สมบูรณ์ แต่ก็

แน่ใจว่าน่าจะเป็นชิ้นงานที่เขียนขึ้นในยุคสมัย 'รัฐนิยม' ของจอมพล ป.พิบูลสงคราม คือระหว่างช่วงปี พ.ศ.๒๔๘๒-๒๔๘๗ ซึ่งในระยะนั้น ฤกษ์งามยามดี ได้ทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน *สุภาพบุรุษ* ให้กับทางวิกบางขุนพรหม ซึ่งขณะนั้นได้ออกหนังสือพิมพ์รายวัน *ประชามิตร* อยู่ก่อนแล้ว ต่อมาเมื่อประสบภาวะขาดแคลนกระดาษพิมพ์ในช่วงสงคราม จึงได้นำเอาหนังสือพิมพ์ *ประชามิตร* กับ *สุภาพบุรุษ* มารวมเป็นเล่มเดียวกันในยุค 'รัฐนิยม' โดยใช้ชื่อว่า *ประชามิตร-สุภาพบุรุษ*

ชิ้นงานที่ ๒ และชิ้นงานที่ ๓ ว่าด้วย หนังสือพิมพ์ และหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย ก็จัดเป็นข้อเขียนที่กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ และวิชาชีพหนังสือพิมพ์อย่างให้ความสำคัญเช่นเดียวกัน โดยชิ้นงานที่ ๒ ในชื่อ หนังสือพิมพ์ นั้น เขียนขึ้นเมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๘๒ และพิมพ์ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์ *ประชามิตร* ฉบับขึ้นรอบปีที่ ๒ ส่วนชิ้นงานที่ ๓ ที่ชื่อ หนังสือพิมพ์ในประเทศไทย ปรากฏแหล่งพิมพ์ครั้งแรกก็คือ หนังสือพิมพ์ *ประชามิตร-สุภาพบุรุษ* ที่จัดทำฉบับพิเศษว่าด้วย 'วันชาติ' เมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๔ ชิ้นงานทั้งสองที่นำมารวมไว้ด้วยกันนี้ ได้ต้นฉบับมาจากหนังสือ นิพนธ์สาร 'ศรีบูรพา' (เล่ม ๑) ในโครงการอนุรักษ์วรรณกรรมเก่าๆของสำนักพิมพ์ดอกหญ้า ที่อาจิน จันทรัมพร ช่วย พูลเพิ่ม และสมบัติ จำปาเงิน เป็นผู้รวบรวมและนำมาจัดพิมพ์เป็นเล่มครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งจากแหล่งพิมพ์ที่ระบุเวลาว่าเป็น พ.ศ.๒๔๘๒ และ พ.ศ.๒๔๘๔ ทำให้ทราบว่าอยู่ในช่วงเวลา 'อักษรวิบัติ' ของจอมพล ป. แต่ฉบับพิมพ์ที่ปรากฏใน นิพนธ์สาร 'ศรีบูรพา' (เล่ม ๑)

ดังกล่าว เข้าใจว่าผู้รวบรวมคงจะชำระภาษาให้เป็นเวลาปัจจุบัน เพื่อความสะดวกแก่การอ่าน ดังนั้นเราจึงเห็นแบบภาษาที่ถูกชำระ ให้เป็นปัจจุบันมากกว่าแบบภาษาของอดีต และหรือถ้อยคำบางคำ ของกุหลาบ สายประดิษฐ์ เช่นคำว่า เป็น นักเขียนนักประพันธ์ ไทยในอดีตมักชอบเขียนว่า เปน โดยไม่ใช้ 'ไม่ได้คู่' มาตั้งแต่ใน รุก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ แล้ว

ชิ้นงานต่อมาในลำดับที่ ๔ และ ๕ ว่าด้วย การสูญเสีย อิศรภาพของนักหนังสือพิมพ์ และคุณแห่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ก็เป็นชิ้นงานที่นำมาจากหนังสือ นิพนธ์สาร 'ศรีบูรพา' (เล่ม ๑) เช่นเดียวกัน ข้อเขียนในลำดับที่ ๔ ได้แจ้งเวลาและแหล่งพิมพ์ครั้งแรกว่านำมาจากหนังสือพิมพ์ เสียงไทย ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ วันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ.๒๔๘๘ จัดเป็นข้อเขียนของกุหลาบ สายประดิษฐ์ ยุคหลังสงครามมหาเอเชียบูรพาที่สังคมไทยกำลังเข้าสู่ยุคหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญอีกยุคหนึ่งในช่วงต้นปี พ.ศ.๒๔๘๘ เพราะมีการเกิดใหม่หลายสิ่งหลายอย่าง เช่น การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ.๒๔๘๘ ซึ่งถือเป็นรัฐธรรมนูญ ที่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนมากที่สุดฉบับหนึ่ง เช่นมีประกาศยกเลิก 'พ.ร.บ.ว่าด้วยคอมมิวนิสต์' ที่พระยามโนปกรณนิติธาดา เคยได้ประกาศใช้ครั้งแรกมาตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ.๒๔๗๖ แต่ทว่าในวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๘๘ นับเวลาหลังจากที่กุหลาบ สายประดิษฐ์เขียนบทความเรื่อง การสูญเสียอิศรภาพของนักหนังสือพิมพ์ ได้เพียง ๕ เดือน เหตุการณ์อันไม่คาดฝันที่จะกลายเป็นฝันร้ายของสังคมไทยต่อมาในอีกหลายทศวรรษก็ได้เกิดขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากการฉ้อฉลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล และ

ได้นำไปสู่ข้ออ้างในการทำรัฐประหารเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๐ โดยพลโท ผิน ชุณหะวัณ พันเอกหลวงกาจสงคราม พันเอกเผ่า ศรียานนท์ และพันเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ที่มีเงาแห่งการกลับคืนสู่อำนาจของจอมพล ป.พิบูลสงครามทอดยาวอยู่เบื้องหลัง จนทำให้สังคมไทยตกอยู่ในภาวะ 'การตัดต่อความทรงจำ' ครั้งใหญ่ มีการรัฐประหารเกิดขึ้นหลายครั้ง มีการประกาศใช้ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเป็นคอมมิวนิสต์ที่มาพร้อมกับยุค 'สงครามเย็น' และการข่มขู่คุกคามเสรีภาพหนังสือพิมพ์ในรูปแบบต่าง ๆ อีกนับครั้งไม่ถ้วน

เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๔๙๔ มีการประชุมสภาสันติภาพสากลครั้งแรกที่เบอร์ลินตะวันออก เรียกร้องให้มีการเจรจาเรื่องสันติภาพกรณีสงครามเกาหลี และต่อมาได้มีการรับรองการก่อตั้ง 'คณะกรรมการสันติภาพแห่งประเทศไทย' เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๔๙๔ โดยมีนายแพทย์ เจริญ สืบแสง เป็นประธาน นายกุหลาบ สายประดิษฐ์ เป็นรองประธาน นายสมิคร บุรวาาศ และนายเพทาย โชตินุชิต เป็นคณะกรรมการ ในระยะช่วงต้นปี พ.ศ. ๒๔๙๕ หลังจากเดินทางไปสนทนากับท่านพุทธทาสภิกขุที่สวนโมกข์ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ก็ได้แปลและเรียบเรียงประวัติของเน็ค เคลลีในชื่อ เขาถูกบังคับให้เป็นขุนโจร โดยให้สำนักพิมพ์สุภาพบุรุษจัดพิมพ์ครั้งแรก และในช่วงเวลาใกล้เคียงกันก็เขียนบทความเรียกร้องให้รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงครามเลิกเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์และยกเลิก พ.ร.บ.การพิมพ์ พ.ศ.๒๔๙๔

ชิ้นงานเรื่อง *คุณแห่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์* ที่ใช้นามปากกา 'อิสสรชน' ในภาคนี้ แม้จะไม่ทราบแหล่งพิมพ์ครั้งแรก แต่

ก็มีหลักฐานปรากฏในการอ้างอิงของ สุภา ศิริมานนท์ ที่เขียนถึง กุหลาบ สายประดิษฐ์ไว้ในนิตยสาร โลกหนังสือ (ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ : พฤศจิกายน ๒๕๒๑) ว่าเคยพิมพ์ครั้งแรกในคอลัมน์ *ที่นี่ และที่นั่น* ประจำหนังสือพิมพ์ *สารเสรี* ฉบับวันอาทิตย์ (๒๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๐) ส่วนการอ้างอิงเวลาในเนื้อความที่นายกุหลาบ ระบุว่า “ก่อนหน้าวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๙๕” อันเป็นสิ่งที่ไม่มีรัฐบาลประชาธิปไตยของประเทศใดจะฝันไปว่าจะนำมาใช้ บังคับแก่หนังสือพิมพ์ในยามปรกติอีกแล้ว ได้ถูกรัฐบาลของประเทศไทยนำมาใช้แก่หนังสือพิมพ์โดยอาศัยข้ออ้างใน พ.ร.บ. การพิมพ์อันล้าสมัยว่า ‘อาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน’...” ก็ทำให้เราพอมองเห็นว่าสามัญนุษย์เช่น กุหลาบ สายประดิษฐ์นั้นได้เคยต่อสู้กับสิ่งใด และเคยอยู่ในยุคสมัยแบบใด จากการต่อสู้เพื่อเสรีภาพหนังสือพิมพ์ที่นายกุหลาบเรียกร้องให้ ‘อย่าขังเสรีภาพของหนังสือพิมพ์เลย’ นึกระมิง ที่ทำให้เขาต้องเจ็บตัวอีกเป็นครั้งที่ ๒ กล่าวคือในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๙๕ นายกุหลาบได้ถูกจับกุมอีกครั้งในข้อกล่าวหาว่า ‘กบฏภายในและภายนอกราชอาณาจักร’ หรือที่รู้จักกันทั่วไปในชื่อ ว่า ‘กบฏสันติภาพ’ นายกุหลาบต้องรับโทษอยู่ที่เรือนจำบางขวาง เป็นเวลา ๑๓ ปี ๔ เดือน ซึ่งสาเหตุที่แท้จริงก็เนื่องมาจากการที่เขาได้ดำรงตนเป็นนักหนังสือพิมพ์ผู้รักความถูกต้องเป็นธรรม และมองเห็น ‘คุณแห่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์’ ว่าอยู่เหนือสิ่งอื่นใด เพราะเปรียบประดุจเป็นเหมือน ‘เสรีภาพของประชาชน’ ดังมีประโยคคมตะที่เขาเขียนไว้ในบทความชิ้นนี้ว่า

“เมื่อมอบเสรีภาพให้แก่หนังสือพิมพ์แล้ว รัฐบาลก็ได้ดวง

ตากลับคืน...” พร้อมกับก็ยังได้กล่าวเตือนสติบรรดานักการเมือง
น้อยจนมาตั้งแต่ครั้งนั้นด้วยว่า

“อย่าซังเสรีภาพของหนังสือพิมพ์เลย เพราะถึงท่านจะซัง
มันเท่าใด มันก็จะต้องกลับมาวันยังค่ำ...” ●

บทบาทอันหนึ่งในชีวิตการหนังสือพิมพ์ของอัน

กุหลาบ สายประดิษฐ์

เมื่อท่านนักหนังสือพิมพ์ผู้เฒ่ากาติเนอ แสดงปาฐกถาในห้องประชุม The Institute of Journalists ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๒๙ นั้น ท่านได้กล่าวว่า ท่านได้ตั้งต้นชีวิตการหนังสือพิมพ์เมื่อ ๔๕ ปีมาแล้ว ภายใต้การบังคับบัญชาของบรรณาธิการที่มีความสามารถเยี่ยมผู้หนึ่ง ซึ่งชักนำบทเรียนมากมายมาให้ท่านและบทเรียนเหล่านั้นได้อำนวยคุณค่ามหาศาลแก่ท่านตลอดชั่วชีวิตการหนังสือพิมพ์ของท่าน

ฉันเองไม่ได้รับโอกาสเช่นท่านผู้เฒ่ากาติเนอเลย เมื่อฉันได้ย่างเข้าสู่จักรวรรดิหนังสือพิมพ์รายวันอย่างเต็มตัวในปี พ.ศ. ๒๔๗๓ ฉันเข้ารับตำแหน่งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ *บางกอกการเมืองรายวัน* โดยที่ฉันไม่เคยได้อยู่ใต้บังคับบัญชาของบรรณาธิการที่มีความสามารถเยี่ยมมาก่อน ฉันไม่เคยได้รับการอบรมสั่งสอนในกระบวนการหนังสือพิมพ์รายวันจากนักหนังสือพิมพ์ชั้นอาจารย์มาก่อนเลย ความอาจหาญของฉันในข้อนี้ จนกระทั่งข้อนี้ ฉัน

ก็ยังตอบไม่ได้ถนัดความมั่นคงขึ้นจากเหตุใด ถ้ามิใช่จากความบ้าบิ่น ความทะเยอทะยานประกอภกับความเขลาของคนหนุ่มคนหนึ่ง ซึ่งอาจมีผู้เห็นใจในภายหลังว่าเป็นนักหนังสือพิมพ์โดยกำเนิด

การที่ฉันได้สูญเสียโอกาสเช่นที่ท่านกาดิเนอเฉมาได้รับนั้น จะว่าฉันสูญเสียโอกาสอันปะเสียดไปหรือ? อาจเป็นโชคร้ายของฉัน หรือ? จะว่าฉันได้ตั้งต้น 'แคเรีย' ของฉันผิดไปหรือ? มาถึงเวลานี้แล้วฉันก็ไม่สู้แน่ใจ แต่มีความข้อหนึ่งที่ฉันจะกล่าวได้ด้วยใจแนใจว่าฉันไม่มีความเสียใจอันใดในการที่ฉันได้ตั้งต้นชีวิตการหนังสือพิมพ์ของฉัน โดยปราศจากผู้นำทาง โดยปราศจากการอบรมสั่งสอนจากอาจารย์ในสำนักใด ในเมืองไทยนี้ ฉันมีความพอใจแล้วที่ฉันได้ตั้งต้นชีวิตการหนังสือพิมพ์ขึ้นมาจากความรู้เพียงหยิบมือหนึ่ง จากสิ่งที่ไม่มียี่สิรรค์วรรณะอะไร ฉันพอใจแล้วที่ฉันได้แต่มีสติให้แก่ชีวิตของตนเอง ที่ฉันได้ค้นหาหนทางออกมาจากอุโมงค์มืดด้วยมือของตนเอง ฉันพอใจก็เพราะว่า ถึงแม้ฉันได้ล้มลุกคลุกคลานมาในระหว่างค้นหาทาง ในที่สุดฉันก็ได้พบหนทางของฉัน ฉันได้เป็นตัวตนของตนเองตลอดเวลาที่ฉันได้บากบั่นมาในจักรวรรดิหนังสือพิมพ์ตราายเท่าถึงเวลานี้ การที่ฉันได้เป็นตัวตนของตนเองนี้ จะเป็นการเลือกทางผิดหรือถูกก็ตาม ฉันถือว่าเป็นสมบัติอันปะเสียดเท่าที่ฉันจะแสวงหาได้ และเท่าที่มนุษย์โลกจะอำนวยความสะดวกให้ได้ ก่อนหน้ามารับตำแหน่งบรรณาธิการ 'บางกอกการเมือง' จะว่าฉันไม่เคยทำงานหนังสือพิมพ์ข่าวมาเลยก็ไม่สู้ตรงกับความจริงนัก แท้จริงก่อนหน้านั้น ๔-๕ ปี ฉันได้ฝึกฝนในการทำหนังสือพิมพ์ข่าวมาบ้าง ๒-๓ ฉบับ โดยได้รับอุดหนุนทุนรอนจากผู้ใหญ่บางท่าน ความฝึกฝนเหล่านั้นได้จบลงในช่วงเวลาอันสั้น

พร้อมด้วยความเลื่อมล่อมอย่างไม่เป็นท่าของหนังสือพิมพ์เหล่านั้น บทเรียนที่ฉันได้รับจากความฝึกฝนเหล่านั้นก็มีอยู่แต่เพียงว่า การที่จะออกหนังสือพิมพ์ และนำไปสู่ความเลื่อมล่อมอย่างไม่เป็นท่าในเวลาอันสั้นนั้น ประกอบด้วยวิธีการอย่างไรบ้าง เมื่อได้รับความชำนาญ ในการทำหนังสือพิมพ์ให้ลุ่มมาเพียงพอแล้วฉันก็เปลี่ยนวิธีการใหม่

ต้นปี พ.ศ.๒๔๗๒ เมื่อฉันขึงใจว่าปีกกล้าขาแข็งพอควรแล้ว ฉันก็อำลาจากสำนักพิมพ์ ‘เสนาลีสกสา’ ซึ่งเป็นหนังสือแม็กกาซีนรายเดือนของกรมยุทธศึกษาทหารบก และซึ่งฉันได้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์นั้นมาราว ๓-๔ ปี ทั้งที่ฉันได้รับคำวอนขอจากท่านนายพันเอกพระยาบรรณศาสตร์พลยุทธ อาจารย์ไทยฝ่ายวิชาสามัญของกรม ซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์นั้น ให้คงทำราชการอยู่สืบไป และทั้งที่ฉันมีความรักใคร่นับถือท่านเป็นอย่างยิ่ง และมีความอาลัยไม่น้อยใน การที่จะจากสำนักของท่านไป ฉันก็บังคับใจของฉันทให้แข็งพอที่จะปฏิเสธคำวอนขอของท่าน

ฉันไม่เปลี่ยนความตั้งใจ เพราะฉันชอบว่าโชคชะตาของฉันทจะมีได้ถูกกำหนดลง ณ ที่นั้น ฉันทปรารถนาแดนดินถิ่นสมรภูมิที่กว้างใหญ่ไพศาลกว่านั้น ที่ต้องการความบากบั่น เพื่อความเป็นไทย ยิ่งกว่านั้น

ท่านบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เสนาลีสกสา นายพันโทพระวิสิษฐพจนการ ผู้มีความเมตตากรุณาต่อฉันอย่างยิ่งตลอดเวลาที่ฉันร่วมทำงานอยู่ได้บังคับบัญชาของท่านได้เขียนลงในหนังสือพิมพ์กล่าวถึงการจากไปของผู้ช่วย เยาวมานพของท่านว่า “เขาเป็นผู้มาดี และไปดี”

คำกล่าวสั้น ๆ ของท่านบรรณาธิการ ซึ่งได้กล่าวต่อสาธารณชนคนอ่านหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น นับว่าเป็นพรและเป็นสิริมงคลแก่เยาวชนคนหนึ่งซึ่งเพิ่งจะเริ่มตั้งหลักถานแห่งชีวิตการทำงานของเขา ไม่เป็นที่สงสัยว่า ฉันจากสำนักของท่านมาด้วยความอาลัยเพียงใด

แต่ฉันมีโชคชะตาของฉันที่จะดำเนินต่อไป ด้วยความดำริริเริ่มของตนเอง ฉันต้องการจะทดลองความคิดและความสามารถของฉัน จากความฝึกฝนที่ฉันได้รับมา ๔-๕ ปี ดังนั้นในเดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๒ ฉันจึงรวบรวมสมัครพรรคพวกจัดตั้งหนังสือพิมพ์รายปักษ์ ‘สุภาพบุรุษ’ ขึ้น โดยได้รับความอุดหนุนจากนายหอม นิลรัตน์ นะอยุรยา เจ้าของหนังสือพิมพ์ ‘ไทยหนุ่ม’ ซึ่งในเวลานั้นเป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่มีอิทธิกรอันก้าวหน้ากว่าหนังสือพิมพ์ใด ๆ ในสมัยเดียวกัน

กิจการของเราได้รับความสำเร็จอย่างงดงาม ชื่อเสียงของคณะเรา คณะ ‘สุภาพบุรุษ’ แผ่กว้างออกไปจนกระทั่งราวต้นปีพ.ศ. ๒๔๗๓ หนังสือพิมพ์ ‘บางกอกการเมือง’ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ผู้น้องของหนังสือพิมพ์ ‘กรุงเทพไทยเดลิเมต์’ (คือเป็นหนังสือพิมพ์ร่วมเจ้าของเดียวกัน) ของบริษัทสยามฟรีเพรส ประสบความสำเร็จโทรม ชาติความนิยม และจำนวนหนังสือที่พิมพ์จำหน่ายได้ลดลงเป็นลำดับ ทางฝ่ายกองอำนวยการจึงได้ประชุมปรึกษาทหาทางแก้ไข นายชะอุ่ม กมลยะบุตร นักหนังสือพิมพ์อาดูโส และในเวลานั้นเป็น ‘พีเอ็ม’ อยู่ในกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ‘กรุงเทพฯเดลิเมต์’ ได้เสนอต่อกองอำนวยการว่า ถ้าจัดการให้ได้ตัวฉันมาเป็นบรรณาธิการ ก็คงปรับปรุงหนังสือพิมพ์ ‘บางกอกการเมือง’ ให้ขึ้นสู่ความ

นิยมได้ ด้วยได้เห็นความสำเร็จของฉันในการจัดตั้งหนังสือพิมพ์รายปักษ์ ‘สุภาพบุรุษ’ มาแล้ว ทางกองอำนวยการของสำนักนั้นตกลงรับข้อเสนอของนายชะอุ่ม และได้ให้คนมาติดต่อบอกเชิญฉันเป็นบรรณาธิการ

ฉันจับใจในความไม่ตรีจิตต์ของท่าน ‘พี่เบิ้ม’ แห่งยุคผู้นั้นเป็นที่ยิ่ง ในการแนะนำตัวฉันต่อบริษัทสยามปริเยตด้วยความยกย่องเชิดชู ว่าตามจริงในเวลานั้นฉันก็กำลังเพลิดเพลินในกิจการงานหนังสือพิมพ์ ‘สุภาพบุรุษ’ ของฉันอยู่ไม่น้อย เพราะประการหนึ่งงานของเรากำลังเจริญเป็นปึกแผ่น ประการที่สอง เรามีเวลาเป็นอิสระแก่ตัว ที่จะเชิญมิตรสหายนักเขียนของเรามาร่วมชุมนุมสนทนาเลี้ยงดูรื่นเริงกันได้ทุกเวลาเย็น ขณะที่สำนักงานของเราหรือณะที่สรรพานิช หรือณะที่ใดที่หนึ่งตามแต่เราจะพอใจ เรามีรายได้จากกิจการงานของเราเพียงพอที่จะจับจ่ายเลี้ยงดูกันได้โดยไม่ต้องระมัดระวังในความสิ้นเปลือง เรามีเสรีเต็มเปี่ยมเพราะว่ารายได้เหล่านั้นมันเป็นของเราเอง

รายได้ทางหนังสือพิมพ์ ‘สุภาพบุรุษ’ ของฉันนั้นสูงกว่ารายได้ในตำแหน่งบรรณาธิการ ‘บางกอกการเมือง’ ลัก ๒-๓ เท่า แต่เมื่อฉันได้รับค่าเงินใจฉันก็โหวก กลิ่นหนังสือพิมพ์ข้าวเตระจุมุกและความรู้สึกของฉันอย่างแรง ฉันสูดกลิ่นนั้นด้วยความรู้สึกซาบซ่านล้นสเทือน ฉันได้ใช้เวลา ๕ ปีของเยาวมานพ ผีกฝนและความขำนาญอยู่ในโลกหนังสือแม้กกาซีนและนวนิยาย ความกระหายค้นต่อไปของฉันก็มีอยู่ว่า ทำใจฉันจะได้ผ่านอาณาจักรแม้กกาซีนและนวนิยาย ไปสู่อาณาจักรหนังสือพิมพ์ชาวอย่างจริงจังสักครั้งหนึ่ง ฉันต้องการรัฐสวัสดิการและต้องการผเชินภักย์ ถ้าหาก

มีภัยอยู่จริงในอาณาจักรนั้น

เมื่อฉันมีความเอนเอียงในใจที่จะไปสู่อาณาจักรใหม่ ฉันก็ปริศนาหรือกับพรรคพวกและจัดแจงชีวิตของเราให้สำเร็จผลไปในทางนั้น หนังสือพิมพ์ ‘สุภาพบุรุษ’ นั้น โดยที่ปนหน่อเนื้อเชื้อไขของเราเอง จะเปรียบก็เหมือนเปนเมืองผู้ชาวผู้น้ำของเรา พวกเราฐานะสำคัญของเราจึงอยู่ที่ว่าจะต้องจัดแจงให้กิจการหน่อเนื้อเชื้อไขได้ดำรงอยู่และได้ดำเนินต่อไปโดยราบรื่น เวลานั้น ม.ชูพินิจ คูเหมือนยังรับราชการเปนครูอยู่ แต่ก็มาลุ่มหลงการแต่งหนังสือจนแทบไม่มีแก่จิตต์แก่ใจจะไปส่งสอนเด็ก ในที่สุดความลุ่มหลงอันนั้นก็ชักนำไปให้เลิกกระทำในสิ่งที่คนทั่วไปไม่เลิก คือได้ลาออกจากราชการ อันมีรายได้เป็นกำหนดแน่นอน มาร่วมความคลั่งหนังสือด้วยกัน มาร่วมการใช้จ่ายด้วยกัน ซึ่งถึงแม้ว่าจะคุพุ่มเฟื่อย แต่ก็ห่มดไปด้วยการกิน และไม่มีหลักถานแน่นอนอะไร โดยที่ม.ชูพินิจได้มาช่วยเหลืองานการของเราอย่างแข็งขันอยู่แล้ว และประกอบกับเมื่อได้ลาออกจากราชการแล้ว.....

.....

(ต้นฉบับในสมุดบันทึกขาดหายไปไม่ทราบข้อความต่อเนื่อง-ผู้ชำระ)

.....

...นักข่าวของเราก็ได้รับโอกาสสัมภาษณ์คู่กรณีหญิง... และได้รายละเอียดมาลงพิมพ์เป็นที่พอใจต่อมา หนังสือพิมพ์ของเราได้เสนอข่าว ‘...ตอบโนติสพระยาปริธา’ ในการเสนอข่าวเรื่องนี้ครั้งที่สอง ได้ลงคำสัมภาษณ์อีกครั้งหนึ่ง และในเวลาเดียวกัน ได้รับโอกาสสัมภาษณ์พระยาอินทรวชิตอีกด้วย เราเสนอคำแถลงของทั้งสองฝ่ายไว้ในที่เดียวกัน

ข่าวการขอย่าของคู่มือตัวเมียในวงสังคมชั้นสูงทั้งสองรายนี้ นักข่าวของเราได้ติดตามนำความเคลื่อนไหวมาลงพิมพ์ จนถึงที่สุด การล่าข่าวและการพาดหัวข่าวนั้นได้ใช้วิธีการผาดโผนเพื่อให้ ‘เตะ’ ตาและ ‘เตะ’ ความรู้สึกเท่าที่ตัวข่าวจะเปิดโอกาสให้ ดังจะยกการพาดหัวข่าวในสมัยนั้นมาเสนออีกสองสามข่าว หนังสือพิมพ์วันที่ ๕ มิถุนายน พาดหัวข่าวว่า ‘พระเจ้าอยู่หัวทรงปรารภถึงบึงโก’ (หมายถึงร้านพนันบึงโกที่สวนสนุก) วันที่ ๑๘ เมษายน พาดหัวข่าวว่า ‘ผีตายโหงแผลงฤทธิ์ที่พญาไท’ ตัวรองว่า ‘ตำรวจเอาของไปเส้นไหวหึงที่ถูกค่า-ต่อมาสำแดงร่างและร้องครวญคราง’ หนังสือพิมพ์วันที่ ๘ กรกฎาคม พาดหัวข่าวว่า ‘พระยาประภิต (กลศาสตร์ รังคตำแหน่งอธิบดีกรมไปรษณีย์) สงสัยภูมิท่านอธิการบดี(พระยาอธิการบดีประกาศ) การพาดหัวข่าวด้วยการใช้ถ้อยคำผาดโผนเช่นนี้ ถ้าท่านบรรณาธิการผู้สูงอายุสองท่านที่ออกนามแล้ว ยังคงดำรงตำแหน่งบรรณาธิการอยู่ ท่านคงจะเห็นว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ และแทบจะลมจับทีเดียว

วิธีการหาข่าวของเรานั้น ถ้าเล็งเห็นว่าเป็นข่าวที่ประชาชนจะสนใจแล้ว ก็หาทางเข้าถึงตัวเจ้าของข่าวและขอสัมภาษณ์โดยพลันทีเดียว และติดตามหาข่าวจนถึงที่สุด ส่วนการเขียนนั้น เมื่อเป็นข่าวใหญ่จำพวก Human Interest แล้วก็เตะละวดคล้ายการประพันธ์ลงไป เพื่อให้ข่าวนั้นดูพราวแพรวเป็นที่จับความรู้สึกของผู้อ่านยิ่งขึ้น... (ต้นฉบับขาดหายตั้งแต่นี้ -ผู้ชำระ) ●

ที่มา : ไม่ทราบแหล่งพิมพ์ครั้งแรก
เวลา : ไม่ทราบเวลา

ปีศาจ

วิเศษวิเศษ

เด็กทางล่องหนมีใจเมตตาในใจตนเอง ขยับนี้
ด้วย... อาเชษฐวิเศษ โดย วิเศษ พะยะมณี

เราสู้เพื่อเสรีภาพของหน้
เพราะเสรีภาพของหน้

หนังสือพิมพ์

กุหลาบ สายประดิษฐ์

วันที่ ๑ พฤษภาคม เป็นวันเกิดของหนังสือพิมพ์ ‘ประชา
มิตร’ ทางสำนักงานจึงจัดทำหนังสือพิมพ์ฉบับพิเศษ เป็นการ
ฉลองวันเกิดหนังสือพิมพ์ฉบับที่อยู่ในมือท่านบัดนี้ จึงเป็นจุดศูนย์
แห่งความอภิรมย์ชมชื่นร่วมกัน ระหว่างคณะของเราและท่านผู้อ่าน
ตลอดจนบรรดาท่านที่ได้มีการติดต่อกับสำนักหนังสือพิมพ์นี้ จะโดย
ทางอุปการะหรือปฏิบัติการ และจะโดยทางการหรือทางอ้อมก็ตาม

เมื่อจะเขียนเรื่องลงในหนังสือพิมพ์ฉบับที่ได้จัดทำขึ้น เพื่อ
ฉลองวันเกิดของหนังสือพิมพ์ และเมื่อมีเสรีที่จะเลือกเขียนเรื่อง
ใด ๆ ก็ได้ โดยมีต้องอยู่ในความจำกัดผูกมัดแต่ประการใดแล้ว
ข้าพเจ้าก็มองไม่เห็นว่าจะมีหัวข้อเรื่องใดที่เหมาะสมแก่การเขียนในวาระ
เช่นนี้ ยิ่งไปกว่าเรื่องราวของหนังสือพิมพ์เอง

อย่างไรก็ตาม ข้าพเจ้าไม่ได้หมายความว่า จะเขียนถึง
เรื่องราวของหนังสือพิมพ์ ‘ประชามิตร’ เพราะว่าหนังสือพิมพ์ของ
เราเพิ่งจะมีอายุได้ปีเดียว ยิ่งเยาว์วัยนัก ยังไม่มีประวัติหรืออดีต

ของตัวเองที่จะรำพึง จะมีก็แต่อนาคตเท่านั้น

เมื่อวิกแอม สตีต เขียนหนังสือชื่อ The Press และได้
รับสรรเสริญว่า เป็นหนังสือที่ดีเยี่ยมเล่มหนึ่ง ที่ว่าด้วยปัญหาทั่ว ๆ
ไปของหนังสือพิมพ์ ถึงกระนั้น The Press ของท่านสตีต ก็เป็น
หนังสือถึง ๒๕๐ หน้า และข้าพเจ้าก็ยังไม่วាយเสียดายว่า ยังให้
รายละเอียดน้อยไป

ถ้าข้าพเจ้าจะเขียนเรื่องราวของหนังสือพิมพ์เป็นบทความ
สั้น ๆ ประมาณ ๑ หรือ ๒ หน้า หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าก็
ไม่ควรจะลงใจเลย เพราะถึงจะตรวจตรองอย่างไร ข้าพเจ้าก็จะ
เลือกเรื่องเขียนให้เป็นที่พอใจตัวเองไม่ได้ ข้าพเจ้าต้องตกลงใจ
แล้วก็เขียนเท่านั้น

สารัตถะแห่งชีวิตของหนังสือพิมพ์อาจจะมีอยู่หลายอย่าง
แต่สิ่งที่ข้าพเจ้าคำนึงถึงมากที่สุด คือความเป็นอิสระเพราะว่า ถ้า
ขาดสิ่งนี้เสียแล้ว หนังสือพิมพ์ก็จะเป็นหนังสือพิมพ์ไปไม่ได้ หรือ
อย่างน้อยก็จะเป็นหนังสือพิมพ์ที่ดีไม่ได้

หนังสือพิมพ์จะบำเพ็ญหน้าที่ของคนได้มากน้อยเพียงใด
ย่อมขึ้นอยู่กับความเป็นอิสระที่หนังสือพิมพ์นั้นมีอยู่ ถ้าหนังสือ
พิมพ์ขาดความเป็นอิสระแล้ว ก็อย่าได้วิตกอ้างไปเลยว่า เราจะ
บำเพ็ญหน้าที่ของเราโดยเต็มที่ เว้นแต่เมื่อเราพูดเช่นนั้น เราจะ
หมายความว่าเช่นเดียวกับที่ คนเจ็บใกล้จะตายพูดออกมาว่า เขาจะ
ต่อสู้กับความตายโดยเต็มที่ คือเต็มกำลังของร่างที่มีแต่โครงกระดูก
และความเจ็บปวดทรมานอย่างสุดที่จะต่อสู้ได้

อิสระภาพของหนังสือพิมพ์อาจจะสูญเสียไปได้ ด้วยความ
จำนงจงใจของหนังสือพิมพ์เอง คือการนำตนเข้าไปอยู่ในอาณัติ

มอบหมายของบุคคลหรือหมู่คณะหมู่ใดหมู่หนึ่ง ซึ่งประโยชน์ของ
เขา อาจจะขัดกับสาธารณประโยชน์ ความสูญเสียอิสรภาพใน
ประการเช่นนี้ เป็นการสูญเสียไปอย่างน่าอนาถใจยิ่ง เพราะเป็น
การยอมรับเอาด้วยความสมัครใจของหนังสือพิมพ์เอง เพื่อแลก
เปลี่ยนกับประโยชน์ส่วนตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่หนังสือพิมพ์จะได้
มาเป็นการตอบแทน

อย่างไรก็ตาม การสูญเสียอิสรภาพด้วยความไม่สมัครใจ
มีทางเป็นไปได้มากกว่า บางทีเราก็อาจสูญเสียอิสรภาพไป โดย
ที่เราไม่รู้ตัวเลยก็เป็นได้

โดยมากเรามักจะสูญเสียอิสรภาพไป โดยทางอิทธิพล
ต่าง ๆ ที่ครอบงำเราอยู่ เป็นต้น อิทธิพลแห่งการมุ่งแสวงหา
ประโยชน์ ในด้านการค้ามากเกินไป

การที่หนังสือพิมพ์ต้องสูญเสียอิสรภาพไป โดยทางอิทธิ
พลต่าง ๆ ซึ่งยากจะหลีกเลี่ยงได้ก็ดี หรือไม่พยายามเหนียวรั้งยัง
ใจไว้ก็ดี เป็นเรื่องที่ได้คร่ำครวญกันอยู่ แม้ในวงการของหนังสือ
พิมพ์ในประเทศอังกฤษ ซึ่งอิสรภาพเป็นยอดยาคติพิศวาสของเขา

ส่วนอิสรภาพซึ่งถูกบั่นทอนรอนไปโดยทางรัฐนั้น เป็นเรื่อง
ที่ได้เห็นกันอยู่โดยแจ่มชัดแล้ว

การสูญเสียอิสรภาพไปโดยไม่รู้ลึกลับตัวนั้น มักจะเป็นผลของ
การที่หนังสือพิมพ์ยังไม่สำนึกตระหนัก ในหน้าที่อันแท้จริงของตน
สำหรับในประเทศที่การหนังสือพิมพ์เจริญรุ่งเรืองเต็มที่แล้ว การ
สูญเสียอิสรภาพไปโดยนัยเช่นนี้ เป็นอันไม่มีทางจะเป็นไปได้ แต่
สำหรับในประเทศที่การหนังสือพิมพ์ยังไม่เจริญ เช่นในประเทศของเรา
เราเป็นอาทิ ความไม่สำนึกตระหนักในขอบเขต แห่งหน้าที่ของ

หนังสือพิมพ์ มักเป็นเหตุให้หนังสือพิมพ์ยอมพลีอิสรภาพของตน โดยทั้งที่ไม่มีใครเรียกร้องเลย การยอมพลีอิสรภาพโดยนัยเช่นนี้เป็นเรื่องที่น่าอัปยศอย่างยิ่ง

เคยปรากฏอยู่บ่อย ๆ ที่หนังสือพิมพ์วางตนเป็นรัฐบุรุษหรือรัฐบาลเสียทีเดียว คือรับเอาความรับผิดชอบเช่นเดียวกับรัฐบุรุษหรือรัฐบาลมาเป็นทางปฏิบัติในกรณีเสนอข่าวหรือแสดงความเห็น ซึ่งให้ความพยายามอย่างยิ่งที่จะหลีกเลี่ยงความกระทบกระเทือน และด้วยความพยายามเช่นนั้น บางทีหนังสือพิมพ์ก็ไปไกล จนถึงกับไม่ยอมเสนอข่าวในกรณีที่สงสัยว่า อาจเป็นการกระทบกระเทือนเสียทีเดียว

ที่กล่าวเช่นนี้ไม่หมายความว่า หนังสือพิมพ์ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อตามนัยเช่นนี้เสียเลย หนังสือพิมพ์ย่อมจะต้องมีความรับผิดชอบต่ออยู่เหมือนกัน คือรับผิดชอบต่อขอบเขตแห่งหน้าที่ของตน แต่มิใช่ตามขอบเขตแห่งหน้าที่ของรัฐบุรุษ เพราะว่าหนังสือพิมพ์มิใช่รัฐบุรุษหรือรัฐบาล งานและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เป็นคนละอย่าง ต่างกันไกลกับงานและหน้าที่ของรัฐบุรุษหรือรัฐบาล

ความเข้าใจผิด ในเรื่องหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ยังมีอยู่อีกมากมาย แต่ว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาใหญ่ และสำคัญที่สุดอันหนึ่งในวงการหนังสือพิมพ์ ซึ่งข้าพเจ้าใคร่ที่จะเสนอข้อความจริงและความคิดเห็นของข้าพเจ้าในปัญหาเรื่องนี้ โดยละเอียดเหมือนกัน แต่มิใช่ในโอกาสนี้ ซึ่งเวลาและหน้ากระดาษไม่อำนวยให้

การที่จะรักษาอิสรภาพของหนังสือพิมพ์ ให้ยืนนานมั่นคงอยู่ได้นั้น ขึ้นอยู่กับการที่เราจะตีราคาสิ่งนี้ไว้อย่างไร ถ้าเราถือว่ามีอิสรภาพของหนังสือพิมพ์มีราคาต่ำลงจริงอยู่ แต่ก็ไม่เกินไปกว่า

ประโยชน์ส่วนได้เสียของหนังสือพิมพ์ หรือผู้ทำหนังสือพิมพ์ เราก็คงจะขายหรือแลกเปลี่ยนสิ่งนี้กับประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเราเห็นว่ามีความคุ้มค่าพอทัดเทียมกัน

แต่ถ้าเราถือว่าอิสรภาพของหนังสือพิมพ์เป็นส่วนประกอบอันจำเป็นยิ่ง ซึ่งจะพรากเอาไปจากหนังสือพิมพ์เสียมิได้ ไม่ว่าด้วยราคาใด ๆ เพราะว่าถ้าพรากไปเสียแล้วก็จะทำให้หนังสือพิมพ์ไม่อาจจะเป็นหนังสือพิมพ์ต่อไป เราก็ย่อมจะเพียรรักษาและโรมรันเพื่อดำรงไว้และให้ได้มาซึ่งอิสรภาพของหนังสือพิมพ์ ดูว่ามันเป็นชีวิตจิตใจของหนังสือพิมพ์ทีเดียว เพราะฉะนั้นในเบื้องต้น เราต้องตีราคาอิสรภาพให้สมแก่คุณค่าของมัน ถ้าเราเมินเฉยต่อคุณค่าอันสำคัญยิ่งยวดของมันเสียเมื่อใด เราก็มีโอกาสจะสูญเสียสิ่งที่เป็นสาร์ตตะแก่ชีวิตของหนังสือพิมพ์ไปได้โดยง่ายเมื่อนั้น

จะว่าไปแล้ว หนังสือพิมพ์นั้นมิใช่เป็นของที่เกิดได้เอง เป็นได้เอง จะเป็นหนังสือพิมพ์ขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีคนทำมันขึ้น ฉะนั้นหนังสือพิมพ์จะดีหรือชั่วก็อยู่ที่คนทำ เฉพาะอย่างยิ่ง อยู่ที่คนซึ่งเป็นสมองของหนังสือพิมพ์ หรือองค์คณะที่อำนวยการหนังสือพิมพ์นั่นเอง

ถ้าน้ำใจของคนทำหนังสือพิมพ์เป็นน้ำใจที่เชิดชูบุชชาอิสรภาพโดยแท้จริง และน้ำใจเช่นนั้นได้แสดงออกมาเป็นการกระทำแล้ว หนังสือพิมพ์นั้นย่อมจะดำรงความเป็นอิสระไว้ได้ ถ้าน้ำใจของคนทำหนังสือพิมพ์ไม่สู้จะนำพาต่ออิสรภาพเท่าใด ก็ยากที่หนังสือพิมพ์จะดำรงความเป็นอิสระไว้ได้

กล่าวโดยสรุปก็คือ น้ำใจของคนทำหนังสือพิมพ์เป็นอย่างไร หนังสือพิมพ์ก็มักจะเป็นไปอย่างนั้น

ถ้าเราปรารถนาจะให้หนังสือพิมพ์ของเรามีความเป็นอยู่อย่างเข้มแข็งและมีอิสรภาพใหญ่ยิ่งเพียงใด เราก็จะต้องพิทักษ์รักษาอิสรภาพเฉพาะตัวของเราไว้ให้มั่นคงเพียงนั้น กล่าวคือ อย่าเอาอิสรภาพของเราไปเสี่ยงแลกกับประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง

อิสรภาพควรเป็นยอดยาคติพิศวาสของพวกเรา เช่นเดียวกับที่ได้เป็นอยู่แก่บรรดานักหนังสือพิมพ์ในประเทศประชาธิปไตยที่เจริญรุ่งเรืองทั้งหลาย ●

ที่มา : นสพ. ประชามิตร ฉบับขึ้นรอบปีที่ ๒

เวลา : ๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๘๒

หนังสือพิมพ์ในประเทศไทย

กุหลาบ สายประดิษฐ์

ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองโดยประชาชน แต่ประชาชนไม่ได้ดำเนินการปกครองด้วยตนเองโดยตรง เพราะมีจำนวนมากมาด้วยกัน จึงได้เลือกผู้แทนไปดำเนินการปกครอง รัฐบาลซึ่งเป็นผู้แทนประชาชนดำเนินการปกครองบ้านเมือง จึงต้องคอยสลับรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ว่าต้องการให้ทำอะไร และไม่ต้องการให้ทำอะไร เมื่อความคิดเห็นของประชาชน ได้รวบรวมขึ้นเป็นกลุ่มก้อน พอที่จะถือได้ว่าเป็นสาธารณมติแล้ว รัฐบาลก็รับเอาสาธารณมตินั้นไปดำเนินการให้เป็นที่ต้องใจประชาชน

ตามนี้ ความคิดเห็นของประชาชนหรือสาธารณมติจึงนับว่าเป็นสารัตถะแก่ระบอบประชาธิปไตย แต่ประชาชนจะแสดงความคิดเห็นได้ก็ต่อเมื่อได้ทราบข้อความจริง ถ้าประชาชนไม่รู้ว่ามิอะไรเกิดขึ้น ประชาชนก็ไม่อาจจะออกความเห็นได้ และเมื่อประชาชนออกความเห็นไม่ได้แล้ว รัฐบาลก็ไม่รู้ว่า รัฐบาลดำเนินการโดยชอบด้วยสาธารณมติหรือไม่ ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนจะต้อง

ได้รู้ความจริง ในการเป็นไปของบ้านเมืองอย่างเป็นที่พอใจ และใครเล่าที่จัดหาข้อความจริงให้แก่ประชาชนได้อย่างดีที่สุด ถ้าไม่ใช่หนังสือพิมพ์ ปรากฏจากหนังสือพิมพ์แล้ว ประชาชนก็ยากที่จะรู้ว่าอะไรเป็นอะไรในบ้านเมืองของเรา หรือในโลกนี้ และเมื่อไม่รู้ว่าจะอะไรเป็นอะไรแล้ว ก็ย่อมไม่สามารถจะแสดงความคิดเห็นออกมาได้

การเสาะแสวงหาความเป็นจริงมาเสนอแก่ประชาชนนี้แหละ เป็นหน้าที่สำคัญของหนังสือพิมพ์ เพื่อที่จะให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น อันประกอบด้วยหลักฐานและเหตุผล หนังสือพิมพ์จะต้องชื่อตรงต่อการปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญนี้ เหตุการณ์ตามความเป็นจริงที่หนังสือพิมพ์นำเสนอั้นอาจไม่เป็นที่พอใจแก่ผู้นั้นผู้นี้หรือแก่คนนั้นคนนั้น แต่ไม่ใช่กิจกังวลของหนังสือพิมพ์ เพราะหนังสือพิมพ์ไม่ได้มีขึ้น เพื่อที่จะทำความพอใจให้แก่ท่านผู้นั้นผู้นี้ หนังสือพิมพ์จึงไม่ต้องไปพะวงถึงใครผู้ใดทั้งนั้น หนังสือพิมพ์จะพะวงอยู่แต่หน้าที่ของตนเท่านั้น

รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยย่อมไม่ปรารถนาจะให้หนังสือพิมพ์บ้าเพ่ญคนเป็นเครื่องมือของรัฐบาลเลย เพราะรัฐบาลในระบอบเช่นนี้มีใช้รัฐบาลถาวร บุคคลในคณะรัฐบาลย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เมื่อออกมาอยู่นอกวงการรัฐบาลแล้ว บุคคลเหล่านั้นก็จะมาแสดงความคิดเห็นติชมรัฐบาลใหม่ในฐานะที่เป็นราษฎรคนหนึ่งเหมือนกัน ดังเช่นที่มีสเตอร์ฮาเบลิซาซึ่งเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกลาโหมของอังกฤษ เมื่อมานั่งในตำแหน่งสมาชิกสภา ก็ได้ออกความเห็นวิพากษ์รัฐบาลตามหน้าที่ของสมาชิก ตามที่เราได้ทราบข่าวกันแล้วเมื่อเร็ว ๆ นี้ ฉะนั้นไม่ว่าใคร ถ้าเป็นผู้ที่รักประชาธิปไตยจริงแล้ว ย่อมปรารถนาจะให้หนังสือพิมพ์ได้ดำรง

อยู่ด้วยมีอิสรภาพเต็มที่ หนังสือพิมพ์จะได้บำเพ็ญกรณียกิจเพื่อ
สาธารณชนโดยแท้จริง

หนังสือพิมพ์และผู้ทำหนังสือพิมพ์จึงต้องรักเกียรติและภักดี
ต่อหน้าที่ของตน หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอข่าว หรือความเห็น
อันประกอบด้วยอคติ คือจะต้องไม่จงใจทำอะไรที่ผิดความจริง โดย
ทั้งที่รู้อยู่แก่ใจ และได้ทำโดยทางหนังสือพิมพ์นั้น นับว่าเป็นการ
ประกอบกรรมอันชั่วร้ายอย่างที่สุด เพราะจะทำให้ประชาชนเป็นอัน
มากเกิดความเข้าใจผิด และรัฐบาลจะอาศัยใช้หนังสือพิมพ์เช่นนั้น
เป็นเครื่องส่องสาธารณมตก็ไม่ได้ รัฐบาลก็จะเป็นเหมือนคนตา
บอด ถ้าหนังสือพิมพ์เป็นกันเช่นนั้นหมด

หนังสือพิมพ์จึงมีส่วนร่วมอยู่ด้วยอย่างสำคัญ ในการ
สร้างสรรค์ความวัฒนาสถาพรให้แก่ระบอบประชาธิปไตย ตราบเท่า
ที่หนังสือพิมพ์ได้ตระหนักในหน้าที่ของตน และไม่ละเลยหน้าที่ของ
ตน ●

ที่มา : หนังสือพิมพ์ *ประชามิตร-สุภาพบุรุษ* ฉบับวันชาติ

เวลา : พ.ศ.๒๔๙๔

นิรมิต
นิรมิต

ปัญหาชีวิตประชากรมหัศจรรย์

หญิงคนเดียวมีสามีสองคนได้?

บุตรีลาภสตรีสูงแหว่ บอกว่า:

การสูญเสียอิสรภาพของนักหนังสือพิมพ์

กุหลาบ สายประดิษฐ์

โกลด์สมิทเป็นนักเขียนแบบอย่างคนหนึ่ง ในแบบอย่าง
ของนักเขียนที่ใครจะซื้อจิตใจของเขาไม่ได้ โอลิเวอร์ โกลด์สมิท
เป็นชายผู้เคยลิ้มรสความจนอันสาหัสมาแล้ว เขาได้เคยท่องเที่ยว
พเนจรไปทั่วทวีปยุโรปโดยชำระค่าท่องเที่ยวด้วยขลุ่ยของเขา เขา
ได้เคยชุกหัวนอนในยุงข้าวและภายใต้หลังคาฟ้า เขาได้พยายาม
เป็นนักแสดงละคร เป็นพนักงานหน้าหอ เป็นหมอ ในบรรดา
อาชีพเหล่านั้น เขาประสบแต่ความอดอยาก ต่อมาเขาจึงพยายาม
เป็นนักนิพนธ์ และได้กลับกลายมาเป็นสุภาพบุรุษผู้หนึ่ง แต่
เขาก็ไม่เคยนำตนรอดพ้นออกมาจากกรงเล็บของความยาก เขาได้
เคยเขียนพรรณนาถึงความเป็นอยู่ของเขาไว้ว่า ‘ฉันนั่งเขียนหนังสือ
อยู่ในห้องเก็บของเพื่อแลกกับขนมปัง และทั้งคาคอยู่ว่า ในเวลา
เดียวกันนั้นจะถูกทวงค่านมอย่างไม่ปราณี’ วันหนึ่ง หมอจอห์นสัน
ได้รับสารจากโกลด์สมิทบอกข่าวว่า เขากำลังตกอยู่ในความทุกข์
ใหญ่หลวง หมอจอห์นสันได้ไปเยี่ยม และได้พบโกลด์สมิทถูก

เจ้าบ้านจับกุมตัวไว้ในฐานไม่ชำระค่าเช่าบ้าน สิ่งเดียวที่เป็นสมบัติของโกลด์สมิทที่จะนำออกจำหน่ายได้ในเวลานั้น ก็คือม้วนต้นฉบับนิยายเรื่องหนึ่ง จอห์นสันได้หยิบเอาม้วนต้นฉบับนั้นมาพลิกดูและปรากฏว่าสิ่งนั้นคือ Vicar of Wakefield (หนังสือเรื่องชื่อ नाम ของโกลด์สมิทในเวลาต่อมา) เมื่อได้ตรวจและเห็นคุณค่าแห่งนิยายเรื่องนั้นแล้ว หมอจอห์นสันได้นำต้นฉบับไปติดต่อกับนักพิมพ์หนังสือผู้หนึ่ง และได้ขายต้นฉบับนั้นไปด้วยราคา ๖๐ ปอนด์

ถึงแม้ว่ายังยากจนอยู่ และถึงแม้ในบั้นปลายแห่งชีวิตจะยังคงยากจนอยู่ เพราะว่าเขาได้ตายโดยทิ้งหนี้สินไว้ข้างหลังก็ดี แต่ก็ไม่ปรากฏว่าใครจะซื้อโกลด์สมิทได้ เขาได้ปฏิเสธในการที่จะให้มือของเขาแก่งานการเมืองอันสกปรก แม้ว่าเขาได้รับสัญญาว่าจะได้รับค่าตอบแทนอย่างงาม และแม้ว่าข้อตกลงได้ถูกเสนอไปยังเขาในเวลาตกยากก็ดี ในสมัยนั้นเซอร์ โรเบิร์ต วัลโพล ได้จ่ายเงินแผ่นดินในสวนราชการลับ ปีละประมาณ ๕๐,๐๐๐ ปอนด์ นักเขียนหนังสือพิมพ์มีมือต่ำ ๆ ของสำนักต่าง ๆ ได้รับการจ้างให้เขียนข้อความเยินยอการกระทำของฝ่ายปกครอง และข้อความประณามการกระทำของฝ่ายค้านหรือฝ่ายปฏิปักษ์ของรัฐบาล ด้วยการประกอบกิจอันลามกเช่นนั้น ประเทศที่เนื่องนองและหม่นหมองไปด้วยการเขียนข้อความสบประมาทอันโสโครก ในที่สุดเพื่อจะได้มืออันสามารถของโกลด์สมิทแล้ว ท่านผู้แทนได้ไปรายงานแก่คณะพรรคของเขาว่า

“ข้าพเจ้าได้พบเขาพำนักอยู่ภายในห้องทุเรศห้องหนึ่งในเทมเปิล ข้าพเจ้าได้บอกแก่เขาถึงตำแหน่งและอำนาจของข้าพเจ้าที่จ่ายเงินให้แก่เขาได้อย่างเป็นที่พอใจ สำหรับความร่วมมือของเขา

ต่อพรรคของเรา และท่านจะเชื่อหรือว่า เขาออกจะเป็นบ้านจนถึงกับตอบแก่ข้าพเจ้าว่า ‘ข้าพเจ้าสามารถจะหาเงินได้เต็มตามความต้องการของข้าพเจ้า โดยมีจำต้องไปรับจ้างเขียนหนังสือ เพื่อประโยชน์ของพรรคหนึ่งพรรคใด เหตุฉะนี้ ความเชื่อเพื่อของท่านจึงเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นแก่ข้าพเจ้า’ เมื่อได้ฟังดังนั้นแล้ว ข้าพเจ้าก็ปล่อยเขาไว้ในห้องอันทุเรศนั้น”

นี่คือความประพฤตินักเขียนผู้ยากจน แต่มีจิตใจอันประเสริฐทรงศักดิ์ ท่านโกลด์ส密斯ได้ปฏิเสธด้วยอาการรังเกียจต่อสินจ้าง ในงานขีดเขียนอันปราศจากความสุจริตชอบธรรม เขาพอใจใช้ปากกาของเขาในการเขียนนิยายลือนาม Goody Two Shoes เพื่อทำความบันเทิงให้แก่เด็ก ๆ ยิ่งกว่าจะไปเขียนเรื่องโสโครกตลบตะแลงในทางการเมือง เพื่อเห็นแก่สินจ้างรางวัล

วันนี้เป็นวันเกิดครบสามปีของหนังสือพิมพ์ *เสียงไทย* ซึ่งได้สูญเสียอิสรภาพไปเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕ ด้วยความห้ามนัดด้วยรัฐบาลระบอบทมิฬ ท่านบรรณาธิการหนังสือพิมพ์นี้ (สุรีย์ ทองวานิช ในปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ) ซึ่งเป็นผู้มีจิตใจอันเข้มแข็ง ต้องถูกจำคุกอยู่ตลอดสงครามเอเชียบัดนี้ได้โอกาสจัดออกหนังสือพิมพ์ *เสียงไทย* ขึ้นใหม่ ได้เลือกวันที่ ๑๗ มกราคม เป็นวันเกิดครบสาม เพื่อเป็นอนุสรณ์ของการสูญเสียอิสรภาพ

ท่านบรรณาธิการได้เชิญให้ข้าพเจ้าร่วมเขียนในฉบับปฐม ข้าพเจ้ามาระลึกดูเห็นว่าการสูญเสียอิสรภาพของหนังสือพิมพ์นั้นมิใช่จะมีเหตุอยู่แต่ที่ว่า รัฐบาลทมิฬได้ใช้อำนาจพลการ จับกุมนักหนังสือพิมพ์ไปคุมขังให้ได้ทุกขเวทนาเพียงอย่างเดียว แม้นัก

หนังสือพิมพ์จะไม่ถูกจับกุมคุมขังเลย ก็อาจสูญเสียอิสรภาพได้ด้วยการสละอุดมการณ์ของตนเพื่อแลกกับลาภสักการอันไม่สุจริตและไม่ชอบธรรม นักหนังสือพิมพ์อาจสูญเสียอิสรภาพได้ด้วยการประกอบ การหนังสือพิมพ์ โดยปราศจากหลักการหรือโดยอาการตลบตะแลง เพียงเพื่อจะได้มาซึ่งสินจ้างรางวัลเท่านั้น

การสูญเสียอิสรภาพของนักหนังสือพิมพ์ในประการหลัง คือมิใช่โดยการใช้อำนาจพลการของรัฐบาลพิมพ์ การสูญเสียอิสรภาพของนักหนังสือพิมพ์โดยการขายตัว หรือขายอุดมการณ์ หรือ หลักการเสีย นั้น เป็นการสูญเสียอันล้ำลึก และเป็นผลร้ายแก่สังคม ยิ่งกว่านักหนังสือพิมพ์จะถูกจับกุมคุมขังหลายเท่า

ข้าพเจ้านำแบบอย่างแห่งจิตใจอันประเสริฐของท่านโกลด์ สมิทมาเล่าไว้เป็นอนินันทนาการในวันเกิดรอบสามของหนังสือพิมพ์ *เสียงไทย* เพื่อเป็นการสำแดงความปรารถนาของบรรดานักหนังสือพิมพ์ที่มีความมั่นคงในอุดมการณ์ของตน ในอันจะกล่าวคำประณาม ความตลบตะแลง และการขายตัวในวงการหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็น เครื่องทำลายศักดิ์ศรีของนักหนังสือพิมพ์ทั่วไป

เราปรารถนาจะได้เห็นจิตใจอันประเสริฐของนักเขียน เช่น จิตใจของท่านโกลด์สมิท ปรากฏเจิดจ้าขึ้นในวงการหนังสือพิมพ์ ของไทย ซึ่งจะทำให้เราทั้งหลายได้รับเคารพจากวงการทั่วไป โดย เรามิจำต้องเรียกร้องทวงถามจากเขาเลย ●

ที่มา : หนังสือพิมพ์ *เสียงไทย* ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑

เวลา : ๑๖ มกราคม พ.ศ.๒๔๙๙

คุณแห่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์

‘อิสระชน’

เหตุการณ์การเมืองในระหว่างสี่ห้าปีมานี้ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าเสรีภาพของหนังสือพิมพ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับเสรีภาพของประชาชน เมื่อเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ถูกล่ามด้วยโซ่ตรวนโดยข้ออ้างกฎหมายที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ประชาชนก็ขาดอาวุธอันสำคัญเพื่อป้องกันเสรีภาพของเขา เสรีภาพของประชาชนในประการต่าง ๆ ก็จะถูกล่ามด้วยโซ่ตรวนไปด้วยรัฐบาลที่จมอยู่ในโมหะคิดเห็นว่าการกดขี่ทำลายเสรีภาพของหนังสือพิมพ์จะทำให้ฐานะของรัฐบาลมั่นคงขึ้น รัฐบาลคิดเห็นว่าจะได้รับความผาสุกจากการระบายความเจ็บใจออกไปในรูปแบบนั้น เป็นความจริงว่าหนังสือพิมพ์ได้ถูกทอดทิ้งให้กลิ้งความเจ็บปวดแต่ลำพังหรือ? หามิได้เลย ความเจ็บปวดที่หนังสือพิมพ์ได้รับได้แผ่ไปในหมู่ชน แม้ไฟศาลไปในมหาชน ความเจ็บปวดนั้นได้แล่นเข้าไปในดวงใจทุกดวงที่มีมนุษยธรรมและที่รักความยุติธรรม ปฏิกริยาเช่นนี้หรือที่ทำให้ฐานะของรัฐบาลมั่นคงขึ้น? ที่นำความผาสุกมาให้รัฐบาล? ยิ่งไปกว่านั้น การกดขี่

ทำลายเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ยังมีผลเสมือนหนึ่งว่า เป็นการควักดวงตาของรัฐบาลออกทิ้งเสียเอง และบดขยี้มโนธรรมของรัฐบาลเสียเอง เมื่อรัฐบาลได้ลงมือทำลายเสรีภาพของหนังสือพิมพ์และทำร้ายชาวหนังสือพิมพ์อย่างไม่เป็นธรรมนั้น รัฐบาลคงคิดไปไม่ถึงว่าจะส่งผลไปไกลถึงปานนั้น บัดนี้เราจะสำรวจเหตุการณ์ในอดีตแล้วนำมาพิจารณาดูว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นสมจริงหรือไม่ เพื่อว่าผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ใช้บทเรียนจากอดีตให้เป็นคุณประโยชน์แก่ปัจจุบันและอนาคต

ก่อนหน้าวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๙๕ เป็นเวลานาน ระบบการเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์อันเป็นสิ่งที่ไม่มีรัฐบาลประชาธิปไตยของประเทศใดจะฝันไปว่า จะนำมาใช้บังคับแก่หนังสือพิมพ์ในยามปรกติอีกแล้ว ได้ถูกรัฐบาลของประเทศไทยนำมาใช้แก่หนังสือพิมพ์โดยอาศัยข้ออ้างใน พ.ร.บ.การพิมพ์อันล้าสมัยว่า ‘อาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน’ นอกจากนั้นยังได้มีคำสั่งห้าม ‘วิพากษ์วิจารณ์การเมืองระหว่างประเทศอันอาจกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ’ ซึ่งได้ออกไว้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๔๙๓ อาศัยข้ออ้างตามคำสั่งและบทบัญญัติใน พ.ร.บ.การพิมพ์ อันไม่เป็นประชาธิปไตยนี้ เจ้าพนักงานของรัฐบาลได้ดำเนินการกดขี่เสรีภาพของหนังสือพิมพ์อย่างสาหัส จนชาวหนังสือพิมพ์เหลือที่จะยอมทนต่อไปได้ จึงได้รวมกำลังกันทำการคัดค้านอย่างแข็งแรง การเคลื่อนไหวคัดค้านได้เริ่มในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๔๙๕ สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้ตั้งคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ขึ้น และที่ประชุมใหญ่ของ ส.น.ท. ได้รับรองการตั้งคณะกรรมการ

คุ้มครอง ฯลฯ เป็นเอกฉันทน์ในวันที่ ๑๐ มิถุนายน* การดำเนินการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของคณะกรรมการ ซึ่งได้รับการสนับสนุนร่วมมืออย่างเป็นปึกแผ่นกว้างขวาง ทั้งจากชาวหนังสือพิมพ์และประชาชน ได้เริ่มขึ้นแต่วันนั้นและได้ถึงที่สุดลงด้วยการที่กรรมการและชาวหนังสือพิมพ์เป็นอันมากได้ถูกจับกุมคุมขังในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๘๕

แม้ว่ารัฐบาลจะปฏิเสธคำเรียกร้องอันหนักแน่นมั่นคงของชาวหนังสือพิมพ์ และได้ลงมือทำร้ายชาวหนังสือพิมพ์อย่างไม่เป็นธรรมที่ดี แต่การเรียกร้องอย่างเด็ดเดี่ยวของชาวหนังสือพิมพ์ในกาลครั้งนั้น ได้ยังผลให้รัฐบาลยอมรามือจากการเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ไปโดยปริยาย ถึงกระนั้นก็ดีเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ตลอดจนสวัสดิภาพของชาวหนังสือพิมพ์เอง ก็ยังคงได้รับการกดขี่ข่มขู่อย่างหนักอยู่นั่นเอง และกลับจะหนักยิ่งขึ้นเสียอีก รัฐบาลได้ยอมถอยจากการเซ็นเซอร์ เพื่อบรรเทาความขมขื่นของชาวหนังสือพิมพ์ก็จริง แต่รัฐบาลก็กลับหันไปสร้างอาวุธชิ้นใหม่ ซึ่งมีความร้ายแรงยิ่งกว่า และไม่เป็นประชาธิปไตยยิ่งกว่า คือการออกกฎหมายว่าด้วยการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พร้อมกับ การคุกคามใส่ร้ายผู้มีความเห็นไม่ตรงกับรัฐบาลว่าเป็นคอมมิวนิสต์ การคุกคามนี้ได้ดำเนินไปพร้อมกับการจับกุมคุมขังผู้คนอย่างไม่ขาดสาย นอกจากอาวุธร้ายที่นำออกใช้อย่างสง่าผ่าเผยแล้ว ยังมีอาวุธลับที่นำออกใช้ในที่มืดอีกหลายชนิด ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในวงผู้สนใจและในระหว่าง

* อ่านรายละเอียด 'บันทึกของคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพหนังสือพิมพ์' จากการประชุมของ คณะกรรมการสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๕ ใน ภาคผนวก -บก.

ปีสองปีมานี้ก็ได้มีการเปิดโปงในหนังสือพิมพ์มาแล้ว ทั้งในวงการรัฐบาลเองก็ได้แถลงยอมรับความสกปรกโสมนเองอย่างสิ้นอขายเหล่านั้นไปบ้างแล้ว การกดขี่เสรีภาพของหนังสือพิมพ์และของประชาชนตลอดจนการคุกคามทำร้ายผู้คน โดยปราศจากอำนาจกฎหมาย และไร้ศีลธรรมโดยเจ้าพนักงานของรัฐบาล ได้ดำเนินติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายปี จนกระทั่งท่านนายกรัฐมนตรีได้กลับจากทัศนศึกษาต่างประเทศ เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๔๙๘ และได้แถลงว่า แต่ต่อไปรัฐบาลจะเป็นประชาธิปไตย พร้อมทั้งได้ยอมรับอย่างตรงไปตรงมาเป็นครั้งแรกว่า ในอดีต รัฐบาลของท่านมิได้เป็นประชาธิปไตย หลังจากนั้นมา เหตุการณ์ทางการเมืองก็ได้คลี่คลายไปในทางแจ่มใสขึ้น การวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ที่มีความรักชาติด้วยน้ำใสใจจริง และไม่มี ความเกลียดชังอาณาตผู้มีความเห็นต่างกันในทางการเมืองเป็นการส่วนตัว ก็ดำเนินไปในทางร่วมมือกับรัฐบาล โดยชี้ข้ออ่อนแอและข้อที่เสื่อมประโยชน์ของประเทศชาติในนโยบายของรัฐบาล เพื่อเร่งเร้ารัฐบาลให้ปรับปรุงนโยบายของรัฐบาลเสียใหม่

มูลเหตุจูงใจที่ทำให้ท่านนายกรัฐมนตรีประกาศว่า จะดำเนินเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตย จะมีประการใดบ้างนั้น เราจะผ่านการวิจารณ์ไป แต่เราอาจกล่าวได้ว่ามูลเหตุสำคัญข้อหนึ่งก็คือความรู้สึกไม่พอใจของประชาชน ที่มีต่อวิธีการปกครองแบบกดขี่ปองร้ายที่รัฐบาลได้ใช้มาหลายปีนั้น ได้แผ่กว้างออกไปเป็นลำดับ ความไม่ปลอดภัยของประชาชนนั้น แม้จะคงจำกัด เพราะถูกกดเอาไว้ด้วยความคุกคามปองร้ายของเจ้าพนักงาน แต่ก็ เป็นความสังัดอันน่ากลัว นับแต่นายกรัฐมนตรีได้ผ่อนคลายเสรีภาพให้แก่หนังสือพิมพ์

และแก่การแสดงความเห็นของประชาชนในที่ชุมนุมสาธารณะ ตัวท่านและรัฐบาลก็ได้รับฟังความจริงหลายอย่างที่ไม่มีโอกาสจะได้ฟังหรือได้สำนึกอย่างจริงจัง ในระหว่างเวลาหลายปีที่เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ได้ถูกเหยียบไว้

เมื่อมอบเสรีภาพให้แก่หนังสือพิมพ์แล้ว รัฐบาลก็ได้คงตาทกลับคืนมาตลอดปี พ.ศ.๒๔๙๘ จนถึงเวลานี้ รัฐบาลและนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลได้ฟังคำสรรเสริญ หรือคำประเภาทโหนจากหนังสือพิมพ์ ก็ยอมเป็นที่ประจักษ์แจ้งแก่บุคคลในวงการของรัฐบาลแล้ว การเปิดโปงพฤติกรรมชั่วร้ายต่าง ๆ ในวงการบริหาร ซึ่งแม้ว่ายังเป็นการเปิดโปงแต่ส่วนเล็กน้อยนั้น ก็นับว่ามากพอที่จะทำให้ นายกรัฐมนตรีสะดุ้งใจ และหยิ่งเห็นความไม่พอใจอันลึกซึ้งที่มีอยู่ในจิตใจของประชาชนผู้ได้รับการกดขี่มาเป็นเวลานาน ในที่สุด รัฐบาลก็ได้ทราบความจริงหลายอย่างที่จะอำนวยความสะดวกแก่การแก้ไขความผิดพลาดอันใหญ่หลวงที่รัฐบาลได้กระทำไปแล้ว เป็นต้นว่า การที่รัฐบาลได้เหี้ยมพิรังพินธิตรตะวันตกราวกับพระผู้เป็นเจ้า และได้เอากล่องดวงใจของประชาชนชาติไทยไปฝากไว้กับเขา สุดท้ายเขาจะนำไปทำอะไร นับตั้งแต่การนำเข้าไปสู่สงครามเกาหลี การใส่โซ่ตรวนให้แก่ตนเองในทางเศรษฐกิจ การคุกคามทำร้ายประชาชนคนไทยด้วยกัน การประพฤติเป็นพาลก้าวร้าวประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียที่ไม่เคยทำอะไรเราเลยนอกจากเขาจะได้ขับไล่พวกฝรั่งตะวันตกที่เคยใช้หลังของเขาเป็นแผ่นดินสำหรับไถนา ออกไปจากประเทศของเขา จนถึงการกระโจนเข้าไปในร่างแหของซีอาโต ซึ่งหายใจเป็นกลิ่นดินปืน และการชู้ตะคอกก้าวร้าวอยู่ตลอดเวลา พฤติกรรมดังกล่าวนี้ ซึ่งรัฐบาลได้ภาคภูมิใจมานานว่า ได้

รับการสนับสนุนจากประชาชน และได้เอานามประชาชนไปใช้กล่าวอ้างแก่พวกฝรั่งอยู่เนือง ๆ นั้น บัดนี้ รัฐบาลก็ได้ทราบความจริงอย่างแน่ชัดว่า ประชาชนไทยรู้สึกอย่างไร ในการดำเนินนโยบายเหล่านี้ ประชาชนไทยรู้สึกถึงเพียงไร ต่อการปฏิบัติแบบเจ้านายของพวกฝรั่งประเทศตะวันตกต่อประเทศไทย อันจะมีผลเป็นการฉุดลากประชาชาติไทยให้ไปเผชิญกับมหาสงคราม เพื่อผลประโยชน์ของเจ้านายเจ้าหนี้ และประชาชนไทยเรียกร้องให้ รัฐบาลทำอะไรกับนโยบายเหล่านี้ รัฐบาลยอมให้เห็นอยู่เต็มตา และได้ยินอยู่อย่างกลบหูแล้ว ในเมื่อรัฐบาลได้ให้เสรีภาพที่จะพูดความจริงแก่หนังสือพิมพ์ ทั้งที่หนังสือพิมพ์ยังมีได้พูดทั้งหมด

เรามีอาจจะชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ที่รัฐบาลได้รับจากการให้เสรีภาพแก่หนังสือพิมพ์ได้อย่างละเอียดพอควรในบทความเรื่องเดียว จึงจำเป็นจะต้องกล่าวโดยสรุปว่า เป็นการเคราะห์ดีของ รัฐบาลนักหนาที่กลับได้สติขึ้นมาแม้ว่าเป็นเวลาที่สายไปสักหน่อย และได้เสียไปมากแล้ว แต่ก็ยังดีกว่าจะเสียไปจนหมดตัว เรากล่าวได้ว่า ในระหว่างหลายปีที่ล่วงมา ถ้ารัฐบาลไม่ทำการกดขี่ข่มเหง หนังสือพิมพ์อย่างสิ้นสติ และยอมฟังคำตักเตือนวิพากษ์วิจารณ์ของหนังสือพิมพ์แล้ว บุคคลในคณะของรัฐบาลจะไม่มาถึงขนาดที่ได้เมาแล้ว และจะไม่หลงตัว ลืมตัว และเสียตัว ไปถึงขนาดที่ได้เสียไปแล้ว

จงพอใจในการกินยาขมเถิด เพราะมันจะตอบแทนด้วยการป้องกันท่านมิให้ตกไปในความเมาได้

อย่าชิงเสรีภาพของหนังสือพิมพ์เลย เพราะถึงท่านจะชิงมันเท่าใด มันก็จะต้องกลับมาวันยังค่ำ ถ้าท่านไม่เปิดประตูรับมัน

เมื่อได้ยินเสียงเคาะ มันก็จะเข้ามาทางหน้าต่าง หรือพังประตูเข้ามาจนได้ เพราะมันต้องการที่อยู่อันสมควร อย่างน้อยก็เช่นเดียวกับที่ท่านต้องการเหมือนกัน

การไม่กตซีเสรีภาพของหนังสือพิมพ์นั้น นับได้ว่าเป็นมงคลข้อหนึ่ง แม้ว่าพระพุทธเจ้าจะมีได้ตรัสไว้ในมงคล ๓๘ ก็ดี ●

ที่มา : หนังสือพิมพ์ สวรรเสรี ฉบับวันอาทิตย์ : คอถัมน์ ที่นี้และที่นั่น
เวลา : ๒๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๐

บขส.บขร

วิเศษวิเศษ

เวลา สำราญ: ดิฉัน

เขียนสารคดีที่เกี่ยวกับ

การเสด็จเสด็จวิเศษ ขนาดหลายตอนจบ

เริ่มตอนหนึ่งที่หนึ่งในฉบับนี้

และยังมี... **ดิฉัน**
ภาพที่งดงามในเร็ว ๆ นี้ด้วยเรื่อง

แลไปข้างหน้า

ภาค ๒

หนังสือพิมพ์อังกฤษ

ขบวนการ

ปฏิวัติ

พิชิตสังคมนิยม
- ๑๖๖ -
ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
คู่ต่อสู้

หมายเหตุบรรณาธิการ

หนังสือพิมพ์อังกฤษ

ชิ้นงาน หนังสือพิมพ์อังกฤษในยามสงคราม ชิ้นนี้ ชำระมาจากต้นฉบับลายมือ แม้จะไม่ทราบว่าได้นำไปพิมพ์ในแหล่งพิมพ์ครั้งแรก ณ ที่ใด แต่จากการลงวันเดือนปีที่ เป็นนิตยของกฤตาสายประดิษฐ์ เมื่อเขียนต้นฉบับเสร็จ ก็ทำให้เราทราบว่า เป็นต้นฉบับที่เขาเขียนขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ.๒๔๘๓ ด้วยเหตุนี้เราจึงเห็นเงื่อนไขของเวลาทางสังคม-การเมืองในขณะนั้น ว่าสังคมไทยกำลังอยู่ในยุคสมัย 'สงครามเกาหลี' ที่รัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงครามได้ส่งทหารไทยไปรบร่วมกับ 'อารีคัง' ที่ประเทศเกาหลี เนื่องด้วยเวลานั้นได้เกิดสงครามในคาบสมุทรเกาหลีที่ถือเป็นสงครามตัวแทนครั้งแรกในยุคสงครามเย็นระหว่างเกาหลีเหนือที่มีรัสเซียและสาธารณรัฐประชาชนจีนหนุนหลัง กับเกาหลีใต้ที่มีสหรัฐอเมริกาภายใต้ฉายาของ 'สหประชาชาติ' ทอดเงาอยู่เบื้องหลัง และรัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งเดินนโยบายต่างประเทศ 'ตามกันอเมริกา' มาแต่ครั้งนั้น ได้ส่งทหารไทยเข้าร่วมรบในสมรภูมิเกาหลี

เพราะหวังเงินช่วยเหลือ และเพื่อสร้างภาพ 'ความเป็นปิตาจารย์' ของ ลัทธิตคอมมิวนิสต์

กุหลาบ สายประดิษฐ์ได้เขียนบทความเรื่อง *หนังสือพิมพ์ อังกฤษในยามสงคราม* จากการเรียบเรียงเรื่องราวมาจากหนังสือของ Francis Williams บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ *เดลีแฮร์ลด์* ของอังกฤษในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ แม้จะถือเป็นชิ้นงานเรียบเรียงเก็บความ แต่ผู้อ่านก็จะมองเห็นนัยยะบางประการว่า กุหลาบ สายประดิษฐ์ ต้องการใช้งานชิ้นนี้เป็นเครื่องมือเพื่อสื่อแสดงให้รัฐบาลจอมพล ป. และพวกพ้องมองเห็นว่า เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในระบอบประชาธิปไตยนั้น แม้จะตกอยู่ในภาวะสงคราม แต่หนังสือพิมพ์ก็ยังได้รับการให้เกียรติ และมีเสรีภาพสมดังที่เขียนไว้ว่า 'การตรวจควบคุมหนังสือพิมพ์ไม่ว่าในรูปใด ๆ เปรนเครื่องมืออันพึงใช้ที่ต่อเมื่อปรากฏเหตุการณ์เข้าถึงขีดคับขันอย่างยิ่งจริง ๆ และก็จะต้องใช้ด้วยความระมัดระวังอันเข้มงวด'

ข้อเขียนดังกล่าวชิ้นนี้ แม้จะเป็นตัวอย่างที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษ แต่กุหลาบ สายประดิษฐ์ก็ตั้งใจศึกษาเหมือนจะบอกเป็นทางอ้อมให้รัฐบาลจอมพล ป. เลิกความคิดเรื่องการ 'เซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์' และยกเลิก พ.ร.บ. การพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๙๔ (ดูภาคผนวก)

ชิ้นงานเรื่อง *หนังสือพิมพ์อังกฤษในยามสงคราม* เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ ชิ้นนี้ เป็นต้นฉบับที่ชำระมาจากลายมือ การสะกด การันต์และการใช้วรรคตอนได้พยายามคงไว้ตามลายมือเดิมทุกประการ และอาจถือว่าเป็นเอกสารชิ้นต้นเกี่ยวกับ 'ข้อเขียนหนังสือพิมพ์' ของกุหลาบ สายประดิษฐ์ที่เพิ่งค้นพบ และได้นำมารวมพิมพ์เป็นเล่มครั้งแรก ณ ที่นี้ ●

หนังสือพิมพ์อังกฤษในยามสงคราม

กุหลาบ สายประดิษฐ์

คำชี้แจง

เรื่องนี้เขียนจากหนังสือของ Francis Williams ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ เดลีเฮรัลด์ อันเป็นหนังสือพิมพ์สำคัญฉบับหนึ่งของอังกฤษ ในระหว่างสงคราม ผู้แต่งเรื่องนี้ได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองหนังสือพิมพ์ และตรวจข่าวของกระทรวงโฆษณาการ ด้วยความเห็นชอบของนักหนังสือพิมพ์และนักการเมืองทั่วไป ต่อมาได้รับตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาฝ่ายหนังสือพิมพ์ของนายกรัฐมนตรีแอ็ดลี และเป็นที่รู้จักกันดีว่าเป็นคนสนิทที่สุดคนหนึ่งของ มร.แอ็ดลี ภายหลังได้ลาออกจากตำแหน่งงานที่ทำเนียบนายกรัฐมนตรี เพื่ออุทิศเวลาให้แก่การแต่งหนังสือต่อไป

เมื่อเสียงกริ่งโทรศัพท์ดังขึ้นนั้น ข้าพเจ้า [Francis Williams] กำลังจะเข้านอน เป็นเวลา ๑.๔๕ น. อย่างเช้าวันอังคารที่ ๑๒ กันยายน ค.ศ.๑๙๓๙ เสียงจากโทรศัพท์นั้นมาจากบรรณาธิการกลางคืนของหนังสือพิมพ์ *เดลีเฮรัลด์* ซึ่งข้าพเจ้าเป็นบรรณาธิการใหญ่อยู่ในเวลานั้น เสียงที่พูดดูจะละล้าละลัก

“เฮลโหล” เขาพูด “เฮลโหล เฮลโหล ฟังนี่แน่ะ กำลังจะเกิดเรื่องฉิบหายกันขึ้นแล้วละ ท่านต้องทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่งในทันที ท่านรู้ไหมว่ามีเรื่องอะไรเกิดขึ้น? มีตำรวจสองคนมาที่โรงพิมพ์ เขาบอกว่าเขาได้รับคำสั่งจากสก็อตแลนด์ยาร์ดให้มาระงับการพิมพ์ และให้ยึดหนังสือพิมพ์งวดแรก ๆ ของเราไว้ทั้งหมด”

“ฉันจะตรงไปที่โรงพิมพ์เดี๋ยวนี้” ข้าพเจ้าตอบ

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะออกพ้นประตูบ้านไปได้ เสียงกริ่งโทรศัพท์ได้ดังขึ้นอีก

จากปลายโทรศัพท์ทางโน้นมีเสียงสั้นระรัวมาว่า

“ท่านรู้ไหมว่าทางบ้านเมืองกำลังทำอะไรอยู่ขณะนี้ เขาส่งตำรวจไปตามสถานีรถไฟทั่วไปหมด ให้ตำรวจจัดการโยนหนังสือพิมพ์ลงมาจากรถขนหนังสือพิมพ์ทุกขบวน เขากำลังเข้ายับยั้งรถขนหนังสือของเรา พระเจ้าทราบดีว่ามีอะไรเหลืออยู่อีกหรือที่เขายังไม่ได้ทำ เราต้องจัดการอย่างไรอย่างหนึ่ง โทรศัพท์ไปที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงโฆษณาการ โทรศัพท์ไปที่นายกรัฐมนตรี เราจะปล่อยให้เรื่องแบบนี้ไม่ได้ ราษฎรตั้งครึ่งประเทศจะไม่มีหนังสือพิมพ์อ่านในตอนเช้า”

“ฉันกำลังออกเดินทาง” ข้าพเจ้าพูดตอบไป

เมื่อข้าพเจ้าไปถึงสำนักงานนั้นเป็นเวลาที่มีความกาหลอดหม่านได้บรรลุถึงขีดสุด ตำรวจกำลังจัดการที่จะไม่ให้หนังสือพิมพ์ออกไปจากสำนักงานแม้แต่ฉบับเดียว เขาบอกเราว่า เขาเองก็ไม่ทราบสาเหตุ เป็นแต่เขาได้รับคำสั่งจากเบื้องบนให้มาปฏิบัติการเช่นนั้น เราได้ทราบในเวลาต่อมาว่า พฤติการณ์เช่นเดียวกันได้บังเกิดแก่สำนักหนังสือพิมพ์ทุกสำนักในกรุงลอนดอน ตำรวจได้เข้าจัดการกับหนังสือพิมพ์ทั้งหมด ได้เข้าดำเนินการกับสำนักหนังสือพิมพ์ทุกสำนักตามนครต่าง ๆ ได้เข้ายึดรถไฟบรรทุกหนังสือพิมพ์ทั้งหมด รถไฟบรรทุกหนังสือพิมพ์ที่ออกไปจากลอนดอนแล้วก็ได้ถูกยับยั้งตามสถานีระหว่างทาง และบรรดามัคหนังสือพิมพ์ก็ได้ถูกโยนลงมาจากรถ ประชาชนที่ขับรถยนต์กลับบ้านตอนดึกก็ถูกตำรวจเรียกให้หยุดรถ และถูกถามว่าได้ซื้อหนังสือพิมพ์เวลาเช้าวันนี้มาจากในเมืองบ้างหรือเปล่า ถ้าปรากฏว่าได้มีหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นติดมือมาด้วย ตำรวจก็จะยึดเอาไว้เสีย โทรเลขจากนักข่าวอเมริกันและจากนักข่าวชาติอื่น ๆ ได้ถูกยับยั้ง และเสียงกริ่งโทรศัพท์อันอีกทีก็จากสำนักข่าวเหล่านั้นก็ประดังเข้ามายังกระทรวงโฆษณาการไม่ขาดสาย

เรื่องมันมายังไงไปยังไงกันเล่า?

เรื่องมีอยู่ว่า หนังสือพิมพ์เวลาเช้าทุกฉบับได้ลงข่าวเรื่องหนึ่งไว้ในหน้าแรก และผู้สื่อข่าวต่าง ๆ ก็ต้องการจะโทรเลขส่งข่าวนั้นไปยังต่างประเทศ ข่าวที่ว่านั้นคือข่าวกองทัพอังกฤษกองแรกได้ไปถึงประเทศฝรั่งเศสแล้ว ข่าวดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงกลาโหมให้เปิดเผยได้แล้วเมื่อตอน ๓ ทุ่ม

และอีกครู่หนึ่งต่อมากะทรวงโฆษณาก็ได้เปิดเผยข่าวเรื่องนั้น
เป็นทางการ

ข่าวเดียวกันนี้ วิชุกกระจายเสียงที่กรุงปารีสก็ได้กระจาย
ข่าวแล้วหลายครั้งในตอนกลางวัน

ครั้นมาบัดนี้ หนังสือพิมพ์อังกฤษทุกฉบับที่ลงพิมพ์ข่าว
เรื่องนั้น ซึ่งหมายถึงหนังสือพิมพ์อังกฤษที่ออกยามเช้าทั่วประเทศ
กลับถูกตำรวจยึดหมดเพื่อที่จะไม่ให้คนอังกฤษได้ทราบข่าวเรื่องนั้น

รัฐมนตรีทุกท่านที่ทางหนังสือพิมพ์มีโอกาสจะติดต่อก็ต่าง
ก็ได้รับโทรศัพท์อันมีเสียงกรีดกราดจากบรรณาธิการหนังสือพิมพ์
ที่กำลังพิโรธอยู่ทั่ว ๆ ไป สำนักหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ต่างก็ได้ใช้
ความพยายามอย่างว่าวุ่นที่จะพิมพ์ฉบับใหม่โดยตัดเอาข่าวต้องห้าม
นั้นออกเสีย เพื่อที่จะไม่ให้ประชาชนขาดหนังสือพิมพ์ที่โต๊ะอาหาร
มือเช้า

ครั้นถึงเวลา ๒.๕๕ น. คือ ๑ ชั่วโมง ๑๐ นาทีหลัง
จากตำรวจได้มาถึงโรงพิมพ์ ได้มีข่าวด่วนมาถึงสำนักงานหนังสือ
พิมพ์ทุกสำนักว่า แผนกตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ได้เปลี่ยนความคิด
อีกครั้งหนึ่ง กระทรวงโฆษณาก็ได้ออกคำแถลงใหม่ และก็เป็น
ครั้งที่สองที่ได้โอนุมัติให้หนังสือเผยแพร่ข่าวต่อไปได้

นั่นเป็นครั้งแรกที่บรรดาหนังสือพิมพ์ได้ลี้มรสว่า การตรวจ
ข่าวในยามสงครามมีท่าทีจะดำเนินไปอย่างไร มันทำให้ความรู้สึก
ของนักหนังสือพิมพ์เต็มไปด้วยความตระหนกตกใจ และรันทดหมด
หวัง

เช้าวันนั้นข้าพเจ้าได้โทรศัพท์ไปยัง มร.อาเธอร์ กรีนวูด ผู้
ทำการแทนหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน (เวลานั้น มร.แอ็ดลี ป่วยอยู่)

แจ้งเรื่องราวที่เกิดขึ้นแก่เขา และว่า “ท่านจะเอาเรื่องขึ้นอภิปรายในสภาหรือไม่? มันเป็นการพันวิสัยที่จะยอมให้มีเรื่องเช่นนี้เกิดขึ้นอีก ท่านจะถือเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งหรือไม่? ถ้ามีเหตุการณ์ทำนองเดียวกันนี้เกิดขึ้นอีก ก็จะทำกับว่ารัฐบาลได้นำความวิบัติมาสู่หนังสือพิมพ์ และทำลายความเชื่อถือของมหาชนในข่าวของหนังสือพิมพ์”

กรีนวูดเห็นด้วยตามที่แจ้งไป

หลังจากนั้นข้าพเจ้าก็ได้ไปเข้าประชุมที่กระทรวงโฆษณาการ ซึ่งได้มีการเรียกประชุมด่วน รัฐมนตรีว่าการในเวลานั้น คือ ลอร์ด แมคมิลแลน ซึ่งก็อยู่ในตำแหน่งได้ไม่นาน ท่านลอร์ดพร้อมด้วยท่านนายพล และข้าราชการพลเรือนชั้นสูงหลายท่าน ผู้มีสีหน้าอันไม่ผาสุก ได้นั่งเรียงกันอยู่ ณะโต๊ะด้านหนึ่ง ส่วนอีกด้านหนึ่งนั้น บรรณาธิการทุกคนในลอนดอน ได้มานั่งอยู่พร้อมเพรียงกันด้วยสีหน้าอาการจะเอาเรื่อง และเกรี้ยวกราด

ท่านนายพลผู้หนึ่งได้แจ้งแก่พวกเราว่า ในเวลาสงคราม ความปลอดภัยต้องมาก่อนสิ่งอื่นใดทั้งหมด พวกเราทั้งหมดยอมรับในข้อนี้

“ที่เรียกว่าความปลอดภัยนั้น ท่านหมายความว่าอะไร?”

ข้าพเจ้าถาม

“หมายความว่าเราจะต้องรักษาข่าวอันมีค่ามิให้รั่วไหลไปยังปัจเจกมิตร”

“แต่ข่าวเรื่องกองทหารอังกฤษเดินทางไปถึงฝรั่งเศส เพื่อเข้าสมทบกับกองทหารฝรั่งเศสนั้น ทางปารีสได้เผยแพร่ข่าวทางวิทยุกระจายเสียงแล้วถึงสองครั้ง เป็นที่แน่นอนว่าพวกเยอรมัน

ได้จับฟังการกระจายเสียงของพันธมิตรอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นพวกเยอรมันก็จะต้องได้ทราบข่าวเรื่องนี้กันหมดแล้ว ส่วนที่หนังสือพิมพ์อังกฤษฉบับใดจะพิมพ์ข่าวเรื่องนี้ลงไป ท่านนายพลคิดหรือว่าคนเยอรมันจะจะไม่ยอมเชื่อข่าวใด ๆ ทั้งนั้น เว้นเสียแต่จะได้ข่าวจากหนังสือพิมพ์อังกฤษ”

ท่านนายพลได้ตอบอย่างเคร่งขรึมว่า การประสานงานแพร่ข่าวระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศสยังบกพร่องอยู่ ฝรั่งเศสได้แพร่ข่าวนั้นออกไปโดยปราศจากความรู้เห็นของอังกฤษ

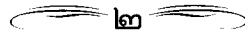
พวกเราจึงได้ถามออกไปในทันทีนั้นว่า สำหรับการประสานงานระหว่างกองบัญชาการอังกฤษกับฝรั่งเศสก็ยังคงมีความบกพร่องเช่นเดียวกันกับกิจการเผยแพร่ข่าวหรือไม่ และพวกเราได้ชี้ให้ท่านนายพลเห็นว่า ไม่ว่าจะเปนเหตุการณ์ใด ๆ เมื่อได้มีการปล่อยข่าวนั้นออกไปแล้ว และฝ่ายศัตรูก็ได้ทราบข่าวนั้นแล้ว ก็ไม่มีเหตุผลอะไรเลยที่จะห่วงเหนี่ยวข่าวเรื่องนั้นไว้มิให้ทราบไปถึงประชาชนอังกฤษ ยิ่งไปกว่านั้น กระทรวงกลาโหมเองก็ได้อนุมัติการแพร่ข่าวเรื่องนั้นแล้ว เป็นเวลา ๔ ชั่วโมงครึ่ง ก่อนหน้าที่ตำรวจจะเข้าจัดการกักหนังสือพิมพ์ฉบับโฆษณาข่าวนั้น

โฆษกของกระทรวงกลาโหมตอบว่า “ในเวลานั้นเรายังไม่ได้พิจารณาเรื่องนั้นอย่างถี่ถ้วน เรานึกได้ในภายหลังว่า หนังสือพิมพ์อาจโฆษณารายละเอียดของข่าวมากไปกว่าที่เราจะเห็นด้วย ท่านย่อมคาดหมายให้เราวางใจการโฆษณาข่าวของหนังสือพิมพ์ไม่ได้”

ภายหลังการแลกเปลี่ยนคำชี้แจงฉันทมิตรดังกล่าวแล้ว เราก็จากกันไปคอยฟังการอภิปรายในรัฐสภาต่อไป ในรัฐสภา รัฐบาล

ได้กล่าวคำขอโทษต่อพวกหนังสือพิมพ์โดย Sir Samuel Hoare ซึ่งในเวลานั้นมีตำแหน่งเป็น Lord Privy Seal เป็นผู้แถลง นอก จากคำขอโทษแล้ว ท่านเซอร์ยังได้ให้คำรับรองว่าจะไม่ปล่อยให้ เหตุการณ์ลับสนเช่นนั้นได้บังเกิดขึ้นอีกเป็นคำรับรอง เป็นอันขาด

๑๖ สิงหาคม ๒๔๘๓

ในตอน ๑ ได้บรรยายถึงการปฏิบัติอันลับสนของทาง ราชการอังกฤษ ในการควบคุมการเผยแพร่ข่าวสงครามของหนังสือพิมพ์ ซึ่งได้ก่อความเดือดดาลให้แก่บรรณาธิการทั่วประเทศ อังกฤษ เมื่อฝ่ายค้านได้นำการปฏิบัติอันเรอระ วกเงินของทาง ราชการขึ้นพูดตำหนิในรัฐสภา ทางรัฐบาลก็ได้กล่าวคำขอโทษต่อ พวกหนังสือพิมพ์ ทั้งได้ให้คำรับรองว่าจะไม่ปล่อยให้เหตุการณ์ ลับสนเช่นนั้น ได้บังเกิดขึ้นอีกเป็นคำรับรอง

Francis Williams ได้ชี้แจงว่าการที่นำเหตุการณ์เรื่อง นั้นมาเล่าไว้ มิได้ประสงค์จะแสดงว่าการปฏิบัติอันลับสนเช่นนั้น เป็นเรื่องปรกติธรรมดาของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ในยามสงคราม เขากล่าวว่า แท้จริงกลับเป็นการตรงกันข้าม ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์มีแต่คลี่คลาย ไปในทางดีขึ้น จนกระทั่งว่า องค์การตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ได้ กลายเป็นสถาบันอันหนึ่งที่ได้รับประชานิยมอย่างกว้างขวางที่สุดในยามสงคราม ซึ่งออกจะเป็นที่น่าอัศจรรย์อยู่สักหน่อย รัฐบาล

อังกฤษได้ดำเนินการอย่างไรจึงทำให้การตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ กลายเป็นสถาบันที่ได้รับความนิยมเช่นนั้นได้ จะได้นำมาบรรยายในตอนต่อ ๆ ไป

ฟรานซิส วิลเลียมส์ กล่าวว่า การปฏิบัติอันเรื่อร่าสับสนที่เขานำมาเล่าไว้นั้น เพียงแต่จะแสดงให้เห็นอารมณ์ตื่นเต็นงเงินของทางราชการ อันเนื่องมาจากความไม่ไว้วางใจของรัฐบาลต่อหนังสือพิมพ์ในระยะแรกที่สงครามได้อุบัติขึ้นเท่านั้น ฟรานซิส วิลเลียมส์ กล่าวว่า หลังจากที่กระทรวงโฆษณาการได้แสดงความไว้ประสิทธิภาพ และได้ก่อความกาสอดหลอมนำให้แก่วงการหนังสือพิมพ์ในตอนเริ่มสงครามครั้งนั้นแล้ว การปฏิบัติในครั้งต่อมา ก็ได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพขึ้น จนกระทั่งประเทศได้มีเครื่องมือให้ข้อความจริงแก่หนังสือพิมพ์และประชาชน ซึ่งทำงานได้ผลอย่างน่าพิศวง ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ในกรณีควบคุมข่าวนี้ มีความน่าทึ่งอีกประการหนึ่งคือ ได้ประสบความสำเร็จ โดยที่รัฐบาลไม่ต้องก่อความเสียหายอันร้ายแรงให้แก่เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ซึ่งแปลเสรีภาพที่หนังสือพิมพ์ 'ไทมส์' ได้กล่าวถึงว่า 'มิใช่เป็นเอกสิทธิ์ของหนังสือพิมพ์ แต่เป็นเสรีภาพมูลฐานของประชากรราษฎร'

อย่างไรก็ดี ในระยะแรก ๆ ของสงครามนั้น รัฐบาลได้ลงเนื้อเห็นเอาเสียว่า ทั้งหนังสือพิมพ์และประชาชนจะไว้วางใจได้ไม่ กระทรวงโฆษณาการเป็นห่วงเรื่องขวัญของประชาชนอย่างที่สุด และก็คอยแต่หวาดไปว่า แม้แต่ข่าวกระจัดหลิวเพียงข่าวเดียวในหน้าหนังสือพิมพ์ก็จะสั่นขวัญของประชาชนอังกฤษได้ถึงรากแก้ว ทางราชการจะต้องคอยจับชีพจรของประชาชนอยู่เป็นนิจ ได้มีการ

แต่งตั้งผู้สังเกตขวัญของประชาชนไว้ตามภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ อังกฤษ และผู้สังเกตเหตุเหล่านั้นได้รายงานเรื่องขวัญของประชาชน เข้ามายังกรุงลอนดอนโดยทางโทรศัพท์ทุกวัน รายงานนั้นกล่าวถึงเรื่องที่ประชาชนได้พูดจากันอย่างไร ตามท้องถนน ตามร้านขายของ ตามสโมสรและตามโรงเหล้า และเมื่อประชาชนได้ฟังข่าวสงครามประจำวันแล้ว ปฏิกริยาของเขาเป็นอย่างไร และเขารู้สึกอย่างไรในเรื่องหนังสือพิมพ์ ที่กระทรวงโฆษณาการมีเจ้าหน้าที่อยู่ชุดหนึ่ง ประชุมตรวจรายงานที่ได้รับจากท้องที่ต่าง ๆ และได้ส่งร่างรายงานสรุป ขวัญของประชาชนขึ้นไว้เป็นประจำทุกวัน รายงานสรุปขวัญประชาชนดังกล่าวนี้ ได้ถูกจัดส่งไปยังกระทรวงทบวงการต่าง ๆ โดยด่วน เพื่อว่าข่าวล่ำที่ล่ำที่สุดเกี่ยวกับสุขภาพทางจิตจิตใจของประชาชนอังกฤษ จะได้จัดไปถึงโต๊ะทำงานของรัฐมนตรีทุกคน ทุกเวลาบ่าย

อนึ่ง เพื่อที่จะกลั่นกรองสาระสำคัญจากรายงานเหล่านี้ให้ได้ผลดีที่สุด และเพื่อที่จะไม่ให้ความรู้สึกใด ๆ ของประชาชนเล็ดรอดความสังเกตไปได้ จึงได้มีการแต่งตั้งกรรมการที่ประกอบด้วยบุคคลสำคัญขึ้นคณะหนึ่ง มีหน้าที่พิจารณารายงานสรุปขวัญของประชาชนทุกสัปดาห์ แล้วแสดงข้อวินิจฉัยลงไว้และให้คำแนะนำว่า ควรจะสอบถามปัญหาใหม่ ๆ อะไรอีกจากประชาชน

ฟรานซิส วิลเลียมส์ ได้ถูกขอให้เข้าร่วมทำงานอยู่ในกรรมการชุดนี้ด้วย คณะกรรมการชุดนั้น ประกอบด้วยนักเขียนที่มีชื่อเสียง เช่น ฮาโรลด์ นิคอลสัน จูเลียน ฮักซเลย์ เซอร์ เคนเนธ คลาค ผู้อำนวยการสถานแสดงภาพที่มีชื่อเสียง เอ็ดเวิร์ด โกลเวอ นักจิตต์วิเคราะห์ผู้มีนามกระเดื่อง คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิชุดนี้

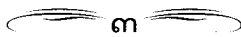
เมื่อได้ตรวจรายงานชีวิตของประชาชนพอสมควรแล้ว ก็ได้แสดงความเห็นลงไว้ว่า ชีวิตของประชาชนอยู่ในอาการเป็นที่น่ายินดี และก็หวังได้ว่าจะคงอยู่ในอาการเช่นนั้นต่อไป มีอยู่ข้อเดียวที่ประชาชนรู้สึกอึดอัด คือข้อที่เขาต้องถูกปลอบใจไว้ในความมืด และได้รับการปฏิบัติเหมือนกับทารก โดยที่เขาแลไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติแก่เขาเช่นนั้นเลย

คณะกรรมการชุดนั้น ภายหลังจากที่ได้พากเพียรแสดงข้ออภิปรายและข้อสังเกตลงไว้เป็นเวลานานพอ ในที่สุดก็เริ่มรู้สึกว่าข้อเสนอด่าง ๆ ของเขาได้รับความสนใจน้อยเต็มที่ และต่างก็รู้สึกกันว่า การที่จะมานั่งอภิปรายกันต่อไปนั้นก็จะไม่เกิดประโยชน์อันใด เว้นแต่จะได้มีการปรับปรุงฐานะของคณะกรรมการเสียใหม่ และคณะกรรมการชุดนั้น ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิเหมาะสมแก่งานที่ได้รับมอบหมาย ก็ได้ขอให้มีการประชุมฟังความเห็นของพวกเขา โดยมีท่านอธิบดีมานั่งฟัง จูเลียน ฮักชเลย์ ได้รับมอบให้เป็นผู้แถลงความคิดเห็นของคณะกรรมการ ซึ่งเขาได้แถลงอย่างยืดยาวจริงจังและลงท้ายว่า “จนกว่าคณะกรรมการชุดนี้จะได้รับประกันว่า เวลาที่เราได้เข้าไปในงานชิ้นนี้จะไม่ศูนย์เสียเปล่า และจนกว่าราชการของกระทรวงโฆษณาการจะแสดงความเอาใจใส่ตามสมควรในคำแนะนำของเรา มิฉะนั้นแล้ว เราก็มองไม่เห็นว่าจะมีคณะกรรมการชุดนี้ไว้เพื่อประโยชน์อะไร” เมื่อจบคำแถลงอันยืดยาวของ จูเลียน ฮักชเลย์ แล้ว ท่านอธิบดีเซอร์ แฟรงก์ ปิค ซึ่งได้ถูกเลือกมาดำรงตำแหน่งนี้ จากอาชีพเดิมของเขาในองค์การ London Passenger Transport Board จึงเข้าใจว่าคณะกรรมการหัวแข็งชุดนี้ได้ขอให้เขามานั่งฟังการประชุม

เพื่อที่เขาจะได้เปล่งคำอุทานออกไปว่า “ข้าพเจ้าเข้าใจแล้วละว่าพวกท่านจะพากันสไตรค์!”

ท่านอธิบดีผู้นี้ แท้จริงเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงว่ามีนิสัยสัตย์ซื่อมั่นคง แต่ว่าออกจะเป็นคนทำอะไรที่อ้อ ๆ อยู่สักหน่อย และก็แน่ละ คงเป็นผู้ที่ถูกเรียกมาโดยไม่เหมาะสมงาน เมื่อท่านผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้ถูกเรียกไปพบกับ มร.เชลชิต ได้จากรวากับ มร.เชลชิตด้วยเรื่องศีลธรรมอย่างยืดยาว จนสามารถให้ มร.เชลชิตซึ่งน้ำหน้าได้ เพียงการสนทนากันครั้งแรกในทันทีที่เซอร์ แฟรงก์ ปิค คล้อยหลังไป มร.เชลชิตก็เรียกเลขานุการมาสั่งว่า ต่อไปอย่าให้ฉันได้พบเห็นหน้าเจ้าหมอคนรตบัสคนนั้นอีกเลย

๕ กันยายน ๒๔๙๓

๓

ในระยะแรกของสงครามนั้น ปรากฏว่าเก้าอี้ของรัฐมนตรีและอธิบดีของกระทรวงโฆษณาการนั้นร้อนนัก ผู้ที่เข้ามานั่งในตำแหน่งทั้งสองนี้มักจะนั่งอยู่ได้เพียงเดือนสองเดือนก็ต้องกระโจนออกไป เพราะเหตุการณ์ติดต่อกับหนังสือพิมพ์และประชาชนต้องการไหวพริบและความชัดเจนอันพิเศษ ในสมัยแรก ๆ นั้นในวงการรัฐบาลมักจะมีความคิดเห็นกันว่า รัฐบาลแต่ผู้เดียวที่รู้ดีว่าอะไรจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ประชาชน และนอกเสียจากข้าราชการไม่ว่าจะเป็นข้าราชการประจำ หรือออกจากราชการแล้วก็ตาม

ว่าจะมีความรู้เพิ่มขึ้นในเหตุการณ์ของโลก ก็ไม่มีผู้ใดอีกเลยที่สมควรได้รับความไว้วางใจว่าจะเป็นผู้รายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ อย่างถูกต้องตามน้ำหนักของเรื่องราวแต่ละเรื่องละราย

โดยที่ในวงการรัฐบาลได้มีความคิดกันเช่นนี้ ข้อเสนออย่างพิสดาร จึงย่อมจะปรากฏออกมาจากกระทรวงโฆษณาการ ได้ทุกเมื่อ ดังมีตัวอย่างในครั้งหนึ่งว่า ได้มีการพิจารณากันอย่างจริงจังที่จะจัดการให้หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ใช้การพาดหัวข่าวมาตรฐาน ซึ่งราชการกระทรวงโฆษณาการจะเป็นผู้กำหนดให้ว่าหนังสือพิมพ์ทั่วประเทศจะต้องพาดหัวว่าอย่างไร อย่างไรก็ดี แผนการดังกล่าวนี้ได้เลิกล้มไป และมีได้นำออกใช้เพราะเหตุท่านข้าราชการแห่งกระทรวงโฆษณาการได้ค้นพบความจริงขึ้นในภายหลังว่า ตัวอักษรที่หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ใช้พาดหัวข่าวนั้นมีขนาดไม่เหมือนกัน ในทางปฏิบัติจึงเป็นการยากที่หนังสือพิมพ์จะใช้ถ้อยคำพาดหัวข่าวเป็นอย่างเดียวกันทั้งหมด แผนการเช่นนี้ไม่เป็นที่สงสัยว่าวงการหนังสือพิมพ์ทั่วประเทศอังกฤษจะรู้จักว่าเป็นเรื่องซับซ้อนอย่างเอกประจักษ์ ปรานซิส วิลเลียมส์เองได้เขียนคำเขี่ยไว้ว่า โดยที่แผนการอันนั้นได้เลิกล้มไปโลกจึงสูญเสียโอกาสที่จะได้ชมประสิทธิภาพของคณะบุคคลที่ทำหน้าที่เสมือนผู้ช่วยบรรณาธิการ (ในการคิดถ้อยคำพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์) อันประกอบด้วยท่านเอกอัครราชทูตนอกราชการ ท่านนายทหารเรือชั้นผู้ใหญ่ และพวกศาสตราจารย์ ซึ่งได้ถูกบรรจุเข้าไว้ในกระทรวงโฆษณาการเป็นส่วนมาก

ความสับสนต่าง ๆ ได้เป็นอยู่ในกระทรวงโฆษณาการระยะหนึ่ง และก็ได้มีการเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีรวมทั้งอธิบดีผู้มิหยุดหย่อน

เพื่อที่จะให้ได้บุคคลที่เหมาะสมแก่งาน เราพึงเข้าใจว่า ในประเทศอังกฤษนั้น แม้ว่าเปนครมคาเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ที่ราชการของกระทรวงหนึ่งกระทรวงใด ย่อมจะแสดงบทบาทที่โง่เขลาหรือเป็นที่น่าขบขันออกมาให้เห็นได้เป็นครั้งคราว แต่การแสดงบทบาทโง่เขลาหรือตลกขบขันในราชการของประเทศอังกฤษนั้น เป็นของที่จะมีอยู่จำเจ โดยผู้เป็นหัวหน้าราชการจะไม่รู้สึกร้อนอาสน์นั้นไม่ได้ เมื่อเกิดมีการแสดงบทบาทโง่เขลา หรือตลกขบขันขึ้นในวงราชการก็จะต้องมีตัวผู้รับผิดชอบเกิดขึ้น และถ้าเป็นความผิดพลาดอันเด่น หรือเป็นเรื่องที่ได้รับการตำหนิอย่างอื้อฉาว หัวหน้าราชการก็จะต้องสละตำแหน่งไป โดยเหตุที่ในระหว่างที่กระทรวงโฆษณาการอังกฤษยังมีเรื่องตลกขบขันแสดงให้หนังสือพิมพ์ได้ชมอยู่ไม่วายนั้น การเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีหรือหัวหน้าราชการของกระทรวงจึงต้องกระทำกันอยู่แทบจะเป็นรายเดือน หรือรายสองเดือน แม้นักการเมืองพิเศษได้รับประชานิยมอย่างกว้างขวางมาแล้ว เช่น Duff Cooper ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงโฆษณาการ และได้กล่าวถ้อยคำให้เป็นที่ไม่พอใจพวกหนังสือพิมพ์ในเรื่องสำคัญเข้า ซึ่งดูเหมือนจะเป็นการกล่าวที่เพียงแต่ไม่ระมัดระวังถ้อยคำยิ่งกว่าจะตั้งใจกล่าวออกมา แต่เมื่อปรากฏผลว่าได้ก่อให้เกิดความเดือดดาลกันทั่วไปในวงวารหนังสือพิมพ์แล้ว Duff Cooper ก็อยู่ในตำแหน่งที่จะต้องทำการติดต่อกับหนังสือพิมพ์ต่อไปไม่ได้ นั่นคือลักษณะอย่างหนึ่งของประชาธิปไตยที่คนอังกฤษเข้าใจ

ภายหลังการเปลี่ยนตัวอธิบดีของกระทรวงโฆษณาการ มาจนถึง เซอร์ วอลเทอ มองค์ตัน ท่านผู้นี้จึงได้ขอรับรองให้อดีต

บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ เดลีเฮรัลด์ไปร่วมงานด้วย โดยขอให้รับตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาฝ่ายกิจการหนังสือพิมพ์ และฟรานซิส วิลเลียมส์ก็ตกลงรับคำร้องขอ ต่อมาเซอร์ วอลเตอร์ มองค์ตัน รู้สึกอึดใจในข้อที่ได้มีการเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีกันอยู่ไม่ขาด จึงได้ออกไปกรุงมอสโคว์ชั่วคราว แล้วขอปลีกตัวไปทำงานอย่างอื่น ซีริล แรตคลิฟฟ์ซึ่งเป็นผู้กำกับการฝ่ายข่าวและการตรวจข่าว ได้เลื่อนขึ้นมารับตำแหน่งอธิบดี และฟรานซิส วิลเลียมส์ได้ถูกบรรจุแทนในตำแหน่งเดิมของซีริล แรตคลิฟฟ์

ฟรานซิส วิลเลียมส์ได้กล่าวสรรเสริญแรตคลิฟฟ์ไว้ว่า เป็นบุคคลที่มีความคิดอย่างเป็นระเบียบและมีทัศนคติอันแจ่มกระจ่างอย่างวิเศษ เมื่อแรตคลิฟฟ์ได้รับตำแหน่งผู้กำกับการฝ่ายข่าวและการตรวจข่าวแทนมองค์ตันซึ่งเลื่อนขึ้นไปเป็นอธิบดีนั้น เขาได้จัดงานแผนกตรวจข่าวของเขาไว้อย่างมีประสิทธิภาพ จนสามารถปลดเปลื้องข้อครหาต่าง ๆ เกี่ยวกับความไร้ประสิทธิภาพและความผิดพลาดซ้ำที่เคยมีมาแต่ก่อนได้เกือบหมด และนับได้ว่าแรตคลิฟฟ์ได้เป็นผู้วางรากฐานงานตรวจข่าวไว้อย่างมั่นคง ซึ่งรากฐานอันนั้นก็ใช้ได้กันต่อมาจนตลอดสงคราม เมื่อถึงสมัยที่แรตคลิฟฟ์เข้ารับตำแหน่งอธิบดีสืบแทนมองค์ตัน และฟรานซิส วิลเลียมส์เข้ารับตำแหน่งผู้กำกับการฝ่ายหนังสือพิมพ์และการตรวจข่าวแทนแรตคลิฟฟ์นั้น นับว่าเป็นสมัยที่ระเบียบการปฏิบัติงานในกระทรวงโฆษณาการได้ดำเนินเข้าสู่วิถีทางอันมั่นคง

การตรวจข่าวหรือการควบคุมหนังสือพิมพ์อังกฤษในยามสงครามนั้น แตกต่างกันมากกับที่เราเคยรู้จักเข้าใจกันในเมืองไทย เขาทำการตรวจข่าวหรือควบคุมหนังสือพิมพ์กันอย่างไรนั้น

จะได้บรรยายในตอนต่อไป

๗ กันยายน ๒๔๙๓

ข้อความจริงอันทรงความสำคัญยิ่งในระบบการตรวจหรือการควบคุมหนังสือพิมพ์ของอังกฤษในยามสงครามนั้น ได้แก่เป็นการที่หนังสือพิมพ์ได้ทำข้อความมาเสนอให้ตรวจ หรือขอรับคำปรึกษาของพนักงานเจ้าหน้าที่โดยสมัครใจ [Voluntary Censorship] มิใช่เป็นการบังคับตรวจ ไม่ได้มีวิธีการบังคับอย่างใด ๆ โดยทางกฎหมายแก่บรรดาหนังสือพิมพ์ ผู้ประพันธ์หรือสำนักพิมพ์ที่จะให้เขาเหล่านั้นต้องยอมรับการวินิจฉัยของพนักงานผู้มีอำนาจตรวจข้อความ เว้นแต่ในกรณีของนักสื่อข่าวต่างประเทศซึ่งส่งข่าวออกไปนอกประเทศเท่านั้น ที่ได้ใช้วิธีการบังคับตรวจ และการที่ต้องใช้วิธีการบังคับแก่การส่งข่าวออกนอกประเทศนั้นก็มิใช่เหตุผลอันจะได้กล่าวถึงต่อไป

ข้อที่พึงระลึกอีกประการหนึ่งก็คือ การตรวจหรือควบคุมหนังสือพิมพ์โดยวิธีสมัครใจนี้ เป็นการตรวจหรือควบคุมหนังสือพิมพ์แต่เฉพาะในกรณีข้อเท็จจริงเท่านั้น และมีได้เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ หรือของผู้ประพันธ์บทความลงหนังสือพิมพ์แต่อย่างใด องค์การตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ได้ตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่หนังสือพิมพ์ในปัญหาที่ว่าข้อเท็จจริง หรือข่าวเรื่องใดที่หนังสือพิมพ์จะนำเสนอแก่ประชาชนนั้น จะเป็นการเสี่ยงต่อการให้ข้อเท็จจริงหรือข่าวอันมีค่าต่อ

เข้าศึกษาในการดำเนินการสงครามหรือไม่ หนังสือพิมพ์จะรับคำแนะนำหรือซึ่งนำหน้าคำแนะนำของพนักงานตรวจข่าวหรือไม่ อย่างไรก็ตาม เป็นธุระของพวกหนังสือพิมพ์ อนึ่ง องค์การตรวจข่าวไม่มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่หนังสือพิมพ์ว่าหนังสือพิมพ์ควรหรือไม่ควรจะออกความเห็นในเรื่องนั้นเรื่องนี้ว่าอะไร

จริงอยู่ การใช้ระบบการตรวจข่าวโดยสมัครใจเช่นนี้ ได้ก่อให้เกิดความหวาดหวั่น แก่คณะรัฐมนตรีเป็นครั้งคราวอยู่เหมือนกัน และในเวลาเช่นนั้น คณะรัฐมนตรีก็ออกจะไม่พอใจที่องค์การตรวจข่าวได้ใช้วิธีการควบคุมหนังสือพิมพ์อันล่อแหลมเช่นนั้น แม้ว่ามิมีบางขณะที่คณะรัฐมนตรีประสงค์จะให้การควบคุมหนังสือพิมพ์ได้เป็นไปในทางเข้มงวดยิ่งกว่านั้น แต่ก็ไม่มีแม้แต่ครั้งเดียวที่คณะรัฐมนตรีได้แสดงว่าพร้อมที่จะเข้าเสี่ยงภัยทางการเมืองและเสี่ยงต่อความหมดศรัทธาของพวกหนังสือพิมพ์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีหวั่นเกรงอยู่ว่าอาจอุบัติขึ้นได้ไม่ยาก หากว่าคณะรัฐมนตรีจะขอให้รัฐสภาอนุมัติให้ใช้วิธีการบังคับตรวจข่าวแก่หนังสือพิมพ์ รัฐบาลอังกฤษมีความยำเกรงประชาชนและหนังสือพิมพ์เป็นที่ยิ่งอยู่เป็นนิจ ทั้งที่เป็นในยามสงคราม และใคร่จะใช้วิธีการบังคับบางอย่างแก่หนังสือพิมพ์ ก็ต้องยับยั้งชั่งใจ เมื่อยังไม่แน่ใจว่าประชาชนจะสนับสนุนการกระทำที่กระทบกระเทือนจิตใจของประชาชนเองหรือไม่ การที่รัฐบาลอังกฤษต้องยับยั้งชั่งใจในการที่จะปฏิบัติอะไรลงไปในการทำงานนี้ ก็เพราะว่ารัฐบาลอังกฤษตั้งอยู่ได้ด้วยอาศัยความยินยอมเห็นชอบของประชาชนโดยแท้จริง

อย่างไรก็ดี เพื่อที่จะให้ความเป็นธรรมแก่คณะรัฐมนตรีฟรานซิส วิลเลียมส์ได้แสดงข้อความเพิ่มเติมไว้ว่า ในยามที่ความ

รู้สึกได้คล้ายตั้งเครียดและความป่วนปั่นลงแล้ว ก็เป็นที่ปรากฏว่า พวกคณะรัฐมนตรีได้เห็นพ้องกันว่า การใช้ระบบการตรวจ ควบคุม หนังสือพิมพ์โดยสมัครใจนั้น นับว่าได้ดำเนินไปด้วยดี ทั้งยังเป็น การเหมาะสมแก่การเชิดชูหลักอิสรภาพของหนังสือพิมพ์ ซึ่ง สมควรได้รับการผดุงส่งเสริมอยู่เสมอ แม้ว่าจะเป็นในยามสงคราม ก็ตาม ในทางทฤษฎี คณะรัฐมนตรีทั้งคณะได้ยอมรับหลักการดังกล่าว นั้น ทั้งที่เป็นการเสี่ยงภัยใหญ่หลวง และไม่สอดคล้องกับ ประโยชน์ในการดำเนินสงคราม แต่ในทางปฏิบัตินั้น คณะรัฐมนตรี มีสติมีความแน่ใจนัก เจตนาของคณะรัฐมนตรีเป็นเจตนาที่ดี แต่ เหตุการณ์รอบด้านหรือความโน้มน้อมใจที่เกิดขึ้นในบางครั้งบาง คราวนั้น ออกจะมีอิทธิพลมากอยู่สักหน่อย ท่านเหล่านั้นไม่ สามารถจะปิดอกออกไปให้พ้นตัวได้เสมอไป ซึ่งความคิดที่ว่า มันน่าจะ เป็นไปได้เหลือเกินที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจะคอยแนะนำ แก่หนังสือพิมพ์อย่างตรง ๆ ว่าให้ทำอย่างนี้ หรืออย่าทำอย่างนั้น และพวกคณะรัฐมนตรีก็ควรจะมีปรีชาญาณเพียงพอที่เดียวที่จะได้ รับมอบให้เป็นอนุญาโตตุลาการในการออกความเห็นชี้ขาด

อดีตบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เฮรัลด์ ได้ชี้ไว้ว่าอำนาจควบคุมและโน้มน้าวความคิดเห็นมหาชนโดยทางหนังสือพิมพ์นั้น เป็นอำนาจที่มีอุปเท่ห์เล่ห์กล และกอบปรีด้วยอันตราย อำนาจตรวจควบคุม ข้อความที่ผู้มีอำนาจไม่พึงพอใจ หรือข้อความที่อาจโต้แย้งกันได้นั้น ถึงแม้จะทำได้ใช้อำนาจนั้นโดยเคลือบไว้ด้วยถ้อยคำอันไพเราะ ก็ดี ก็เป็นสิ่งที่มีอันตรายและฝ่าฝืนผลประโยชน์แห่งชาติ และ อำนาจดังกล่าวนี้ก็เสมือนยาเสพติด ซึ่งมักเล้าโลมใจให้ผู้ถือ อำนาจปรารถนาจะใช้อยู่เสมอ

ด้วยเหตุนี้ ถึงแม้ฟรานซิส วิลเลียมส์จะลงความเห็นว่าการตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ของอังกฤษในส่วนรวม จะได้ปฏิบัติการไปในลักษณะที่แสดงความมีจิตดีใจอย่างกว้างขวางแก่หนังสือพิมพ์อย่างเด่นชัด และเห็นว่าคณะรัฐบาลรวมพรรคในยามสงคราม สมควรจะได้รับเกียรติอย่างสูงในการยอมรับการปฏิบัติ การดังกล่าวนั้นก็ดี ฟรานซิส วิลเลียมส์ก็ได้กล่าวไว้ด้วยว่า ในระหว่างเวลา ๔ ปีแห่งความชัดเจนของเขาต่อข้อวินิจฉัยของคณะ รัฐมนตรีในเรื่องนโยบายควบคุมหนังสือพิมพ์ และต่อคำขอร้อง ของกระทรวงทบวงการต่าง ๆ ที่ได้ขอให้องค์การที่เขาเป็นหัวหน้า อยู่ ดำเนินการใช้อิทธิพลให้หนังสือพิมพ์ปฏิบัติตามนี้ตามนั้น ได้ ทำให้เขาตระหนักแก่ใจยิ่งขึ้นว่า การตรวจควบคุมหนังสือพิมพ์ไม่ ว่าเป็นรูปใด ๆ เป็นเครื่องมืออันพึงใช้ก็ต่อเมื่อปรากฏเหตุการณ์ เข้าถึงขีดคับขันอย่างแท้จริง ๆ และก็จะต้องใช้ด้วยความระมัด ระวังอันเข้มงวด

อดีตบรรณาธิการเดลีเฮรัลด์ก็กล่าวว่า เขาตระหนักดีว่าไม่มี รัฐบาลใด แม้จะมีความตั้งใจดีเพียงใดก็ตาม ที่สมควรจะได้รับความ เชื่อถือให้ถืออำนาจควบคุมหนังสือพิมพ์หรือการพิมพ์หนังสือต่าง ๆ ไว้ในมือของรัฐบาล และแม้จะเป็นในยามที่ประเทศอยู่ในสถานการณ์ พิเศษเช่นในยามสงครามก็ดี กล่าวในส่วนรวมแล้ว หากว่า หนังสือพิมพ์ยอมรับ ดังที่มักจะยอมรับปฏิบัติตามคำแนะนำของ รัฐบาลในเรื่องที่เกี่ยวกับนโยบาย ความเสียหายกลับมีมากเสียยิ่ง กว่าในกรณีที่หนังสือพิมพ์ไม่รับรู้เห็นในคำแนะนำนั้น ๆ เสียอีก ●

ภาค ๓

สารคดีที่เกี่ยวกับการหนังสือพิมพ์

นายเหตุบรรณาธิการ

หนังสือพิมพ์เดอะไทมส์

ชิ้นงานเรื่อง *หนังสือพิมพ์เดอะไทมส์* ที่คุณถาบ สายประดิษฐ์ มีข้อความขยายว่าเป็น 'สารคดีที่เกี่ยวกับการหนังสือพิมพ์' ชิ้นนี้ เป็นงานประเภทเก็บความเรียงเรียงมาจากหนังสือเรื่อง *A Newspaper History* ซึ่งเป็นหนังสือที่สำนัก 'เดอะไทมส์' ของอังกฤษได้จัดพิมพ์ขึ้นในวาระฉลองอายุครบรอบ ๑๕๐ ปีของหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์*

หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ของอังกฤษที่ว่านี้ได้ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๕ ซึ่งเป็นระยะเกี่ยวกับการปฏิวัติล้มระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชในประเทศฝรั่งเศส ถ้าเรานับเวลาจากอดีตมาถึงปัจจุบัน หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ของอังกฤษก็มีอายุยืนยาวมาแล้วมากกว่า ๒ ศตวรรษ แต่ในช่วงระยะที่ คุณถาบ สายประดิษฐ์ ได้หนังสือ *A Newspaper History* มาเรียงเรียงเพื่อเล่าถึงความยิ่งใหญ่ของหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* นั้น อายุของ *เดอะไทมส์* เพิ่งผ่านเวลาครบรอบ ๑๕๐ ปีมาได้ไม่นาน ส่วนอายุของคุณถาบ สาย

ประดิษฐ์ในขณะนั้นคือ ๕๒ ปี ซึ่งเป็นระยะเวลาเดียวกับที่เขาเพิ่งได้รับการนิรโทษกรรมออกจากคุกบางขวางในวาระกึ่งพุทธกาล พ.ศ. ๒๕๐๐ หลังจากที่ถูกศาลในยุคเผด็จการของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ตัดสินจำคุกในกรณี 'กบฏสันติภาพ' เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๕ เป็นเวลา ๑๓ ปี ๔ เดือน

ชิ้นงานสารคดีว่าด้วยเรื่อง *หนังสือพิมพ์เดอะไทมส์* ชิ้นนี้ เข้าใจว่าน่าจะเป็นงานศึกษาที่กุหลาบเรียบเรียงขึ้นตั้งแต่สมัยยังอยู่ในคุกบางขวาง และได้ถูกส่งมาให้หนังสือ *ปิยมิตรวันจันทร์* ซึ่งเป็นนิตยสารรายสัปดาห์ทยอยลงพิมพ์ครั้งแรกเป็นตอน ๆ เริ่มตั้งแต่ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ วันจันทร์ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๐ จนถึงปีที่ ๑ ฉบับที่ ๙ วันจันทร์ที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๐ โดยลงพิมพ์ติดต่อกัน ๗ ตอน และในระยะเดียวกันนี้ *ปิยมิตรวันจันทร์* ก็ได้ทยอยลงพิมพ์นวนิยายเรื่อง *แกลไปข้างหน้า* ภาคมัชฌิมวัยของ 'ศรีบูรพา' เป็นครั้งแรกด้วยเช่นกัน โดยเริ่มต้นใน *ปิยมิตรวันจันทร์* ตั้งแต่ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๙ วันจันทร์ที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๐ และได้ทยอยพิมพ์ต่อมาจนจบภาคมัชฌิมวัย ก่อนหน้าที่กุหลาบ สายประดิษฐ์ จะได้รับเชิญให้นำคณะผู้แทนส่งเสริมและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ โดยหารู้ไม่ว่าในอีกประมาณ ๒ เดือนต่อมา จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ยึดอำนาจอีกครั้งจากลูกน้องของตัวเอง คือจอมพล ถนอม กิตติขจร เพื่อให้ตัวเองขึ้นมีอำนาจเบ็ดเสร็จเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ และได้สั่งจับกุมคุมขังผู้รักชาติรักประชาธิปไตยที่เป็นนักคิด นักเขียน และนักหนังสือพิมพ์จำนวนมาก ทำให้สังคมไทยเข้าสู่ 'ยุคมืดทาง

ปัญญา' อีกครั้ง และทำให้กุหลาบ สายประดิษฐ์ต้องตัดสินใจขอลี้ภัยอยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีนจนถึงแก่กรรมในเวลาอีก ๑๖ ปีต่อมา

งานเขียนนวนิยายเรื่อง *แต่ไปข้างหน้า* ภาคมัชฌิมวัย และงานสารคดีเรียบเรียงเรื่อง *หนังสือพิมพ์เดอะไทมส์* ใน *ปิยมิตร* วันจันทร์ รุนปี พ.ศ.๒๕๐๐ รวมทั้งงานเขียนคอลัมน์ 'ที่นี่และที่นั่น' ในนามปากกา 'อิสสรชน' ที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ *สารเสรี* ฉบับวันอาทิตย์ ตลอดจนทั้งบทความต่าง ๆ ทั้งนามจริงและนามปากกาของกุหลาบ สายประดิษฐ์ ที่ลงพิมพ์ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์ *ประชามิตร-สุภาพบุรุษ* *เสถียรภาพ* *ปิฎกภูมิ* *ข่าวภาพ* *ไทล์ปทาห์* *เคลิเมนต์* *สารเสรี* *สายธาร* ฯลฯ ในระยะตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๙๙-๒๕๐๑ นั้นอาจกล่าวได้ว่าเป็นชิ้นงานด้านหนังสือพิมพ์ในช่วงสุดท้ายของเขาก่อนเดินทางออกจากประเทศไทยไปอย่างไม่มีวันกลับ

ชิ้นงานสารคดีเรื่อง *หนังสือพิมพ์เดอะไทมส์* และนวนิยายเรื่อง *แต่ไปข้างหน้า* ภาคมัชฌิมวัยที่ประเดิมเริ่มต้นใน *ปิยมิตร* วันจันทร์ ก่อนหน้าออกจากคุกบางขวางเล็กน้อย อาจถือเป็นชิ้นงานช่วงสุดท้ายที่แสดงให้เห็นว่า กุหลาบ สายประดิษฐ์ในฐานะนักหนังสือพิมพ์ และ 'ศรีบูรพา' ในฐานะนักประพันธ์นั้นยังได้รับความชื่นชมนับถือและยังคงสถานะของงานเขียน ๒ ประเภทที่เขาเคยทำควบคู่กันมา เหมือนเมื่อครั้งสมัยเด็กเนื้อนุ่มที่กระโจนลงมาเป็นผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ *สุภาพบุรุษ* รายปักษ์ เมื่อ พ.ศ.๒๔๗๒

สารคดีเรียบเรียงเรื่อง *หนังสือพิมพ์เดอะไทมส์* ชิ้นนี้ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ได้ให้ข้อมูลความเป็นมาของการหนังสือพิมพ์

ในประเทศอังกฤษ ว่ามีสถานะเป็นอิสระ และต่อสู้เพื่อดำรงความมีเสรีภาพมาตั้งแต่สมัยต้นศตวรรษที่ ๑๗ โดยหนังสือพิมพ์ในประเทศอังกฤษนั้นได้แสวงหาความเป็นอิสระมาตั้งแต่ยังอยู่ในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จากข้อมูลที่ฤทฺธลาบ สายประดิษฐ์นำมาเรียบเรียง ทำให้เราทราบว่า ประเทศอังกฤษในช่วงปลายศตวรรษที่ ๑๘ และต้นศตวรรษที่ ๑๙ มีหนังสือพิมพ์ที่ทำหน้าที่ในฐานะ 'ฐานันดรที่ ๔' รวมทั้งหมด ๓๙๗ ฉบับ เขาเฉพาะในกรุงลอนดอนแห่งเดียว มีหนังสือพิมพ์ออกจำหน่ายทั้งหมด ๗๑ ฉบับ ตัวอย่างของหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียง ก็อย่างเช่น *เดอะไทมส์* (มีกำเนิดเมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๕) และในช่วงยุคสมัยใกล้เคียงต่อมาก็มีอย่างเช่น *มอนิงโพสต์*, *มอนิงโครนิกเคิล*, *มอนิงเฮรัลด์*, *มอนิงแอดเวอไทเซอ*, *เดลินิวส์*, *เดลีเทเลกราฟ*, *เดลีเฮรัลด์*, *เดลีเมต*, *อีลิตส์เทรทิด ลอนดอนนิวส์*, *อีโคนอมิสท*, *ฟันช*, *นิวส์เดคแมน* ฯลฯ หนังสือพิมพ์อังกฤษในฐานะเป็น 'ฐานันดรที่ ๔' แต่ครั้งยุคบุกเบิกเหล่านี้ ได้สร้างความสำเร็จทางจรรยาบรรณ และวางจริยธรรมในสถานะของ 'การหนังสือพิมพ์' ที่เห็น 'เกียรติ' 'ศักดิ์ศรี' และ 'การแสวงหาสัจจะ' เป็นสิ่งสำคัญที่มีความยิ่งใหญ่มากกว่า 'เงิน' และ 'อำนาจ' และถือเป็นอิทธิพลอันแบบอย่างมาดีถึงผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์เป็นส่วนรวมในยุคสมัยต่อ ๆ มา ซึ่งแน่นอนว่าน่าจะเป็นวิชาชีพส่งต่อแบบอย่างและอิทธิพลบางประการมาถึงนักหนังสือพิมพ์ของไทยบางกลุ่มในยุคก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ ด้วย

อิทธิพลอีกประการหนึ่งของหนังสือพิมพ์อังกฤษที่มีมาถึงหนังสือพิมพ์รายต่าง ๆ ในยุคบุกเบิกของไทย ก็คือ นอกจากจะ

ทำหน้าที่เสนอการรายงานข่าวและการวิเคราะห์ข่าวในฐานะที่เป็น Fact ของ 'การหนังสือพิมพ์' แล้ว บรรดาหนังสือพิมพ์ที่ทรงอิทธิพลของอังกฤษแต่ครั้งสมัยปลายศตวรรษที่ ๑๘ และต้นศตวรรษที่ ๑๙ ยังส่งเสริมข้อเขียนของกวี นักเขียน และนักประพันธ์ในฐานะที่เป็นทั้ง Fiction และความเรียงในรูปแบบของงานการประพันธ์อีกด้วย หนังสือพิมพ์อังกฤษเช่น มอริงโพสต์ มีกวีและนักประพันธ์มีชื่ออย่างเช่น ชาลส แลมป์ วิลเลียม เวคสเวค และวิลเลียม โคลเลอร์จ ส่วน มอริงครอนิคัล ก็มีนักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงโด่งดังอย่างเช่น ชาลส ดิกเก็นส และวิลเลียม แอคเคอเรที่เข้าประจำการโดยเขียนนวนิยายทยอยลงเป็นตอน ๆ ในฐานะที่เรียกกันว่า Serial Writer ชาลส ดิกเก็นส เองนั้นถึงกับเคยเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ อยู่ระยะหนึ่งด้วย ซึ่งรูปแบบของภาพลักษณ์เหล่านี้ก็เห็นจะไม่ผิดไปจากนักเขียน นักประพันธ์และนักหนังสือพิมพ์ในบ้านเรายุคแรก ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มกวี นักเขียน นักประพันธ์มีบทบาทมาตั้งแต่สมัย ทรุโกณวาท วชิรญาณวิเศษ ลัทธิวิทยา ทวีปัญญา เสนาศึกษาและแม่วิทยาศาสตร์ บางกอกการเมือง ศรีกรุง สุภาพบุรุษ ประชาชาติ ประมวลวัน อักษรศาสตร์ นิกรวันอาทิตย์ สยามสมัย ฯลฯ สืบเรื่อยมาจนถึงยุคสมัย ปิยมิตรวันจันทร์ และแม้ในยุคสมัยใหม่อย่างเช่น มติชน สุดสัปดาห์ ก็ยังรักษาขนบนี้ไว้ กล่าวคือยังมีงานการประพันธ์ลงควบคู่กันไปกับงานการข่าว

งานเขียนสารคดี หนังสือพิมพ์เดอะไทมส์ ของกุหลาบ สายประดิษฐ์ ที่นำมาปรากฏในภาคนี้ ได้ชำระมาจากต้นฉบับที่ปรากฏพิมพ์ครั้งแรกเป็นตอน ๆ ใน ปิยมิตรวันจันทร์ ตั้งแต่วันที่ ๑๘

กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๐๐ จนถึงวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๐ ผู้ชำระได้รักษาสำนวนโวหาร วรรคตอน และการสะกดการันต์ได้ตามแบบดั้งเดิมทุกประการ (ยกเว้นที่เข้าใจว่าจะเป็นการปรับผิด) แม้ข้อมูลที่ปรากฏในชิ้นงานจะดูเหมือนห่างไกลจากผู้อ่านยุคปัจจุบันก็ได้พยายามทำ 'เชิงอรรถ' ไว้ให้เท่าที่จะทราบ แต่กระนั้นก็มีหลายข้อหลายข้อมูลในอดีตที่ห่างไกลและยังค้นหาไม่พบว่ามีความเป็นมาอย่างไร ดังนั้นจึงต้องขอรบกวนท่านผู้รู้อื่น ๆ ในเวลาต่อไปด้วยการนำสารคดี หนังสือพิมพ์เดอะไทมส์ ของกุหลาบ สายประดิษฐ์มาพิมพ์เป็นเล่มครั้งนี้ ถือเป็นชำระและนำมารวมพิมพ์เป็นเล่มครั้งแรก เพื่อประสงค์อนุรักษ์ต้นฉบับของกุหลาบ สายประดิษฐ์ไว้มิให้สูญหาย และเพื่อศึกษาแบบอย่างของการเป็น 'นักหนังสือพิมพ์ที่แท้' ●

หนังสือพิมพ์เดอะไทมส์
สารคดีที่เกี่ยวกับการหนังสือพิมพ์ *

กุลหลาบ สายประดิษฐ์

หนังสือพิมพ์ เดอะไทมส์ ได้ฉลองวันครบรอบ ๑๕๐ ปี เมื่อ ค.ศ. ๑๙๓๕ และในเวลานี้ เดอะไทมส์ ก็มีอายุได้ ๑๗๑ ปี หนังสือพิมพ์อังกฤษฉบับนี้จึงมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกับกรุงรัตนโกสินทร์ หนังสือพิมพ์รายวันที่มีชื่อเสียงในอังกฤษเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีอายุยืนแทบทั้งนั้น เมื่อเดือนมิถุนายนปีที่แล้ว หนังสือพิมพ์รายวันสามฉบับ คือ เดลี่เทเลกราฟ แมนเชสเตอร์เกาเดียน และ สก็อตแมน ก็ได้ฉลองวันครบรอบร้อยปี มอนิงแอดเวอไทเซอ ซึ่งเกิดภายหลัง เดอะไทมส์ ๙ ปี ก็ยังมีชีวิตอยู่จนถึงบัดนี้

ในศุภวารฉลองวันเกิดครบรอบ ๑๕๐ ปีของ เดอะไทมส์ พระมหากษัตริย์อังกฤษ ได้พระราชทานสัมโมทนียกถา [Congratulation] แก่ เดอะไทมส์ ทรงแสดงความไว้วางพระทัยว่า ความดีเด่นและความมีหลักการอันมั่นคงของ เดอะไทมส์ จักดำรงยืนนาน

เพื่อที่ *เดอะไทมส์* จะได้รับเกียรติคุณ ดังที่ทั่วโลกได้สังเกตเห็นอยู่แล้วในปัจจุบันนี้

มาตราว่า หนังสือพิมพ์รายวันของอังกฤษจะมีอายุผ่านกิ่งศตวรรษ และผ่านศตวรรษกันมาแทบทั้งนั้นก็ตาม แต่การที่หนังสือพิมพ์รายวันฉบับหนึ่ง ได้มีอายุผ่านรอบ ๑๗๐ ปีมาแล้วนั้น จะถือว่าเป็นเหตุการณ์ธรรมชาติหาได้ไม่ เพราะว่ามีหนังสือพิมพ์น้อยฉบับนักที่มีอายุยืนนานคุด *เดอะไทมส์* และยิ่งน้อยหนักขึ้นไปอีก เมื่อจะหาหนังสือพิมพ์ที่มีอายุยังยืนนาน ซึ่งได้อยู่มาด้วยการสืบรักษาลักษณะอันเด่นเป็นพิเศษของตนไว้เฉกเช่น *เดอะไทมส์* ได้รักษาลักษณะของตนไว้สืบต่อกันมาเป็นเวลา ๑๗๐ ปี มีใช้ว่า *เดอะไทมส์* จะเป็นหนังสือพิมพ์ที่เป็นเอกมาตลอดอดีตอันยาวนาน แท้จริงเคยมีหนังสือพิมพ์ที่เด่นกว่า *เดอะไทมส์* ในอดีต แต่หนังสือพิมพ์เหล่านั้นก็ได้มอดม้วยไปในระหว่างทาง แต่ *เดอะไทมส์* ได้ฝ่าฟันพายุชีวิตมาได้ *เดอะไทมส์* ได้อยู่มาและยังอยู่ และเราก็จะได้ศึกษาถึงปัจจัยที่ได้ก่อให้เกิดความเข้มแข็งและความบึกบึนให้แก่หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง

หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้ก่อตั้งขึ้นและสืบต่อกรรมสิทธิ์กันมาโดยตระกูล *วอลเทอ* ตระกูลนี้เรียกตัวเขาเช่นเดียวกับพวกที่สืบสกุลกษัตริย์ คือ *วอลเทอคนแรก* ที่ได้ก่อตั้ง *เดอะไทมส์* เรียกตัวเขาว่า *วอลเทอที่ ๑* ถัดจากนั้นก็ม *วอลเทอที่ ๒* และ *วอลเทอที่ ๓* *วอลเทอ* ในปัจจุบันเป็น *วอลเทอคนที่ ๔* มีผู้กล่าวว่ายังขาดอยู่หน่อยที่เขาไม่ได้เรียก *วอลเทอที่ ๒* ว่า 'the Great' เพราะว่าเป็นผู้ที่นำ *เดอะไทมส์* ขึ้นสู่ฐานะอันไม่มีหนังสือพิมพ์ฉบับใดจะเข้ามาเคียงคู่ได้

ภายใต้การอำนวยการของ วอลเทอที่ ๒ และ ฆอมมัดมานส^๓ ผู้เป็นบรรณาธิการเอก *เดอะไทมส์* ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่โดยอาศัยมติมหาชน และก่อดมติมหาชน ก็ได้ประดิษฐ์หนังสือพิมพ์และมติมหาชน ให้เป็นประหนึ่งศาลอุทธรณ์ในรูปใหม่ขึ้นมา และพร้อมกันนั้นก็ได้ประดิษฐ์นกฎเกณฑ์ของศาลใหม่ขึ้นไว้ด้วยงานของ *มานส* และของบรรดาผู้สืบทอดหน้าที่จากเขา เป็นงานที่ทดลองและพิสูจน์บ่อเกิดแห่งอำนาจของหนังสือพิมพ์ การเสนอข่าวที่น่าอภิรมย์ และปราศจากโทษอย่างสมบูรณ์ทุกประเภท, เสนอด้วยวิธีการที่ทำให้ข่าวนั้นน่าอ่าน, เป็นข่าวที่ฟังเชื่อถือได้, ไม่นำตัวเข้าไปเป็นฝักฝ่ายกับข่าว, และใช้ความสำนึกอันสังวรต่อสาธารณประโยชน์ คอยควบคุมกำกับสมรรถภาพในการพินิจพิจารณา สิ่งเหล่านี้แลคือหลักการที่อำนวยการให้ *เดอะไทมส์* ได้รับความไว้วางใจจากมหาชน สิ่งที่อยู่คนได้พบในหน้าหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* และได้ตราค่าให้มัน หาใช้ความเป็นกลางที่ใคร ๆ ก็ไม่อาจบรรลุได้ไม่ หากแต่เป็นความสุจริตใจอันเป็นคุณธรรมที่มีชีวิตชีวา ยิ่งกว่า แม้ว่าในสมัยหลัง ๆ นี้ จะได้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมายในด้านการจัดองค์การและในด้านการผลิตหนังสือพิมพ์ แต่เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก็เป็นแต่การเปลี่ยนแปลงที่เป็นผิวหรือเปลือกนอก ส่วนสิ่งที่อร่วมเรื่องที่สุดที่หนังสือพิมพ์ได้มาไว้ในครอบครองนั้นคือ อำนาจของหนังสือพิมพ์ ซึ่งบรรดาบุรุษเอกในวงการหนังสือพิมพ์รุ่นเก่า เช่น *ฆอมมัดมานส* ได้นำมามอบให้แก่หนังสือพิมพ์ทั้งหลาย และสิ่งนี้เองก็ยังคงเป็นสมบัติอันมีค่าล้ำเลิศของหนังสือพิมพ์ยิ่งกว่าความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ไต่ ๆ ในกิจการหนังสือพิมพ์ที่ได้ก้าวหน้าไปตามวิถีของวิทยาศาสตร์

จากอำนาจที่หนังสือพิมพ์ได้มานั้นเอง ได้ก่อให้เกิดหน้าที่ต่อสาธารณชนในอันที่จะใช้อำนาจนั้นให้กลมกลืนกับประโยชน์ร่วมกันของสาธารณชน ด้วยความรับผิดชอบอันนี้ สิ่งที่ยังเกิดติดตามมากก็คือพันธะที่จะพึงมีต่อเอกลิทธิดังกล่าว รวมทั้งความอดกลั้นและศักดิ์ศรีของวิชาชีพอันจำจะต้องได้รับการเชิดชู หากปราศจากความสำนึกดังกล่าวนี้แล้ว หนังสือพิมพ์ก็ยังคงเป็นเพียงเครื่องมือที่ตะกตะกถามเงิน และมีสภาพเหมือนกับข้าทาส ดังที่หนังสือพิมพ์ได้เคยเป็นกันมาในศตวรรษที่สิบแปด หรือมิฉะนั้นหนังสือพิมพ์ก็จะคงเป็นแค่เพียงผู้ปรนเปรอความตื่นเต็นให้แก่สาธารณชน อันเป็นการประกอบกิจที่น่าชิง, ไม่น่าเชื่อถือไว้วางใจและไร้อำนาจ ความหนักแน่นมั่นคงต่อหลักการเป็นคุณสมบัติอันเดียวที่หนังสือพิมพ์เป็นหนี้ลิตธิอำนาจและความรุ่งเรืองที่หนังสือพิมพ์ได้รับมา เมื่อคำนึงถึงผลในระยะเวลานานแล้ว สิ่งทั้งสองนี้หาแยกออกจากกันได้ไม่

ข้อความสองตอนข้างต้นนี้ เป็นการแสดงความรู้สึกรักของชาวคณะหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ในโอกาสฉลองวันครบรอบ ๑๕๐ ปี ต่อความชัดเจนของ *เดอะไทมส์* ในอดีตอันยาวนาน ด้วยเหตุนี้ ชาวคณะ *เดอะไทมส์* ในปัจจุบันจึงคิดเห็นว่า ในการฉลองอายุครบรอบ ๑๕๐ ปี เมื่อ ค.ศ. ๑๙๓๕ นั้น มีความหมายยิ่งไปกว่าเป็นการฉลองของครอบครัวหนังสือพิมพ์ครอบครัวหนึ่ง ชาวคณะ *เดอะไทมส์* นั้นน่าจะถือได้อย่างมีเหตุผลและไม่ดูเป็นการอาจเอื้อมว่าเป็นการฉลองการเถลิงอำนาจของหนังสือพิมพ์ และเป็นการฉลองการขึ้นสู่ฐานะฐานันดรที่ดี [Fourth Estate] ของหนังสือพิมพ์ทั่วไป

ด้วยเหตุที่หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้มีอายุยืนยาวมาถึง ๑๗๑ ปี และโดยที่ *เดอะไทมส์* เป็นหนังสือพิมพ์ที่เรื่อรนามที่สุดของอังกฤษ การศึกษาเรื่อรราวของ *เดอะไทมส์* ในระยะเวลาเกือบสองศตวรรษ จึงอาจถือได้ว่าเป็นการศึกษาประวัติของหนังสือพิมพ์อังกฤษส่วนใหญ่ รวมทั้งเป็นการศึกษาประวัติการหนังสือพิมพ์โดยทั่วไป ด้วยการศึกษา *เดอะไทมส์* นั้น เราจะเริ่มการศึกษาตั้งแต่การกำเนิดของ *เดอะไทมส์* ในปี ค.ศ.๑๗๘๕ จนมาจกับทสมัยปัจจุบัน เมื่อเทียบกับการศึกษาเรื่อรของ *นอร์ทคิลฟ์* ซึ่งถ้าจะนับจากการบังเกิดหนังสือพิมพ์ *เคิลีเมล์* ในปี ค.ศ.๑๘๘๖ และได้จบลงใน ค.ศ.๑๘๙๒ อันเป็นปีวายุชนม์ของ *นอร์ทคิลฟ์* แล้ว การศึกษา *เดอะไทมส์* จะเป็นการศึกษาเรื่อรราวของหนังสือพิมพ์อังกฤษที่มีขอบเขตไพศาลกว่ากันมากมาย จากการศึกษา *เดอะไทมส์* เราจะได้เรื่อรรู้การหนังสือพิมพ์ของอังกฤษตลอดศตวรรษที่ ๑๘ และอีกกึ่งหนึ่งของศตวรรษปัจจุบัน

การศึกษาประวัติ *เดอะไทมส์* เราจะได้ศึกษาหนังสือพิมพ์ที่ผู้เขียน *The Press in England* ได้บันทึกความยกย่องไว้ว่า ‘เป็นหนังสือพิมพ์ที่เลิศในอังกฤษและในโลก’ และอีกตอนหนึ่งว่า ‘เป็นหนังสือพิมพ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในอังกฤษ และกั้ชะรอยจะเป็นหนังสือพิมพ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลกด้วย’

การศึกษา *เดอะไทมส์* จะเป็นการศึกษางานของบรรณาธิการเอก เช่น *ธอมมัส มานส์* ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นบรรณาธิการผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่งในประวัติการหนังสือพิมพ์อังกฤษ ผู้ได้รับสมญาว่า ‘เทพแห่งฟ้าร้อง’ [The Thunderer] และเขาก็ได้ทำให้ *เดอะไทมส์* ได้รับสมญาเช่นนั้นด้วย และเราก็จะได้ศึกษางานของ

บรรณาธิการเช่น ดีเลน ผู้ซึ่งได้รับการยกย่องอย่างสูงสุดว่า เป็นบรรณาธิการผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติการหนังสือพิมพ์ และในสมัยของเขา เขาก็ได้ทำให้คนทั้งหลายกล่าวขวัญถึง *เดอะไทมส์* ว่าเป็น ‘กษัตริย์ของหนังสือพิมพ์’

ในที่สุด การศึกษา *เดอะไทมส์* จะเป็นการศึกษาถึงเรื่องราวของหนังสือพิมพ์ที่ได้เชิดชูหลักการและจริยธรรมของหนังสือพิมพ์อย่างหนักแน่น มันคง สืบต่อกันมาในกาลเวลาอันยืดยาว

ในการเขียนเรื่องชุดหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* นี้ ผู้เขียนได้เรียบเรียงจากหนังสือ A Newspaper History อันเป็นหนังสือที่สำนัก *เดอะไทมส์* ได้เรียบเรียงพิมพ์ขึ้นในการฉลองอายุครบรอบ ๑๕๐ ปีของ *เดอะไทมส์* และจากหนังสือ The Press in England ของ Kurt von Stutterheim เป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งได้ปรึกษาหนังสืออื่นอีกบ้าง เช่นรายงานของคณะบรรณาธิการสอบสวนเรื่องหนังสือพิมพ์ในอังกฤษที่เรียกในภาษาอังกฤษว่า Royal Commission of the Press ๑๙๔๗-๑๙๔๘ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งในสมัยรัฐบาลเลเบอ.

เพื่อที่จะเชื่อมโยงการดำเนินเรื่องของเรากับการหนังสือพิมพ์ของยุคนั้น ผู้เขียน จะบรรยายภาวะการณ์หนังสือพิมพ์ของอังกฤษ ในยามใกล้ชิดกับการอุบัติของ *เดอะไทมส์* ไว้พอสมควร อำนาจของรัฐที่จะบีบบังคับเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ด้วยวิธีการตรวจข่าวนั้นในประเทศอังกฤษอำนาจนี้ได้ถูกเลิกล้างไปโดยกฎบัตร Magna Charta ในปี ค.ศ. ๑๒๑๕ และอำนาจนี้ก็มิได้กลับฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีกเลย อย่างไรก็ดี เมื่อชนชั้นที่มีอำนาจปกครองรู้สึกว่

อำนาจของคนเริ่มจะประสับอันตราย เขาก็มองหาเครื่องมืออันใหม่ที่จะใช้ปิดปากหนังสือพิมพ์อีกครั้งหนึ่ง ในเวลานั้นมีกฎหมายหมิ่นประมาทใช้บังคับอยู่แล้ว แต่ວ່າຍັງไม่เพียงพอแก่ความต้องการ รัฐจึงหันเข้าหาเครื่องมืออันใหม่ คือการเก็บภาษีหนังสือพิมพ์ซึ่งได้เริ่มใช้แต่ปี ค.ศ.๑๗๑๒ ภาษีหนังสือพิมพ์นี้ได้อายุยืนยาวมาจนถึงศตวรรษครึ่ง และได้สิ้นสุดลงใน ค.ศ.๑๘๕๕ ภาษีหนังสือพิมพ์นี้นับว่าเป็นการทารุณโหดร้ายมิใช่เล่น เพราะว่าได้ทำให้หนังสือพิมพ์รายวันเช่น *เดอะไทมส์* ต้องขายถึงฉบับละเจ็ดเพนนีใน ค.ศ. ๑๘๑๕^๓ ในขณะที่ *นอร์ทคัลฟ์* สามารถทำ *เดลีเมต* ออกจำหน่ายได้ในราคาฉบับละครึ่งเพนนีในปี ค.ศ.๑๘๔๖ ภายหลังที่ภาษีหนังสือพิมพ์ได้ยกเลิกไปแล้ว ในขั้นต้นได้เก็บภาษีแก่หนังสือพิมพ์ที่ออกเพียงซีกเดียว ฉบับละครึ่งเพนนี และแก่หนังสือพิมพ์ที่ออกสองซีก ฉบับละหนึ่งเพนนี การเก็บภาษีหนังสือพิมพ์มิได้ยุติอยู่เพียงในขั้นนี้ หากรัฐได้เพิ่มค่าภาษีแก่หนังสือพิมพ์ขึ้นเรื่อย ๆ ในเมื่อผู้มีอำนาจในรัฐรู้สึกว่อำนาจของตนประสับความสั่นสะเทือนจากการพิพากษ์วิจารณ์ของหนังสือพิมพ์และฝ่ายค้าน แม้ว่าจะได้ใช้กฎหมายหมิ่นประมาทกระหน่ำเอาแก่หนังสือพิมพ์และฝ่ายค้านอย่างเต็มรักแล้วก็ตาม ก็ปรากฏว่ายังคงหนังสือพิมพ์ไม่ลง ด้วยเหตุฉะนี้รัฐจึงหันเข้าหาการเพิ่มภาษีหนังสือพิมพ์เป็นช่องรังควานกำจัดหนังสือพิมพ์ จากฉบับละหนึ่งเพนนีได้เพิ่มขึ้นเป็นฉบับละสองเพนนีใน ค.ศ.๑๗๘๘ และเป็นสองเพนนีครึ่งในอีกเก้าปีต่อมา เป็นสามเพนนีครึ่งใน ค.ศ.๑๘๐๔ และเป็นสี่เพนนีใน ค.ศ. ๑๘๑๕ เนื่องจากการกดขี่ของรัฐในรูปแบบนี้ ราคาของหนังสือพิมพ์จึงต้องทวีขึ้นไปตามค่าภาษีจากราคาเฉลี่ยฉบับละสองเพนนีถึงสอง

เพนนี่ครั้ง ในตอนกลางศตวรรษที่สิบแปด ราคาของหนังสือพิมพ์ เช่น *เดอะไทมส์* ได้เพิ่มขึ้นเป็นฉบับละสี่เพนนี่ครั้งใน ค.ศ. ๑๗๙๖ และเป็นฉบับละเจ็ดเพนนี่ใน ค.ศ. ๑๘๑๕ การเก็บภาษีหนังสือพิมพ์จึงเป็นอาวูรที่ก่อกบฏด้วยอันตรายเป็นอย่างสาหัสที่รัฐบาลได้นำออกใช้ในการโรมรันกับหนังสือพิมพ์ และก็อย่าได้สงสัยเลยว่าหนังสือพิมพ์จะยอมงอมืองอตีนให้รัฐบาลประหัตประหารเอาฝ่ายเดียว ด้วยภาษีหนังสือพิมพ์นี้รัฐบาลได้ทำลายหนังสือพิมพ์เสียเป็นอันมาก รวมทั้งหนังสือพิมพ์ที่ดีที่สุดของสมัยนั้น ส่วนหนังสือพิมพ์ที่เลวร้ายกลับหลบหลีกเอาชีวิตรอดไปได้บ่อย ๆ ด้วยการติดสินบนเจ้าพนักงาน ประกอบการใช้วิธีการลักลอบในการพิมพ์และจำหน่าย ในแง่ของสังคม การเก็บภาษีหนังสือพิมพ์นับว่าเป็นสิ่งชั่วร้าย เพราะเป็นการบังคับให้ผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ต้องขายหนังสือพิมพ์ด้วยราคาสูง และเป็นการคัดคนยากคนจนออกไปจากวงผู้อ่านหนังสือพิมพ์

ด้วยเหตุที่หนังสือพิมพ์มีราคาสูง เพราะต้องถูกบีบบังคับจากรัฐบาลดังกล่าวแล้ว คนที่จะซื้อหนังสือพิมพ์รายวัน เช่น *เดอะไทมส์* ซึ่งขายฉบับละเจ็ดเพนนี่ จึงมีจำนวนน้อยมาก แต่ทั้งนี้ก็ได้หมายความว่า คนอ่านหนังสือพิมพ์จะมีจำนวนน้อยเท่ากับจำนวนหนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายออกไป ความจริงนั้นคนอ่านหนังสือพิมพ์มีเป็นจำนวนมากในประเทศอังกฤษสมัยนั้น คนที่ต้องการอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน เช่น *เดอะไทมส์* แต่ไม่สามารถซื้ออ่านเป็นประจำได้ จึงเข้าไปในร้านกาแฟ เพื่อจะอ่านหนังสือพิมพ์ของร้านกาแฟ *แฮสติส*^๕ นักเขียนเอกของอังกฤษก็เป็นคนหนึ่งที่มีเข้าไปนั่งรออยู่ในร้านกาแฟเพื่อจะได้อ่าน *เดอะไทมส์* นอกจากการไปใช้เวลารอคอยอ่านหนังสือพิมพ์ในร้านกาแฟแล้วยังมีการให้เช่า

หนังสือพิมพ์รายวันไปอ่านอีกด้วย มีหลักฐานแสดงว่า ได้มีผู้ประกาศให้เข้า *เดอะไทมส์* ไปอ่านชั่วโมงละหนึ่งเพนนี และคนร้ายของจะเป็นผู้นำ *เดอะไทมส์* ไปส่งให้แก่สมาชิกหนึ่งเพนนี มีผู้พบหลักฐานว่า *ชาล สแลมมิ่ง* นักเขียนเอกอีกผู้หนึ่งได้ทำสัญญาขอรับซื้อ *เดอะไทมส์* ต่อจากบุคคลผู้หนึ่ง ภายหลังจากที่เจ้าของไม่ต้องการแล้ว.

เพราะฉะนั้น จึงไม่เป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจเท่าใดที่ปรากฏว่า จำนวนจำหน่ายของหนังสือพิมพ์อังกฤษในสมัยที่ถูกพันรณาการด้วยไซตรอนภาชีหนังสือพิมพ์นั้น มีจำนวนน้อยอย่างไม่คาดว่าจะเป็นไปได้ *มอนิงโพสต์* หนังสือพิมพ์รายวันฉบับใหญ่ฉบับหนึ่งของลอนดอนเคยขายได้เพียงวันละ ๓๕๐ ฉบับ ในกาลต่อมากว่า กึ่งศตวรรษ จำนวนจำหน่ายของหนังสือพิมพ์ก็ได้เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปไกลนัก ในปี ค.ศ. ๑๘๕๔ ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการเก็บภาษีหนังสือพิมพ์ ก็มีแต่ *เดอะไทมส์* ฉบับเดียวที่ทำสถิติการจำหน่ายล้ำหน้าเพื่อนหนังสือพิมพ์ไปได้ไกลลิบในปีนั้น ตัวเลขการจำหน่ายของหนังสือพิมพ์รายวันในลอนดอน มีดังนี้ *เดอะไทมส์* ๕๕,๐๐๐ ฉบับ *มอนิงแอดเวอไทเซอร์* ๖,๖๐๐ ฉบับ *เคสโนวิส* ๕,๓๐๐ ฉบับ *มอนิงเฮรัลด์* ๓,๕๐๐ ฉบับ *มอนิงโพสต์* ๓,๐๐๐ ฉบับ *มอนิงครอนนิเคิล* ๒,๕๐๐ ฉบับ

เมื่อภาษีหนังสือพิมพ์อันเป็นกำแพงใหญ่ที่คอยสกัดกั้นการขยายตัวของหนังสือพิมพ์ในอังกฤษได้ถูกยกเลิกไปแล้วใน ค.ศ. ๑๘๕๕ เราก็ได้ทราบว่ามีพ่อหนุ่ม *แอลเฟร็ด ฮามสเวิร์ท* สามารถนำเคล็ดลับของเขาพุ่งขึ้นไปบนเวหาแห่งการจำหน่ายได้ในจำนวนถึงล้านฉบับใน ค.ศ. ๑๘๗๐ และเมื่อเราตรวจดูสถิติการจำหน่ายของ

หนังสือพิมพ์รายวันในลอนดอนในปัจจุบันแล้ว เราก็จะเห็นว่า จำนวนจำหน่ายก้าวหน้าไปไกลมากเมื่อเทียบกับจำนวนจำหน่ายของศตวรรษก่อนที่หนังสือพิมพ์ยังคงอยู่ในพันธนาการของภาชี หนังสือพิมพ์ รายงานของคณะกรรมการสอบสวนเรื่องหนังสือพิมพ์ได้ให้ตัวเลขแสดงจำนวนจำหน่ายของหนังสือพิมพ์ในลอนดอน ในปี ค.ศ.๑๙๔๗ ไว้ดังนี้ *เดลีเอ็กสเพรส* นำหน้ามาเป็นทีหนึ่งในจำนวน ๓,๙๕๕,๗๗๖ ฉบับ เคียงข้างมากับ *เดลีเอ็กสเพรส* คือ *เดลีมีเรอ* จำนวน ๓,๗๐๒,๓๓๒ ฉบับ คู่แข่งถัดไปได้แก่ *เดลีเฮอร์ลด์* ๒,๑๓๔,๕๖๖ ฉบับ *เดลีเมล์* ๒,๐๗๖,๙๑๕ ฉบับ คู่ถัดไปคือ *นิวสครอนนิเคิล* ๑,๖๒๓,๑๕๙ ฉบับ *เดลีเทเลกราฟ* ๑,๑๑๕,๕๑๔ ฉบับ หนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายในเรือนแดนมีสามฉบับ *เดลีกราฟฟิค* ๗๗๒,๓๙๐ ฉบับ *เดอะไทมส์* ๒๖๙,๗๖๙ ฉบับ *เดลีเว็คเคอ* ๑๑๙,๔๗๓ ฉบับ (หนังสือพิมพ์ฉบับใดเป็นของใคร และมีความโน้มเอียงทางการเมืองไปในทางใด *ผู้เขียน* จะกล่าวในโอกาสต่อไป) ●

ที่มา : ตอนที่ ๑ พิมพ์ครั้งแรก *ปียมิตรวันจันทร์* (รายสัปดาห์)
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ จันทร์ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๐๐

๑ ชิ้นงานเรื่อง หนังสือพิมพ์เดอะไทมส์ สารคดีที่เกี่ยวกับการหนังสือพิมพ์ โดย กุหลาบ สายประดิษฐ์ เริ่มทยอยพิมพ์ครั้งแรกในนิตยสารรายสัปดาห์ *ปิยมิตรวันจันทร์* ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ วันจันทร์ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๐๐ และได้ลงพิมพ์ติดต่อกันจนจบสมบูรณ์ใน *ปิยมิตรวันจันทร์* ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๔ วันจันทร์ที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๐ เป็นเวลาติดต่อกันทั้งหมด ๑๒ สัปดาห์ การชำระต้นฉบับได้คงไว้ซึ่งสำนวนภาษา สะกดการ์นต์ เครื่องหมายวรรคตอน และตัวเน้นต่าง ๆ ตามแบบที่ได้ปรากฏในการพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.๒๕๐๐ -บก.

๒ ชื่อ *ทอมมัส มานส์* นั้น เป็นการ 'ปรับผิด' ของกองบก. *ปิยมิตรวันจันทร์* ซึ่งจะมีการชี้แจงต่อไปในตอนที่ ๓ ว่าหมายถึง *ทอมมัส บานส์* ชื่อในภาษาอังกฤษคือ Thomas Banes บรรณาธิการบริหารของหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* สมัยนั้น -บก.

๓ เงินตราอังกฤษ ๑ เพนนีในปี ค.ศ.๑๘๑๕ จะมีค่าเท่ากับเงินตราสยามในสมัยต้นรัตนโกสินทร์เท่าใด ขอความรู้จากท่านที่มีข้อมูลเรื่องนี้ด้วย เมื่อเทียบ 'เงื่อนเวลา' ระหว่างอังกฤษกับสยาม ปี ค.ศ.๑๘๑๕ เทียบเป็นพุทธศักราช คือ พ.ศ.๒๓๔๓ ซึ่งหมายถึงระยะเวลาในช่วงสมัยรัชกาลที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (พ.ศ.๒๓๒๕-๒๓๕๒) ยุคสมัยของหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ที่กุหลาบ สายประดิษฐ์ กล่าวว่ามีอายุครบรอบ ๑๕๐ ปี เมื่อปี ค.ศ.๑๘๓๕ นั้น ก็หมายถึงว่า '...มีอายุรุ่งราวคราวเดียวกับกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น' แต่เมื่อย้อนยุคไปถึงต้นกำเนิดของ *เดอะไทมส์* ที่กำเนิดมาตั้งแต่ ค.ศ.๑๗๘๕ เทียบเป็นพุทธศักราช คือ พ.ศ.๒๓๐๘ นั้นก็หมายถึงเท่ากับว่าหนังสือพิมพ์

เดอะไทมส มีต้นกำเนิดอยู่ในระยะเวลาเดียวกับที่กรุงศรีอยุธยาเพิ่งเสียดังครั้งที่ ๒ เมื่อ พ.ศ.๒๓๑๐

เงินตราสยามแต่เดิมนั้น เราใช้ เงินพดด้วง ซึ่งมีรูปลักษณะเหมือนตัวด้วงที่ชดอยู่ เงินพดด้วงเป็นเงินตราที่ใช้กันตลอดยุคสมัยกรุงศรีอยุธยา จากจดหมายเหตุของชาวต่างประเทศที่เข้ามาในสมัยอยุธยาได้บันทึกไว้ว่า เงินพดด้วงมีขนาดต่าง ๆ กัน สรุปคือมี ๖ ขนาด มีชื่อเรียกตามมูลค่าคือ บาท กึ่งบาท สลึง เฟื้อง ๒ ไพ และ ไพ แต่มูลค่าที่ใช้เงินพดด้วงกันแพร่หลายนั้นมีอยู่ ๔ ขนาด คือ บาท สลึง เฟื้อง และ ๒ ไพ ในสมัยอยุธยานั้น การค้าที่เป็นรายได้สำคัญของรัฐจะเป็นการค้าที่อยู่ใต้การผูกขาดของพระคลังสินค้า การหมุนเวียนของเงินพดด้วงในตลาดจะจำกัดอยู่เฉพาะในวงการค้าระหว่างพระคลังสินค้ากับชาวต่างประเทศ ส่วนการติดต่อค้าขายของราษฎรทั่วไปมักจะใช้ เบี้ย เป็นเงินตราในการแลกเปลี่ยน

เบี้ย คือเปลือกหอยเล็ก ๆ ที่พ่อค้าชาวต่างประเทศเป็นผู้นำเข้ามาจากหมู่เกาะมัลดีฟ เบี้ยมีหลายชนิด มีชื่อเรียก เช่น เบี้ยจัน และ เบี้ยนาง ราคาเบี้ยจะตกประมาณ ๕๐๐-๗๐๐ เบี้ยเท่ากับเงินพดด้วง ๑ เฟื้อง มีบันทึกปรากฏว่า ราษฎรในสมัยอยุธยานั้นพกเบี้ยไปตลาดเพียง ๕ เบี้ย ๑๐ เบี้ย ๒๐ เบี้ย ก็เพียงพอต่อการซื้ออาหารหรือของใช้แล้ว

ราคาหนังสือพิมพ์รายวัน เดอะไทมส ในปี ค.ศ.๑๘๑๕ ที่กุหลาบ สายประดิษฐ์ให้ข้อมูลว่ามีราคาขายฉบับละ ๗ เพนนีนั้น เมื่อเทียบ ค.ศ.๑๘๑๕ เป็นพุทธศักราช คือ พ.ศ.๒๓๕๘ ก็จะตรงกับในยุคสมัยปลายรัชกาลที่ ๒ (พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศ

หลักฐานภาคัย : พ.ศ.๒๓๕๒-๒๓๖๗) และเริ่มต้นสมัยรัชกาลที่ ๓ (พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว : พ.ศ.๒๓๖๗-๒๓๙๔) สืบเนื่องเรื่อยมาจนถึงสมัยของรัชกาลที่ ๔ (พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว : พ.ศ.๒๓๙๔-๒๔๑๑) วาระต่าง ๆ ของหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ที่ถูกลบ สายประดิษฐ์ กล่าวถึงในชิ้นงานนี้ หากเทียบศักราชแล้ว ก็คือระยะเวลาของอังกฤษในยุควิกตอเรีย และสยามในยุคต้นรัตนโกสินทร์

ตามหลักฐานจากหนังสือจดหมายเหตุบางกอก *กรีกอร์เคอร์* Bangkok Recorder ของหมอบลัดเลย์ ฉบับปฐมฤกษ์ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๗ (ค.ศ.๑๘๕๔) ได้หลักฐานการซื้อขายหนังสือพิมพ์เป็นครั้งแรกของสยามประเทศไว้ ดังนี้

“..ราคาหนังสือข่าวนี้ปีละบาท คิดเป็นหนังสือสิบสองแผ่น ถ้าคนจะซื้อทั้งปีก็เอาเงินบาทหนึ่ง, จะให้เงินเมื่อได้แผ่นที่หนึ่งก็ได้, จะให้เงินเมื่อถึงแผ่นที่หกก็ได้, ตามแต่ใจผู้ซื้อ, อย่างหนึ่งถ้าไม่ปรารถนาจะซื้อให้ครบปี, จะซื้อแผ่นหนึ่ง สองแผ่น ตามใจปรารถนาของคนซื้อ, ก็ดีราคาไว้แผ่นละเฟื้อง...”

(อ้างใน *บางกอกกรีกอร์เคอร์* : ฉบับที่ ๑ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๑๘๐๖ July ๑๘๕๔)

ที่กล่าวมานั้นก็เพื่อเป็นข้อมูลเปรียบเทียบบางอย่างระหว่างอังกฤษในยุคของ *เดอะไทมส์* กับสยามในยุคของ *บางกอกกรีกอร์เคอร์* หนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับแรกมีราคา ‘ปีละบาท’ และ ‘แผ่นละเฟื้อง’ แต่กระนั้น ราคา ๗ เพนนีของอังกฤษเมื่อสมัยค.ศ.๑๘๑๕ จะเทียบได้เท่ากับที่เบี้ย ที่ไฟ ที่เฟื้อง ที่บาท ของสยามเมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๘ ก็ไม่ทราบแน่เหมือนกัน ขอความรู้จากท่านผู้รู้ด้วย-บก.

๔ หมายถึง Alfred Charles William Harmsworth

Northcliffe (ค.ศ. ๑๘๖๕-๑๙๒๒) เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ที่มีบรรดาศักดิ์เรียกกันทั่วไปว่า 'Lord Northcliffe' เขาเป็นเจ้าของเครื่องถ่ายหนังสือพิมพ์หลายฉบับ หรือจะเรียกว่าเป็น 'เจ้าพ่อแห่งวงการหนังสือพิมพ์' ของอังกฤษในสมัยยุควิกตอเรียก็ได้ หนังสือพิมพ์ *เดลีเมต* ที่กุหลาบ สายประดิษฐ์ อ้างถึง หมายถึง นสพ. Daily Mail ที่ 'ลอร์ดนอทธริฟ' ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๑๘๙๖ (พ.ศ. ๒๔๓๙) ซึ่งตรงกับในช่วงปลายรัชกาลที่ ๓ และต้นรัชกาลที่ ๔ ในบ้านเรา ในช่วงหลังต่อมา 'ลอร์ด นอทธริฟ' ผู้นี้ได้เข้าซื้อกิจการของหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* มาไว้ในอาณาจักรของตนด้วย -บก.

๕ หมายถึง William Hazlitt (ค.ศ. ๑๗๗๘-๑๘๓๐) นักเขียนความเรียงและนักวิจารณ์วรรณกรรมของอังกฤษที่มีอิทธิพลทางความคิดอยู่ในช่วงสมัยต้นศตวรรษที่ ๑๙ ผลงานที่มีชื่อเสียงของเขา คือ Lectures on the English Poets (๑๘๑๘) Character of Shakespeare's Play (๑๘๑๗) และ The Spirit of the Age, or Contemporary Partraits (๑๘๒๕) -บก.

๖ หมายถึง Charles Lamb (ค.ศ. ๑๗๗๕-๑๘๓๔) นักเขียนความเรียงและนักวิจารณ์ของอังกฤษผู้ริ่ฟื้นความสนใจเกี่ยวกับงานของเชกสเปียร์ขึ้นมาใหม่ในยุคสมัยนั้น และเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างสูงกับขนบงานเขียนประเภทความเรียง (Essay) ของอังกฤษในสมัยวิกตอเรีย เป็นผู้เขียนความเรียงลงประจำในนิตยสาร London Magazine ในระหว่างตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๒๐-๑๘๒๕ นิตยสาร London Magazine ฉบับนี้ยังคงมีการจัดทำอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยถือเป็นนิตยสารราย ๓ เดือนในรูปแบบของ 'ฟ็อกเก็ตแมกกาซีน' -บก.

นอกจากการบันทึกตอนเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ด้วยการตรวจข่าว ซึ่งได้ยกเลิกไปใน ค.ศ. ๑๖๙๓ หนังสือพิมพ์อังกฤษยังไม่มีเสรีภาพในการรายงานข่าวการประชุมของรัฐสภาจนถึง ค.ศ. ๑๗๗๒ การต่อสู้ของหนังสือพิมพ์เพื่อได้สิทธิในการรายงานข่าวการประชุมของรัฐสภาได้ดำเนินมาอย่างยืดยาว วีรบุรุษผู้มีบทบาทสำคัญในการนำเสรีภาพอันนี้มาสู่วงการหนังสือพิมพ์อังกฤษ คือ *จอห์น วิดคัส* ซึ่ง *ผู้เขียน* จะเล่าเรื่องของเขาเมื่อเขียนถึงเรื่องเสรีภาพของหนังสือพิมพ์อังกฤษ ดังนั้น เมื่อหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* อับดิซันใน ค.ศ. ๑๗๙๕ จึงเป็นเวลาหนังสือพิมพ์อังกฤษได้เสรีภาพในการรายงานข่าวการประชุมของรัฐสภาแล้ว แต่หนังสือพิมพ์อังกฤษก็ยังถูกพันนาการด้วยโซ่ตรวนของภาชีหนังสือพิมพ์อยู่ตลอดมา จนถึง ค.ศ. ๑๘๕๕

หนังสือพิมพ์รายวันที่ได้คลอดออกมาในเวลาใกล้เคียงกับ *เดอะไทมส์* มีดังนี้คือ *มอริงครอนนิเคิล* ของ *วิลเลียม วูดพอด*^๑ ในประเทศอังกฤษระหว่างศตวรรษที่ ๑๘ กิจการหนังสือพิมพ์มักจะเป็นกิจการในรูปที่เป็นกรรมสิทธิ์ในครอบครัว และสมาชิกในสกุลก็รับช่วงดำเนินงานสืบทอดกันมา ดังเราจะได้เห็นลักษณะเช่นนี้ในกรณีของ *เดอะไทมส์ วูดพอด* เป็นตระกูลหนังสือพิมพ์ที่มาก่อนตระกูล *วอลเทอ* ผู้เป็นเจ้าของ *เดอะไทมส์* ก่อนหน้าที่ *วิลเลียม วูดพอด* จะก่อตั้ง *มอริงครอนนิเคิล* ขึ้นมาใน ค.ศ. ๑๗๖๙ นั้น พี่ชายและบิดาของเขาได้ตั้งหนังสือพิมพ์ *บับลิกแอกเวอไทเซอ* มาก่อนแล้ว *บับลิกแอกเวอไทเซอ* ได้มีชื่อเสียงติดอยู่ในประวัติการ

หนังสือพิมพ์อังกฤษ เพราะเหตุที่ได้พิมพ์จดหมายของนักเขียนผู้หนึ่ง ซึ่งใช้นามแฝงว่า จูเนียด ข้อเขียนของ จูเนียด เป็นข้อเขียนที่โจมตีบุคคลสำคัญในราชการ รวมทั้งพระมหากษัตริย์ของอังกฤษอย่างหนักหน่วง ข้อเขียนของเขาตีแผ่แห่งความรู้ลึกอย่างเจ็บแสบ แต่ในขณะเดียวกันก็ส่งงามด้วยภาษาและชั้นเชิงการประพันธ์ ข้อที่น่าอัศจรรย์อย่างยิ่งก็คือ แม้ว่า จูเนียด จะได้เขียนจดหมายตีพิมพ์ใน *บีบีลิตแอดเวทไทยเซอ* เป็นจำนวนถึงหกสิบเก้าฉบับ ทั้งตลอดเวลาสามปีที่เรื่องของเขาได้ตีพิมพ์อยู่นั้น จะได้ก่อความกระสับกระส่ายแกว่งราชการ ตลอดจนราชสำนักเสมอมาก็ดี แต่ก็ไม่มีผู้ใดจะสืบทราบได้ว่า จูเนียด เป็นใคร แม้จนกระทั่ง จูเนียด หาชีวิตไม่แล้ว และจนกระทั่งกาลบัดนี้ก็ไม่มีใครจะทราบได้อย่างแน่นอนว่า เจ้าของนาม จูเนียด คือผู้ใด การที่รัฐบาลไม่สามารถจะเล่นงานหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์จดหมายของ จูเนียด อันเต็มไปด้วยความเจ็บแสบได้นั้น ก็เป็นข้อเท็จจริงข้อหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าฐานะของหนังสือพิมพ์ในยามนั้นเริ่มจะแข็งแกร่งขึ้นมาแล้ว ในกรณีการตีพิมพ์จดหมายของ จูเนียด นี้ เมื่อไม่ปรากฏตัวผู้ประพันธ์แล้ว เฮนรี แชมชัน วูดพอล ผู้พี่ของ วิลเลียม วูดพอล ได้ถูกนำตัวขึ้นศาล แต่การพิจารณาคดีเรื่องนี้ได้สิ้นสุดลงด้วยการปล่อยตัวจำเลย

วิลเลียม วูดพอล ผู้ก่อตั้งมอริ่งครอนนิเคิลได้รับสมญาว่า 'Memory' Woodfall หรือนัยหนึ่ง วูดพอล เจ้าแห่งความจำ เพราะอำนาจแห่งความทรงจำของเขานั้นใหญ่หลวง ถึงขนาดที่ว่าภายหลังที่ได้ไปนั่งฟังอภิปรายในรัฐสภาซึ่งกินเวลาดังหลายชั่วโมง และเมื่อมาถึงสำนักงานแล้ว เขาสามารถจะนั่งลงเขียนรายงานการ

อภิปรายนั้นจากความทรงจำของเขาได้ทั้งหมด รายงานที่เขาเขียนนี้บางที่จุดหน้ากระดาษไม่น้อยกว่าสิบสี่คอลัมน์ยาวเหยียด ถึงกระนั้นเจ้าแห่งความจำก็ยังคงกล่าวว่าเป็นการรายงานอย่างหยาบ ๆ และอย่างรีบเร่ง *วิลเลียม วูดพอล* ได้ครอบครอง *มอนิงครอนนิเคิล* มาจนถึง ค.ศ. ๑๗๘๘ จึงได้ขายกิจการให้แก่ *เจม สเปอริ มอนิงครอนนิเคิล* ได้มีอายุยืนยาวมาถึงหนึ่งศตวรรษ จาก ค.ศ. ๑๗๖๘ ถึง ค.ศ. ๑๘๖๒

สองพี่น้องอีกคู่หนึ่งที่ฝากชื่อไว้ในประวัติการหนังสือพิมพ์อังกฤษในศตวรรษที่สิบแปด ได้แก่ *แดนเยล* และ *ปีเตอร์ สจ๊วต ปีเตอร์* เป็นผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ *สตาร์* ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายวันออกเวลาเย็น ส่วน *แดน เยล* เป็นผู้สร้าง *มอนิงโพสต์* ขึ้นมา *เฮนรี เบท* เป็นผู้ก่อตั้ง *มอนิงโพสต์* ใน ค.ศ. ๑๗๗๒^๒ (ตรงกับปีที่หนังสือพิมพ์ได้รับเสรีภาพในการรายงานข่าวการประมุขรัฐสภา) แต่ *เฮนรี เบท* เขา *มอนิงโพสต์* ไว้ไม่อยู่ ต่อเมื่อ *มอนิงโพสต์* ได้ผ่านไปอยู่ในความครอบครองของ *สจ๊วต* แล้ว *แดน เยล สจ๊วต* จึงทำให้ *มอนิงโพสต์* มีอายุยั่งยืนมาได้จนถึงสมัยปัจจุบันในการซุบซิบชีวิต *มอนิงโพสต์* ให้ยืนยง และขึ้นสู่ฐานะอันน่าเกรงขามในวงการหนังสือพิมพ์นั้น *แดน เยล* ได้รับความร่วมมือจากชาวคณะนักเขียนฝีมือเยี่ยมหลายคน ซึ่งล้วนแต่มีชื่อเสียงตรึงตราอยู่ในประวัติศาสตร์วรรณกรรมของอังกฤษทั้งนั้น ด้วยบทความของ *โคเลอริจ* ที่เล่นงานนโปเลียนนั้น นับว่า *มอนิงโพสต์* ได้เข้าเข้าไปในสังเวียนการเมืองระหว่างประเทศแล้ว และรัฐบาลบุรุษคนสำคัญของประเทศ ที่ได้ نابทความของ *โคเลอริจ*^๓ ขึ้นวิจารณ์ในสภาผู้แทนราษฎร ส่วนในด้านวรรณกรรมของ *มอนิงโพสต์* ก็มีความ

สำคัญทัดเทียมกับความสำคัญในทางการเมือง เพราะเหตุได้นักเขียนมือเอกร่วมเขียนอยู่หลายนาย เช่น ชาลส แลมบ์, เวคส เวิร์^๔, เซาซี^๕ รวมทั้ง โคเลอริคจ และนักเขียนคนสำคัญอื่น ๆ ออกจากอันเปล่งปลั่งด้วยฝีมือชั้นเยี่ยมนี้ เมื่อโอกาสอำนวยก็ชักนำไปสู่ความสำเร็จในทางการเงินอีกทางหนึ่ง กล่าวคือ เมื่อได้เกิดการปฏิวัติใหญ่ขึ้นในประเทศฝรั่งเศส และได้มีสงครามติดตามการปฏิวัติมา ความต้องการข่าวของประชาชนก็ขึ้นสู่ระดับอันสูงสุด ในขณะที่ สจ๊วต เข้าครอบครอง มอนิงโพสต์^๖ นั้น, ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น, หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นจำหน่ายได้เพียง ๓๕๐ ฉบับใน ค.ศ. ๑๗๙๘ แคน เยล และคณะของเขาได้ทำให้ มอนิงโพสต์^๖ ดึงตัวขึ้นไปถึง ๒,๐๐๐ ฉบับ และในอีกห้าปีต่อมา ได้ขึ้นไปถึง ๔,๕๐๐ ฉบับ ด้วยเหตุฉะนี้ แคนเยลสจ๊วต จึงควม มอนิงโพสต์^๖ ผ่าน มอนิงครอนนิเคิล ของ เฮอร์^๗ ซึ่งมีจำนวนจำหน่าย ๓,๐๐๐ ฉบับไปได้

เฮนรี เบท ผู้ก่อตั้ง มอนิงโพสต์^๖ นั้น ถึงแม้จะมีได้ชื่อว่าประสบความสำเร็จที่เด่นในกิจการหนังสือพิมพ์ก็ตาม แต่ก็เป็นผู้ที่มีดวงชะตาว่าจะได้เป็นผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ที่สำคัญของอังกฤษขึ้นไว้สองฉบับ เฮนรี เบท เป็นนักเลี้ยงโชคและเป็นพระนิกายโปรเตสแตนท์ ภายหลังที่ได้ปล่อย มอนิงโพสต์^๖ ไปแล้วก็มีใต้อยู่เฉย หากได้มาก่อตั้งหนังสือพิมพ์ขึ้นใหม่อีกฉบับหนึ่ง ชื่อ มอนิงเฮรัลด์^๘ ใน ค.ศ. ๑๘๘๐ หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ได้มีอายุยืนยาวมาเกือบ ๙๐ ปี และในระหว่างที่ได้มีอายุอยู่ ก็มีอยู่หลายสมัยที่ มอนิงเฮรัลด์^๘ ได้ขึ้นสู่ฐานะชั้นนำของหนังสือพิมพ์อังกฤษฉบับหนึ่ง หนังสือพิมพ์ที่สำคัญยิ่งกว่า มอนิงเฮรัลด์^๘ ก็คือ มอนิงแอดเวอไทเซอ ซึ่งได้

ก่อตั้งขึ้นใน ค.ศ. ๑๗๙๔ และได้มีอายุยืนยาวมาจนถึงปัจจุบันนี้ มีอยู่หลายสมัยที่ *มอนิงแอดเวอไทเซอ* มีจำนวนจำหน่ายในระดับสูง อย่างไรก็ตาม ในตอนหลัง *มอนิงแอดเวอไทเซอ* ได้เปลี่ยนลักษณะไปเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทการค้า ความสำคัญในทางการเมืองของ *มอนิงแอดเวอไทเซอ* ก็หมดไป ยังมีหนังสือพิมพ์ใหญ่อีกสองฉบับที่ได้ก่อตั้งขึ้นในศตวรรษที่สิบแปด และมีอายุยืนยาวมาจนถึงสมัยปัจจุบันฉบับหนึ่งได้แก่ *ออบเซอเวอ* ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่วางตัวสูงนักรหนา แม้ในการรายงานข่าวใหญ่ เช่น ยุทธนาการที่ทราฟัลกา ก็มีได้ยศที่จะจั่วหัวข่าว และอีกฉบับหนึ่งก็คือหนังสือพิมพ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในประเทศอังกฤษ *เดอะไทมส์*

ด้วยหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* เราก็ได้มารู้จักกับตระกูลเจ้าของหนังสือพิมพ์ที่สำคัญที่สุดของอังกฤษ *จอห์น วอลเทอที่ ๑* ได้คลอด *เดอะไทมส์* ออกมาในวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. ๑๗๙๕ ซึ่งต่อมากบุตรชายคนที่สองของเขา และบรรณาธิการเอก *ธอมมัส มานส์* ได้ทำให้เป็น 'หนังสือพิมพ์ชั้นนำของยุโรป' ขึ้นมา และได้ขึ้นชื่อลือชาไปทั่วโลก

หนังสือพิมพ์ที่ *จอห์น วอลเทอที่ ๑* ได้ให้กำเนิดเมื่อ ค.ศ. ๑๗๙๕ นั้น ในตอนแรกมีชื่อว่า Daily Universal Register ต่อมาอีกสามปีจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็น *เดอะไทมส์* *จอห์น วอลเทอที่ ๑* มีอาชีพเป็นพ่อค้าขายเครื่องพิมพ์ ในการก่อตั้งหนังสือพิมพ์รายวันขึ้นมานั้น เขามีได้คาดหมายความเจริญรุ่งเรืองในกิจการหนังสือพิมพ์เท่าใด ความมุ่งหมายเบื้องต้นของเขามีอยู่ว่าจะถือเอาหนังสือพิมพ์เป็นเครื่องมือโฆษณาวิธีการพิมพ์แบบใหม่ที่เขาได้คิดขึ้น และจะได้อาศัยเป็นเครื่องจูงใจให้มีการสั่งซื้อเครื่องพิมพ์แบบใหม่ของเขา

แต่ภายหลังหนังสือพิมพ์ที่ออกมาด้วยความมุ่งหมายอันปราศจากความทะเยอทะยานใด ๆ นี้เอง ก็ได้กลายเป็นเครื่องประดิษฐ์ฐานและธำรงไว้ซึ่งจารีตอันสูงส่งของบริการสาธารณะ

ศตวรรษที่สิบแปดเป็นศตวรรษแห่งมลทินในกิจการของหนังสือพิมพ์อังกฤษ ตลอดศตวรรษนั้นหนังสือพิมพ์ได้ตกเป็นเหยื่อของพวกนักการเมืองที่ได้อำนาจบริหารราชการแผ่นดิน หรือมิฉะนั้นก็เป็นเหยื่อของพวกนักการเมืองฝ่ายตรงกันข้ามกับพวกที่ครองอำนาจอยู่ พวกนักการเมืองอาจจะจ่ายค่าเหยื่อด้วยราคาแพง แต่หนังสือพิมพ์ก็เป็นประโยชน์ต่อพวกเขาในการสนับสนุนนโยบายอันนี้หรืออันนั้นของเขา สุดแต่ว่าหนังสือพิมพ์ตกเป็นเหยื่อของฝ่ายใด ในสมัยนั้นนักหนังสือพิมพ์มีสภาพเหมือนกับสิ่งที่ไม่มีความผิด สู้แต่ว่านักการเมืองผู้จ่ายเงินจะบงการให้ทำอะไรก็ทำไป เหตุฉะนั้นจึงเกิดมีตำแหน่งที่แปลกประหลาดเกิดขึ้น คือตำแหน่งที่เรียกกันว่า 'managers of the Press' (หมายถึงพวกของนักการเมืองที่ได้รับมอบหมายให้คอยติดต่อบงการหนังสือพิมพ์ ซึ่งอาจเรียกได้ว่า ผู้ชักใยหนังสือพิมพ์) พวกนักเขียนผู้ได้รับค่าจ้างในการเขียนก็จะเขียนไปตามคำสั่งของบุคคลเหล่านี้ และหนังสือพิมพ์ก็จะพิมพ์เรื่องต่าง ๆ ตามคำสั่งของบุคคลเหล่านี้

ในโลกของหนังสือพิมพ์เช่นนี้แหละที่ จอห์น วอลเทอที่ ๑ ได้คัดลอกหนังสือพิมพ์ฉบับน้อย ๆ ออกมา ด้วยหวังว่าจะทำการประกาศโฆษณาเครื่องพิมพ์แบบใหม่ที่เขาได้ประดิษฐ์ขึ้น จอห์น วอลเทอที่ ๑ เคยเป็นพ่อค้าที่มีฐานะดีคนหนึ่งในย่านการค้าของลอนดอน ต่อมาเนื่องด้วยอังกฤษได้ทำสงครามกับฝรั่งเศสและกับพวกหัวเมืองในอเมริกาที่เป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ กิจการค้าของ

เขาต้องประสบหายนะฉันทน์มิใช่ความผิดของเขา รวมทั้งได้ประสบความผิดห้วงในตำแหน่งราชการด้วย เขาจึงได้หันมาดำริประกอบอาชีพทางการพิมพ์ ความคิดของเขาที่จะประดิษฐ์การพิมพ์ โดยใช้วิธีพิมพ์เป็นคำ ๆ แทนการพิมพ์ที่ละตัว ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าของโรงพิมพ์ ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีชื่ออยู่ในประวัติศาสตร์ผู้หนึ่ง คือ เบนจามิน แฟรงคลิน (ค.ศ. ๑๗๐๖-๑๗๙๐ รัฐบาลสหรัฐอเมริกา, นักนิพนธ์, นักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์) ด้วยเครื่องพิมพ์ที่ประดิษฐ์ใหม่นี้ จอห์น วอลเทอที่ ๑ ได้พิมพ์หนังสือต่าง ๆ ออกจำหน่าย แต่การพิมพ์หนังสือขายมิได้นำผลกำไรมาสู่เขา ทั้งการประดิษฐ์เครื่องพิมพ์แบบใหม่ของเขา ก็มีได้นำความสำเร็จอันโตมาให้เขา แต่ทว่านั่นเป็นเหตุให้เขาได้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ เดอะไทมส์ ขึ้นมา

แม้ว่า จอห์น วอลเทอที่ ๑ จะออกหนังสือพิมพ์โดยที่มีได้มุ่งหมายจะเอาดีเอาเด่นในทางหนังสือพิมพ์ก็ตาม แต่เขาก็ได้สัญญาแก่ผู้อ่านของเขาว่า หนังสือพิมพ์ของเขาจะรายงานเหตุการณ์ทั้งปวง อันเป็นที่สนใจแก่ประชาชนอย่างไม่มีเข้าใครออกใคร จะไม่ละเมิดกฎเกณฑ์ในเรื่องกุศุมรส (good taste) และศีลธรรมตามตำรับของ วอลเทอที่ ๑ นั้น หนังสือพิมพ์จะต้องจัดให้มีเรื่องราวต่าง ๆ เสนอแก่ผู้อ่านอย่างอุดมสมบูรณ์ คู่ๆ กับการจัดอาหารนานาชาติ เพื่อต้อนรับผู้คนที่รสนิยมต่าง ๆ กัน ในทางการเมือง จอห์น วอลเทอที่ ๑ แดลงว่า หนังสือพิมพ์ของเขาจะไม่ผูกพันตนกับพรรคการเมืองใด แต่จะสงวนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ในกรณีต่าง ๆ เป็นเรื่อง ๆ ไป ผู้เขียน The Press in England กล่าวว่า วอลเทอ ไม่เพียงแต่จะ

ได้ร่างกำหนดการดังกล่าวนี้ขึ้นไว้เท่านั้น หากเขายังได้นำกำหนดการนี้ออกปฏิบัติด้วย หรือหากจะกล่าวให้ถูกต้องยิ่งขึ้นก็คือ เขาได้ควบคุมดูแลให้ได้มีการปฏิบัติไปตามกำหนดการที่ได้วางไว้ บทบาทของเขาในทางเขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์นั้นไม่ปรากฏว่าเป็นบทบาทที่สำคัญนัก บทบาททางนี้ของ จอห์น วอลเทอ ไม่เหมือนกับของ แคนเยล สจ๊วต เจ้าของ มอนิงโพสต์ หรือของ เจมส์ เฮอร์รี่ เจ้าของ มอนิงครอนนิเคิล ผู้เป็นนักเขียนทั้งสองคน เจมส์ เฮอร์รี่นั้นถึงแก่เดินทางไปปารีสใน ค.ศ. ๑๗๘๓ เพื่อรายงานเรื่องการปฏิวัติในฝรั่งเศส อันเป็นการปฏิบัติที่นับว่าล้ำหน้าในยุคของเขา ส่วน วอลเทอ เป็นแต่เจ้าของโรงพิมพ์ และผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ออกจำหน่ายเท่านั้น หาใช่เป็นนักหนังสือพิมพ์ไม่ สจ๊วต, เฮอร์รี่ และ วอลเทอ นับเป็นกลุ่มพี่เข็มในวงการหนังสือพิมพ์ของสมัยนั้น สำหรับ วอลเทอ นั้น เขามีความพอใจที่จะอยู่ในฐานะของพลังที่ผลักดันหนังสือพิมพ์ และเป็นผู้ฝึกฝนชาวคณะในการเขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์ กาลสมัยที่ เดโฟ^๖ ก็คือหนังสือพิมพ์ รัวิว, ฟิวดิง^๗ ก็คือ ทูเพทริอัท และ วิดคัส ก็คือ นอชไบรตัน นั้นได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ในสมัยของ จอห์น วอลเทอ, แคนเยล สจ๊วต และ เฮอร์รี่ นั้น ลักษณะการอันใหม่ได้อุบัติขึ้นในวงการหนังสือพิมพ์อังกฤษ กล่าวคือได้มีการขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็วในกิจการหนังสือพิมพ์ อันเป็นเหตุให้เกิดความต้องการที่จะแบ่งงานออกเป็นแผนกต่าง ๆ และจะต้องฝึกฝนให้มีผู้ชำนาญงานในแผนกนั้น ๆ ขึ้นด้วยเหตุนี้ จึงหาใช่เป็นเหตุบังเอิญไม่ที่หนังสือพิมพ์สำคัญทั้งสี่ฉบับที่ได้ออกในภาคท้ายของศตวรรษที่สิบแปด ต่างก็มีอายุยืนยาวกันทั้งนั้น เดอะไทมส์ และ มอนิงโพสต์ ได้อยู่มาจนถึงสมัยปัจจุบัน

ส่วน มอนิงครอนนิเคิล และ มอนิงเฮรัลด์ ก็ได้อยู่มาจนถึงครึ่งหลังของศตวรรษที่สิบเก้า

การเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าของหนังสือพิมพ์ทั้งสี่ฉบับนี้ นับว่าไปไกลมากจากการหนังสือพิมพ์ของศตวรรษที่สิบแปด รูปโฉมของหนังสือพิมพ์ที่ย่างเข้าสู่ศตวรรษที่สิบเก้ามีดังนี้ หน้าแรกของหนังสือพิมพ์ ซึ่งในประเทศเยอรมันสงวนไว้สำหรับพิมพ์ข่าวที่สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ แต่ในอังกฤษได้สละให้เป็นหน้าสำหรับลงพิมพ์โฆษณาสินค้า และยังได้สละส่วนหนึ่งของหน้า ๔ (คือหลังปก) ให้อีกด้วย ในสมัยนั้นหนังสือพิมพ์แทบทั้งหมดมีหน้ากระดาษเพียง ๔ หน้า ส่วนหน้าในสองหน้านั้นโดยทั่วไปแบ่งเป็นคอลัมน์สำหรับพิมพ์ข่าวราชสำนักและข่าวของพวกชนชั้นสูง, การเมืองต่างประเทศ, เรื่องรัฐสภา, กฎหมาย, กีฬา, การค้า และศิลปะ บทนำของหนังสือพิมพ์เริ่มมีที่กล่าวว่าจะเป็นเรื่องประจำ พร้อมกันนั้น บทวิพากษ์นาฏกรรมก็เริ่มจะมีที่ทางของตนในหน้าหนังสือพิมพ์ ในที่สุด ได้มีการค้นพบว่า หนังสือพิมพ์จะต้องไม่รอให้ข่าวมาหา แต่จะต้องออกไปพบกับข่าว ณ ที่ทาง การค้นพบในข้อนี้นับว่าเป็นเรื่องสำคัญของสมัยนั้น แต่ในข้อนี้เราก็ได้ทราบว่า เฮอร์ ได้คว้าชื่อเขียนของเขาเกี่ยวกับการปฏิบัติฝรั่งเศสมาได้จากการเดินทางไปเสาะหาข่าวในประเทศฝรั่งเศส ในทำนองเดียวกันนี้ ในระหว่างเกิดสงคราม จอห์น วอลเทอ ก็ได้จัดให้มีบริการตรวจตัดข่าวจากหนังสือพิมพ์ฝรั่งเศส ส่งเข้ามายังสำนักของเขาโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในระหว่างสงคราม หนังสือพิมพ์ฝรั่งเศสเป็นสิ่งของต้องห้ามมิให้ส่งออกนอกประเทศ เราจะได้เห็นในลำดับต่อไปว่าบริการข่าวต่างประเทศนี้ ได้กลายเป็นบริการที่เด่นเป็นพิเศษของ เดอะ

ไทมส์ และได้มีส่วนอย่างสำคัญในการส่งเสริม *เดอะไทมส์* ให้ขึ้นสู่ฐานะอันยิ่งใหญ่ เหตุนี้เราจึงได้แต่จะต้องชมเชยสัญชาตญาณในทางคาดการณ์ภายหน้าของท่านผู้เฒ่า *วอลเทอ* ซึ่งได้เป็นผู้ริเริ่มบริการอันนี้ *เปอร์* และ *สจ๊วต* อาจจะเป็นบุคคลที่หลักแหลมกว่าในด้านหนังสือพิมพ์ และวิธีการพิมพ์แบบใหม่ ของ *วอลเทอ* ที่เรียกว่า logographic system คือการพิมพ์เป็นคำแทนการพิมพ์เป็นตัว ๆ อาจจะเป็นความผิดพลาด แต่ส่วนใหญ่แห่งกำหนดการณ์ของเขา ที่เขาได้แถลงประกาศแก่ผู้ร่วมงานหนังสือพิมพ์ของเขา ยังคงสถิตเป็นกฎจริงตราอยู่เป็นเวลากว่าศตวรรษครึ่งมาแล้ว กำหนดการณ์ของผู้เฒ่า *วอลเทอ* เป็นคำเรียกร้องอย่างเด็ดขาดเพื่อการเชิดชูคุณภาพ ความมีอิสระแก่ตน และความสำนึกอันสูงส่ง และผลก็คือหนังสือพิมพ์ของเขาอยู่ในฐานะอันค่อนข้างแข็ง และทำให้หนังสือพิมพ์คู่แข่งในศตวรรษที่สิบเก้าต้องยวักมีลงอย่างมาก ถึงกระนั้นก็ดี หลักการที่ตั้งงามเหล่านี้ก็อาจละลายหายสูญไปในเวลาไม่นานปี หากว่าไม่มีบุรุษเช่น *วอลเทอ* ที่ ๒ มาสืบต่องานของ *วอลเทอ* ที่ ๑ อาศัยผลงานของ *วอลเทอ* ที่ ๒ ประวัติการหนังสือพิมพ์อังกฤษในถึงศตวรรษต่อมาก็เป็นอย่างเดียวกันกับประวัติหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ไม่มากก็น้อย

หนังสือ A Newspaper History ของสำนัก *เดอะไทมส์* ได้บรรยายไว้อย่างซื่อสัตย์ว่า เรื่องราวของ *เดอะไทมส์* ย่อมจะไม่มีน้ำหนักหากจะเสแสร้งอวดอ้างว่า ในยามปฐมวัยของมันนั้นมันได้ดำรงตนไว้ในภูมิธรรมอันยอดเยี่ยม ไม่มีหนังสือพิมพ์ฉบับใดเสมอเหมือน ตามความจริงนั้น *เดอะไทมส์* ก็ได้ประพடுத்தินตุจสหายหนังสือพิมพ์ทั้งหลายมาในระยะหนึ่ง ท่าน *วอลเทอ* คน

แรกก็ได้กระทำเช่นเดียวกับผู้อำนวยการหนังสือพิมพ์อื่น ๆ ในสมัยนั้น กล่าวคือได้รับเงินอุดหนุนจากกระทรวงการคลัง และได้รับเงินค่าตอบแทนการระงับการลงพิมพ์เรื่องของบุคคลบางคน หรือมีฉะนั้นก็ลงพิมพ์ข้อความตรงกันข้ามให้แก่บุคคลบางคน ในครั้งหนึ่งมีข้อความอยู่ตอนหนึ่งที่เขาว่าจะระงับการลงพิมพ์เสีย หรือมีฉะนั้นก็ตบแต่งเสียใหม่ แต่เขาก็มิได้กระทำ และได้ตีพิมพ์ลงไป และข้อความดังว่านั้นได้นำเคราะห์กรรมมาสู่เขาในกาลครั้งนั้น เป็นเรื่องทีรู้จักกันอย่างชื่อนาวว่า *ปรีนซอพอเวต, คยู่คออพยอค* และบรรดาคนโปรดปรานของท่านทั้งสองในทางการเมือง และบรรดาคนที่นิยมชมชื่นในท่านทั้งสอง หาได้ร่วมความยินดีกับพสกนิกร ในการที่ *พระเจ้ายอร์ช ที่ ๓* ได้ทรงทูลเกล้าจากอาการพระประชวรไม่ แต่เจ้าของ *เดอะไทมส์* เมื่อได้ตีพิมพ์ข้อความเกี่ยวกับความประพฤติของท่าน *คยู่ค* อันเป็นที่เสียหายแก่ตัวท่าน ก็ได้ตกเป็นจำเลย *วอลเทอที่ ๑* ได้ถูกฟ้องในฐานหมิ่นประมาท ศาลพิพากษาปรับ ๕๐ ปอนด์ และให้เอาตัวไปจำไว้ ณ *คุกนิวกเทท* (คุกประตูใหม่เป็นคุกที่ขึ้นชื่อในลอนดอน) และยังให้นำตัวไปประจานในที่ประจานนักโทษ ณ *ซาริงครอส* (ที่ประจานนักโทษนั้นเรียกว่า *pillory* เป็นรูปแผ่นกระดานตั้งไว้ในที่ชุมนุมชน เพื่อฝูงชนจะได้หาความสนุกสนานจากผู้ที่ถูกประจาน, นักโทษที่ถูกประจานจะต้องไปยืนอยู่เบื้องหลังของแผ่นกระดาน ซึ่งมีช่องสำหรับให้ศีรษะและมือทั้งสองโผล่ออกมา ดังปรากฏในรูปภาพ) นอกจากนั้น ศาลยังพิพากษาให้นำหลักประกันมาวางต่อศาล เพื่อเป็นประกันว่าต่อไปภายหน้าจำเลยจะประพฤติตนเป็นคนเรียบร้อย (ในทรรคนะของผู้มีอำนาจในบ้านเมือง) แม้ในที่สุด *วอลเทอ* จะได้รับการยกโทษ ไม่ต้องไปยืน

ประจานตนเองใน pillory ณ ซาวิงครอสก็ตาม แต่เขาก็ต้องถูกขังอยู่ ณ คุกนิวเกตเป็นเวลาถึง ๑๖ เดือน ทั้งนี้ก็เพราะว่า นอกจากคดีหมิ่นประมาท *คีย์คอปพยอค* แล้ว เขายังถูกฟ้องในคดีหมิ่นประมาท *ปรินส์ออฟเวลส์* และ *คีย์คอปแคลเรนส์* อีกด้วย คำพิพากษาของคดีใหม่ได้เพิ่มเวลาที่จำคุกให้ยืดยาวออกไป และการที่เขาได้รับอิสรภาพภายหลังที่ถูกขังมา ๑๖ เดือนนั้น ก็เนื่องแต่พระมหากษัตริย์ได้ยื่นพระหัตถ์เข้าไปช่วยเหลือ *วอลเทอ* คิดว่าเขาได้รับการปฏิบัติที่ร้ายกาจมาก และก็มีต้องสงสัยว่า เขามีความซมซานใจมีใช้น้อย

ในสมัยนั้น แม้ว่าหนังสือพิมพ์และ *จอห์น วิลด์ส* จะได้ต่อสู้และได้ประสพชัยชนะในการเรียกร้องเสรีภาพมาแล้วก็ดี แต่ก็ยังมีกฎหมายที่คอยบีบขมับหนังสือพิมพ์อยู่อีกสองฉบับ คือกฎหมายหมิ่นประมาทที่ได้ผลกึกก้อง *วอลเทอ* ให้ไปเสวยทุกขเวทนาอยู่ในคุกถึง ๑๖ เดือน และกฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่เรียกว่า *Riot Act* ซึ่งเป็นกฎหมายตะเถาเดียวกันกับกฎหมายอาญามาตรา ๑๐๔ ของประเทศเรา ผู้เขียน *The Press in England* ได้บันทึกถึงเรื่องราวการตุลาการ และตีความกฎหมายของสมัยนั้นไว้ว่า ‘แม้หนังสือพิมพ์จะได้รับอิสรภาพแล้วก็ดี แต่อำนาจฝ่ายตุลาการก็ยังคงดำรงอยู่ หากว่ารัฐบาลใดทำการแนะนำสั่งเล็กน้อยว่าควรจะดำเนินการอย่างไร ก็เป็นการเพียงพอที่ตุลาการจะจัดการตีความตีความกฎหมาย *Riot Act* และกฎหมายหมิ่นประมาทเอาตามอำเภอใจและอย่างไรเหตุผลที่สุด’ หรือนัยหนึ่งเป็นการตีความเอาอย่างน้ำขุ่น ๆ ที่เดียว นี่เป็นเรื่องการปฏิบัติต่อหลักความยุติธรรมของประเทศอังกฤษในศตวรรษที่สิบแปดต่อกับศตวรรษที่สิบเก้า

สำหรับพฤติการณ์ในประเทศไทยเกี่ยวกับการบัญญัติกฎหมายที่ดี การใช้กฎหมายที่ดี และการตีความกฎหมายที่ดี จนกระทั่งเมื่อเร็ว ๆ นี้และจนถึงปัจจุบันนี้ ได้ดำเนินไปด้วยความครบถ้วนของธรรมหรืออธรรม ด้วยจิตใจอันสะอาดหรือสกปรกโสมมปานใด ผู้เขียน หวังว่าบรรดาผู้ที่สนใจในปัญหาเรื่องนี้จะได้อุทิศเวลาศึกษารวบรวมข้อเท็จจริงและแสดงมติดังไว้ เพื่อประชาชนจะได้ทราบถึงระดับแห่งความล้าสมัยของข้อดีในวงราชการของประเทศไทยที่ได้เป็นมา และยังเป็นอยู่ เมื่อยังไม่มีโอกาสที่จะไปอภิปรายเรื่องนี้ได้อย่างกว้างขวาง จริงจัง ผู้เขียน ก็ใครจะกล่าวไว้ในที่นี้สักเล็กน้อยว่า การกระทำอันชั่วร้ายของผู้ใดก็ตาม ที่เป็น การประทุษร้ายหลักการความเป็นธรรมและความดีงามในสังคม ตลอดจนการประทุษร้ายบุคคลผู้เชิดชูหลักการดังกล่าวนั้น จะหลบหลีกเงื้อมมือของประวัติศาสตร์ไปไม่ได้ ผู้กระทำการทุจริตชั่วร้าย เช่นนั้น อาจเสวยสุขอยู่ได้ และอาจหลบหลีกการลงทัณฑ์และเงื้อมมือของกฎหมายไปได้ แต่ไม่เคยมีมนุษย์คนใดเลยที่จะหลบหลีกกรงเล็บของประวัติศาสตร์ไปได้

เมื่อ *วอลเทอ* ที่ ๑ ได้วางมือจากหนังสือพิมพ์ *วิลเลียม* บุตรชายคนโตก็ไม่ต้องการเวลามากนักที่จะแสดงตนให้เห็นว่า เขามีใช้บุคคลที่จะดำเนินกิจการใหญ่โตเช่นนั้นได้ แต่ *จอห์น* บุตรคนรองถูกสร้างในแม่พิมพ์อีกแบบหนึ่ง เขาได้กอบกู้ชีวิตหนังสือพิมพ์ไว้ได้ ในเมื่อบิดาของเขาไม่สู้ยึดติดที่จะทำมันต่อไป และเมื่อเขาเซ้มักเซมั้นที่จะทำหนังสือพิมพ์ให้รุ่งเรืองขึ้นมา เขาก็มีเรื่องระหองระแหงกับบิดา *จอห์น* ที่ ๑ มีศรัทธาในกิจการพิมพ์ และในการพิมพ์หนังสือเล่มออกจำหน่าย ส่วน *จอห์น* ที่ ๒ มีศรัทธาใน *เดอะ*

ไทมส จอห์นที่ ๑ ผักไผ่ในอันที่จะได้รับความกรุณาจากรัฐบาลเกี่ยวกับกิจการค้า ส่วน *จอห์นที่ ๒* ไม่ต้องการจะก้มหัวให้รัฐบาลเลย ชะรอยผู้บิดาจะคิดว่า พ่อ *จอห์น* ของเขาติดจะเพื่อผันในการที่ไปถือเอาว่า ถ้าพึ่งแต่งงานหนังสือพิมพ์ก็จะสร้างตัวให้เป็นหลักฐานขึ้นมาได้ และเมื่อ *จอห์นที่ ๑* ได้ถึงแก่กรรมเมื่อ ค.ศ. ๑๘๑๒ เขาจึงได้ตั้งพินัยกรรม ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นมูลให้เกิดความแตกร้างกันในครอบครัว หากยังเป็นการทอนกำลังของ *จอห์นที่ ๒* ในอันจะดำเนินกิจการ *เดอะไทมส* ต่อไปด้วย

จอห์น วอลเทอที่ ๒ ได้เป็นเจ้าของในฐานะ Chief Proprietor ของ *เดอะไทมส* ทั้งที่เขามีหุ่นน้อยเมื่อเทียบกับฐานะของเขา เขาได้เข้ารับตำแหน่งบรรณาธิการ *เดอะไทมส* ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๐๒ คือในระหว่างที่บิดายังมีชีวิตอยู่ และในปีต่อมาก็ได้รับตำแหน่งเป็นผู้จัดการอีกตำแหน่งหนึ่ง เช่นเดียวกับบรรณาธิการอีกหลายคนที่สืบทอดตำแหน่งจากเขาไป, *จอห์น วอลเทอที่ ๒* เองก็ได้เข้ารับตำแหน่งบรรณาธิการแต่ยังหนุ่ม ในปี ค.ศ. ๑๘๐๒ เขามีอายุได้เพียง ๒๖ ปี โดยที่เขาเข้ารับตำแหน่งบรรณาธิการแต่ยังหนุ่ม จึงมีพฤติกรรมของเขาหลายอย่าง que แสดงถึงความกล้า และความเด็ดเดี่ยวในการตัดสินใจของเขา ในระหว่างสงครามโปเลียน และในกาลต่อมา ใน ค.ศ. ๑๘๓๑ เขาได้ส่งการงาน ณ Printing House Square (สำนักของ *เดอะไทมส*) ไปชั่วคราว เพื่อที่จะเข้าสู่วิสัยสภา ก่อนที่ *จอห์น วอลเทอที่ ๒* จะถึงแก่กรรมใน ค.ศ. ๑๘๔๗ เขาก็ได้เห็น *เดอะไทมส* ของเขาก้าวขึ้นสู่ฐานะของ 'หนังสือพิมพ์ชั้นนำของยุโรป' ถึงแม้เราจะได้ทราบในลำดับต่อไปว่ามีใช้ลำพังแต่เขาผู้เดียวที่ได้นำ *เดอะไทมส* ไปสู่ฐานะอันนั้น

ในสมัยนั้น พวกนักการเมืองอังกฤษที่ได้อำนาจบริหารประเทศ ได้ใช้เงินและอำนาจจรรยา ในการดำเนินการเพื่อที่จะเอาหนังสือพิมพ์มาเป็นกระบอกเสียงของตน โดยปกติพวกนักการเมืองที่ได้เป็นรัฐบาล จะให้เงินอุดหนุนหนังสือพิมพ์ เพื่อที่จะให้หนังสือพิมพ์ที่ได้สวามิภักดิ์ของรัฐบาลเข้าไป สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลอย่างไม่มีลืมหูลืมตา แต่ว่าพวกของรัฐบาลที่มีหน้าที่คอยชักใยหนังสือพิมพ์ มิใช่จะใช้แต่เพียงวิธีการติดสินบนหนังสือพิมพ์เท่านั้น คนพวกนั้นได้ใช้มือมือหนึ่ง บ่อนเงินให้แก่พวกที่เราเรียกกันว่า กลมเหมือนลูกบิดเสียด (time server) และในขณะเดียวกันก็ได้ใช้มืออีกข้างหนึ่งคอยหาเรื่องเล่นงานพวกหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยอมลงหัวกับรัฐบาล พวกรัฐบาลมักจะตัดกำลังหนังสือพิมพ์ที่แข็งข้อต่อรัฐบาลด้วยการระงับการให้ประกาศแจ้งความของรัฐบาลแก่หนังสือพิมพ์จำพวกนั้น และที่หนักมือยิ่งไปกว่านั้น ก็คือ มักจะหาเหตุหน่วงเหนี่ยวข่าวของหนังสือพิมพ์พวกนั้นไว้ มาตราว่า จอห์น วอลเทอที่ ๒ จะประพடுத்தนอนน้อมต่อรัฐบาลเสียเท่านั้น วิถีทางของเขาก็คงจะราบรื่น และหากเป็นดั่งนั้นไซ้ *เดอะไทมส์* ก็น่าจะเสียตัวไปด้วยเหมือนกัน แต่ *จอห์น วอลเทอที่ ๒* เป็นบุคคลประเภทที่ไม่ยอมก้มหัวให้แก่รัฐบาล ด้วยเหตุนั้น เขาจึงต้องเผชิญกับการรังควานของรัฐบาลในประการต่าง ๆ แต่เขาก็มิใช่บุคคลที่จะยอมจำนนต่ออุปสรรค ด้วยความมั่นคงแน่วแนในความตั้งใจของเขา เขาก็นำ *เดอะไทมส์* ฝ่าฟันความยากลำบากตลอดรอดฝั่งไปได้ และในที่สุดก็ได้ทำให้ *เดอะไทมส์* เป็นอำนาจอันเกรียงไกรขึ้นมา

นับแต่ได้เกิดการปฏิวัติในฝรั่งเศส อันเป็นเหตุการณ์ที่ก่อ

ความสนใจแก่ประชาชนอย่างสำคัญ และเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกับการกำเนิดของ *เดอะไทมส์* แต่นั่นมาก็ได้มีเหตุการณ์อันน่าตื่นใจเกิดติดตามการปฏิวัติมาไม่ขาดสาย และเป็นเวลาอันยาวนาน เหตุนั้นแล ได้ทำให้ความกระหายของประชาชนอังกฤษที่จะได้ทราบข่าวความเป็นไปในทวีปยุโรปเพิ่มพูนขึ้น และในวงการหนังสือพิมพ์ก็ได้เกิดการแข่งขันช่วงชิงข่าวต่างประเทศเพื่อความดีเด่นกันขึ้น ด้วยเหตุนี้ *เจมสเบรี* เจ้าของหนังสือพิมพ์ *มอริ่งครอนนิเคิล* จึงได้เฒ่าไปปารีสใน ค.ศ.๑๗๙๓ เพื่อจะรายงานเรื่องการปฏิวัติของฝรั่งเศส ความเคลื่อนไหวของหนังสือพิมพ์อังกฤษในกรณีการรายงานข่าวต่างประเทศนี้ ได้นำการหนังสือพิมพ์ให้ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง และในกรณีนี้หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ก็ได้ฝากบทบาทและมีมืออันเยี่ยมไว้ในประวัติการหนังสือพิมพ์อังกฤษ

เมื่อ *จอห์น วอลเทอที่ ๒* ได้รับโอกาสเข้าควบคุม *เดอะไทมส์* ได้อย่างเต็มที่ใน ค.ศ.๑๘๐๓ นั้น เขาก็เริ่มแสดงความสนใจของเขาในบริการข่าวต่างประเทศทีเดียว กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เขาได้จัดส่งนักข่าวไปประจำอยู่บนผืนแผ่นดินของยุโรป และจัดหาวิธีให้การส่งข่าวจากยุโรปมาถึงลอนดอนในเวลาอันรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ความพากเพียรของเขาในเรื่องนี้ต้องเผชิญกับอุปสรรคขวากหนามเป็นอันมาก เพราะว่ารัฐบาลได้แสดงตนเป็นอริต่อความขวนขวายของ *เดอะไทมส์* อย่างเปิดเผยและในทางปฏิบัติที่ทำการไปรษณีย์มักจะกักข่าวสารที่จำหน่ายถึงสำนัก *Printing House Square* ให้ล่าช้ากว่าธรรมดา

การส่งข่าวต่างประเทศในรูปที่รู้จักกันในปัจจุบันนี้ ในสมัย

นั้นยังคิดไปถึงที่มาอันสำคัญของคนต่างประเทศในสมัยนั้นคือหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ หนังสือพิมพ์ต่างประเทศเหล่านี้จะผ่านมาทางที่ทำการไปรษณีย์ของรัฐบาล สืบค้าห้ละสองครั้ง ชาวจากต่างประเทศเหล่านี้จะไม่ถูกส่งไปยังสำนักงานหนังสือพิมพ์โดยทันที พวกเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ ซึ่งได้มีโอกาสอ่านหนังสือพิมพ์เหล่านี้ก่อนใคร ๆ จะแปลข่าวสำคัญจากหนังสือพิมพ์เหล่านั้น แล้วก็จัดการขายข่าวเหล่านี้แก่หนังสือพิมพ์ในลอนดอน ซึ่งแต่ละฉบับจะต้องชำระค่าข่าวปีละไม่น้อยกว่า ๑๐๐ กินี ความประพฤติกวักของกรมไปรษณีย์มิได้หยุดหย่อนอยู่เพียงแค่นี้ ต่อมายังได้มีวิธีการให้ปริมสิทธิแก่เจ้าของหนังสือพิมพ์ที่ยินดีจ่ายเงินค่าข่าวต่างประเทศสูงกว่าเจ้าของหนังสือพิมพ์อื่น ๆ อีกด้วย เจ้าของหนังสือพิมพ์ที่จ่ายเงินให้แก่กรมไปรษณีย์ปีละ ๒๐๐ ปอนด์จะได้รับข่าวก่อนใคร ๆ ธรรมเนียมเลือกสรรและแปลข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่ส่งมาจากต่างประเทศเสียก่อนเช่นนี้ กรมไปรษณีย์ชี้แจงว่าได้กระทำไปเพื่อประโยชน์แก่เจ้าของหนังสือพิมพ์ทั้งหลาย คำชี้แจงแบบนี้ก็นับว่าเป็นธรรมเนียมการชี้แจงอย่างหนึ่งของทางราชการเหมือนกัน คือว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลได้กระทำการอันใดในทางที่ขัดขวางผลประโยชน์ของผู้อื่น ก็กลับจะชี้แจงเสียว่า ได้กระทำไปเพื่อผลประโยชน์ของคนเหล่านั้น ครั้นเมื่อ *วอลเทอ* ซึ่งกรมไปรษณีย์อ้างว่าจะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติของกรมไปรษณีย์ไม่เห็นประโยชน์จากการนั้น และได้แสดงความไม่พอใจของเขาออกมาอย่างเปิดเผย

ข้อดีเตียนของ *วอลเทอ* ต่อกรมไปรษณีย์มีว่า กรมไปรษณีย์ได้ปฏิบัติต่อ *เดอะไทมส์* ด้วยความมุ่งร้ายต่อ *เดอะไทมส์*

บรรดาห่อของที่ส่งมาจากต่างประเทศถึงเขา ได้ถูกเจ้าพนักงานเข้าแทรกแซง เป็นที่รับรองกันว่าสิ่งของของเขาได้ถูกเจ้าพนักงานห้องหนึ่งยิวไว้จนกว่าสิ่งของที่ส่งมาถึงหนังสือพิมพ์ ซึ่งสนับสนุนรัฐบาลได้ถูกจัดส่งไปแล้ว นอกจากนั้น กรมไปรษณีย์ยังได้ใช้อุบายอย่างอื่นอีก ในการจัดการกับจดหมายที่ส่งถึง *เดอะไทมส์* ในทางที่ *เดอะไทมส์* ต้องเสื่อมเสียประโยชน์ *วอลเทอ* เรียกการปฏิบัติอันน่าอดสูของกรมไปรษณีย์ว่าเป็น ‘ลูกไม้เก่า’

ใน ค.ศ.๑๘๑๑ ได้มีเหตุการณ์เกิดขึ้น ซึ่งทำให้กรมไปรษณีย์หน้ามอยไป คือว่า ได้มีการปิดล้อมเมืองท่าต่างประเทศ อันเป็นเหตุให้กรมไปรษณีย์ต้องขาดกำไรจากการเก็บค่าจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศขายให้แก่หนังสือพิมพ์ อย่างไรก็ดี ในยามคับขันนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทหารเรือก็ได้รับฟังคำแนะนำของ *วอลเทอ* ที่เสนอว่า ควรจะจัดให้มีคนลักลอบนำข่าวออกมาจากต่างประเทศ *วอลเทอ* รับรองว่าเขาจะจัดหาบุคคลซึ่งจะไม่ทำการลักลอบนำสิ่งของอย่างอื่นออกมา นอกจากข่าวอย่างเดียว และเขาก็จัดการได้เป็นที่เรียบร้อย *วอลเทอ* ได้รับข่าวโดยวิธีการลักลอบเช่นนี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นข่าวที่ไม่อาจจะได้มาโดยทางอื่น จนกระทั่งเมื่อทางราชการต้องการจะทราบข่าวสำคัญบางข่าวเกี่ยวกับผลของการสงคราม ก็ต้องเขียนมาตามบรรณาธิการ *เดอะไทมส์* เป็นการส่วนตัว

อย่างไรก็ดี จะต้องไม่เข้าใจไปว่า *วอลเทอ* มีความพอใจที่จะได้ข่าวต่างประเทศโดยทางหนังสือพิมพ์ต่างประเทศแต่ทางเดียวเท่านั้น ความขวนขวายของ *วอลเทอ* มีขอบเขตกว้างขวางกว่านั้น ใน ค.ศ.๑๘๐๗ *เฮนรี แครบ รอบบินสัน* ได้เริ่มการติดต่อ

กับ *เดอะไทมส์* โดยรับหน้าที่ส่งข่าว ประจำอยู่ ณ เมืองแอดโทเนอ (ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของเยอรมนี) ณ เมืองนั้น *รอบบินตัน* ได้รวบรวมข่าวจากภาคเหนือและกลางของยุโรป ส่งมายัง *เดอะไทมส์* ความสัมพันธ์ระหว่าง *รอบบินตัน* กับ *เดอะไทมส์* เป็นความสัมพันธ์อันยั่งยืน นอกจากจะทำหน้าที่ส่งข่าวแล้ว *รอบบินตัน* ยังส่งคำแนะนำอันมีค่าอย่างยิ่งเข้ามาด้วย แนวความคิดเห็นของ *รอบบินตัน* มีดังนี้ เมื่อสันนิษฐานว่ายุโรปจะกลับเข้าสู่สันติภาพแล้ว การเสนอข่าวที่รวดเร็วกว่าหนังสือพิมพ์อื่น จึงควรจะประกอบด้วย วิธีการเสนอที่เด่นกว่าหนังสือพิมพ์อื่นด้วย ตามโครงการที่เขาได้วาดขึ้นนั้น ความรู้ในกิจการต่างประเทศ อาจแพร่ไปในหมู่ประชาชนอังกฤษได้ คำแนะนำของ *รอบบินตัน* เป็นที่พึงพอใจของ *วอลเทอ* จนทำให้เขาลงความเห็นว่า *รอบบินตัน* จะเป็นประโยชน์แก่ *เดอะไทมส์* ยิ่งขึ้น หากได้ย้ายจากเมืองแอดโทเนอ และมานั่งทำงานอยู่ในสำนัก Printing House Square และในกาลต่อมา มาตรการว่า *รอบบินตัน* จะได้ออกไปปฏิบัติภารกิจในยุโรปอีกเป็นครั้งคราว งานส่วนใหญ่ของเขาที่เป็นงานประจำทางสำนักงาน *รอบบินตัน* เป็นบุคคลผู้หนึ่งที่เป็นผู้ก่อหวอดระบบการสื่อข่าวต่างประเทศ ซึ่งได้ออกดอกผลสะพรั่งอยู่ในทุกวันนี้ บ้านพักจากเมืองแอดโทเนอของเขาจะเป็นพยานในข้อนี้ได้ดี

ในกรณีบริการข่าวต่างประเทศนี้ นับว่า *จอห์น วอลเทอ* ที่ ๒ ได้เป็นคนหนึ่งในกลุ่มเจ้าของหนังสือพิมพ์ชุดแรกที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของบริการข่าวอันรวดเร็ว พร้อมทั้งได้เล็งเห็นว่าการลงทุนเป็นจำนวนมากในการจัดหาผู้ส่งข่าวพิเศษประจำอยู่ในต่างประเทศนั้น เป็นการลงทุนที่จะนำผลกำไรและความรุ่งเรืองมาสู่

หนังสือพิมพ์อย่างแน่แท้ แม้จนกระทั่งการจัดการหาเรือพิเศษเพื่อส่งข่าวพิเศษ *วอลเทอ* ก็กล้าที่จะกระทำ ในเมื่อการลงทุนถึงขนาดนั้นจะสามารถเอาชนะหนังสือพิมพ์คู่แข่งกันได้ ด้วยความมานะบากบั่นของ *จอห์น วอลเทอ* ที่ ๒ ในทางนี้ ในเวลาไม่นานก็เป็นที่ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้ตีพิมพ์ข่าว ‘สคูป’ สำคัญๆ ในการสงครามสมัยนั้นไปเสียหลายครั้ง และในจำนวนข่าวสำคัญเหล่านั้น บางครั้งก็มีข่าวที่รัฐบาลไม่ได้ทราบมาก่อนเลย และได้มาทราบเอาต่อเมื่อได้อ่านหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ●

ที่มา : ตอนที่ ๒ พิมพ์ครั้งแรก *บิรมิตรวันจันทร์* (รายสัปดาห์)
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๔ *จันทร์ที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๐๐*

๑ หมายถึง William Woodfall ผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์รายวัน Morning Chronicle ในสมัยวิกตอเรีย ไม่มีข้อมูลด้านประวัติมากไปกว่าที่มีผู้เรียกเขาว่า 'Memory Woodfall' -บก.

๒ ค.ศ.๑๗๗๒ (พ.ศ.๒๓๑๕) แสดงว่า หนังสือพิมพ์ในอังกฤษได้รับเสรีภาพในการรายงานข่าวการประชุมรัฐสภามาตั้งแต่วิชาสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว -บก.

๓ หมายถึง Samuel Taylor Coleridge (ค.ศ.๑๗๗๒-๑๘๓๔) กวีและนักวิจารณ์ชาวอังกฤษในยุคโรแมนติค ซึ่งเป็นเพื่อนกวีร่วมสมัยเดียวกับ วิลเลียม เวกส์เวธ นอกจากจินตนาการในเชิงกวีนิพนธ์แบบล้ำยุคแล้ว โคลเลอร์ริจ ยังได้ชื่อว่าเป็นนักเขียนความเรียงผู้สนับสนุนแนวคิดก้าวหน้า และมีส่วนนำทางให้แก่ความคิดต่อต้านลัทธิประโยชน์นิยม (Anti-Utilitarianism) ที่มาพร้อมกับยุคเริ่มต้นของระบบอุตสาหกรรมในอังกฤษ -บก.

๔ หมายถึง William Wordsworth (ค.ศ.๑๗๗๐-๑๘๕๐) กวียุคโรแมนติคของอังกฤษ กล่าวกันว่างานกวีบางชิ้นของเขามีส่วนหนึ่งที่มาจากจินตนาการของ โคลเลอร์ริจ ผลงานบทกวีที่มีชื่อของเวกส์เวธก็อย่างเช่น The Lyrical Ballads (๑๗๙๘) The Happy Warrior (๑๘๐๗) และกวีนิพนธ์ประวัติเชิงกวีนิพนธ์เรื่อง The Prelude (๑๘๕๐) -บก.

๕ หมายถึง Robert Southey (ค.ศ.๑๗๗๔-๑๘๔๓) กวีอังกฤษผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็น 'กวีแห่งชาติ' (poet laureate) ของอังกฤษในปี ค.ศ.๑๘๑๓ เขาเรียกหาความคิดเรื่องการก่อตั้ง 'ชุมชนในฝัน' (utopia community) มาจาก โคลเลอร์ริจ แต่ทว่าไม่มีทุนที่จะดำเนินการให้เป็นจริง ผลงานของเขาชิ้นส่วนใหญ่มีก

รู้จักกันในแง่งานร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง เช่นเรื่อง *Life of Nelson* (๑๘๑๓) ซึ่งถือเป็นหนังสือขายดีเล่มหนึ่งในสมัยยุควิกตอเรีย -บก.

๖ หมายถึง Daniel Defoe (ค.ศ.๑๖๖๑-๑๗๓๑) นักหนังสือพิมพ์และนักเขียนนวนิยายชาวอังกฤษ ผู้สร้างชื่อจากนวนิยายเรื่อง *Robinson Crusoe* (๑๗๑๙) และ *Moll Flanders* (๑๗๒๒) นอกจากนั้นยังเป็นนักเขียนบทความการเมืองตีพิมพ์เป็นเล่มเล็ก ๆ หรือที่เรียกว่า Pamphleteer -บก.

๗ หมายถึง Henry Fielding (ค.ศ.๑๗๐๗-๑๗๕๔) นักเขียนนวนิยายชาวอังกฤษ เจ้าของผลงานเลื่องชื่อ คือ *Joseph Andrews* (๑๗๔๒) และ *The History of Tom Jones* (๑๗๔๙) นับเป็นหนึ่งในผู้บุกเบิกให้กับ 'งานเขียนนวนิยายยุคบุกเบิก' ของอังกฤษ -บก.

๓

วอลเทอ หนุ่ม เป็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ที่ได้ทุ่มเทกำลังกาย และกำลังความคิดให้แก่กิจการหนังสือพิมพ์ทุกด้าน ในขั้นต้นเขารับตำแหน่งบรรณาธิการ ต่อมาได้รับตำแหน่งผู้จัดการอีกตำแหน่งหนึ่ง ในระหว่างทำหน้าที่บรรณาธิการอย่างเข้มแข็งนั้น เขาก็ได้สอดส่องสนใจในกิจการพิมพ์อยู่เสมอ ความสนใจของเขาในการประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ เกี่ยวกับการพิมพ์ทำให้ วอลเทอ หนุ่มสมกับเป็นลูกพ่อ การปรับปรุงต่าง ๆ ทางกิจการพิมพ์ที่อุบัติขึ้นในสมัยที่เขาเป็นผู้จัดการนั้น ทำให้ จอห์น วอลเทอที่ ๒ ได้ชื่อว่าเป็นผู้สืบรักษา และส่งเสริมจารีตอีกอันหนึ่งของ Printing House Square ซึ่งได้ยืนยงมาจนถึงทุกวันนี้ วอลเทอ ได้แสดงความชวนชววยอยู่เสมอกที่จะปรับปรุงการพิมพ์อันถือค่าต่ำทำให้กระฉับกระเฉงรวดเร็วขึ้น ภายหลังจากการวายชนม์ของบิดา และเขาได้ดำรงฐานะของ Chief Proprietor มาได้สองปี เขาก็ได้ทำการเปลี่ยนแปลงกิจการพิมพ์อันเป็นความก้าวหน้าขั้นใหม่อีกขั้นหนึ่ง

ก่อนสมัย วอลเทอที่ ๒ การพิมพ์หนังสือรายวันในประเทศอังกฤษ ยังมีใ้ใช้เครื่องพิมพ์ที่พิมพ์ด้วยกำลังไอน้ำ หากใช้เครื่องพิมพ์ที่พิมพ์ด้วยแรงคน ดังที่โรงพิมพ์บางแห่งตามหัวเมืองของเรายังใช้กันอยู่ในเวลานี้ ในระหว่างที่ วอลเทอ สอดส่องหาทางปรับปรุงการพิมพ์อยู่นั้น ได้มีนายช่างชาวเยอรมันสองคนคือ ค็อนิก กับ เบาเวอ ประดิษฐ์เครื่องพิมพ์ที่พิมพ์ด้วยกำลังไอน้ำขึ้น นายช่างเยอรมันได้เสนอเครื่องพิมพ์แบบใหม่นี้แก่หนังสือพิมพ์ มอนิงครอนนิเคิล ก่อน แต่ได้รับการปฏิเสธ ครั้นเครื่องพิมพ์นั้น

ได้นำมาเสนอแก่ *วอลเทอ* ที่ ๒ เขาก็ตกลงที่จะทดลองเครื่องพิมพ์ใหม่นั้น การตัดสินใจในเรื่องนี้ มิใช่เป็นการที่เป็นไปได้โดยราบรื่น และก็มิใช่ว่าจะไม่มีอุปสรรคอันร้ายพอดูสำหรับสมัยนั้น เพราะว่าเมื่อมีข่าวว่า Printing House Square จะตั้งเครื่องพิมพ์แบบไอน์น้ำขึ้น และพวกคนงานโรงพิมพ์ก็คิดว่าเรื่องนี้จะพาให้เขาเป็นทุกข์ว่า ถ้าโรงพิมพ์ของเขาเปลี่ยนไปใช้เครื่องพิมพ์แบบไอน์น้ำเสียแล้ว พวกเขาซึ่งเคยเป็นปัจจัยให้เครื่องพิมพ์ทำงานได้ ก็จะไม่มียอดขายอันใดแก่โรงพิมพ์อีกต่อไป เพราะว่าเจ้าไอน์น้ำจะมาแย่งหน้าที่ของเขาไปเสียหมด และพวกเขาก็จะขาดหนทางทำมาหากิน ด้วยความทุกข์ร้อนดังนี้ และเพื่อที่จะตัดเหตุแห่งการไถ่ถอนของพวกเขา พวกเขาจึงพูดว่า ถ้าขึ้นตั้งเครื่องพิมพ์พิเศษนั้นขึ้นมาเมื่อใด พวกเขาก็จะทำลายเครื่องพิมพ์นั้นเสีย ด้วยเหตุนี้ *วอลเทอ* ที่ ๒ จึงมิได้ดำเนินการทดลองเครื่องพิมพ์แบบใหม่ไปโดยปราศจากความหนักใจ แต่ *วอลเทอ* ได้ตกลงใจแน่วแน่แล้วว่าจะใช้เครื่องพิมพ์แบบใหม่ และเขาก็ได้หาหนทางบรรเทาความไม่พอใจของคนงานไว้ด้วยในขณะเดียวกัน เขาจัดการให้นายช่างเยอรมันทั้งสองได้ทดลองเครื่องพิมพ์ไอน์น้ำเป็นความลับอย่างกวัดขັນ จนกระทั่งถึงคืนวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๖๔ อันเป็นคืนที่จะล้มเสียมิได้ *จอห์น วอลเทอ* ได้เข้าไปในห้องพิมพ์โดยที่พวกคนงานไม่ทันรู้เนื้อรู้ตัวว่าอะไรได้เกิดขึ้น และจะเกิดขึ้น แล้วเขาก็แถลงแก่พวกคนงานมีใจความว่า หนังสือพิมพ์ฉบับประจำวันได้พิมพ์เสร็จแล้ว โดยเครื่องพิมพ์ที่ใช้กำลังไอน์น้ำ ทางโรงพิมพ์ได้เตรียมการป้องกันการก่อความไม่สงบใด ๆ ไว้พร้อมแล้ว และหากพวกคนงานตั้งอยู่ในความสงบทุกคนก็จะได้รับเงินค่าจ้างจากโรงพิมพ์ต่อไปจนกว่าเขาจะหางาน

ใหม่ได้ คำแถลงอันหนักแน่นรอบคอบของ จอห์น วอลเทอ ได้รับผลสมปวารณา การคุกคามของพวกคนงานที่ว่าจะทำลายเครื่องพิมพ์เลี่ยนนั้นก็มิได้อุบัติขึ้น และในหนังสือพิมพ์ฉบับประจำวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๖๔ จอห์น วอลเทอที่ ๒ ก็สามารถประกาศแก่ผู้อ่านด้วยความภูมิใจอันสมควรได้รับอนุโมทนาว่า “หนังสือพิมพ์ฉบับประจำวันนี้ของเรา ได้เสนอแก่ประชาชนซึ่งผลงานของการปรับปรุงอันใหญ่หลวงที่สุดที่เกี่ยวกับการพิมพ์ นับตั้งแต่ได้มีการค้นพบศิลปะการพิมพ์เป็นต้นมา” และในหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันนั้น *เดอะไทมส์* ได้แถลงให้ผู้อ่านทราบว่าเครื่องพิมพ์ของเขาพิมพ์ได้ชั่วโมงละ ๑,๑๐๐ แผ่น อย่างไรก็ตามก็ดี เครื่องพิมพ์แบบไอน้ำที่ *ค็อนิก* กับ *เบาวเออ* ได้ประดิษฐ์ขึ้นนั้นก็ยังต้องการการปรับปรุงต่อไปอีก โดยนักประดิษฐ์คนอื่น ๆ เช่น *แอบเปิลแกท* และ *คาวเปอ* ซึ่งได้ช่วยให้ความเร็วในการพิมพ์ต่อหนึ่งชั่วโมงเพิ่มขึ้น จากจำนวนชั่วโมงละ ๒๕๐ แผ่นโดยเครื่องพิมพ์ที่ใช้มือ จนถึงชั่วโมงละ ๔,๐๐๐ แผ่นใน ค.ศ. ๑๘๒๗ ใน ค.ศ. ๑๘๑๕ หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* พิมพ์จำหน่ายวันละ ๕,๐๐๐ ฉบับ อีกหกปีต่อมาจำนวนพิมพ์ได้เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า และใน ค.ศ. ๑๘๒๘ จอห์น วอลเทอ ก็สามารถเพิ่มหน้า *เดอะไทมส์* ขึ้นเป็นสองเท่า คือ จาก ๔ หน้าเป็น ๘ หน้า เมื่อ *เดอะไทมส์* ได้ขึ้นสู่ฐานะอันเกรียงไกรไม่มีหนังสือพิมพ์ใดจะเคียงป่าเคียงไหล่ได้ ในตอนกิ่งศตวรรษที่ ๑๘ นั้น ผู้เขียน *The Press in England* ได้บันทึกไว้ว่าความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ที่ *เดอะไทมส์* ได้มานั้น มิใช่จะเป็นหนึ่งเฉพาะบรรณาธิการและนักหนังสือพิมพ์เอก เช่น *มานส*, *สเดอลิง* และ *แครบ* รอบบินตัน เท่านั้น หากยังเป็นหนึ่งการตัดสินใจของ *จอห์น*

วอลเทอที่ ๒ ที่ได้นำเครื่องพิมพ์แบบไอน้ำมาใช้ในการพิมพ์ด้วย

มีบุคคลสองสามคนซึ่งเป็นกำลังสำคัญของ จอห์น วอลเทอที่ ๒ ในกิจการฝ่ายบรรณาธิการอันสมควรจะนำมากล่าวไว้ในที่นี้ นอกจากที่ได้กล่าวถึงไว้บ้างแล้ว ในกรณีของ รอบบินสัน ใน ค.ศ.๑๘๐๗ ขณะที่ วอลเทอ ผู้บิตายังมีชีวิตอยู่ วอลเทอ ผู้บุตรซึ่งได้ทำงานสองตำแหน่งมาสี่ปีแล้ว พรารถนาจะผ่อนคลายงานฝ่ายบรรณาธิการเพื่อที่จะได้ใช้เวลาให้หนักไปในทางปรับปรุงจัดตั้งแผนกต่าง ๆ และหาทางจำหน่ายหนังสือพิมพ์ และเพิ่มรายได้ของหนังสือพิมพ์ให้สูงขึ้น วอลเทอ จึงประกาศหาผู้ร่วมงานในกองบรรณาธิการ ได้มีบุคคลผู้หนึ่งใช้นามว่า เจ.เร้าช ยื่นใบสมัครมายังเขา บุคคลผู้นี้หลักเถียงที่จะกล่าวถึงคุณวุฒิ และพฤติกรรมของเขามาในใบสมัคร แต่กลับตั้งเงื่อนไขใหม่ว่า งานที่เขาจะรับทำนั้นจะต้องเป็นงานที่ ‘ขอด้วยศีลธรรมทุกประการ’ เมื่อได้รับคำตอบเป็นที่พอใจในข้อนี้แล้ว เจ.เร้าช จึงเปิดเผยตัวว่า เขาคือท่าน เรฟเวอเรนด์ (Reverend: เป็นคำที่ใช้ขนานนามท่านที่เป็นศาสนาจารย์) ปีเตอร์ ลัฟวิท เฟรเซอ เป็นอาจารย์อยู่ในไครสต์คอลลิจแห่งมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ อายุ ๓๔ ปี แม้ว่า เจ.เร้าช จะรับทำงานกับหนังสือพิมพ์ เดอะไทมส์ ก็ดี ก็ยังมีเงื่อนไขต่อไปว่า ท่านผู้นี้จะขอแต่เป็นผู้เขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์เท่านั้น และขอไม่แสดงตนโดยเปิดเผย ทั้งไม่เกี่ยวข้องรับผิดชอบในการดำเนินงานของหนังสือพิมพ์ แม้ผู้สมัครจะกำหนดเงื่อนไขดังกล่าว จอห์น วอลเทอ ก็ตกลงรับ เจ.เร้าช เข้าร่วมงาน เมื่อท่าน เรฟเวอเรนด์ ยอมรับทำงานในหน้าที่บรรณาธิการแต่เพียงครั้งเดียว จึงจำเป็นต้องมีบุคคลอีกผู้หนึ่งเข้าร่วมในหน้าที่บรรณาธิการ เพื่อจะได้บรรณาธิการที่

สมบุรณ์ขึ้นมา จอห์น วอลเทอ จึงมอบหน้าที่นี้ให้แก่ แครบ รอบ บินตัน ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่นี้มาเป็นเวลาสองปีการแต่งตั้ง เพรเซอ เข้ารับหน้าที่นี้ได้ก่อให้เกิดมิตรภาพระหว่างคนทั้งสองซึ่งได้สิ้นสุดลงก็ต่อเมื่อ วอลเทอ ได้ถึงแก่กรรมใน ๔๐ ปีต่อมา เพรเซอ ได้เป็นผู้ปลอบใจเขาในระหว่างช่วงโศกเศร้าที่เขาจะจากโลกไป และความทรงจำรำลึกถึงมิตรภาพที่ วอลเทอ มีต่อ เพรเซอ นั้น ได้สืบมาถึง วอลเทอ รุ่นที่สี่ โดย วอลเทอ ผู้เป็นเจ้าของ เดอะ ไทมส์ จาก ค.ศ. ๑๘๙๔ ถึง ค.ศ. ๑๙๑๐ ได้ชื่อว่า อาเธอร์ เพรเซอ วอลเทอ จอห์น วอลเทอที่ ๒ ได้มอบหมายให้ แครบ รอบ บินตัน เป็นผู้จัดการพินัยกรรมของเขา

ในระหว่างเวลาอันสั้นที่ได้ร่วมกันดำเนินงานหนังสือพิมพ์ เพรเซอ ผู้เป็นศาสตราจารย์กลับเป็นประโยชน์แก่ จอห์น วอลเทอ ยิ่งกว่าใคร ๆ ในด้านความคิดเห็นทางการเมือง และ รอบบินตัน ซึ่งเป็นยูนิแทเรียน คือเป็นผู้รับนับถือคำสอนทางศีลธรรมของพระเยซู แต่ไม่เชื่อในความเกี่ยวข้องกับพระเจ้า กลับเป็นผู้มีความคิดเห็นในทางศาสนาเฉียบแหลมกว่า แต่บุคคลทั้งสองก็ได้เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ วอลเทอ ทั้งในกิจการสาธารณะ และ กิจการส่วนตัวสืบต่อมาอีกเป็นเวลานาน ภายหลังที่การประจำทำงานของเขาทั้งสองในสำนัก เดอะไทมส์ ได้ยุติลง หลังจาก รอบบินตัน ได้สละหน้าที่บรรณาธิการ ซึ่งได้ทำร่วมกันกับ เพรเซอ ใน ค.ศ. ๑๘๙๐ วอลเทอ ก็ได้กลับเข้ารับตำแหน่งบรรณาธิการอีกครั้งหนึ่งในตอนปลายแห่งชีวิต วอลเทอ ต้องเข้ารับภาวะฝ่ายบรรณาธิการอีกเป็นบางครั้งบางคราว เขามีได้มีโชคดีเสมอไปในการเลือกเฟ้นบุคคลเข้ารับหน้าที่บรรณาธิการ ทั้งบรรณาธิการผู้

สามารถที่สุดได้ในสมัยของเขาก็ได้ถึงแก่กรรมเสียก่อนกาลอันควร

จอห์น สตอคคาท น่าจะเป็นบรรณาธิการที่เป็นประโยชน์แก่ *เดอะไทมส์* และ *วอลเทอ* เป็นอันมาก เขาเป็นนักศึกษาแห่งไครสต์เชิร์ช, มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด เป็นผู้ที่ได้เคยท่องเที่ยวไปในนานาประเทศ และมีปรีชาสามารถ แต่โดยที่เขาเป็นผู้ที่ฝึกฝนสนับสนุนราชวงศ์บรูบองของฝรั่งเศสอย่างเหลือขนาด, ความคิดเห็นเช่นนี้แหละได้ย่ำยีความสุขุมรอบคอบของเขาเสียหมด เขาเขียนความเห็นขึ้นไปเลียนอย่างเห็นแก่ตน ทำนองการเขียนอันเต็มไปด้วยอาการรุกรานเกรี้ยวกราดของเขา ทำเอา *แครบ* *รอบบิ้นตัน* บรรณาธิการฝ่ายต่างประเทศถึงกับสะดุ้งสะเทือนใจ และในที่สุดจอห์น *วอลเทอ* เองก็รู้สึกว่าการเขียนของ *สตอคคาท* ออกจะหนักมือเกินไป ดังนั้น การจากไปของ *สตอคคาท* อันเป็นสิ่งที่ไม้อาจจะหลีกเลี่ยงได้จึงบังเกิดขึ้นใน ค.ศ.๑๘๑๗

นักเขียนเอกของสมัยนั้น มี *แฮชลิต* และ *โคเลอติจ* ได้เขียนเรื่องลงพิมพ์ใน *เดอะไทมส์* เป็นครั้งคราว ส่วน *เซาธี* นั้น *วอลเทอ* เคยดำริที่จะเชิญมาร่วมเขียน ทั้งเคยดำริที่จะให้รับหน้าที่บรรณาธิการภายหลังที่ *สตอคคาท* ได้ออกไปแล้ว นักเขียนที่มีอิทธิพลมากในทางการเมือง คือ *เฮ็ดเว็ค สเตอริง* ซึ่งได้ปรากฏชื่อเขียนของเขาใน *เดอะไทมส์* เป็นครั้งแรกในรูปจดหมายวิจารณ์เหตุการณ์การเมือง

บรรดาจดหมายที่ได้ตีพิมพ์ใน *เดอะไทมส์* ทั้งในปัจจุบันและอดีตนับว่าเป็นแผนกที่เด่นแผนกหนึ่งของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ในลักษณะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ จดหมายที่ตีพิมพ์ใน *เดอะไทมส์* เป็นจดหมายของบุคคลจากที่ต่าง ๆ กัน อภิปรายปัญหาเรื่องใด

เรื่องหนึ่ง ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญแก่สาธารณชนไม่มากนักน้อย ทั้งเป็นปัญหาที่ประชาชนทั่วไป หรือประชาชนส่วนหนึ่งส่วนใดมีความสนใจ สำหรับในอดีตนั้น มีลักษณะเป็นจดหมายที่วิจารณ์เหตุการณ์การเมืองเฉพาะปัญหาข้อใดข้อหนึ่ง แต่ได้มีการวิจารณ์ติดต่อกันไปเป็นชุดโดยนักเขียนผู้เดียวกัน ในบรรดาจดหมายชุดเหล่านี้ ที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งแห่งประวัติศาสตร์ ได้แก่ จดหมายของ จอห์น เฮนรี นิวแมน, ดิสเรลลี่, ฮาคอท และ อะคคอลลิน ออสบอน บุคคลผู้เป็นแบบอย่างในการเขียนจดหมายประเภทนี้ก็คือ จูเนียด ซึ่งเราได้ทราบเรื่องราวของเขามาแล้ว ในสมัยนั้น บทนำของหนังสือพิมพ์ยังมีได้มีคอลัมน์เป็นประจำเช่นทุกวันนี้ ในสมัยที่หนังสือพิมพ์ยังมีได้ลงพิมพ์บทนำเป็นประจำนั้น เสียงของผู้เขียนจดหมายซึ่งใช้นามแฝง เช่น ดีซีอีต และ เวททัต จึงนับว่าเป็นเสียงที่ออกจะมีน้ำหนักกว่าข้อเขียนอื่น ๆ

จดหมายชุดของ ดีซีอีต ได้ตีพิมพ์ใน เดอะไทมส์ ใน ค.ศ. ๑๘๐๘ ต่อมาได้จัดพิมพ์เป็นหนังสือเล่มเล็ก เป็นจดหมายที่อภิปรายถึงเหตุแห่งความเสียหายอย่างหนักในทางการทหาร เจ้าของจดหมายได้พยายามรักษาความลับเกี่ยวกับนามของเขาไว้ ตามแบบอย่างของ จูเนียด จนชาวคณะ เดอะไทมส์ ก็ไม่อาจทราบได้ว่า ดีซีอีต คือผู้ใด จดหมายของเขาได้ก่อความตื่นเต้นอยู่บ้าง จดหมายชุดของ เวททัต ได้ตีพิมพ์ใน ค.ศ. ๑๘๑๒ เป็นข้อเขียนที่สนับสนุนนโยบายต่างประเทศของ ลอร์ด เวลสลีย์ (คือดยุคแห่งเวลลิงตัน แม่ทัพอังกฤษผู้ชนะศึกนโปเลียนที่วอเตอร์ลู) และเนื่องด้วยเขาถูกเข้าใจว่า ออกจะฝึกฝนในการสงครามมากไป แอสลิต จึงได้เขียนเล่นงานเขาใน มอนิงครอนนิเคิล เขาผู้ใช้นามแฝงว่า เวททัต

คือ *เอ็ดเวิร์ด สเตอลิง* เขามีได้ปีคบังนามของเขาแก่ *วอลเทอ* ความสัมพันธ์ระหว่าง *เอ็ดเวิร์ด สเตอลิง* กับ *เดอะไทมส์* ซึ่งได้เริ่มขึ้นด้วยจดหมายของ *เวททัส* ได้ดำเนินสืบต่อมาโดยไม่ขาดสาย จนถึง ค.ศ. ๑๙๔๐ สเตอลิงได้รับความยกย่องว่าเป็นนักเขียนผู้มีความสามารถผู้หนึ่ง แม้ว่าบทบาทของเขาที่มีต่อ *เดอะไทมส์* ในบางครั้งจะถูกกล่าวขวัญเกินความจริงไป มีคนเป็นอันมาก รวมทั้ง *ทอมมัส คาลาย*^๒ ได้ให้เกียรติเขาว่าเป็นผู้ควบคุมงานฝ่ายบรรณาธิการ พร้อมทั้งเป็นผู้เขียนบทความที่สำคัญทั้งหมด บุคคลเหล่านั้น สำคัญว่า สเตอลิง คือบุคคลที่ทำให้ *เดอะไทมส์* ได้รับสมญาว่า ‘เทพแห่งฟัวร์อง’ แต่ผู้ที่นั่งอยู่ข้างหลังสเตอลิง และนั่งอยู่เหนือ สเตอลิง คือบุรุษซึ่ง *วอลเทอ* ได้มอบตำแหน่งบรรณาธิการแก่เขา ภายหลังที่ *สตอคคัท* ได้จากไปใน ค.ศ. ๑๙๑๗ คือ *ทอมมัส มานส์* ซึ่งประวัติการณ์หนังสือพิมพ์อังกฤษต้องจารึกนามของเขาไว้ว่า เป็นบรรณาธิการผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่ง

เพียงในช่วงเวลาสองสามปี *จอห์น วอลเทอ* ก็ได้ประจักษ์ในความสามารถของ *ทอมมัส มานส์* ที่ได้นำ *เดอะไทมส์* เ่นออกไปจากกลุ่มหนังสือพิมพ์คู่แข่งขัน ไปสู่ความยิ่งใหญ่อันโดดเด่น โดยไม่มีหนังสือพิมพ์ฉบับใดจะติดตามทัน ทั้ง ‘เจ้าพายุ’ อันเป็นสมญาที่ *คาลาย* ให้แก่ *เอ็ดเวิร์ด สเตอลิง* และ ‘เทพแห่งฟัวร์อง’ อันเป็นสมญาที่ใคร ๆ ได้ให้แก่ *ทอมมัส มานส์* พร้อมทั้ง *เดอะไทมส์* ต่างก็เอาใจใส่ที่จะให้ความยิ่งใหญ่ของ *เดอะไทมส์* ได้ปรากฏชัดแก่คนทั้งหลาย ในยุคนั้น *เดอะไทมส์* ได้พิจารณาคุณและโทษของพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยการวางตนอันสูงส่ง จนพวกรัฐมนตรี, รัฐสภา และพวกหนังสือพิมพ์คู่แข่งขันของเขาพา

กันเป็นเดือนเป็นแค้นในการวางตนของ *เดอะไทมส์* ที่ดูราวกับว่าเป็นผู้ถือเทวสิทธิ์คุกท่านสันตะปาปา แต่ถึงอย่างไร *เดอะไทมส์* ก็ประสบชัยชนะ และก่อนจะถึงกึ่งศตวรรษที่ ๑๙ *เดอะไทมส์* ได้บรรลุดำนาจอันเกรียงไกร เป็นรัฐที่ตั้งซ้อนอยู่ในรัฐ (a state with in a state) จำนวนจำหน่ายของ *เดอะไทมส์* ก็เลย ๕๐,๐๐๐ ฉบับ ในขณะที่หนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายได้มากที่สุดในลำดับถัดไปคือ *มอนิงแอดเวทไทยเซอ* จำหน่ายได้ไม่ถึง ๘,๐๐๐ ฉบับ นับว่า *จอห์น วอลเทอ* ที่ ๒ และ *ทอมมัส มานส* ได้ควบคุม *เดอะไทมส์* ออกหน้าหนังสือพิมพ์อื่น ๆ ไปอย่างไกลลิบในสมัยของเขา

นับแต่ *จอห์น วอลเทอ* ได้พิมพ์ *เดอะไทมส์* ด้วยเครื่องพิมพ์ที่ใช้กำลังไอน้ำ ใน ค.ศ.๑๘๑๔ และได้ *ทอมมัส มานส* มาเป็นบรรณาธิการของ *เดอะไทมส์* แล้ว *เดอะไทมส์* ก็มีแต่ดำเนินก้าวหน้าไปเรื่อยโดยไม่หยุดยั้ง การปฏิบัติหน้าที่ของ *เดอะไทมส์* ในการแสวงหาข่าวนั้น มีอยู่บ่อย ๆ ที่ *เดอะไทมส์* ได้แสดงให้ปรากฏแก่คนทั้งหลายว่า ข่าวที่เขาได้อ่านนั้นราวกับเป็นเรื่องปาฏิหาริย์ และบางทีก็ดูประหนึ่งว่ามีแต่ *เดอะไทมส์* ผู้เดียวที่ได้ไปนั่งอยู่ในที่ประชุมของพวกผู้ยิ่งใหญ่ และได้ล่วงรู้ความลับของพวกเหล่านั้นหมด เป็นต้นว่าในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ค.ศ.๑๘๓๔ *เดอะไทมส์* ได้ลงพิมพ์ข่าวการพ้นจากตำแหน่งของคณะรัฐมนตรี *ชูด เมลเบิน* ก่อนที่ *เมลเบิน* เองจะได้แจ้งข่าวเรื่องนี้แก่สหราชอาณาจักรของเขา ด้วยพฤติการณ์เช่นนี้ และทำนองเดียวกันนี้ซึ่งได้เพิ่มพูนเกียรติคุณแก่ *เดอะไทมส์* อยู่ไม่ขาด ฉะนั้นจึงไม่เป็นที่ประหลาดใจอย่างใดที่ *เดอะไทมส์* ได้รับชื่อเสียงว่า เป็นผู้รอบรู้ไปสารพัดอย่าง อนึ่ง ชื่อเสียงของ *เดอะไทมส์* ยังได้รับการเชิดชู

ให้เด่นยิ่งขึ้นด้วยความเฉลียวฉลาดและไหวพริบของบรรณาธิการที่ได้หลีกเลี่ยงการลงพิมพ์เรื่องจำพวกก่อให้เกิดความตื่นเต้น ด้วยการวางตนเป็นอิสระของ *เดอะไทมส์* และด้วยอิทธิพลของ *เดอะไทมส์* ที่ได้ทวีขึ้นเป็นลำดับ เวลาจึงได้มาถึงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่รัฐบาลจะต้องเกิดความกระวนกระวายใจขึ้นมา และต้องลงมือพิจารณาว่าการทำตัวเป็นศัตรูกับ *เดอะไทมส์* เฉากเช่นที่ได้ทำมาแล้วแต่หนหลังนั้น หากจะนำมาใช้กับ *เดอะไทมส์* ในยามนี้อีกจะเป็นวิธีการที่ปลอดภัยหรือไม่ เมื่อ *เดอะไทมส์* ได้สร้างฐานะของตนด้วยอาศัยความกล้าหาญและความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่จนปรากฏเป็นอำนาจอันหนึ่งที่ระงือมอยู่ในรัฐขณะนี้แล้ว ถึงรัฐบาลปรารถนาจะทำการกดขี่ *เดอะไทมส์* รัฐบาลก็มีกล้ำที่จะกระทำไปอย่างนุ่มนวล และด้วยความมัวเมาในอำนาจดังในกาลก่อน มาถึงเวลานี้ ฐานะในอันมั่นคงในทางการเงินของ *เดอะไทมส์* ทำให้ *เดอะไทมส์* ไม่มีความสะทกสะท้านต่อเสียงที่ชูว่าจะถูกฟ้องและถูกปรับเสียแล้ว *คยู๊คแห่งเวลดิงตัน* เองได้บอกกับ *เกรวิต* ว่า การที่จะดำเนินการบีบบังคับ *เดอะไทมส์* เพื่อที่จะให้ *เดอะไทมส์* ยอมอ่อนข้อต่อรัฐบาลนั้นเป็นการที่ไร้ประโยชน์ การที่จะชักจูง *เดอะไทมส์* ให้มามีน้ำใจต่อรัฐบาลนั้นก็มิแต่ทางที่จะพูดจากันแต่โดยดีเท่านั้น ความสำคัญของ *เดอะไทมส์* ในระยะนี้เห็นได้อย่างชัดเจนจากข้อความจริงที่ว่า ในโอกาสหนึ่งบรรณาธิการ *เดอะไทมส์* ได้ตีพิมพ์ข้อกำหนดเงื่อนไขของเขาที่จะสนับสนุนรัฐบาล ที่ *คยู๊คแห่งเวลดิงตัน* พยายามจัดตั้งอยู่ ต่อจากนั้นมาอีกร้อยปี *ลอร์ด ลอทเชอเมีย* (ผู้เป็นน้องของ *ลอร์ด นอทธริฟ*) เจ้าแห่งหนังสือพิมพ์คนหนึ่งในสมัยปัจจุบัน ได้พยายามกระทำเช่นเดียวกับที่ *เดอะ*

ไทมส์ ในสมัยของ ทอมมัส มานส์ ได้กระทำมา แต่พฤติการณ์ของ ลอร์ด ลอทเธอเมีย กลับได้รับความไม่พอใจจากประชาชนทั่วไป

ในยามที่รัฐบาลต่างประเทศเข้ามาขัดขวางการดำเนินงานหนังสือพิมพ์ของเขา และเมื่อเขาได้ตัดสินใจว่าจะเผชิญกับการขัดขวางของรัฐบาลต่างประเทศโดยวิธีใดแล้ว จอห์น วอลเทอ ก็จะไปติดต่อกับรัฐบาลอังกฤษ เพื่อขอให้ส่งเสริมวิธีการของเขาอย่างผู้มีฐานะเสมอกัน เหตุการณ์ทำนองนี้ได้เกิดขึ้นใน ค.ศ. ๑๘๔๕ ฝรั่งเศสเกิดงุ่นง่านขึ้นมา เนื่องด้วยความรวดเร็วอย่างน่าอัศจรรย์ในการเสนอข่าวของ เดอะไทมส์ จึงได้ก่อความยุ่งยากแก่ผู้สื่อข่าวของ เดอะไทมส์ ที่จะส่งข่าว ซึ่งมาจากอินเดียออกจากเมือง มาเซด การตอบโต้การขัดขวางของรัฐบาลฝรั่งเศสในเรื่องนี้ ได้ดำเนินไปดังนี้ คือ จอห์น วอลเทอ ได้จัดบริการสื่อสารขึ้นที่เมืองสุเอซ (ตั้งอยู่ปลายทางทิศใต้ของคลองสุเอซ อันเป็นคลองลัดสำหรับเรือจากมหาสมุทรอินเดีย ผ่านทะเลแดงไปออกทะเลเมดิเทอเรเนียน) โดยใช้เรือที่เดินทางได้เร็วเป็นพิเศษ ซึ่งจะรับเมล์จากอินเดียเดินทางโดยด่วน ข้ามทะเลทรายไปยังเมืองท่าอเล็กซานเดรีย เมื่ออยู่สู่อีกฝั่งเร็ว นำเมล์อินเดียมาถึงเมืองอเล็กซานเดรีย เมล์อินเดียก็จะถูกส่งต่อไปยังเรือกลไฟออสเตรียน ซึ่งได้มากอยอยู่ที่เมืองอเล็กซานเดรียแล้ว เมื่อเรือออสเตรียนมาถึงเมืองทริเวโน โกลักับเมืองทริเอสท์ (Trieste ในอิตาลี) ก็จะไต่พบกับผู้สื่อสารของ เดอะไทมส์ ที่ไปรอคอยอยู่ที่นั่น ซึ่งมีหนังสือเดินทางและวิชาเรียบร้อย ผู้สื่อสารของ เดอะไทมส์ ก็จะนำเมล์อินเดียเดินทางโดยด่วน ผ่านออสเตรีย, บาวาเรีย, และเบเคน ไปสู่เมืองแมนไฮม์ ซึ่งมีเรือเดินสมุทรพิเศษ

ลำหนึ่งรออยู่ที่นั่น เพื่อรับเมล์ไปสู่เมืองโคโลน (เยอรมนี) ที่โคโลน ผู้สื่อข่าวของ *เดอะไทมส์* จะหอบหิ้วเมล์อินเดียเดินทางโดยรถไฟพิเศษไปยังเมืองฮอตเทนต์ (เบลเยียม) ในที่สุดจะมีเรือกลไฟที่ *เดอะไทมส์* ได้ว่าเช่าไว้ นำเมล์จากฮอตเทนต์ไปส่งที่เมืองโคเวอ เมื่อเมล์อินเดียไปถึงลอนดอนนั้น เมล์อินเดียเดินทางจากเมืองสุเซไป ถึง Printing House Square โดยใช้เวลาสิบวัน ผลที่ปรากฏก็คือ *จอห์น วอลเทอ* ได้นำ *เดอะไทมส์* ออกจำหน่าย พร้อมด้วยรายงานข่าวอินเดียที่ล่าที่สุดในปารีสได้ก่อนหน้าที่เมล์ปกติจากฝรั่งเศสจะมาถึงลอนดอน

ยังมีตัวอย่างความสำเร็จของ *เดอะไทมส์* อีกรายหนึ่งที่ได้ปฏิบัติไปโดยไม่คำนึงถึงค่าใช้จ่ายอันมากมาย กล่าวคือ เมื่อ *เดอะไทมส์* ได้เปิดโปงการโกงอย่างมหาดศาล โดยการปลอมหนังสือส่งจ่ายเงินของธนาคารอันเป็นการโกงระหว่างประเทศ การปฏิบัติกรณีกิจของ *เดอะไทมส์* ในเรื่องนี้ ได้ช่วยนานาประเทศในยุโรปทั้งหมดให้รอดพ้นจากความเสียหายอันใหญ่หลวง *จอห์น วอลเทอ* มีความสำคัญอยู่ว่า เป็นหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เช่น *เดอะไทมส์* ที่จะต้องปฏิบัติภารกิจเพื่อสาธารณะประโยชน์ เมื่อถึงคราวจำเป็นจะต้องกระทำ ด้วยความสำคัญเช่นเดียวกันนี้ *จอห์น วอลเทอ* ก็ได้คำนึงถึงผลประโยชน์ทางการเงินทองของ *เดอะไทมส์* เลย ในเมื่อเขาได้เตือนผู้อ่านของเขามีให้ดำเข้าไปในเรื่องของการซื้อขายหุ้นส่วนของการรถไฟในสมัยนั้น ซึ่งกำลังมีการซื้อขายแบบเสียงซอกกันอย่างเป็นบ้าเป็นหลัง แม้ว่าการประกาศโฆษณาของการรถไฟในหนังสือพิมพ์ จะนำรายได้ก้อนใหญ่มาสู่เขา ความสำคัญและการปฏิบัติหน้าที่ของ *เดอะไทมส์* ในทำนองเช่นที่กล่าวนี้ ได้

ทำให้ประชาชนไม่รู้ว่าจะให้คำชมเชยของเขาแก่ *เดอะไทมส์* หนักไปในข้อไหน คือ ข้อที่ไม่เคยได้ยินมาก่อนว่า จะมีหนังสือพิมพ์ใดได้ประกอบการอย่างน่าอัศจรรย์เช่น *เดอะไทมส์* หรือข้อที่ *เดอะไทมส์* ได้มีความสำคัญในความรับผิดชอบต่อสาธารณชน เขาไม่รู้ว่าจะให้คำชมเชยข้อไหนยิ่งกว่ากัน อย่างไรก็ตาม คุณภาพทั้งสองประการนี้ ได้เชิดชู *เดอะไทมส์* ให้ขึ้นสู่ฐานะที่เป็นองค์กรอันใหญ่หลวงของชาติ และคำสรรเสริญที่แสดงถึงการเชิดชู *เดอะไทมส์* ได้ในฐานะอันนี้ ก็มาจากบุคคลซึ่งมีความสำคัญไม่น้อย ในเมื่อ *บัตเวอ ลิตตัน*^๓ (เป็นขุนนางชั้น Baron เป็นนักประพันธ์นวนิยายและนักแต่งบทละคร) ได้กล่าวคำสรรเสริญ *เดอะไทมส์* ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรใน ค.ศ.๑๘๕๕ ว่า หากเขาจะมอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เป็นอนุสรณ์ถึงอารยธรรมของชาวอังกฤษในสมัยของเขาแก่ชาวอังกฤษรุ่นหลังแล้ว เขาคงจะไม่เลือกเอาต่อเรือ รถไฟ หรืออาคารสาธารณะเพื่อความประสงค์ข้อนั้น และจะไม่เลือกแม้กระทั่งพระราชวังเวสต์มินสเตอร์ เพื่อความประสงค์ข้อนั้น เขาจะขอเลือกเอา *เดอะไทมส์* ที่ทำเป็นเล่มสักเล่มหนึ่ง มอบไว้เป็นอนุสรณ์แก่คนอังกฤษรุ่นหลัง

ในวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ค.ศ.๑๘๔๗ *เดอะไทมส์* ได้ออกสู่ตลาดด้วยการพิมพ์ขบคำแสดงความวิพากษ์ที่ได้เสียเจ้าของผู้ยิ่งใหญ่ไปเสียแล้ว *จอห์น วอลเทอท์* ๒ ได้จาก *เดอะไทมส์* ไปภายหลังที่บรรณาธิการเอกของเขาได้จากไปก่อนแล้ว ๖ ปี *วอลเทอท์* ถึงแก่กรรมเมื่ออายุ ๗๑ ปี เขาเข้ารับตำแหน่งบรรณาธิการเมื่อ ค.ศ.๑๘๐๒ รวมเวลาที่เขาได้ปลุกปล้ำสร้าง *เดอะไทมส์* จนขึ้นสู่อำนาจอันเกรียงไกรเป็นเวลา ๔๕ ปี *ทอมัส มานส์* ได้เข้ารับ

ตำแหน่งบรรณาธิการ *เดอะไทมส์* ใน ค.ศ.๑๙๑๗ เมื่ออายุได้ ๓๒ ปีเขาได้อยู่ในตำแหน่งตลอดมาจนถึงแก่กรรมใน ค.ศ.๑๙๔๑ เมื่ออายุได้ ๕๕ ปี เขาเป็นบุรุษเอกที่ได้ร่วมสร้าง *เดอะไทมส์* มา กับ จอห์น วอลเทอ เราจะรู้จักกับ *เดอะไทมส์* ดียิ่งขึ้นหากได้ ศึกษาบทบาทของ *เดอะไทมส์* ในสมัยบรรณาธิการเอก ทอมมัส มานส์ โดยละเอียดพอสมควรในตอนต่อไป ●

ขออภัย-เนื่องด้วยความสับสนในการตรวจทาน ในตอนที่
หนึ่งความว่า คณะบรรณาธิการสอบสวน ที่ถูกเป็น คณะกรรมา
ธิการสอบสวน และในตอนที่แล้วแล้วมา ชื่อ ทอมมัส มานส์ ที่
ถูกเป็น ทอมมัส มานส์ ชื่อ จอห์น วิลคัตส ที่ถูกเป็น จอห์น วิลคัตส
ขอได้โปรดเข้าใจตามนี้ด้วย-**ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา**

ที่มา : ตอนที่ ๓ พิมพ์ครั้งแรก ปิยมิตรวันจันทร์ (รายสัปดาห์)
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๕ จันทร์ที่ ๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๐

๑ หมายถึง Benjamin Disraeli (ค.ศ.๑๘๐๔-๑๘๘๑) รัฐบุรุษและนักการเมืองผู้ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีของอังกฤษในปี ค.ศ.๑๘๖๘ และระหว่างปี ค.ศ.๑๘๗๔-๑๘๘๐ นอกจากความโด่งดังในฐานะนักการเมืองผู้ได้ชื่อว่าเป็น Tory Radical แล้ว เขายังเป็นนักเขียนนวนิยายมีชื่อเสียงในยุคสมัยนั้น ด้วยผลงานนวนิยายของดิสเรลีย์ที่มีอย่างเช่นเรื่อง Coningsby (๑๘๔๔) และ Sybil (๑๘๔๕) แม้ดิสเรลีย์จะมาจากตระกูลขุนนางชั้นสูง แต่เขาก็ปกป้องและให้ความสำคัญกับชนชั้นแรงงานประเทศอังกฤษในยุคที่ดิสเรลีย์เป็นนายกรัฐมนตรีนั้นได้มีการปฏิรูปในหลายเรื่อง อาทิ การออกกฎหมาย Reform Bill (๑๘๖๗) ให้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแก่บุคคลทั่วไป ดิสเรลีย์เป็นนักการเมืองคู่บุญของ 'ราชินีวิกตอเรีย' ซึ่งทำให้อาณานิคมของอังกฤษแผ่ขยายจากแอฟริกาไปจนถึงอินเดีย อีกทั้งเขายังเป็นผู้แนะนำให้อังกฤษชุกคดของสุเอซในปี ค.ศ.๑๘๗๕ ด้วย -บก.

๒ หมายถึง Thomas Carlyle (ค.ศ.๑๗๙๕-๑๘๘๑) นักประวัติศาสตร์และนักปรัชญาเชื้อสายสก็อต ได้ชื่อว่าเป็นนักเขียนความเรียงผู้โด่งดัง โดยได้รับอิทธิพลทางปรัชญาและวรรณคดีจากเยอรมัน เป็นผู้แปลผลงานของเกอเต้และชิลเลอร์เป็นภาษาอังกฤษ แต่บทบาทเด่นของเขาคือแนวการเขียนประวัติศาสตร์แบบ 'บุชชาวิบุรุษ' ผลงานสำคัญที่สร้างชื่อเสียงให้เขาในฐานะนักประวัติศาสตร์ก็มีอย่างเช่น The French Revolution (๑๘๓๗) และ On Heroes, Hero Worship and the Heroic in History (๑๘๔๑) -บก.

๓ หมายถึง Edward George Earle Lytton หรือที่

รู้จักกันในชื่อ Bulwer - Lytton ชุมนางชั้นบารอน มีชื่อเสียง
ในฐานะนักเขียนนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ ผลงานที่มีชื่อเสียงของ
เขา คือ The Last Day of Pompeii (๑๘๓๔) และ The Last
of the Barons (๑๘๔๓) -บก.

ทอมมัส บานส เป็นผู้ผ่านการศึกษามาอย่างงดงาม เป็นบุตรของทนายความ ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เทนเทอเดน ในมณฑลเค้นท์ เขาได้รับการศึกษาที่โรงพยาบาลไครสต์และเพมโบรคคอลลิจ แคมบริดจ์ สำเร็จการศึกษาใน ค.ศ.๑๘๐๘ ผลการศึกษาของเขาคือมาก จนเขาเกือบจะมอบชีวิตให้แก่การศึกษาค้นคว้าตลอดไปอย่างไรก็ดี เขามีความพิศมัยชมรมวรรณกรรมในนครลอนดอน จึงได้ตกลงใจมาใช้ชีวิตอยู่ในลอนดอน และศึกษากฎหมาย เขาได้รับการชักนำให้รู้จักกับ *วอลเทอ* ตั้งแต่ ค.ศ.๑๘๐๗ ขณะที่ยังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแคมบริดจ์ งานชิ้นแรกของเขาที่เขียนให้แก่ *เดอะไทมส์* คือบทวิพากษ์นาฏกรรม งานชิ้นถัดไปคือ การรายงานข่าวรัฐสภา ในระหว่างนั้นเขายังได้เขียนเรื่องให้หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์อีกด้วย เฉพาะอย่างยิ่งในหนังสือพิมพ์ *เฮ็กแชมมิเนอ* ของ *ลีฮันท์* ^๑ ซึ่งเขาได้เขียนเกี่ยวกับเรื่องการค้นคว้าในเรื่องนาฏกรรมและรัฐบุรุษ ต่อมา *ฮันท์* ได้ถูกฟ้องและถูกพิพากษาว่าหมิ่นประมาทของคัมภีร์สำเร็จราชการแผ่นดิน และเมื่อ *ฮันท์* ได้ถูกคุมตัวไปสู่ยอสมิงเกอเลน *บานส* เป็นคนหนึ่งในจำนวนมิตรสหายของ *ฮันท์* ที่ได้ร่วมเดินทางไปกับ *ฮันท์* ด้วย

หลังจากที่เข้ารับตำแหน่งบรรณาธิการ *เดอะไทมส์* เมื่ออายุสามสิบสองปีใน ค.ศ.๑๘๑๘ *ทอมมัส บานส* พร้อมด้วย *สเตอ* ก็ได้มีส่วนเป็นเจ้าของหุ้นของหนังสือพิมพ์ *บานส* ได้มีส่วนอยู่หนึ่งในสิบหกส่วนตั้งแต่ ค.ศ.๑๘๑๘ เป็นต้นมา *บานส* ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการหนังสือพิมพ์อย่างเต็มที่ การ

มอบหมายเช่นนั้น เมื่อได้ให้แก่บุคคลเช่น *บานส* ก็จะเป็นถ้อยคำที่ว่างเปล่าไปหาไม่ได้ *บานส* ได้ลงมือหล่อหลอม *เดอะไทมส์* ขึ้นมาตามลักษณะแห่งจิตใจของเขา เขาได้นำแผนงานทุกชิ้นที่ *จอห์น วอลเทอท์* ๒ ได้วางไว้มาปฏิบัติตามลักษณะแห่งจิตใจของเขา และเขาก็ได้ประทับใจของเขาลงไว้ในแผนงานเหล่านั้นได้อย่างลึกซึ้งและไพศาล จนกระทั่งใน ค.ศ.๑๙๓๔ ท่านอธิบดีศาลฎีกา *ลินคอล์น* ต้องเปล่งอุทานออกมาว่า “*บานส* เป็นผู้มีอำนาจมากที่สุดคนในประเทศอังกฤษ” ภารกิจของนักหนังสือพิมพ์ตามที่บรรณาธิการเอกของ *เดอะไทมส์* เห็นเห็นนั้นคือ นักหนังสือพิมพ์จะต้องเปิดเผยข้อความจริงของสถานการณ์ โดยข่าวที่รวดเร็วและแม่นยำ และจะต้องชี้แนะวิธีอันมีประสิทธิภาพ ที่จะปฏิบัติกับเรื่องเหล่านั้น โดยปราศจากภยากคติ หรือฉันทาคติ หลักของ *บานส* ชื่อนี้ย่อมา หมายถึงว่าจะต้องไม่เอาเรื่องความเกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองใด ๆ เข้ามาปะปนกับปัญหาเรื่องสวัสดิการของสาธารณชน พรรคการเมืองใดก็ตาม ซึ่งในชั่วโมงแห่งวิกฤตการณ์นั้นได้แสดงให้เห็นว่าเป็นพรรคการเมืองที่ฉลาดและเข้มแข็ง นั่นแหละคือพรรคการเมืองของเขา และที่ย่อมจะเป็นพรรคการเมืองของ *เดอะไทมส์* ด้วย มีอยู่บ่อย ๆ ที่ข้อเขียนของเขาถูกราวกับว่าเป็นข้อเขียนของท่านนักปราชญ์ผู้ไม่ยึดติดกับเรื่องอะไรทั้งนั้น จนเป็นการยากที่ใคร ๆ จะนึกไปได้ว่า ผู้เขียนเรื่องเหล่านั้นคือบุรุษซึ่งเพื่อนฝูงชมเชยกันว่า มีดวงหน้าอันโสภาคและมีดวงตาสีฟ้าอันวิไล ในอีกทางหนึ่ง เมื่อข้อเขียนของเขาเกี่ยวกับเรื่องความเดือดร้อนทุกข์ยากของคนยากจนแล้ว ก็เป็นการง่ายที่ใคร ๆ จะเชื่อถือความสามารถอันเด่นของเขา ในการมองเห็นเล่ห์กระเท่ห์ของนักการเมืองได้อย่างตลอดปอดโปร่ง

รวมทั้งความสามารถที่จะตกเป็นเหยื่อของผู้ใด และใคร ๆ ที่มาหาเขาพร้อมด้วยเรื่องทุกข์ร้อนนานาประการ

มีผู้บันทึกไว้ว่า มิตรสหายของ *บานส* ได้รับทราบข่าวการที่เขาได้รับตั้งเป็นบรรณาธิการ *เดอะไทมส์* ด้วยความฉงนงงและหัวนหวาดแทนเขา บันทึกข้อนี้ได้สองให้เห็น ไม่แต่เพียงชื่อเสียงของ *บานส* หากยังสองให้เห็นภาวะของการหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ และภาวะของ *เดอะไทมส์* โดยเฉพาะบันทึกนั้น แสดงว่าบุคคลเหล่านั้น ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสามารถในการวินิจฉัยเรื่องของการหนังสือพิมพ์ได้ดีกว่าใคร ๆ ได้มีความเห็นว่า ในยามที่มิตรของเขาเข้ารับตำแหน่งบรรณาธิการนั้น *เดอะไทมส์* ยังไม่อยู่ในฐานะอันมั่นคงนัก เมื่อเปรียบเทียบกับหนังสือพิมพ์ที่เป็นคู่แข่งกัน อันได้แก่ *มอนิงโพสต์* ซึ่งมี *แลมป์* และ *โคเลอติจ* เป็นนักเขียนประจำอยู่ และ *มอนิงครอนนิเคิล* ซึ่ง *แฮชลิต* ยังเขียนอยู่ ความรู้สึกของมิตรสหายผู้นิยมชมชื่นใน *บานส* แสดงว่าพวกเขาได้รู้จักลักษณะนิสัยอันแสดงความเป็นผู้มั่นคงของ *บานส* เป็นอย่างดี และในขณะเดียวกันพวกเขาก็ได้ทราบอยู่ว่า การหนังสือพิมพ์ในเวลานั้นยังเป็นการอาชีพที่หมิ่นเหม่ต่ออันตรายในชื่อเสียง คือยังเป็นการอาชีพที่เห็นแก่สินบาทคาดสินบนอยู่ และพวกหนังสือพิมพ์ก็ถูกยั่วยวนด้วยกลิ่นเงินทองอันโปรยปรายมาจากแหล่งของรัฐบาลต่างประเทศ คือรัฐบาลฝรั่งเศส รวมทั้งแหล่งของรัฐบาลอังกฤษเอง ภาวะการณ์ในยามนั้นย่อมเป็นอันตรายต่อนักหนังสือพิมพ์ที่จะถูกชักนำไปเข้าไปรวมอยู่ในฝูงของพวก ‘ปากมอม’ ซึ่งเห็นแก่ประโยชน์เฉพาะตัวและเฉพาะหน้าได้โดยง่าย ยิ่งกว่าสิ่งอื่นใดทั้งหมดก็คือ พวกมิตรสหายของ *บานส* ซึ่งตระหนัก

ถึงความหลักแหลมในบัณฑิตวิสัยของ *บานส* ความเป็นพหูสูตรของ *บานส* ในทางวรรณกรรม รวมทั้งความสามารถในการใช้ปากกาของเขา อาจจะพากันรู้สึกเสียดายว่าโอกาสที่เขาจะได้รับชื่อเสียงเป็นส่วนตัวในทางวรรณกรรม น่าจะสูญหายไป ในเมื่อเขาต้องอุทิศตัวให้แก่งานในตำแหน่งบรรณาธิการ ซึ่งจะทำให้งานเขียนของเขาอยู่ในขอบเขตอันจำกัด ทั้งเป็นงานหนักที่ไม่ได้ค่าตอบแทนเป็นเงินทองมากมายอะไรนัก

ชั่วระยะเวลาเพียงไม่กี่ปีที่ *บานส* ได้นำความสำเร็จมาหลายมาสู่ *เดอะไทมส์* เขาก็ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าความห้วนหวดของมิตรสหายในข้อที่ว่า เขาจะต้องเสียสละชื่อเสียงส่วนตัวของเขาเพื่อการปฏิบัติหน้าที่นั้นเป็นการถูกต้อง จริงอยู่ ใน ค.ศ. ๑๙๓๔ *บานส* อาจเป็นผู้มีอำนาจมากที่สุดในประเทศอังกฤษตั้งคำของ *ลินคเฮิสท์* แต่การยกย่องอำนาจของ *บานส* ตามนัยดังกล่าวนี้ ย่อมเป็นการยกย่องภายในวงบุคคลที่แคบ สิ่งที่เด่นที่สุดสิ่งหนึ่งในลักษณะนิสัยอันเข้มแข็งของ *บานส* นั้น คือเจตจำนงของเขาที่จะหมกตัวของเขาไว้ในตำแหน่งบรรณาธิการ เขาพอใจในการทำงานโดยไม่ต้องแสดงตัว เช่นเดียวกับที่คนทั้งหลายพอใจในความมีหน้ามีตา มีพวกรัฐบุรุษไม่กี่คนและพวกตัวแทนของท่านเหล่านั้นที่รู้จักมักคุ้นกับเขาในนาม *ทอมมัส บานส* ส่วนคนเป็นอันมากรู้จักเขาแต่เพียงในนามบรรณาธิการ *เดอะไทมส์* เท่านั้น โดยไม่รู้จักชื่อเสียงเรียงนามของท่านบรรณาธิการเลย แม้จะได้มีการติดต่อรูจักมักคุ้นกันมาเป็นเวลานาน เขาก็ไม่ทิ้งนามบรรณาธิการเสียง่าย ๆ มีเรื่องที่ควรนำมาเล่าเป็นตัวอย่างเรื่องหนึ่ง คือเรื่องที่ท่านบรรณาธิการเอก *บานส* ได้มีจดหมายติดต่อกับ *จอห์น แคน*

ฮอบเฮ้าซ ผู้เป็นเพื่อนของท่านกวี บายรัน^๓ ฮอบเฮ้าซ เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแคมบริดจ์รุ่นเดียวกับเขา และเป็นบุคคลที่เขาเคารพในคุณลักษณะของความเป็นบุรุษ ทั้งสองได้มีการติดต่อกันโดยทางจดหมายเป็นเวลาเกือบสิบปี และมันก็ออกจะเป็นเรื่องน่าขันอยู่มิใช่น้อยสำหรับผู้ที่ทราบเรื่องนี้ ถึงแม้เจ้าตัวของเรื่องเองอาจจะไม่รู้ลึกซึ้งก็ตาม ในเมื่อเวลาแห่งมิตรภาพอันยาวพอดูสำหรับชีวิตมนุษย์ได้ผ่านไปแล้ว คือภายหลังเวลาเกือบสิบปีนั้น ในจดหมายของ บานส ที่เขียนถึงสหายของเขายังปรากฏข้อความดังนี้ 'โดยที่เป็นการเหมาะสมที่ มร.ฮอบเฮ้าซ ควรจะรู้จักผู้เขียนจดหมายของเขา มิใช่แต่เพียงในฐานะผู้ซึ่งใช้นามลอย ๆ ว่า บรรณาธิการเท่านั้น, มร.บานส จึงใคร่จะขอกล่าวเพิ่มเติมว่า จดหมายทั้งปวงที่จะส่งถึงเขาในกาลต่อไปนั้น ก็อาจจะบ่งนามเขาลงไปได้, ทั้งนี้ก็สุดแต่ มร.ฮอบเฮ้าซ จะคิดเห็นว่าเป็นการจำเป็น'

บานส ได้เปลี่ยนมาเป็นตัวของเขาเองในเวลาที่เขาอยู่ในบ้านของเขา ณ เนลสันสแคว, แบลคไฟรเออ เขาได้ต้อนรับเลี้ยงดูแขกผู้มีชื่อเสียงซึ่งไปมาหาสู่เขา ณ บ้าน เป็นครั้งคราว เกรวิตได้เล่าถึงการเยี่ยมของ ลอร์ดเคอรัม ซึ่งไปเยี่ยม บานส ในพระนามของกษัตริย์ ลีโอโปลด์ แห่งเบลเยียม เนื่องด้วยกษัตริย์แห่งเบลเยียม มีพระประสงค์จะแก้ความเข้าใจผิดในความประพฤติของพระองค์ การเยี่ยมครั้งนี้ ผู้บันทึกได้แสดงข้อวิจารณ์ไว้ว่า 'นี่เป็นการเยี่ยมของบุคคลที่หยิ่งที่สุดในประเทศอังกฤษ เขามาเพื่อที่จะขอร้องบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง เพื่อกษัตริย์องค์หนึ่ง'

ที่บ้านของเขา และที่สำนัก *เดอะไทมส์* *บานส* ได้มีการติดต่อกันอยู่เป็นนิจกับ *เฮนรี บรูซ* ซึ่งต่อมาเป็น *ลอร์ด บรูซ* และอธิบดีศาลฎีกา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งสอง ทั้งในทางส่วนตัวและในทางการเมือง นับว่าเป็นความสัมพันธ์ที่แปลกประหลาดอย่างยิ่ง, ที่มีการถกเถียงกันมากอย่างยิ่ง และเป็นเรื่องลึกลับอย่างยิ่งในประวัติของ *เดอะไทมส์ บรูซ* เป็นคนหนึ่งในจำนวนเพื่อนรุ่นแรกของ *บานส* ในลอนดอน เขาได้เป็นทนายให้ *ลี ฮันท์* ในคดีหมิ่นประมาท และในกรณีเดียวกันนี้ เขาได้คัดค้านท่าทีของกษัตริย์และของรัฐบาลอย่างแข็งขัน ด้วยความพากเพียรของ *บรูซ* ที่จะให้รัฐอำนวยความสะดวกอันกว้างขวางแก่ประชาชนนั้น นับว่าเขาได้ทำงานขนานไปกับ *บานส* ที่ปรารถนาจะให้ประชาชนได้รับการศึกษาในทางการเมือง ทั้ง *บานส* และคนอื่น ๆ ที่ได้เฝ้าดูพฤติกรรมของ *บรูซ* อยู่ นั้น ต่างก็เห็นว่าเขาเป็นคนที่ทำอะไรทำจริงมาเป็นเวลาหลายปี แต่ทั้งนี้ก็มีได้หมายความว่าคนเหล่านั้นจะเป็นคนตาบอดต่อความประพฤติอันพิกลของเขาเสียทีเดียว จนมองไม่เห็นสาเหตุใด *บรูซ* จึงได้รับสมญาในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ตัวเขา เช่นสมญาที่มีความหมายล่อไปในทางตลบตลึงในที่สุด *บานส* ก็ได้เรียนรู้ถึงอันตรายที่แฝงอยู่ในมิตรผู้ไม่น่าไว้วางใจ และเขาก็ต้องนำตัวออกห่างจากมิตรเช่นนี้ และเมื่อ *บานส* ได้รับบทเรียนเป็นอย่างดีแล้ว เขาก็ได้ลงมือโต้ตอบครูของเขา โดยไม่ยอมให้เสียเวลาไปเลยเหมือนกัน

ใน ค.ศ. ๑๘๓๐ ระหว่างที่ *เดอะไทมส์* ได้ส่งเสียงคำรนเพื่อให้มีการขยายสิทธิการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรให้กว้างขวางออกไปนั้น *บรูซ* ก็เป็นผู้สนับสนุนในเรื่องนี้อย่างแท้จริงผู้หนึ่ง และ

ก็เป็นผู้ที่ไว้วางใจได้เช่นเดียวกับ *เกรย์* และ *เดอรัม* เสียงคำรนของ *เดอะไทมส์* ออกจะกึกก้องอยู่ไม่น้อย จนนักการเมืองพวกทอริ (พวกนิยมกษัตริย์) ต้องการให้ดำเนินคดีกับ *เดอะไทมส์* แต่ *บานส* ก็ได้ตัดดับทวีปฟังความรู้สึกของประชาชนอยู่เป็นนิจ จากทางคณะกรรมการเมืองต่าง ๆ ซึ่งในการก่อตั้งคณะกรรมการเมืองเหล่านั้น หนังสือพิมพ์ของเขาได้ให้ความประคบประหงมอยู่ และสำหรับความรู้สึกของประชาชนที่เขาตัดดับทวีปฟังอยู่นั้นแล้ว เขาก็ได้พยายามที่จะหันเหความรู้สึกเหล่านั้นให้ออกมาจากกระแสที่จะขยายตัวออกไปเป็นกระแสที่ก่อปรด้วยอันตราย ความเห็นของ *เดอะไทมส์* เป็นความเห็นที่สอดคล้องกับประชามติเป็นอย่างยิ่ง และหากว่ารัฐบาลดำเนินการใด ๆ ที่เป็นการกระทบกระเทือนถึงเสรีภาพของ *เดอะไทมส์* แล้ว ก็น่าจะก่อให้เกิดการปั่นป่วนจลาจลขึ้นในหมู่ประชาชนได้ ดังนั้น การดำเนินคดีกับ *เดอะไทมส์* จึงมิได้เกิดขึ้น การปั่นป่วนจลาจลก็มีได้เกิดขึ้น

ข้อเขียนของ *บานส* ที่เป็นคำตักเตือนพวกทอริ^๓ นั้นเป็นข้อเขียนประเภทที่ใช้ถ้อยคำค่อนข้างระมัดระวังไม่ของเขาคือเรื่องที่จริงจัง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์เริ่มมีความนิ่มนวลขึ้นในยามนั้นและในยามต่อมา ทำนองการเขียนของ *เดอะไทมส์* ในบางครั้งบางครั้งก็ทัดเทียมกับทำนองการเขียนของ *แฮซลิต* หรือ *คอบเบต* ซึ่งเขียนเล่นงานผู้คนอย่างเผด็จรอนที่เดียว การใช้ภาษาอย่างเผด็จรอนนั้นเป็นทำนองการเขียนของสมัยนั้น และในข้อนี้ก็ต้อนับว่า *บานส* เป็นบุตรีที่แท้ของสมัยนั้นผู้หนึ่ง อย่างไรก็ตามก็ดี *บานส* ก็ไม่เหมือนกับบุตรีคนอื่น ๆ ของสมัยนั้น เขารู้ว่าควรจะไปไกลเพียงแค่นั้น เขาเป็นผู้รู้จักรักษาน้ำหนักและส่วนสัดส่วน

ข้อเขียนของเขา ถึงมาตราว่า *คดียุคแห่งเวดลิงตัน* จะเป็นศักรุตัวเข้าในการขยายสิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนที่ดี แต่เขาก็เป็นบุคคลที่ได้รู้ประเทศอังกฤษและยุโรปไว้ในการศึกษาที่วอเทอดู ดังนั้นเมื่อฝูงชนชาวลอนดอนได้ชื่อกันเข้าทำร้าย *คดียุคแห่งเวดลิงตัน* อย่างเหี้ยมโหด *บานส* ก็ได้เข้าขวาง และเข้าป้องกันเกียรติคุณของผู้ที่มีความเห็นเป็นคนละฝ่ายกับเขา โดยเขียนตำหนิการกระทำของกลุ่มคนที่ประกอบการร้ายนั้นอย่างแรง

ความนิยมชมชอบในการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นคุณสมบัติอันหนึ่งของ *เดอะไทมส์* และก็จะต้องเป็นการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมในทุกกรณี การให้อิสระภาพแก่พวกคาธอลิก ได้รับความสนับสนุนอย่างแข็งแรงจาก *เดอะไทมส์* เช่นเดียวกับการล้มล้างการค้าทาส และการให้อิสระภาพแก่พวกทาส ความเห็นใจของ *บานส* ต่อเพื่อนมนุษย์ มิได้มีแต่เพื่อนมนุษย์ผู้ได้รับความกดขี่บีบบังคับอยู่ในแดนไกลเท่านั้น พวกคนยากคนจนในนครที่เขาอยู่ และในประเทศของเขา ก็ได้รับความเห็นอกเห็นใจจากเขาเช่นเดียวกัน หากว่าท่าน *แมจิสเตรซ* (Magistrate : พนักงานผู้มีอำนาจตัดสินคดีเล็ก ๆ น้อย ๆ) ในลอนดอนผู้ใดวินิจฉัยคดีด้วยจิตใจอันโหดร้ายหรือไม่เป็นธรรม ก็นอนใจได้ว่าเรื่องของท่านผู้นั้นจะต้องถูกเปิดโปงในหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* โดยไม่ชักช้า ความเห็นใจของ *บานส* ที่มีต่อคนยากคนจนได้เข้าสู่การทดลองที่สำคัญในเรื่องการแก้ไขกฎหมายสงเคราะห์คนจนใน ค.ศ. ๑๘๓๔ ในสายตาของ *บานส* กฎหมายสงเคราะห์คนจนฉบับใหม่นั้นเต็มไปด้วยข้อผิดพลาดนานาประการ และไม่เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำกฎหมายอย่างนั้นมาใช้แก่ประชาคมที่กำลังได้รับการปรับปรุงเพื่อความก้าวหน้า เขา

ได้เขียนบทความโจมตีข้อบกพร่องนานาประการในกฎหมายฉบับใหม่ในวันแล้ววันเล่า *บรูซิม* ผู้นำร่างกฎหมายฉบับนี้เสนอในสภาขุนนาง และตัวเขาก็เป็นผู้ที่เห็นด้วยอย่างเต็มที่ ในบรรดามาตราที่ *บานส* เห็นว่าจะก่อให้เกิดความชิงชังระหว่างคนจนกับคนมั่งมีไปชั่วกาลนาน *ลอร์ด แอลธอพ* เป็นผู้เสนอร่างกฎหมายฉบับนี้ในสภาผู้แทนราษฎร และ *เดอะไทมส์* ก็ได้ประณามเขาอย่างหนัก โดยลงความเห็นที่ *แอลธอพ* จะต้องออกจากคณะรัฐบาล *ลอร์ด แอลธอพ* จึงได้เขียนข้อความสั้น ๆ ส่งไปให้ *บรูซิม* ในขณะที่ *บรูซิม* ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในศาล เมื่ออ่านข้อความที่สหายขุนนางได้เขียนมาถึงแล้ว เขาก็ฉีกกระดาษชิ้นนั้นทิ้งลงในตะกร้า ภายหลังเมื่อ *บรูซิม* ได้ออกจากศาลไปแล้ว ได้มีผู้เก็บรวบรวมเศษกระดาษเหล่านั้นมาปะติดปะต่อกันได้ทั้งหมด และกระดาษชิ้นนั้นได้ส่งมาถึงบรรณาธิการ *เดอะไทมส์* โดยผู้ส่งได้เขียนข้อความสั้น ๆ ด้วยตัวดิ่งสว่า มีตรผู้หนึ่งเป็นผู้เก็บส่งมา เพื่อจะเป็นประโยชน์แก่ท่านบรรณาธิการที่จะดำเนินการในเรื่องนี้ ข้อความในกระดาษชิ้นนั้นซึ่งปรากฏอยู่เหนือลายเซ็นนาม *แอลธอพ* มีว่า 'เรื่องที่ผมต้องการจะพูดกับคุณ คือเรื่องสถานะของหนังสือพิมพ์ และผมอยากจะปรึกษากับคุณถึงเรื่องที่ว่า เราควรจะมีมือทำสงครามกับ *เดอะไทมส์* ดี หรือว่าควรจะทำทางทำสันติภาพ'

หลังจาก *บรูซิม* ได้ออกจากศาลไปไม่ถึงสองชั่วโมง เลขานุการของเขาก็ได้รับจดหมายจาก *บานส* ที่มีหมายเหตุไว้ว่า 'ส่งจดหมายนี้แก่ท่านอธิบดีศาลฎีกา' จดหมายของ *บานส* มีข้อความดังนี้ "ท่านอธิบดีที่รัก, ผมได้บอกกับท่านอธิบดีไว้ว่า ผมจะปฏิบัติกับท่านอธิบดีอย่างเปิดอกเสมอ และอาศัยจิตใจเช่นนั้น ผมคิดว่า

เป็นการถูกต้องที่ผมจะกล่าวว่ ผมได้ล่วงรู้ว่า *ลอร์ดแอสทอป* ได้ปรึกษากับท่านอธิบดีว่า ‘รัฐบาลควรจะต้องมีท่าสงครามกับ *เดอะ ไทมส์* คี หรือว่าควรจะหาทางทำสันติภาพ’ นี่เขาหมายความว่าอะไร?”

คำตอบข้อคำถามของ *บานส* จะเป็นประการใดนั้น ได้เป็นที่แจ่มแจ้งในเวลาไม่ช้า แต่ใครกันเล่าที่อ้างว่าเป็นมิตรของ *บานส* และได้ส่งกระดาษชิ้นนั้นไปให้เขา หากว่า *บานส* จะทราบ เขาก็มิได้ขยายความข้อนั้นแก่ผู้ใด และก็มิปรากฏหลักฐานอันแสดงว่าเขาได้ทราบว่ามิตรผู้ นั้นคือผู้ใด ฝ่าย *บรูซัม* เล่า ก็อยากจะรู้จักชื่อบุคคลผู้ นั้นเป็นกำลัง แต่ก็ไม่สามารถจะสืบได้ ดายมือที่เขียนหมายเหตุไว้ที่ชายกระดาษด้วยดินสอ นั้น เป็นลายมือของผู้ที่มีการศึกษาดี และก็มีแต่ลายมือเท่านั้นที่เป็นร่องรอยอันจะนำไปสู่การค้นหาดวงผู้ส่งเศษกระดาษชิ้นนั้นไปให้บรรณาธิการ *เดอะ ไทมส์* แต่ร่องรอยที่มีอยู่เพียงอันเดียวนั้นก็อยู่ที่สำนัก *เดอะ ไทมส์ บรูซัม* จึงจนปัญญา ต่อมาเหตุการณ์เรื่องนี้ก็ได้แพร่ไปถึงคนภายนอกจนกระทั่งได้กลายเป็นเรื่องที่หนังสือพิมพ์ได้นำไปกล่าวขวัญ และได้นำไปอภิปรายกันในการหาเสียงเลือกตั้ง มิใช่ *บานส* แต่เป็น *บรูซัม* เองที่เป็นผู้ทำให้เรื่องนี้แพร่ไปถึงหูคนภายนอก เมื่อได้มีผู้นำเรื่องนี้ไปปราศรัยแก่ราษฎรเพื่อประโยชน์แก่การเลือกตั้งของฝ่ายเร่ดดิคัล (Radical : คือพวกที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้ง) *เดอะ ไทมส์* ได้รายงานข่าวเรื่องนี้สั้น ๆ พร้อมทั้งหมายเหตุไว้ว่า ‘ต่างว่าเรื่องราวที่ *มร. แวกส์* ได้นำมาปราศรัยแก่ราษฎรเป็นความจริง เราก็แต่ไม่เห็นว่ามันเกี่ยวข้องกับ *มร. แวกส์* หรือการเลือกตั้งที่ฟินสเบอรี หรือการแข่งขันในการเลือกตั้งครั้ง

นั้น

อย่างไรก็ดี การทำสงครามกับ *เดอะไทมส์* ตามที่ *ลอร์ด แอลธอป* ได้ปรึกษากับ *บรูซัม* ก็ได้เริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นกิจลักษณะ ในเมื่อพวกนักธุรกิจกลุ่มหนึ่ง ได้ซื้อหนังสือพิมพ์ *มอริงครอนนิเคิล* มาดำเนินการภายใต้การครอบครองของ *เจมส์ เบอริ* หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ได้เคยเป็นคู่แข่งตัวฉกาจของ *เดอะไทมส์* มาแล้ว และในอดีตก็ได้เคยนำหน้า *เดอะไทมส์* ในอิทธิพลทางการเมือง แต่ในกาลต่อมา หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ได้เสื่อมลง และในขณะที่จะซื้อขายกันนั้นกำลังอยู่ในอาการร่อแร่ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้เงินก้อนใหญ่มาจุนเจือค่าใช้จ่าย มิฉะนั้นก็จะไปไม่รอด และพวกนักธุรกิจก็พร้อมเพรียงที่จะควักกระเป๋าลงทุนให้ เพื่อส่งเสริมความปรารถนาของ *บรูซัม* และ *แอลธอป* (และก็อย่าได้สงสัยว่าเขา มิได้อุดหนุน *บรูซัม* และ *แอลธอป* เพื่อผลประโยชน์ของเขาเอง) ได้มีการประกอบชาวคณะชุดใหม่ เพื่อดำเนินการหนังสือพิมพ์ และหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ ก็สนับสนุนร่างกฎหมายสงเคราะห์คนจนของรัฐบาลอย่างแข็งขัน ในขณะที่ *เดอะไทมส์* ได้เขียนคัดค้านอย่างแข็งข้อ *มอริงครอนนิเคิล* ได้นักเขียนหนุ่มมาสองคนสำหรับเขียนเรื่องเบา ๆ และเรื่องของเขาทั้งสอง ก็ได้มีส่วนนำความเจริญมาสู่หนังสือพิมพ์ นักเขียนหนุ่มสองนายนี้ มิใช่ใครอื่นที่ไหน เขาคือ *ชาล ดิคเก็นส์*^๔ และ *วิลเลียม แครคเคอเว*^๕ ผู้ซึ่งชื่อระบือนามอยู่ในประวัติวรรณกรรมอังกฤษนั่นเอง ในกาลต่อมา *แครคเคอเว* ได้หันไปเขียนให้ *เดอะไทมส์*

ปรปักษ์ที่ *เดอะไทมส์* ต้องเผชิญนั้น เป็นปรปักษ์ที่มีกำลังเข้มแข็งมาก ทำให้สำนัก *เดอะไทมส์* ต้องทุ่มเทกำลังความคิด,

ความบากบั่นและความกังวลลงไปในการขับเคลื่อนเกี่ยวกับปรัชญาที่มีใช้น้อย และการขับเคลื่อนนั้นก็ได้นำไปเป็นเวลาแรมปี อนึ่งเล่าการโรมรันนั้นก็มิใช่เป็นการโรมรันระหว่างหนังสือพิมพ์ต่อหนังสือพิมพ์ซึ่งได้กระทำกันอย่างเปิดเผยเท่านั้น แต่ยังมี *บรู๊อม* อีกผู้หนึ่งซึ่งคอยดลป้องร้ายอยู่อย่างลับ ๆ ตลอดมา วิธีการของ *บรู๊อม* นั้นมากไปด้วยเล่ห์กลมารยาแปดเหลี่ยมแปดคม จนถึงกับ *บานส* ต้องต่อว่าต่อขานกันเป็นการส่วนตัว และจนถึงกับ *บานส* ต้องเปิดฉากโจมตี *บรู๊อม* ออกมาในหน้าหนังสือพิมพ์ด้วยคารมอันคมคายอย่างเจ็บแสบ มันเป็นการกระหน่ำอย่างเจ็บแสบนัก จากฝีมืออันจัดเจนของ *บานส* ต่อบุคคลที่เคยนับถือกันว่า มีสมองล้ำคณฺ์จนทำให้ผู้คนในสมัยนั้น ทั้งที่ชินกับคารมเผ็ดร้อนในยามโกรธของ *คอบเบท* และ *โอ'คอนเนล* แทบตกตะลึงไปที่เดียว ครั้งหนึ่ง *บานส* ได้เขียนแฉกต้นสติปัญญาของ *บรู๊อม* ซึ่งในเวลา นั้นได้ดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลฎีกา ด้วยคำอุปมาว่า อันสติปัญญาของ *บรู๊อม* นั้น ก็เปรียบเหมือนกับของตัวอย่างที่นายช่างแต่งห้องได้นำมาแสดงไว้ในห้องโชว์ คือว่ามันก็มีแต่ของที่เป็นชิ้น ๆ อันนำเอามาจากชุดต่าง ๆ แต่ไม่มีสักสิ่งเดียวที่เป็นชุดอันสมบูรณ์ และได้จัดไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย มันเป็นกองของหรุหร่าอันล้วนแต่เป็นเศษเล็กเศษน้อยที่เอาสุ่มกันเข้าไว้ จะนำเอาไปใช้ตกแต่งคฤหาสน์หลังหนึ่งหลังใดก็ไม่เหมาะทั้งนั้น *บานส* อุปมาว่าเหมือนความเข้าใจ อันสติปัญญาของ *บรู๊อม* ซึ่งอาจดูหลักแหลมก็จริง แต่ก็เ็นความหลักแหลมชนิดเศษเล็กเศษน้อย อันจะนำไปประกอบความเข้าใจอะไรมิได้

ในระหว่างที่ *บรู๊อม* เดินทางไปปราศรัยในสก็อตแลนด์

เขาถูกกล่าวหาว่า เป็นผู้ดำเนินอุบายเล่นงาน *ลอร์ดเกอร์* (นายกรัฐมนตรีอังกฤษ ค.ศ. ๑๙๓๐-๑๙๓๔) เขาโกรธมากเมื่อทราบข้อหานี้ ถึงกับลั่นวาจาออกมาว่า “ไม่ช้าหรือก็จะได้แก้เผ็ดกัน” เขาหมายถึงว่าจะได้แก้เผ็ดพวกที่แพร่ช่าวั้นนั้น หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้รายงานคำชู้ของเขา และคำปราศรัยของเขาในสก็อตแลนด์ พร้อมทั้งได้ตีพิมพ์คำถากถางทั้งบทร้อยแก้ว และร้อยกรองลงไปด้วย

วันแห่งการแก้เผ็ดที่ *บรูซัม* และ *แอลธอพ* ครุ่นคิดอยู่นั้น คือวันที่การลดภาษีหนังสือพิมพ์จะก่อผลเป็นความกระทบกระเทือนแก่หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ท่านนักการเมืองทั้งสองคาดว่า ด้วยการนำหนังสือ *เฟรนด์แม็กกาซีน* ซึ่งเป็นหนังสือของสมาคมเผยแพร่ความรู้เป็นสมาคมของ *บรูซัม* เข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับ *มอนิงครอนนิเคิล* ที่ได้ฟื้นฟูกันขึ้นใหม่แล้วจะเล่นงาน *เดอะไทมส์* ให้บอบช้ำลงไปได้ หนังสือพิมพ์ *เฟรนด์แม็กกาซีน* ในฐานะที่เป็นหนังสือส่งเสริมการศึกษา และมีใช้หนังสือประเภทการเมือง จึงได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีหนังสือพิมพ์ และจำหน่ายได้ถึงสี่ปาดห้า ๒๐๐,๐๐๐ ฉบับ หากแปลง *เฟรนด์แม็กกาซีน* เป็นหนังสือพิมพ์รายวันก็อาจจะได้เป็นใหญ่ในตลาดหนังสือพิมพ์ แต่เมื่อเป็นหนังสือพิมพ์รายวันแล้วก็จำจะต้องเสียภาษี หนังสือพิมพ์และภาษีอื่น ๆ รวมกันถึงฉบับละห้าเฟรนด์ครั้ง จากราคาขายฉบับละเจ็ดเฟรนด์ อันเป็นอัตราของหนังสือพิมพ์เข้าในลอนดอน หากจัดการลดภาษีหนังสือพิมพ์ลงได้แล้ว *บรูซัม* ก็อาจจะได้เป็นเจ้าใหญ่นายโตในวงการหนังสือพิมพ์

ในเวลานั้น *บรูซัม* ใกล้จะจบชีวิตทางการเมืองของเขา

แล้ว เมื่อพ้นจากความรับผิดชอบในวงงานรัฐบาล เขาก็ออกโรงอย่างเปิดเผย ใน ค.ศ.๑๘๓๕ *บรู๊ธัม* ได้เป็นประธานในการประชุมสาธารณะครั้งแรก ซึ่งจะได้มีการประชุมอภิปรายปัญหาเป็นชุด ๆ ไป ในการประชุมครั้งนั้นมีนักพูดที่มีชื่อเสียงของพวกวิก (Whig คือพวกนักการเมืองที่สนับสนุนการปฏิรูป ซึ่งตรงกันข้ามกับฝ่ายทอริ ในการต่อมาได้คลี่คลายมาเป็นพวก Liberal) และเรื่อดีคัล เช่น *โกรท*, *โจเซฟฮูม*, *โฮ'คอนเนล* และ *โรบ์ค* มาพูดเรียกร้องให้มีการปรับปรุงภาษีหนังสือพิมพ์ และเราก็ได้ทราบแล้วว่า ความประสงค์ของ *บรู๊ธัม* ที่จะให้มีการลดภาษีหนังสือพิมพ์นั้นก็เพื่อที่จะใช้โอกาสอันนี้แก้เผ็ดหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* เป็นสำคัญ

เมื่อร่างกฎหมายของรัฐบาลในเรื่องนี้ได้เสนอเข้าสู่รัฐสภาใน ค.ศ.๑๘๓๖ นั้น ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้แถลงในนามของรัฐบาลคือ *ทอมมัส สปริงไรรี* รัฐมนตรีว่าการคลังก็เป็นผู้หนึ่งในคณะกรรมการของสภาคณะเผยแพร่วรรณกรรมของ *บรู๊ธัม* ดังกล่าวแล้ว ความประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้มีอยู่ว่า จะลดภาษีหนังสือพิมพ์จากสี่เพนนีลงมาเหลือหนึ่งเพนนี แต่จะลดให้เฉพาะหนังสือพิมพ์ที่มีหน้ากระดาษไม่เกินจากขนาดที่กฎหมายกำหนดไว้ เงื่อนไขข้อนี้กระทบกระเทือนหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* และหนังสือพิมพ์อื่นอีกบางฉบับ กระทบกระเทือนถึง *มอริงครอนนิเคิล* เพราะว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ซึ่งเป็นพรรคพวกของ *บรู๊ธัม* พิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ที่เหมาะสมกับขนาดอันจำกัดของหน้ากระดาษ บรรดาผู้พิมพ์ของหนังสือพิมพ์อื่น ๆ ที่ได้รับความกระทบกระเทือนจากกฎหมายฉบับใหม่นี้ ได้พากันยื่นคำร้องต่อสภาผู้แทนราษฎร และในคำร้องฉบับนั้น เขาได้ชี้ให้เห็นว่าความลำเอียงไม่เที่ยงธรรมของร่างกฎ

หมายฉบับนั้น จะปรากฏเด่นชัดแก่สภาผู้แทนราษฎร ไม่น้อยไปกว่าลักษณะที่เป็นการกดขี่โดยทั่วไป อันมีอยู่ในร่างกฎหมายฉบับนั้น แต่ร่างกฎหมายฉบับนั้นก็ผ่านสภาทั้งสองไปโดยมีการแก้ไขบ้างเล็กน้อยในสภาขุนนาง กฎหมายภาษีหนังสือพิมพ์หนึ่งเพ็นนี้ ได้บังคับใช้ในเดือนกันยายน ค.ศ.๑๘๓๖^๖ และหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้ลดราคาจากเจ็ดเพ็นนี้ลงมาเหลือห้าเพ็นนี้

อย่างไรก็ดีใน ค.ศ.๑๘๓๗ *เดอะไทมส์* ก็คงสามารถครองประชานิยมไว้ได้ อันเป็นการตรงกันข้ามกับความคาดหมายของฝ่ายปรปักษ์ ซึ่งคาดกันว่า เมื่อลดภาษีหนังสือพิมพ์ลงแล้ว จำนวนจำหน่ายของ *มอริงครอนนิเคิล* จะเพิ่มขึ้น โดยที่ *เดอะไทมส์* จะต้องเสียผู้อ่านของตนแก่ปรปักษ์ ได้มีผู้บันทึกไว้ว่า ได้เกิดความรู้สึกตระหนกอกลั่นกันขึ้นภายในสำนักงานของ *มอริงครอนนิเคิล* เมื่อได้ปรากฏหลักฐานว่าในขณะที่ *มอริงครอนนิเคิล* จำหน่ายได้ประมาณ ๙,๐๐๐ ฉบับนั้น *เดอะไทมส์* จำหน่ายได้ ๑๑,๐๐๐ ฉบับ และก่อนที่ *บานส์* จะถึงแก่กรรมนั้น จำนวนจำหน่ายของ *เดอะไทมส์* ได้ถีบขึ้นไปถึงสี่เท่าของ *มอริงครอนนิเคิล* ●

ที่มา : ตอนที่ ๔ พิมพ์ครั้งแรก *ปิยมิตรวันจันทร์* (รายสัปดาห์)

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๖ จันทร์ที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๐

๑ หมายถึง James Henry Leigh Hunt (ค.ศ. ๑๗๘๔ - ๑๘๕๙) กวี นักวิจารณ์ และนักหนังสือพิมพ์ เพื่อนร่วมสมัยของ ลี ฮันท์ ในยุคนั้นนั้น ได้แก่กวี เซลลีย์ และ กวี คีตส์ ผลงานมีชื่อของ ลี ฮันท์ คืออัตชีวประวัติของเขาที่ใช้ชื่อว่า Auto biography (๑๘๕๐) -บก.

๒ หมายถึง Byron กวียุคโรแมนติกของอังกฤษ ไบรอน หรือที่กุหลาบ สายประดิษฐ์ เขียนว่า บายรัน นั้น แท้จริงเป็นนามปากกา โดยนามจริงคือ George Gordon Noel (ค.ศ. ๑๗๘๘-๑๘๒๔) บายรัน เป็นกวียุคโรแมนติกที่สนับสนุนแนวคิดก้าวหน้า เขาเคยร่วมขบวนการปฏิวัติเรียกร้องเสรีภาพให้กรีกต่อต้านพวกเติร์กเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๒๓ ผลงานบทกวีของ บายรัน ที่สร้างชื่อให้เขา คือร้อยกรองเชิงเสียดสี เรื่อง Don Juan (๑๘๑๙) และ The Vision of Judgement (๑๘๒๒) ลักษณะอารมณ์แบบ ไบรอน หรือ บายรัน ได้ส่งอิทธิพลให้เกิดอารมณ์ร่วมแบบกวียุคโรแมนติกที่ต่อสู้เรียกร้องเสรีภาพและตายเพื่ออุดมการณ์ ดังมีคำในภาษาอังกฤษเรียกบุคคลในลักษณะแบบนี้ว่า Byronic hero -บก.

๓ หมายถึงคณะพรรคการเมืองในอังกฤษสมัยปลายศตวรรษที่ ๑๘ และศตวรรษที่ ๑๙ ที่เรียกตัวเองว่า Tory (หรือ Tories) พวกทอริ์ดำเนินนโยบาย 'หัวเก่า-อนุรักษนิยม' เป็นฝ่ายตรงข้ามกับคณะพรรคการเมืองที่เรียกตัวเองว่า Whig ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่ม 'หัวใหม่-เสรีนิยม' พรรค Whig และพรรค Tory ต่างมีความเห็นทางการเมืองและแนวคิดเรื่องศาสนาแตกต่างกัน กล่าวได้ว่าทั้งพวก 'วิก' และ 'ทอริ์' คือพัฒนาการของพรรคการเมือง

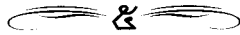
ใหญ่ ๒ พรรคในอังกฤษปัจจุบัน -บก.

๔ หมายถึง Charles Dickens (ค.ศ.๑๘๑๒-๑๘๗๐) นักเขียนนวนิยายในยุควิกตอเรียของอังกฤษ ซึ่งมีแนวคิดปฏิรูปสังคม และเรียกร้องความยุติธรรมในระบบอุตสาหกรรมยุคบุกเบิกของอังกฤษ นวนิยายของดิกเก้นส์ที่สร้างผลสะท้อนอย่างใหญ่หลวงให้กับผู้อ่านในยุคนั้นก็คือ Oliver Twist (๑๘๔๑) David Copperfield (๑๘๕๐) และ Hard Time (๑๘๕๔) อีกทั้งเขายังได้เสนอภาพสองด้านว่าด้วยการปฏิวัติฝรั่งเศสไว้ในนวนิยายเรื่อง A Tale of Two Cities (๑๘๕๙) ลักษณะงานเขียนแบบดิกเก้นส์ คือลักษณะเมโลดรามารุ่นแรก ๆ ของวรรณคดีอังกฤษที่มีตัวละครหลากหลายแบบ -บก.

๕ หมายถึง William Makepeace Thackeray (ค.ศ. ๑๘๑๑-๑๘๘๓) นักเขียนนวนิยายในยุควิกตอเรียของอังกฤษ แรกเคเรจัดเป็นนักเขียนร่วมสมัยเดียวกับดิกเก้นส์ นวนิยายของเขาสะท้อนอารมณ์แบบเมโลดรามามาเช่นเดียวกัน แต่กระนั้นก็เสียดสีสังคมประเภท 'หัวสูง' ไปด้วยในตัว ในยุคของเขา แรกเคเร จัดเป็นนักเขียนประเภท Popular Writer นวนิยายของเขาที่มีผู้นำไปสร้างเป็นหนังย้อนยุคเมื่อไม่นานนี้คือเรื่อง Vanity Fair (๑๘๔๗) -บก.

๖ ค.ศ.๑๘๓๖ เมื่อเทียบเป็นพุทธศักราช คือ พ.ศ. ๒๓๗๙ สยามประเทศในเวลานั้น คือช่วงปลายสมัยของรัชกาลที่ ๓ ประเทศสยามต้องรอเวลาอยู่อีกถึง ๑๒ ปี จึงมีหนังสือพิมพ์ฉบับแรก คือ บางกอกริคอร์ดเดอร์ โดย 'หมอบลัดเลย์' ซึ่งได้จัดพิมพ์ขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.๒๓๘๗ น่าอนาถนักที่วงการ

หนังสือพิมพ์บ้านเราแต่อดีตถึงปัจจุบันกลับไม่เห็นความสำคัญของ
ฝรั่งผู้นี้ เช่นไม่ให้สมญาว่าเป็น 'บิดาแห่งการหนังสือพิมพ์ไทย' และ
ไม่ฉันทันแต่รูปปรากฏเป็นแสดตมภ์ ซึ่งตรงกันข้ามกับฝรั่งชื่อ *คิลป
พีระศรี* -บก.

การวินิจฉัยความผิดถูกและผลประโยชน์ของประชาชน จากมโนธรรมอันเที่ยงตรงของตนเอง ทำให้ *บานส* และ *เดอะ ไทมส์* ต้องมีความเห็นขัดแย้งกับพรรคหรือคณะการเมืองต่าง ๆ เป็นครั้งคราว ในการต่อสู้เพื่อการขยายสิทธิเลือกตั้งราษฎรอย่าง กว้างขวาง *บาน ส* ต้องเผชิญกับปฏิกิริยาในพวกทอรั ในการต่อสู้ เพื่อผลประโยชน์ของคนยากจน ในกรณีกฎหมายสงเคราะห์คนจน *บานส* ต้องขับเคี่ยวกับ *ลอร์ดบรูอัม* และ *ลอร์ดแอสทอป* พร้อมด้วย คำนึงธุรกิจพวกวิก และในกรณีที่ *บานส* มีความเห็นขัดแย้งกับ ความต้องการอันรุนแรงของพวกแรดดิคัล *บานส* ก็พบปฏิกิริยาใน หมู่คนพวกนั้น แต่ *บานส* เป็นบุคคลที่แยกความคิดเห็นแตกต่างกัน ออกจากความเกลียดชังเป็นส่วนตัวได้อย่างเด็ดขาด ในขณะที่มี ความเห็นแตกต่างกัน *บานส* ก็มีได้มองข้ามคุณค่าในประการอื่น ๆ ที่มีอยู่ในปฏิกิริยาของเขา และเมื่อโอกาสได้เปิดให้เขาที่จะกล่าวคำ ชมเชยปฏิกิริยา *บานส* ก็ได้ละเลยเสีย *วิลเลียม คอบเบท*^๑ เป็น แรดดิคัลคนหนึ่ง^๒ ที่เขียนหนังสือด้วยอารมณ์อันดุร้ายนัก *คอบเบท* ได้ตั้งตนเป็นศัตรูกับ *เดอะไทมส์* มาเป็นเวลายี่สิบปี เขาได้โจมตี *เดอะไทมส์* อย่างหันเหลัก และด้วยคารมอันแหลมเผ็ด และ *บานส* ก็ได้ตอบโต้เขาด้วยคารมอันแหลมเผ็ดปาน ๆ กัน แต่ด้วยชั้นเชิงอัน สว่างามกว่า การโรมรันระหว่างเขาทั้งสองเป็นการโรมรันเพื่อที่จะ เข้าครองประชาชาติ *คอบเบท* มีหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ *พับลีเครา จิสเทอ* เป็นอาวุธคู่มือ เช่นเดียวกับที่ *บรูอัม* มีหนังสือพิมพ์ *เพ็นนี แม็กกาซีน* เป็นอาวุธคู่มือของเขา และ *บรูอัม* ก็ได้นำตนเข้ามาแทรก

แข่งเป็นครั้งแรกในการต่อสู้เพื่อที่เขาจะได้มีอิทธิพลเหนือความเห็น
 ของประชาชน มาตราว่า *คอบเบท* ได้จบการต่อสู้ของเขาในเดือนมิถุน
 ายน ค.ศ. ๑๘๓๕ *บานส* ก็ได้เขียนบทนำแสดงการระแวกคู่ต่อสู้
 ของเขา เขาได้แสดงการระแวกลักษณะนิสัยและความปรีชาสามารถ
 พิเศษอันมีอยู่ในตัวคู่ต่อสู้ผู้คู่เคียดของเขา เขากล่าวถึง *วิลเลียม*
คอบเบท ว่า 'ในลักษณะบางอย่างเขาน่าจะเป็นชาวอังกฤษผู้มี
 ลักษณะพิเศษยิ่งกว่าผู้ใดในสมัยเดียวกับเขา' ก่อนหน้าที่ *คอบเบท*
 จะวายชนม์หกเดือน และชีวิตทางการเมืองของ *บรู๊คม* ได้สิ้นสุดลง
 แล้ว มีหลักฐานปรากฏว่า *บานส* สามารถเชิดชู *เดอะไทมส์* ขึ้นสู่
 สถานะอันสูงลิ่วแล้ว

เมื่อคณะรัฐบาลของเมลเบิน ได้พ้นจากตำแหน่งในเดือน
 พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๓๔ นั้น ทั้งพรรคการเมืองและเหตุการณ์
 ของบ้านเมือง กำลังอยู่ในความอลวน พระมหากษัตริย์ได้รับสั่งให้
 หา *ค्यूคแห่งเวลลิงตัน* เพื่อทรงปรึกษาในการจัดตั้งคณะรัฐบาล
 แต่ก็เป็นที่เข้าใจกันว่า การยึดมั่นในหลักการของทอริของท่าน
 ชูนางใหญ่ผู้นั้น ไม่อาจจะก่อให้เกิดความออมขอมในวงการเมือง
 ขึ้นได้ ส่วน *เซอร์รอบเบิต ฟีด* นั้น ปรากฏว่าเป็นผู้มีความคิดเห็น
 ละมุนละไมกว่า *ค्यूคแห่งเวลลิงตัน* จึงได้ถวายคำแนะนำแก่พระมหาก
 ษัตริย์ให้เรียกตัว *เซอร์รอบเบิตฟีด* มาจากกรุงโรม ซึ่งในระหว่าง
 นั้นท่านเซอร์กำลังไปทัศนศึกษาอยู่ เพื่อจะได้มาประกอบคณะรัฐบาล

ในระหว่างที่พระมหากษัตริย์ได้มีพระราชสาส์นไปถึง *ฟีด* และ
ฟีด กำลังจะเดินทางกลับประเทศอังกฤษนั้น มีเวลาว่างอยู่ระยะ
 หนึ่ง ทางฝ่ายการเมืองที่ได้รับมอบให้ประกอบคณะรัฐบาลจึงถือ
 โอกาสนี้เปิดการเจรจากับ *บานส* ทางวงการเมืองได้แต่งคนไปพบ

กับ *บานส* เพื่อจะฟังว่าหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* จะสนับสนุนรัฐบาลใหม่ ซึ่งจะประกอบขึ้นภายหลังที่พิลด์กลับมาถึงแล้วหรือไม่ *บานส* ได้เขียนเงื่อนไขที่เขาจะสนับสนุนรัฐบาล และเขาก็ทราบดีว่าเงื่อนไขที่เขาได้เขียนขึ้นนั้น ยากที่เวลลิงตันหรือทอรัคนใดคนหนึ่งที่รักต่อพรรคของเขาจะกลืนได้ลงคอ เงื่อนไขของเขามีว่า รัฐบาลใหม่จะต้องไม่เข้าไปแทรกแซงกับกฎหมายขยายสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าโดยทางใด ๆ รัฐบาลจะต้องรับรองบทบัญญัติปฏิรูปสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติไปแล้ว และรัฐบาลต้องไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายต่างประเทศที่กำลังใช้อยู่ เงื่อนไขข้อสุดท้ายที่ *บานส* ได้กำหนดขึ้นนั้นเนื่องมาจากความแคลงใจว่า เวลลิงตันอาจดำเนินการขัดขวางการเคลื่อนไหวทางประชาธิปไตยในยุโรป โดยใช้กำลังทหาร

ในระหว่างที่มีการเจรจากันอยู่นี้แหละ ที่ท่านอธิบดีศาลฎีกา *ลินคอล์น* ได้เปล่งวาจาออกมาว่า *บานส* เป็นผู้เรืองเดชในประเทศอังกฤษ หากวาจาของ *ลินคอล์น* เป็นความจริง, *บานส* ก็ไม่ประสงค์จะทอนอำนาจในตำแหน่งของเขาลงไป โดยที่เขาจำจะต้องแสดงความคิดเห็นของเขาต่อวิกฤตที่ดำเนินไปไม่เว้นแต่ละวัน เขาจึงได้ขอให้ทางฝ่ายรัฐบาลใหม่ตอบรับ หรือปฏิเสธเงื่อนไขของเขาโดยพลัน เขามีความร้อใจในการที่ *คยูค* ได้ถ่วงคำตอบไว้ และเมื่อเขาเร่งรัดเอาคำตอบ พวกที่ปรึกษาของ *คยูค* ก็พากันตื่นตาแตก ในที่สุด *บานส* ก็ได้รับคำตอบอย่างเป็นที่พอใจ เมื่อ *พีด* กลับถึงอังกฤษ ได้เป็นที่ตกลงกันในวงการเมืองที่จะประกอบรัฐบาลว่า การประกอบรัฐบาลนั้นจะใช้เกณฑ์อันกว้างขวางในการคัดเลือกบุคคลเข้าร่วมในคณะรัฐบาล และในคำแถลงการณ์ของ *พีด* ก็ปรากฏว่ารัฐบาลใหม่ได้ยอมรับเงื่อนไขของ *บานส*

มาตรว่ารัฐบาลใหม่จะมีอายุอยู่เพียงสี่เดือน แต่ระยะเวลาเพียงเท่านั้นก็ยาวพอสำหรับ พืด ที่จะเล็งเห็นค่าของการสนับสนุนที่เขาได้รับจาก *เดอะไทมส์* ในวันที่เขามอบคืนตำแหน่งนั่นเอง เขาได้เขียนจดหมายแสดงความขอบคุณไปยังบรรณาธิการ *เดอะไทมส์* มีข้อความบางตอนดังต่อไปนี้ :

“หากว่าข้าพเจ้ามิได้สำแดงความสำนึกคุณท่านเป็นการส่วนตัว ก็เนื่องด้วยข้าพเจ้ารู้สึกว่าการกระทำเช่นนั้นจะไม่ชอบด้วยคุณยุดิธรรมต่อลักษณะของการสนับสนุน ซึ่งได้ให้ต่อรัฐบาลของเรา โดยอาศัยพื้นฐานแห่งหลักการสาธารณะอันสูงส่ง และอันเป็นอิสระอย่างยิ่งโดยแท้

“ข้าพเจ้ากล่าวข้อความนี้ได้ด้วยความสัตย์จริงอันสมบูรณ์ ด้วยว่า ข้าพเจ้ากำลังกล่าวความซื่อนี้กับบุคคลผู้ซึ่งข้าพเจ้ามิได้รู้จักตัวเขาเลย ทั้งในระหว่างที่ข้าพเจ้าครองอำนาจอยู่ ท่านผู้นั้นก็ได้หลีกเลี่ยงอยู่เสมอจากการติดต่อกับข้าพเจ้า ไม่ว่าในทางใด ๆ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความสงสัยในมูลเหตุจูงใจที่ส่งเสริมให้เขากระทำเช่นนั้น”

ในจดหมายตอบรับจดหมายของ *เซอร์รอบเบิต พืด* ซึ่งส่งไปในนามบรรณาธิการนั้น *บานส* ได้เขียนว่า :

“จดหมายของท่านให้ความสำราญแก่ข้าพเจ้าเป็นอันมาก ข้าพเจ้าไม่ประหลาดใจเลยในข้อที่ท่านสุภาพบุรุษผู้ได้รับเกียรติจากความปรีชาสามารถอันพิเศษ และความละเมียดละไมแห่งคุณธรรมของเขา จะเล็งเห็นมูลเหตุแห่งการสนับสนุนที่หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้ให้แก่รัฐบาลในยามที่เหตุการณ์บ้านเมืองตกอยู่ในสถานะอันคับขัน แต่แม้ไม่ประหลาดใจก็ดี ข้าพเจ้าก็ไม่วายชื่นชม ในข้อ

ที่ท่านได้ถือเอาโอกาสอันเหมาะสมอันแรก ส่งความรู้สึกของท่าน มาในอาการที่แสดงให้เห็นทั้งน้ำใสใจจริงและความโอบอ้อมอารี การ รับรู้เช่นนี้เป็นการรับรู้อย่างเดียวกับที่นักหนังสือพิมพ์ผู้ปฏิบัติหน้าที่โดย อิศระจะพึงคาดหวังจากรัฐมนตรีคนใดคนหนึ่ง ในความคิดอันต่ำ ต้อยของข้าพเจ้า การถ้อยที่ปฏิบัติตอบแทนกันในอาการเช่นนี้ ย่อม เป็นเกียรติแก่รัฐบาลและแก่นักหนังสือพิมพ์ของประเทศนี้ เพราะมัน เป็นการแสดงให้เห็นว่า แต่ละฝ่ายได้ปฏิบัติภารกิจไปโดยอาศัยมูลเหตุ ซึ่งจะมีความโน้มเอียงไปในทางดีหรือชั่วก็ตาม อย่างน้อยที่สุด ก็ เป็นมูลเหตุที่เกิดจากความบริสุทธิ์ใจโดยแท้”

ด้วยมูลเหตุจูงใจ (Motive) ดังนี้แหละที่หนังสือพิมพ์ *เดอะ ไทมส์* ได้สนับสนุนฟิล และฟิลก็ได้ต้อนรับการสนับสนุนของ *เดอะ ไทมส์* ด้วยจิตใจดังกล่าวข้างต้น ทั้งท่านรัฐบุรุษและหนังสือพิมพ์ ได้พากันเดินล้ำหน้าสมัยของเธอ ซึ่งเป็นสมัยของการยึดถือความ เห็นอันคับแคบของพรรค ด้วยเหตุนี้เวลลิงตันและฟิลจึงได้ถูกติ เตียนว่า ไม่อาทรต่อจารีตอันสูงส่งของทอรี ส่วน *เดอะไทมส์* ก็ ถูกบริภาษว่าได้ทอดทิ้งหลักการอันศักดิ์สิทธิ์ของลัทธิวิก ผลที่ติด ตามมาก็คือ *เดอะไทมส์* ได้เสียสมาชิกไปเป็นจำนวนร้อย ๆ นอก จากนั้นยังมีการดำเนินการบอยคอตหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ตาม สถานที่ย่อยจนใจสาธารณะ แม้กระทั่งตามร้านอาหารระจอกงอก ง่อย และตามร้านกาแฟก็รวมอยู่ด้วย

ในสมัยของ *บานส* หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้มีบทบาท ในการวินิจฉัยปัญหาสำคัญ ๆ ในทางการเมืองเป็นอันมาก ไม่ว่า บทบาทของ *เดอะไทมส์* จะเป็นที่ชอบใจฝ่ายใด และไม่เป็นที่ชอบ ใจฝ่ายใดก็ตาม แต่ *เดอะไทมส์* ก็ได้ถูกนำเข้าสู่สมรภูมิทางการ

เมือง โดยบรรณาธิการผู้มีจิตใจมั่นคงต่อหลักการสาธารณะตลอดมาทราบกระทั่งฉากชีวิตของ *บานส* ได้ปิดลงเพียงในวัยห้าสิบห้าปี ศพของเขาได้ฝังไว้ ณ สุสานเคนแซด กรีน เซมมิเทอรี คำจารึกอันยาว ณ ที่ฝังศพของเขาเป็นเครื่องพิสูจน์ถึงวีรภาพทางจิตใจ ความสัจย์ซื่ออันมั่นคง และความรักชาติอันแท้จริงของเขา ได้พิสูจน์ถึงความคงแก่เรียนและความรู้ในเรื่อร่าอันไพศาลของระบบสังคมแห่งประเทศของเขา ได้พิสูจน์ถึงความกว้างขวางแห่งจิตใจของเขา และได้พิสูจน์ถึงคุณภาพทางสังคมของเขา อย่างไรก็ดี ในหน้าหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ของเขาเอง ได้ลงพิมพ์ข่าวมรณกรรมของเขา ในรูปคำประกาศธรรมดาสัมณรายหนึ่ง ภายใต้วลีเรื่องแผนก ‘มรณกรรม’ ด้วยถ้อยคำง่าย ๆ ดังนี้ ‘วันที่ ๗ เดือนนี้ที่บ้านของเขา ณ โขโฮสแคว, นาย *ทอมมัส บานส* อายุปีที่ห้าสิบหก’

การที่มิตรสหายแห่งสำนัก Printing House Square ผู้อยู่ข้างหลังได้ปฏิบัติต่อข่าวมรณกรรมของเขาอย่างเรียบง่ายนั้นย่อมจะสมปรารถนาของเขาที่ไม่ต้องการจะเปิดเผยตนเองในการทำงาน อันเป็นความพึงพอใจของเขามาจนตลอดชีวิต การดำรงตำแหน่งบรรณาธิการ *เดอะไทมส์* ของ *บานส* มิได้มีการประกาศเปิดเผย ณ ที่ใดเลย นอกจากในกรณีที่เป็นนิติกรรม ซึ่ง *บานส* ก็ไม่มีโอกาสจะคัดค้านได้แล้ว แม้ *บานส* จะพอใจทำงานในตำแหน่งบรรณาธิการอย่างเรียบง่าย โดยไม่ต้องการเปิดเผยตัวก็ดี แต่เขาก็เป็น ‘เทพแห่งฟ้าร้อง’ อย่างแท้จริง

เมื่อกล่าวถึงการวางตนเป็นอิสระ และความเฉียบแหลมในทางการเมืองของ *บานส* แล้ว ก็จะต้องไม่ลืมที่จะกล่าวถึงความไว

ในการตมกลิ่นข่าว (Nose for News) ของเขาไว้ด้วย อย่างไรก็ตามก็ดี คุณสมบัติดังกล่าวนี้เมื่อรวมกันเข้าแล้วก็ยังไม่เพียงพอที่จะได้ชื่อว่าเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่พิเศษ หรืออย่างน้อยเป็นบรรณาธิการผู้สามารถ คุณสมบัตินอกเหนือไปกว่านั้น และได้ส่งเสริมให้ *บานส* มีชื่อครั้งคราวอยู่ในประวัติการณ์หนังสือพิมพ์อังกฤษว่า เป็นบรรณาธิการผู้สามารถก็คือ การมีนัยน์ตาเพื่อจะดูว่าข่าวและบทวิจารณ์ที่ได้ตีพิมพ์ไปนั้นลงรอยกันดี หนังสือพิมพ์ทั้งฉบับมิใช่เป็นที่บรรจุเรื่องเบ็ดเตล็ดนานาชนิด หากแต่ประกอบด้วยเรื่องทั้งหมดเป็นเรื่องเดียวกัน พรั่งพร้อมด้วยอุปกรณ์ที่จอห์น วอลเทอที่ ๒ ได้มอบหมายให้แก่เขา, *บานส* ได้จัดให้ *เดอะไทมส์* เป็นองค์กรแห่งการแสดงความคิดเห็นโดยอาศัยข่าว หรือนัยหนึ่งข้อความจริงเป็นพื้นฐานด้วยประการฉะนี้ บรรดาข่าวจากต่างประเทศ, ข่าวการประชุมทางการเมืองที่สำคัญ ๆ, ข่าวในวงการค้า, จดหมายถึงบรรณาธิการจึงได้สอดประสานกันเป็นภาพแห่งชีวิตของชาติและของโลก และจากภาพแผ่นใหญ่นี้ มันได้ถูกแปลความหมายออกไป ในสมัยของ *บานส* นั้น สำนักของ *เดอะไทมส์* ได้มีโอกาสต้อนรับอคันตุกะผู้มีชื่อเสียง ทั้งชาวอังกฤษและชาวต่างประเทศ บนประตูด้านเหนือของสำนักงาน มีคำจารึกความขอบคุณของวงการธุรกิจและการเงินแห่งลอนดอน, ในการที่ *เดอะไทมส์* ได้เปิดโปงแผนการโกงระหว่างประเทศอันอุกอาจร้ายกาจ และการเปิดโปงนั้นได้ช่วยจัดอันตรายในวงการธุรกิจและการเงินเสียได้

เมื่อ *บานส* ได้จบความรุ่งโรจน์แห่งชีวิตบรรณาธิการของเขา ใน ค.ศ. ๑๘๔๑ นั้น ตีเลนได้เป็นผู้มาสืบทอดความรุ่งโรจน์จากเขา และยังสามารถสร้างความรุ่งโรจน์อันชัชวาลยิ่งไปกว่าเสียอีก แต่ก่อนที่

จะไปสู่สมัยของบรรณาธิการดีเดน เราควรจะได้ศึกษาภาวะของหนังสือพิมพ์อื่น ๆ ในสมัยของบานส พอเป็นเครื่องเปรียบเทียบกันตามสมควร ผู้เขียน The Press in England ได้บรรยายไว้ว่า ในขณะที่จอห์น วอลเทอที่ ๒ พร้อมด้วยบานสและชาวคณะมือเอกของเขา ได้สร้าง เดอะไทมส์ ให้เป็น 'เจ้าพ่อแห่งหนังสือพิมพ์' ขึ้นมานั้น พวกหนังสือพิมพ์คู่แข่งของเขาก็เชื่อว่าจะมีวันงอกคอกเขาทำคาปริบ ๆ อยู่เมื่อไร หนังสือพิมพ์ มอนิงครอนนิเคิล ได้เพียรแล้วเพียรเล่าที่จะติดตามไปยื่นเคียงไหล่กับ เดอะไทมส์ มอนิงครอนนิเคิล รวมนักเขียนมือเอกไว้ได้หลายคน เช่น แฮชลิต, แครคเคอเว และ ดิคเค็นส์ มีนักข่าวประจำในต่างประเทศเช่นเดียวกับ เดอะไทมส์ ใน ค.ศ. ๑๘๔๗ มอนิงครอนนิเคิล ได้จัดให้มีการสอบสวนความทุกข์ยากของสังคมในประเทศอังกฤษตามแนวของสมัยแท้ทีเดียว และได้รวบรวมผลของการสอบสวน เรียบเรียงเป็นชุดบทความให้ชื่อว่า 'แรงงานกับคนยากจน' มอนิงครอนนิเคิล เป็นหนังสือพิมพ์ที่รวมอยู่ในหนังสือพิมพ์อังกฤษชุดแรกที่ได้ทดลองการส่งข่าวโดยทางโทรเลข และในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๑๘๔๕ มอนิงครอนนิเคิล ก็ได้มีโอกาสตีพิมพ์ข่าวดังต่อไปนี้ 'ผู้ส่งข่าวประจำปารีสของเรา ได้ส่งข่าวโดยทางโทรเลขมายังสำนักงานของเรา ดังนี้ : พระราชินีแห่งสเปนได้เสด็จมาบิสดัมภ์ประชุมของรัฐบาลในวันที่ ๒๓ เดือนนี้ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในวันเดียวกันนั้น' แม้จะได้พากเพียรลงทุนลงแรงด้วยประการต่าง ๆ และแม้ว่า มอนิงครอนนิเคิล จะได้บรรณาธิการฝีมือเยี่ยม เช่น ออนแบล็ค มอนิงครอนนิเคิล ก็ยังไม่สามารถจะติดตามให้ทัน เดอะไทมส์ ครั้นเมื่อได้มีการยกเลิกภาษีหนังสือพิมพ์ อันเป็น

ผลให้มีหนังสือพิมพ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาแข่งขันกันอีก *มอนิงครอนนิเคิต* ก็ได้เลิกดัมไปในปี ค.ศ. ๑๘๖๒ อีกเจ็ดปีต่อมา *มอนิงเฮรัลด์* ก็ได้ติดตามไปอีกหนึ่งฉบับ ดังนั้นจึงคงเหลือหนังสือพิมพ์รุ่นเก่าอยู่เพียงสามฉบับ คือ *เดอะไทมส์*, *มอนิงแอดเวทไทเซอ* และ *มอนิงโพสต์* จาก ค.ศ. ๑๘๕๐ เป็นต้นมา หนังสือพิมพ์ *มอนิงโพสต์* ซึ่งตกอยู่ในครอบครองของตระกูลบอร์วิก (ภายหลังได้เป็นลอร์ดเกลเดนเนสส์) ได้คลี่คลายไปเป็นหนังสือพิมพ์ *คอนเซอเวตีฟ* เป็นองค์กรของพวกชนชั้นสูง และชนชั้นผู้ดี ดังนั้น *มอนิงโพสต์* จึงมิได้เป็นคู่แข่งของ *เดอะไทมส์* ซึ่งมีนโยบายไปคนละทาง และเป็นหนังสือพิมพ์ที่แพร่หลายไปในหมู่ชนทุกชั้น สำหรับกรณีของหนังสือพิมพ์ *มอนิงแอดเวทไทเซอ* ก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน ด้วยเหตุฉะนี้ *เดอะไทมส์* จึงไม่มีคู่แข่งที่สำคัญ จนกระทั่ง *เดลีเทเลกราฟ* และ *เดลินิวส์* ได้อุบัติขึ้นมา

ก่อนจะกล่าวถึงหนังสือพิมพ์รายวันสองฉบับที่เกิดขึ้นนั้น ควรขอความเข้าใจกันเสียก่อนว่า ขอย่าได้เข้าใจว่า หนังสือพิมพ์รายวันทั้งห้าฉบับดังออกนามข้างต้น อันได้แก่ *เดอะไทมส์*, *มอนิงครอนนิเคิต*, *เฮรัลด์*, *โพสต์* และ *แอดเวทไทเซอ* เป็นผู้ผูกขาดครอบงำการหนังสือพิมพ์อังกฤษของกึ่งศตวรรษที่สิบเก้าไว้ทั้งหมด ตรงกันข้าม ในสมัยที่กล่าวนี้ ได้เป็นสมัยที่มีการก่อตั้งหนังสือพิมพ์กันขึ้นมาเป็นอันมาก ไม่เพียงแต่จำนวนหนังสือพิมพ์เท่านั้นซึ่งเป็นที่น่าสังเกต แต่ลักษณะทำที่อันพิเศษของหนังสือพิมพ์เหล่านั้นก็เป็นที่น่าสังเกตด้วย ด้วยเหตุนี้ ในตอนต้นศตวรรษ เราจึงได้พบเรื่องปัญหาสังคมในหนังสือพิมพ์ *วิกตี โปลิททิแคด เรจจิสเตรอ* ซึ่ง *วิลเลียม คอบเบท* ได้เขียนเพื่อให้เป็นที่พึงพอใจแก่ชนชั้นคนงาน

หนังสือพิมพ์ เพนนี่ เพเพอส์ *ฟอร์เดอะพีเพิล* ของเฮนรี ฮีเชริงตัน และ *พัลแมนีส กาเดียน* ที่ได้ผู้อ่านที่เป็นพวกคนงานเช่นเดียวกัน ส่วน *รอบเบิตโอเวน*^๓ โซซลิสต์เรื่องนาม ก็ได้ประกาศคำสอนของสังคมนิยมใหม่ในหนังสือพิมพ์ *นิวมอแรลเวลด* ของเขา สำหรับหนังสือพิมพ์ *วิกส์เฮ็กแชนไมเนอ* นั้น เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความสำคัญยิ่งไปกว่าหนังสือพิมพ์อื่น ๆ ในประเภทเดียวกัน และนับว่าเป็นการแสดงความเพียรพยายามที่หนักหน่วงอย่างยิ่งรายหนึ่งของศตวรรษนั้น ผู้จัดทำยุคแรกคือสองพี่น้อง ลีและจอห์น ฮันท์ คำขวัญของฮันท์คือการปฏิรูปรัฐสภา, ปฏิรูปกฎหมายอาญา, ปฏิรูปกองทัพ กล่าวสั้น ๆ คือปฏิรูปทุกสิ่งทุกอย่างที่ไม่อาจต่อต้านการวิพากษ์อันเผด็จรอนของลี ฮันท์ได้ สองพี่น้องได้เขียนเล่นงานพวกผู้มีอำนาจอย่างเจ็บปวดนัก เขาได้แจ้งแก่ *ดยุค* แห่งยอก ท่าน *ดยุค* จะต้องเสียสละความชั่วร้ายของท่าน เพื่อเกียรติยศของทหารของประเทศ หรือมิฉะนั้นก็จะต้องเสียสละเกียรติยศของทหารเพื่อความชั่วร้ายของท่าน และเขาได้ทูลพระเจ้ายอร์จที่ ๓ ว่า ทายาทของพระองค์เป็นผู้มีโอกาสดีที่สุดที่จะได้รับความนิยมนจากพสกนิกร มันก็เป็นทีที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ไม่เร็วก็ช้า การใช้ภาษาอย่างเกรี้ยวกราดของสองพี่น้องนี้ ได้ส่งเขาทั้งสองเข้าไปอยู่ในคุก ซึ่งดูเหมือนว่าภายในคุกนั้นเขามีโอกาสน้อยเต็มทีที่จะได้เรื่องสำหรับวิพากษ์วิจารณ์เพื่อการปฏิรูปคุกต่อไปอีก ดูเป็นการยากที่เขาจะกล่าวโทษว่าเขาได้รับการปฏิบัติจากคุกอย่างทารุณ เพราะมีข้อเขียนที่แสดงว่า ขณะต้องขังอยู่ในคุกนั้น ลี ฮันท์ไม่เพียงแต่จะมีห้องสมุด หากยังมี *พีธานอโตว* แต่การเมืองมิใช่เป็นเรื่องทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ *เฮ็กแชนไมเนอ* ชาวคณะหนังสือพิมพ์นี้ ประกอบด้วยจอห์น สจ๊วต

มิด" (นักปรัชญาและนักเศรษฐศาสตร์ งานเขียนชิ้นสำคัญของเขา
ยังมีการพิมพ์อยู่จนถึงปัจจุบันนี้) และ*แฮชลิท* นักวิพากษ์นาฏกรรม
ลือชื่อนาม ระดับทางวรรณกรรมของ *เอ็กแซมไมเนอ* อยู่ในระดับสูง
จนอาจเป็นที่ถกเถียงกันว่า แผนกวรรณกรรมของ *เอ็กแซมไมเนอ*
นั้น คือความคิดเด่นอันแท้จริงของหนังสือพิมพ์ฉบับนี้

ความสัจย์ซื่อ และความเที่ยงตรงอันไม่เป็นที่สงสัยของ
ฮันทสองพี่น้อง นั้นเปรียบเทียบกับกันได้กับของ *รินทูด* ผู้เป็นบรรณา
ธิการของหนังสือพิมพ์ *สเป็กเทเทอ* มาเป็นเวลาสามสิบปี หนังสือ
พิมพ์รายสัปดาห์ฉบับนี้ได้มีอายุยืนยาวมาจนถึงทุกวันนี้ *รินทูด* เป็น
ผู้สนับสนุนการปฏิรูปอย่างสุดจิตสุดใจเช่นเดียวกับ *ฮันท* หนังสือ
พิมพ์ *ซันเคไทมส์* ซึ่งมีอายุแก่กว่า *สเป็กเทเทอ* หกปี ก็ได้มีอายุ
ยืนยาวมาจนถึงปัจจุบันเช่นกัน ส่วน *สแตนด์ฮาด* (ตั้งแต่เมื่อ ค.ศ.
๑๘๒๗) และ *โกลบ* (ค.ศ.๑๘๐๓) ได้เลิกล้มไปในระหว่าง
สงครามโลกครั้งที่หนึ่ง

ระยะสำคัญในประวัติการณ์ของหนังสือพิมพ์อังกฤษ ได้
เริ่มในรอบสี่สิบของศตวรรษที่สิบเก้า ใน ค.ศ.๑๘๔๑ *มาคเดมมัน*
ได้ตั้งหนังสือพิมพ์ *พันท*. ใน ค.ศ.๑๘๔๒ *ฮิลลิสเทรทิด ลอนดอน*
นิวส์ ได้คลอดตามมา และ *นิวส์ ออฟ เดอะ เวิลด์* กับ *อีโคโน*
มิสท ก็ได้ตามมาอีกใน ค.ศ.ถัดไป หนังสือพิมพ์ทั้งหมดนี้ได้ดำรง
ยั้งยืนมาจนถึงบัดนี้ ความคิดในเรื่องออกหนังสือพิมพ์ภาพ
(Illustrated papers) และในการพิมพ์ภาพประกอบในหนังสือพิมพ์
(Newspaper illustrations) นั้นได้เคยมีมาแล้วก่อนหน้านี้นี้ แต่การ
พิมพ์ภาพที่เป็นภาพเหตุการณ์ประจำสัปดาห์ นับว่าเป็นของใหม่
และการเสนองานเช่นนี้คือลักษณะของ *ฮิลลิสเทรทิด ลอนดอน*

นิวส มีความคิดใหม่ ๆ น้อยรายในทางหนังสือพิมพ์ที่ได้ประสบ
ความสำเร็จอย่างรวดเร็วยิ่งไปกว่าที่ *ฮิลลีสเทรทิต ลอนดอน นิวส*
ได้ประสบในเรื่องนี้ และผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ ก็คือ *เฮอเบิต*
อิงแกรม ซึ่งได้เริ่มชีวิตมาจากเด็กเดินหนังสือ ระหว่างปีแรก
หนังสือพิมพ์ข่าวภาพของอิงแกรมจำหน่ายได้กว่าหนึ่งล้านฉบับ
ในปีถัดมาเพิ่มเป็นสองเท่า และได้ขึ้นถึงจำนวนสามล้านฉบับ ใน
ค.ศ. ๑๙๔๘ จากหนังสือพิมพ์ข่าวภาพฉบับนี้ เราได้เห็นการเริ่ม
ต้นของจำนวนหนังสือพิมพ์อันสูงลิ่ว เป็นการเคลื่อนไหวที่จะเป็น
บทบาทสำคัญในวงการหนังสือพิมพ์อังกฤษในกาลต่อมา

ใน ค.ศ. ๑๙๓๕ ในประเทศอังกฤษมีหนังสือพิมพ์ทั้งสิ้น
๓๙๗ ฉบับ เฉพาะในลอนดอนมี ๗๑ ฉบับ ตัวเลขดังกล่าวนี้
ย่อมเป็นการเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นความคึกคักของหนังสือพิมพ์
ในสมัยนั้น เกี่ยวกับภาษีหนังสือพิมพ์นั้น เราได้ทราบแล้วว่าได้
ถีบขึ้นไปถึงฉบับละสี่เพนนี หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับต้องเสียภาษีถึง
สามอย่าง คือภาษีแสตมป์ ซึ่งเป็นภาษีที่เรียกเก็บแก่หนังสือพิมพ์
โดยตรง และยังมีภาษีค่าแจ้งความ และภาษีกระดาษอีก
ด้วย ใน ค.ศ. ๑๙๒๙ *เดอะไทมส์* ต้องเสียภาษีแสตมป์ ๔๘,๕๑๖
ปอนด์, เสียภาษีค่าแจ้งความ ๑๖,๒๖๘ ปอนด์ เสียภาษีกระดาษ
๓,๓๕๑ ปอนด์ รวมค่าภาษีทั้งสิ้นในปีเดียว ๖๘,๑๓๖ ปอนด์
ความไม่เป็นธรรมในสังคมที่ได้ก่อรูปขึ้นมาจากภาษีชนิดนี้เป็นผลให้
ราคาหนังสือพิมพ์ขึ้นไปถึงฉบับละเจ็ดเพนนี การต่อสู้คัดค้านภาษี
อันไม่เป็นธรรมนี้ได้กระทำกันมาอย่างยืดยื้อ กว่ารัฐสภาจะยอม
ปลงใจลด 'ภาษีความรู้' ลงมาเหลือหนึ่งเพนนีใน ค.ศ. ๑๙๓๖
ต่อจากนั้นมาอีกสิบเจ็ดปี จึงได้ยกเลิกภาษีค่าแจ้งความ ในวันที่

๑๕ มิถุนายน ค.ศ.๑๘๕๕ ภาชนะหนังสือพิมพ์อันเป็นโชครวนที่ขึ้น
 สนิมเซตอะก็หักไป ส่วนภาชนะกระดาษนั้นได้หมดลมหายใจไปในหกปี
 ต่อมา เป็นอันว่าเครื่องพันธนาการหนังสือพิมพ์อันสุดท้ายที่ได้นำ
 มาใช้แก่หนังสือพิมพ์ใน ค.ศ.๑๗๑๒ ได้ถูกทำลายลงแล้วในวิถี
 ของกาลเวลาอันยืดยาวที่ผู้รักอิสรภาพทั้งหลายได้พากเพียรต่อสู้เพื่อ
 ได้มาซึ่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์อันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับเสรีภาพ
 ของประชาชนนั้น ในที่สุด บ้อมของปฏิกิริยาทั้งสามอันเป็นเครื่อง
 ขัดขวางความเคลื่อนไหวในทางก้าวหน้าของประชาชนก็ได้ถูกยึดไว้
 ได้หมดตามลำดับดังนี้ การตรวจข่าวหนังสือพิมพ์ใน ค.ศ.๑๖๙๒,
 ข้อห้ามรายงานข่าวการประชุมรัฐสภาใน ค.ศ.๑๗๗๒ และภาชนะ
 หนังสือพิมพ์ใน ค.ศ.๑๘๕๕ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การเรียกร้อง
 เสรีภาพอันเป็นการเรียกร้องที่ขอบธรรมของหนังสือพิมพ์อังกฤษนั้น
 ได้บรรลุความสำเร็จอย่างครบครันใน ค.ศ.๑๘๕๕ อันเป็นปีที่
 จะอยู่ในความทรงจำของวงการหนังสือพิมพ์อังกฤษตลอดไป

ไม่มีความชั่วร้าย แม้กอบปรักด้วยเคหานุภาพใด ๆ จะยืนยง
 คงทนต่อการเรียกร้องอันชอบธรรมและเหนียวแน่นของประชาชน
 ไปได้

เมื่อได้มีการลดภาชนะหนังสือพิมพ์ลงมาเหลือหนึ่งเพ็นนี่นั้น
 หนังสือพิมพ์เกือบทั้งหมดได้ลดราคา จากเจ็ดเพ็นนี่ลงมาเป็นห้า
 เพ็นนี่ ส่วนที่หนังสือพิมพ์ได้มาจากการลดภาชนะหนังสือพิมพ์นั้นก็ได้นำ
 ไปใช้จ่ายในการปรับปรุงสมรรถภาพและขยายกิจการหนังสือ
 พิมพ์ออกไป การลดภาชนะหนังสือพิมพ์ ได้ทำให้พวกหนังสือพิมพ์
 รุ่นเก่ารู้สึกตะครันตะครออยู่ว่าจะได้พบคู่แข่งใหม่ ๆ โผล่หน้าขึ้นมา
 ความกังวลของหนังสือพิมพ์รุ่นเก่าข้อนี้ ยังไม่ได้เผชิญกับปรากฏ

การณ์อันหนักใจอะไร จนกระทั่งสิบปีล่วงไปแล้ว พวกเขาจึงได้พบ
 คู่ปรับที่น่ากลัวอย่างแท้จริง ผู้มาใหม่คือหนังสือพิมพ์ *เดลินิวส์* ซึ่ง
 ได้ถือกำเนิดในวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ.๑๙๔๖ นั้น ไม่มีหนังสือ
 พิมพ์อังกฤษฉบับใดจะไข่รอดฝีมือในทางเขียนได้เต็มปากเต็มคำ
 ยิ่งไปกว่าหนังสือพิมพ์ที่เป็นปากเสียงใหม่ของลัทธิเสรีนิยมฉบับนี้
 เพราะวารณาธิการของหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ คือ *ชาลส ดิกเคนส*
 ผู้เป็นนักประพันธ์เรื่องนามในประวัติวรรณคดีอังกฤษ ในเวลานั้น
ดิกเคนส เป็นนักหนังสือพิมพ์และนักข่าวมือเก่า และจอห์น แบ็คค
 บรรณาธิการ *มอนิงครอนนิเคิล* ได้ยกย่องว่าเป็นนักขวเลขมือเยี่ยม
 ไม่มีตัวจับในบรรดานักขวเลขที่เขาได้พบมา

อย่างไรก็ดีเมื่อดิกเคนสมานั่งทำงานในสำนัก *เดลินิวส์* นั้น
 เขาก็มิได้เป็นทั้งนักข่าวหรือนักขวเลข หากเป็นผู้ที่ได้ตรากฎของ
 การทำหนังสือพิมพ์ขึ้นไว้ ซึ่งมีจุดหมายเช่นเดียวกับที่ *วอลเทอท์*
 ๑ ได้ตราไว้สำหรับหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ดิกเคนสได้เขียนไว้ใน
 บทความเบิกโรงของหนังสือพิมพ์ว่า ‘หลักการของ *เดลินิวส์* คือ
 หลักความก้าวหน้า และการปรับปรุงหลักการศึกษา หลักเสรีภาพ
 ส่วนบุคคล และเสรีภาพในการนับถือศาสนา และหลักสิทธิอันเท่า
 เทียมกันตามกฎหมาย--มิใช่กรณีกิจของเราที่จะขยายความแตก
 รัวให้กว้างออกไป-ระหว่างลูกจ้างและนายจ้าง แต่เราใคร่จะถือ
 เป็นความพากเพียรของเราที่จะแสดงการถ้อยที่พึงพากันทั้งสอง
 ฝ่าย’ กล่าวโดยสรุปก็คือ *เดลินิวส์* ได้ประกาศความเชิดชูหลัก
 การเสรีนิยมลงไว้อย่างชัดแจ้ง อันเป็นหลักการที่ก้าวหน้าของ
 สมัยนั้น และหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นก็ไต่ยึดถือหลักการดังกล่าวนี้
 อย่างมั่นคงแน่นแฟ้นจนถึงที่สุด แต่ในส่วน *ดิกเคนส* เองนั้น เขามีได้

ยืนอยู่กับหลักการนั้นตลอดไป เพราะว่าเขาไม่มีอารมณ์อันแน่วแน่พอที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับงานประจำวันของบรรณาธิการได้ ดังนั้นเมื่อเขาเซ็น *เคลนิวส* ออกไปได้เพียงสิบเจ็ดฉบับ เขาก็ลาออกจากตำแหน่งบรรณาธิการ และหนังสือพิมพ์ของเขาที่น่าจะล้มหายตายจากตามเขาไป หากว่าไม่ได้บุคคลผู้มีสติปัญญาเป็นรองกว่าเขามากมาช่วยกู้ชีวิตไว้ เช่น *คิสต์, ฟอสเตอ* (ผู้เขียนประวัติติกเคนส) และ *อี.โคร*.

บัดนี้ การต่อสู้อย่างถึงพริกถึงขิงก็ได้เริ่มขึ้นระหว่างนักร้องใหม่กับนักร้องเก่า พวกนักร้องเก่าออกจะเอาเปรียบนักร้องใหม่อยู่สักหน่อย คือรวมหัวกันสกัดกันมิให้นักร้องใหม่ล่วงล้ำถิ่นเข้ามา *เดอะไทมส, มอนิงครอนนิเคิล* และ *มอนิงโพสต์* ได้ร่วมกันจัดตั้งบริการพิเศษในการส่งข่าวระหว่างยุโรปขึ้น *มอนิงเฮรัลด์* ไม่ได้เข้าร่วมในบริการนี้ ครั้นเมื่อ *เคลนิวส* ได้ดำริตั้งบริการเช่นเดียวกัน โดยจะตั้งเอา *มอนิงเฮรัลด์* มาร่วมด้วย นักร้องเก่าทั้งสามก็มาตั้งเอา *มอนิงเฮรัลด์* ไปเข้าอยู่ในบริการของตนเสีย ทั้งนี้ก็มีความมุ่งหมายอยู่เพียงข้อเดียว คือจะให้ *เคลนิวส* ต้องเสียค่าใช้จ่ายในบริการข่าวอย่างสูงเท่านั้น ในเมื่อต้องถูกปล่อยไว้โดดเดี่ยว ทั้งที่ได้ถูกกันท่าต่าง ๆ นานาเช่นนี้ และทั้งที่ความพยายามของ *เคลนิวส* ที่จะขายหนังสือพิมพ์ของเขาในราคาฉบับละสองเฟื้องนี้ครึ่งหรือสามเฟื้องนี้ไม่อาจลุล่วงไปได้ก็ดี แต่ภายในระยะเวลาไม่ยาวนาน *เคลนิวส* ก็ประสบความสำเร็จในการดำรงฐานะของตน ใน ค.ศ. ๑๘๕๔ *เคลนิวส* ได้อยู่ในอันดับสามของหนังสือพิมพ์รายวันในลอนดอนทั้งหมด จำนวนจำหน่ายในขณะนั้น ๕,๓๐๐ ฉบับ *มอนิงแอดเวอไทเซอ* อยู่ในอันดับสอง ๖,๖๐๐ ฉบับ *เดอะไทมส*

ซึ่งอยู่ในอันดับหนึ่ง นำหน้าไปไกลลิบในจำนวน ๕๕,๐๐๐ ฉบับ ส่วนนักเลงเก่าอื่น ๆ ต้องตามหลัง *เดลินิวส์* ตามลำดับดังนี้ *มอ นิงเฮรัลด์* จำหน่ายได้ไม่เกิน ๓,๕๐๐ ฉบับ *มอ นิงโพสต์* ของ พวกท่านผู้ที่มีสกุล ๓,๐๐๐ ฉบับ และ *มอ นิงครอนนิเคิล* ที่กำลัง อยู่ในอาการร่อแร่ ๒,๕๐๐ ฉบับ ●

ที่มา : ตอนที่ ๕ พิมพ์ครั้งแรก *ปิยมิตรวันจันทร์* (รายสัปดาห์)
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๗ จันทร์ที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๐

๑ หมายถึง William Cobbett (ค.ศ.๑๗๖๓-๑๘๓๕) นักเขียนชาวอังกฤษในฐานะนักปฏิรูปหัวรุนแรง (radical reformer) งานเขียนเรื่อง Rural Rides ของเขาเสนอภาวะแร้นแค้นของชนบทในอังกฤษยุคหลังสงครามโบเลียน -นก.

๒ หมายถึง Robert Owen (ค.ศ.๑๗๗๑-๑๘๕๘) นักสังคมนิยมและนักปฏิรูปสังคม ผู้เชื่อมั่นในลัทธิสหกรณ์ และได้ นำเสนอแนวคิดนี้ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ.๑๗๙๙ ในชุมชนที่เรียกว่า New Lanark ในสกอตแลนด์ รวมทั้งต่อสู้ให้มีกฎหมายที่เจ้าของกิจการต้องรับผิดชอบต่อผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม กฎหมายคุ้มครองผู้ใช้แรงงานเพื่อการปฏิรูปสังคมของอังกฤษ หรือที่ เรียกว่า Factory Act จึงถูกประกาศใช้อย่างเป็นทางการเมื่อ ค.ศ.๑๘๑๙ ซึ่งขณะนั้นคือปี พ.ศ.๒๓๖๒ ที่สยามประเทศยัง อยู่ในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชสมัยปลายรัชกาลที่ ๒ -นก.

๓ หมายถึง John Stuart Mill (ค.ศ.๑๘๐๖-๑๘๗๓) นักปรัชญาและนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ เจ้าสำนัก 'ประโยชน์นิยม' (Utilitarianism) ที่เน้นถึงคุณค่าของเสรีภาพแห่งปัจเจก ความเรียงอันลือชื่อของเขาเรื่อง On Liberty (๑๘๕๙) เป็นการ เสนอแนวคิดเศรษฐศาสตร์-การเมืองแบบเสรีนิยม นอกจากนี้เขายังมีผลงานสำคัญอื่น ๆ อย่างเช่น A System of Logic (๑๘๔๓) The Principle of Political Economy (๑๘๔๘) และ Utilitarianism (๑๘๖๑) -นก.

๔ การเรียกร้องเสรีภาพของหนังสือพิมพ์อังกฤษบรรลุผล ใน ค.ศ.๑๘๕๕ ตรงกับ พ.ศ.๒๓๙๘ ของสยามประเทศที่ เวลานั้นอยู่ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่ง

เพิ่งขึ้นครองราชย์ผ่านมาได้ ๔ ปี ตามเวลาในประวัติศาสตร์ไทย
รัชกาลที่ ๔ ขึ้นครองราชย์เมื่อ พ.ศ.๒๓๙๔ -บก.

หนังสือพิมพ์ที่นับว่าเป็นบุตรในอุทร ซึ่งอิสรภาพจากภาษี หนังสือพิมพ์ได้คลอดออกมานั้น หาใช่ *เดลินิวส์* ไม่ หากเป็น *เดลีเทเลกราฟ แอนด์ คูรีเออ* ซึ่งได้คลอดออกมาภายหลังที่ภาษี หนังสือพิมพ์หนึ่งเฟื้องนี้ได้ถูกยกเลิกไปหนึ่งปีเศษพอดี คอบเคน (ค.ศ. ๑๘๐๔-๑๘๖๕ ราชบุรุษอังกฤษและนักเศรษฐศาสตร์ผู้เรียกร้อง การค้าเสรี) ได้กล่าวไว้ว่า ตราบใดที่ยังมีการเก็บภาษีหนังสือพิมพ์ แม้เพียงหนึ่งเฟื้องอยู่ ย่อมจะไม่มีหนังสือพิมพ์รายวันสำหรับชนชั้น กลางและชนชั้นคนงาน อุปสรรคอันนี้ได้ล้มราบลงใน ค.ศ.๑๘๕๕ เฉพาะอย่างยิ่ง ภายหลังที่ *เดลีเทเลกราฟ* ได้มีชีวิตมาได้สืบสถาปนา และได้ลดราคาหนังสือพิมพ์จากสองเฟื้องลงมาเหลือเพียงหนึ่ง เฟื้องนี้ (ในขณะที่หนังสือพิมพ์อื่น ๆ ขายราคาสี่เฟื้องนี้) แท้จริงการที่ *เดลีเทเลกราฟ* เสนอราคาหนังสือพิมพ์สองเฟื้องนี้นั้นก็เป็นราคาที่ ต่ำมาก และเป็นภาระเสี่ยงภัยอย่างยิ่งอยู่แล้ว การลดราคาลงมาอีก จนเหลือเพียงหนึ่งเฟื้องนี้ จึงต้องนับว่าเป็นการปฏิวัติอันใหญ่หลวง ของศตวรรษนั้น ซึ่งไม่มีพฤติการณ์รายใดเสมอเหมือน จนกระทั่ง *แอลฟรีด ฮามสเวท* ได้โผล่ขึ้นมาในวงการหนังสือพิมพ์ เช่นเดียวกับที่ประเทศอังกฤษมีความภูมิใจที่มีหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* การ บังเกิดของ *เดลีเทเลกราฟ* ก็ทำให้ประเทศอังกฤษมีความภาคภูมิใจ ในอีกประการหนึ่งคือในประการที่ได้มีหนังสือพิมพ์ราคาหนึ่งเฟื้องนี้ ผู้ให้กำเนิดหนังสือพิมพ์ราคาหนึ่งเฟื้องนี้ก็คือ *โจเซฟ โมซิส ลีวี* ซึ่ง ได้เข้าครอบครอง *เดลีเทเลกราฟ* ในเดือนกันยายน ค.ศ.๑๘๕๕ อันเป็นเวลาหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นกำลังจะล้มละลาย หนังสือพิมพ์

หนึ่งเฟื้องนี้ของลี้วามีได้ประสงค์จะทำตัวให้มีราคาถูกเหมือนราคาของหนังสือพิมพ์ ทั้งมิได้ประสงค์จะเป็นหนังสือพิมพ์จำพวกกระจอกงอกงอยแต่อย่างใดเลย การจัดรูปหนังสือพิมพ์อันประกอบด้วยคอลัมน์ยาวหกคอลัมน์, การรายงานข่าวจากรายงานของนักข่าวของหนังสือพิมพ์เอง หน้าแจ้งความและบทความของ *เคลีเทเดกราฟ* ก็มีได้แตกต่างไปจากหนังสือพิมพ์ราคาสี่เฟื้องนี้ (เมื่อยกเลิกภาษีหนังสือพิมพ์หนึ่งเฟื้องนี้แล้ว) ยิ่งกว่านั้น *เคลีเทเดกราฟ* ยังมักจะเหนือกว่าหนังสือพิมพ์ราคาสี่เฟื้องนี้ในควมมีชีวิตชีวาและความเข้มแข็งไม่ว่าในประการใด ๆ *เคลีเทเดกราฟ* มิได้ก่อความผิดหวังให้แก่ผู้อ่านเลย ทั้งนี้ย่อมเห็นได้จากข้อความจริงที่ว่า ภายในระยะเพียงครึ่งปี *เคลีเทเดกราฟ* ได้ผู้อ่านเป็นจำนวนสูงถึง ๒๗,๐๐๐ *โมซิส ลีวี่* ผู้เจ้าของได้ทำหน้าที่ประคบประหมม *เคลีเทเดกราฟ* อยู่ได้ไม่นานนัก ภารกิจอันนี้ก็ผ่านไปสู่บุตรชายของเขา ซึ่งมีความสามารถยิ่งกว่าบิดา อย่างไรก็ดี ทายาทของลี้วามีได้เรียกตัวเขาว่า *ลี้วี่ที่ ๒* แต่เรียกว่า *เฮ็ดเวิต ลอชัน* และต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นขุนนางชั้น (Peerage) ในนาม *ลอร์ด เบนนัม* ภายใต้การอำนวยการอันเป็นเวลานานของ *ลอชัน เคลีเทเดกราฟ* ได้เป็นองค์กรหรือปากเสียงอันเป็นที่โปรดปรานของคนอังกฤษชั้นกลาง ซึ่งเห็นว่าหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* แพงเกินไป และขลังเกินไปสำหรับพวกเขา ส่วนหนังสือพิมพ์ *เดลินิวส์* ก็ออกจะรุดหน้ามากเกินไป *เคลีเทเดกราฟ* วางตนเป็นเสรีนิยมอยู่จนถึงรอบปีที่เจ็ดสิบของศตวรรษที่สิบเก้า จึงได้เปลี่ยนแนวไปทางฝ่ายขวา มีบุคคลสองสามคนที่สมควรออกนามไว้ คือ *เลอชาจ* นักวิพากษ์นาฏกรรมเอก, *เคลมมันท์ สกอต* และ *ออกัส ทัตซาลา* กษัตริย์ที่มีได้สวมมงกุฏของ

พลีตศตริท บุคคลเหล่านี้ได้เป็นผู้เชิดชู *เคล็เทเลกราฟ* ขึ้นสู่ฐานะของหนังสือพิมพ์ชั้นนำฉบับหนึ่งของอังกฤษและของโลก

ในหนังสือพิมพ์ฉบับแรก *เคล็เทเลกราฟ* ก็ได้แสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ได้ถือเอาการรายงานข่าวทางโทรเลขเป็นสำคัญกว่าทางใด ๆ และการรายงานข่าวในรูปนี้ ซึ่งในขั้นต้นได้กระทำกันเป็นส่วนน้อย ต่อมาก็ได้ขยายตัวเป็นลำดับขั้นขึ้นในวงการหนังสือพิมพ์อังกฤษ โดยเฉพาะภายหลัง ค.ศ. ๑๘๕๑ เมื่อ *พอล จูเลีย ทรอยเตอ* ซึ่งได้ตั้งสำนักสื่อข่าวขึ้นที่เอ็กส-ลาซาเพล (เยอรมนี) ใน ค.ศ. ๑๘๕๐ ได้ละจากเอ็กส-ลาซาเพล และ บรัสเซลส์ (เบลเยียม) มาประจำอยู่ในลอนดอน โดยปกติพวกหนังสือพิมพ์เข้ารุ่นเก่า ซึ่งพรั่งพร้อมด้วยนักข่าวต่างประเทศของตนเอง ออกจะหยิ่งเกินไปที่จะมาสนใจกับสำนักสื่อข่าวเช่น *ทรอยเตอ* อย่างไรก็ดี ความรวดเร็วและความเป็นที่น่าเชื่อถือในบริการของ *ทรอยเตอ* ได้บรรลุถึงขนาดที่ทำให้แม้แต่หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ก็ต้องยอมรับรู้คุณค่า และยอมเข้าเป็นสมาชิก *ทรอยเตอ* ได้ขยายกิจการของเขาไปถึงอเมริกาเหนือ ได้จัดการวางสายโทรเลขที่สำคัญที่สุดบางสาย และได้คลุมโลกไว้ด้วยตาข่ายของนักข่าว

บัดนี้เราจะกลับมาศึกษาเรื่องราวของ *เดอะไทมส์* และ *ดีเอน* ผู้มารับหน้าที่สืบต่อจาก *บานส* ต่อไป *ดีเอน* นั้นนอกจากจะได้รับความยกย่องว่าเป็นบรรณาธิการผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดของ *เดอะไทมส์* แล้ว ยังได้รับความยกย่องว่าเป็นบรรณาธิการผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดของวงการหนังสือพิมพ์อังกฤษทั้งหมดด้วย ในปัจจุบันนี้ชาวหนังสือพิมพ์คุ้นกันแต่ชื่อที่ว่า บรรณาธิการนั้นคือผู้เขียนบทนำหรือบทความที่สำคัญของหนังสือพิมพ์ แต่บรรณาธิการชั้นยอดเยี่ยม

ของหนังสือพิมพ์อังกฤษผู้นี้มีได้เป็นเช่นนั้น คีเลนเขียนหนังสือน้อย แต่เขาเป็นผู้ทำหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับ หนังสือพิมพ์ทุกหน้าตั้งแต่หน้าแรกจนหน้าสุดท้าย จะต้องได้รับการตรวจตราและความเห็นชอบจากเขา เขาทำหน้าที่เหมือนตะแกรงมहीมา ซึ่งเรื่องที่บรรดาชาวคณะของเขาได้เขียนขึ้นจะต้องผ่านไปทางตะแกรงนั้นก่อนจะไปปรากฏเป็นตัวพิมพ์ และเขาจะยอมให้เรื่องนั้นผ่านไปก็ต่อเมื่อมันเป็นเรื่องที่เขาพอใจ ทั้งเป็นรูปแบบที่เขาเห็นชอบ กล่าวคือต้องเป็นที่พอใจเขาทั้งเนื้อเรื่องและทั้งวิธีเขียน การตรวจแก้ไขของคีเลนเป็นไปอย่างเข้มงวด ถึงกระนั้นก็ดี บรรดาเจ้าของเรื่องที่ถูกละก็ก็ต้องยอมรับว่าข้อแก้ไขเหล่านั้นมาจากฝีมือชั้นเลิศด้วยประโยชน์ประโยชน์เดียว หรือด้วยการแก้ไขข้อเน้นเพียงแห่งเดียว คีเลนสามารถหยั่งรู้ได้ว่าจะพลิกบทความที่จัดซีดขนิคให้เป็นบทความที่มีความสำคัญในแง่ของการหนังสือพิมพ์ได้ นอกจากนั้นตัวเขาเองยังได้ทำหน้าที่เป็นนักข่าวชั้นนำของ *เดอะไทมส์* โดยใช้ความรู้จักมักคุ้นในวงสังคมต่าง ๆ อย่างกว้างขวางของเขาให้เป็นประโยชน์แก่อุดมการณ์ของหนังสือพิมพ์ พวกรัฐมนตรี, พวกทูต และพวกเจ้านายใหญ่โต ต้องการผูกมิตรกับเขาด้วย ท่านเหล่านั้นทราบดีว่าบทความในหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* นั้น ได้รับการศึกษาพิจารณาจากทั่วโลกประหนึ่งว่าเป็นเสียงอันแท้จริงของถนนดาวนิง (หมายถึงรัฐบาลอังกฤษ) ไม่ว่าจะเป็นที่ไหนในซอกมุมใดของโลก ซึ่งมีเรื่องการเมืองเข้าไปพัวพันอยู่ด้วยแล้ว ที่นั่นก็จะขาดหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* เสียมิได้ และ *เดอะไทมส์* ก็คือคีเลน ซึ่ง *ดร.เวซ* แห่ง *เดอะไทมส์* ได้เขียนถึงวิถีทำงานของเขาไว้ว่า “หนังสือพิมพ์ที่ออกมาทุกเช้า นั้น เป็นแต่เพียงที่รวบรวมข่าวขึ้นเล็กชิ้นน้อยจากทุกภาคพื้น

ของโลก เป็นแต่เพียงที่รวบรวมความเห็นนานาชนิด และเป็นแต่เพียงที่รวบรวมบทความที่มีคุณค่า มากบ้างน้อยบ้าง แต่ผู้ที่ทำหน้าที่รายงานข่าวประจำวันแก่สาธารณชนนั้นคือ *มร.ดีเลน*, การแปลความหมายของข่าวออกมานั้น ก็ได้แปลออกมาด้วยความเห็นของ *มร.ดีเลน* และการดำเนินของหนังสือพิมพ์นั้น ก็ได้ดำเนินไปตามหลักการ และความมุ่งหมายของ *มร.ดีเลน*”

ในการดำเนินนโยบายดังกล่าวนี้ *ดีเลน*ก็ได้สืบทอดจารีตดั้งเดิมของ *เดอะไทมส์* ด้วยความถี่ถ้วนชนิดที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน กล่าวคือได้มอบความสำคัญชั้นหัวกระเด็นในการทำหนังสือพิมพ์แก่ชาวคณะของเขา และได้รวบรวมผู้ร่วมมือจากภายนอกโดยถือเอาคุณวุฒิในงานด้านหนังสือพิมพ์ของเขาเหล่านั้น และมีโช้โดยการพิจารณาถึงความมีชื่อเสียงของบุคคลเหล่านั้นหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* สมัครงานที่ให้นำเอาสิ่งที่ดีที่สุดออกมาจากชาวคณะของเขาเอง ยิ่งกว่าที่จะให้หน้ากระดาษของเขาเป็นสนามแสดงฝีมือของท่านักเขียนที่มีชื่อเสียง ด้วยเหตุนี้ ในบางคาบ *มอริงครอนนิเคิล* และ *มอริงโพสต์* จึงมีนักเขียนที่มีชื่อเด่น ๆ มากกว่า *เดอะไทมส์* มีผู้บันทึกไว้ว่า ‘นักเขียนที่เขียนให้ *เดอะไทมส์* ได้เขียนเพื่อ *เดอะไทมส์* เท่านั้น และผู้เขียนก็ฝากชื่อเสียงของเขาไว้กับ *เดอะไทมส์*’ สิ่งที่ดีว่าเป็นความสำคัญอย่างอุกฤษฏ์นั้น คือ *เดอะไทมส์* ด้านหลักการเช่นนี้ จึงปรากฏว่าผู้เขียนเรื่องให้แก่ *เดอะไทมส์* ไม่เปิดเผยตัว มือที่เขียนนั้นเป็นมือของนายเอ็กซ์ (x) หรือนายวาย (y) แต่เสียงนั้นเป็นเสียงของ *เดอะไทมส์* แม้กระทั่งในปัจจุบันนี้เมื่อหลักการไม่เปิดเผยตัวผู้เขียน อันเป็นหลักการดั้งเดิมของหนังสือพิมพ์อังกฤษ จะค่อย ๆ ถูกเพิกถอนไป โดยหันมาใช้การตีพิมพ์

บทความที่ลงนามผู้เขียนก็ดี แต่สำหรับ *เดอะไทมส์* ก็ยังคงยึดหลักการเดิมอันนี้อย่างเหนียวแน่นตลอดมา

ในรอบยี่สิบห้าปีที่สองและที่สามของศตวรรษที่สิบเก้า จัดว่าเป็นยุคทองของ *เดอะไทมส์* บทบาทอันรุ่งโรจน์ที่สุดของ *เดอะไทมส์* น่าจะได้แก่บทบาทในระหว่างสงครามไครเมีย (สงครามที่แหลมไครเมียในตะวันตกเฉียงใต้ของรัสเซีย ค.ศ. ๑๘๕๕ ถึง ๑๘๕๖ ระหว่างรัสเซียกับพันธมิตรตุรกี, อังกฤษ และฝรั่งเศส) *เดอะไทมส์* ได้จัดให้มีนักข่าวสงครามขึ้น อันนับว่าเป็นประติษฐกรรมชิ้นใหม่ในวงการหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้ส่ง *วิลเลียม เฮาเวิร์ธเชล* ไปประจำ ณ แหลมไครเมียเป็นนักข่าวสงครามคนแรก ซึ่งในกาลต่อมาในวงการหนังสือพิมพ์ก็ได้เจริญรอยตาม จนเป็นที่รู้จักกันทั่วไป ก้าวใหม่ของ *เดอะไทมส์* ก้าวนี้ได้พิสูจน์ความสำเร็จอันมโหฬารทั้งแก่เกียรติภูมิและความแพร่หลายของ *เดอะไทมส์* ซึ่งกระโจนจากจำนวน ๕๐,๐๐๐ ฉบับ ไปสู่จำนวน ๗๐,๐๐๐ ฉบับ ความสามารถและความอุทิศสาหะในการปฏิบัติหน้าที่ของ *เชล* นั้น เหลือต้นความคาดหมาย การเขียนข่าวครั้งและทำคอถัมภ์ มิใช่เป็นกรณีพิเศษสำหรับเขา ทั้งข่าวที่เขาเขียนส่งมาก็เป็นที่สนใจได้ในความถูกต้องแม่นยำ รายงานข่าวของ *เชล* นั้น มีข้อวิพากษ์วิจารณ์การอำนวยความสะดวกประกอบมาด้วยเสมอ เป็นข้อวิพากษ์วิจารณ์ชนิดที่ไม่มีนายพลคนใดในสมัยสงครามโลกครั้งที่หนึ่งจะทนฟังได้ ในสมัยนั้น *ลอร์ด แร็กแลน* และคณะของเขาก็ได้ประท้วงข้อวิพากษ์วิจารณ์ของ *เชล* แต่เมื่อ *เดอะไทมส์* มีประชามติหนุนหลังอยู่ *เดอะไทมส์* ก็มีอำนาจอันแข็งแกร่งเกินที่อำนาจจากทางอื่นจะข่มขู่ได้ จากหนังสือชีวประวัติ *ฟลอเรนซ์*

ในดิงเกด เราได้ทราบว่ เธอต้องการกล่าวถึงท่านสุภาพบุรุษของ *เดอะไทมส์* ก็เพียงเพื่อจะทำลายความยุ่งยากของระบบราชการ ซึ่งเป็นเครื่องขัดขวางที่เธอจะปฏิรูปโรงพยาบาล ณ สครูทารี (ในแอลบาเนีย) และเรายังได้ทราบว่า *เดอะไทมส์* ได้แสดงบทบาท ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นบทบาทที่บรรดาหนังสือพิมพ์ได้ปฏิบัติกันอยู่เนือง ๆ บทบาทดังกล่าวก็คือการทำหน้าที่รวบรวมเงิน ซึ่งมีผู้บริจาคเพื่อการกุศล ระหว่างสงครามไครเมีย *เดอะไทมส์* รวบรวมเงินเพื่อสงเคราะห์ผู้บาดเจ็บได้เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ ปอนด์

ด้วยเหตุที่ดีเด่นเป็นบุรุษรัตน์ของหนังสือพิมพ์อังกฤษ จึงสมควรที่เราจะศึกษาพฤติกรรมของ *เดอะไทมส์* ในสมัยของเขา ให้ละเอียดอีกสักหน่อย จอห์น แครคคัสต์ ดีเด่น เป็นบุตรของผู้จัดการ *เดอะไทมส์* เขาได้รับตั้งเป็นบรรณาธิการเมื่อมีอายุเพียงยี่สิบสามปี ภายหลังจากที่ได้จบงานในออฟฟิศมาได้สิบเดือน แม้จะอยู่ในวัยเยาว์ แต่ในเวลาไม่นาน บุรุษรัตน์แห่งโลกหนังสือพิมพ์ผู้นี้ ก็สามารถทำงานล้าหน้า *ยานส์* ผู้เรื่องนามไปได้ เขาไม่เหมือนกับ *ยานส์* ที่ชอบเก็บตัวและทำงานอย่างเงียบ ๆ ดีเด่นมีคุณสมบัติอันยอดเยี่ยมในการติดต่อสมาคมกับผู้คนได้กว้างขวาง เขาชอบออกไปรับประทานอาหารนอกบ้าน และไม่ว่าเขาจะเผลอเข้าไปในที่ใด ใคร ๆ ก็เต็มใจต้อนรับเขาทั้งนั้น ในขณะที่ท่านสุภาพสตรีผู้ดีชั้นสูง ก็เอาเป็นธุระในการแจ้งข่าวราชสำนักและข่าวในวงสมาคมชั้นสูงแก่เขานั้น พวกรัฐบุรุษของพรรคการเมืองทั้งสองฝ่าย ก็ได้พบปะปรึกษาหารือปัญหาการเมืองกับเขาเป็นครั้งคราว นับตั้งแต่รัฐบุรุษในรุ่นของท่านแอบเบอตัน มาถึงรุ่นของ แกลดสโตน และ คิสเวลล์ จนถึงรุ่นของ ซอลสเบรี ได้ติดต่อสังสรรค์กับดีเด่นทั้งนั้น

เขาเหมือนกับบานส์ในชื่อที่วิจิตรนิพนธ์พรคการเมืองต่าง ๆ โดยถือเอา
การดำเนินการของพรคการเมืองเป็นเกณฑ์ และเพราะเหตุฉะนั้น
เขาจึงถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ที่ไม่อยู่กับร่องกับรอย เช่นเดียวกับที่
บานส์ได้ถูกกล่าวหาอย่างไม่เป็นธรรมมาแล้ว เรื่องราวที่เกี่ยวกับ
ความสามารถในการคมกลืนข่าวนั้น ดูจะเป็นที่รู้จักกันดียิ่ง
กว่าความอุตสาหะในการปฏิบัติหน้าที่ของเขา ซึ่งเขามียุ่อยู่มากมาย
เขาครองตำแหน่งบรรณาธิการสืบต่อกับบานส์ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๔๑
จนถึง ค.ศ. ๑๙๗๗ รวมเวลาสามสิบหกปี เขาถึงแก่กรรมด้วย
ความกะปดกกะเปลี้ยจากงานกรที่ได้ตรากตรำมาเป็นเวลานานใน
ค.ศ. ๑๙๗๙ เมื่ออายุได้หกสิบปี

Stutterheim ได้เขียนไว้ว่า เมื่อจอห์น วอลเทอที่ ๓ ได้
ขึ้นสู่อบัลลังก์ เดอะไทมส์ สืบต่อจากจอห์น วอลเทอที่ ๒ ใน ค.ศ.
๑๙๔๗ นั้น เขาก็ได้พบบิตมาคของเขายืนอยู่เคียงข้างเขาแล้ว
สมัยของดีเลนเต็มไปด้วยเหตุการณ์สาธารณะ อันเป็นเรื่องตื่นเต้น
เกรียวกราว ซึ่งย่อมก่อให้เกิดปฏิกิริยาแก่พัฒนาการของหนังสือ
พิมพ์โดยทั่วไป และเฉพาะอย่างยิ่งแก่พัฒนาการของ เดอะไทมส์
เป็นต้นว่า ได้มีการเลิกเก็บภาษีหนังสือพิมพ์อย่างสิ้นเชิงใน ค.ศ.
๑๙๕๕ และภาษีกระดาษก็ได้เลิกตามไปใน ค.ศ. ๑๙๖๑ การเลิก
เก็บภาษีที่เป็นการยับยั้งความเติบโตของการหนังสือพิมพ์ ได้เปิด
ช่องทางให้แก่การกำเนิดของหนังสือพิมพ์ราคาถูกที่จะชักจูงจำนวน
ผู้อ่านให้ทวีขึ้น ราคาของ เดอะไทมส์ ได้ลดลงจากเจ็ดเพนนีเหลือ
ห้าเพนนี ใน ค.ศ. ๑๙๓๖ เหลือสี่เพนนีใน ค.ศ. ๑๙๕๕ และเหลือ
สามเพนนีใน ค.ศ. ๑๙๖๑ แม้ว่าจำนวนจำหน่ายจะไม่เพิ่มขึ้นได้
ส่วนสักกับราคาที่ลดลงก็ตาม แต่ในระหว่างสงครามไครเมียได้ขึ้น

ไปถึง ๗๐,๐๐๐ ฉบับ และก็ไม่เคยตกลงมาต่ำกว่า ๕๐,๐๐๐ ฉบับ ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนสูงของสมัยนั้น ใน ค.ศ.๑๘๕๑ *ลอร์ดจอห์น รัสเซล* ได้กล่าวถึง *เดอะไทมส์* ว่า คราใดก็ตามเมื่อ *เดอะไทมส์* ได้อ่านคำพิพากษาประหารชีวิตแก่คนรัฐบาลใดแล้ว จุดจบแห่งชีวิตของรัฐบาลนั้นก็จะต้องตามมาโดยเร็ว ลี่ปีต่อมา ท่านรัฐบุรุษผู้เดียวกันนี้ ก็ได้ทราบจากรายงานเรื่องหนังสือพิมพ์ของ *เอ็ดเวิร์ด เฮลลิส* ว่า '*เดอะไทมส์* ได้กลายเป็นผู้ทรงอำนาจอย่างไพศาล และได้ใช้อำนาจนั้นอย่างลึทธิซาด ก็เนื่องมาแต่การดำเนินงานของ *เดอะไทมส์* ด้วยความสามารถอันเลิศ' ใน ค.ศ.๑๘๗๑ *เดอะไทมส์* ได้รับขนานนามว่า 'กษัตริย์แห่งหนังสือพิมพ์' และ *คีเลน* ก็ได้รับการกล่าวขวัญว่าเป็นผู้ 'ครอบครองจักรวรรดิซึ่งแผ่ขยายออกไปพร้อมกันกับการแผ่ขยายเขตแดนของอารยธรรม'

บางที่จักรพรรดิองค์นี้จะได้ประสบชัยชนะในสงครามโครเมียอย่างสมบูรณ์ยิ่งกว่าที่พวกพันธมิตรได้ประสบเสียอีก ในเบื้องต้นก็คือ *คีเลน* ได้มีโอกาสพิมพ์อัลติเมตัม หรือคำขาดของรัฐบาลอังกฤษและรัฐบาลฝรั่งเศสที่มีถึงพระเจ้าซาร์ ในเวลาที่คำขาดนั้นยังไม่ถึงพระหัตถ์พระเจ้าซาร์เป็นทางการ แต่พระองค์ได้อ่านคำขาดนั้นในหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ก็แน่ละรัฐบาลอังกฤษได้ถือเรื่องนี้เป็นความลับ แต่ *คีเลน* ลงความเห็นว่า การล่วงรู้ความลับข้อนี้ 'ย่อมเป็นประโยชน์แก่ประชาชนและแก่ยุโรป' เมื่อลงพิมพ์ข่าวเรื่องนี้แล้ว *คีเลน* ก็ไปยังที่ประชุมของสภาขุนนาง เพื่อที่จะได้ฟังเรื่องที่ตัวเองถูกประณามในสภาขุนนางอย่างย่อเย็บ เขาเพียงที่จะสถาปนาสันติภาพกับรัสเซีย แต่ก็ได้เตรียมพร้อมเพื่อการสงครามด้วยความไม่ไว้ใจหลุยส์ นโปเลียน เขาจึงจัดส่งนักข่าวไปสอบสวน

ถึงสถานะของกองทัพบกและราชนาวีของฝรั่งเศส เมื่อทราบว่าการกำลังทหารของอังกฤษยังย่อหย่อนอยู่มาก เขาจึงได้เร่งเร้าอยู่ไม่ขาด ให้รัฐบาลปรับปรุงส่งเสริมกำลังทหารให้ขึ้นสู่ระดับอันมีประสิทธิภาพ ครั้นถึงเวลาที่ตระหนักกันว่า สงครามเป็นสิ่งที่ไม่หลีกเลี่ยงไม่ได้แล้ว เขาก็ได้คิดวางแผนการอย่างละเอียดลออในอันที่จะให้ประชาชนได้ทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ ซึ่งเขาแน่ใจว่าประชาชนต้องการ แล้วเขาก็จัดส่งนักข่าวผู้มีฝีมือไปยังจุดต่าง ๆ ที่เขาคาดว่าจะให้รายละเอียดของเหตุการณ์แก่หนังสือพิมพ์ของเขาได้

มีนักข่าวอยู่สามนาย ที่ชื่อเสียงของเขาจะก้องกังวานในเวลาไม่กี่ปีข้างหน้า คนหนึ่งคือ *ทอมมัส เชนารี* ชายหนุ่มผู้มาจากมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด พร้อมด้วยความรู้เกี่ยวกับประเทศตุรกีเต็มอยู่ในหัว *ดีเลน* จึงได้ส่งนายนักข่าวหนุ่มผู้นี้ไปยังกรุงคอนสแตนติโนเปิล และอีกสามสิบปีข้างหน้าก็พ่อหนุ่มน้อยคนนั้นแหละที่ได้รับการคัดเลือกให้ขึ้นครองตำแหน่งบรรณาธิการสืบต่อจาก *ดีเลน* ผู้ชรา ส่วนนักข่าวที่จะไปประจำอยู่ในกองทัพตุรกี ภายใต้การบังคับบัญชาของโอมาร์ปาดา *ดีเลน* เลือก *ลอเรนซ* *ฮอลลิฟันท์* ความเบรื่องปราดในทางผจญภัย ประกอบกับสัมฤทธิผลของ *ฮอลลิฟันท์* ได้ชักนำพฤติกรรมของเขาไปปรากฏอยู่ในนิยายของ แอนาโทล ฟรานซ์ ทางกองทัพด้านตะวันออกนั้น *ดีเลน* ได้เลือกวิลเลียม เฮาเว็ค รัสเซิล นักข่าวในคณะนักข่าวรัฐสภา ซึ่งได้เคยรายงานข่าวเรื่องข่าวยากหามากแวงจากไอร์แลนด์ที่บ้านเกิดของเขาอย่างน่าชมเชย

ข่าวจากโครเมียของรัสเซิลนั้นได้รับนับถือเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ ในตอนแรก ๆ ผู้อ่านไม่ชอบข่าวที่รัสเซิลเขียนส่งมา

เพราะข่าวเหล่านั้นได้เปิดโปงความผิดข้อฉกรรจ์ในการตระเตรียมการสงครามและการอำนวยความสะดวกสงคราม หนังสือพิมพ์ก็พลอยเดือดร้อนไปกับผู้เขียนเนื่องด้วยความเดือดดาลของผู้อ่าน ต่อมาเมื่อชาวอังกฤษได้ทราบถึงความทุกข์ทรมานของทหารที่ไปราชการสงครามเป็นอย่างดีแล้ว คำติเตียนที่ในชั้นต้นได้พุ่งไปที่หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ก็ค่อย ๆ หายไป และไปรวมอยู่ยั้งที่ซึ่งสมควรจะต้องรับคำติเตียนเช่นนั้น ใน ค.ศ. ๑๙๕๔ ดีเลนได้ออกไปดูงานที่กองบัญชาการสงครามด้วยตนเอง และเขาได้ช่วยรัสเซียปลดปล่อยประชาชนชาติ และพวกผู้ปกครองประเทศอย่างไม่ละลด ด้วยประการฉะนี้ *ฟลอเรนซ์ ในดิงเกล* จึงได้ค้นพบว่ามีงานมากมายปานใดที่จะต้องทำ ณ สครูทาร์ หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้ส่ง เจ.ซี.แมคคอนัลดไปยังสมรภูมิ เพื่อปฏิบัติงานสงเคราะห์ด้วยจำนวนเงินที่ *เดอะไทมส์* รวบรวมได้ หลังจากนั้น *ลอร์ดซิกนิ กะคอลลิน ฮอสบอน* นักเขียนประจำของ *เดอะไทมส์* ก็ได้ออกไปอีกผู้หนึ่ง และเมื่อมีสในดิงเกลไปถึงที่นั่น พวกทหารที่บาดเจ็บและอดอยากก็ได้รับคำรับรองว่า พวกเขาทั้งหมดมิได้ถูกลืม

ในสมัยของดีเลนนั้น มีอยู่หลายครั้งที่เดียวที่ *เดอะไทมส์* ได้มีโอกาสเสนอเหตุการณ์สำคัญในต่างประเทศก่อนที่รัฐบาลอังกฤษจะทราบข่าวนั้น และได้ตีพิมพ์ข่าวของรัฐบาลก่อนหน้าที่รัฐบาลจะเปิดเผยข่าวนั้นออกมา ในสงครามระหว่างฝรั่งเศสกับรัสเซีย (ค.ศ. ๑๘๗๐-๗๑) และในระหว่างที่นครปารีสถูกล้อมนั้น ดีเลนได้ใช้วิธีใหม่ในการพิมพ์หนังสือพิมพ์ และที่ประสบผลสำเร็จเนื่องด้วยความไม่ไว้วางใจของดีเลนที่มีต่อกองโปลเลียนที่ ๓ ดีเลนจึงไม่เพียงแต่จะสนับสนุนเยอรมนีเท่านั้น หากยังได้พยากรณ์ว่า

เยอรมนีจะมีชัยในสงครามครั้งนั้น คำพยากรณ์ข้อนี้นับว่าเป็นคำพยากรณ์ที่แหลมสำหรับในเวลานั้น ซึ่งคนทั้งหลายเข้าใจกันว่ากำลังกองทัพของฝรั่งเศส เป็นกำลังที่พร้อมสรรพ แม้จนกระทั่งกระดุมสนับแข้งเม็ดสุดท้าย อันเป็นความเข้าใจที่เกือบจะตรงกันข้ามกับความเป็นจริง เมื่อปารีสต้องตกอยู่ในวงล้อมอันแข็งแกร่งของเยอรมันตุจวงเหล็กนั้น ก็เกิดมีปัญหาคือ จะทำอย่างไรดี จึงจะจัดการส่งหนังสือพิมพ์เข้าไปในนครนั้นได้ แผนการอันหนึ่งในจำนวนหลายแผนมีดังนี้ คือ จัดการถ่ายภาพหนังสือสองหน้าลงบนกระดาษที่บางมาก และมีขนาดเพียงเท่าดวงตราไปรษณีย์ แล้วจัดการให้นักพิราบนำภาพแผ่นน้อยนี้บินจากบอดเข้าไปในนครปารีส และใช้โคมิวนิสทชยายภาพนั้นให้ใหญ่ขึ้น แล้วก็จัดการถ่ายทอดข้อความจากภาพนั้น นำออกเผยแพร่ต่อไป

รัสเซียซึ่งประจำอยู่ในกองทัพของมกุฎราชกุมารแห่งปรัสเซีย ยังคงอยู่ในปารีสภายหลังการยอมจำนนของปารีสแล้ว และได้รายงานข่าวการปฏิบัติของพวกคอมมูน (การปฏิบัติของราษฎรฝรั่งเศสที่เรียกว่า Commune หรือ Paris Commune) มีสองครั้ง

คือใน ค.ศ. ๑๗๙๒ และ ๑๘๗๑) เนื่องด้วยการปฏิบัติงานของรัสเซียในระหว่างสงครามกลางเมืองในอเมริกา ท่านประธานาธิบดีลินคอล์นได้กล่าวถึง *เดอะไทมส์* ว่าเป็น 'สิ่งที่มีอำนาจมากที่สุดในโลก บางทีจะมีชื่อยกเว้นก็แต่แม่น้ำมิสซิสซิปปี' (แม่น้ำใหญ่ที่สุดในอเมริกาเหนือ ไหลผ่านสหรัฐอเมริกาลงสู่อ่าวเม็กซิโก ยาว ๒,๕๐๐ ไมล์

เครื่องมือนับสุดท้ายของอำนาจอันนี้ คือ บทนำของหนังสือ

พิมพ์ ซึ่งดีเดนได้ปรับปรุงจนมีความสมบูรณ์เต็มที่ ในสมัยของ บานส เขายังคงเขียนบทนำของหนังสือพิมพ์ตามทำนองที่ใช้กันมา แต่เดิม คือสั้นบ้างยาวบ้างสุดแต่จะต้องการ มีขนาดแตกต่างกัน ตั้งแต่สองสามบรรทัดจนถึงสองสามคอลัมน์ มาถึงดีเดน เขาได้ กำหนดขนาดและจำนวนบทนำไว้ให้เป็นระเบียบเดียวกัน เขา กำหนดว่าในฉบับหนึ่งจะมีบทนำสี่ชิ้น และตัวเขาเองก็ได้ใช้ความ อุตสาหะอย่างเต็มที่เกี่ยวกับการเขียนบทความเหล่านั้น แม้จะเป็น ที่ทราบกันว่าเขามีใครจะได้เขียนหนังสือด้วยตนเอง แต่เมื่อคำนวณ คุแล้ว เขาก็เป็นผู้รับผิดชอบในบทความมากกว่า ๔๐,๐๐๐ ชิ้น ที่ตีพิมพ์ใน *เดอะไทมส์* นักเขียนที่ร่วมเขียนบทนำในสมัยของเขา มีเช่น เฮนรี รัฟ, รอบเบิร์ต โด (ลอร์ดเชอบรูค) ทอมมัส มอชลี, ราว เดล พามเมอ (ลอร์ดเชลบอน) และลีโอนาด คอทนี (ลอร์ดคอทนี) และข้อเขียนของท่านนักเขียนเหล่านี้ได้รับการแก้ไขขัดบแต่งจากท่าน บรรณาธิการดีเดนอย่างเต็มที่อีกชั้นหนึ่ง ครั้งหนึ่งท่านบรรณาธิการ ได้ปราศรัยกับผู้ช่วยของเขาว่า “บอบโล (ลอร์ดเชอบรูค) ได้เขียน บทความเกี่ยวกับไบรท์ (นักพูดและรัฐบุรุษอังกฤษ) ซึ่งทำให้ฉัน ขนหัวลุก และฉันต้องแก้บทความอันนั้นเสียจนแทบจะจำไม่ได้” ไม่ ควรเป็นข้อน่าประหลาดใจที่ความเห็นของ *เดอะไทมส์* ภายใต้การ ควบคุมของดีเดนนั้น ก็คือความเห็นของดีเดนนั่นเอง และเมื่อเขา วายชนม์ไปแล้ว หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้เขียนถึงเขาว่า “ไม่มี นักเขียนคนใด จะได้เคยโต้แย้งคุณค่าแห่งข้อวิพากษ์ของเขา หรือ จะไม่ยอมเห็นด้วยกับเขาอย่างจริงใจในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงและ ตัดทอนที่เขาได้กระทำไป”

แม้ว่าดีเดนจะหมกมุ่นในเรื่องการเมือง แต่เขาก็มิได้ละเลย

กิจการสาธารณะในด้านอื่น ๆ ภายใต้อิทธิพลของเขา บทความ
แผนกการค้าของ *เดอะไทมส์* ได้แสดงบทบาทที่สำคัญยิ่งขึ้น *เดอะ
ไทมส์* ได้พิมพ์บทความประณามความคลั่งคลั่งของผู้คนในการเก็ง
กำไรจากการซื้อขายหุ้นของกิจการรถไฟใน ค.ศ. ๑๙๔๕-๔๖
อย่างแข็งขัน ทั้งที่ *เดอะไทมส์* ได้รับคำโฆษณาจากกิจการรถไฟ
สัปดาห์ละ ๔,๐๐๐ ถึง ๕,๐๐๐ ปอนด์ *เดอะไทมส์* ได้จัดให้มีการ
การสอบสวนเรื่องการกรณกรรมของชาวไอริชและชาวอังกฤษโดย
คณะผู้เชี่ยวชาญ ในส่วนแผนกศิลปะและวรรณคดี ดิเลนก็ได้ให้
ความสนใจเป็นอย่างดี เช่นการวิจารณ์หนังสือ, การดนตรี, การ
ละคร และศิลปะ ข้อที่แสดงให้เห็นว่าดิเลนได้เอาใจใส่ในเรื่องต่าง ๆ
อย่างรอบด้านก็คือ แม้ในระหว่างที่เขาออกไปต่างประเทศ เขาก็
ยังเขียนจดหมายมาแสดงความยินดีกับผู้ช่วยของเขาที่ทำงานได้
ผลดีในข่าวมาตกรรม

เมื่อจอห์น วอลเทอที่ ๑ ได้เข้าสวมตำแหน่งเจ้าของใหญ่
สืบต่อจากบิดาของเขาใน ค.ศ. ๑๙๔๗ นั้น *วอลเทอ* ก็ได้ดำเนิน
งานทางด้านกรพิมพ์และธุรกิจอื่น ๆ ให้ก้าวหน้าขนานไปกับความ
ก้าวหน้าของงานทางด้านบรรณาธิการที่ดิเลนได้นำไปในวันที่ ๒๑
มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๖๑ หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้นำการขยาย
หน้ากระดาษออกไปเป็นยี่สิบสี่หน้า ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ค.ศ.
๑๙๖๓ *เดอะไทมส์* ได้เสนอข่าวเสกสมรสของปรินซ์ และปรินเซส
ออฟเวลอย่างหรูหรา และขายหนังสือพิมพ์ได้ ๑๑๒,๐๐๐ ฉบับ
ใน ค.ศ. ๑๙๖๖ ได้มีการปรับปรุงกิจการพิมพ์ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น
หนึ่ง โดยการประดิษฐ์เครื่องพิมพ์ *วอลเทอ* พิมพ์ได้ชั่วโมงละ
๑๐,๐๐๐ หรือ ๑๒,๐๐๐ ฉบับ เครื่องพิมพ์แบบวอลเทอนี้ได้

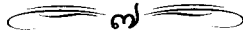
ใช้มาจนถึง ค.ศ.๑๘๘๕ ใน ค.ศ.๑๘๗๗ ได้มีการเปลี่ยนแปลง
 อย่างไม่หยุดยั้งเป็นครั้งแรกในการเรียงพิมพ์ คือเลิกใช้วิธีการเรียง
 พิมพ์แบบเก่า คือการเรียงด้วยมือทีละตัว

แม้ดีเอนผู้ชราได้ออกจากเวทีไปเมื่อ ค.ศ.๑๘๗๗ เซนรี
 ผู้เป็นนักข่าวหนุ่มในสมัยสงครามไครเมีย และเป็นผู้คงแก่เรียน ได้
 รับตำแหน่งบรรณาธิการสืบทอดจากท่านบรรณาธิการผู้ยิ่งใหญ่ที่สุด
 ของ *เดอะไทมส์* และของประเทศอังกฤษ เซนรีมีคุณลักษณะ
 แตกต่างจากดีเอนเกือบจะเท่ากับที่ดีเอนแตกต่างจากบานส งาน
 บางส่วนที่เป็นงานชิ้นเยี่ยมที่สุดของเซนรี คือการรายงานข่าว
 พิเศษจากต่างประเทศ เหตุฉะนี้เขาจึงเป็นผู้เหมาะสมที่ส่งเสริมให้
 เซนรี เดอ บโรวิทซ์ เข้ามาคว่ำชื่อเสียงในวงการหนังสือพิมพ์ไว้ได้
 ก่อนที่บโรวิทซ์จะได้รับแต่งตั้งเป็นนักข่าวประจำปารีส เขาได้เป็น
 ผู้ช่วยอยู่ในสำนักงานส่งข่าวที่ปารีส ในระหว่างนั้นเขาได้แสดง
 ความสามารถอันน่าอัศจรรย์ ในความทรงจำของเขาให้ปรากฏแก่
 ดีเอน จนดีเอนเกิดความตรึงใจในตัวเขา ในโอกาสที่บโรวิทซ์กับ
 ดีเอนไปฟังสุนทรพจน์ของธิเอ (Thiers : นักประวัติศาสตร์และรัฐ
 บุรุษฝรั่งเศส) เมื่อฟังจบแล้วดีเอนเกิดปรารถนาจะได้สุนทรพจน์ของ
 ธิเอลงพิมพ์ใน *เดอะไทมส์* ในเช้าวันรุ่งขึ้นทั้งจบ แต่ก็เสียดายว่า
 ไม่อาจจะทำได้ แต่ท่านบรรณาธิการก็ต้องตะลึงจังงังไป เมื่อบโร
 วิทซ์สามารถเรียบเรียงสุนทรพจน์ที่เขาปรารถนาขึ้นมาได้ บโรวิทซ์
 สามารถเรียบเรียงสุนทรพจน์ของธิเอได้เป็นประโยคต่อประโยคเกือบ
 ทั้งหมดจากความทรงจำของเขา และได้จัดส่งไปยังสำนักงานทาง
 โทรเลขทันความต้องการ ในกาลต่อมาบโรวิทซ์ก็ได้กลายเป็นวีรบุรุษ
 ในงานที่เด่น ๆ หลายครั้ง และชื่อเสียงของเขาก็ได้รับการจดจำใน

ฐานะเป็นนักข่าวต่างประเทศผู้เลื่องลือนามที่สุดคนหนึ่งของ *เดอะ ไทมส์* เขาได้สัมภาษณ์ท่านสันตะปาปาลีโอที่ ๑๓ และได้สัมภาษณ์ สุลต่าน อับดุล ฮามิต ใน ค.ศ.๑๘๗๘ เขาได้ทำงานล่าหน้างาน ขึ้นเยี่ยมของเขาแต่ก่อน ๆ ไปหมด เมื่อเขาไปคว้าเอาต้นฉบับสนธิสัญญาอันมีชื่อเสียงโด่งดัง ณ กรุงเบอร์ลิน ใน ค.ศ.๑๘๗๘ มา ได้ และจัดส่งมายังลอนดอน อันเป็นผลให้สนธิสัญญาดังนั้น ทั้งหมดได้ตีพิมพ์ใน *เดอะไทมส์* ในเช้าวันเดียวกับที่ได้มีการลงนาม กันในสนธิสัญญาดังนั้น บโรวิทซ์มีความรู้อย่างซ้ำของว่า เขา จะได้ข่าวต่าง ๆ จากทางใด ยิ่งไปกว่านั้นอีกก็คือ เขาสามารถที่จะ เลือกคัตเอาเมล็ดข่าวของความจริงออกมาจากกองแกลบของ ความเท็จ และเขาไม่เคยมีความหวั่นหวาดที่จะเผยแพร่ความจริงที่ค้น ได้ นั้น ●

ที่มา : ตอนที่ ๑ พิมพ์ครั้งแรก *ปียมิตรวันจันทร์* (รายสัปดาห์)
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๘ จันทร์ที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๐๐

๑ หมายถึง Anatole France นามปากกาของ Jacques Anatole Thibault (ค.ศ.๑๘๔๔-๑๙๒๔) นักเขียนนวนิยาย ชาวฝรั่งเศสที่มักเขียนเรื่องเสียดสีวงการศาสนาและการเมือง เขา ได้รับรางวัลโนเบล สาขาวรรณคดี ประจำปี ค.ศ.๑๙๒๑ -บก.

เซนหรืออยู่ในตำแหน่งบรรณาธิการมาได้เจ็ดปีก็ถึงแก่กรรมใน ค.ศ. ๑๘๘๔ และ *เดอะไทมส์* ก็ได้บรรณาธิการใหม่ที่เป็นชายหนุ่ม อีกครั้งหนึ่ง เขาคือ ยอร์ช เอล บัคเคิล เป็นชาวคณะของ *เดอะไทมส์* อยู่แล้ว เข้ารับตำแหน่งบรรณาธิการเมื่ออายุยี่สิบเก้าปี บัคเคิลดำรงตำแหน่งบรรณาธิการมาจนถึง ค.ศ. ๑๘๑๒ รวมเวลา ยี่สิบแปดปี เป็นการออกจากตำแหน่งเมื่อย่างเข้าสู่วัยชรา ภาย หลังที่ได้มอบชีวิตในวัยหนุ่มทั้งหมดให้แก่ *เดอะไทมส์* เช่นเดียวกับ ดีเลน, บานส และคนอื่น ๆ ในสมัยของบัคเคิลได้มีเหตุการณ์ผันผวนเกิดขึ้นในวงเจ้าของหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* จนกระทั่งลอร์ด นอธคิลฟ์ได้เข้ามาครอบครอง *เดอะไทมส์* ใน ค.ศ. ๑๘๐๘

หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้มีส่วนเป็นอันมาก ในการส่งเสริมให้มีการก่อตั้งพรรค Liberal Unionist ซึ่งแยกออกมาจาก พรรคของแกลตสโตน ทั้งนี้เป็นนโยบายของบานสที่คิดเห็นว่าการ ดำเนินการเช่นนั้นจะเป็นคุณต่อประเทศชาติ และ *เดอะไทมส์* ก็ ดำเนินตามนโยบายของบานสตลอดมาจนถึงสมัยของ บัคเคิล ความมั่นคงในการปฏิบัติ หน้าที่ของบัคเคิลตามนโยบายที่เขาเห็นชอบ จะเห็นได้จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในคืนวันที่ ๒๒ ธันวาคม ค.ศ. ๑๘๘๖ ในคืนวันนั้นลอร์ด แรนคอล์ฟ เชิชชิล (ค.ศ. ๑๘๔๘ - ๑๘๕๘ บิดาวิชนันต์ เชิชชิล) ได้ไปพบบัคเคิลที่สำนักของ *เดอะไทมส์* เพื่อจะแจ้งให้ *เดอะไทมส์* ทราบว่า เขาได้ลาจากตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการคลังในคณะรัฐบาลลอร์ดซอลสเบอรีแล้ว เนื่องด้วย เขาไม่ได้รับความสนับสนุนจากสหายคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่เขา

เสนอให้ตัดรายจ่าย จากการที่เขานำชาวพิเศษมาแข่งแก่บรรณาธิการเป็นคนแรกเช่นนี้ *ธอร์คแรนคอล์ฟ* เชิดชิดก็หวังว่าการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองของเขาจะได้รับการวิจารณ์ฉันทมิตรจาก *เดอะไทมส์* เป็นการตอบแทน แต่ท่านบรรณาธิการเมื่อได้ทราบข่าวเช่นนั้นแล้วก็มิได้ปิดบังความไม่เห็นชอบของเขาต่อการลาออกของท่าน รัฐมนตรีว่าการคลัง บัคเคิลได้แจ้งแก่ท่านรัฐบุรุษผู้เป็นแขกของเขาว่า เขาไม่มีทางจะลดราวาคอกในเรื่องนี้ได้ หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* จำจะต้องแสดงความเห็นในเรื่องนี้ตามที่เขาคิดเห็นว่าถูกต้อง *ธอร์คแรนคอล์ฟ* ก็จำต้องทิ้งข่าวนั้นไว้ที่สำนัก *เดอะไทมส์* และจากไปด้วยจิตใจอันไม่ผาสุก ในเช้าวันรุ่งขึ้น ในช่องบหน้าของ *เดอะไทมส์* *ธอร์คแรนคอล์ฟ* ก็ได้พบข้อวิจารณ์ของ *เดอะไทมส์* ที่ตำหนิการกระทำของเขาว่าเป็นการก่อกวนกระทบกระเทือนอย่างแรงแก่รัฐบาลและอุดมการณ์ของพรรคนั้น

เมื่อจอห์น วอลเทอที่ ๓ ถึงแก่กรรมใน ค.ศ. ๑๘๔๕ *อาเธอร์ เพรเซอร์ วอลเทอ* บุตรคนที่สองได้สืบทอดตำแหน่งเจ้าของใหญ่ของ *เดอะไทมส์* แทนบิดา เนื่องด้วยจอห์นผู้พี่ได้ประสบอุบัติเหตุหน้าแข็งจนเสียชีวิตไปเสียก่อน *อาเธอร์ เพรเซอร์ วอลเทอ* เป็นทายาทผู้เคราะห์ร้าย เพราะว่าหลังแต่ที่เขาได้เข้าสวมตำแหน่งเจ้าของใหญ่แทนบิดา *เดอะไทมส์* ก็ต้องเผชิญกับความคับขันวิกฤตินานาประการ เช่นเดียวกับที่ประชาชาติของเขาได้เผชิญ เป็นต้นว่า ตอนจบศตวรรษที่สิบเก้าเกิดสงครามโบเฮม และประชาชาติอังกฤษได้เสียพระนางวิกทอเรียไป ส่วนความยุ่งยากของ Printing House Square นั้น อาจอ้างได้ว่า สืบเนื่องมาแต่การแบ่งงานอย่างสับสน อันก่อให้เกิดความสับสนที่ร้ายยิ่งขึ้น การ

แบ่งงานอย่างสลับสนนี้คือการแบ่งงานทางด้านหนังสือพิมพ์และงานพิมพ์ ทั้งนี้เป็นเรื่องที่จอห์น วอลเทอที่ ๑ ได้ทำไว้ในระหว่างที่มีชีวิตและในคอนถึงแก่กรรม เรื่องเดิมของมันที่เดียวสืบมาแต่ธรรมเนียมการขายหนังสือในศตวรรษที่สิบแปดที่มักจะมีการแบ่งหุ้นกัน ในหมู่คนหลายคน ในสมัยของบัคเคิล และอาเชอ เฟรเชอ วอลเทอที่นั้น เดอะไทมส ต้องเผชิญกับกำลังอันแข็งแกร่งของหนังสือพิมพ์คู่แข่งอื่น จนความยิ่งใหญ่ของ เดอะไทมส ในปางก่อนต้องสิ้นสะเทือนไป เมื่อความยุ่งยากทั้งที่มาจากเหตุภายนอกและภายในสำแดงอาการอันน่าวิตกขึ้น ทางสำนักจึงได้มองหาตัวบุคคลผู้มีความทรหดอดทนในการทำงานที่จะสามารถแก้ปัญหาความยุ่งยากนานาประการได้ ความพยายามที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ได้เริ่มมาแต่ ค.ศ.๑๘๘๐ และบุคคลที่ทางสำนักเห็นว่ามีความสามารถเหมาะสมกับงานนี้ คือ โมเบอ ลีเบล

โมเบอ ลีเบลทำหน้าที่นักข่าวประจำประเทศอียิปต์มาเป็นเวลายี่สิบปี และยังได้มาทำงานที่ผิดแผกไปจากความชัดเจนเดิม ทั้งเป็นงานที่มีความรับผิดชอบและยากลำบากยิ่งกว่าเดิมในคอนอีกยี่สิบเอ็ดปี จนกระทั่งได้สิ้นใจไปโดยปัจจุบันทันด่วนที่โต๊ะทำงานของเขาใน ค.ศ.๑๘๙๑ เนื่องจากเขามีความชัดเจนในกิจการต่างประเทศ งานปรับปรุงชุดแรกของเขาจึงเป็นงานด้านต่างประเทศ เซอร์คอดแนลด์ แม็คเค็นซี วอลเลส นักข่าวประจำเซนต์ปีเตอส์เบิร์กและคอนสแตนติโนเปิล ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกการต่างประเทศ ในบรรดานักข่าวและนักเขียนแผนกต่างประเทศนั้น เดอะไทมส ได้บุคคลเช่น แวลเลินทินซีรอล, ฟลอราซอ (เลดีลูกาต) ดร.มอริซัน นักเดินทางไกลตัวเอ้

เป็นผู้ชำนาญในปัญหาเรื่องเมืองจีน จนได้ชื่อว่า ‘มอริซันแห่งปักกิ่ง’ ดอร์คเคอซัน และ เซอร์ฟรานซิส ยังฮัสแบนด์ สำหรับ เดอะไทมส์ วิกิลีกิตีรชน ซึ่งได้จัดทำขึ้นตั้งแต่ ค.ศ.๑๙๗๗ ในสมัยของบานด์ นั้น โมเบอ ลีเบล ก็ได้ปรับปรุงโดยเพิ่มแผนกวรรณกรรม, และให้เพิ่มเรื่องแผนกวิศวกรรม การศึกษา และการค้า นอกจากนี้ที่กล่าว นี้ โมเบอ ลีเบล ยังได้ทำการปรับปรุงในงานด้านอื่น ๆ อีก

อย่างไรก็ดี เนื่องแต่ความยุ่งเหยิงในกรณีที่มีผู้ถือหุ้นรายย่อย ๆ นับร้อย ในที่สุดจึงได้มีการดำเนินการเรียกร้องทางกฎหมาย ให้ล้มเลิกการถือหุ้นเหล่านั้น และศาลก็ได้สั่งอนุมัติตามคำขอ ดังนั้น การขายทรัพย์สินจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่า ใครเล่าจะเข้ามาครอบครอง เดอะไทมส์ ในวันที่ ๗ มกราคม ค.ศ.๑๙๐๘ ได้มีคำตอบปัญหาข้อนี้ในหน้าหนังสือพิมพ์ เดอะไทมส์ นั่นเองทีเดียว โดยมีประกาศอันหนึ่งตีพิมพ์ใน เดอะไทมส์ มีความว่า มร.ซี.อาเธอ เพียซัน (เซอร์ อาเธอ เพียซัน) จะได้เป็นกรรมการจัดการของบริษัทใหม่ ซึ่งจะเป็นเจ้าของ เดอะไทมส์ ต่อไป ประกาศอันนี้ได้ตีพิมพ์ใน เดอะไทมส์ โดยปราศจากความรู้เห็นของบัคเคิลและโมเบอ ลีเบล เห็นได้ว่าการชิงไหวชิงพริบกัน อยู่ในการซื้อขายหุ้นส่วนของหนังสือพิมพ์ เดอะไทมส์ ฝ่ายโมเบอ เลเบลเองนั้นก็หมายตวจผู้ที่จะซื้อหุ้นส่วน เดอะไทมส์ ไว้เหมือนกัน แต่มีใช้อาเธอ เพียซัน ดังนั้นจึงต้องการการชิงชัยกันในเรื่องนี้ ภายหลังการเจรจาที่ได้กระทำกันอย่างปกปิดอยู่ระยะหนึ่ง จำนวนหุ้นที่ได้อำนาจควบคุมกิจการก็ได้ตกไปอยู่ในมือของดอร์คเคอซันครีฟ ซึ่งในเวลานั้นคนทั้งหลายรู้จักกันในนามแอลฟริด ฮามสเวิช ก็เป็นอันว่าการได้สำเร็จลงตามปรารถนาและด้วยฝีมือของโมเบอ ลีเบล ได้

มีการจัดตั้งบริษัทเดอะไทมส์ พับลิชชิ่ง คัมปะนีขึ้น พร้อมด้วยคณะกรรมการอำนวยการอันประกอบด้วยชาวคณะคนสำคัญของหนังสือพิมพ์ และมีวอลเทอเป็นประธาน ด้วยประการฉะนี้ อำนวยการควบคุมหนังสือพิมพ์อย่างสิทธิขาดของตระกูลผู้ให้กำเนิด เดอะไทมส์ ซึ่งสืบต่อกันมาอย่างบุตรถึงสี่ชั่วคน และเป็นระยะเวลา ๑๒๓ ปี ก็ได้ถึงที่สุดลง

ผู้เขียน The Press in England ได้แสดงข้อวิจารณ์ไว้ว่า ในตอนปีปลาย ๆ ของสมัยคีเลนนัน พลังผลักดันอันเข้มแข็งของคีเลนได้ตกลงเสียแล้วเนื่องด้วยความชรา และฤทธิ์เดชของเดอะไทมส์ ก็คลายลงตามกำลังของท่านบรรณาธิการผู้เรืองนามในสมัยของบรรณาธิการเซนารีและยอร์ช เอล บัคเคิลนั้น เดอะไทมส์ ยังคงรักษาความเยียมไว้ได้ในมาตรฐานอันสูง ถึงกระนั้นก็ตามนามของบัคเคิลอันเป็นที่รู้จักกันในปัจจุบันก็ในฐานะเป็นผู้เขียนชีวประวัติคีสเรลล์ หาใช่ในฐานะบรรณาธิการของ เดอะไทมส์ ไม่มีแต่บานสและคีเลนที่มีนามยื่นยงคงทนว่าเป็นบรรณาธิการคนแรก และคนสุดท้ายของ เดอะไทมส์

อาการป่วยของ เดอะไทมส์ มิได้มีสาเหตุมาแต่ความตกต่ำทางคุณภาพของหนังสือพิมพ์ หากมีสาเหตุจากข้อความจริงที่ว่า เดอะไทมส์ มิได้สำแดงอิทธิฤทธิ์ให้โลกสะเทือนเลื่อนลั่นเหมือนที่ได้แสดงอยู่เป็นครั้งคราวในสมัยของท่านบรรณาธิการเอกทั้งสอง ในตอนหลัง ๆ นี้ เดอะไทมส์ ไม่ใคร่จะมีความสำเร็จขึ้นเยียม ๆ แสดงต่อโลก ด้วยเหตุนี้เมื่อบโลวิชไซไปคว้าเอาเพชรชาวสนธิสัญญากรุงเบอร์ลินได้มาใน ค.ศ. ๑๘๗๘ ก็ดูประหนึ่งว่าจะเป็นการแสดงฤทธิ์เดชของ เดอะไทมส์ ผากไว้เป็นครั้งสุดท้าย ใน

โอกาสอื่น ๆ ปรากฏว่า *เดอะไทมส์* ต้องเสียทีหนังสือพิมพ์รุ่นใหม่ อยู่บ่อย ๆ เฉพาะอย่างยิ่ง *เดลีเทเลกราฟ* และ *เดลินิวส์* สำหรับ *เดลินิวส์* นั้น ถึงกับเอาชนะ *เดอะไทมส์* ได้ในกระบวนการข่าวสงคราม มิใช่ *เดอะไทมส์* ที่เป็นผู้ซึ่งชัยในข่าวสงครามฝรั่งเศสกับปรัสเซีย หากเป็น *เดลินิวส์* ซึ่งมี *อาชิบอลด์ ฟอนส* เป็นนักข่าวสงคราม รายงานข่าวสงครามของฟอนสจากกองบัญชาการเยอรมันเป็น ความสำเร็จอันคู่จะเป็นที่เลื่องลือกันทั่วโลก ภายหลังที่นครปารีส ได้ยอมจำนนแล้ว นักข่าวสงครามเรื่องนามผู้นี้ก็ได้อำนาจไปยังเมือง คาลสรูเอ อันเป็นเมืองที่ใกล้ที่สุดที่เขาอาจจะส่งข่าวไปยังสำนักงาน ได้โดยทางโทรเลข นี่เป็นการปฏิบัติกรอย่างสมัยใหม่ที่เดี่ยว แม้ ว่า *เฮาเวิต รัสเซล* จะได้ใช้ความพากเพียรอย่างเต็มที่, ทั้งหมดที่ *เดอะไทมส์* ได้รับความสงครามฝรั่งเศสกับปรัสเซีย อันนับว่าเป็นที่ เชิดหน้าชูตาก็คือจดหมายอันเลื่องลือนามจากคาลาย ลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๗๐ ซึ่งท่านนักประวัติศาสตร์ใหญ่ได้ให้ความ สนับสนุนอนุตมการของเยอรมันอย่างห้าวหาญ พฤติการณ์ ของ *เดลินิวส์* ในระหว่างสงครามครั้งนี้ ได้เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็น พฤติการณ์ที่เด่น และไม่ว่า ณ ที่ใด ๆ เมื่อมีโอกาสจะเข้าเชิดชู อนุตมการของความก้าวหน้าและอนาคตที่ดีขึ้นแล้ว *เดลินิวส์* เป็น ต้องเข้าอยู่ในต้นขบวนของฝ่ายเชิดชูอนุตมการเหล่านั้นเสมอ ดังนั้น เมื่อเกิดสงครามกลางเมืองในอเมริกา ระหว่างฝ่ายเหนือกับฝ่ายใต้ *เดลินิวส์* จึงเข้าสนับสนุนฝ่ายเหนือ ซึ่งต้องการให้เลิกทาส ได้ สนับสนุนอนุตมการของชาวอิตาเลียนที่ได้ทำการต่อสู้เพื่ออิสรภาพ และในเวลาต่อมาก็ได้สนับสนุนบรรดาปฏิวัติในแหลมบอลข่านที่ได้รับการ กดขี่จากตุรกี ส่วนการเมืองภายในประเทศนั้น *เดลินิวส์* คง

เขตชุนนโยบายเดิมของติเบอรัลตลอดมา และได้ให้ความสนับสนุน แกดตโตนซึ่งเป็นคนละฝ่ายกับ *เดอะไทมส์* ใน ค.ศ. ๑๘๖๘ เคลลินิวสได้ลดราคาลงมาเหลือหนึ่งเฟื้องนี้ และ *เคลลินิวส* ก็ได้ บรรณาธิการผู้มีอัจฉริยภาพ คือ *เซอร์ จอห์น รอบบินสัน* ครั้นเมื่อ อาชิบอดด์ฟอนส์ได้ตั้งคู่แข่งขึ้นทุกคนไว้ข้างหลังในสงครามฝรั่งเศส กับปรัสเซีย จึงไม่เป็นที่น่าประหลาดใจแต่อย่างใดที่จำนวนจำหน่าย ของ *เคลลินิวส* ได้พุ่งจาก ๕๐,๐๐๐ ฉบับไปถึง ๑๕๐,๐๐๐ ฉบับ

ในกาลต่อจากนั้นมาอีกยี่สิบปีหนังสือพิมพ์ *เคลลีเทเลกราฟ* ได้ก้าวขึ้นสู่ฐานะที่อ้างได้ว่าเป็นหนังสือพิมพ์ที่จำหน่ายได้มากที่สุด ในโลก นอกจากประการอื่น ๆ *เคลลีเทเลกราฟ* ได้แสดงความสนใจ พิเศษในการให้ทุนส่งเสริมการเดินทางของคณะสำรวจทางวิทยาศาสตร์ ความสำเร็จที่ได้รับจากเรื่องนี้ในบางครั้งเป็นความสำเร็จ อันเป็นที่จริงใจทั้งชาวยุโรปและชาวอเมริกัน ดังเช่นในกรณีการ ค้นหาดวง *ลิววิงชตัน** นักสำรวจเรื่องนามในป่าดงพงพีของ แอฟริกา ในการสำรวจครั้งสุดท้ายใน ค.ศ. ๑๘๖๘ *ลิววิงชตัน* ได้เผชิญกับความป่วยเจ็บจนไม่สามารถจะเดินทางกลับได้ จึงได้ แต่รอคอยวันตายอยู่ในกลางป่านั้นเอง ทางลอนดอนจึงได้จัดส่ง สแตนลีย์^๒ออกไปค้นหาดวงเขาทั้งสองได้พบกันในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ค.ศ. ๑๘๗๑ ต่อมาอีกห้าเดือน *ลิววิงชตัน* ป่วยเป็นบิดและได้ถึง แก่กรรมในแอฟริกาในวันที่ ๑ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๗๓ ศพของ *ลิววิงชตัน* ได้ถูกส่งมายังประเทศอังกฤษและได้นำไปฝังไว้ ณ วิหาร เวสมินสเตอร์ หนังสือพิมพ์ *เคลลีเทเลกราฟ* และ *นิวยอร์กเฮรัลด์* ได้ ร่วมกันให้ทุนในการส่งสแตนลีย์ออกไปค้นหา *ลิววิงชตัน* ในแอฟริกา

ส่วน *เดอะไทมส์* นั้น ในบัดนี้ก็มีได้ครองฐานะของผู้ทำความสำเร็จ
 ขึ้นเยี่ยม ๆ ไว้ในประวัติการณ์ทำนองเดียวกับที่ *เดลีเทเลกราฟ*
 ได้ทำไว้ใหม่อีกต่อไปแล้ว ฤทธิ์เดชของเจ้าพ่อแห่งหนังสือพิมพ์ได้เสื่อม
 ลงเสียแล้ว จากความเสื่อมฤทธิ์เดช ความเสื่อมในโชคลาภก็
 ติดตามมาจนถึงต้องมีการเปลี่ยนผู้ครอบครองหนังสือพิมพ์ดังกล่าว
 แล้ว นอกจากนั้นในระหว่างนั้นยังมีการผิดพลาดที่สำคัญเกิดขึ้นอีก
 กล่าวคือในกรณีเปิดเผยเอกสารของพาดิเรลผู้นำทางการเมืองชาว
 ไอร์แลนด์ เอกสารที่อ้างว่าเป็นของพาดิเรลนั้นบ่งว่าพาดิเรลได้แสดงความ
 เห็นชอบด้วยกับการฆาตกรรมที่สำคัญรายหนึ่ง ครั้นเมื่อได้มีการ
 สอบสวนกันขึ้น ปรากฏว่าเอกสารของพาดิเรลนั้น ความจริงหาใช่
 ไม่ใช่ หากเป็นเอกสารที่มีผู้ทำปลอมขึ้น การปลอมเอกสารขึ้นนี้ขึ้น
 ชื่อว่าเป็นการปลอมเอกสารรายใหญ่ที่สุดรายหนึ่งของศตวรรษนั้น
 แม้ผลการสอบสวนจะปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้ปฏิบัติ
 หน้าที่ด้วยความสุจริตใจที่ดี แต่เมื่อ *เดอะไทมส์* ต้องตกเป็นเหยื่อ
 ของการหลอกลวงในกรณีสำคัญเช่นนี้ *เดอะไทมส์* ก็ต้องประสบ
 ความเสียหายไม่น้อย อีกครั้งหนึ่งที่จะต้องนับว่าเป็นโชคร้ายของ
 เจ้าพ่อหนังสือพิมพ์ก็คือใน ค.ศ. ๑๙๗๕ ฝรั่งเศสมีความจำนงจะ
 ซื้อหุ้นคลองสุเอซของท่านเคดีฟ หรือท่านอุปราชแห่งอียิปต์ และ
เดอะไทมส์ ก็มีได้เป็นหนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่ทราบข่าวนี้ ผู้ล่วงรู้
 ข่าวรายนี้เป็นคนแรก คือ *เฟรดเดอริค กรีนวูด* แห่ง *พอดมอด*
กะเซต เฟรดดริค กรีนวูด ได้นำข่าวอันล้นค่านี้แจ้งคิสเรลล์ และคิส
 เรลล์ก็สามารถนำความรู้เรื่องนี้ไปดำเนินการดักหน้าฝรั่งเศสเสียก่อน
 อันเป็นผลให้คลองสุเอซตกมาอยู่ในความควบคุมของอังกฤษ หาก
 ว่าข่าวเรื่องนี้ได้เกิดขึ้นในสมัยอันรุ่งเรืองของดีเลนแล้วไซ้ร้ ก็ยาก

ที่จะพันเงื่อมมือของดีเลนไปได้!

ด้วยความเลื่อมฤทธิ์เดช และติดตามมาด้วยความเลื่อมจากโชคกลางที่ได้บังเกิดแก่ *เดอะไทมส์* เป็นลำดับมา แม้ว่าจะยังยืนยงคงทนอยู่ในมาตรฐานอันสูงทางคุณภาพก็ดี นี่แหละเป็นเหตุให้ *โมเบอ ลีเบล* ถูกเรียกตัวมาจากอียิปต์ เพื่อทำการปรับปรุงเป็นการใหญ่ และในที่สุด *เดอะไทมส์* ก็ตกไปอยู่ในครอบครองของ *ลอร์ดคณอคริฟ* เป็นเวลาสี่สิบปี เมื่อ *ลอร์ดคณอคริฟ* ได้ครอบครอง *เดอะไทมส์* นั้น เขามีได้พยายามจะยื่นมือเข้าไปและต้องวิญญานของ *เดอะไทมส์* ในระยะหนึ่ง แต่เขาได้จัดการปรับปรุงกิจการฝ่ายการพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ให้ก้าวหน้ากว่าเดิม กล่าวคือ เขาได้นำเครื่องเรียงพิมพ์แบบ Monotype เข้ามาใช้พร้อมทั้งเครื่องพิมพ์แบบใหม่ที่จะพิมพ์หนังสือพิมพ์ ๓๒ หน้าได้ชั่วโมงละ ๒๕,๐๐๐ ฉบับ ในวันที่ ๕ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๑๓ เขาได้ลดราคา *เดอะไทมส์* ลงมาเป็นฉบับละสองเฟื้อง และในวันที่ ๑๖ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๔ ได้ลดลงเหลือหนึ่งเฟื้อง และเมื่อลดราคา *เดอะไทมส์* ลงมาเหลือหนึ่งเฟื้องนั้น จำนวนจำหน่ายของหนังสือพิมพ์ได้เพิ่มขึ้นกว่าสามเท่าในชั่วคืนเดียว ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง และในเวลาต่อมาได้มีการปรับราคาของ *เดอะไทมส์* กันใหม่เป็นครั้งคราว, จากสามเฟื้องถึงหนึ่งเฟื้องครึ่ง ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๒๓ ได้กำหนดราคาเป็นสองเฟื้อง

ในหนังสือ A Newspaper History ของสำนัก *เดอะไทมส์* ได้กล่าวไว้ว่า *ลอร์ดคณอคริฟ* คงเคารพในจารีตของหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ตลอดมา แม้กระทั่งเมื่อ *ฮาเชอ เฟรเชอ วอลเทอ* ได้ถึงแก่กรรมใน ค.ศ. ๑๙๑๐ และ *โมเบอ ลีเบล* ได้ถึงแก่กรรม

ใน ค.ศ.๑๙๑๑ และจนกระทั่ง *ยอร์ช เฮล บัคเคิล* ได้ลาออกจากตำแหน่งบรรณาธิการใน ค.ศ.๑๙๑๒ หลังจากนั้นโอกาสจึงเปิดให้ *ดอร์ตันนอคริฟ* ที่จะเลือกนักหนังสือพิมพ์รุ่นใหม่เข้ามาดำเนินงาน *เดอะไทมส์* พร้อมทั้งได้ชักนำวิธีการของสมัยใหม่ที่เขาเห็นชอบมาใช้แก่ *เดอะไทมส์* ด้วย สงครามซึ่งได้เปลี่ยนแปลงทุกสิ่งทุกอย่างก็ได้บันดาลความสัมพันธ์ระหว่าง *นอคริฟ* กับ *เดอะไทมส์* ให้แปรผันไปด้วย ผู้เข้ามาดำรงตำแหน่ง *เดอะไทมส์* สืบต่อกันจากบัคเคิลคือ *เจฟรี คอชัน* เช่นเดียวกับ *บัคเคิล* *เจฟรีคอชัน* ได้ทำหน้าที่บรรณาธิการมาตลอดเวลาสงคราม และได้ลาออกในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๙๑๙ เนื่องด้วยมีความเห็นไม่ลงรอยกับ *นอคริฟ* ผู้เข้ามารับหน้าที่แทนคอชัน คือ *วิกคัม สตีต** เขาเป็นชาวคณะเก่าคนหนึ่งของ *เดอะไทมส์* สตีตเป็นนักข่าวประจำนครเวียนนามาสิบเอ็ดปี และได้รับตำแหน่งผู้อำนวยการแผนกการต่างประเทศห้าปี เขาดำรงตำแหน่งบรรณาธิการ *เดอะไทมส์* มาจนกระทั่ง *ดอร์ตันนอคริฟ* ได้ถึงแก่กรรมใน ค.ศ.๑๙๒๒ แต่ขึ้นมา สำนัก Printing House Square ก็ได้เริ่มศักราชใหม่ในปีปลาย ๆ ของสมัย *นอคริฟ* หากว่าจะบันทึกความสัมพันธ์ของ *นอคริฟ* ต่อ *เดอะไทมส์* ลงไว้แล้ว สิ่งที่เด่นอันจะฝังบันทึกไว้ก็คือ ความใฝ่ใจของท่านเจ้าของใหญ่ในอันจะสำแดงบุคลิกอันแข็งแกร่ง พร้อมทั้งความพอใจในทางการเมืองของเขาให้ปรากฏออกไปในหนังสือพิมพ์ ซึ่งก็แข็งแกร่งและมีความสำนึกในทางการเมืองอย่างหนักแน่นปาน ๆ กัน

ในบรรดาภารกิจที่ *เดอะไทมส์* ได้กระทำในระหว่างสงครามโลกครั้งที่หนึ่งนั้น มีอยู่สองรายที่สมควรจะนำมากล่าวไว้ รายหนึ่ง

คือการเข้าร่วมมีอสนับสนุนสภาภาษาอังกฤษ ในการรวบรวมเงินจำนวนมหึมาจากผู้บริจาค ซึ่งสภาภาษาอังกฤษรวบรวมได้ถึง ๑๖,๐๐๐,๐๐๐ ปอนด์ อีกรายหนึ่งคือการจัดพิมพ์ *เดอะไทมส์* ฉบับพิเศษ และขายให้ทางการนำไปแจกจ่ายตามกองทหาร เมื่อโลกได้กลับคืนสู่สันติภาพแล้ว *เดอะไทมส์* ก็ได้ถือเอาประโยชน์จากบริการทางอากาศที่ได้คลี่คลาย ไปปรับปรุงการส่งหนังสือพิมพ์ในต่างประเทศให้ก้าวหน้าออกไปอีกขั้นหนึ่ง

ลอร์ดคนอคริฟได้ถึงแก่กรรม ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๒๒ ต่อจากนั้นมาอีกสองเดือน คือในเดือนตุลาคม ก็ได้มีประกาศว่าจอห์น วอลเทอ ผู้เป็นวอลเทอรุ่นที่ห้า พร้อมด้วยพันตรี แอสเทอได้ซื้อหุ้นของลอร์ดคนอคริฟในหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ไว้ทั้งหมด รวมทั้งหุ้นของผู้อื่นอีกบางท่าน พันตรีแอสเทอได้รับตั้งเป็นประธานบริษัท*เดอะไทมส์* พับลิกซิง คัมปะนี และเจฟรี คอชัน ก็กลับเข้ารับตำแหน่งบรรณาธิการอีกครั้งหนึ่ง ใน ค.ศ. ๑๙๒๔ ได้มีการจัดตั้งคณะทรัสต์ หรือคณะกรรมการถาวรขึ้นเพื่อทำหน้าที่สอดส่องดูแลว่า ผลประโยชน์ส่วนตัวของบุคคลในหนังสือพิมพ์จะต้องมาที่หลัง การชำระไว้ซึ่งจารีตอันสูงส่งของหนังสือพิมพ์ หลักการดังกล่าวนี้จะต้องได้รับการเคารพนิรันดร

หนังสือ A Newspaper History ได้บันทึกไว้ว่าในการเปิดยุคใหม่ของ *เดอะไทมส์* จาก ค.ศ. ๑๙๒๒ จนถึง ค.ศ. ๑๙๓๕ อันเป็นปีครบรอบอายุ ๑๕๐ ปีของ *เดอะไทมส์* นั้น *เดอะไทมส์* ได้ผ่านเหตุการณ์อันน่าพรั่นใจครั้งใหญ่ครั้งหนึ่ง และได้ประสบการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ครั้งหนึ่ง เหตุการณ์อันน่าพรั่นใจดังกล่าว คือการหยุดงานของคนงานทั่วไปใน ค.ศ. ๑๙๒๖ พวกช่างพิมพ์,

เสมียนและเลขานุการของสำนัก Printing House Square ต่างก็ต้องเชื่อฟังคำเรียกร้องของสหบาลของตน พวกคนงานเหล่านั้นจำต้องผละจากเครื่องจักรและโต๊ะทำงานของตนเดินออกจากสำนักงานเป็นทิวไป ทั้งที่เขาเหล่านั้นไม่มีข้อขุ่นข้องหมองใจอันใดกับนายจ้างแห่งสำนักของเขา แต่เขาจำต้องปฏิบัติตามพันธะที่มีต่อสหบาลของเขา เพื่อผลประโยชน์และความผาสุกของบรรดาผู้ใช้แรงงานทั้งปวง ครั้นพวกคนงานเหล่านั้นได้ออกมาภายนอกสำนักงาน เขาก็พบว่าไม่มีวดยานใด ๆ เลยที่จะนำเขากลับบ้านได้ เพราะคนงานที่ขับวดยานก็ได้หยุดงานเช่นเดียวกัน ท่านประธานกรรมการบริษัท พันตรีแอสเทอ เมื่อได้ทราบว่าพวกคนงานในสำนักงานผละงาน และไม่ได้รับความสะดวกในการเดินทางกลับบ้าน ก็ได้แนะนำให้อาศัยขบวนรถยนต์ของบริษัทที่จอดอยู่เป็นแถวเพื่อนำหนังสือพิมพ์ประจำวันออกไปส่งตามที่ต่าง ๆ เป็นยานพาหนะนำพวกคนงานกลับไปบ้าน อย่างไรก็ตาม ในการผละงานครั้งใหญ่ครั้งนั้น หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ได้มีผู้อาสาสมัครซึ่งไม่เคยกับงานมาร่วมทำงานเข็นหนังสือพิมพ์ออกไปได้ ในรูปที่เรียกว่าตามมีตามเกิด และออกติดต่อกันไปได้โดยไม่ขาดตอนเลย ส่วนหนังสือพิมพ์รายวันในลอนดอนฉบับอื่น ๆ ไม่อาจทำเช่นนั้นได้

การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่นั้นได้แก่การเปลี่ยนรูปตัวพิมพ์ใหม่ ในวันที่ ๓ ตุลาคม ค.ศ.๑๘๓๒ หนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ฉบับวันทีกล่าวนี้ได้เลิกใช้ตัวพิมพ์แบบกอทอริค (gothic : ตัวพิมพ์แบบเส้นหนา) ซึ่งได้ใช้กันมาตั้งแต่ตอนปลายศตวรรษที่สิบแปด และได้ใช้ตัวพิมพ์แบบโรมัน (เส้นบาง) แทน การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ในขั้นต้น ปรากฏว่าผู้อ่านบางส่วนไม่พอใจ แต่ต่อมากการใช้ตัวพิมพ์

แบบโรมันก็กลายเป็นของปกคิธรรมคาไป

บทบาทของหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* ต่อจากสมัยของ ลอร์ดคณอทธริฟจนถึงสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง อันเป็นระยะ ที่มาจรดกับกาลปัจจุบันนั้น ผู้เขียนคิดว่าจะรอไว้เขียนเมื่อถึงจุดที่ ว่าด้วยวิวัฒนาการของหนังสือพิมพ์อังกฤษโดยทั่วไป ในการศึกษา ประวัติของหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* และประวัติของลอร์ดคณอทธริฟนั้น นับว่าเราได้ศึกษาประวัติการหนังสือพิมพ์อังกฤษในระยะ เวลาอันยาวถึงศตวรรษครึ่งอย่างละเอียดพอควร เราจะศึกษาถึง เรื่องการหนังสือพิมพ์อังกฤษในยุคแรกเริ่มและในศตวรรษที่สิบแปด มาจรดกับการปัจจุบันในโอกาสต่อไป หลังจากนั้นเราก็จะทราบ วิวัฒนาการของหนังสือพิมพ์อังกฤษติดต่อเป็นสายเดียวกันแต่ เบื้องต้นจนถึงกาลปัจจุบัน และเราก็จะได้ทราบถึงพัฒนาการ ของกิจการหนังสือพิมพ์ที่ได้ดำเนินมาในระหว่างสามร้อยปี ชานาน กันไปกับพัฒนาการของประชาธิปไตยในประเทศอันรุ่งเรืองนั้น

เพียงเท่าที่เราได้ศึกษาประวัติของ *เดอะไทมส์* และประวัติ ของลอร์ดคณอทธริฟ เราก็ได้เห็นการพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๆ หลายอย่าง และเราก็ได้เห็นด้วยว่าเมื่อปัจจัยที่ทำให้เกิดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงได้ก่อรูปขึ้นมาแล้ว และนับวันมีแต่จะเติบโตจาเจริญขึ้น เป็นลำดับแล้ว การพัฒนาเปลี่ยนแปลงก็เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และไม่อาจจะยับยั้งไว้ได้ และนี่ก็มีใช่เป็นข้อความจริงแต่เฉพาะใน วงการหนังสือพิมพ์เท่านั้น หากเป็นข้อความจริงที่ย่อมปรากฏออก มาในกิจการทั้งปวง แม้ว่าเราจะศึกษาเรื่องของหนังสือพิมพ์ที่ดี แต่ถ้าเราใช้ความพินิจพิเคราะห์แล้ว เราก็จะพบกฎที่มีอยู่ตามความ เป็นจริง หรือกฎธรรมชาติที่เราอาจจะนำไปใช้พิจารณาเหตุการณ์

หรือกิจการโดยทั่วไปได้ด้วย

ในชุดต่อไป ผู้เขียนจะเสนอเรื่องพัฒนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ที่หนังสือพิมพ์อังกฤษได้ผ่านมาและได้ต่อสู้มา และถัดไป คือ เรื่องวิวัฒนาการของหนังสือพิมพ์อังกฤษโดยทั่วไป ●

ที่มา : ตอนที่ ๗ พิมพ์ครั้งแรก *ปียมิตรวันจันทร์* (รายสัปดาห์)
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๙ วันจันทร์ที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๐

* หมายเหตุของกุหลาบ สายประดิษฐ์

ในขณะที่ลอร์ดคนอคริฟ ได้วายชนม์แต่ใน ค.ศ.๑๙๒๒ นั้น *วิกคัม สตีด* ผู้เป็นบรรณาธิการ *เดอะไทมส์* ในสมัยของ กษัตริย์แห่งฟลิตสตริต ได้มีอายุยืนยาวมาจนถึงเดือนมกราคมปีนี้ เขาได้อยู่มาจนบรรลุนิติ ๙๔ ปี *The Times Weekly Review* ฉบับวันที่ ๑๙ มกราคม ค.ศ.๑๙๕๖ ได้สดุดีนักหนังสือพิมพ์ผู้เฒ่าผู้นี้ว่า 'เป็นนักหนังสือพิมพ์ผู้มีความสามารถยอดเยี่ยมผู้หนึ่ง และในสมัยหนึ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่เด่นที่สุดคนหนึ่งในวงการหนังสือพิมพ์ของยุโรป' อิทธิพลอันยิ่งใหญ่ของ *เดอะไทมส์* ที่แผ่คลุมไปในวงการเมืองระหว่างประเทศก่อนสงครามโลก ค.ศ.๑๙๑๔ นั้น, จาก ค.ศ.๑๙๑๖ จนถึง ค.ศ.๑๙๑๓ *วิกคัม สตีด* เป็นคนหนึ่งในบรรดานักข่าวประจำต่างประเทศที่ *เดอะไทมส์* ได้เป็นหนี้อิทธิพลนั้น สตีดเป็นนักข่าวประจำเบอร์ลิน, โรม, เวียนนา และที่อื่น ๆ อีก นอกจากตำแหน่งบรรณาธิการ *เดอะไทมส์* ใน ค.ศ.

๑๙๒๒ เขาได้ชื่อหนังสือพิมพ์ *Review of Reviews* ซึ่งเขาได้เป็นบรรณาธิการตั้งแต่ ค.ศ.๑๙๒๓ จนถึง ค.ศ.๑๙๓๐ ใน ค.ศ.๑๙๒๔ เขาได้เขียนหนังสือ *Through Thirty Years* (สองเล่มจบ) อันเป็นชีวประวัติของเขา นอกจากนี้ยังมีหนังสืออื่น ๆ อีกที่เขาได้เขียนไว้ เกี่ยวกับกิจการต่างประเทศ และการหนังสือพิมพ์ สถิติได้แสดงปาฐกถาในประเทศอังกฤษ, ฝรั่งเศส, เยอรมนี และสหรัฐอเมริกา เขาได้ทำงานอย่างไม่ว่างเว้นเกี่ยวกับปัญหาสันติภาพระหว่างประเทศ เขาไปฟังการประชุมของสันนิบาตประชาชาติอยู่ไม่ขาด จาก ค.ศ.๑๙๓๘ จนถึงสงครามโลกครั้งที่สอง สถิติได้รับการเรียกร้องให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกเหตุการณ์โลกขององค์การวิทยุกระจายเสียง บี.บี.ซี. ด้วยเหตุนี้อิทธิพลแห่งความคิดเห็นของเขาจึงแผ่อยู่เหนือความคิดเห็นตลอดจักรภพอังกฤษ ในระหว่างสงคราม *The Times Weekly Review* ได้ชี้คุณภาพของ *วิกคัม สถิติ* ไว้ว่า 'ถึงแม้ว่าในขั้นต้น สถิติจะเป็นผู้อธิบายเหตุการณ์ (Commentator) ดังที่นักหนังสือพิมพ์ที่ดีจะต้องเป็นเช่นนั้น แต่สถิติก็เป็นบุคคลผู้เห็นการณ์ไกล และเป็นผู้มีความเชื่อมั่นอย่างแข็งแรง ด้วยลักษณะทั้งสองประการนี้เป็นหัวใจและเป็นวิธีการที่ได้เชิดชู *เดอะไทมส์* ในสมัยของบานสและดีเลนให้ขึ้นสู่ฐานะอันเรืองเดช'

๑ หมายถึง David Livingstone (ค.ศ. ๑๘๑๓-๑๘๗๓) นักสำรวจและมิชชันนารีเชื้อสายสก็อต เขาเป็นนักสำรวจที่เดินทางข้ามทะเลทรายกาลาฮารี จนมาถึงอาณาเขตของประเทศแซมเบีย เป็นผู้ค้นพบน้ำตกใหญ่ในทวีปแอฟริกาที่ต่อมาได้รับการตั้งชื่อตามชื่อราชินีอังกฤษยุคล่าอาณานิคม (น้ำตกวิกตอเรีย) แม้จะเดินทางสำรวจไปในหลายดินแดนของทวีปแอฟริกา แต่ลิวิงชตันก็มีแนวคิดมาทางต้องการให้เลิกระบบค้าทาสในแอฟริกา เขามีผลงานเป็นบันทึกการเดินทางสำรวจ คือ *Missionary Travels* (๑๘๗๕) และ *The Zambezi and Its Tributaries* (๑๘๖๕) -บก.

๒ หมายถึง Sir Henry Morton Stanley (ค.ศ. ๑๘๔๑-๑๙๐๔) นักสำรวจชาวอังกฤษผู้เดินทางไปจนได้พบลิวิงชตันนอนป่วยอยู่ใกล้กับบริเวณทะเลสาบทั้งกันยิกา เมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๑ และต่อมาเขาได้เดินทางสำรวจแอฟริกากลางต่อจนค้นพบแม่น้ำคองโก -บก.

ภาค ๔

พินชนาการเสรีภาพหนังสือพิมพ์

หมายเหตุบรรณาธิการ

พันธนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์

ชิ้นงาน ของกุหลาบ สายประดิษฐ์ว่าด้วย **พันธนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์** ชิ้นนี้ ถือเป็นงานเรียบเรียงขึ้นเอกอีกชิ้นหนึ่งที่นำเสนอเรื่องราวประวัติการหนังสือพิมพ์อังกฤษที่กล่าวกันว่าเริ่มต้นมาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ค.ศ.๑๖๒๒ เทียบเวลากับประวัติศาสตร์ไทยคือ พ.ศ.๒๑๖๕ ซึ่งตรงกับยุคสมัยกษัตริย์กรุงศรีอยุธยาองค์ที่ ๒๒ คือ **พระเจ้าทรงธรรม** นับเป็นการย้อนให้เห็นวิวัฒนาการของการหนังสือพิมพ์ในอังกฤษว่ามีความเป็นมาและการต่อสู้ยาวนานมาแต่ครั้งที่บ้านเมืองของเรายังอยู่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนกลาง

งานเรียบเรียงของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ชิ้นนี้ ในด้านข้อมูลความเป็นมาผู้เรียบเรียงได้อ้างมาแต่ครั้งชิ้นงานว่าด้วยหนังสือพิมพ์ *เดอะไทมส์* แล้ว ว่านำมาจากหนังสือเรื่อง *A Newspaper History* และอีกเล่มหนึ่งที่เป็นข้อมูลสำคัญ คือหนังสือเรื่อง *The Press in England* ซึ่งเขียนขึ้นโดย Kurt von Stutterheim

นอกจากนั้นยังมีข้อมูลที่น่ามาจากคณะสอบสวนเรื่องหนังสือพิมพ์
ในอังกฤษ ที่ตัวเองเรียกว่า 'Royal Commission of the Press'
อันเป็นคณะผู้ทำรายงานเรื่องความเป็นมาของเสรีภาพหนังสือพิมพ์
ในอังกฤษที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นในสมัยรัฐบาลพรรคเลเบอร์ ช่วงปี
ค.ศ. ๑๙๔๗-๑๙๔๘

ชี้งานว่าด้วย พันธนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ นี้
ทางหนังสือ ปิยมิตรวันจันทร์ ได้ทยอยลงพิมพ์ครั้งแรก โดยลง
พิมพ์ติดต่อกันทันทีหลังจากที่ได้พิมพ์ชิ้นงานสารคดีว่าด้วย หนังสือ
พิมพ์ เดอะไทมส์ จบลงแล้ว คือพิมพ์ครั้งแรกใน ปิยมิตรวันจันทร์
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๐ วันจันทร์ที่ ๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๐ และได้ลง
พิมพ์ติดต่อกันจนจบสมบูรณ์ใน ปิยมิตรวันจันทร์ ปีที่ ๑ ฉบับที่
๑๕ วันจันทร์ที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งนับว่าโชคดี
เพราะหลังจากนั้นอีกเพียง ๕ เดือนต่อมา จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
ก็ทำรัฐประหารยึดอำนาจเป็นครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ.
๒๕๐๐ โดยล้มรัฐธรรมนูญและประกาศตัวเองเป็น 'จอมเผด็จการ
-ข้าพเจ้ารับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว' มาตั้งแต่บัดนั้น จนถึงเสียชีวิต
คาชอบเตียงแห่ง 'วิมานสีชมพู' ในปลายปี พ.ศ. ๒๕๐๖

หน้าบรรณาธิการแถลงของ ปิยมิตรวันจันทร์ ซึ่งเป็นนิตย
สารวิเคราะห์ข่าวการเมืองรายสัปดาห์ ที่นายสุธรรม์ นาวานุเคราะห์
เป็นเจ้าของ, บรรณาธิการและผู้พิมพ์ผู้โฆษณา จากข้อแถลงของ
บรรณาธิการในปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๐ วันจันทร์ที่ ๘ เมษายน พ.ศ.
๒๕๐๐ สุธรรม์ นาวานุเคราะห์ (เจ้าของนามปากกา 'นายท่าดี
มีเรือช่วย') ได้เขียนแถลงไว้ในบทบรรณาธิการตั้งมีนัยยะบางอย่าง
พาดพิงถึงข้อเขียนของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ขึ้นนี้ความว่า

ท่านผู้อ่านที่รัก

พัฒนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ โดยคุณกุหลาบ สายประดิษฐ์ เป็นสารคดีเกี่ยวกับการหนังสือพิมพ์ชุดที่สามนับตั้งแต่ 'ลอร์ด นอทธลิว' และ 'หนังสือพิมพ์เดอะไทมส์' ซึ่งผมได้นำเสนอไปแล้ว ส่วน 'พัฒนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์' มีรสแปลกใหม่ไปกว่าเรื่องทั้งสองชุดที่แล้วมา ผมคิดว่าน่าจะเป็นที่สนใจแก่ท่านผู้อ่านที่รักโดยทั่วไป ในการจะได้รู้ถึงเรื่องระบอบการปกครองและประชาธิปไตย

"คุณกุหลาบได้เขียนไว้ในตอนหนึ่งของ **พัฒนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์** ว่า ..ประวัติศาสตร์ได้ให้บทเรียนแก่เราว่าการมีรัฐสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เข้าไปนั่งในรัฐสภานั้น มิจำเป็นจะต้องหมายความว่า ประเทศได้เป็นประชาธิปไตย หรือหมายความว่าอำนาจการปกครองอันแท้จริงได้ตกอยู่ในมือของประชาชนแล้ว ข้อที่จะแสดงว่า อำนาจอันแท้จริงอยู่กับประชาชนหรือไม่นั้น ไม่ได้อาศัยแต่เพียงว่า ได้มีกฎหมาย และสถาบันที่มีชื่อว่าเป็นประชาธิปไตยเท่านั้น หากขึ้นอยู่กับความเป็นจริงที่บังเกิด และที่ระคนอยู่ในชีวิตของประชาชน ความเป็นจริงที่ประชาชนรู้สึกอยู่ในการดำเนินชีวิตประจำวันนั้น... ประชาชนอาจไม่มีความรู้ในเรื่องทฤษฎีประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน แต่ถ้าพวกเขาซึ่งมีจำนวนมากมายมหิมา และเป็นเนื้อเป็นตัวอันแท้จริงของสิ่งที่เรียกว่า เป็นชาติ เป็นประเทศ ได้มีชีวิตอยู่อย่างอดอยากปากแห้ง ได้รับความกดขี่ และการปฏิบัติที่เลวร้ายจากเจ้าพนักงานของบ้านเมือง ได้มีผู้แทนราษฎรที่ได้เป็นปากเสียงให้แก่พวกเขาอย่างจริงจัง ได้มีรัฐบาลที่ได้เป็นตัวแทนรักษา

ผลประโยชน์ของเขา และมีได้สนใจแก้ไขความเป็นอยู่ของเขาให้ดีขึ้น ทั้งยังได้ดำเนินนโยบายและนำประเทศไปคนละทิศละทางกับความปรารถนาของพวกเขาแล้ว ความเป็นจริงในชีวิตเหล่านี้ จะให้คำตอบอันแจ่มแจ้งแก่ประชาชนว่ามันจะเรียกว่าเป็นประชาธิปไตยไปได้อย่างไรกัน มันจะเรียกว่ามีสิทธิของมนุษย์ชนที่ไหนกัน และมันจะเรียกว่าประชาชนมีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองได้อย่างไรกัน... ความเป็นจริงในชีวิตนี้แหละ คือบรมครูของประชาชน...' เท่านั้นที่เห็นจะเป็นการพอเพียงนะครั้นที่คุณจะติดตาม **พันธนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์** โดยคุณกุหลาบ สายประดิษฐ์"

ข้อความของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ที่สุธรรม์ นาวานุเคราะห์ได้หยิบยกมากล่าวไว้ในบทบรรณาธิการ *ปิยมิตรวันจันทร์* ว่าไปแล้วก็ทำให้ถอนใจเอือกใหญ่ ว่า สยามประเทศเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ กับสยามประเทศในปีปัจจุบันของ 'ระบอบทักษิณ' นั้น ก็ไม่เห็นจะมีความเปลี่ยนแปลงอะไรไปมากนัก ถ้าหากจะเปลี่ยนแปลงโดยชื่อ ก็คือ สฤษดิ์ ธนะรัชต์ นั้นได้คะแนนอำนาจมาจาก ปีน ส่วนทักษิณ ชินวัตร นั้นได้คะแนนอำนาจมาจาก เงิน

พันธนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ คืองานเรียบเรียงขึ้นเอกอึก ๑ ชิ้น ของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ ที่เพิ่งมีการชำระนำมารวมพิมพ์เป็นเล่มครั้งแรก ณ ที่นี้ และขณะนี้ ยังหาต้นฉบับที่บรรณาธิการ *ปิยมิตรวันจันทร์* บอกว่ายังมีอีกชิ้นหนึ่ง คือเรื่อง *ลอร์ด นอทธลีฟ* ไม่พบ เนื่องจากเอกสารชิ้นต้นว่าด้วยนิตยสาร *ปิยมิตรวันจันทร์* ที่ได้มานั้นยังไม่ได้เห็นทั้งหมดตอบอย่างครบบริบูรณ์ ดังนั้นหากท่านผู้ใดมีโอกาสดังค้นพบในวาระต่อไป ก็ควรจะนำมา

อนุรักษ์ไว้ให้ครบถ้วน เพื่อจะได้มองเห็น ‘การหนังสือพิมพ์’ ของ
กุหลาบ สายประดิษฐ์ อย่างเป็นระบบและครบถ้วนสมบูรณ์ ●

เพลง ลีลา: ดนตรี เย็น.....

พิธีกรรมการ
เสีรภาพ ของ

เดบับคือพิธี

- ๑ -

ประวัติของเดบับพองกฤษนน ถิ่นกนา กาลอน
กำหนดว่า เป็นวันเกิดของหนังสือพองกฤษ คือ เดือน
พฤษภาคม ค.ศ. ๑๖๒๒ อย่างไรก็ดี ยังต้องการเวลาถึงอีก ๘๐
ประเทศอังกฤษจึงได้หนังสือพองกฤษฉบับแรก ใน ค.ศ.
๑๖๐๒ พิธีกรรมการเสีรภาพของหนังสือพองกฤษได้เริ่มขึ้นภายหลัง
การกำเนิดของหนังสือพองกฤษ เสีรภาพของหนังสือพองกฤษ
ประเทศอื่นรุ่งเรืองขึ้น ได้ถูกประทุษร้าย ตั้งแต่การหนังสือ
พองกฤษของประเทศนั้นขึ้นเป็นการนอนอยู่ในเบาะ ยังไม่มาถึง
จะต่อสู้ป้องกันตนเองได้ พอหารกแห่งการหนังสือพองกฤษตลอด
ออกมาเห็นแสงตะวันได้ไม่ไกล และในขณะที่ของสังเสียรของ
นี้ เพราะความไม่ประสาตของชาวโลกและสังคมที่บน

พจนานุกรมภาษาอังกฤษเล่มหนึ่งโดยคานยาม ศาล
เป็นศาลที่ชาวพองกฤษโดยพลการ วิจารณ์มาด้วย
ที่ปราศจากความเป็นธรรม
พอเริ่มการพิมพ์หนังสือขึ้น พระเจ้าเจมส์
เบอร์เบินเครื่องมือในการต่อต้านคอมมิวนิสต์ การกระตือรือร้น
ต่างๆอย่างเคร่งครัด นับแต่สมัยของพระเจ้าเจมส์ที่สาม
พิมพ์ทุกเล่มที่พิมพ์ออกจำหน่าย จะต้องได้รับอนุมัติ
รวมมอบอำนาจในเรื่องนี้ การพิมพ์หนังสือจำหน่าย มี
กติกาคือ หากใดตายเป็นธุรกิจบุคคลของพวกเขาที่
หรือจาก London Stationers Company เท่านั้น ได้
หนังสือพองกฤษทางการ ใน ค.ศ. ๑๖๓๒ โดยมีชื่อ
ดาร์เรนเบอร์ การเซ็นเซอร์หนังสือพองกฤษ
หนังสือพองกฤษที่ และได้ดำเนินการอย่างขยัน

พันธนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์

กุหลาบ สายประดิษฐ์

๑

ตามประวัติหนังสือพิมพ์อังกฤษนั้นถือกันว่า กาลอันพึงกำหนดว่าเป็นวันเกิดของหนังสือพิมพ์อังกฤษ คือเดือนพฤษภาคม ค.ศ.๑๖๒๒^๑ อย่างไรก็ตามเวลาถึงอีก ๙๐ ปี ประเทศอังกฤษจึงได้มีหนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรกใน ค.ศ.๑๗๐๒^๒ พันธนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์มิได้เริ่มขึ้นภายหลังการกำเนิดของหนังสือพิมพ์รายวัน เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในประเทศชั้นรุ่งเรืองนั้นได้ถูกประทุษร้ายตั้งแต่การหนังสือพิมพ์ของประเทศนั้นยังเป็นการกนอนอยู่ในเบาะ ยังไม่มีกำลังที่จะต่อสู้ป้องกันตนเองได้ พอ ทารกแห่งการหนังสือพิมพ์คลอดออกมาเห็นแสงตะวันได้ไม่กี่เพล และในขณะที่ยังส่งเสียงร้องอูแว้ว ๆ เพราะความไม่ประสาต่อชีวิตของโลกและสังคมที่เป็นอยู่ในยามนั้นทีเดียว ทารกนั้นก็ถูกบีบคอบางตาย แต่ไม่ถึงตาย ทั้งนี้ไม่ใช่เพราะความปรานีของมือที่บีบแท้จริงมือที่บีบนั้นไม่มีความปรานีเลย มือที่บีบเป็นมือที่มีหัวใจอัน

เหยี่ยมเกรียมแท้ เป็นแต่ว่าทารกชนิดนั้นเป็นทารกกายสิทธิ์ เพราะเป็นทารกที่มีสายสะดือตรึงติดอยู่กับประชาชนและความชอบธรรมที่จะมีชีวิตอยู่ เป็นทารกที่ฆ่าไม่ได้ มีแต่จะเติบโตกล้าแข็งขึ้นเป็นลำดับ และผู้ที่คิดฆ่าทารกชนิดนี้ก็มีแต่จะกลับถูกฆ่า

มือแรกที่บีบคอทารกแห่งการหนังสือพิมพ์อย่างทารุณนั้น คือศาลของพระเจ้าแผ่นดิน ที่มีชื่อว่า Star Chamber ศาลสตาร์แชมเบอร์ หรือศาลดาวนี้ เป็นศาลที่ได้ตั้งขึ้นโดยพระเจ้าเฮนรี่ที่ ๗ ผู้เป็นปฐมกษัตริย์ของราชวงศ์ทูเคอได้เสวยราชย์ใน ค.ศ.๑๔๘๕ ศาลสตาร์แชมเบอร์ได้สถิตสถาพรอยู่ตลอดวงศ์กษัตริย์ทูเคอ รวม ๕ พระองค์ และได้ตั้งยั่งยืนมาจนถึงกษัตริย์ราชวงศ์สจวร์ตใน ค.ศ. ๑๖๔๑ จึงได้เลิกล้มไป ศาลดาวของพระเจ้าแผ่นดินนี้ดำเนินการพิจารณาคดีโดยไม่มีคณะลูกขุน (ตามนิติประเพณีของศาลอังกฤษ) และมีอำนาจที่จะบีบคั้นเอาค่าให้การจากจำเลยได้ทุกวิถีทาง รวมทั้งการทรมานในรัชสมัยของกษัตริย์เจมส์ที่ ๑ และชาร์ลส์ที่ ๑ แห่งราชวงศ์สจวร์ต ซึ่งภายหลังได้ถูกราชฎาจับตัดหัว กษัตริย์สจวร์ตทั้งสองพระองค์นั้นได้ใช้ศาลสตาร์แชมเบอร์เป็นเครื่องมือในการปกครองพลนิกกรอย่างกดขี่ พจนานุกรมภาษาอังกฤษเล่มหนึ่งให้คำนิยามศาลสตาร์แชมเบอร์ไว้ว่า เป็นศาลที่ใช้วิธีพิจารณาโดยพลการ วิธีพิจารณาลับ และวิธีพิจารณาที่ปราศจากความเป็นธรรม

พอเริ่มมีการหนังสือพิมพ์ขึ้น พระเจ้าแผ่นดินก็ใช้ศาลสตาร์แชมเบอร์เป็นเครื่องมือในการสอดส่องควบคุมการกระดิกตัวของหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด นับแต่สมัยของพระนางอิลิซาเบธลงมา หนังสือพิมพ์ทุกเล่มที่พิมพ์ออกจำหน่ายจะต้องได้รับอนุมัติจากเจ้าพนักงานผู้ได้รับมอบอำนาจในเรื่องนี้ การพิมพ์

หนังสือจำหน่ายมิใช่เป็นธุรกิจที่ใคร ๆ ก็ทำได้ หากได้กลายเป็นธุรกิจผูกขาดของพวกที่เป็นสมาชิกของบริษัทที่มีชื่อว่า London Stationer's Company เท่านั้น ได้มีการประท้วงประหารหนังสือพิมพ์อย่างทารุณใน ค.ศ.๑๖๓๒ โดยฝีมือของเพชฌฆาตศาลสตาร์แชมเบอร์ การเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ก็เป็นวิธีการกดขี่เสรีภาพหนังสือพิมพ์อันฉกรรจ์ และได้ดำเนินมาอย่างยึดเยื้อ แม้ศาลสตาร์แชมเบอร์จะได้ออกตายไปใน ค.ศ.๑๖๔๑ แต่การเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ก็ยังมีชีวิตอยู่ต่อมา แม้การปฏิวัติใน ค.ศ.๑๖๘๘ ก็ยังคงไว้ชีวิตให้แก่การเซ็นเซอร์ จนกระทั่ง ค.ศ.๑๖๘๓ รัฐสภาจึงได้มีมติอนุมัติให้ใช้กฎหมาย Licensing Act ต่อไปได้อีกเพียงสองปี การเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ได้ดับชีพอย่างเด็ดขาด พร้อมกับการดับชีพของกฎหมายฉบับนั้นในวันที่ ๓ พฤษภาคม ค.ศ.๑๖๘๕ และนับแต่นั้นมา การเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ก็มีได้กลับมาตุภูมิเกิดในวงการหนังสือพิมพ์อีกเลย^๓

แม้ว่าศาลสตาร์แชมเบอร์จะได้เลิกไปแล้วใน ค.ศ.๑๖๔๑ และแม้ว่ากฎหมาย Licensing Act จะถูกยกเลิกไปแล้วใน ค.ศ.๑๖๘๕ หนังสือพิมพ์อังกฤษก็ยังต้องการเวลาอีก ๑๖๐ ปี จึงได้เสวยเสรีภาพดังที่หนังสือพิมพ์อังกฤษได้รับรมย์อยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือจนกระทั่งถึง ค.ศ.๑๘๕๕ เมื่อภาษีหนังสือพิมพ์ได้ถูกกวาดล้างไปแล้วก่อนจะถึง ค.ศ.๑๘๕๕ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์อังกฤษยังถูกพันธนาด้วยเครื่องพันธนานานาชนิด เป็นต้นว่าจนกระทั่ง ค.ศ.๑๗๖๕ การรายงานพิจารณาคดีในโรงศาลโดยมิได้รับอนุมัติจากศาล ก็ยังถูกถือว่าเป็นการกระทำที่หมิ่นประมาทศาล ส่วนการตีพิมพ์คำอภิปรายของสมาชิกรัฐสภา ก็เป็นของต้องห้าม

อยู่จนกระทั่ง ค.ศ.๑๗๗๑ รัฐสภาจึงยอมสละสิทธิข้อนี้ ในระหว่างศตวรรษที่สิบแปด เนื่องด้วยฐานะอันง่อนแง่นคลอนแคลนของรัฐบาล หรือเพื่อที่จะปิดปากฝ่ายค้าน เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ได้ถูกข่มขู่บีบคั้นอย่างฉกฉวยด้วยการตั้งข้อหาแก่ชาวหนังสือพิมพ์ในคดีต่าง ๆ อย่างนับไม่ถ้วน ได้แก่คดีกบฏ, คดียุยงส่งเสริมให้เกิดความไม่สงบ, คดีหมิ่นประมาท ในคดีหมิ่นประมาทนั้นผู้พิพากษาจะเป็นผู้วินิจฉัยเสียเอง ว่าเรื่องราวที่ถูกกล่าวหาว่าหมิ่นประมาทนั้นเป็นการหมิ่นประมาทจริงหรือไม่ คงปล่อยให้คณะลูกขุนวินิจฉัยแต่ในประเด็นที่มีไต่เป็นข้อสำคัญ เช่นประเด็นที่ว่า จำเลยเป็นผู้โฆษณาข้อความที่เป็นการหมิ่นประมาทนั้นหรือไม่ อย่างไรก็ตามก็ดีผู้พิพากษาในศตวรรษที่สิบแปด ก็อยู่ในฐานะที่ไม่เหมือนกับผู้พิพากษารุ่นก่อนในสมัยราชวงศ์สจวร์ต ซึ่งผู้พิพากษาได้ยอมตนเป็นเครื่องมือชนิดข้าทาสของกษัตริย์ที่ปกครองประเทศตามอำเภอใจ

หลังจากได้เปลี่ยนแปลงพันธนาการการเซ็นเซอร์ได้ใน ค.ศ. ๑๖๘๓, หนังสือพิมพ์อังกฤษก็ต้องเผชิญกับพันธนาการอันใหม่ใน ค.ศ.๑๗๑๒ เข้าอีก ในกรณีภาษีหนังสือพิมพ์ พันธนาการ อันนี้ได้ใช้แก่หนังสือพิมพ์มาเป็นเวลายืดยาวถึง ๑๔๓ ปี หนังสือพิมพ์อังกฤษต้องต่อสู้เพื่อหักไซ้ตรวนที่พันธนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ตั้งแต่ศตวรรษที่สิบเจ็ด รวมเวลาประมาณสองศตวรรษครึ่ง ในระหว่างนั้นได้มีการต่อสู้เพื่อชิงอำนาจกันระหว่างกษัตริย์กับรัฐสภา และยังได้มีการต่อสู้ระหว่างรัฐสภากับหนังสือพิมพ์อีกด้วย การศึกษาเรื่องเสรีภาพและการต่อสู้เพื่อได้มาซึ่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์นั้น หากเราจะศึกษาแต่เฉพาะในเรื่องของหนังสือพิมพ์ล้วน ๆ โดยไม่ศึกษาประวัติศาสตร์ปกครองของอังกฤษประกอบด้วยพอ

สมควรแล้ว เราอาจไม่ได้รับความเข้าใจที่แจ่มแจ้งพอ เพราะว่า ปัญหาเรื่องเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ย่อมผูกพันอยู่กับปัญหาทางการเมือง และปัญหาทางการเมืองนั้นเล่า ก็ผูกพันอยู่กับปัญหาเรื่องชนชั้นและผลประโยชน์อันแตกต่างกันของชนชั้นที่แตกต่างกัน เหตุใดหนังสือพิมพ์จึงต้องต่อสู้กับรัฐสภา เราจะเข้าใจเรื่องนี้ได้แจ่มแจ้งก็ต่อเมื่อเราได้ทราบว่า รัฐสภาประกอบด้วยบุคคลประเภทไหน และเขาเหล่านั้นเป็นผู้แทนของใคร และทำหน้าที่รักษามลประโยชน์ของผู้ใด ด้วยเหตุนี้ ก่อนที่จะบรรยายประวัติของหนังสือพิมพ์อังกฤษในส่วนของที่เกี่ยวกับเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ผู้เขียนขอแนะนำเรื่องประวัติการปกครองของอังกฤษมาเสนอไว้พอสมควร และก็หวังว่านอกจากจะเป็นเครื่องประกอบการศึกษาเสรีภาพของหนังสือพิมพ์อังกฤษแล้ว ยังอาจเป็นประโยชน์แก่การศึกษาเรื่องพัฒนาการของประชาธิปไตยด้วย

เผ่าชนดั้งเดิมที่อาศัยอยู่บนเกาะอังกฤษคือพวกเคลท (Celt) ก่อนคริสต์ศักราช ๕๕ ปี ซีซาร์ได้ยกกองทัพข้ามช่องแคบมาตีเกาะอังกฤษเป็นเมืองขึ้นของโรมัน พวกโรมันได้ครองเกาะอังกฤษอยู่ถึงสี่ศตวรรษ ครั้นแล้วเวลาได้มาถึงที่ กรรมจะต้องสนองกรรม ผู้รุกรานได้เปลี่ยนฐานะไปเป็นผู้ถูกรุกรานเข้าบ้าง พวกอนารยะชนได้เริ่มรุกรานดินแดนบ้านเกิดของโรมัน กองทัพโรมันที่ครองเกาะอังกฤษจึงถูกเรียกกลับกรุงโรมเพื่อไปป้องกันปิตุภูมิ เกาะอังกฤษจึงถูกทิ้งไว้โดยปราศจากรัฐบาลและการป้องกัน เมื่อชาวนีลด์วงรู้ไปถึงเผ่าชนแซกซัน (Saxon) ซึ่งมีถิ่นเดิมอยู่ทางเหนือของเยอรมนี, พวกเขาพร้อมด้วยเผ่าชนพี่น้องของเขาคือแองเกิลส (Angles) ซึ่ง

อยู่ทางตอนใต้ของเยอรมนี ก็ได้คุมกันเล่นเรือข้ามทะเลเหนือมาขึ้น เกาะอังกฤษแทนที่พวกโรมัน นับแต่ตอนกลางศตวรรษที่ห้า แล้ว ก็ทำการขับไล่พวกเคลทซึ่งไม่สามารถจะต่อสู้ป้องกันคนได้ไปทาง ภาคตะวันตก พวกเขาได้ครอบครองเกาะใหญ่อันอุดมสมบูรณ์ไว้ เกือบทั้งหมด และพวกเขาก็ได้สร้างอาณาจักรแองโกล-แซกซัน ขึ้นหลายแห่งบนเกาะนั้น รวมทั้งอารยธรรมแองโกล-แซกซัน ซึ่งเป็นพื้นฐานอารยธรรมของชาวอังกฤษในปัจจุบันนี้ (คำว่า Anglo-Saxon มาจากคำว่า Angles หรือ English กับคำว่า Soxon) ราชอาณาจักรน้อย ๆ ของเผ่าชนพี่น้องเหล่านี้ต่างก็มีเรื่องวิวาทบาดหมางกันตลอดมา และก็ไม่มีกษัตริย์ของราชอาณาจักรใดที่ ทรงเดชานุภาพพอจะตั้งตนขึ้นเป็นประมุขและรวมอาณาจักรเหล่านั้นให้เป็นปฐพีเดียวกันได้ ด้วยเหตุนี้ราชอาณาจักรน้อยเหล่านี้จึง ถูกโจมตีจากพวกโจรสลัดคิสแคนดิเนเวียนอยู่มิได้ขาด ตลอดเวลา กว่า ๕๐๐ ปี ในที่สุด ในศตวรรษที่สิบเอ็ด เกาะอังกฤษรวมทั้ง นอร์เวย์ และเยอรมนีภาคเหนือก็ได้ตกเป็นเมืองขึ้นของจักรวรรดิ แห่งชนชาติเดน (Dane) คือจักรวรรดิของพระเจ้าคันยุต (Cannte the Great)

อย่างไรก็ดี ภายในระยะเวลาไม่นาน พวกแองโกล-แซกซัน ก็ขับพวกเดนออกไปจากเกาะได้ แต่แล้วเกาะอังกฤษก็ถูกตีและถูก ครอบครองเป็นครั้งที่สี่ ศัตรูใหม่ของอังกฤษ คือพวกที่สืบสายจาก เผ่าชนนอร์แมนอีกเผ่าหนึ่ง (Norse Man : เผ่าชนที่อาศัยอยู่บน แหลมสแคนดิเนเวียโบราณ) เผ่าชนพวกนี้ได้เข้ารุกรานดินแดนของ ฝรั่งเศส และได้ตั้งอาณาจักรอันมีชื่อว่าดัชชีแห่งนอร์แมนดี (Duchy of Normandy) ในศตวรรษที่สิบ วิลเลียม, ดยุกแห่งนอร์แมนดี

ไต้ยภพลขึ้นบุกเกาะอังกฤษในเดือนตุลาคม ค.ศ.๑๐๖๖ ในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ณ สมรภูมิมิเชซติงช วิลเลียมไต้รบชนะแฮร์ลด์แห่งเฮซเซกช กษัตริย์แองโกล-แซกซันองค์สุดท้าย แล้ววิลเลียมแห่งนอร์แมนดีก็ไต้ปราบดาภิเษกเป็นปฐมกษัตริย์ชาวนอร์แมน ครอบครองเกาะอังกฤษ และได้มีกษัตริย์สืบสายต่อมาในนามราชวงศ์ อังจู และ แพลนแทจินิท (House of Anjou and Plantagenet) ชัยชนะของวิลเลียมแห่งนอร์แมนดีใน ค.ศ.๑๐๖๖ นั้น ในประวัติศาสตร์เรียกว่าการพิชิตเกาะอังกฤษของพวกนอร์แมน (Norman Conquest : คำว่า Norman หมายถึงพวกนอร์แมนดี)

กษัตริย์สายนอร์แมนได้ปกครองเกาะอังกฤษสืบสันตติวงศ์กันมาหลายชั่วคน จนถึงริชาร์ดที่ ๒ ใน ค.ศ.๑๓๘๘ เฮนรี โบลิงโบรค ผู้เป็นบุตรจอห์นออฟกอนท์ ดยุกแห่งแลงแคสเทอ ได้ก่อการกบฏชิงราชสมบัติจากริชาร์ดที่ ๒ ไต้สำเร็จ ริชาร์ดที่ ๒ ถูกจำคุกและสิ้นพระชนม์ในที่คุมขังในปีรุ่งขึ้นอันเป็นการตายอย่างมีคมนตามธรรมเนียมของฝ่ายแพ้ ฝ่ายชนะไต้ตั้งวงศ์กษัตริย์ขึ้นใหม่ ชื่อว่า วงศ์แลงแคสเทอ ทรงพระนามว่าพระเจ้าเฮนรีที่ ๔ เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์แลงแคสเทอ

ต่อมาในรัชสมัยของเฮนรีที่ ๖ ผู้เป็นนัดดาของเฮนรีที่ ๔ ซึ่งขึ้นครองราชย์สมบัติระหว่าง ค.ศ.๑๔๒๙-๑๔๖๐ ไต้เกิดสงครามกลางเมืองที่เรียกว่าสงครามดอกกุหลาบ (The War of Roses) เริ่มตั้งแต่ ค.ศ.๑๔๕๕ จนถึง ค.ศ.๑๔๘๕ รวมเวลาสามสิบปี เป็นสงครามช่วงชิงราชบัลลังก์ระหว่างพวกยอร์ค (ใช้เครื่องหมายกุหลาบขาว) กับพวกแลงแคสเทอ (ใช้เครื่องหมายกุหลาบแดง) และฝ่ายแลงแคสเทอไต้ปราชัยใน ค.ศ.๑๔๖๐ เฮนรีที่

๒ ต้องเสียบราชบัลลังก์แก่บุตรของดยุคแห่งยอร์ก ซึ่งได้เป็นกษัตริย์ทรงพระนามว่าพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๔ ใน ค.ศ.๑๔๖๑ เฮนรีที่ ๖ เจ้าของราชบัลลังก์เดิมได้มีชีวิตอยู่ต่อมาจนถึง ค.ศ.๑๔๗๐ จึงถูกฆ่าตาย

ความโกลกความหลงได้ชักนำมนุษย์ให้ก่อกรรมทำเวรไม่สิ้นสุด กษัตริย์ก็คือปุถุชนกฏแห่งกรรมและเวรย่อมไม่รู้จักชั้นวรรณะเมื่อเอ็ดเวิร์ดที่ ๔ แห่งยอร์กสิ้นพระชนม์ ราชสมบัติซึ่งได้แก่เอ็ดเวิร์ดที่ ๕ โอรสคนโต ในเวลาที่ได้ราชสมบัตินั้นเอ็ดเวิร์ดที่ ๕ มีอายุเพียงสิบสามปี พระเจ้าอา ริชาร์ด, ดยุกแห่งกลอสเทอ (Gloucester) ผู้สำเร็จราชการแทนกษัตริย์ผู้เป็นนัดดา ได้นำกษัตริย์พร้อมด้วยอนุชาน้อยไปประทับที่หอสูง แล้วทั้งสองพระองค์ก็ถูกสำเร็จชีวิตที่นั่น และก็เป็นการสำเร็จชีวิตอย่างมีคมนตรีเช่นเคย พระเจ้าอา ริชาร์ดจึงได้ครองราชย์สมบัติ ทรงพระนามว่าริชาร์ดที่ ๑ และริชาร์ดที่ ๓ ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาว่าฆ่าหลานทั้งสองก็ได้ถูกฆ่าโดยหัวหน้าของพวกแลงแคสเทอใน ค.ศ.๑๔๘๔ เมื่อเฮนรีที่ ๖ ถูกประหารชีวิตใน ค.ศ.๑๔๗๐ นั้น เฮนรี ๖ ได้เป็นหัวหน้าของพวกแลงแคสเทอ หลังจากได้หลบไปพำนักอยู่ในบริทเหนี (ฝรั่งเศส) ใน ค.ศ.๑๔๘๕ เฮนรี ๖ ได้ยกทัพบุกเกาะอังกฤษ ได้รบชนะริชาร์ดที่ ๓ ครั้นแล้วเฮนรี ๖ เียดแห่งริชมอนด์ ก็ได้กลายเป็นพระเจ้าเฮนรีที่ ๗ ปฐมกษัตริย์ของราชวงศ์ทูเดอ (House of Tudor) ครองครองประเทศอังกฤษสืบแต่ ค.ศ.๑๔๘๕ เป็นต้นมา

ในระหว่างศตวรรษอันยี่ตยาวของยุโรปสมัยกลางอันมีระบบสังคมที่เรียกว่าระบบศักดินา หรือระบบข้าเจ้าบ่าวนาย (Feudal System) นั้น มักจะมีคี่ระหว่างพวกเจ้าขุนมูลนายผู้ครอบครอง

แผ่นดินอยู่เป็นครั้งคราว เป็นศึกช่วงชิงอำนาจและความเป็นเจ้า เป็นใหญ่อันมีมูลเหตุมาแต่ความละโมภ ความเย่อหยิ่ง อหังการ และความอาฆาตของเวรกันเท่านั้น เป็นการศึกที่มีความทุกข์ยากของราษฎรผู้ยากจนเป็นเดิมพัน และมีรางวัลอันมหาศาลเป็นของพวกเจ้าขุนมูลนายฝ่ายชนะ พร้อมทั้งเหล่าบริวารผู้ใกล้ชิด พฤติการณ์การทำศึกสงครามของพวกเจ้าขุนมูลนายเหล่านั้น หากว่าได้เปลื้องเอายศขุนนางและเจ้านายอันเป็นสิ่งสมมุติที่หุรหราวอกเสียแล้ว ก็จะเป็นแต่เพียงเรื่องราวของบุคคลที่หนีไปด้วยกิเลสเท่านั้น และพฤติการณ์ของบุคคลเหล่านั้น โดยเนื้อแท้แล้วก็ไม่สู้แตกต่างกันเท่าใดกับเรื่องของเหล่าคนเลวที่ยกพวกตีกัน หรือเรื่องของพวกเขาโจรเข้าตีปล้นหมู่บ้านแล้วก็เข้าครองความเป็นใหญ่ในหมู่บ้านและตำบลนั้น ๆ

นอกจากการรบพุ่งชิงอำนาจ ชิงทรัพย์ ชิงรางวัลแห่งความเย่อหยิ่งอหังการระหว่างพวกเจ้าขุนมูลนายอันส่งผลเป็นความเดือดร้อนทุกข์ยากแก่สามัญชน ผู้ใช้ชีวิตหาเช้ากินค่ำ หรืออดมื้อกินมื้อ โดยทั่วไปแล้วในสมัยนั้นยังมีโรคระบาด เช่น โรคฉี่ดำและกาฬโรคซึ่งเบียดเบียนชีวิตของมนุษย์ผู้ยากจน อันเป็นลักษณะทั่วไปของสมัยนั้นอีกด้วย ดังเช่นในประเทศอังกฤษสมัยเอ็ดเวิร์ดที่ ๓ เมื่อเกิดการระบาดของกาฬโรคครั้งใหญ่ ที่เรียกกันว่า Black Death ได้ทำลายชีวิตผู้คนพลเมืองอังกฤษเสียราวหนึ่งในสาม

สงครามคอกกุกุหลาบที่ได้กระทำกันมาเป็นเวลา ๓๐ ปีก็เป็นสงครามชิงมงกุฎระหว่างพวกเจ้าขุนมูลนายสองพวกเท่านั้นเอง และไม่มี ความหมายอันใดแก่ประเทศชาติเลย นอกจากจะก่อความ

เดือนร้อนทุกข์ยากแก่ประชาชนผู้ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียอะไรด้วยในสงครามชนิดนั้น เนื่องด้วยผู้คนที่ต้องล้มตายเพราะภัยธรรมชาติแห่งโรคระบาด ทั้งยังได้รับความทุกข์ยากจากภัยของสงครามกลางเมือง อันเป็นฝีมือของมนุษย์ชั้นเจ้าขุนมูลนาย ประกอบกับพวกขุนนางเจ้าที่ดินก็ได้เสียชีวิตไปในระหว่างการทำสงครามดอกกุหลาบเสียเป็นอันมาก เหตุฉะนั้นจึงเป็นการง่ายที่กษัตริย์จะได้ฉวยโอกาสเพิ่มพูนพระราชอำนาจขึ้นเรื่อย ๆ และภายหลังที่พสกนิกรได้ผ่านชีวิตอันอดโรยมาเป็นเวลานานในระหว่างสงครามกลางเมือง เหล่านั้นก็ปรารถนาที่จะได้ดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสงบสักที แม้ว่าความสงบนั้นจะต้องชำระด้วยราคาแพง และแม้ว่าการก่อกวนความสงบนั้น แท้จริงก็มาจากชนชั้นที่ยืนอยู่บนกบฏของตนเอง ด้วยประการฉะนี้ เมื่อสิ้นศตวรรษที่สิบห้า ประเทศอังกฤษจึงเป็นประเทศที่มีอำนาจแห่งการปกครอง ได้มารวมอยู่ในมือของกษัตริย์อย่างมั่นคง พระเจ้าเฮนรีที่ ๗ แห่งราชวงศ์ทิวเคอ เป็นกษัตริย์อังกฤษองค์แรกที่ได้ครองพระราชอำนาจเช่นนั้น และก็เพื่อความสถิตสถาพรแห่งพระราชอำนาจที่ได้มานั้น เฮนรีที่ ๗ จึงได้ตั้งศาลอันเลื่องชื่อนามขึ้น ชื่อว่าศาลสตาร์แชมเบอร์ ดังที่ได้กล่าวถึงแล้วในตอนต้น ศาลนี้เป็นศาลที่พระเจ้าแผ่นดินและพวกพ้องของพระเจ้าแผ่นดินเรียกว่าศาลสถิตยุติธรรม เช่นเดียวกับที่ศาลทั้งหลายได้รับยกย่องเรียกขานกันเช่นนั้น แต่ตามความเป็นจริงแล้ว ศาลทั้งหลายมิได้เป็นที่สถิตแห่งหลักความยุติธรรมเสมอไป ศาลกับความยุติธรรมมิใช่เป็นสิ่งสองสิ่งที่จะต้องอยู่ร่วมกัน ความจริงนั้นประวัติศาสตร์ได้แจ้งแก่เราอยู่บ่อย ๆ ที่เดียว ถึงเรื่องราวของศาลที่ได้แปรฐานะไปเป็นที่สถิตของความยุติธรรมอันทราม

สกุล ประวัติศาสตร์ได้ให้บทเรียนไว้ว่า ศาสนันนั้นก็เช่นเดียวกับสถาบันทางการเมืองอื่น ๆ เมื่อผู้ใด ฝ่ายใดได้ครอบงำอำนาจทางการเมืองอย่างสิทธิขาด ศาสนาก็เป็นแต่เครื่องมือรับใช้อำนาจที่ครอบงำตนไว้ และศาสนิกชนนั้นก็มิได้ถือเอาหลักความยุติธรรมเป็นเครื่องบังคับจิตใจในการปฏิบัติหน้าที่ หากถือเอาลาภยศและการปูนบำเหน็จรางวัลที่จะได้รับจากอำนาจที่ครอบงำศาสนา เป็นเครื่องบังคับจิตใจในการบริหาร ‘ความยุติธรรม’ ดังนั้น ศาสดาจารย์เซมเบอร์ก็ยอมดำเนินไปตามวิถีทางของมัน ศาสดาจารย์ยุติธรรมของพระเจ้าเฮนรี่ที่ ๗ ก็บริหาร ‘ความยุติธรรม’ ไปตามความประสงค์ของพระเจ้าเฮนรี่ที่ ๗ แต่ประวัติศาสตร์ก็มีได้แลเห็นศาสดาจารย์เซมเบอร์เป็นศาสดาจารย์ยุติธรรมแต่ประการใดเลย ตรงกันข้าม ประวัติศาสตร์ก็กลับแลเห็นศาสดาจารย์เซมเบอร์ว่า เป็นที่สถิตของความอยุติธรรมอันโลโครกเป็นที่เก็บความทรงจำอันน่าสยดสยองและทรมานสกุล ศาสดาจารย์เซมเบอร์ของเฮนรี่ที่ ๗ ได้ทำหน้าที่กำหราบปราบปรามความพยายามทั้งปวงของพวกเจ้าขุนมูลนายคู่แข่งที่ยังเหลือ และยังมีความทะเยอทะยานที่จะได้อำนาจเก่าของตนกลับคืน ประวัติศาสตร์ได้บันทึกไว้ว่า วิธีการที่ศาสดาจารย์เซมเบอร์ได้ปฏิบัติต่อคู่ปรับของพระเจ้าแผ่นดินนั้นเป็นวิธีการที่ร้ายกาจยิ่งนัก

อย่างไรก็ดี ในอีกทางหนึ่ง เฮนรี่ที่ ๗ ได้ดำเนินนโยบายอันโกศล คือเพื่อจักรงับความอาฆาตมาดร้ายระหว่างแลงแคสเทอและยอร์ก เฮนรี่ที่ ๗ ได้ดำเนินการให้วงศ์ทั้งสองได้เป็นทองแผ่นเดียวกัน โดยสมรสกับอิลิซาเบธ ทายาทแห่งยอร์ก ธิดาของเอ็ดเวิร์ดที่ ๔ นอกจากนั้น เฮนรี่ที่ ๗ ยังได้จัดการสมรสของโอรสและธิดาเพื่อประโยชน์ทางการเมืองระหว่างประเทศอีกด้วย แต่การ

สมรสเพื่อประโยชน์ในทางการเมืองเช่นนี้ สักดิ์ศรีของความรักย่อม
ไร้ความหมาย

เฮนรีที่ ๘ ผู้โอรสได้สืบทอดสมบัติจากบิดาใน ค.ศ.๑๕๐๙
และนับแต่นั้นมา ก็นับว่าประเทศอังกฤษได้ผ่านจากสถานะของศัก
ดินาเข้าสู่สถานะของรัฐแบบปัจจุบัน กษัตริย์องค์นี้มีมเหสีหกองค์
และได้ตัดเศียรมเหสีเสียสององค์ และเนื่องด้วยมีเรื่องขัดใจกับ
สันตะปาปาเนื่องจากการหย่ามเหสีรายหนึ่ง จึงได้ประกาศตนเป็น
อิสระจากท่านผู้แทนแห่งอำนาจสวรรค์ในกรุงโรม และได้ตั้งนิกาย
Church of England ขึ้น ทั้งได้สถาปนาพระองค์เป็นประมุขใน
ทางศาสนาด้วย พระราชอำนาจของเฮนรีที่ ๘ ได้เพิ่มขึ้นโดยการ
ยึดทรัพย์สินของวัด

อย่างไรก็ดี เมื่อแมรี ธิดาของเฮนรีที่ ๘ ผู้เต็มใจในนิกาย
โรมัน แครธอลิก ได้เสวยราชสมบัติใน ค.ศ.๑๕๕๓ พระนาง
ก็กลับนำเอานิกายโรมัน แครธอลิกมาสถาปนาเป็นศาสนาประจำ
ชาติต่อไป และได้ทำลายศาสนาที่พระบิดาของพระนางได้ยกย่อง
เชิดชู พระนางแมรีได้ร่วมเป็นพันธมิตรกับสเปน โดยสมรสกับ
ฟิลลิปที่ ๒ แห่งสเปน พฤติการณ์ของพระนางดังกล่าวนี้ได้เป็น
เหตุให้เกิดการกบฏขึ้น และพระได้ลงโทษประหารของพระนาง โดย
ให้เผาเสียทั้งเป็นกว่า ๒๐๐ คน รวมทั้งพระเจ้าชั้นผู้ใหญ่แห่ง
ศาสนาของพระบิดา พระนางก็ให้เอาตัวไปเผาเสียทั้งเป็นด้วย แมรี
ทุเคอจึงได้รับสมญาว่า ‘แมรีผู้กระหายเลือด’ เป็นการเคราะห์ดีที่
‘แมรีผู้กระหายเลือด’ ครองราชสมบัติอยู่ได้เพียงห้าปีก็สิ้นพระชนม์

กษัตริย์ราชวงศ์ทุเคอได้สืบทอดติดวงศ์ต่อกันไปรวมห้ารัชกาล
จนถึงพระนางอีลิซาเบธ ธิดาของเฮนรีที่ ๘ อันเกิดแต่แอลบูกลิน

มเหสีองค์ที่สองซึ่งถูกประหารชีวิตโดยพระสวามี รัชสมัยของพระนางอิลิซาเบธเป็นรัชสมัยที่ยืดยาวถึง ๔๕ ปี และได้รับนับถือว่าเป็นรัชสมัยอันรุ่งเรืองที่สุดสมัยหนึ่งของประวัติศาสตร์แห่งประเทศอังกฤษ ในสมัยที่เรียกกันว่า Elizabethan Age นี้เป็นสมัยที่มีชื่อเสียงในพัฒนาการของวรรณคดี และเชาวน์ภาพของราชนาวิกอังกฤษ รวมทั้งชื่อเสียงในการแสวงหาเมืองขึ้นด้วย ราชสำนักของพระนางประกอบด้วยรัฐบุรุษผู้ปรีชาสามารถ อำนาจของกษัตริย์ได้เพิ่มพูนขึ้นในรัชสมัยของพระนาง อีกทั้งเชื่อกันเป็ยว่าวัฒนธรรมของโลกก็ได้อุบัติในรัชกาลของอิลิซาเบธ

อำนาจราชศักดิ์อันรุ่งโรจน์ของกษัตริย์ที่ราชวงศ์ทูเดอได้สะสมเพิ่มพูนไว้ ได้เริ่มวาระแห่งการอับรึกมีเมื่อราชสมบัติได้ตกมาถึงราชวงศ์สจวร์ต เจมส์ที่ ๑ ผู้ได้ราชสมบัติสืบต่ออิลิซาเบธใน ค.ศ.๑๖๐๓ มีพระมารดาคือแมรี สจวร์ต อดีตพระนางแห่งสก๊อต ซึ่งได้เฝงญชีวิตมาอย่างน่าอเนจอนาถ แมรี สจวร์ตได้ราชสมบัติสก๊อตภายหลังการสมภพเพียงห้าวัน ได้สมรสกับกษัตริย์ฝรั่งเศสในวัยจำกัด ๑๖ ปี อายุ ๑๙ ปีเป็นหม้ายด้วยสามีสิ้นพระชนม์ ได้เสด็จกลับมาครอบครองสก๊อต และได้สมรสกับลอร์ดทานลี้ ผู้เป็นพระญาติใน ค.ศ.๑๕๖๕ เมื่ออายุได้ ๒๓ ปี ลอร์ดทานลี้เป็นเชื้อสายของราชวงศ์ทูเดอ และได้อ้างสิทธิ์ในการสืบราชบัลลังก์อังกฤษ ในปีเดียวกันนั้นได้เกิดการกบฏ ซึ่งนำโดยเจมส์ สจวร์ต, เอ็ดแห่งเมอริ, ผู้เป็นพระญาติสนิทของพระนางและได้ปราชัยต่อพระนาง แต่พระนางได้ทำให้สามีช้ดใจด้วยการปฏิบัติเอธมมงกุฎกษัตริย์แก่เขา ฝ่ายสามีจึงไปเข้าด้วยฝ่ายตรงข้ามนำกองทัพมารบกับบริชชีโอ ผู้เป็นราชเลขาณุกการและเป็นทีปรีกษาของพระนาง และนัยว่า

เป็นคนรักของพระนางด้วย ริชชีโอรุถูกฆ่าตาย ครั้นแล้วสามีภรรยา
 ได้คืนดีกันชั่วคราว และในปีต่อมาก็ได้ให้กำเนิดเจมส์ที่ ๑ ถัดมา
 อีกหนึ่งปี บอธเวลได้คุมสมัครพรรคพวกก่อการร้ายขึ้น เป็นผลให้
 ลอร์ดคานตี พระสามีของพระนางต้องเสียชีวิต ต่อมาอีกสามเดือน
 ภายหลังจากการพิจารณาคดีบอธเวล และบอธเวลได้รับการปลดปล่อย
 พระนางก็สมรสกับบอธเวลผู้พิฆาตสามีของพระนาง ในทันใดนั้น
 เองพวกขุนนางก็ลุกฮือขึ้น และบังคับให้พระนางแยกจากบอธเวล
 พระนางต้องยอมจำนน ต้องตกเป็นนักโทษ และต้องสละราชสมบัติ
 ให้แก่บุตรชายผู้ยังเป็นทารก หลังจากถูกคุมขังอยู่ในปราสาทลอค
 เลวินได้หนึ่งปี พระนางก็หนีออกไปได้ และได้เข้าอยู่ในกองทัพอังกฤษ
 สมัครพรรคพวกของพระนางได้จัดตั้งขึ้นเพื่อชิงบัลลังก์ให้แก่พระนาง
 และก็เพื่อประโยชน์ของพวกเขาเองด้วย ทักษะของพระนางได้รับกับ
 ทักษะของเอลิซาเบธที่ ๑ ในคราวนี้พระนางได้ตกเป็นฝ่ายปราชัย
 ได้เสด็จหนีไปอังกฤษ และได้ถูกกักตัวให้อยู่ตามปราสาทหลาย
 แห่ง แมรี สจ๊วตเป็นผู้ลุ่มหลงในลัทธิแคทอลิก และเป็นคู่ปรับตัว
 ฉกาจของพระนางอิลิซาเบธ ระหว่างประทับอยู่ในอังกฤษ ๑๙
 ปี แมรี สจ๊วตได้คิดวางอุบาย เพื่อโค่นอิลิซาเบธผู้มีได้วางเว้น
 ในที่สุด ใน ค.ศ. ๑๕๙๖ แมรี สจ๊วต ก็ถูกนำตัวขึ้นสู่การพิจารณา
 และปรากฏว่าได้กระทำความผิดฐานกบฏ และได้ถูกตัดพระเศียรเมื่ออายุ
 ได้ ๔๕ ปี ครั้นแล้วใน ค.ศ. ๑๖๐๓ โอรสของพระนางผู้ได้ราช
 สมบัติจากสกอตจากการที่พระนางถูกขับจากบัลลังก์ก็ได้ครอง
 ราชบัลลังก์อังกฤษสืบต่อจากกษัตริย์ผู้พระราชทานอนุมัติให้ตัด
 พระเศียรของพระนาง นี่คือชีวิตอีกด้านหนึ่งภายใต้ความวาววาม
 ของมงกุฏ

กษัตริย์ราชวงศ์สจ๊วตได้สร้างความโคลงเคลงให้แก่ราชบัลลังก์ของตนเอง ด้วยการแสดงความเชื่อมั่นในหลักการที่ว่า กษัตริย์ได้รับเทวสิทธิ์ (divine right) มาจากสวรรค์ที่จะปกครองราชอาณาจักรได้ตามที่กษัตริย์เห็นว่าเหมาะสม โดยมีจำต้องปรึกษาหารือฟังเสียงของพสกนิกร ความจริงนั้นกษัตริย์ราชวงศ์ทุเคอก็มีใช้ว่าจะไม่ปกครองประเทศตามความพอพระทัยของกษัตริย์ แต่ว่าบารมีของราชวงศ์ทุเคอกับราชวงศ์สจ๊วตนั้นต่างกัน และข้อที่สำคัญก็คือราชวงศ์สจ๊วตได้มาเน้นเทวสิทธิ์ของกษัตริย์ผิดกาลเวลา เพราะว่าในระยะที่กล่าวนี้ พันธนาการทางเศรษฐกิจได้ทำให้อำนาจของชนชั้นกลางเริ่มแน่นหนาขึ้นเสียแล้ว แต่กษัตริย์ราชวงศ์สจ๊วตมิได้มองเห็นข้อความจริงอันสำคัญข้อนี้ เมื่อเจมส์ที่ ๑ ได้แสดงความเชื่อมั่นในเทวสิทธิ์ของกษัตริย์ให้ปรากฏออกมาแล้ว ชาร์ลสที่ ๑ ผู้บุตร ซึ่งได้สืบราชสมบัติต่อจากเจมส์ที่ ๑ ใน ค.ศ. ๑๖๒๕ ก็เจริญรอยตามบิดา และได้ดำเนินการก้าวหน้าไปจนถึงวิวาทกับรัฐสภาอย่างรุนแรง และจนถึงต้องใช้สงครามเป็นเครื่องตัดสินความเป็นใหญ่ระหว่างกษัตริย์กับรัฐสภา การสงครามได้เริ่มใน ค.ศ. ๑๖๔๒ ในตอนหลังรัฐสภาได้ *โอดิเวอ ครอมเวล* ผู้ถือวินัยเหล็กเป็นผู้นำ กองทัพของกษัตริย์ได้พ่ายแพ้กองทัพของรัฐสภาสองครั้งใน ค.ศ. ๑๖๔๕ จนชาร์ลสที่ ๑ ต้องเสด็จหนีจากอังกฤษไปสกอตแลนด์ เมื่อครอมเวลได้เผด็จศึกกลางเมืองครั้งที่สองใน ค.ศ. ๑๖๔๙ แล้ว ฝ่ายกองทัพของรัฐสภาก็ไม่ต้องการจะทำความปรองดองกับผู้ที่มีความเห็นแตกต่างกับตนอีกต่อไป ในวันที่ ๓๐ มกราคม ค.ศ. ๑๖๔๙ กษัตริย์ชาร์ลสผู้เชื่อมั่นว่าได้ รับโองการจากสวรรค์ ให้ปกครองประเทศเหมือนกับว่าประเทศเป็น

บ้านเมืองส่วนตัวของกษัตริย์ ก็ถูกมันพระเคียร

จาก ค.ศ.๑๖๔๙ จนถึง ค.ศ.๑๖๕๘ ประเทศอังกฤษ ได้กลายเป็นสาธารณรัฐ อำนาจอกรปกครองตกอยู่ในมือของโอลิเวครวมเวลด ผู้ได้รับสถาปนาเป็น Lord Protector ใน ค.ศ. ๑๖๕๓ พร้อมด้วยคณะพุริเทนของเขา (Puritan : เป็นนามของสมาชิกในกลุ่มผู้นับถือศาสนานิกาย Church of England ซึ่งไม่ต้องการพิธีรีตองอย่างรุงรังทางศาสนา แต่ต้องการให้มีการปฏิบัติตามหลักศีลธรรมอย่างเข้มงวด) แต่ชาวอังกฤษก็ไม่พอใจการปกครองแบบอำนาจอธิธิชาตของพวกพุริเทน เช่นเดียวกับการปกครองแบบเดียวกันของกษัตริย์ ดังนั้นเมื่อรวมเวลดถึงแก่กรรมใน ค.ศ.๑๖๕๘ อีกสองปีต่อมา ชาร์ลส์ที่ ๒ โอรสของชาร์ลส์ที่ ๑ ซึ่งได้หนีไปพำนักอยู่ฝรั่งเศสก็ได้เสด็จกลับประเทศอังกฤษใน ค.ศ.๑๖๖๐ และประเทศอังกฤษก็ได้ยอมรับระบอบที่มีกษัตริย์อีกครั้งหนึ่ง โดยเงื่อนไขว่ากษัตริย์จะไม่หลงละเมอไปว่าได้รับเทวสิทธิ์จากสวรรค์ให้มาปกครองประเทศอังกฤษตามความพอใจ อย่างไรก็ตาม กษัตริย์ราชวงศ์สจวร์ตทั้งสอง คือชาร์ลส์ที่ ๒ และเจมส์ที่ ๒ ก็หาได้ถือเอาการเสียดพระเคียรของพระบิดาเป็นบทเรียนไม่ ชาร์ลส์ที่ ๒ ได้ประพฤติด้อย่างเหลวแหลก นักประวัติศาสตร์บางท่านกล่าวว่า ชาร์ลส์ที่ ๒ จะถือเอาการเป็นกษัตริย์เป็นเครื่องแสดงความสนุกสำราญของชีวิต เมื่อรัฐสภาไม่อนุมัติเงินแผ่นดินให้ชาร์ลส์ที่ ๒ ได้ใช้จ่ายอย่างพอใจ ชาร์ลส์ที่ ๒ ก็หันไปขอยืมเงินจากกษัตริย์ฝรั่งเศสผู้เป็นพระญาติอย่างลับ ๆ ชาร์ลส์ที่ ๒ ไม่มีบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ได้มีบุตรหลายคนที่เกิดจากสตรีผู้เป็นภรรยาลับหลายคน ครั้นเจมส์ที่ ๒ ผู้เป็นแคทธอลิกได้ขึ้นครองราชย์สมบัติต่อจาก

เซซุซาใน ค.ศ.๑๖๘๕ ก็ได้พยายามจะปกครองประเทศตาม
 อำเภोजอีก ความวิวาทบาดหมางอย่างรุนแรงระหว่างกษัตริย์กับ
 รัฐสภาจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เจมส์ที่ ๒ ประสงค์จะให้อำนาจ
 ของสันตปาปาได้มาปกแผ่อยู่ในประเทศอังกฤษอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็น
 การขัดขืนผืนน้ำใจของประชาชนอังกฤษอย่างแรง และเมื่อเจมส์
 ที่ ๒ ไม่สามารถจะดันทุรังไปได้ก็ต้องหนีไปอาศัยอยู่ในประเทศ
 ฝรั่งเศส นี่คือการปฏิวัติที่ปราศจากการนองเลือดของอังกฤษใน
 ค.ศ.๑๖๘๘ วิลเลียม เจ้าแห่งแคว้นออเรนจ์, ผู้เป็นสามีของแมรี
 ทิคาคนโตของเจมส์ที่ ๒ ได้รับอัญเชิญให้มาเป็นกษัตริย์ร่วมกับ
 มเหสี จากการปฏิวัติครั้งนี้รัฐสภาอังกฤษก็ได้เถลิงอำนาจอธิปไตย
 อันสมบูรณ์^๕ และกษัตริย์ทั้งสองก็ยอมรบนับถืออำนาจสูงสุดของ
 รัฐสภาด้วยดี สืบแต่รัชสมัยของวิลเลียมที่ ๓ และแมรีเป็นต้นไป
 ก็มีได้มีกษัตริย์องค์ใดอีกเลยในประเทศอังกฤษที่จะละเมอเพื่อพกดึง
 เทวลีทธิของกษัตริย์ที่จะปกครองประเทศตามความพอใจ

พระนางแอน ผู้เป็นชนินษฐาของพระนางแมรี ได้รับราช
 สมบัติสืบต่อวิลเลียมและแมรีใน ค.ศ.๑๗๐๒ และได้ปกครอง
 ประเทศอังกฤษเจริญรอยพระพี่นางมาโดยสวัสดิ์ เมื่อพระนางสิ้น
 พระชนม์ใน ค.ศ.๑๗๑๘ ประเทศอังกฤษก็เกิดขาดแคลนกษัตริย์
 ขึ้นมาอีก รัฐสภาอังกฤษจึงได้ตกลงเลือกเอาเจ้าเยอรมันแห่งแฮโน
 เวอขึ้นเป็นกษัตริย์อังกฤษ ทรงพระนามว่าพระเจ้ายอร์ชที่ ๑
 กษัตริย์อังกฤษองค์นี้รับสั่งภาษาอังกฤษไม่ได้เลย และก็ไม่สามารถ
 จะเข้าใจระบบการเมืองอันสลับซับซ้อนของอังกฤษได้ จึงได้ปล่อยให้
 ให้คณะเสนาบดีของพระองค์บริหารประเทศไปโดยอิสระ ยอร์ชที่ ๒
 ผู้เป็นโอรส ซึ่งได้รับราชสมบัติสืบต่อจากยอร์ชที่ ๑ ก็ไม่สู้ประสาใน

ภาษาอังกฤษเช่นเดียวกัน ดังนั้นในระหว่างรัชกาลของพระเจ้ายอร์จที่ ๓ อํานาจรัฐสภาของอังกฤษจึงได้ประคิษฐานลงอย่างมั่นคง ยอร์จที่ ๓ ได้พยายามจะตั้งงานบริหารประเทศจากคณะเสนาบดีมาทำเสียเอง แต่หลังจากการก่อกวนของยอร์จที่ ๓ แล้ว พฤติการณ์ของกษัตริย์ท่านองเดียวกันนั้นก็ได้อุบัติขึ้นอีกเลย ทายาทของราชวงศ์แฮโนเวอได้ครองราชสมบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ แต่ได้เปลี่ยนนามราชวงศ์แฮโนเวอเป็นราชวงศ์วินด์เซอร์เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง

ผู้เขียนได้นำเรื่องความคลั่งตายทางการเมืองและการสืบราชสมบัติของกษัตริย์อังกฤษมาแสดงเป็นเค้าโครงไว้ เพื่อประกอบการศึกษาความคลั่งตายของสถาบันการเมืองของอังกฤษ เฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับรัฐสภา ซึ่งจะได้บรรยายในตอนต่อไป ●

ที่มา : ตอนที่ ๑ พิมพ์ครั้งแรก ปิยมิตรวันจันทร์ (รายสัปดาห์)

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๐ จันทร์ที่ ๘ เมษายน ๒๕๐๐

๑ ค.ศ.๑๖๒๒ เทียบเวดากับประวัติศาสตร์ไทย คือ พ.ศ.๒๑๑๕ ซึ่งหมายถึงเวดาก่อนสมัย พระนเรศวร กษัตริย์องค์ที่ ๑๙ ของกรุงศรีอยุธยา จะขึ้นครองราชย์ประมาณ ๔๐ ปี เทียบศักราชแล้ว ค.ศ.๑๖๒๒ หรือ พ.ศ.๒๑๑๕ ตรงกับสมัยกรุงศรีอยุธยา ยุคกษัตริย์องค์ที่ ๒๒ คือ พระเจ้าทรงธรรม -มก.

๒ ค.ศ.๑๗๐๒ กุหลาบ สายประดิษฐ์ให้ข้อมูลว่า 'ประเทศอังกฤษซึ่งได้มีหนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรก' เทียบเป็นพุทธศักราชแล้ว คือ พ.ศ.๒๒๔๕ เทียบประวัติศาสตร์ในสมัยกรุงศรีอยุธยา คืออยู่ในรัชกาลของ พระเจ้าเสือ (พ.ศ.๒๒๔๖-๒๒๕๒) ซึ่งเป็นกษัตริย์องค์ที่ ๓๐ ของกรุงศรีอยุธยา ถ้าหากจินตนาการเปรียบเทียบกัน ขณะที่ในประเทศอังกฤษได้กำเนิด 'หนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรก' แต่ในประเทศไทยกำลังมีเหตุการณ์แสดงถึงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ของบุคคลที่ชื่อ พันท้ายนรสิงห์ -มก.

๓ การยกเลิกกฎหมาย Licensing Act ในปี ค.ศ. ๑๖๙๓ ของรัฐสภาอังกฤษ ได้ทำให้ 'การเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์' หักสภาพลงตั้งแต่วันที่ ๓ พฤษภาคม ค.ศ.๑๖๙๕ เมื่อนำมาเทียบศักราชกันจะตรงกับประวัติศาสตร์สยาม ปี พ.ศ. ๒๒๓๓๘ คืออยู่ท่ามกลางสมัยกษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยายุค 'ราชวงศ์บ้านพลูหลวง' โดยนับมาจากสมัยของ พระเพทราชา (พ.ศ.๒๒๓๓๑-๒๒๔๖) ซึ่งเป็นต้นราชวงศ์ จนถึงสมัยปลายราชวงศ์ในสมัยพระเจ้าเอกทัศ หรือพระสุริยามรินทร์ ที่รู้จักกันในนาม 'ขุนหลวงชี่เถื่อน' ทั้งนี้หมายความว่าเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในอังกฤษได้เริ่มต้นครั้งแรกอย่างเป็นทางการจากการยกเลิกกฎหมาย Licen

sing Act ของรัฐสภาอังกฤษ มาแต่ครั้งปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา
ของเขา -บก.

๔ หมายถึง Oliver Cromwell (ค.ศ.๑๕๙๙-๑๖๕๘)
ผู้ได้สมญาว่าเป็น Lord Protector of England ระหว่างช่วงปี
ค.ศ.๑๖๕๓-๑๖๕๘ ครอมเวลเป็นผู้มีอำนาจเด็ดขาดในรัฐสภา
และประกาศตัวเป็น Puritan จนทำให้เกิดสงครามกลางเมืองขึ้น
ในปี ค.ศ.๑๖๔๒ สุดท้ายเป็นฝ่ายได้ชัยชนะเหนือกษัตริย์ และ
ปกครองประเทศอังกฤษแบบสาธารณรัฐในเวลาสั้น ๆ อยู่ระยะหนึ่ง
ตามประวัติศาสตร์ก็กล่าวกันว่า กษัตริย์ชาร์ลส 'ผู้ถือตนว่าได้รับ
'เทวสิทธิ์' มีพระราชอำนาจมาจากสวรรค์' ในฐานะ Divine Right
King ได้ถูกฝ่ายกองทัพของโอลิเวอ ครอมเวล คุมอำนาจได้
ทั้งหมด และต่อมาได้มีการลงคะแนนเสียงในรัฐสภาให้บั้นเคียร
'กษัตริย์ชาร์ลส' เมื่อ ค.ศ.๑๖๔๙ ด้วยคะแนนที่ชนะมาเพียง
คะแนนเดียว -บก.

๕ กษัตริย์อังกฤษได้ยอมรับอำนาจสูงสุดของรัฐสภาอีก
ครั้งหนึ่งใน ค.ศ.๑๖๘๘ ซึ่งเป็น 'การปฏิวัติที่ปราศจากการ
นองเลือด' และเป็นหมุดหมายแรกในการแสดงถึงอำนาจสูงสุดของ
รัฐสภาอังกฤษ ค.ศ.๑๖๘๘ เมื่อเทียบเป็นพุทธศักราชก็คือ พ.ศ.
๒๒๓๑ ซึ่งเวลาในประวัติศาสตร์สยามตรงกับปีแรกในการขึ้น
ครองราชย์ของ พระเพทราชา ต้นวงศ์ 'บ้านพลูหลวง' -บก.

ฟังเป็นที่เข้าใจว่า แต่ดั้งเดิมนั้นหัวหน้าของกลุ่มชนมิได้ปรากฏในรูปของกษัตริย์ ตำแหน่งและอำนาจราชศักดิ์ของกษัตริย์ เป็นสิ่งที่ประติษฐ์กันขึ้นในภายหลัง อนึ่ง เมื่อแรกเริ่มมีกษัตริย์นั้นแล้ว กษัตริย์ก็ปรากฏออกมาในรูปของการเลือกตั้ง การสืบสันตติวงศ์ เป็นสิ่งที่อุบัติขึ้นในภายหลัง ในสมัยที่เผ่าชนแองกลซและแซกซันอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานบนเกาะอังกฤษเริ่มแต่ศตวรรษที่ห้า นั้น เผ่าชนทั้งสองมิได้มาสู่เกาะอังกฤษพร้อมด้วยประมุขที่เป็นกษัตริย์ ในเวลานั้นพวกเขายังไม่มีกษัตริย์ พวกเขามีหัวหน้าซึ่งเรียกว่า Principe หรือ Chieftain จำเนียรกาลผ่านไป พวกหัวหน้ากลุ่มชนที่มีชัยในการรบ และได้ตั้งเขตแดนเป็นส่วนสัดของตนขึ้น, นอกจากจะเป็นผู้มีอำนาจแล้ว ก็เกิดมีราชศักดิ์ (Regal Dignity) คิดตามมา ครั้นพร้อมด้วยอำนาจราชศักดิ์แล้ว หัวหน้าของกลุ่มชน ซึ่งแต่เดิมเป็นแต่ Principe ก็ได้กลายเป็น King หรือ กษัตริย์ขึ้นมา ในที่สุด เขตแดนย่อย ๆ ของพวกหัวหน้าเหล่านั้น ที่กระจัดกระจายอยู่ที่ค่อย ๆ รวมกันเข้าเป็นราชอาณาจักร (King dom) มีจำนวนเจ็ดอาณาจักร ได้แก่ East, Anglia, Mercia, North Umberland, Kent, Sussex, Essex และ Wessex ในกาลต่อมาอีก ราชอาณาจักรทั้งเจ็ดนี้ที่ค่อย ๆ ถูกกลืนและรวมกันเข้าเป็นอาณาจักรใหญ่ จนกระทั่งในที่สุด ในศตวรรษที่เก้า ราชอาณาจักรเวสเซกสก็ได้เป็นใหญ่เหนืออาณาจักรทั้งปวง และดินแดนทั้งหมดที่เผ่าชนแองกลซและแซกซันเข้าครอบครองก็ได้ตกอยู่ภายใต้อำนาจของอภิปัตย์องค์เดียว แต่ก็ควรเป็นที่เข้าใจว่า อำนาจ

ของอธิปัตย์หรือกษัตริย์ที่แผ่คลุมไปในดินแดนทั้งหมดนั้น มิใช่เป็นของตายตัว หรือเป็นอำนาจที่หนักแน่นนัก โดยเฉพาะในเมื่อกษัตริย์ไม่เป็นผู้ที่มีปรีชาสามารถและเข้มแข็ง

ในชั้นเดิม ผู้เป็นกษัตริย์เป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง เมื่อกษัตริย์วายชนม์ก็มีการเลือกตั้งกษัตริย์กันขึ้นใหม่ การณ์ได้ดำเนินมาเช่นนี้ในสมัยที่พวกแองโกล-แซกซันได้ครอบครองเกาะอังกฤษ จนกระทั่งพวกนอร์แมนได้มาครอบครองเกาะอังกฤษ และจนถึงศตวรรษที่สิบสาม สิทธิในการสืบมรดกแห่งราชบัลลังก์จึงได้รับการประดิษฐานอย่างมั่นคง

ในสมัยแองโกล-แซกซัน มีสภาซึ่งมีชื่อว่า *วิทเทนเนเกมอท* (Witenagemot) เป็นสภานับประคบด้วยบุคคลสำคัญชั้นเยี่ยมของราชอาณาจักร ทั้งคฤหบดีและบรรพชิต สมาชิกภาพของสภาไม่มีกำหนดแน่นอน และไม่มีสมาชิกที่ได้รับเลือก สมาชิกของสภาประกอบด้วยบุคคลตามแต่กษัตริย์จะทรงเลือกให้มาประชุม ปีละสามหรือสี่ครั้ง และสภาก็ไม่มีลักษณะเป็นที่ประชุมผู้แทนของใคร เว้นแต่จะกล่าวโดยทั่วไปก็กล่าวได้ว่า สภาเป็นตัวแทนผลประโยชน์และบุคคลในชั้นที่สมาชิกสังกัดอยู่ และก็นุมนานเอาว่า เสียงของสภาเป็นเสียงของบุคคลทั้งชาติ, แม้ว่าโดยปกติสภาประกอบด้วยบุคคลชั้นสูงและผู้มีมั่งคั่ง อำนาจอันแท้จริงของสภานั้น มักจะกัลบกันกับอำนาจของกษัตริย์ กล่าวคือ ในสมัยที่กษัตริย์มีอำนาจมาก สภาก็มีอำนาจน้อย อย่างไรก็ตาม สภาทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะได้รับการปรึกษาในกิจการที่สำคัญทั้งปวง ทั้งในด้านการเมืองและศาสนา สภาเป็นผู้ให้ความเห็นชอบในบรรดากฎหมายที่กษัตริย์ได้ตราขึ้น สภาทำหน้าที่เป็นศาลสูงร่วมกับกษัตริย์ สภาเป็นผู้

อนุมติสนธิสัญญา และอนุมติการพระราชทานที่ดิน สถาเป็นผู้เลือก กษัตริย์ การเลือกนั้น โดยปกติสภาย่อมเลือกเฉพาะบุคคลในสกุล หนึ่ง แต่ถึงกระนั้นก็ดี ถ้าปรากฏว่าบุตรคนโตของสกุลนั้นเป็นผู้ไม่ม ี ความเหมาะสม หรือไม่เป็นที่พึงปรารถนาด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง สภา ก็จะไม่ลังเลใจที่จะข้ามเขาไปเสีย และสภายังมีอำนาจที่จะปลด กษัตริย์ออกจากตำแหน่งได้ด้วย และนี่เป็นเหตุผลข้อหนึ่งที่เป็นข้อ อธิบายว่า เหตุใดกษัตริย์ในสมัยแองกโล-แซกซันจึงไม่มีเลยที่จะ กลายเป็นกษัตริย์ที่ถืออำนาจอย่างสิทธิ์ขาด

อำนาจของกษัตริย์ยังถูกจำกัดด้วยประเพณีการปกครอง ท้องถิ่นอีกทางหนึ่ง กล่าวคือ ตามชนบประเพณีของแองกโล-แซก ซันนั้น ชุมชนตามท้องถิ่นต่างก็มีระบบการปกครองของตนเองมี ที่ประชุมและมีศาลของท้องถิ่นพิจารณาพิพากษาคดีที่ทั้งปวงในท้อง ถิ่นเป็นอิสระจากอำนาจของรัฐบาลส่วนกลาง การปกครองท้องถิ่น ที่มีลักษณะเป็นการปกครองตนเองและเป็นอิสระจากอำนาจส่วน กลาง ที่พวกแองกลซและแซกซันได้ประดิษฐ์ขึ้นไว้นี้ ได้ตั้งองกรม จำเวิญและฝังรากลงอย่างมั่นคงในระบบการเมืองของอังกฤษ ไม่ ว่าจะเป็นความพยายามสมัยนอแมน หรือสมัยทูเคอ หรือสมัยใด ๆ ก็ตาม ที่จะแผ่อำนาจของส่วนกลางให้ปกคลุมไปที่ราชอาณาจักร นั้น ก็ไม่อาจที่จะพรากแบบแผนการครองชีวิตตามประเพณีและ ระบบการปกครองท้องถิ่นสมัยแองกโล-แซกซันออกไปจากชีวิตของ ประชาชนอังกฤษได้ ลักษณะการปกครองของชุมชนตามท้องถิ่น ที่ได้มีมาแต่โบราณกาลในประเทศอังกฤษนั้น ยังสืบต่อชีวิตที่ยืน มาในระบบการเมืองของอังกฤษจนถึงทุกวันนี้

ภายหลังการพิชิตเกาะอังกฤษของพวกนอแมนในศตวรรษ

ที่ลึบเค็ด วิดเลียมแห่งนอแมนดีซึ่งคุ่นกับระบบการปกครองแบบรวมอำนาจบนแผ่นดินยุโรป เมื่อมาครอบครองเกาะอังกฤษ จึงได้พยายามอย่างไม่ย่อท้อถอยที่จะแผ่อำนาจของรัฐบาลส่วนกลางเข้าไปสู่การปกครองท้องถิ่น เพื่อจะแผ่อำนาจทางการเมือง วิดเลียมก็ต้องเดินไปบนสะพานของอำนาจเศรษฐกิจ ในสมัยโบราณนั้นอำนาจเศรษฐกิจอยู่ที่การครอบครองที่ดิน เจ้าขุนมูลนายผู้มีอำนาจวาสนาในทางการเมืองจึงล้วนแต่เป็นเจ้าที่ดินใหญ่ทั้งสิ้น แต่เดิมมารัศมีของกษัตริย์มักจะถูกบดบังและถูกทำลายโดยพวกเจ้าขุนมูลนายผู้เป็นเจ้าของที่ดินใหญ่ในราชอาณาจักร กษัตริย์นอแมนต้องการจะเป็นเจ้าใหญ่นายโตที่แท้จริง ในราชอาณาจักรที่พระองค์ได้มาจากกษัตริย์แซกซัน จึงได้ดำเนินการตัดกำลังของพวกเจ้าขุนมูลนายใหญ่ ๆ โดยการยึดที่ดินอันเป็นฐานแห่งกำลังของคนพวกนั้นมาเป็นของพระองค์เสีย แล้วก็แบ่งปันที่ดินเหล่านั้นให้แก่เหล่าบริวารผู้ภักดีของพระองค์ ซึ่งก็ได้กลายเป็นเจ้าขุนมูลนายชุดใหม่ขึ้นมา การแบ่งปันที่ดินให้แก่เจ้าขุนมูลนายชุดใหม่นั้น เป็นการให้ครอบครองที่ดินตามแบบฟูแด้ล (Feudal Tenure) คือพวกที่ได้รับที่ดินจะต้องรับใช้ ‘พระเจ้าแผ่นดิน’ ตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้ และบรรดาผู้ได้รับพระราชทานสิทธิครอบครองที่ดินไปจากวิดเลียมผู้พิชิต ก็ต้องอยู่ในพันธะที่จะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามโองการของผู้พระราชทานด้วยประการทั้งปวง นี่เป็นการวางรากฐานแห่งอำนาจของกษัตริย์ เพื่อการแผ่อำนาจนั้นไปทั่วราชอาณาจักร

อย่างไรก็ดี ความพยายามของกษัตริย์ที่จะให้อำนาจปกแผ่ไปทั่วราชอาณาจักรนั้น แม้ว่าจะจะเป็นกษัตริย์ที่เข้มแข็งปานใด ก็ยอมไม่สามารถสอดส่องบริหารราชการแผ่นดิน อันประกอบด้วยกลไก

การปกครองมากหลายโดยลำพังพระองค์เองได้ทั้งหมด ด้วยเหตุ
 นั้นในสมัยของกษัตริย์นอแมนจึงได้มีสภาแผ่นดินเกิดขึ้นสองสภา
 เพื่อช่วยเหลือกษัตริย์ในการบริหารราชการแผ่นดิน ได้แก่สภาที่มี
 ชื่อว่า Magnum Concilium และ Curia Regis สภา Magnum
 Concilium หรือนัยหนึ่งมหาสภานั้นมีเค้าทำนองเดียวกันกับสภา
 วิทเทเนเนเกมอทของพวกแซกซัน กล่าวคือสมาชิกของมหาสภา
 ประกอบด้วยบุคคลชั้นสูงหรือชั้นผู้นำของราชอาณาจักร อันมีทั้ง
 คฤหัสถ์และบรรพชิต กษัตริย์เป็นผู้กำหนดตัวสมาชิกทั้งหมดสุดแต่
 จะทรงเรียกผู้ใดให้มาประชุมตามแต่จะเหมาะสมแก่ราชการที่กษัตริย์
 ประสงค์จะปรึกษา กษัตริย์เรียกประชุมมหาสภาปีละสามครั้ง บรรดา
 คนใหญ่คนโตที่มาประชุมในมหาสภานี้ มีข้อแตกต่างกับที่ประชุม
 สภาวิทเทเนเนเกมอทในสมัยแซกซันในข้อสำคัญอยู่ข้อหนึ่ง กล่าว
 คือ สมาชิกในมหาสภานี้ แทบทั้งหมดมิได้มาประชุมในฐานะอันสูง
 ที่ตนดำรงอยู่ในทางศาสนาหรือในทางราชการแผ่นดินเท่านั้น หาก
 ได้มาประชุมในฐานะของหัวหน้าผู้เช่าที่ดินของกษัตริย์ด้วย หรือนัย
 หนึ่งในฐานะของพวกแวลเซด (Vassal) คือพวกข้าราชการบริพาร
 หรือบ่าวของกษัตริย์อันมีที่ดินเป็นเครื่องผูกพัน บุคคลเหล่านี้ย่อม
 ถวายความจงรักภักดีต่อกษัตริย์ เป็นการตอบแทนการชุบเลี้ยงของ
 กษัตริย์ การประชุมของบุคคลเหล่านี้จึงมีลักษณะเป็นการประชุม
 อันเป็นหน้าที่ของพวกข้าแผ่นดินของกษัตริย์ ส่วนที่ประชุมของสภา
 วิทเทเนเนเกมอทหามีลักษณะเช่นนี้ไม่ ในที่ประชุมของมหาสภานั้น
 กษัตริย์ทรงเป็นประธานและเป็นผู้ดำเนินการประชุม มหาสภาได้รับ
 ใช้กษัตริย์ในการวินิจฉัยนโยบายของรัฐ ตรวจสอบงานฝ่ายปกครอง,
 ทำหน้าที่เป็นศาลสูงสุด และนาน ๆ ครั้งหนึ่ง เมื่อมีเหตุจำเป็นก็

ได้ทำหน้าที่ตรากฎหมาย หรือปรับปรุงกฎหมายของบ้านเมือง

โดยที่กษัตริย์เรียกประชุมมหาสภาเพียงปีละสามครั้ง และโดยที่มีราชการแผ่นดินที่กษัตริย์ต้องการคำปรึกษาหารืออยู่ไม่ขาด ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมี Curia Regis หรือนัยหนึ่งอนุสภาขึ้น เพื่อช่วยกษัตริย์ในการบริหารราชการแผ่นดินระหว่างที่ไม่มีการประชุมมหาสภา สภานี้ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งล้วนแต่ข้าราชการบริพารแห่งราชสำนัก บุคคลเหล่านี้จะต้องติดตามกษัตริย์ไปทุกแห่ง และช่วยกษัตริย์บริหารราชการแผ่นดินเป็นประจำ สภาคูริเอ หรืออนุสภานี้มีอำนาจจตุรเดียวกับมหาสภา และความจริงสภาคูริเอก็มีลักษณะเป็นสภาชั้นในของมหาสภานั้นเอง

ครั้นฐานะของกษัตริย์มั่นคงขึ้นและอำนาจของกษัตริย์ได้แผ่ไพศาลออกไป ความจำเป็นในการที่กษัตริย์จะต้องปรึกษาหารือและรับความร่วมมือจากบุคคลสำคัญของประเทศในการบริหารราชการแผ่นดินก็มีมากขึ้น ทั้งระบบการปกครองประชาชาติก็ค่อย ๆ คลี่คลายไปอย่างเป็นระเบียบ จนในที่สุด เราก็ได้ทราบว่าสภาคูริเอได้เป็นผู้ให้กำเนิดแก่สภาองคมนตรี (Privy Council) และต่อมาก็ได้กลายเป็นคณะเสนาบดีหรือคณะรัฐมนตรีที่มีชื่อว่า แคบิเนต (Cabinet คำว่าแคบิเนตนี้มีที่มาจากเหตุที่ว่า เมื่อได้มี Privy Council แล้ว ต่อมาได้มีการปฏิบัติที่เป็นธรรมเนียมว่าสมาชิกของ Privy Council จะไปประชุมกับกษัตริย์ในห้องอันเป็นที่โหลฐาน (Cabinet) ภายในพระราชวัง ด้วยเหตุนี้จึงได้เรียกการประชุมของบุคคลเหล่านี้ว่า Cabinet Council และต่อมาก็ได้เรียกกันว่า Cabinet) ส่วนมหาสภานั้นในกาลต่อมาก็ได้คลี่คลายไปเป็นสภาขุนนาง

ระบบการปกครองอันเป็นระบบผสมของแขกชั้นและนอ
แมน ที่กษัตริย์วิลเลียมผู้พิชิตได้พาไปเพียรสถาปนาขึ้นในรัชสมัย
ของพระองค์นั้น ภายหลังการสิ้นพระชนม์ของวิลเลียมที่ ๑ ใน
ค.ศ.๑๐๘๗ โอรสทั้งสองคือวิลเลียมที่ ๒ และ เฮนรีที่ ๑ ก็ได้รับ
ระบบการปกครองนั้นมาดำเนินปฏิบัติไปด้วยดีเป็นเวลาถึงศตวรรษ
หลังจากนั้นได้เกิดความอลหม่านในทางการเมืองอย่างขนานใหญ่
อยู่ระยะหนึ่ง จนแทบว่าระบบแองโกล-นอแมนของวิลเลียมแทบจะ
ยับปางลง แต่เฮนรีที่ ๒ ผู้เป็นนัดตาของเฮนรีที่ ๑ ซึ่งได้เสวยราช
ใน ค.ศ.๑๑๕๔-๘๘ ได้จัดการให้ความอลหม่านนั้นสงบลงได้ด้วย
การทำสงครามอย่างเหี้ยมหาญ กับพวกขุนนางบารอน (Baron
คือพวกที่ได้รับสิทธิครอบครองที่ดินจากกษัตริย์โดยตรง) ที่ก่อการ
กบฏ และกับพวกพระที่ตั้งตนเป็นอิสระ เฮนรีที่ ๒ ได้มาป้องกัน
มิให้ราชอาณาจักรอังกฤษต้องตกไปอยู่ในภาวะแห่งความระส่ำ
ระสาย โดยการแยกอำนาจกันระหว่างพวกเจ้าขุนมูลนายเจ้าที่ดิน
นักประวัติศาสตร์บางท่านได้กล่าวว่า เฮนรีที่ ๒ เป็นผู้ริเริ่มการ
ปกครองโดยระบบกฎหมาย (The Rule of Law) เฮนรีที่ ๒ ได้
ดำเนินการให้กฎหมายของรัฐบาลส่วนกลาง หรือกฎหมายกษัตริย์
ได้อยู่ในฐานะอันมั่นคงยิ่งกว่าสมัยใดในอดีต ได้ทรงเรียกประชุม
มหาสภาบ่อยครั้งยิ่งกว่าที่เคยปฏิบัติกันมา ได้ทรงทำให้มหาสภา
ได้รับใช้เป็นประโยชน์แก่ราชการแผ่นดินยิ่งขึ้น และได้ทรงทำให้มหา
สภามีความสำคัญยิ่งขึ้น

วิลเลียมที่ ๑ และ เฮนรีที่ ๒ มิได้ปกครองประเทศอังกฤษ
ถึงขนาดกษัตริย์ที่ถืออำนาจอย่างสิทธิขาดทีเดียว ถึงกระนั้น
ประเทศอังกฤษในรัชสมัยของกษัตริย์ทั้งสององค์นี้ก็ดำเนินไปสู่วิถี

ของการปกครองแบบอำนาจสิทธิขาด ดังที่บรรดากษัตริย์ในยุโรป ได้ปฏิบัติกันอยู่ แต่ทว่าด้วยความสามารถดำเนินการปกครอง กษัตริย์อังกฤษทั้งสององค์นั้นก็ได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากกลุ่ม บุคคลสำคัญของประเทศ การปกครองที่เกือบจะเข้าแบบอำนาจ สิทธิขาดจึงดำเนินไปได้ด้วยดี แต่อย่างไรก็ดี หากว่าอำนาจสิทธิขาด นั้นตกในมือของกษัตริย์ที่โง่เขลาหรือชั่วร้าย ดังเช่นริชาร์ดที่ ๑ และจอห์นผู้เป็นโอรสของเฮนรีที่ ๒ การกบฏต่อกษัตริย์ก็จะเกิดขึ้น การปกครองประเทศอย่างโง่แกมหยิ่ง และการใช้อำนาจกษัตริย์ ตามผลการ ได้นำจอห์นไปสู่การวิเวกบาดหมางอย่างรุนแรงกับ พวกขุนนางบารอน ซึ่งไม่ยอมส่งส่วยที่ดินแก่กษัตริย์ จอห์นเป็น ฝ่ายจำนน พวกขุนนางเจ้าที่ดินได้บังคับให้จอห์นลงนามในเอกสาร ที่กำหนดและจำกัดอำนาจของกษัตริย์ พวกขุนนางได้แจ้งให้จอห์น ทราบว่า หากไม่ยอมลงนามในเอกสารฉบับนั้นก็จะต้องเกิดสงคราม กลางเมืองอย่างไม่เป็นที่สงสัย ในที่สุดกษัตริย์จอห์นต้องยอมลง นามในเอกสารฉบับนั้นในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ค.ศ.๑๒๑๕ ณ ที่องที่หมู่บ้านรันนี่มิด การลงนามในเอกสารนั้นได้มีการลงนามทั้ง สองฝ่าย และที่กล่าวว่ามีการ 'ลงนาม' ในเอกสารก็ยังไม่ตรงกับ ถ้อยคำที่เดียว เพราะกษัตริย์จอห์นเขียนชื่อของตนเองไม่ได้ และ ในหมู่บารอนยี่สิบห้าคนซึ่งเป็นผู้แทนของฝ่ายที่คัดค้านการใช้อำนาจ นอกถ่วงนอกทางของกษัตริย์นั้น, หากว่าจะมีก็น้อยคนนักที่จะเขียน หนังสือได้ การลงนามในเอกสารนั้นทางฝ่ายจอห์นจึงใช้การประทับ ตราแผ่นดิน ส่วนพวกบารอนยี่สิบห้านายก็ลงนามโดยใช้ตราประจำ ตัวของแต่ละคน

เอกสารที่ได้ลงนามกัน ณ หมู่บ้านรันนี่มิดใน ค.ศ.๑๒๑๕

นี้มีชื่อว่า Magnacarta หรือมหากฎบัตร (Great Charter) บรรดานักเขียนและนักพูด รวมทั้งนักประวัติศาสตร์บางท่านมักจะกล่าวขวัญถึงมหากฎบัตรนี้ในฐานะที่เป็นเอกสารทางการเมืองที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์ของอังกฤษ ความสำคัญของมหากฎบัตรจะมีอยู่ถึงขนาดนั้นหรือไม่ก็ตาม ข้อที่ควรได้รับความสนใจก็คือ เนื้อหาของกฎบัตรนั้นมีว่าอะไร และความสำคัญอันแท้จริงของมันอยู่ที่ตรงไหน ประการแรก โดยที่ความมุ่งหมายเบื้องต้นในการร่างกฎบัตรขึ้นนั้นมีอยู่ว่า จะแสดงกฎหมายของระบบพู่เต็ลหรือระบบศักดินาลงไปไว้ในกฎบัตรนั้น ดังนั้นข้อความที่จารึกไว้ในกฎบัตรจึงแทบไม่มีอะไรที่นับว่าเป็นของใหม่ ในส่วนหนึ่งได้กล่าวถึงหลักและชนบประเพณีตั้งแต่ในสมัยแซกซัน ในส่วนใหญ่ได้กล่าวอย่างกว้างขวางถึงกฎบัตรแห่งเสรีภาพที่เฮนรีที่ ๑ ได้พระราชทานในวโรกาสที่เถลิงถวัลย์ราชสมบัติใน ค.ศ.๑๑๐๐ ในกฎบัตรไม่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปการปกครองใหม่หรือหลักกฎหมายใหม่ เป็นแต่ได้ขอให้แก้ไขความเดือดร้อนที่บังเกิดจากการปกครองที่ผิดทำนองคลองธรรมของริชาร์ดและจอห์นเท่านั้น เป้าหมายของกฎบัตรมิได้อยู่ที่การกำหนดระบบกฎหมายใหม่ หากอยู่ที่การปกครองที่ดี ภายใต้ระบบกฎหมายเก่า ในประการที่สอง สิทธิต่าง ๆ ที่กล่าวอ้างไว้ในกฎบัตรนั้นมีใช้จะมีลักษณะพิเศษเฉพาะแต่ในประเทศอังกฤษ ตรงกันข้าม สิทธิเหล่านั้นเกือบทั้งหมดได้รับการรับรองในกฎหมายของฝรั่งเศส และในกฎหมายของเกือบทุกประเทศในยุโรปในสมัยเดียวกัน ในประการสุดท้าย จะต้องไม่ลืมว่าข้อตกลงแห่งวันนี้มีต้นหาใช่เป็นข้อตกลงระหว่างกษัตริย์กับพสกนิกรของพระองค์ไม่ หากเป็นข้อตกลงที่พสกณกลุ่มบารอนกลุ่มเดียว

ได้เรียกร้องแกกษัตริย์ เป็นข้อเรียกร้องของบุคคลกลุ่มที่มีกำลัง อำนาจเพียงหยิบมือเดียว และในส่วนใหญ่ก็เป็นข้อเรียกร้องที่มีแต่ สิทธิและผลประโยชน์เฉพาะของพวกขุนนางเจ้าที่ดินเท่านั้นเป็น เป้าหมาย ด้วยเหตุนี้ข้อความในกฎบัตรจึงระบุถึงหน้าที่ของกษัตริย์ และพวกขุนนางที่ได้สิทธิครอบครองที่ดิน ระบุถึงพันธะและขอบ ประเพณีของระบบศักดินาที่กษัตริย์ในปางหลังได้พากันละเลยเสีย ในข้อตกลงนั้นได้ระบุไว้ว่า พวกเคิร์ทหรือบารอนจะถูกลงโทษปรับ มิได้ นอกจากจะได้รับการวินิจฉัยจากพวกขุนนางด้วยกัน และได้มี ข้อห้ามไว้ว่าจะออกกฎหมายให้โยกย้ายคดีในศาลของพวกขุนนาง ไปพิจารณาในศาลของกษัตริย์มิได้ ทั้งได้ระบุไว้ว่า การเก็บภาษีใหม่ หรือการกระเกณฑ์ความช่วยเหลือจากพวกขุนนางที่ได้รับสิทธิครอบ ครองที่ดินจากกษัตริย์ จะกระทำมิได้ เว้นเสียแต่จะได้รับความเห็นชอบจากมหาสภา ซึ่งส่วนใหญ่ก็ประกอบด้วยบุคคลที่เรียกร้องให้ กษัตริย์ลงนามในกฎบัตรนั้นนั่นเอง นอกจากนั้น ในกฎบัตรนี้ยังได้ กล่าวถึงวิถีทางอันชอบด้วยกฎหมายที่พวกบารอนจะดำเนินการ แก้มือกษัตริย์โดยการใช้กำลังอาวุธ หากเป็นการจำเป็นที่จะบังคับ ให้กษัตริย์รักษาคำมั่นสัญญา ในเอกสารที่ถือกันว่ามีผลสำคัญ อย่างยิ่งยวดนี้ กล่าวได้ว่ามิได้แสดงความสนใจในเรื่องสิทธิและ เสรีภาพของประชาชนส่วนใหญ่ คือพวกชาวไร่ชาวนาที่หากินอยู่ กับที่ดินด้วยความตรากตรำลำบากเลย หากจะมีการกล่าวถึงบุคคล เหล่านี้บ้าง ก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่บุคคลเหล่านี้ได้ถูกถือว่าเป็นทรัพย์สิน ของพวกขุนนางเจ้าที่ดิน ซึ่งจะต้องได้รับการคุ้มครองจากการ กดขี่ของกษัตริย์คู่ๆเดียวกับที่ป่าไม้และฝูงวัวของพวกบารอนย่อม สมควรได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกัน ในกฎบัตรได้กล่าวถึงหลัก

ประกันบางประการที่อำนวยความสะดวกให้แก่พวกพ่อค้าซึ่งเป็นชนชั้นที่กำลังเติบโตขึ้นมา และพวกขุนนางเจ้าที่ดินต้องพึ่งพาอาศัยในการกู้ยืมเงิน

อย่างไรก็ดีความสำคัญอันมิใช่เล่นของเอกสารฉบับนี้ ก็ได้มีอยู่ตงจะกล่าวต่อไปนี้ ในประการแรก นับแต่การพิชิตของพวกนอแมนใน ค.ศ.๑๐๖๖ จนถึง ค.ศ.๑๒๑๕ แนวการปกครองประเทศอังกฤษได้ย้ายไปสู่ระบอบที่เชิดชูเดซานุภาพและอำนาจสิทธิขาดของกษัตริย์ยิ่งกว่าจะเป็นการจำกัดอำนาจของกษัตริย์ ครั้นเมื่อได้มีการบังคับให้กษัตริย์จอห์นลงนามในข้อตกลง ณ รัันนี่มีดแล้วแต่นั้นมาก็นับว่าได้มีหลักการข้อสำคัญขึ้นในรัฐธรรมนูญอังกฤษว่ามีข้อกำหนดตามกฎหมายอันอยู่เหนือกษัตริย์ขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งกษัตริย์จะต้องเคารพและปฏิบัติตาม และกษัตริย์จะปกครองประเทศไปตามอำเภอใจดังในกาลก่อนมิได้ ในประการที่สอง กฎบัตรแห่งรัันนี่มีดได้รับความนับถืออย่างซดงจากประชาชนอังกฤษ ในฐานะที่เป็นเครื่องทดลองและเครื่องปกป้องรักษาเสรีภาพของประชาชาติยามใดที่ประชาชนอังกฤษคิดเห็นว่ากษัตริย์ของเขาได้ทำการล่าขอบเขตของชนบประเพณีที่ได้กำหนดไว้สำหรับกษัตริย์ ประชาชนก็จะกลับไปยกเอากฎบัตรขึ้นมาอ้างยัน นักประวัติศาสตร์รัฐธรรมนูญอังกฤษผู้หนึ่ง ได้กล่าวถึง Magnacarta ไว้ว่าหากกฎบัตรนี้ได้วางหลักการที่เป็นรากฐานสองประการลงไว้ในรัฐธรรมนูญอังกฤษ ข้อแรกได้กำหนดให้มีกฎหมายส่วนหนึ่งขึ้นในรัฐ อันเป็นกฎหมายที่จำเป็นอย่างยิ่งแก่กฎเกณฑ์ขององค์การการเมือง จนแม้แต่กษัตริย์หรือรัฐบาลก็จำต้องเคารพเชื่อฟัง ข้อสอง หากว่ากษัตริย์หรือรัฐบาลปฏิเสธที่จะเชื่อฟังหรือปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว

ประชาชาติที่มีสิทธิที่จะบังคับให้กษัตริย์หรือรัฐบาลต้องปฏิบัติตามกฎหมายนั้น ๆ และประชาชาติย่อมมีสิทธิอื่นนั้นถึงขนาดที่จะจัดการโค่นล้มรัฐบาลเสียเอง แล้วจัดตั้งรัฐบาลใหม่ขึ้นแทนที่ได้

ข้อที่ฟังกล่าวย้าเป็นข้อสุดท้ายอีกครั้งหนึ่ง ก็คือการต่อสู้เรียกร้องสิทธิและเสรีภาพจากกษัตริย์จอห์น ใน ค.ศ.๑๒๑๕ นั้น หมายไ้เป็นการต่อสู้ระหว่างกษัตริย์กับประชาชนไม่ ทั้งการต่อสู้เรียกร้องสิทธิและเสรีภาพในกาลครั้งนั้นก็ได้มีความหมายแก่ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไปเลย การต่อสู้อื่นนั้น เป็นการต่อสู้ระหว่างขุนนางเจ้าที่ดินกับกษัตริย์ผู้เป็นเจ้าของที่ดินชั้นยอด หรือนัยหนึ่ง ‘พระเจ้าแผ่นดิน’ เป็นการต่อสู้ระหว่างข้าเจ้าบ่าวนายผู้เป็นชนชั้นซึ่งมีอำนาจทางเศรษฐกิจจากการครอบครองที่ดินด้วยกัน พวกขุนนางบารอนมีพันธมิตรคือพวกพระ ซึ่งเป็นเจ้าที่ดินเหมือนกัน ดังนั้น สิทธิของพวกพระจึงถูกระงับยับไว้ในกฎบัตรด้วยตามควร

ในส่วนที่เกี่ยวกับกำเนิด และความเติบโตของรัฐสภา อังกฤษอันมีส่วนสัมพันธ์กับกฎบัตรของพวกบารอนแห่งวันนี้มีดังนี้ ก็อาจเริ่มเรื่องได้ในสมัยของกษัตริย์จอห์นนี้เหมือนกัน ฟังเป็นที่เข้าใจว่า รัฐสภาอังกฤษนั้นมิได้เริ่มมาจากการวางแผนของผู้หนึ่งผู้ใดไว้ล่วงหน้า รัฐสภาอังกฤษเป็นสิ่งที่ออกมาออกมาจากมหาสภาโบราณ หรือนัยหนึ่งที่ประชุมของพวกเจ้าขุนมูลนายเจ้าที่ดิน ดังนั้นกว่ารัฐสภาอังกฤษจะได้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนอังกฤษจริง ๆ จึงต้องการเวลาหลายร้อยปี จนกระทั่งใน ค.ศ. ๑๙๒๙ นี้เอง สตรีอังกฤษจึงได้มีสิทธิออกเสียงเท่าเทียมกับบุรุษ ทั้งสภาขุนนางและสภาผู้แทนที่เรียกว่า House of Commons นั้น

ก็มีที่มาและคลี่คลายมาจากชนบประเพณีของประเทศนั้น การที่สภาผู้แทนของอังกฤษมีชื่อว่า House of Commons นั้น แท้จริงแต่เดิมที่ก็มีได้มีความหมายว่าเป็นสภาของสามัญชนคนอังกฤษที่ไหนเลย เมื่อประเทศอังกฤษมีสภาซึ่งมีชื่อว่า House of Commons นั้น สามัญชนคนอังกฤษมิได้มีโอกาสเข้าไปนั่งในสภานั้นเลย แม้จนกระทั่งรัฐสภาได้รับพระกษัตริย์ และชาร์ลที่ ๑ ได้ถูกตัดพระเศียรใน ค.ศ.๑๖๔๙ และจนกระทั่งกษัตริย์อีกองค์หนึ่งได้ถูกขับออกจากบัลลังก์ใน ค.ศ.๑๖๘๘ House of Commons ก็ยังมีได้เป็นสภาของสามัญชนคนอังกฤษทั่วไปอยู่นั่นเอง และจนกระทั่งสิ้นศตวรรษที่สิบแปด ประชาชนคนงานอังกฤษก็ยังไม่มีโอกาสเลือกผู้แทนของเขาเข้าไปนั่งในสภาผู้แทน เพราะฉะนั้น เราจึงควรศึกษาว่าสิ่งที่เรียกว่ารัฐสภารวมทั้งสภาผู้แทนหรือ House of Commons ซึ่งได้มีกำเนิดขึ้นมาเป็นเวลาตั้งหลายร้อยปีแล้วนั้น เป็นสภาที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของใคร เหตุใดประชาชนส่วนใหญ่จึงไม่มีผู้แทนของเขาเข้าไปนั่งอยู่ในสภาผู้แทน

กำเนิดและความคลี่คลายของรัฐสภาอังกฤษ ได้ดำเนินมาโดยย่อดังนี้ ก่อนหน้าที่กษัตริย์จอห์นจะถูกบังคับให้ลงนามใน Magnacarta สองปี คือใน ค.ศ.๑๒๑๓^๑ ได้เกิดความยุ่งยากทางการเมืองทั้งที่เป็นปัญหาภายในประเทศและต่างประเทศ เหตุดังกล่าวนี้ได้บีบบังคับจอห์นให้จำต้องมีพระบรมราชโองการไปยังเจ้าพนักงานของกษัตริย์ที่มีชื่อว่า Sherift ผู้มีหน้าที่ปกครองตามท้องที่ต่าง ๆ ให้ดำเนินการจัดส่งไนท์ที่เป็นคนสุชุมรอบคอบ (Knight : ข้าหรือป่าว หรือมหาดเล็กของกษัตริย์หรือของขุนนางชั้นผู้ใหญ่ หลังจากได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นที่พึงพอใจของเจ้านายแล้ว

จึงได้รับตั้งจากเจ้านายให้เป็น Knight ในภาษาไทยเคยใช้กันว่า อัศวิน) จากเขตแขวงซึ่งเรียกว่าเคาท์ (County) เข้ามาประชุม ในที่ประชุมมหาสภา ณ เมืองออกซฟอร์ดเขตละห้าคน การที่จอห์นเรียกบุคคลที่เป็นไนท์จากเคาท์ต่าง ๆ มาเข้าประชุมในมหาสภานั้น เนื่องด้วยจอห์นกำลังประสบความเดือดร้อนในทางการเงิน รายได้ของกษัตริย์ที่มีอยู่ตามปกติไม่เพียงพอต่อความต้องการของจอห์นที่จะบรรเทาความอึดอัดใจอันมีอยู่ในเวลานั้น จึงหมายจะแสวงหารายได้จากพวกครอบครองที่ดินชั้นย่อมลงไป ทรัพย์สินของบุคคลประเภทนี้เมื่อรวมกันเข้าแล้วนับว่าเป็นจำนวนมาก จอห์นประสงค์จะให้พวกเจ้าที่ดินรายย่อยรับรองการเก็บภาษีของกษัตริย์ที่จะเก็บจากทรัพย์สินของเขา จึงได้เรียกพวกนี้มาประชุม แต่เนื่องด้วยเจ้าที่ดินรายย่อยเหล่านี้มีจำนวนมาก ไม่อาจเรียกมาประชุมทั้งหมดได้ จึงได้กำหนดให้แต่ละเขตแขวงส่งผู้แทนมาเข้าประชุมมหาสภาเขตละสี่คน ดังนั้นในมหาสภาซึ่งเป็นที่ประชุมพวกข้าแผ่นดินของกษัตริย์ แต่เดิมมาไม่เคยมีผู้แทนของเขตแขวงมาเข้าประชุม จึงได้เกิดมีการประชุมโดยผู้แทนของเขตแขวงขึ้น อันเนื่องมาแต่ความต้องการเงินของกษัตริย์ดังกล่าวข้างต้น

ต่อมาในรัชสมัยของเฮนรีที่ ๓, โอรสของกษัตริย์จอห์น, เนื่องด้วยความจำเป็นทางการเงินเช่นเดียวกันซึ่งจะต้องนำมาใช้จ่ายในการทำสงครามที่แกสโคนี เฮนรีที่ 3 ก็ได้รับเอาการปฏิบัติของบิดามาใช้อีกครั้งหนึ่งใน ค.ศ. ๑๒๕๔ กษัตริย์ได้รับสั่งให้ทุกเขตแขวงเคาท์ส่งไนท์สองคนเป็นผู้แทนมาเข้าประชุมใน 'พาลิเมนต์' (Parliament) อย่างไรก็ดี ที่ประชุมพาลิเมนต์มิได้ยินยอมสนองตามที่กษัตริย์ปรารถนา กษัตริย์และขุนนางบารอนได้เกิดวิวาทกันขึ้น

จนในที่สุดถึงกับเกิดรบกัน พวกขุนนางบารอนได้ประสพชัยชนะใน ค.ศ.๑๒๖๔ หัวหน้าของพวกบารอนคือ เอิร์ล ไชมัน เดอ มอนทฟอร์ด ซึ่งมีเชื้อสายเป็นชาวต่างประเทศ ได้เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน มอนทฟอร์ดเองก็อยู่ในฐานะที่ต้องการเงินมาใช้จ่ายไม่น้อยไปกว่ากษัตริย์เหมือนกัน ดังนั้น มอนทฟอร์ดจึงได้เรียกประชุมพาลิเมนต์ใน ค.ศ.๑๒๖๕ (ในปีเดียวกันนี้ ภายหลังการประชุมพาลิเมนต์แล้ว มอนทฟอร์ดได้ถูกเอ็ดเวิร์ดโอรสของเฮนรี่ที่ ๓ ฆ่าตาย) ที่ประชุมพาลิเมนต์ใหม่นี้ไม่เพียงแต่จะประกอบด้วยพวกบารอน พวกพระ และไนท์สองคนซึ่งเป็นผู้แทนจากเคาท์เท่านั้น หากยังประกอบด้วยพวกเบอจิสต์ (Burgess) สองคนจากทุกเบอโร (Borough : เมืองที่เป็นย่านการค้าหรือมีบ้อมปรากฏคุ้มครองชาวเมือง) รวม ๒๑ เบอโร ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ที่มีน้ำใจสนับสนุนความปรารถนาของพวกบารอนทั้งสิ้น

ที่ประชุมพาลิเมนต์ที่เอิร์ล ไชมัน เดอ มอนทฟอร์ด ได้เรียกประชุมใน ค.ศ.๑๒๖๕ นั้น นับว่าได้คลี่คลายก้าวหน้าไปอีกชั้นหนึ่งขึ้นเต็มมหาสภา (Great Council) ประกอบด้วยพวกขุนนางและพวกพระ ซึ่งล้วนแต่เป็นเจ้าที่ดินรายใหญ่ ๆ ต่อมาได้มีพวกไนท์ ซึ่งเป็นผู้แทนของเขตแขวงในท้องที่ต่าง ๆ มาเข้าประชุมในมหาสภา ความก้าวหน้าในตอนนี้อยู่ตรงที่ว่า ในที่ประชุมมหาสภาได้มีสมาชิกส่วนหนึ่งซึ่งเป็นผู้แทนของเขตแขวงมาเข้าประชุม แต่ถึงอย่างไรก็ตาม มหาสภาก็ยังคงเป็นที่ประชุมเฉพาะของพวกเจ้าที่ดินเท่านั้น ส่วนที่ประชุมพาลิเมนต์ ที่เอิร์ล ไชมันได้เรียกประชุมใน ค.ศ.๑๒๖๕ นั้น ได้เพิ่มบุคคลประเภทใหม่เข้ามาอีกพวกหนึ่งคือพวกเบอจิสต์ ซึ่งเป็นผู้แทนของเบอโร พวกเบอจิสต์นี้คือพวกชาวเมือง หรือชาว

นาคร หรืออีกนัยหนึ่งคือพวกอริสรชน อันเป็นชนอีกกลุ่มหนึ่งต่างหากจากพวกชาวไร่ชาวนาที่เป็น เลก หรือข้าที่ดิน (Serf) ของเหล่าเจ้าขุนมูลนาย การบังเกิดของชนกลุ่มเบอจิสต์ หรืออริสรชนของยุโรปในสมัยกลางนี้ คือการบังเกิดของชนชั้นกลาง อันประกอบด้วยพวกพ่อค้าและพวกช่าง ชนชั้นนี้แหละที่จะมาช่วงชิงอำนาจทางการเมืองไปจากพวกขุนนาง เจ้าที่ดิน และพวกพระในกาลข้างหน้า ●

ที่มา : ตอนที่ ๒ พิมพ์ครั้งแรก ปิยมิตรวันจันทร์ (รายสัปดาห์)
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๑ วันจันทร์ที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๐

๑ การก่อเกิดมหากฎบัตรที่เรียกว่า Magnacarta ในปี ค.ศ.๑๒๑๓ เทียบได้เท่ากับ พ.ศ.๑๕๕๖ หมายถึงอยู่ในยุคสมัยสุโขทัยโดยประมาณ -บก.

๓

หลังจากการประชุมพาลิเมนต์ที่ ไชมัน เดอ มอนท พร็อท ได้จัดให้มีขึ้นใน ค.ศ.๑๒๖๕ แล้ว ในเวลาอีกสามสิบปีต่อมาก็ได้มีการประชุมพาลิเมนต์อีกหลายครั้ง แม้ว่าจะระหว่งการประชุมดังกล่าวนี้ จะไม่มีผู้แทนจากเบอโรต่าง ๆ มาเข้าประชุมก็ดี จนกระทั่งถึง ค.ศ.๑๒๙๕ เอ็ดเวิร์ดที่ ๑ จึงได้เปิดการประชุมพาลิเมนต์ที่มีผู้เรียกกันว่าพาลิเมนต์ตัวอย่างขึ้น การเรียกประชุมพาลิเมนต์ครั้งนั้น ก็เนื่องมาแต่เหตุเช่นเดียวกับใน ค.ศ.๑๒๖๕ กล่าวคือ กษัตริย์ได้ทำสงคราม และเกิดขาดแคลนเงินขึ้นมา บรรดาชนชั้นซึ่งอยู่ในฐานะที่จะหาเงินถวายกษัตริย์ได้ จึงได้ถูกเรียกให้มาประชุมทั้งหมด ได้แก่พวกขุนนางบารอน, พวกพระ, พวกไนท์จากเขตแขวงที่เรียกว่าไชร์ (Shire) หรือ เคาท์, พวกเบอจิสหรืออิสรชนที่ประชุมพาลิเมนต์ครั้งนี้เป็นที่ประชุมที่ใหญ่ที่สุด และประกอบด้วยผู้แทนชุมนุมชนในวงกว้างที่สุดเท่าที่เคยมีมา พวกพระที่ไปประชุมมีเจ้าคณะใหญ่ (Archbishop) ๒ รูป, เจ้าคณะ(Bishop) ๑๙ รูป, เจ้าอาวาส (Abbot) ๖๖ รูป, พระหัวหน้านิกายต่าง ๆ ๓ รูป มีขุนนางที่เป็นเอิร์ล ๙ นาย บารอน ๔๑ นาย ไนท์จากท้องที่ต่าง ๆ ๖๑ นายพร้อมด้วยชาวนาครและชาวเมือง ๑๗๒ นาย รวมทั้งหมดกว่า ๔๐๐ คน พวกสมาชิกของมหาสภาได้ร่วมประชุมด้วย แต่เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลภายนอกที่กษัตริย์ได้ทรงเรียกให้มาประชุมร่วมกับมหาสภาแล้ว จำนวนสมาชิกของมหาสภาในที่ประชุมก็นับว่าเป็นจำนวนเล็กน้อยมาก สืบแต่การประชุมครั้งนี้เป็นต้นมา การประชุมปรึกษาราชการแผ่นดินแบบ ‘พาลิเมนต์’* ก็ได้กลายเป็น

ลักษณะประจำของระบบการปกครองอย่างรวดเร็ว เราจะเห็นว่าการประชุมพาลิเมนต์ที่บังเกิดขึ้นนั้นมีได้บังเกิดจากความประสงค์หรือแผนการของผู้ใดผู้หนึ่งที่จะสถาปนาขึ้น มันเพียงแต่ได้อุบัติและเติบโตขึ้นมา เพราะเหตุที่กษัตริย์เห็นว่า การประชุมแบบนี้เป็นครั้งคราวจักเป็นประโยชน์แก่กษัตริย์ แท้จริงแล้วพวกไนท์และพวกเบอจิสซึ่งเป็นผู้แทนจากเคาท์และจากเบอโรมาเข้าประชุมร่วมกับพวกเจ้าใหญ่ นายโตในที่ประชุมพาลิเมนต์นั้น หาได้มาประชุมด้วยความสำราญใจอะไรไม่ พวกเขาเหล่านี้ต่างทราบอยู่ดีว่า การที่กษัตริย์ได้มีพระราชโองการเรียกให้เขาเข้ามาประชุมนั้น ก็หมายจะควักกระเป๋าจากพวกเขาเท่านั้น กาลเวลาที่รู้สึกกันว่ากรรมมีผู้แทนเป็นเอกสิทธิ์, เป็นคุณประโยชน์ และเป็นบ่อเกิดแห่งอำนาจนั้น ยังอยู่ห่างไกลนัก การที่พวกไนท์และพวกชาวนาครและชาวเมืองซึ่งเป็นอิสรชนถูกเรียกไปเข้าประชุมก็เพราะเหตุว่าบุคคลทั้งสองประเภทนั้น ในศตวรรษที่สิบสามได้เติบโตขึ้นทั้งในทางจำนวนและในทางโภคะทรัพย์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่การเสียภาษีให้แก่กษัตริย์ได้เกือบเท่าเทียมกับพวกขุนนางชั้นสูง และพวกพระซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินใหญ่ วัตถุประสงค์ของการประชุมพาลิเมนต์ในชั้นเริ่มแรก จึงมิได้เป็นไปในทางที่จะจัดให้มีการปกครองแบบประชาธิปไตย หรือเพื่อที่จะให้ประชาชนได้มีสิทธิมีเสียงในการปกครองอะไรเลย หากเป็นเพราะกษัตริย์ต้องการจะเพิ่มรายได้ของพระองค์ หรือต้องการจะหาเงินไปใช้ในการทำสงคราม หรือเพื่อความประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งของกษัตริย์เท่านั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในอีกทางหนึ่ง เราจะเห็นว่าความคลั่งคลายของสถาบันการเมืองนั้นได้ดำเนินไปตามความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของภาวะทางเศรษฐกิจ อำนาจทาง

การเมืองของชนชั้นต่าง ๆ ได้เกิดขึ้น, เปลี่ยนแปลงและเสื่อมสลายไปตามอำนาจเศรษฐกิจของชนชั้นนั้น ๆ ที่ได้เกิดขึ้น, เปลี่ยนแปลงและเสื่อมสลายไปตามกฎแห่งพัฒนาการของสังคม อันเป็นกฎตามความจริงที่ไม่มีอำนาจผูกพันใดจะหมุนกลับหรือยับยั้งไว้ได้

ใน ค.ศ. ๑๒๙๕ สมาชิกของพาลิเมนต์ที่ทั้งหมดประชุมร่วมกัน เป็นองค์ประชุมเดียวกัน แต่ในกาลต่อมาได้แยกการประชุมเป็นสามกลุ่ม หรือสามฐานันดร (Estate) ได้แก่กลุ่มขุนนาง, กลุ่มพระ และกลุ่มคอมมอนช คือกลุ่มผู้แทนจากเขตแขวงท้องที่ต่าง ๆ (คำว่า Commons ในที่นี้ ผู้เขียนไม่สมควรจะแปลว่าพวกสามัญชน เพราะว่าในประการแรก คำว่า House of Commons ตามความหมายของชื่อสถานที่ ก็มีได้หมายถึงสภาของสามัญชน หรือสภาผู้แทนราษฎรสามัญชนทั่วไป ในประการที่สอง เพราะว่าถ้าเรียกพวกนี้ว่าสามัญชนแล้ว ก็อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดไป เพราะตามความเป็นจริงนั้น แม้จนกระทั่งย่างเข้าสู่ศตวรรษที่สิบเก้า สามัญชนหรือประชาชนอังกฤษส่วนใหญ่ก็ยังไม่มียกย่องเลือกผู้แทนเข้าไปนั่งในสภาที่มีชื่อว่า House of Commons) กลุ่มชนทั้งสามกลุ่มนี้ต่างก็แยกกันฟังข้อเสนองานของกษัตริย์ในเรื่องการเงิน และต่างก็พิจารณาถึงความเห็นไปตามทรรศนะของแต่ละกลุ่ม การประชุมแยกกันเป็นสามกลุ่มเช่นนี้ได้ดำเนินไประยะหนึ่ง แต่เนื่องด้วยพวกขุนนางชั้นผู้ใหญ่ และพวกพระชั้นผู้ใหญ่ซึ่งได้เคยร่วมประชุมกันมาในฐานะที่เป็นข้าแผ่นดินของกษัตริย์ และทั้งสองกลุ่มต่างก็มีผลประโยชน์ในประการต่าง ๆ ร่วมกัน ดังนั้น กลุ่มทั้งสองนี้จึงรวมเป็นองค์ประชุมเดียวกันได้โดยง่าย ฟังเป็นที่เข้าใจด้วยว่า พวกพระชั้นใหญ่นั้น มิได้เป็นพระหรือเป็นผู้ประกอบศาสนกิจอย่างเดียว แท้

ประการใดเลย เมื่อกล่าวถึงรัฐสภาของอังกฤษ ก็เท่ากับกล่าวถึงสภาผู้แทน หรือ House of Commons เท่านั้น ชีวิตของรัฐบาลอังกฤษก็ผูกพันอยู่กับสภาผู้แทนเท่านั้น ส่วนสภาผู้แทนที่ได้คัดลอกมาจากการประชุม 'พาลิเมนต์' นั้น ในส่วนใหญ่นประกอบด้วยบุคคลกลุ่มใหม่ ซึ่งเป็นผู้แทนของชนชั้นที่มีใช้เป็นผู้เป็นเจ้าของที่ดิน แต่ก็เป็นชนชั้นที่มั่งคั่งรองลงมาจากพวกเจ้าขุนมูลนาย เมื่อสิ้นรัชกาลของเฮ็คเวิร์ดที่ ๓ (ค.ศ.๑๓๗๗) การประชุมพาลิเมนต์แบบสองสภา ก็ดูเหมือนว่าจะได้รับการสถาปนาอย่างเป็นทางการเป็นปึกแผ่นในประเทศอังกฤษ

การกำเนิดของระบอบสองสภานี้ ก็อีกน่ะแหละ มีใช้ได้มาจากผลของการถกเถียง และลงความเห็นกันว่า การมีสองสภาดีกว่าการมีสภาเดียวหรือสามสภา หากเป็นไปตามพลังผลักดันของภาวการณ์แวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของยุคสมัย แท้จริงนั้น ในเบื้องต้นเมื่อที่ประชุมพาลิเมนต์ได้แยกการประชุมออกเป็นสามกลุ่ม รูปการณ์ได้แสดงความโน้มเอียงไปในทางที่จะมีสามสภาอยู่เหมือนกัน แต่เพราะว่าความพยายามของคณะสงฆ์ที่จะแยกการประชุมของสงฆ์เป็นอีกกลุ่มหนึ่ง โดยให้มีฐานะเสมอกันกับกลุ่มอื่นตามแบบที่ปฏิบัติกันบนแผ่นดินยุโรป ได้ประสบความสำเร็จล้มเหลวเสีย และโดยที่ผลประโยชน์ของคณะสงฆ์และพวกขุนนางเจ้าที่ดินใหญ่กลมกลืนกันอยู่แล้วทั้งสองฝ่ายจึงเข้าร่วมเป็นกลุ่มเดียวกันในสภา House of Lords อนึ่ง คำว่า Lords ที่เป็นชื่อของสภานี้ ก็มีได้หมายความถึงพวกขุนนางที่เป็นคฤหบดีเท่านั้น แต่ได้รวมถึงบรรพชีตด้วย เพราะท่านพวกพระชั้นผู้ใหญ่ก็เป็น Feudal Lords ด้วยเหมือนกัน ดังนั้น House of Lords จึงมีความหมายว่าเป็นสภา

หรือที่ประชุมของชนชั้นเจ้าขุนมูลนาย ทั้งที่เป็นคฤหัสถ์และบรรพชิต ในที่สุดเราก็จะเห็นว่า การแบ่งที่ประชุมพาลิเมนต์หรือรัฐสภาออกเป็นสองสถานั้น ก็เนื่องมาแต่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของชนชั้นที่แตกต่างกันนั่นเอง

ในอดีตอันไกล อำนาจของรัฐสภามีได้หมายถึงอำนาจของสภาผู้แทน, ทั้งสภาขุนนางหรือสภาของพวก Feudal Lords ก็มีใช่เป็นสิ่งที่ไร้ความหมายดังเช่นนั้นในปัจจุบันนี้ ในระยะแรกเริ่มของการประชุมพาลิเมนต์นั้น กษัตริย์เสด็จออกประทับบนราชบัลลังก์แวดล้อมด้วยมุขมนตรีแห่งมหาสภา พวกพระที่เป็นเจ้าคณะและพวกบารอนนั่งเป็นแถวอยู่เบื้องหน้า พวกไนท์ชั้นต่ำและพวกเบอจิสซึ่งเป็นผู้แทนมาจากเคาท์และเบอโรยีนอยู่ข้างหลัง การเสนอญัตติหรือเรื่องราวให้ที่ประชุมพิจารณานั้น กษัตริย์แต่ผู้เดียวเป็นผู้เสนอ หลังจากนั้น สมาชิกทั้งสามกลุ่ม หรือในต่อมาเหลือสองกลุ่มจึงได้แยกกันไปดำเนินการปรึกษาหารือในกลุ่มของตน มีเรื่องเป็นอันมากที่ได้พิจารณากันแต่ในหมู่พวกเจ้าใหญ่ นายโต โดยที่ไม่มีการคำนึงถึงพวกผู้แทนจากชุมนุมชนต่าง ๆ เลย พวกผู้แทนมักมีโอกาสน้อยเต็มที่ ที่จะเสนอความคิดความอ่านของเขาในที่ประชุม ดังนั้นการมาประชุมของพวกเขา จึงเป็นเรื่องของการทรมานตนมากกว่าจะเป็นเรื่องที่น่ารื่นรมย์

ในกาลอันควร สมาชิกของทุกกลุ่มต่างก็ตระหนักกันว่า กษัตริย์มีความจำเป็นจะต้องได้รับเงินช่วยและความสนับสนุนของที่ประชุมพาลิเมนต์ ถ้าปราศจากความจำเป็นข้อนี้แล้ว การประชุมพาลิเมนต์ที่จะมิได้บังเกิดขึ้น ดังนั้นความก้าวหน้าขั้นสำคัญขั้นแรกของพาลิเมนต์ จึงเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการเงิน ใน ค.ศ.๑๔๐๗

เส้นที่ ๔ ได้ให้คำปฏิญาณไว้อย่างชัดเจน ว่าสืบแต่ไป ในเรื่อง
 ที่เกี่ยวกับการเงินทั้งหมด จะต้องได้รับการพิจารณาและความเห็น
 ชอบจากที่ประชุมของพวกผู้แทนก่อนการพิจารณาของพวกขุนนาง
 คำปฏิญาณของกษัตริย์ข้อนี้ เป็นอันแสดงว่าอำนาจควบคุมการเงิน
 ได้ผ่านไปอยู่ในมือของรัฐสภา และอำนาจของฝ่ายผู้แทนก็ได้เริ่ม
 ตั้งเค้าขึ้น

ในส่วนของที่เกี่ยวกับอำนาจนิติบัญญัติของรัฐสภา ก็ค่อย ๆ
 คลี่คลายไปเช่นเดียวกัน ในชั้นเดิมรัฐสภามีใช่เป็นองค์ประชุมอันมี
 หน้าที่ในทางนิติบัญญัติแต่อย่างใด การตรากฎหมายเป็นพระราชกิจ
 ของกษัตริย์ ประกอบด้วยความเห็นชอบของมุขมนตรีของกษัตริย์
 เท่านั้น อำนาจของรัฐสภาที่เกี่ยวกับนิติบัญญัติได้ไต่เต้าขึ้นมาโดย
 อาการดังนี้ เรื่องเริ่มขึ้นจากสิทธิของผู้แทนแต่ละคนจากเขตแขวง
 ต่าง ๆ ในอันจะถวายคำร้องหรือฎีกาต่อกษัตริย์ ต่อมาก็กลายเป็น
 ว่า องค์ประชุมของพวกผู้แทนมีสิทธิที่จะกราบบังคมทูลกษัตริย์
 และต่อมาก็มีสิทธิที่จะขอให้กษัตริย์ตราคำร้องของเขาเป็นกฎหมาย
 ความเมาในอำนาจ และความรุ่งโรจน์ได้นำกษัตริย์ไปสู่การทำ
 สงคราม ค่าใช้จ่ายในการสงครามและการปกครองได้บีบบังคับให้
 กษัตริย์จำต้องหันเข้าพึ่งรัฐสภาบ่อยเข้าเพื่อที่จะได้เงินทองมาจ่าย
 และก่อนที่กษัตริย์จะได้เงินจากการอนุมัติของรัฐสภา กษัตริย์ก็
 มักจะถูกขอให้พิจารณาคำร้อง เกี่ยวกับการแก้ไขความเดือดร้อน
 ต่าง ๆ ที่พวกผู้แทนได้เสนอขึ้นมา และการแก้ไขก็มักจะปรากฏออก
 มาในรูปของกฎหมาย ผลก็คือ ไม่เพียงแต่อำนาจในการเก็บภาษี
 เท่านั้น หากรวมทั้งอำนาจในการบัญญัติกฎหมายด้วยได้ค่อย ๆ
 ผ่านไปอยู่ในมือของรัฐสภา ในตอนปลายศตวรรษที่สิบสี่ การ

บัญญัติกฎหมายยังคงเป็นไปในรูปที่ว่า บัญญัติโดยกษัตริย์ ด้วยความเห็นชอบของพวกขุนนางตามคำขอของพวกผู้แทน ถึงกระนั้น ผลที่ปรากฏออกมาในรูปกฎหมายมักจะเป็นผลที่บิดเบือนแตกต่างไปเป็นอันมาก จากคำขอเดิมของพวกผู้แทนใน ค.ศ.๑๔๑๔ เฮนรีที่ ๕ ได้มีพระราชบรรพการไว้ว่า สืบแต่ไปการตรากฎหมายตามคำร้องขอของพวกผู้แทน จะตราให้ตรงกันข้ามกับคำขอของพวกผู้แทนมิได้ อย่างไรก็ตาม กฏข้อนี้ก็ได้อุบัติอยู่เสมออยู่เนื่อง ๆ แต่ต่อมาปลายรัชกาลของเฮนรีที่ ๖ (ค.ศ.๑๔๒๒-๖๑) ได้มีการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินการเรื่องนี้ และแต่นั้นมาก็ได้ใช้วิธีเสนอเป็นร่างกฎหมายให้สภาทั้งสองได้พิจารณา ด้วยประการฉะนี้ จากการเริ่มต้นด้วยการถวายฎีกาของพวกผู้แทนคนใดคนหนึ่งต่อกษัตริย์ เพื่อให้ออกกฎหมายบำบัดความเดือดร้อนในบางประการ ผลที่สุดการนี้ก็ได้คลี่คลายมาจนเป็นว่าเมื่อสิ้นศตวรรษที่สิบห้า สภาผู้แทนก็ได้กลายเป็นที่ประชุมออกกฎหมายที่ประชุมหนึ่ง

แต่เราต้องไม่ด่วนเข้าใจไปว่าสภาผู้แทนได้มีอำนาจอันเกรียงไกรขึ้นมาแล้วตั้งแต่สิ้นศตวรรษที่สิบห้า ความจริงนั้น สภาขุนนางอันประกอบด้วยพวกข้าแผ่นดินชั้นเยี่ยมของกษัตริย์ยังมีอำนาจมากอยู่ ทั้งกษัตริย์เองก็ยังคงถืออำนาจครอบงำอำนาจต่าง ๆ อยู่ ภายหลังที่สงครามที่แสดงกิเลสร้ายของชนชั้นเจ้าใหญ่ นายโตไว้ในประวัติศาสตร์ได้ปิดฉากลงใน ค.ศ.๑๔๘๕ ด้วยชัยชนะของเฮนรีที่ ๗ ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์ทูเดอแล้ว กษัตริย์ก็ดูจะฉวยโอกาสรวบอำนาจไว้ในมืออย่างแน่นหนายิ่งกว่าเดิม โดยเฉพาะในรัชสมัยเฮนรีที่ ๗ เฮนรีที่ ๘ และ เอลิซาเบธผู้เป็นกษัตริย์ที่เข้มแข็ง แต่ทว่ามีความฉลาดและไหวพริบที่จะบริหารประเทศตามพระทัย

ของกษัตริย์ โดยไม่ก่อความสะเทือนใจและเสียงคัดค้านมากนัก ในรัชสมัยอันเรืองอำนาจของกษัตริย์ทุเคอนั้น พาติเมนต์ยังคงสถิตอยู่ แต่ก็มีใช่เป็นการสถิตอย่างสถาพรนัก พาติเมนต์มิได้เอาจริงเอาจังในการสกัดกั้นการบริหารประเทศของกษัตริย์ ที่มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจสิทธิขาด ศูนย์ถ่วงอยู่ที่สภาขุนนาง ซึ่งในกรณีส่วนใหญ่ สภาขุนนางก็มีความเห็นคล้อยตามกษัตริย์ และถ้าฝ่ายผู้แทนเกิดความเห็นของตนเองขึ้นมาบ้าง ก็มีวิธีที่จะทำให้ฝ่ายผู้แทนยอมตกลงด้วย พวกผู้แทนที่รักความอิสระมักจะถูกคุกคาม ถูกขู่เข็ญ และถูกบังคับให้สงบปากเสียงเสรีภาพในการพูด เสรีภาพจากการถูกจับกุม และความคุ้มครองอื่น ๆ ที่รู้จักกันดีในสมัยปัจจุบัน ในรัชสมัยของกษัตริย์ทุเคอหาได้ยากเต็มที่ สมัยประชุมของรัฐสภานาน ๆ จะมีสักครั้งหนึ่ง และก็เป็นระยะเวลาสั้น ๆ **ส่วนการเลือกผู้แทนนั้นเล่า ก็เลือกกระทำกันแต่เฉพาะในโอกาสที่รัฐบาลหรือกษัตริย์จะได้ประโยชน์ และในยามเลือกตั้ง พวกเครื่องมือหรือตัวแทนของกษัตริย์ ก็จะใช้อิทธิพลเข้าแทรกแซงการเลือกตั้ง เพื่อป้องกันมิให้เกิดการตำหนิติเตียนกษัตริย์ขึ้น พฤติการณ์การใช้อิทธิพลของฝ่ายที่ครองอำนาจเข้าแทรกแซงการเลือกตั้งเช่นนี้ มักมีอยู่เนือง ๆ และได้กระทำกันอย่างสิ้นอายุ (พฤติการณ์ทำนองเดียวกันนี้ยังคงมีอยู่ในบางประเทศที่เรียกตนเองว่าประชาธิปไตย แม้ภายหลังกึ่งศตวรรษของศตวรรษที่ยี่สิบ) รัฐสภาที่แสดงตนว่าเป็นรัฐสภาที่อ่านอนซอนง่าย ก็มักจะดำรงอยู่ได้หลายปี รัฐสภาใดที่แสดงว่าจะใช้ความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ ก็มักจะอยู่ไปไม่ได้ยึดเชื้อข้อที่พึงสำเหนียกเป็นข้อสุดท้ายก็คือ กฎหมายใดที่กษัตริย์ต้องการให้ผ่านรัฐสภา แต่ไม่อาจโน้มน้าวใจรัฐสภาให้ปฏิบัติตามพระประสงค์

ได้ กฎหมายเช่นนั้นก็ยังอาจออกมาได้ในรูปพระบรมราชโองการ และนอกจากนั้นยังมีที่มาของรายได้อีกหลายทาง ซึ่งรัฐสภาไม่มีอำนาจควบคุม และจากรายได้เหล่านี้กษัตริย์ก็อาจบริหารประเทศไปได้เป็นเวลาตั้งปี ๆ โดยไม่ต้องรับเงินที่รัฐสภาจัดหาให้

ในรัชสมัยกษัตริย์ทุเคอ ประชาชาติอังกฤษได้ถูกปกครองโดยกษัตริย์ผู้มีอำนาจสิทธิขาด และมีไซโดยรัฐสภา และนับว่าชนส่วนใหญ่ในสมัยนั้นก็มีความพอใจอยู่ ทั้งนี้มีคำอธิบายว่า เนื่องด้วยประชาชนในสมัยนั้นคิดเห็นกันว่า ถ้าไม่ต้อนรับการปกครองอันเข้มแข็งของกษัตริย์แล้ว สิ่งที่เขาจะได้มาแทนการปกครองชนิดนั้น มันจะมีไซเป็นการปกครองโดยระบบรัฐสภา หากมันจะกลายเป็นระบบอนาธิปไตยของพวกบารอน ซึ่งมีการรบราฆ่าฟันกันไม่สร่าง และซึ่งพวกเขาได้เข็ดขยาดกันเต็มที่แล้ว ดังนั้น ถึงแม้กษัตริย์ทุเคอจะปกครองประเทศด้วยการใช้อำนาจหนักมืออยู่สักหน่อย แต่การปกครองชนิดนั้นก็ ได้ช่วยให้ประชาชาติได้รวมกันเป็นปึกแผ่น โดยปราศจากความแตกแยก ระล่ำระสาย ซึ่งเป็นภาวะอันทุกข์ยากที่พวกเขาได้ลิ้มรสมาด้วยความเบื่อหน่ายเหลือทน กล่าวโดยสรุปก็คือ สถานการณ์ทั้งภายในประเทศและในต่างประเทศ ในระหว่างเวลานั้น ได้จัดแจงให้ผลประโยชน์ส่วนตัวของกษัตริย์ และสวัสดิภาพของประชาชนลงรอยกันดี กษัตริย์ราชวงศ์ทุเคอ (ค.ศ. ๑๔๘๕-๑๖๐๓) จึงปกครองประเทศมาได้ด้วยความราบรื่น แม้จะเป็นการปกครองที่เข้าแบบสมบูรณาญาสิทธิราชก็ตาม

อย่างไรก็ดี คุณประโยชน์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมถูกจำกัดด้วยกาลเวลา และย่อมผันแปรไปตามการเปลี่ยนแปลงของภาวการณ์แวดล้อม หากว่าประชาชนอังกฤษได้ต้อนรับการดำรงคงอยู่

ของระบอบการปกครองที่กษัตริย์ทูเตอได้นำมาใช้แก่เขา ก็มีได้
 หมายความว่า ประชาชนอังกฤษจะต้อนรับระบอบเช่นนั้นตลอดไป
 หรือโดยปราศจากเงื่อนไข ภายหลังจากที่ประชาชนอังกฤษได้ยินยอมให้
 กษัตริย์ทูเตอได้ปกครองประเทศไปตามความพอพระทัยของกษัตริย์
 ซึ่งมาพ้องกับความพอใจของเขาตามส่วน เป็นเวลาร้อยปีเศษแล้ว
 และเนื่องด้วยภาวะการณ์ต่าง ๆ ทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคม ก็ได้
 เปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับได้ก่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิดใหม่ ๆ ขึ้นในจิตใจ
 ของเขา ดังนั้น เวลาที่ได้มาถึง ที่ประชาชนอังกฤษจะมองดูการ
 ใช้อำนาจของกษัตริย์ว่า จะเป็นการเกินขอบเขตไปหรือไม่ หนึ่งใน
 ระหว่างกว่าร้อยปีนั้น รัฐสภาก็ได้พัฒนาไปเรื่อย ๆ ในฐานะที่เป็น
 ศูนย์กลางแสดงความคิดเห็นและผลประโยชน์ของกลุ่มชนอันกว้าง
 ขวาง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางแสดงความคิดเห็นและผลประโยชน์ที่เป็น
 แต่เพียงของชนชั้น และของส่วนตัวบุคคลด้วย จำนวนสมาชิก
 ของสภาผู้แทนได้เพิ่มขึ้นกว่าหนึ่งในสาม พวกนายทุนที่ประกอบ
 การค้าและอุตสาหกรรมได้เติบโตและมีกำลังขึ้น พวกเขาได้เพิ่ม
 จำนวนขึ้นในสภาผู้แทน ตอนปลายรัชกาลของอีดิสซาเบธกษัตริย์
 ราชวงศ์ทูเตอองค์สุดท้าย ได้มีการประชุมรัฐสภาที่ขึ้น และสมัย
 ประชุมก็ยาวขึ้น พวกสมาชิกรัฐสภาที่ได้มีโอกาสพัฒนาพรรคชนะที่
 ร่วมกัน รวมทั้งความเคยชินในการทำงานร่วมกัน จึงอาจสรุปได้
 ว่าเมื่อสิ้นรัชสมัยราชวงศ์ทูเตอใน ค.ศ.๑๖๐๓ นั้น สภาผู้แทนได้
 เกิดความสำนึกในความสำคัญและความเป็นอิสระของตนขึ้นแล้ว
 เพราะฉะนั้น กษัตริย์ที่จะมาสืบต่อราชสมบัติจากพระนางอีดิสซาเบธ
 จึงจำเป็นจะต้องเป็นกษัตริย์ที่มีความสุขุม และมีปัญญาที่จะหยั่ง
 เห็นจิตใจใหม่ของสภาผู้แทน และภาวะการณ์ใหม่ที่มีอยู่ตามความ

เป็นจริง

เป็นการเคราะห์ร้ายสำหรับราชบัลลังก์ที่เจมส์ที่ ๑ ปฐมกษัตริย์ราชวงศ์สจวร์ตผู้รับมรดกราชบัลลังก์จากอิลิซาเบธ มิได้เป็นกษัตริย์ที่มีคุณสมบัติตามที่ภาวการณ์ของศตวรรษที่สิบเจ็ดต้องการ และจำเป็นจะต้องมี เพื่อเสถียรภาพแห่งราชบัลลังก์ แทนที่จะปรับฐานะของกษัตริย์ ให้เข้ากับสถานการณ์ เจมส์ที่ ๑ กลับพยายามจะทำในสิ่งที่แม้พระผู้เป็นเจ้าของก็ไม่อาจจะกระทำได้ คือ การพยายามจะปรับสถานการณ์ ให้มาเข้ากับความต้องการของตัวเอง เจมส์ที่ ๑ ได้กลับไปคิดว่าเขาหลักการอันคร่ำครึขึ้นมาเชิดชูไว้ อย่างเหนียวแน่น ได้ยืนยันอย่างไม่ลืมหิวว่า จะปกครองประเทศอย่างสมบูรณาญาสิทธิ โดยอ้างว่า สิทธิอันนี้เป็นสิทธิที่กษัตริย์ได้รับมาแต่สวรรค์ เจมส์ที่ ๑ ได้เป็นผู้เขียนยืนยันเทวสิทธิของกษัตริย์ไว้ด้วยตนเอง ก่อนหน้าที่จะได้รับราชสมบัติ เจมส์ที่ ๑ อ้างว่า กษัตริย์ได้ปกครองประเทศตามเจตจำนงของพระผู้เป็นเจ้า และต่อมาได้รับสั่งในที่ประชุมรัฐสภาว่า

“การปกครองโดยมีกษัตริย์เป็นใหญ่ นั้น เป็นของสำคัญเอกอุในโลก---ฉันใด การโต้แย้งพฤติกรรมของพระผู้เป็นเจ้า ย่อมถือว่าเป็นการสบประมาท---ฉันนั้น การโต้แย้งของพสกนิกรต่อพฤติกรรมของกษัตริย์ ในการบริหารพระราชอำนาจสูงสุด ย่อมถือว่าเป็นการยุยงส่งเสริมให้เกิดการกบฏ”

แท้จริงเฮนรีที่ ๘ และอิลิซาเบธก็ได้ปกครองประเทศมาโดยนัยนี้ แต่กษัตริย์ทั้งสององค์นั้น ทรงมีสติปัญญาสูงพอที่จะใช้อำนาจของกษัตริย์อย่างกว้างขวาง โดยมีจำต้องกล่าววาทะอันสะเทือนใจพสกนิกรซึ่งเป็นผลให้เกิดความสั่นสะเทือนแก่ราชบัลลังก์

ดั่งที่เจมส์ที่ ๑ ได้กล่าวออกไปอย่างโง่เขลาเช่นนั้น พฤติกรรมของเจมส์ที่ ๑ บวกกับพฤติกรรมของชาร์ลส์ที่ ๑ ผู้โอรสผู้เจริญตามรอยบิดา ได้ส่งผลอันร้ายแรงยิ่งออกมา ในรัชกาลของโอรสกษัตริย์ต้องเสียดพระเศียรและราชบัลลังก์ พร้อมทั้ง House of Lords อันเป็นสภาพวกข้าแผ่นดินของกษัตริย์ได้ถล่มทลายลงใน ค.ศ.๑๖๔๙

ใน ค.ศ.๑๖๒๘ ซึ่งเป็นปีที่สามในรัชกาลของชาร์ลส์ที่ ๑ รัฐสภาได้เสนอคำเรียกร้องสิทธิต่อกษัตริย์ คำเรียกร้องนี้มีชื่อเรียกว่า Petition of Right ซึ่งเป็นเอกสารที่ขึ้นชื่อลือชื่อนามอีกชิ้นหนึ่งในประวัติศาสตร์อังกฤษ รัฐสภาได้ระบุไว้ในคำเรียกร้องว่า กษัตริย์มิได้อยู่ในฐานะของผู้ปกครองประเทศที่มีอำนาจสิทธิขาดแต่ผู้เดียว และอำนาจของกษัตริย์ย่อมถูกจำกัดด้วยข้อจำกัดหลายประการ กษัตริย์ไม่อาจเก็บภาษีหรือจับกุมคุมขังผู้คนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย กษัตริย์ไม่อาจที่จะตรากฎหมายโดยลำพังพระองค์เองและจับกุมคุมขังผู้คนโดยอาศัยกฎหมายนั้น***

ชาร์ลส์ที่ ๑ ผู้ถือตนว่าได้รับมอบอำนาจให้มาปกครองประเทศอังกฤษจากพระเจ้าเป็นเจ้า เช่นเดียวกับพระบิดา เมื่อได้อ่านข้อกำหนดของรัฐสภา ที่แจ้งมาว่ามีอะไรบ้างที่กษัตริย์ทำได้ และอะไรบ้างที่กษัตริย์ทำไม่ได้ ความถือตัวของกษัตริย์ อันเป็นความถือตัวอย่างออกฤทธิ์ก็พลุ่งขึ้นในพระทัย ก็พิโรธเคียดชัง ชาร์ลส์ที่ ๑ จึงได้ปดรัฐสภาที่แสดงความเก่งกล้านั้นเสีย และได้ปกครองประเทศอังกฤษโดยไม่มีรัฐสภามาเป็นเวลาสิบเอ็ดปี นักประวัติศาสตร์ผู้หนึ่งกล่าวว่า ชาร์ลส์ที่ ๑ ได้กระทำการราชาณาจักรอังกฤษเสมือนหนึ่งว่าราชาณาจักรนั้นเป็นผืนดินส่วนพระองค์ในชนบท ไม่แต่ชาร์ลส์ที่ ๑ จะก่อการวิวาทบาดหมางกับพสกนิกร

ชาวอังกฤษเท่านั้น หากยังได้ก่อการวิวาทกับชาวสก็อตผู้เป็นพลเมืองของพระองค์ด้วย และเมื่อเกิดความจำเป็นจะต้องรวบรวมเงินไปใช้ในการสงครามปราบพวกสก็อต ชาร์ลส์ที่ ๑ ก็ต้องหันหน้าเข้าหารัฐสภา ใน ค.ศ.๑๖๔๐ รัฐสภาซึ่งถูกปิดมาสิบเจ็ดปีเมื่อเปิดขึ้น ความคับแค้นของรัฐสภาที่ถูกอัดไว้นานก็ฟุ้งพวยออกมา นั่นเป็นของที่ควรจะคาดหมายได้ มีแต่คนผู้มีนเมาอำนาจเท่านั้นที่คาดหมายไม่ได้ การเปิดรัฐสภาได้กระทำในเดือนเมษายน อยู่มาได้สองสามสัปดาห์ ชาร์ลส์ก็ทนไม่ไหว ได้ยุบเสียอีก แต่ความจำเป็น บังคับให้ชาร์ลส์ต้องเรียกที่ประชุมรัฐสภาใหม่อีกครั้งหนึ่งในเดือนพฤศจิกายน แต่รัฐสภาใหม่นี้กลับพยศร้ายยิ่งไปกว่าเก่า รัฐสภาใหม่ได้ประกาศว่าจะไม่ยอมให้ใครมายุบโดยปราศจากความเห็นชอบของรัฐสภา รัฐสภาได้เกิดความสำนึกอันหนักแน่นขึ้นมาแล้วว่า จะต้องเอากันให้แตกหักลงไปว่า ต่อแต่นี้ไปพระราชชาติอังกฤษ จะถูกปกครองโดยกษัตริย์ที่อ้างว่ามีเทวสิทธิ์ หรือจะถูกปกครองโดยรัฐสภา ในที่สุด ในวันที่ ๑ ธันวาคม ค.ศ.๑๖๔๑ รัฐสภาก็ได้เสนอข้อประท้วงการปกครองของกษัตริย์ ข้อประท้วงนี้มีชื่อว่า Grand Remonstrance คัดค้านการปฏิบัติของกษัตริย์ที่ก่อความเดือดร้อนแก่พสกนิกรนานาประการ และได้เรียกร้องกษัตริย์ให้ประพฤติตนอยู่ในกรอบกฎหมายของบ้านเมือง ด้วยความไม่เข้าใจในสถานการณ์ ชาร์ลส์ที่ ๑ ได้รุดหน้าต่อไป และก็เพื่อที่จะตกลงเหวไปเท่านั้น ในที่สุดสงครามระหว่างกษัตริย์และรัฐสภาก็ได้ระเบิดขึ้นใน ค.ศ.๑๖๔๒ ฝ่ายกษัตริย์ได้รับการสนับสนุนจากเหล่าเจ้าขุนมูลนาย ฝ่ายรัฐสภาได้รับการสนับสนุนจากพวกพ่อค้าผู้มั่งคั่งและกลุ่มชาวนาครแห่งลอนดอน นี่เป็นการต่อสู้

ระหว่างชนชั้นผู้มั่งคั่งรุ่นใหม่กับกษัตริย์และเจ้าขุนมูลนาย เจ้าที่ดินใหญ่ซึ่งเป็นผู้ดีเก่า กษัตริย์เป็นฝ่ายปราชัย ราชอาณาจักรอังกฤษได้แปรรูปไปเป็นสาธารณรัฐใน ค.ศ. ๑๖๔๙

สาธารณรัฐอังกฤษตั้งอยู่ได้ไม่ถึงสิบเจ็ดปี ก็กลับคืนในสู่อาณาจักรที่มีกษัตริย์เป็นประมุขอีกครั้งหนึ่งใน ค.ศ. ๑๖๖๐ แต่เทวสิทธิ์ของกษัตริย์ได้ดับซีฟไปแล้วพร้อมด้วยพระเศียรของกษัตริย์ชาร์ลส และไม่มีวันจะกลับคืนมาอีก ●

ที่มา : ตอนที่ ๓ พิมพ์ครั้งแรก *ปิยมิตรวันจันทร์* (รายสัปดาห์)
ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๒๒ จันทร์ที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๐

หมายเหตุของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ : การประชุมพาลิเมนต์*

ในชั้นเริ่มแรกนั้น เป็นการประชุมที่มีมหาสภาหรือสภาเจ้าขุนมูลนาย ซึ่งเป็นข้าแผ่นดินของกษัตริย์เป็นส่วนประกอบสำคัญ ที่ประชุมพาลิเมนต์ก็คือที่ประชุมของมหาสภา อันมีบุคคลซึ่งมิใช่สมาชิกของมหาสภาเข้ามาร่วมประชุมด้วยเป็นพิเศษ เมื่อผู้แทนจากเขตแขวงต่าง ๆ กลับไปสู่ภูมิภาคของเขาแล้ว มหาสภาก็คงดำเนินการประชุมของตนต่อไป โดยที่ไม่มีผู้แทนจากเขตแขวงเข้าร่วมในการประชุมด้วยเลย และคงเรียกการประชุมเช่นนั้นว่าเป็นการประชุมพาลิเมนต์เหมือนกัน ดังนั้น คำว่าการประชุมพาลิเมนต์ในตอนแรกนั้นจึงมีความหมายอย่างเลื่อนราง เพราะอาจใช้ได้ทั้งในการประชุมที่มีหรือไม่มีผู้แทนจากเคาท์หรือเบอร์โรว์มาร่วมประชุมด้วย คำว่า Parliament มีที่มาจากคำฝรั่งเศสว่า Parler ซึ่งแปลว่าพูด เมื่อใช้คำว่า Parliament ในชั้นแรกนั้น คำนี้มีความ

หมายถึงการพูดโดยตรง แต่ต่อมาความหมายได้เปลี่ยนแปลงไป คือ หมายถึงองค์ประชุมของบุคคลที่มาช่วยปรึกษาหารือกัน หนึ่งในที่เรียกการประชุมพาลิเมนต์ของเฮ็ดเวิร์ดที่ ๑ ใน ค.ศ.๑๒๖๕ ว่า พาลิเมนต์ตัวอย่าง ก็มีความหมายแต่เพียงว่า เฮ็ดเวิร์ดที่ ๑ ได้จัดให้มีการประชุมของผู้แทนกลุ่มชนต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งยังไม่เคยกระทำกันมาในอดีตเท่านั้น และในการประชุมพาลิเมนต์ที่อิกยี่สิบคราวต่อมา ในรัชสมัยของเฮ็ดเวิร์ดนั้น ก็มีที่ประชุมพาลิเมนต์สามครั้งเท่านั้นที่มีผู้แทนจากเคาท์และหัวเมืองต่าง ๆ มาร่วมประชุมด้วย

หมายเหตุของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ : **

ในระหว่างรัชกาลอันยี่ดยาว ๔๕ ปีของพระนางเอลิซซาเบธ ซึ่งในสมัยนั้นนับว่าการประชุมพาลิเมนต์ที่ได้กระทำกันบ่อยกว่าสมัยก่อน ๆ ถึงกระนั้นเมื่อรวมเวลาสมัยประชุมพาลิเมนต์ทั้งหมดตลอดรัชกาลของพระนางแล้ว ในปีหนึ่ง รัฐสภาได้มีการประชุมสามสัปดาห์เศษ รัฐสภาชุดหนึ่งในสิบชุดในรัชกาลของพระนางมีอายุถึง ๑๑ ปี แต่ได้ประชุมกันเพียงสามครั้งเท่านั้น

หมายเหตุของ กุหลาบ สายประดิษฐ์ : ***

บัณฑิตเนห์รู ได้เขียนไว้ในหนังสือประวัติศาสตร์โลกของเขาว่า ในขณะที่กษัตริย์อังกฤษไม่มีอำนาจกระทำการเช่นนี้ได้ในประเทศอังกฤษตั้งแต่ศตวรรษที่สิบเจ็ดนั้น ท่านอุปราชผู้แทนกษัตริย์อังกฤษในอินเดียยังคงมีอำนาจที่จะกระทำการเช่นนี้ได้ในประเทศอินเดีย (ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ) ในศตวรรษที่ยี่สิบ

แม้ว่าการปฏิวัติโค่นล้มกษัตริย์ใน ค.ศ. ๑๖๔๙ จะได้กระทำด้วยคำเรียกร้อง สถาปนาประชาธิปไตยทางการเมือง (Political Democracy) ขึ้นในประเทศอังกฤษที่ดี แต่ประชาธิปไตยทางการเมืองก็ได้ปรากฏออกมาภายหลังที่คณะปฏิวัติได้ครองอำนาจแล้ว ได้มีพวกนักรบในกองทัพของคณะปฏิวัติส่วนหนึ่งซึ่งต้องการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง ได้เรียกร้องให้มีรัฐสภาที่พลเมืองที่เป็นชายทุกคนมีสิทธิออกเสียงเลือกผู้แทนเข้านั่งในสภา ในเวลานั้นรัฐสภาอังกฤษ มีแต่สภาผู้แทนสภาเดียว ส่วนสภาขุนนางนั้นได้ถูกพายุของการปฏิวัติพัดล้มราบไปแล้ว โดยมติว่า 'ไร้ประโยชน์และกอบปรด้วยอันตราย' ข้อเสนอให้มีรัฐสภาที่เป็นสภาผู้แทนของประชาชนจริง ๆ ตามที่คนส่วนหนึ่งซึ่งทำการรบเพื่อประชาธิปไตยได้เสนอขึ้นนั้น พวกหัวหน้าที่ถืออำนาจอยู่ในเวลานั้นยังไม่เห็นด้วย แม้ว่าการปฏิวัติจะเป็นการปฏิวัติเพื่อตัดสินใจปัญหาว่า กษัตริย์หรือรัฐสภาจะเป็นผู้ปกครองประเทศ ครั้นเมื่อฝ่ายรัฐสภาได้อำนาจปกครองประเทศแล้ว ปัญหาที่มีได้หมดไป ปัญหาใหม่ได้เกิดขึ้นว่า รัฐสภาที่ปกครองประเทศนั้น เป็นรัฐสภาที่ประกอบขึ้นมาอย่างไร เป็นรัฐสภาของใคร เป็นรัฐสภาที่รักษามลประโยชน์ของคนส่วนน้อยหรือส่วนใหญ่ ประชาชาติอังกฤษต้องชบปัญหานี้ต่อไปเป็นเวลา ๒๘๐ ปี กว่าจะได้คำตอบเป็นที่พอใจ

ใน ค.ศ. ๑๖๕๓ ได้มีการจัดรูปการปกครอง ซึ่งมีลักษณะที่มุ่งจะรักษาจารีตประเพณีเดิม โดยมอบอำนาจบริหารให้แก่กรมเวลด ซึ่งได้รับตั้งเป็น 'Protector' หรือผู้สำเร็จราชการแผ่นดินตลอด

ชีพ สภาผู้แทนซึ่งมีสมาชิก ๔๖๐ คน ได้รับเลือกจากพลเมืองผู้มีทรัพย์สินอย่างต่ำ ๓๐๐ ปอนด์ รัฐสภาจึงเป็นรัฐสภาของชนชั้นที่มีทรัพย์สิน มีไว้รัฐสภาของสามัญชน ต่อมาใน ค.ศ.๑๖๕๗ ได้มีการเสนอให้ท่าน Lord Protector รับผิดชอบเป็นกษัตริย์ ครอมเวลต์ได้ปฏิเสธข้อเสนอนี้ แต่ได้ยอมรับข้อเสนออย่างอื่นที่เป็นการถอยกลับไปหาระบอบการปกครองที่ได้ถูกกวาดล้างไปแล้วใน ค.ศ. ๑๖๔๙ การถอยกลับที่เป็นการถอยที่เด่นก็คือ การรื้อฟื้นระบบสองสภาขึ้นมาอีก เนื่องด้วยยังมีความระอึกระอ่วนในชื่อของสภาใหม่กันอยู่ จึงได้ให้ชื่อสภาใหม่อย่างแแกน ๆ ไปว่า 'The Other House' ก็เป็นอันว่าการปฏิวัติของอังกฤษใน ค.ศ.๑๖๔๙ ได้หยุดอยู่เพียงแต่ได้ล้มอำนาจสิทธิขาดของกษัตริย์ เพื่อที่จะนำอำนาจนั้นมาไว้ในมือของชนผู้มั่งคั่งอีกกลุ่มหนึ่งเท่านั้น และอำนาจนั้นก็ยังคงอยู่ห่างไกลจากเงื้อมมือของประชาชน สมัยของสาธารณรัฐอังกฤษ (ค.ศ.๑๖๔๙-๑๖๖๐) เป็นสมัยที่การค้าของประเทศและผลประโยชน์ของพ่อค้าชาวอังกฤษได้รับการปกป้องเหนือสิ่งอื่นใด ในการอ้างฐานะของอาณาจักรอังกฤษในต่างประเทศ นับว่าสาธารณรัฐได้ประสบความสำเร็จ ส่วนการปฏิรูปสังคมภายในประเทศอังกฤษเองนั้น นับว่าสาธารณรัฐประสบความสำเร็จอย่างไม่เป็นท่า

กล่าวกันว่า ชาวอังกฤษรักความมียศมีศักดิ์และความโอ้อ่าหุหราชของราชประเพณี เมื่อกษัตริย์กลับมามาตามความพิสมัยในยศศักดิ์ของชาวอังกฤษ กษัตริย์ก็แสดงความมียศศักดิ์และอำนาจเกินกว่าที่ชาวอังกฤษจะต้องการ เจมส์ที่ ๒ ซึ่งได้รับราชสมบัติสืบต่อชาร์ลส์ที่ ๒ กษัตริย์เจ้าตำราญนั้น นักประวัติศาสตร์บางท่านกล่าวว่า เป็นยอดสจ๊วต (a Stuart of the Stuarts) คือเป็นผู้ที่ยึดมั่น

ในหลักเหตุผลที่ของกษัตริย์อย่างแกะไม่ออก ทั้งได้ประกาศความ ยึดมั่นเช่นนั้นอย่างเปิดเผยด้วย เพื่อจะนำนิกายโรมันแคธอลิก กลับมาสู่ประเทศอังกฤษอีก เจมส์ที่ ๒ ได้ตรากฎฎีกาและปฏิบัติ การอย่างอื่น ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายของบ้านเมือง การปฏิวัติ ขัปโลกษัตริย์จึงอุบัติขึ้นอีกครั้งหนึ่งใน ค.ศ. ๑๖๘๘

ความผิดหวังที่รัฐสภาได้รับจากกษัตริย์สองพี่น้อง ทำ ให้รัฐสภาเล็งเห็นว่า เพียงแต่การทำความเข้าใจ และการรับคำมั่น สัญญาจากกษัตริย์เท่านั้นไม่เป็นการเพียงพอที่จะให้กษัตริย์ประพฤติ ตนตามธรรมเนียมของรัฐธรรมนูญได้ เพื่อเป็นการผูกมัดกษัตริย์มิให้ ใช้อำนาจละเมิดสิทธิของพลนิกรอีกต่อไป ดังนั้น เมื่อรัฐสภาได้ อัญเชิญวิลเลียมและแมรีขึ้นเสวยราชย์ในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๖๘๘ รัฐสภาจึงได้ตราหลักการลงไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่ เดียว และให้กษัตริย์รับรองหลักการเหล่านั้น ซึ่งเรียกว่า 'De claration of Rights' หรือ 'ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิ' ทั้งเพื่อจะให้ ปฏิญญานี้ได้รับการตรึงตราอย่างไม่มีทางที่จะทำให้คลอนแคลนได้ อีกเลย ในสมัยประชุมครั้งที่สองของรัฐสภา เดือนกุมภาพันธ์ปี เดียวกัน จึงได้ตราปฏิญญานั้นเป็นรูปกฎหมายทีเดียว พร้อมทั้ง ได้เพิ่มเติมข้อความอีกบางประการ ปฏิญญาในรูปใหม่นี้มีชื่อว่า Bill of Rights เอกสารฉบับนี้ ซึ่งหากยกเว้นมหากฎบัตรแห่ง ค.ศ. ๑๒๑๕ แล้ว ก็นับถือกันว่าเป็นเอกสารที่พึงสนใจที่สุดในประวัติ ศาสตร์รัฐธรรมนูญอังกฤษ ว่ากันตามจริง ข้อความในมหากฎบัตร นั้น นับว่าเป็นของล้ำสมัยเกือบหมดแล้ว เนื่องจากภาวะการณ์ของ บ้านเมืองที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ส่วนข้อความในเอกสารฉบับหลัง ยังคงกลมกลืนกับภาวะการณ์ และอาจนำออกใช้ได้อย่างครบถ้วน

Bill of Rights แห่ง ค.ศ.๑๖๘๙ ของอังกฤษต่างกับ Declaration of Rights แห่ง ค.ศ.๑๗๘๙ ของฝรั่งเศสที่มีได้พยายามจะกำหนดทฤษฎีต่าง ๆ ขึ้น ปฏิญญาหรือกฎหมายว่าด้วยสิทธิของอังกฤษ ได้โจมตีเขาตรง ๆ ซึ่งความยุ่งยากนานาประการที่กษัตริย์ราชวงศ์สจวร์ตได้มาก่อขึ้นไว้ ภายในระยะ ๒๕ ปี ที่กษัตริย์สจวร์ตได้กลับมากครองราชย์ในรอบสอง และได้ระบุดังพฤติกรรมการของกษัตริย์ที่มีขอบด้วยกฎหมายแต่ละอันลงไป พร้อมทั้งได้แสดงข้อห้ามการกระทำซ้ำเช่นนั้นลงไปอย่างตรงไปตรงมาและชัดเจนเท่าที่ถ้อยคำในภาษาอังกฤษจะสรรมาแสดงไว้ได้ กฎหมายฉบับนั้นได้ประณามการใช้อำนาจอย่างมีมารยาของกษัตริย์ ในการรับหรือไม่นำพาค่อกฎหมายของบ้านเมืองที่ใช้บังคับอยู่ ในการเก็บภาษีต่าง ๆ โดยปราศจากความตกลงของรัฐสภา การตั้งคณะกรรมการและศาลของกษัตริย์ขึ้นโดยพลการ การตั้งหรือการมีกองทหารประจำการในยามสงบก่อนได้รับความตกลงจากรัฐสภา การกระทำดังกล่าวนี้ถูกประณามว่า เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และกอบปรด้วยอันตราย พร้อมกับการชี้ถึงการใช้อำนาจของกษัตริย์ที่ผิดทำนองคลองธรรมและกฎหมาย เอกสารแห่งประวัติศาสตร์ฉบับนั้น ยังได้ย้าถึงสิทธิของอาณาประชาราษฎร์ ที่จะถวายฎีกาต่อกษัตริย์ สิทธิของชาวโปรเตสแตนต์ที่จะถืออาวุธป้องกันตน สิทธิของสมาชิกรัฐสภาในเสรีภาพอันสมบูรณ์ในการพูดและการอภิปราย เอกสารได้กล่าวถึงการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาว่าพึงเป็นไปโดยเสรี และรัฐสภาพึงประชุมกันเนื่อง ๆ กล่าวโดยสรุป Bill of Rights ได้กำหนดการปกครองและหลักการตามรัฐธรรมนูญลงไว้อย่างเป็นทางการเป็นลักษณะ ข้อกำหนดทุกข้ออาจจะยกขึ้นมาใช้ได้ทันที ในปัจจุบันนี้

หากมีเหตุการณ์ที่พาดพิงไปถึงเกิดขึ้น แม้ในกรณีสืบราชสมบัติ กฎหมายฉบับนั้นก็ได้กำหนดข้อชี้ชัดชั้นลงไว้ และยังคงไว้ใช้อยู่ว่า ผู้ที่เป็นแคธอลิก หรือสมรสกับชาวแคธอลิก ย่อมไม่มีสิทธิในการสืบราชสมบัติ เอกสารฉบับนั้นได้ทำการประมวลให้เห็นอย่างประจักษ์แจ้ง ซึ่งผลทั้งปวงของการปฏิวัติ และบรรเทาความเคลื่อนไหวเพื่อเสรีภาพในศตวรรษที่สิบเจ็ด และได้้นำพฤติการณ์ทั้งหมดนั้น มาตราตรึงไว้ในรูปของกฎหมายอย่างแจ่มชัด จนไม่อาจที่จะเกิดความเข้าใจผิดขึ้นได้ หรือถูกทำลายอีกต่อไป

การปฏิวัติแห่ง ค.ศ. ๑๖๘๘-๘๙ นับว่าได้สถาปนาหลักการแห่งอำนาจสูงสุดของรัฐสภาลงไว้อย่างมั่นคงด้วย Bill of Rights แห่ง ค.ศ. ๑๖๘๙, สมบูรณาญาสิทธิราชย์ และเทวสิทธิ์ของกษัตริย์ซึ่งถูกประหารใน ค.ศ. ๑๖๔๙ จึงได้รับการฉีกไปจนเสร็จสิ้นไป

มาตรว่าการปฏิวัติแห่ง ค.ศ. ๑๖๔๙ และ ค.ศ. ๑๖๘๘ จำได้สำแดงชัยชนะอย่างเด็ดขาดของอำนาจสูงสุดของรัฐสภาในการปกครองประเทศ และสมบูรณาญาสิทธิราชย์และเทวสิทธิ์ของกษัตริย์ได้กลายเป็นเงาผ่านไปแล้ว เราก็จะต้องไม่ด่วนเข้าใจไปว่าการปกครองโดยรัฐสภา หรือโดยผู้แทนของราษฎร พร้อมทั้งการมีคณะรัฐบาลที่รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินที่ได้ดำเนินไปในประเทศอังกฤษ นับแต่ตอนเริ่มต้นศตวรรษที่สิบแปดนั้น เป็นการปกครองโดยรัฐสภาของประชาชน หรือโดยรัฐบาลของประชาชน เมื่ออำนาจในการปกครองประเทศ ได้เปลี่ยนที่อยู่จากกษัตริย์ มาสู่รัฐสภาแล้ว ก็สมควรที่เราจะทำความเข้าใจในเรื่องราวของรัฐสภาให้แจ่มแจ้งสักหน่อย

รัฐสภาประกอบด้วยสภาขุนนาง และสภาผู้แทน สำหรับสภาขุนนางนั้น เราได้ทราบกันอยู่แล้วว่าเป็นสภาที่ไม่ได้รับเลือกขึ้นมาจากที่หนึ่งทีใดเลย และก็เป็นที่สภาที่มีผลประโยชน์และมีพรรคชนค่อชีวิตตรงกันข้ามกับประชาชนอย่างแน่ชัดอยู่แล้ว ประชาชนจึงย่อมจะไม่สนใจและหวังอะไรจากสภาเช่นนี้ สำหรับสภา House of Commons นั้น ถึงแม้จะประกอบด้วยสมาชิกซึ่งเป็นผู้แทนจากเขตแขวงต่าง ๆ แต่สมาชิกเหล่านั้นก็มิอาจอ้างได้ว่าเขาเป็นผู้แทนของราษฎรทั่วไปในเขตแขวงนั้น ผู้แทนที่มาจากเขานั้น ชนชั้นผู้ดีหรือชนชั้นมั่งคั่งในชนบทเป็นผู้เลือก (คือพวกที่เรียกว่า Gentry เป็นชนชั้นผู้ดีในอังกฤษ ถัดจากพวก Nobility ซึ่งเป็นพวกผู้ดีชั้นสูง) ส่วนผู้แทนจากเบอโระนั้น ผู้เลือกมีหลายประเภท แต่ก็เลือกโดยคนจำนวนน้อย ศาสตราจารย์ Ogg ผู้เขียนหนังสือเรื่อง English Government and Politics ได้เขียนไว้ว่า 'ที่นั่งในสภาผู้แทนเป็นจำนวนมาก อยู่ภายใต้อำนาจของพวกเจ้าที่ดินใหญ่หรือมิฉะนั้นก็พวกที่มีเงิน มีอิทธิพลในประการอื่น ๆ ใน ค.ศ. ๑๘๐๐ ที่นั่งหลายที่นั่งในสภาผู้แทน ได้มีการบอกซื้อบอกขายกันอย่างเปิดเผย จนกระทั่งย่างเข้าศตวรรษที่สิบเก้าเป็นเวลานาน สภาผู้แทนก็ยังมีอารมณ์ของพวกผู้ดีไม่น้อยไปกว่าสภาขุนนางเท่าใด และก็ไม่มีลักษณะเป็นตัวแทนของประชาชนชาติอย่างแท้จริงยิ่งไปกว่าสภาขุนนางเท่าใด'

เช่นเดียวกับ Ogg นักประวัติศาสตร์อีกท่านหนึ่ง คือ Somervell ก็ได้เรียกรัฐสภาอังกฤษในศตวรรษที่สิบเจ็ดว่าเป็นรัฐสภาของชนชั้นผู้ดี ท่านผู้นี้เตือนให้ใช้ความระมัดระวังในการเปรียบเทียบว่า รัฐสภาเท่ากับประชาชน เพราะว่าสภาเป็นผู้แทน

หรือ House of Commons มีได้หมายความว่าสภาของสามัญชน (House of Commons People) ความเข้าใจเช่นนั้นเป็นความเข้าใจผิดอย่างถูกฤษฎี สภาผู้แทนหรือ House of Commons หมายถึงว่าเป็นสภาของชุมชนชุมชน คือหมายถึง House of Communes หรือ House of Communitis ซึ่งมีความหมายที่ขยายออกไปว่าเป็นสภาที่ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นผู้แทนของชุมชน หรือกลุ่มชนจากที่ต่าง ๆ อันแตกต่างไปจากสภาขุนนาง หรือ House of Lords ที่สมาชิกได้สมาชิกภาพนั้นมาโดยอาศัยสิทธิหรือฐานะของตนเอง และมีได้เป็นผู้แทนของใคร Somervell ได้ชี้ไว้ว่า จนกระทั่งย่างเข้าสู่ศตวรรษที่สิบเก้า สภาผู้แทนหรือ House of Commons ก็เป็นแต่ตัวแทนของชนส่วนน้อยเหลือเกินในจำนวนพลเมืองที่เป็นชายทั้งหมด

Vanloon นักประวัติศาสตร์อีกท่านหนึ่งแสดงไว้ว่า ภายหลังจากปฏิวัติ ค.ศ. ๑๖๘๘ และในศตวรรษที่สิบแปด แม้ว่าอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ จะตกมาอยู่ในมือของรัฐบาลแล้วก็ดี รัฐบาลที่ปกครองประเทศ ก็มีได้เป็นตัวแทนของชนทุกชั้นที่ประกอบเป็นสังคมของชนอังกฤษ ในจำนวนพลเมืองที่เป็นชายโหดหนึ่ง มิไม่ถึงคนหนึ่งที่มีสิทธิออกเสียงเลือกผู้แทน

ภายหลังจากปฏิวัติ ค.ศ. ๑๖๘๘ และวิถึเสื่อมพร้อมด้วยแม้ได้ขึ้นครองราชย์เป็นต้นมา, บัณฑิตเนห์รูได้แสดงข้อวิจารณ์ไว้ว่า “รัฐบาลได้เถลิงอำนาจสูงสุด แต่ที่รัฐบาลนี้คืออะไรเล่า? ขออย่าได้คิดว่ารัฐบาลนี้เป็นผู้แทนของประชาชนอังกฤษ รัฐบาลเป็นตัวแทนของกลุ่มชนส่วนน้อยนิตของประชาชนอังกฤษ สภา House of Lords ก็เป็นดังที่ชื่อสถานันได้แสดงไว้แล้ว คือเป็นตัวแทนของ

พวกขุนนางหรือเจ้าที่ดินใหญ่และพวกพระเจ้าคณะ แม้แต่สภา House of Commons ก็เป็นที่ประชุมของคนมั่งมี คือพวกเจ้าของทรัพย์สินที่ประกอบด้วยที่ดิน หรือพวกพ่อค้าผู้มั่งคั่ง พลเมืองจำนวนน้อยเหลือเกินที่มีสิทธิออกเสียงเลือกผู้แทน จนกระทั่งเมื่อร้อยปีมาแล้วนี่เอง (เนห์รูเขียนข้อความนี้ใน ค.ศ.๑๙๓๒) ก็ยังมีเขตเลือกตั้งที่เรียกกันว่า ‘เบอโรกระเป่า’ (Pocket Borough) ในประเทศอังกฤษซึ่งเป็นเขตเลือกตั้งที่เท่ากับอยู่ในกระเป่าของคนหนึ่งจริง ๆ ทั่วทั้งเขตเลือกตั้งที่เป็นเบอโรกระเป่านั้น อาจมีผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเพียงหนึ่งหรือสองคนเท่านั้นสำหรับที่จะเลือกสมาชิกสภาผู้แทนในเขตนั้น! ใน ค.ศ.๑๗๙๓ กล่าวกันว่าสมาชิก ๓๐๖ คนของสภาผู้แทนได้รับการเลือกตั้งจากคนทั้งหมด ๑๖๐ คน หมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง (Hamlet) ชื่อ Old Sarum* เลือกสมาชิกรัฐสภาได้ ๒ คน ดังนั้นย่อมเห็นได้ว่า ประชาชนจำนวนมหึมามีได้้อออกเสียงเลือกผู้แทน และมีได้มีผู้แทนของเขาในรัฐสภา รัฐสภาจึงเป็นแต่ตัวแทนของชนชั้นเจ้าของที่ดิน ประกอบด้วยพวกพ่อค้าผู้มั่งคั่งบ้าง นอกจากนั้นยังมีการซื้อขายที่นั่งในรัฐสภากัน และมีการติดสินบาทคาดสินบนกันอย่างดกตื้น พฤติการณ์เช่นนี้ได้มีมาจนถึง ค.ศ.๑๙๓๒--- ดังนั้นเราจึงเห็นได้ว่า ชัยชนะของรัฐสภาเหนือกษัตริย์นั้น หมายถึงชัยชนะของคนมั่งมีเพียงหยิบมือเดียว และโดยที่แท้ ประเทศอังกฤษก็ได้ถูกปกครองโดยพวกเจ้าที่ดินส่วนน้อยชนิดนี้ประกอบด้วยพ่อค้าอีกนิดหน่อย ส่วนชนชั้นอื่น ๆ ทั้งหมดคนออกจากรู้นี้อันเป็นเนื้อเป็นตัวของประชาชาติอังกฤษแท้ ๆ นั้น หาได้มีเสียงในการปกครองไม่”๑

เพื่อที่จะรู้จักประวัติรัฐสภาอังกฤษแจ่มแจ้งขึ้น ผู้เขียนขอ

กล่าวเพิ่มเติมถึงการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรอีกสักเล็กน้อย สิทธิในการเลือกผู้แทนของอังกฤษนั้นได้ถูกกำหนดไว้ให้เป็นเอกสิทธิของผู้มีทรัพย์สินนับเป็นเวลาตั้งหลายร้อยปี แต่แรกเริ่มทีเดียวมีแต่ผู้ครอบครองที่ดินเท่านั้น ที่มีสิทธิในการเลือกผู้แทน ผู้แทนจากเขตแขวงเคาท์ จึงเป็นผู้แทนของพวกเขาของที่ดินเท่านั้น การเลือกผู้แทนจากเบอร์เกอ์ทำนองเดียวกัน สิทธิในการเลือกผู้แทนถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขแห่งทรัพย์สินหรืออาชีพ ทั้งที่ผู้มีสิทธิออกเสียงก็มีจำนวนน้อยมากอยู่แล้ว การเลือกผู้แทนในเขตเบอร์เกอ์ยอม ๆ ยังมีพฤติกรรมที่น่าอเนจอนาถบังเกิดขึ้นอีก ได้แก่การติดสินบนและข่มขู่ผู้ออกเสียง โดยผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ลงมือเอง หรือโดยบุคคลที่ต้องการกุมอำนาจในการเลือกผู้แทนไว้ในมือของเขา เขตเลือกตั้งเหล่านี้ซึ่งมีผู้มีสิทธิออกเสียงเพียงหยิบมือเดียว มักจะตกอยู่ในกำมือของคนมั่งมี ผู้กระหายอำนาจชื่อเสียง คนเหล่านี้จะถือเอาอิทธิพลที่มีต่อเขตเลือกตั้งเหล่านี้เป็นเครื่องผูกอำนาจและเป็นเครื่องทำความสำราญใจให้แก่ตัวเขา จากการเล่นกลกับที่นั่งในสภาเหล่านี้ ผู้มีอิทธิพลซึ่งกำเสียงกำที่นั่งในสภาของเขตเลือกตั้งไว้อย่างแน่นอนเหล่านี้ จะแจกจ่ายที่นั่งในสภาให้แก่ใคร ๆ ก็ได้ตามแต่เขาจะพอใจ บางครั้งผู้เผด็จการในการเลือกตั้งเหล่านี้ ก็จะมอบที่นั่งในสภาให้แก่สมาชิกในครอบครัวของเขา หรือแก่มิตรสหายของเขาแน่ละ, ในการแจกจ่ายเช่นนี้ ก็ย่อมหมายถึงว่าได้ผ่านแบบพิธีของการเลือกตั้งที่บ้านเมืองได้กำหนดไว้โดยไม่ได้รับความแล้ว นอกจากนั้นก็มีอยู่บ่อย ๆ ที่เดียวที่ผู้เป็นเจ้าใหญ่ นายโตจะจัดการขายที่นั่งในสภา และการขายนี้ก็เชื่อว่าจะทำกันอย่างงูบงิบช่อนรินทร์ มิได้ ผู้มีอิทธิพลจะขายที่นั่งในสภาอย่างโจ่งแจ้งเหมือนกับที่เขาจะ

เสนอขายบ้านในชนบท หรือหุ้นส่วนของเขาในบริษัทการค้าอย่าง
 นั้นทีเดียว การขายที่นั่นจะมีการประกาศอย่างเปิดเผยในหน้า
 หนังสือพิมพ์ และถ้าผู้ที่ต้องการที่นั่นไม่ประสงค์จะซื้อขาด เขาก็
 อาจจะขอ 'เช่า' ที่นั่นเหล่านี้ได้โดยกำหนดเวลาตามแต่จะตกลงกัน
 นอกจากนั้นยังมีพวกนายหน้าสำหรับเดินขายที่นั่นในสภาพด้วย พวก
 นายหน้าขายตำแหน่งผู้แทนจะรวบรวมที่นั่นต่าง ๆ ซึ่งผู้มีอิทธิพล
 ต้องการขาย ไปเที่ยวเสนอขาย ประมูลราคาแก่บุคคลที่กระหาย
 ลากยศทางการเมือง โดยไม่เลือกที่จะเป็นวิธีการตามกโสมหรือ
 ไม่ ฝ่ายนายหน้าก็พยายามอย่างเต็มที่ที่จะขายให้ได้ราคาสูงที่สุด
 เพื่อประโยชน์แก่ผู้มีอิทธิพลเจ้าของที่นั่น และเพื่อค่านายหน้าของ
 เขาเอง ราคาที่นั่นที่ซื้อขายกันนั้นได้ซื้อขายกันถึงที่นั่นละ ๓,๐๐๐
 ปอนด์ก็มีอยู่มีไชน้อย และที่มีราคาถึงที่นั่นละ ๕,๐๐๐ ปอนด์ก็เคย
 มี จำนวนเงินเหล่านี้ มีใช้เป็นจำนวนเงินเล็กน้อยเลยสำหรับใน
 เวลานั้น พวกผู้ซื้อที่จ่ายเงินค่าที่นั่นในสภาพอย่างไม่เสียคมเสียตาย
 มักจะเป็นพวกที่ได้สมญาว่า 'Nabob' (เป็นคำที่ใช้เรียกเจ้าอินเดีย
 สมัย Mogul Empire) คนพวกนี้คือชาวอังกฤษที่ไปทำงานในอินเดีย
 และเมื่อกลับมาอังกฤษพร้อมด้วยลากก้อนใหญ่ที่ได้มาจากเมืองขึ้น
 แล้วก็ปรารถนาจะได้ตำแหน่งอันเชิดหน้าชูตาทางสังคม โดยการ
 ถูกต้อนรับเข้าเป็นสมาชิกของ 'สโมสรที่เยี่ยมที่สุดในโลก' อันเป็น
 สมญาของสภาผู้แทนของอังกฤษในศตวรรษที่สิบแปด และพวก
 เลี้ยที่กลับจากเมืองขึ้นเหล่านี้ก็พร้อมที่จะจ่ายค่าเข้าเป็นสมาชิกของ
 'สโมสรที่เยี่ยมที่สุดในโลก' โดยไม่รังเกียจว่าจะถูกโกงราคาสักเท่าใด
 ผู้มีอิทธิพลหรือที่เขาเรียกกันว่า ผู้อุปถัมภ์ (Patron) ของเขตเลือก
 ตั้งเบอโรเหล่านี้หลายคนเป็นสมาชิกของสภาขุนนาง ซึ่งมักจะได้

ควบคุมที่นั่งในสภาผู้แทนจากหกถึงสิบสองที่นั่ง บางคนก็เป็นสมาชิกของสภาผู้แทน และอีกส่วนหนึ่งเป็นบุคคลนอกวงการรัฐสภามีกรณีเป็นอันมากที่พวกรัฐมนตรีและข้าราชการ มิได้รังเกียจหรือมีความละเอียดใจ ที่จะเข้าร่วมในการคัมยาคำบอนกับที่นั่งในสภานั้นด้วยเมื่อสรุปแล้ว ศาสตราจารย์ออกกล่าววว่า “ใน ค.ศ.๑๘๓๒ ผู้แทนจากเบอโรต่าง ๆ นั้น มิไม่ถึงครั้งที่ได้รับการเลือกอย่างเสรี นอกจากนั้นล้วนแต่เป็นผู้แทนที่ได้รับเลือกมาจากเบอโร ‘กระเป๋า’ หรือเบอโรที่มีชื่อว่า ‘Rotten’ ทั้งนั้น” หนังสือเล่มหนึ่งได้ให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเลือกตั้งในมณฑลคอร์นวอลล์ไว้ว่า ตลอดมณฑลคอร์นวอลล์ มิผู้มีสิทธิออกเสียงไม่เกินพันคน มณฑลคอร์นวอลล์มีสิทธิเลือกผู้แทนได้ ๔๒ ที่นั่ง ๒๐ ที่นั่งของมณฑลนั้นอยู่ในความควบคุมของพวกขุนนางเจ็ดคน อีกยี่สิบเอ็ดที่นั่งอยู่ในความควบคุมของสมาชิกสภาผู้แทนสิบเอ็ดคน มิอยู่เพียงที่นั่งเดียวที่มีการเลือกโดยเสรี นักเขียนอเมริกันผู้หนึ่งกล่าวถึงการเลือกตั้งของอังกฤษสมัยนั้นไว้ว่า ‘การเลือกตั้งนั้น มีอาการสอไปในทางที่จะให้คนไปนั่งให้ครบที่นั่งในสภาผู้แทน ยิ่งกว่าจะเป็นอาการที่เสาะหาความปรารภณาของผู้เลือก หรือบริหารเจตจำนงของผู้เลือก’

ใน ค.ศ.๑๘๘๓ วิลเลียม พิค (เป็นรัฐมนตรีว่าการคลังเมื่ออายุ ๒๓ ปี และได้เป็นนายกรัฐมนตรีเมื่ออายุ ๒๔ ปี) ได้ประกาศขึ้นในสภาผู้แทนว่า “สภานี้มิใช่เป็นผู้แทนของราชอาณาจักรอังกฤษ สภานี้เป็นผู้แทนของเบอโรที่ไม่มีความหมายอะไรเลย เป็นผู้แทนของเมืองที่ปรักหักพังและถล่มทลายไปหมดแล้ว เป็นผู้แทนของสกุลผู้ดีชั้นสูง เป็นผู้แทนของเอกชนผู้มั่งคั่ง เป็นผู้แทนของพวกเจ้านายต่างประเทศ”

เพณี และในวงการเมืองก็ตาสขึ้นไปด้วยพวกผู้ดีซึ่งคอยแต่จะขัดขวางความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าของชุมชนอย่างเต็มกำลัง เพราะความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าที่เป็นคุณต่อประชาชนส่วนใหญ่เช่นนั้น เป็นภัยต่อผลประโยชน์ของพวกเขา เมื่อใดที่พรรคทอริ ซึ่งเป็นพรรคที่รักษามลประโยชน์ของพวกผู้ดีหรือชนชั้นสูงได้อำนาจในการปกครองการปฏิรูปใด ๆ ย่อมไม่อาจจะทำได้ พวกขุนนางและพวกผู้มีอิทธิพลควบคุมตำแหน่งผู้แทนของเบอโรต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ก็พยายามขัดขวางทุกทางที่จะมิให้มีการปฏิรูปใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อเสรีภาพและประชาธิปไตย จนกระทั่ง ค.ศ. ๑๘๓๐ กำแพงของคนพวกนี้จึงเริ่มจะพังทลาย เมื่อพรรคทอริได้หลุดลงมาจากอำนาจ และพรรควิกซึ่งสนับสนุนการปฏิรูปได้เป็นรัฐบาล สภาผู้แทนได้ผ่านกฎหมายปฏิรูปการเลือกผู้แทนใน ค.ศ. ๑๘๓๑ แต่สภาขุนนางไม่ยอมให้ผ่าน กฎหมายฉบับนั้นจึงตกไป ภายหลังการเลือกตั้งใหม่ และสภาผู้แทนชุดใหม่ได้ผ่านกฎหมายฉบับนั้นเป็นคำรบสอง และกษัตริย์วิลเลียมที่ ๔ ได้ยอมตกลงจะตั้งขุนนางขึ้นใหม่ให้ท่วมฝ่ายค้านในสภาขุนนาง สภาขุนนางจึงต้องยอมจำนน เพราะจนมุมกฎหมายปฏิรูปการเลือกผู้แทนซึ่งเรียกว่า Great Reform Bill จึงได้ประกาศใช้ใน ค.ศ. ๑๘๓๒ กฎหมายฉบับนี้ได้รับนับถือว่าเป็นกฎหมายสำคัญที่สุดฉบับหนึ่งในประวัติการบัญญัติกฎหมายของอังกฤษ

กฎหมายปรับปรุงระบบการเลือกตั้งฉบับแรกนี้นับว่าได้ทำหน้าที่เสมือนเรือนำร่องที่จูงระบบการเมืองของอังกฤษเข้าสู่ร่องน้ำประชาธิปไตย อย่างไรก็ดี กฎหมายฉบับนี้ก็ยังมิได้นำประชาธิปไตยทางการเมืองไปถึงมือประชาชนอยู่นั่นเอง กฎหมายฉบับนี้ได้ถือเอา

ค่าของค่าเช่าทรัพย์สินที่บุคคลเป็นเจ้าของ หรือเป็นผู้ครอบครอง เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิออกเสียง นักประวัติศาสตร์ท่านหนึ่งได้วิจารณ์ว่า ผู้ได้รับสิทธิออกเสียงจากกฎหมายฉบับนี้ คือพวกเจ้าของร้านค้า จากกฎหมายฉบับนี้ผู้ที่ได้รับสิทธิออกเสียงรุ่นใหม่มีจำนวนเกือบครึ่งล้าน ต่อมาได้มีนักปฏิรูปชุดใหม่เรียกกันว่าพวกชาทิสต์ (Chartist : ที่ได้ชื่อเช่นนี้ เพราะนักปฏิรูปคนนี้ได้แสดงกำหนดการปฏิรูปของเขาลงในเอกสาร ซึ่งมีชื่อว่า People's Charter) ซึ่งได้เรียกร้องให้ทำการปฏิรูปทั้งในทางสังคมและการเมืองอย่างกว้างขวาง พวกชาทิสต์ได้ทำการรณรงค์เรียกร้องการปฏิรูปอยู่เป็นเวลา ๒๐ ปี และความพยายามของบุคคลเหล่านี้ได้มีส่วนผลักดันให้รัฐสภาได้ตรากฎหมายปฏิรูปการเลือกตั้งครั้งที่สองใน ค.ศ.๑๘๖๗ กฎหมายปฏิรูปฉบับแรก ผู้ได้รับประโยชน์ส่วนใหญ่คือชนชั้นกลางที่อยู่ในเมือง กฎหมายปฏิรูปฉบับที่สอง ได้นำสิทธิออกเสียงมาสู่คนงานที่อยู่ในเมือง จากกฎหมายฉบับหลังนี้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้เพิ่มขึ้นอีกเกือบหนึ่งล้าน ถึงกระนั้นก็ดี ก็ยังมีประชาชนสำคัญอีกสองกลุ่มที่ยังไม่ได้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง คือพวกคนงานที่เป็นกสิกรและคนงานเหมืองแร่

อย่างไรก็ดี การเลือกตั้งในประเทศอังกฤษ ก็ยังถือเกณฑ์ทรัพย์สินเป็นเครื่องกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิออกเสียงอยู่ จนกระทั่ง ค.ศ.๑๘๖๘ กล่าวคือจนถึง ค.ศ.๑๘๖๘ ชาวอังกฤษไม่ได้เลือกผู้แทนของเขาในฐานะที่เป็นพลเมืองอังกฤษคนหนึ่ง และสตรีอังกฤษเล่าก็ยังไม่ได้รับสิทธิออกเสียงเลือกผู้แทนเข้ารัฐสภาเลยสักคนเดียว ใน ค.ศ.๑๘๐๓ ได้มีองค์การซึ่งมีชื่อว่า Woman's Social and Political Union ทำการรณรงค์อย่างแข็งขันเพื่อ

ผลักดันให้รัฐบาลตรากฎหมาย ให้สิทธิออกเสียงแก่สตรี ใน ค.ศ. ๑๙๑๙ รัฐสภาจึงได้ผ่านกฎหมายซึ่งมีชื่อว่า Representation of the People Act กฎหมายฉบับนี้ได้ให้สิทธิออกเสียงแก่พลเมืองที่เป็นชายทั้งหมด ซึ่งมีอายุตั้งแต่ ๒๑ ปีขึ้นไป โดยเลิกล้มเงื่อนไขทางทรัพย์สินซึ่งมีมาแต่เดิมอย่างสิ้นเชิง และได้ให้สิทธิออกเสียงแก่สตรีด้วย แต่การให้สิทธิออกเสียงแก่สตรีนั้นยังเป็นการให้ที่ยกข้อยกเว้นไว้อีก คือ ยังได้ตั้งเงื่อนไขไว้ว่า สตรีที่จะได้สิทธิออกเสียงจะต้องมีอายุตั้งแต่ ๓๐ ปีขึ้นไป และยังมีเงื่อนไขอื่นที่เกี่ยวกับทรัพย์สินอยู่อีก ผลงานอันล้ำเลิศที่สตรีอังกฤษได้ประกอบให้แก่ประชาชาติของเธอในระหว่างสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ได้ทำให้บุรุษอังกฤษต้องยอมจำนนต่อการเรียกร้องสิทธิอันชอบธรรมของเธอ หากว่าสตรีอังกฤษกระทำตนเป็นดอกไม้ของชาติอยู่แล้วสิทธิอันชอบธรรมของเธอก็จะยังถูกกดขี่โดยเหล่าบุรุษใจแคบอยู่ต่อไป

จากกฎหมายฉบับนี้สตรีอังกฤษที่ได้สิทธิออกเสียงมีจำนวน ๘,๕๐๐,๐๐๐ คน ใน ค.ศ.๑๙๑๕ ผู้มีสิทธิออกเสียงมีจำนวน ๘,๓๕๐,๐๐๐ คน ใน ค.ศ.๑๙๑๙ ผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดมีจำนวนมากกว่า ๒๑,๓๐๐,๐๐๐ คน

สตรีอังกฤษได้ระดมพลังของเธอเข้าไว้ภายใต้องค์การที่มีชื่อว่า National Union of Societies for Equal Citizenship และได้ทำการรณรงค์เรียกร้องสิทธิออกเสียงที่สตรีพึงได้รับโดยเท่าเทียมกับบุรุษ ความชวนชวายของปวงสตรีอังกฤษ เป็นเหตุให้พรรคเลเบอร์ และพรรคลิเบอรัลยอมรับบรรจุคำเรียกร้องของสตรีลงไว้ในนโยบายของพรรค เมื่อเป็นเช่นนี้พรรคคอนเซอเวตีฟก็ไม่อาจนิ่งดูคายนอยู่ได้ ดังนั้น รัฐบาลพรรคคอนเซอเวตีฟของบอลดวินเมื่อเข้า

รับตำแหน่งใน ค.ศ. ๑๙๒๔ จึงได้ให้คำปฏิญาณว่า จะออกกฎหมายให้สิทธิออกเสียงอันเสมอกับบุรุษแก่สตรี ในอายุของรัฐสถานนั้นรัฐบาลพรรคคอนเซอเวตีฟได้ทำให้คำปฏิญาณของเขา ล่วงไปใน ค.ศ. ๑๙๒๘ และแต่นั้นมาสตรีอังกฤษก็ได้ยื่นขึ้นเสมอ บ่าเสมอไหล่กับบุรุษในทางการเมือง ^๒

ผลจากกฎหมายฉบับนี้คือได้เพิ่มสตรีผู้มีสิทธิออกเสียงขึ้น อีก ๕,๐๐๐,๐๐๐ คน รวมสตรีอังกฤษผู้มีสิทธิออกเสียง ทั้งสิ้นประมาณ ๑๔,๕๐๐,๐๐๐ คน สูงกว่าบุรุษซึ่งมีจำนวน ๑๒,๕๐๐,๐๐๐ คน ผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งสิ้นในประเทศอังกฤษ ในปี ๑๙๒๘ จึงมีจำนวน ๒๗,๐๐๐,๐๐๐ คน หรือประมาณ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ ในขณะที่ใน ค.ศ. ๑๙๓๑ จำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งประเทศมีเพียง ๔ เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น

แม้จะมีพฤติการณ์หลายอย่างที่เป็นมลทินอยู่ในประวัติ ระบบการเมืองของอังกฤษที่ได้คลี่คลายมาอย่างเชื่องช้า และในระยะ อันยี่ดียวหลายร้อยปี กว่าจะมาถึงหลักชัยของประชาธิปไตยตาม วิถีชีวิตของชาวอังกฤษ แต่เมื่อได้มาถึงแล้ว ชาวอังกฤษทั้งปวง ทั้งฝ่ายที่ปกครองและฝ่ายที่ถูกปกครองก็ได้ร่วมมือกันทะนุถนอม เติบโตหลักการประชาธิปไตยของเขาไว้ด้วยการปฏิบัติที่เคารพต่อศีล และธรรมของประชาธิปไตยอย่างน่าสรรเสริญ

อำนาจสูงสุดอันแท้จริงในการปกครองประเทศนั้นมีแต่จะ เคลื่อนคล้อยไปสู่ประชาชน และประชาชนจะต้องได้ครองอำนาจ นั้นในที่สุด นี่เป็นวิถีแห่งพัฒนาการของสังคมอันใคร ๆ ไม่อาจ ชัดขวางยับยั้งไว้ได้เมื่อกาลเวลาได้มาถึง และก็ไม่อาจจะหมุนกลับได้

ในตอนต่อไป เราจะได้กลับไปสู่เรื่องหนังสือพิมพ์ และ
เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ●

ที่มา : ตอนที่ ๔ พิมพ์ครั้งแรก *ปิยมิตรวันจันทร์* (รายสัปดาห์)

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๓ จันทร์ที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ.๒๕๐๐

***หมายเหตุของกุหลาบ สายประดิษฐ์ :**

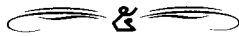
เนहरूได้ยกเอาหมู่บ้าน Old Sarum ซึ่งเป็นเขตเลือกตั้งขึ้นมาอ้างก็เพราะว่า ที่นี้เป็นเนินกร้างว่างเปล่า เหตุไฉนจึงมีผู้แทนถึงสองคน ในขณะที่ชุมชนใหญ่ ๆ หลายแห่งไม่มีสิทธิส่งผู้แทนเข้ารัฐสภา ยังมีเขตเลือกตั้งของเบอโระอีกหลายแห่ง ซึ่งมีสิทธิส่งผู้แทนเข้ารัฐสภา โดยที่ในเขตเหล่านั้นแทบจะไม่มีผู้คนอาศัยอยู่เลย เช่นเขต Gatton ในมณฑลเชอริ์กีเป็นอุทยาน Bosseney ในมณฑลคอว์นวอล เป็นหมู่บ้านซึ่งมีกระท่อมอยู่เพียงสามหลัง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนี้มีอยู่เก้าคน และแปดคนอยู่ในครอบครัวเดียวกัน แต่หมู่บ้าน Bosseney มีสิทธิเลือกผู้แทนได้ถึงสองคน นี่เป็นเรื่องที่ทั้งนำขบขันและน่าเศร้า ในระบบการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาของอังกฤษก่อนจะถึง ค.ศ.๑๙๓๒

๑ เพื่อแนะนำให้รู้จักรัฐสภาอังกฤษและกษัตริย์อังกฤษ ในยุคสมัยประมาณปี ค.ศ.1788 ขอแนะนำให้ท่านหากภาพยนตร์เรื่อง *The Madness of King George* จากการกำกับของ Nicholas Hytner ที่สร้างจากบทละครเวทีของ Alan Bennett มาชม เพื่อหาความอภิมรณและมองหา "...ความพยายามของคนอังกฤษ ผู้รักเสรีภาพและประชาธิปไตยที่จะปฏิรูประบบการเลือกผู้แทน หรือนัยหนึ่งปฏิรูปรัฐสภา..." (ข้อความในเครื่องหมายคำพูด เป็นของ กุหลาบ สายประดิษฐ์) หนังสือนี้มีจำหน่ายเป็นแผ่นวีซีดีในชื่อภาษาไทยว่า *ราชาสภาโง่* ท่านสามารถหามาชมได้ไม่ยาก เพื่อที่จะทราบว่า 'ความบ้า' ของกษัตริย์ในประวัติศาสตร์อังกฤษนั้น บางทีมีบางสิ่งบางอย่างให้นำหัวเราะอยู่ไม่น้อย

จอห์น วิลคอส-John Wilkes นักหนังสือพิมพ์และนักการเมืองผู้ได้ชื่อว่าเป็น Radical Politician ของอังกฤษ ในฐานะผู้นำความคิดแนวปฏิรูปในรัฐสภาอังกฤษ โดยเฉพาะเรื่องเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ และการเรียกร้องเอกราชให้ชาวอาณานิคมในอเมริกา ก็เกิดขึ้นในช่วงสมัยพระเจ้าจอร์จที่ ๓ โปรดอ่านเรื่องเกี่ยวกับบุคคลผู้นี้ในบทถัดไป -บก.

๒ ค.ศ.๑๗๖๘ ช่วงที่สตรีอังกฤษได้รับสิทธิ '...ยืนขึ้นเสมอเท่าเสมอไหล่กับบุรุษในการเมือง' นั้น เวลาในประวัติศาสตร์ของสยาม คือ พ.ศ.๒๒๘๗๑ แม้สยามจะยังอยู่ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่ก็ปรากฏว่ามีหญิงสยาม ๓ คน คือ น.ส.ดังกุ่ม หลิมมงคล น.ส.ประดับ เขมกมด และ น.ส.รำพึง ด้ตยารักษ์ ได้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์แนวสตรี เพื่อสตรี โดยสตรี ฉบับแรกของสังคมสยามขึ้นเช่นกัน โดยใช้ชื่อหนังสือว่า *สยามยุพดี* รายสัปดาห์

หนังสือพิมพ์เพื่อสตรีฉบับนี้ก่อเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๗๑ ซึ่งถือเป็นการก่อเกิดที่มาก่อนหนังสือพิมพ์ สุภาพบุรุษ รายปักษ์ ของ กุหลาบ สายประดิษฐ์และคณะเสี้ยมด้วยซ้ำ แม้สตรีสยามจะยังไม่ได้รับสิทธิ ยืนขึ้นเสมอป่าเสมอไหล่กับบุรุษในทางการเมือง แต่ก็ถือเป็นการก้าว ก้าวของสามัญสตรีสยาม ๓ คนในยุคนั้น ที่สามารถ 'ตัดเวลา' บางประการให้กับสังคมสยามในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ได้อย่าง น่าทึ่ง -บก.

ในประเทศอังกฤษนั้นได้มีนิตยสารชื่อพิมพ์มานาน ก่อนที่จะมีหนังสือพิมพ์ บุคคลเหล่านี้คือผู้เขียนจดหมายข่าว (News Letter) ในศตวรรษที่สิบหก จดหมายข่าวได้อุบัติขึ้นเพื่อรับใช้ความปรารถนาของเจ้าที่ดินใหญ่ซึ่งพำนักอยู่ในชนบท จดหมายข่าวรายงานเหตุการณ์ในราชสำนักและการผันแปรในทางการเมือง อันเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของบุคคลเหล่านั้น ด้วยประการฉะนี้ เอิร์ลแห่งเอสเซกส์ในระหว่างที่ไม่อยู่ในกรุงลอนดอน จึงได้ตั้งเจ้าหน้าที่ไว้ชุดหนึ่ง เพื่อเขียนรายงานเหตุการณ์ทางบ้านเมืองส่งไปยังเขา เพื่อที่เขาจักวินิจฉัยได้ว่า ในยามใดเขาควรจะถวายคำแนะนำแก่พระนางเจ้าของเขา (อิลิซาเบธ) และพวกขุนนางอื่น ๆ ก็ได้เจริญรอยตามการปฏิบัติของเอิร์ลแห่งเอสเซกส์ เมื่อการอ่านหนังสือขยายตัว และความต้องการหนังสืออ่านได้เพิ่มขึ้น ผู้อ่านจดหมายข่าวก็มีวงกว้างออกไป ผลจากการนี้ก็คือ จดหมายข่าวจึงค่อย ๆ มีเค้าเหมือนกับหนังสือพิมพ์ที่ใช้การเขียนเข้าไปทุกทีอย่างไรก็ดี ได้เป็นที่ยุติกันว่า สิ่งที่เราเรียกว่าหนังสือพิมพ์จริง ๆ นั้นยังมีได้อุบัติจนกระทั่งย่างเข้าศตวรรษที่สิบเจ็ด

บ่อเกิดของหนังสือพิมพ์อังกฤษอยู่ที่ฮอลแลนด์ และบางส่วนของที่เยอรมนี ผู้ริเริ่มทำหนังสือพิมพ์อังกฤษ มีใช้ชาวอังกฤษ แต่เป็นชาวต่างชาติและสิ่งที่เป็นต้นกำเนิดของหนังสือพิมพ์อังกฤษนั้นก็มิได้บังเกิดในประเทศอังกฤษ ชาวต่างชาติได้จัดพิมพ์หนังสือพิมพ์อังกฤษ เรียกว่า English Coranto ขึ้นในฮอลแลนด์ ในต้นศตวรรษที่สิบเจ็ด การกระทำของชาวต่างชาติได้เป็นเครื่องกระตุ้นใจให้

ชาวอังกฤษชวนขายจัดทำหนังสือพิมพ์อังกฤษขึ้นในประเทศของตน ปรากฏว่ามีหนังสือพิมพ์ที่เรียกว่า Coranto อยู่ที่พิพิธภัณฑสถานอังกฤษหกฉบับ ซึ่งพิมพ์ในประเทศอังกฤษใน ค.ศ.๑๖๒๑ มีผู้กล่าวว่า คอแรนโทหกฉบับนี้ มีข้ออ้างอย่างดีที่สุดที่จะถูกขนานนามว่าหนังสือพิมพ์ฉบับแรกของอังกฤษ ผู้ทำคอแรนโทเหล่านี้ ซึ่งเราอาจเรียกเขาได้ว่า บิดาของการหนังสือพิมพ์อังกฤษ ไม่ได้อำพรางที่มาของเรื่องต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์ของเขาเลย จะเป็นเพราะว่าข่าวสารที่เขาได้มาจากต่างประเทศเป็นที่สนใจของผู้อ่านยิ่งกว่าข่าวสารทางอื่น หรือจะเป็นเพราะว่า เขาหวาดเกรงอาชญาแผ่นดินในบ้านเมืองของเขาหรืออย่างไรก็ตาม ท่านพวกบรรณาธิการในต้นศตวรรษที่สิบเจ็ด จึงพอใจนักหนาที่จะเน้นลงไปว่า เรื่องราวในหนังสือพิมพ์ของเขานั้น เขาได้คัดลอกมาจากที่อื่นทั้งสิ้น และเขามีได้เขียนข้อความอันใดลงไปเป็นส่วนตัวของเขาเองเลย ส่วนใหญ่ของเรื่องที่คัดลอกมาตีพิมพ์นั้น ได้มาจากหนังสือพิมพ์ในฮอลแลนด์ หนังสือพิมพ์อังกฤษในยุคแรกเริ่มลงพิมพ์เรื่องที่ลี้วนแล้วไปด้วยชาวต่างประเทศ มีข่าวเกี่ยวกับพฤติกรรมของกษัตริย์ ของเจ้านาย และของคนสำคัญในต่างประเทศ งานของท่านบรรณาธิการในสมัยนั้น มีอยู่แต่เพียงว่า จัดการแปลข่าวเหล่านั้นออกมาจากหนังสือพิมพ์ดัทซ์เท่านั้น ส่วนข่าวภายในประเทศ พวกบรรณาธิการรุ่นโบราณเหล่านั้นไม่แตะต้องเลย ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงความวิบัติที่จะเกิดขึ้นแก่เขา ความหวั่นหวาดในราชภัยนี้แหละที่เป็นข้ออธิบายว่า แม้หนังสือพิมพ์อังกฤษจะได้เบิกยุคของเขา แต่ใน ค.ศ.๑๖๒๐ ก็ดี ชาวอังกฤษก็ต้องรอดต่อไปอีกกว่ายี่สิบปี คือจนกระทั่ง ค.ศ.๑๖๔๑ เขาจึงได้อ่านหนังสือพิมพ์

ที่ลงพิมพ์เรื่องการเมืองภายในประเทศของเขาเอง

ณ ที่นี้ เราควรจะได้รู้จักหน้าตาของหนังสือพิมพ์ที่เรียกว่า คอแรนโท ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของหนังสือพิมพ์อังกฤษสักเล็กน้อย ในข้อแรก เราจะพบว่าหนังสือพิมพ์อังกฤษรุ่นเก่าแก่ที่สุดนั้น ไม่มีสิ่งหนังสือพิมพ์ทั้งหลายในปัจจุบันย่อมมีเหมือนกันหมดอยู่สิ่งหนึ่ง คือ ไม่มีชื่อหนังสือพิมพ์ที่ใช้เป็นประจำ แทนการพิมพ์ชื่อหนังสือพิมพ์จั่วหัวไว้ในหน้าแรก คอแรนโทได้ใช้คำประกาศข่าวในที่ที่ควร จะพิมพ์ชื่อหนังสือพิมพ์ และคำประกาศข่าวนั้นก็มีการเปลี่ยนแปลง อยู่เรื่อย ๆ ไป เช่นคำประกาศว่า ชาวจากอิตาลี, จากเยอรมนี, จากฮังการี, จากสเปน, จากฝรั่งเศส อะไรทำนองนั้นสลับเปลี่ยนกัน ไป คอแรนโทบางฉบับนอกจากไม่พิมพ์ชื่อหนังสือพิมพ์ลงไปแล้ว ยังซ้ำไม่พิมพ์คำจั่วหัวข่าวเสียด้วย เปิดฉากด้วยการรายงานข่าว ฉอต ๆ ไปทีเดียวโดยไม่ยึดกับหัวเรื่อง และใช้เนื้อที่ที่เด่นที่สุดใน หน้าแรก แจกแก่ผู้อ่านว่า ชาวจากอิตาลียังมาไม่ถึง ชาวโดยมาก ที่พิมพ์ในคอแรนโท น้อยนักที่จะมีการจั่วหัว การรายงานข่าวมัก จะเริ่มต้นด้วยการแจ้งสถานที่และวันเดือนปีของข่าว เช่นเริ่มว่า 'จากโรม วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๑๖๒๑' และบางทีก็มีการเริ่มเรื่อง อย่างปุปป์ฉบับพลัน เช่นว่า 'มีคำแนะนำมาจากเนเปิลว่า--' ดังนี้ การรายงานข่าวของหนังสือพิมพ์อังกฤษยุคเริ่มแรก จึงเป็นการ รายงานอย่างไม่มีรสเลย แท้จริงนั้น แม้บรรณาธิการจะปรารถนา ที่จะเขียนอะไรเพิ่มเติมลงไปบ้าง หรือจะทำการตกแต่งโฉมหน้าของ หนังสือให้ดูสะคราญตาขึ้นบ้าง ก็ไม่มีที่ทางในหนังสือพิมพ์ที่จะให้ เขาทำเช่นนั้นได้ เพราะว่าคอแรนโทที่เขาจัดทำขึ้นนั้น มีเพียง แผ่นเดียว และการแบ่งออกเป็นสองคอลัมน์ คอแรนโทชุดที่รักษา

ไว้ที่พิพิธภัณฑ์นั้น ลงชื่อผู้พิมพ์ว่า N.B. ซึ่งเข้าใจกันว่าเป็น นิคโคลาส เบิร์น ผู้มีบทบาทเกี่ยวกับการหนังสือพิมพ์อังกฤษในระยะเริ่มแรกเป็นอันมาก

กลางศตวรรษที่สิบเจ็ด หนังสือข่าว (News Book) ได้เข้ามาแทนที่คอแรนโท ดังที่ชื่อของมันได้แสดงอยู่แล้ว, หนังสือข่าวนั้นมิใช่เป็นหนังสือที่ออกเป็นแผ่น แต่ได้จัดทำเป็นรูปเล่ม มีหน้ากระดาษโดยเฉลี่ยสี่สิบสองหน้า เมื่อทำเป็นรูปเล่ม หนังสือข่าวจึงมีขนาดย่อมกว่าหนังสือแผ่นมาก บรรณาธิการของหนังสือข่าวมีภาระมากกว่าบรรณาธิการของคอแรนโท ในขณะที่บรรณาธิการคอแรนโทพิมพ์ข่าวจากต่างประเทศลงไปที่ตั้งคูน และก็มิยอมเขียนอะไรเพิ่มเติมลงไปอีกเลย, บรรณาธิการหนังสือข่าวทำมากกว่านั้น กล่าวคือ ภายหลังจากที่ได้รับหนังสือพิมพ์ที่ส่งมาจากฮอลแลนด์และจดหมายที่ส่งมาจากนครใหญ่ ๆ เช่น โรม, เวียนนา, เนเปิล เป็นต้น เขามักจะเขียนคำนำข่าวลงไว้สองสามบรรทัด และย่อข่าวที่เขาได้รับมา ส่วนข้อความบนหัวหนังสือหน้าแรกนั้นก็เปลี่ยนแปลงกันเรื่อยไป สุดแต่จะเห็นว่าเล่มไหนควรจั่วว่าอะไร ในหน้าแรกของหนังสือนั้น ใช้ลงพิมพ์ข่าวที่เป็นเรื่องตื่นเต้นสนใจของผู้คนในเวลานั้น

หนังสือข่าวที่ไม่ปรากฏชื่อหนังสืออันแน่นอนนี้ ได้เรียกกันเพื่อความสะดวกว่า Weekly News ที่เป็นคำจั่วหัวของหนังสือพิมพ์นั้นในบางครั้งบางคราว หนังสือประเภทนี้ที่นับว่าสำคัญที่สุดคือหนังสือชุดของนิคโคลาส เบิร์น และ ธรอมมัส อาเซอร์ ที่ได้พิมพ์ขึ้นในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๖๒๒ และได้มีผู้เห็นกันว่าวันเกิดของหนังสือพิมพ์ข่าวชุดนี้ สมควรจะได้รับนับถือว่าเป็น

วันเกิดของหนังสือพิมพ์อังกฤษ

การปรากฏของคอเรนโทและนิวสปีค นับว่าเป็นการเบิก
 โรงอันทะมัดทะแมงของการหนังสือพิมพ์อังกฤษ แต่การเริ่มต้นนี้ก็
 ต้องสะดุดหยุดลง ด้วยการวังคความหนังสือพิมพ์อย่างป่าเถื่อนของ
 ศาสตราจารย์แซมเบอร์ ดังที่เราได้ทำความรู้จักกันมาแล้ว ในเดือน
 ตุลาคม ค.ศ. ๑๖๓๒ หนังสือพิมพ์ทั้งหมด รวมทั้งของเบิร์น
 และของนาแธเนล บัทเทอ เจ้าของหนังสือพิมพ์ข่าวที่มีชื่อเสียงอีก
 รายหนึ่ง ได้ถูกห้ามการพิมพ์จำหน่าย แต่นักหนังสือพิมพ์ทั้งสอง
 นายนี้เป็นผู้มีใจอาฆาตในการเสี่ยงภัยมากจนไม่อาจจะยอมตนให้
 ถูกปิดปากโดยวิธีเช่นนี้ ต่อมาไม่นาน เขาได้ออกหนังสือพิมพ์ราย
 ครั้งปี และใน ค.ศ. ๑๖๓๘ เขาทั้งสองก็ได้เป็นผู้ผูกขาดในการทำ
 หนังสือพิมพ์ อย่างไรก็ดี กล่าวโดยทั่วไป ในทศวรรษสามสิบแห่ง
 ศตวรรษที่สิบเจ็ดนั้นนับว่าเป็นยามเสื่อมโทรมของหนังสือพิมพ์ที่
 ออกโดยมีกำหนดเวลา และการหนังสือพิมพ์ก็ไม่มีโอกาสจะฟื้นตัว
 จนกระทั่งศาสตราจารย์แซมเบอร์ที่ ๗ ได้สลายไปใน ค.ศ.
 ๑๖๔๑ และที่ปีนี้ได้เป็นปีเปิดศักราชใหม่ของหนังสือพิมพ์
 อังกฤษ ลักษณะสำคัญของหนังสือพิมพ์แห่งศักราชใหม่ ก็คือ การ
 ลงพิมพ์ข่าวภายในประเทศด้วยเนื้อที่มิใช่น้อย แต่ไป หนังสือพิมพ์
 อังกฤษก็ได้เริ่มลงพิมพ์สุนทรพจน์และคำอภิปรายในรัฐสภา และ
 รัฐสภาในระยะนี้เอง (รัชสมัยชาร์ลส์ที่ ๑ ผู้ถูกตัดพระเศียร) ก็กำลัง
 เตรียมตัวเข้าต่อสู้กับสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ส่วนกษัตริย์เล่าก็
 ทรงตระหนักดีว่า หนังสือพิมพ์เป็นอาวุธที่มีพิษสงปานใด ดัง
 รายงานข่าวของรัฐสภาในหนังสือพิมพ์ได้พิสูจน์ให้เห็นผลมาแล้ว
 และหนังสือพิมพ์ที่เป็นอาวุธที่กษัตริย์จะปราศจากเสียมิได้ ดังนั้น

ฝ่ายกษัตริย์จึงเข้าสู่กับรัฐสภาโดยการตีโต้ทางหนังสือพิมพ์อีกทางหนึ่ง ด้วยเหตุนี้จึงเกิดยุคของหนังสือพิมพ์ ซึ่งมีชื่อว่า 'Mercurie' ขึ้น ตลอดเวลาของการปฏิวัติในประเทศอังกฤษ ซึ่งเราได้ศึกษามาแล้ว ฝ่ายรัฐสภาได้ใช้ชื่อหนังสือพิมพ์ของเขาว่า 'Mercurius' โดยมีคำคุณศัพท์ที่เด่น ๆ ประกอบ และ 'Mercurius' ของฝ่ายรัฐสภา ก็ได้พาดพิงกับ 'Mercuries' ของกษัตริย์ การต่อสู้ระหว่างกลุ่มหนังสือพิมพ์เมอคิวรีสองกลุ่มนี้ เป็นการสะท้อนภาพการต่อสู้ระหว่างชนชั้นที่กำลังดำเนินเข้าสู่ความเสื่อมสลายฝ่ายหนึ่ง ดังที่เราได้ศึกษามาแล้วในเรื่องการต่อสู้ระหว่างกษัตริย์และรัฐสภาสมัยชาร์ลส์ที่ ๑

ในระหว่างการปฏิวัติและระหว่างสงครามการเมือง พวกนักเขียนก็ได้กลายเป็นนักรบไป ในยามเช่นนี้ก็เป็นกรจำเป็นที่บุคคลเหล่านั้นจะต้องแสดงตนให้เป็นที่ประจักษ์ออกมาว่าใครอยู่ฝ่ายไหน จึงได้เริ่มมีการใช้หนังสือพิมพ์เป็นประจำกันขึ้นในสมัยนี้ ชื่อว่า Mercurius Aulicus หรือ Mercurius Civitus เหล่านี้หมายถึงหนังสือพิมพ์ที่ภักดีต่อฝ่ายรัฐสภา เป็นธรรมเนียมนักหนังสือพิมพ์เหล่านี้ทั้งหมดยอมจะเขียนเพื่อ 'ป้องกันกรรายงานข่าวที่ไม่เป็นความจริง' โดยนักหนังสือพิมพ์ฝ่ายปรปักษ์ ซึ่งไม่เพียงแต่จะขึ้นชื่อว่าเป็นคนโกหก และคนที่พูดสบประมาทผู้อื่นเท่านั้น แต่ยังเป็นผู้ที่ไม่รู้จักคำสัตย์ญาใด ๆ ทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใหญ่หรือเรื่องเล็ก หนังสือพิมพ์ในยุคนี้จึงผ่านจากลักษณะที่เคยเป็นแต่หนังสือพิมพ์ที่รายงานแต่ข่าว ไปสู่ลักษณะของหนังสือพิมพ์ที่มีความมุ่งหมายหรือมีทรรศนะของหนังสือพิมพ์ขึ้นมา

แต่สงครามกลางเมืองก็ได้คายพิษอันร้ายกาจของมันไว้

จนกระทั่งประเทศอังกฤษในเวลานั้นได้กลายเป็นแหล่งของการใส่ร้ายสบประมาท, เป็นแหล่งของความตะกละตะกลามเงินและการขายตัวเพื่อเห็นแก่เงิน ประวัติศาสตร์ของหนังสือพิมพ์อังกฤษได้บันทึกความโศโครกตลบตะแลงและพฤติกรรมอันน่าอศุขของนักหนังสือพิมพ์บางคนลงไว้ ตัวอย่างความตลบตะแลงและการขายตัวอันมืออยู่ชุกชุมในวงการหนังสือพิมพ์ของยุคนั้น ซึ่งเป็นที่จดจำของคนทั้งหลายมาจนถึงทุกวันนี้ ได้แก่กรณีของ มาซามอนท์ เนดคัม ในชั้นต้น บุคคลผู้นี้ได้เป็นบรรณาธิการของ Mercurius Britenicus ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ของฝ่ายรัฐสภาหรือสาธารณรัฐ และต่อมาได้ผลจากฝ่ายรัฐสภาไปเป็นบรรณาธิการ Mercurius Pragmaticus ของฝ่ายกษัตริย์ และต่อมาอีกก็ได้ทิ้งฝ่ายกษัตริย์ และกลับมาเป็นบรรณาธิการ Mercurius Politicus ของฝ่ายรัฐสภา ก็บุคคลผู้นี้อีกนั่นแหละ ที่ได้รับความโปรดปรานของ ครอมเวลล์ ถึงกับได้ตั้งให้เป็นโฆษกฝ่ายหนังสือพิมพ์ของเขา เป็นที่แจ่มแจ้งว่า Nadham นั้นเป็นคนไร้หลักการด้วยประการทั้งปวง แต่ก็นับว่าเป็นผู้มีการศึกษาดีพอควร แต่ครอมเวลล์ยังมีนักหนังสือพิมพ์ผู้เป็นที่สนิทสนมหาอีกผู้หนึ่ง ชื่อ เฮนรี วอลเคอ ซึ่งจะอ้างว่าเป็นผู้เป็นผู้มีการศึกษาไม่ได้เลย บุคคลผู้นี้มีชื่อฉาวโฉ่ในทางทรมานสดุด พวกศัตรูเรียกเขาว่า เจ้า ‘จูดีส’ ผมแดง (Judas : ศาวกของพระเยซูผู้ทรยศต่อศาสนาเพราะเห็นแก่เงิน) วอลเคอได้ชื่อเป็น ‘ตัวเสี้ยนคด’ ของพวกกษัตริย์ แม้ว่าฝ่ายกษัตริย์จะมีเหตุผลอย่างกะพริ่งกะพรั่งที่จะค้านเคืองวิธีการของฝ่ายศัตรู ทั้งสองฝ่ายต่างก็มีบทเพลงขับร้องโหมความเกลียดชังระหว่างกันปาน ๆ กัน หนังสือพิมพ์ฝ่ายกษัตริย์ก็สาตโคลนเข้าใส่สาธารณรัฐอย่างยุติธรรมมิใช่เล่น

การที่จะหวังว่า รัฐบาลจะทำเป็นทองไม่รู้ร้อนต่อการโขกสับของหนังสือพิมพ์ฝ่ายปรักษีในสมัยที่บ้านเมืองยังไม่เป็นประชาธิปไตยเช่นนั้น ย่อมเป็นความฝัน รัฐบาลได้ทำการปราบปรามหนังสือพิมพ์ และชาวหนังสือพิมพ์แบบกวาดล้าง โดยไม่เลือกเฟ้นว่า ในบรรดาฝ่ายค้านของรัฐบาลนั้นก็มีคนดีมีศีลธรรมอยู่เหมือนกัน รัฐบาลได้ปฏิบัติต่อหนังสือพิมพ์ตามอารมณ์และตามอำเภอใจ ฝ่ายพวกตุลาการเล่าก็ตะกตะกถามเงิน ทั้งฝึกฝไ้ที่จะประจบประแจง ผู้มีอำนาจก็บริหารความยุติธรรมเข้ารกเข้าฟงไป ใน ค.ศ. ๑๖๘๒ (ในสมัยที่กลับไปสู่ระบอบกษัตริย์) เซอร์ เพมเบตัน เมื่อได้ตัดสินใจลงโทษส่งเจ้าของหนังสือพิมพ์รายหนึ่งไปยืนประจานคนที่พิลโลรี (Pillory) นั้น ถึงกับเปล่งวจาออกมาว่า เป็นการให้อภัยได้สำหรับการลงโทษแขวนคอคนที่ไม่มีควมสลักสำคัญสักคนหนึ่งหรือสองคนด้วยความเข้าใจผิด นอกจากระยะสั้น ๆ ของเสรีภาพระยะหนึ่งแล้ว ตลอดศตวรรษที่สิบเจ็ด หนังสือพิมพ์และชาวหนังสือพิมพ์ ต้องเผชิญกับความกดขี่บีบคั้นแบบเดียวกันทั้งนั้น ทั้งก่อน ทั้งในระหว่าง ทั้งภายหลังการปฏิวัติ หนังสือพิมพ์ก็ทำนองเดียวกับถนนสายที่ชาวยูดาเย่นำพระเยซูไปตรึงบนไม้กางเขน คือมักจะเป็นทางนำไปสู่พิลโลรี หรือเข้าคุกไปเลย หรืออย่างสถานประมาณก็ถูกสั่งห้ามการพิมพ์จำหน่าย ทัศนกรรมเหล่านี้หาใช่เป็นอาวุรเพียงอย่างเดียวไม่ที่รัฐและรัฐสภาได้ใช้เป็นเครื่องขัดขวางการเติบโตของการหนังสือพิมพ์ แต่ยังได้ใช้วิธีการอันแยบยลยิ่งกว่านั้น โดยทางระบบการอนุมัติ และการตรวจเรื่อง ซึ่งตามระบบนี้ หนังสือทุกเล่มที่พิมพ์ขึ้นจะต้องได้รับอนุมัติจากรัฐ และระบบนี้ยังให้สิทธิผูกขาดในการประกอบการหนังสือพิมพ์แก่บุคคล

คนเดียวอีกด้วย วิธีการอันแยบยลนี้จึงจะเป็นภัยแก่การหนังสือพิมพ์เสียยิ่งกว่าการลงโทษชาวหนังสือพิมพ์ที่ฟิลิโอะรี หรือส่งเข้าคุกเข้าตะรางไปเลย เมื่อ ค.ศ. ๑๖๖๕ ด้วยการจตปากกาเขียนคำสั่งออกไปที่เดียวเท่านั้น ครอบคลุมได้ทำลายหนังสือพิมพ์อังกฤษเสียทั้งหมด โดยยอมให้หนังสือพิมพ์เพียงสองฉบับ คือ Mercurius Politicus และ Public Intelligencer ของยอดชายนายเนคติมของเขาคนเดียวออกต่อไปได้ ในสมัยที่กษัตริย์กลับมาครองบัลลังก์ชาร์ลส์ที่ ๒ ไม่เพียงแต่จะมอบความผูกขาดในการทำหนังสือพิมพ์ให้แก่ โรเจอร์ เลตรองจ เท่านั้น แต่ยังได้ให้เอกสิทธิ์แก่เขาในการล่าตัวคู่แข่งชั้นของเขาที่พิมพ์หนังสือออกมาโดยไม่ได้รับอนุญาต และออกหมายเรียกเจ้าของหนังสือพิมพ์ประเภทนั้นด้วย เพราะว่ามีกติกากฎกาการทำหนังสือพิมพ์และการตรวจเรื่องที่จะพิมพ์กันขึ้นแล้ว การพิมพ์หนังสือและการออกหนังสือพิมพ์โดยวิธีลักลอบก็เป็นสิ่งที่หนีไม่พ้น หนังสือประเภทลักลอบนี้ได้มีการจัดพิมพ์และนำออกจำหน่ายโดยทางลับ ด้วยกฎหมายที่กดขี่หนังสือพิมพ์อย่างขะมัดเช่นนี้ ศตวรรษที่สิบเจ็ดจึงเป็นศตวรรษแห่งบ่อเกิดของการหนังสือพิมพ์ใต้ดิน และก็เป็นหนังสือพิมพ์จำพวกเหลวไหลเสียไม่น้อย

มิดตัน^๑ กวีเอกอังกฤษได้วิพากษ์การเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ไว้ว่า ถ้ามีการเซ็นเซอร์ถ้อยคำที่พิมพ์ออกมาเป็นตัวหนังสือแล้ว โฉนจึงไม่เซ็นเซอร์ก็ตำรา เซ็นเซอร์การเดินรำ และไวโอลิน โฉนจึงไม่เซ็นเซอร์เพลงและที่นั่งหุหรานในโรงละคร และโฉนจึงไม่เซ็นเซอร์การสนทนาของสุภาพสตรีสาวและสุภาพบุรุษหนุ่มซึ่งก็อาจจะเป็นภัยได้เท่า ๆ กับแผ่นกระดาษเหมือนกัน พระผู้เป็นเจ้าได้ประทาน

เหตุผลให้แก่นมนุษย์ เพื่อแยกแยะระหว่างความถูกต้องและความผิด และระหว่างความดีและความชั่ว และสิ่งเหล่านี้ย่อมปะปนกันอยู่ในหนังสือ เช่นเดียวกับที่มันได้ปะปนกันอยู่ในโลกภายนอกเหมือนกัน เหตุใดจึงมาขัดขวางการใช้ความพินิจพิเคราะห์ของมนุษย์ โดยการห้ามนำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งสินค้าอันสุดประเสริฐ คือ *สัจจะ*?

ในสมัยที่กษัตริย์กลับมามีอำนาจราชย์นั้น การดำเนินการประหัตประหารหนังสือพิมพ์จะเอากันหนักมือยิ่งขึ้น ระบบการตรวจเรื่อง และการอนุมัติการพิมพ์หนังสือ ซึ่งมีล้นได้ทำการคัดค้านอย่างแข็งขันนั้น กลับได้รับการยืนยันอย่างตันท่วงจากโรเซร์ เดตรองจ ผู้ได้รับเอกสิทธิ์ในการทำหนังสือพิมพ์จากกษัตริย์ตั้งได้กล่าวแล้ว บุคคลผู้นี้ได้เขียนหนังสือเล่มย่อม ๆ ขึ้นเล่มหนึ่ง ว่าด้วยการจำเป็นของการเซ็นเซอร์ และกษัตริย์ชาร์ลส์ที่ ๒ ก็โปรดพระราชทานรางวัลแก่ผู้แต่งหนังสือเล่มนั้นคือบทบาทของปีกับขลุ่ย ต่อมาชาร์ลส์ที่ ๒ ก็ได้แต่งตั้งผู้ที่สามารถพรรณนาสรรพคุณของการเซ็นเซอร์ได้อย่างถูกพระทัยให้เป็นเจ้าพนักงานเซ็นเซอร์ และเป็นผู้เผด็จการหนังสือพิมพ์ เมื่อได้อำนาจแล้ว เดตรองจก็ได้ลงมือปฏิบัติหน้าที่ของเขา โดยการปิดปากคู่แข่งขันของเขาเป็นงานแรก แล้วเขาก็จัดการออกหนังสือพิมพ์สองฉบับ ชื่อ *Intelligencer* และ *News* ซึ่งบรรจุเรื่อง ดังนี้ ชาวภายในประเทศ และชาวต่างประเทศ, พระบรมราชโองการของกษัตริย์, ประกาศเกี่ยวกับเรื่องหนังสือ, รายงานแผนการร้ายของพวกแอนติกษัตริย์ และเรื่องอื่น ๆ ในจำพวกเดียวกันนี้

หนังสือพิมพ์ *ลอนดอนกะเซต* ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีอายุ

ยืนที่สุดของอังกฤษที่ได้เกิดขึ้นในขณะนี้ การบังเกิดของ ลอนดอน
 กะเขต มาจากเหตุที่แปลกอยู่สักหน่อย ใน ค.ศ.๑๖๖๕ กษัตริย์
 ชาร์ลส์ที่ ๒ ได้หลบหนีกาฬโรคที่เกิดระบาดขึ้นในลอนดอน ไป
 ประทับอยู่ ณ เมืองออกซฟอร์ดทางภาคใต้ของอังกฤษ และได้มี
 ราชโองการเรียกเฮนรี มัตติมัน นักหนังสือพิมพ์เอกของสมัยนั้น และ
 เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในการเขียนจดหมายข่าวไปประจำ ณ ราชสำนัก
 เมืองออกซฟอร์ด เพื่อจัดทำหนังสือพิมพ์ถวายกษัตริย์และราช
 สำนักของพระองค์ เหตุที่ต้องทรงเรียกนักหนังสือพิมพ์เอกไปทำ
 หนังสือสำหรับราชสำนักเป็นพิเศษนั้น ก็เนื่องด้วยกษัตริย์ผู้รัก
 ความสำราญ และเหล่ากษัตริย์ผู้รักความสำราญแห่งราชสำนักของ
 ชาร์ลส์ที่ ๒ ไม่อาจที่จะแตะต้องหนังสือพิมพ์ที่ออกในกรุงลอนดอน
 ได้ ด้วยเกรงว่าจะมีเชื้อกาฬโรคติดมากับหนังสือพิมพ์เหล่านั้น เมื่อ
 การระบาดของกาฬโรคได้ระงับลงแล้ว มัตติมันก็ได้นำหนังสือพิมพ์
 ที่เขาทำถวายกษัตริย์และราชสำนัก ณ เมืองออกซฟอร์ดมาสู่กรุง
 ลอนดอน และได้ให้ชื่อหนังสือพิมพ์ของเขาว่า ลอนดอนกะเขต
 หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ได้กำเนิดใน ค.ศ.๑๖๖๖ และได้มีอายุยืนนาน
 มาจนถึงปัจจุบันในฐานะเป็นองค์กรของทางราชการ บรรดาหนังสือ
 พิมพ์อังกฤษรุ่นเก่าแก่ในปัจจุบันนี้ มีอายุถอยหลังไปถึงศตวรรษ
 ที่สิบแปดเท่านั้น ไม่มีฉบับใดเลย นอกจาก ลอนดอนกะเขต ที่
 มีอายุถอยหลังไปถึงศตวรรษที่สิบเจ็ด มีผู้กล่าวว่า ลอนดอนกะ
 เขต เป็นหนังสือพิมพ์เก่าแก่ที่สุดในบรรดาหนังสือพิมพ์ของยุโรป
 ที่ยังออกอยู่ในทุกวันนี้

พันธนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์อังกฤษ ได้ถูกทำลาย
 ไปบางส่วนภายหลังการปฏิวัติ ค.ศ.๑๖๘๘ เมื่อราชวงศ์สจวร์ต

ได้ถูกขับออกไปจากเวทีการเมืองแล้ว การบังคับหนังสือพิมพ์ให้ขอพระราชทานราชานุมัติเสียก่อนจึงจะพิมพ์ออกจำหน่ายได้ ก็ถูกขับออกไปพร้อมกับราชวงศ์สจวร์ต วิลเลียมแห่งออริจนซึ่งได้ครองราชย์สมบัติในประเทศอังกฤษ สืบต่อราชวงศ์สจวร์ต เป็นผู้ที่ทรงคุ้นกับเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ในประเทศฮอลแลนด์มาแล้ว บรรดาสมาชิกของสภาผู้แทนภายหลังการปฏิวัติ ก็มีจิตใจที่กลมกลืนกับจิตใจใหม่ชองยุคสมัย ดังนั้นกฎหมาย Licensing Act จึงมีอายุต่อไปได้เพียงถึง ค.ศ.๑๖๙๒ เท่านั้น ระบบการเซ็นเซอร์และการขออนุมัติในการพิมพ์จำหน่ายหนังสือได้สิ้นสุดลงใน ค.ศ.๑๖๙๓ ระบบการกดขี่หนังสือพิมพ์ทั้งสองประการนี้ได้ล้มหายตายจาก ประวัติการณ์หนังสือพิมพ์อังกฤษแต่นั้นมา โดยไม่มีวันที่จะได้ผูกเกิดอีกเลย มาตราว่าพันธนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ยังมิได้ถูกทำลายไปทั้งหมด แต่การก้าวไปสู่เสรีภาพอันบริบูรณ์ได้เริ่มขึ้นแล้ว ด้วยก้าวแรกที่ได้เหยียดออกไปอย่างหนักแน่นและไม่มีวันจะถอยกลับไปได้อีก ก็เป็นอันว่าชาวอังกฤษได้สลัดแอกเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ไปได้ตั้งแต่ศตวรรษที่สิบเจ็ด

ว่ากันตามจริงแล้ว ศตวรรษที่สิบเจ็ดก็เป็นแค่ต้นฤดูสปริงของหนังสือพิมพ์อังกฤษ การปกครองแบบทรราชได้ทอดวายเป็นพร้อมด้วยการกระเด็นจากบัลลังก์ของเจมส์ที่ ๒ กษัตริย์ราชวงศ์สจวร์ตองค์สุดท้ายในรัชกาลของวิลเลียมและแมรี การหนังสือพิมพ์ได้มีโอกาสหายใจสะดวกขึ้นสืบต่อมาในรัชกาลของพระนางแอนน์และต้นรัชสมัยของกษัตริย์ราชวงศ์แฮโนเวอร์ การหนังสือพิมพ์ที่เข้าสู่สมัยเฟื่องฟู การหนังสือพิมพ์อังกฤษในศตวรรษที่สิบแปดนั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับนามของบุคคลหลายคน ผู้ขึ้นชื่อคือ

นามอยู่ในประวัติวรรณคดีอังกฤษ เช่น ดีโฟ (Defoe : ค.ศ. ๑๖๖๑-๑๗๓๑ ผู้แต่งเรื่อง Robinson Crusoe), สวิฟท (Swift : ค.ศ. ๑๖๖๗-๑๗๔๕ ผู้แต่งเรื่อง Gulliver' Travels), สตีล (Steele : ค.ศ. ๑๖๗๒-๑๗๒๙ นักเขียนความเรียงและบทละคร) แอดดิสัน (Addison : ค.ศ. ๑๖๗๒-๑๗๑๙ นักเขียนความเรียง, กวี และรัฐบุรุษ) จอห์นสัน (Johnson : ค.ศ. ๑๗๐๙-๑๗๘๔ กวี ผู้เรียบเรียงพจนานุกรมอังกฤษ) โกลด์สมิท (Goldsmith : ค.ศ. ๑๗๒๙-๑๗๗๔ กวี, นักประพันธ์ นักแต่งบทละคร ผู้แต่งโคลงเรื่อง Deserted Village) และฟิลด์ิง (Fielding : ค.ศ. ๑๗๐๗-๑๗๕๔ นักประพันธ์ผู้แต่งเรื่อง Tom Jones) ท่านกวีและนักประพันธ์ผู้เลื่องลือนามเหล่านี้ ได้ทำให้ประวัติการหนังสือพิมพ์ของอังกฤษในศตวรรษที่สิบแปดเป็นส่วนหนึ่งแห่งประวัติวรรณคดีไปด้วย การเกี่ยวดองกันอย่างใกล้ชิดระหว่างการหนังสือพิมพ์และวรรณคดี ซึ่งท่านเหล่านี้ได้ก่อเกิดขึ้นนั้น นับว่าเป็นลักษณะอันเด่นของการหนังสือพิมพ์อังกฤษระหว่างครึ่งแรกของศตวรรษที่สิบแปด ●

ที่มา : ตอนที่ ๕ พิมพ์ครั้งแรก *ปियมิตร-วันจันทร์* (รายสัปดาห์)

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๔ จันทร์ที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๐

๑ หมายถึง John Milton (ค.ศ.๑๖๐๘-๑๖๗๔) กวีชาวอังกฤษ ผู้มีชื่อเสียงมาจากงานกวีนิพนธ์เรื่อง *Paradise's Lost* ที่แต่งขึ้นเมื่อ ค.ศ.๑๖๕๘ ภายหลังจากกองทัพฝ่ายรัฐสภาของโอลิเวอร์ ครอมเวลล์ได้รับชัยชนะเหนือกองทัพฝ่ายกษัตริย์ และประเทศอังกฤษได้แปรรูปไปเป็นสาธารณรัฐอยู่ระยะหนึ่งในปี ค.ศ.๑๖๔๙ แต่แล้วก็ได้กลับไปสู่ระบอบกษัตริย์อีกครั้ง จอห์น มิลตันเป็นกวีผู้เห็นด้วยกับเรื่องเสรีภาพหนังสือพิมพ์ และการปฏิรูปรัฐสภา ครั้งหนึ่งเขาเคยทำงานเป็นผู้ช่วยฝ่ายต่างประเทศให้โอลิเวอร์ครอมเวลล์ ด้วยความผิดหวังบางประการ จอห์น มิลตัน จึงได้แต่งมหากาพย์เรื่อง *Paradise's Lost* ขึ้นในวัยหนุ่ม และต่อมาได้แต่งคอนตอว่าด้วย *Paradise Regained* ขึ้นในปี ค.ศ.๑๖๗๑ ก่อนที่จะตาบอดสนิทและถึงแก่กรรมในอีก ๓ ปีต่อมา -บก.

ตอนจบ

ตลอดศตวรรษที่สิบเจ็ดประเทศอังกฤษยังไม่มีหนังสือพิมพ์รายวัน หนังสือพิมพ์ที่ออกกันในศตวรรษนั้น เช่น News Book หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า Newes และหนังสือจำพวก Mercurie นั้น มักจะเป็นหนังสือที่ออกเป็นรายสัปดาห์ หรืออย่างเก่งทีเดียวก็ สัปดาห์และสองครั้งหรือสามครั้ง มอลเลทได้เปิดศตวรรษที่สิบแปด ด้วยการออกหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อว่า *Daily Courant* ใน ค.ศ. ๑๗๐๒ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันฉบับแรกของอังกฤษ* ในหนังสือพิมพ์ของมอลเลทได้ดำเนินตามรอยของคอแรนโท คือคัดลอกข่าวจากหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ พิจารณาในแง่ของการหนังสือพิมพ์แล้ว ความสำเร็จของ *เดลิคูแรนท์* นับว่าเป็นรองหนังสือพิมพ์รายคาบอื่น ๆ ในสมัยเดียวกัน ความสำคัญขงหนังสือพิมพ์ฉบับนี้อยู่ตรงที่ได้พิมพ์ออกมาเป็นรายวัน *เดลิคูแรนท์* ออกเวลาเช้า ต่อมาใน ค.ศ.๑๗๒๑ จึงได้มีหนังสือพิมพ์รายวันออกเวลาเย็นชื่อ *อีฟนิงโพสต์*

ได้มีผู้บันทึกว่า ปีที่สำคัญมากกว่านั้น คือปี ค.ศ.๑๗๐๔ ซึ่ง แคนเย็ด ดีโฟ ผู้แต่งเรื่อง *Robinson Crusoe* ได้ออกหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ที่มีชื่อยืดยาวแต่เรียกกันสั้น ๆ ว่า Review ในเวลาอีกสองร้อยปีต่อมา *เดอะไทมส์* ได้กล่าวขวัญถึงงานของ ริวิวไว้ว่า เป็นความบากบั่นทางการหนังสือพิมพ์ที่ยิ่งใหญ่รายหนึ่งในประวัติศาสตร์หนังสือพิมพ์อังกฤษทุกสมัย ดีโฟไม่เหมือนกับนักเขียนคนสำคัญอื่น ๆ ที่เขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์อย่างฉาบฉวย ดีโฟ

เป็นนักหนังสือพิมพ์ทุกกระเบียดนิ้ว ในฐานะอันนี้ นับว่าเขาได้ทำงานที่เป็นหลักฐานให้แก่วงการหนังสือพิมพ์เป็นอันมาก จนมีผู้ใคร่จะขนานนามเขาว่า เป็นนักหนังสือพิมพ์นวนิยายของอังกฤษคนแรก พิจารณาจากงานของตีโพแล้ว จะเห็นได้ว่าเขาได้ทั้งงานหนังสือพิมพ์ที่ได้มีผู้ทำไว้ขั้นต้น ๆ เสียไกลลับ แทนการรายงานข่าวอย่างลุ่ม ๆ ไม่มีรส และการโฆษณาทั่วมุมซุ่มซึกันโดยใช้อารมณ์ที่หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ได้ปฏิบัติกันในศตวรรษที่สิบเจ็ด ตีโพได้ใช้ความพินิจพิจารณาข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับมา และได้จัดการเรียบเรียงขึ้นใหม่ ด้วยกรรมวิธีอันแน่นอนที่จะให้ผู้อ่านได้ก่อรูปความคิดเห็นขึ้นมาจากข่าวเหล่านั้น ซึ่งเขาได้เรียบเรียงให้สละสลวยในรูปของวรรณศิลป์ เขาไม่ได้จำกัดความสนใจของเขาไว้แค่เฉพาะงานเขียนประเภทหนึ่งประเภทใด เขาเอาทุกท่า เขาเขียนทุกเรื่อง เขาเขียนตั้งแต่เรื่องงานศพไปจนถึงเรื่องตลกคะนอง ตั้งแต่เรื่องแตกตันไปจนถึงเรื่องที่ทำให้ความคิดเห็นแนะนำอย่างจริงจัง เรื่องที่เขาเขียน ครอบคลุมทั้งเรื่องการเมือง เรื่องตลาดซื้อขายหุ้นและเรื่องการค้าซึ่งเป็นเรื่องโปรดของเขา ยิ่งกว่านั้น เขายังเขียนเรื่องที่ล้ำหน้าไปกว่าสมัยของเขาเสียอีก คือเขียนเรื่องว่าด้วยปัญหาทางสังคม เช่นเรื่องโรงงานหรือคุกในบางโอกาส เขาได้เขียนเรื่องประวัติศาสตร์ในด้านสังคม และได้อธิบายถึงความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างพวกสกุลผู้ดีชั้นสูงกับตำแหน่งหน้าที่การปกครองนคร กล่าวได้ว่า แทบจะไม่มีเรื่องประเภทใดเลยที่จะไม่ได้รับความสนใจหรือถูกทะเลาะจากหนังสือพิมพ์ผู้ยิ่งใหญ่ผู้นี้ แม้แต่เรื่องความประพุดตีที่เหมือนคาวตาวโฉบของบุคคลบางจำพวก และเรื่องที่ซุบซิบกันในวงสังคมที่เกิดขึ้นในรอบสี่ปดาห์ ก็ได้รับความสนใจจากเขา

งานต่าง ๆ ที่รอบบินสัน ครูโซได้กระทำบนเกาะร้างนั้น ย่อมเทียบ
ได้กับงานริเริ่มที่ตีโฟได้กระทำไว้ ในวงการหนังสือพิมพ์อังกฤษใน
กาลต่อมา เมื่อชทิลและแอ็ดดิซันได้เจริญรอยตามตีโฟ บทบาท
ของคนทั้งสองจึงได้กลายเป็นบทบาทที่สำคัญไป

มาตรการงานของตีโฟจะมีความสำคัญแก่การหนังสือพิมพ์
ปานใดก็ดี แต่ในขณะเดียวกัน เขาก็ได้สร้างมลทินขึ้นไว้ในชีวิต
ของเขาด้วย ซึ่งนับว่าเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง ที่เขาได้แสดง
ความอ่อนแออันเกิดแต่ความโลภ เป็นรอยต่างไว้ในประวัติแห่งงาน
หนังสือพิมพ์อันมีค่าของเขาในทางการเมือง ตีโฟเป็นพวกวิกคน
หนึ่ง คือเป็นฝ่ายพรรคการเมืองของชนชั้นกลาง แต่เขาก็ไม่
รังเกียจที่จะแอบไปเขียนเรื่องลงในหนังสือพิมพ์ของฝ่ายทอรี ซึ่ง
เป็นปรปักษ์กับพวกวิก โดยทำที่ว่าเป็นฝ่ายทอรี เจตนาของเขาก็คือ
เพื่อทำให้ฝ่ายทอรีอ่อนกำลังลงตามความประสงค์ของพวกที่จ่ายเงิน
ให้แก่เขา หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งในสมัยของเขาได้เปิดเผยถึงอาการ
ที่แดนเย็ลลอบเอาบทความของเขาไปทิ้งไว้ที่สำนักของหนังสือพิมพ์
ฝ่ายทอรี ต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๖๔ ได้มีผู้พบจดหมายหกฉบับเป็น
หลักฐานยืนยันถึงความประพฤติน่ารังเกียจของเขา

ในขณะที่ผู้เขียนนิยายเรื่อง *รอบบินสัน ครูโซ* (นิยายเรื่อง
นี้ได้ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ *เตลิวีสท* รวม ๑๖๕ ครั้ง) เป็นพวก
วิก ผู้เขียน เรื่องของ *กิลลิเวอ* กลับเป็นพวกทอรี ในสมัยนั้นอัน
เป็นสมัยที่หนังสือพิมพ์เริ่มวางตนเป็นฝักฝ่ายกับพรรคการเมืองนั้น
หนังสือพิมพ์ *เฮ็กแชมไมเนอ* ได้เป็นปากเสียงสำคัญของฝ่ายทอรี
สวิฟท์ผู้เป็นบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ ที่แม้จะมีธาตุของ
นักหนังสือพิมพ์น้อยกว่าตีโฟก็ตาม ก็เป็นผู้ที่สมควรจะมีตำแหน่ง

แห่งที่ในประวัติหนังสือพิมพ์อังกฤษ และหากถือตามความเห็นของผู้มีหลักฐานในวงการหนังสือพิมพ์อังกฤษบางท่านแล้ว สวิฟท์ก็อาจจะได้รับสมญาว่าเป็นบิดาของบทนำแห่งหนังสือพิมพ์ ในหนังสือพิมพ์ *เอ็กแซมไมเนอร์* เราจะพบบทนำที่เขียนออกมาในรูปของความเห็นทั้งในเชิงเลียดสี และได้ปัญหาเกี่ยวกับการเมืองของพรรค, เกี่ยวกับเรื่องศาสนา และงานของคณะรัฐมนตรี ข้อเขียนเหล่านี้จะเรียกว่า ความเรียงขนาดสั้น หรือจะเรียกว่าบทนำของหนังสือพิมพ์ก็แล้วแต่ ภายหลังที่ได้รับแต่งตั้งเป็นอธิการสงฆ์ (Dean) แห่งวัดเซนต์เพเทร็คแล้ว เขาจึงได้ลาออกจากตำแหน่งบรรณาธิการ *เอ็กแซมไมเนอร์*

ในยุคนี้เป็นยุคที่อลเวงด้วยเหตุการณ์อันมีความสับสนขัดแย้งกันต่าง ๆ นานา ในประเทศอังกฤษนั้นนอกจากจะมีการต่อสู้ชิงอำนาจกันในทางการเมืองระหว่างพวกวิกและพวกทอริแล้ว ศตวรรษใหม่คือศตวรรษที่สิบแปดนั้นยังเป็นเพียงการเริ่มต้นของทรรชนะใหม่ทางสังคมที่จะต่อสู้ชิงชัยกับทรรชนะเก่า พวกนักบริบที่มาของสมัยกลาง ซึ่งการดำเนินชีวิตของพวกเขาระคนด้วยเรื่องเส่นหา, เรื่องหนี้สินและการต่อสู้ตัวต่อตัวก็ยังคงปรากฏอยู่พร้อมกับความเอิกเกริกของการฟื้นฟูศิลปวิทยา อันเป็นยุคที่ประวัติศาสตร์เรียกว่ารีเนแซนซ (Renaissance ระหว่างศตวรรษที่สิบสี่ถึงศตวรรษที่สิบหก) ภาวการณ์อันสับสนขัดแย้งกันดังที่ปรากฏอยู่ในเวลานั้นทำให้ประชาชนพลเมืองผู้สุจริตนอนตาไม่หลับ ในระหว่างนั้นจิตใจของเขาตกอยู่ในความระส่ำระสาย และพวกเขาที่ยังมิได้พบแบบแผนแห่งชีวิตของเขาเอง แต่ก็เป็นที่แน่นอนอยู่ข้อหนึ่งว่าพวกเขาไม่ปรารถนาจะกลับไปสู่แบบแผนของชีวิตที่พวกผู้ดีชั้นสูง

ในอดีตได้สร้างสรรค์ไว้ ในขณะที่เดียวกัน พวกเขาที่ยังวงงอยู่ว่า เขาจะจัดหาอะไรมาแทนที่สิ่งที่เขาได้ปฏิเสธและโยนทิ้งไปแล้ว นี่แหละเป็นปัญหาที่พวกเขาพลเมืองของอังกฤษจำพวกที่ชอบคิดชอบอ่านขบคิดกันอยู่เนื่องแต่มีปัญหาที่จะสนทนาขบคิดกันดังนี้ จึงกลายเป็นธรรมเนียมของพวกเขาที่จะมาพบปะกันตามร้านกาแฟที่เพิ่งจะตั้งกันขึ้นใหม่ ๆ และพวกเขาที่ได้ใช้ร้านกาแฟเหล่านั้นเป็นจุดสโมสรสำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่องศีลธรรมและขนบประเพณี เรื่องการเมืองและศาสนา พลเมืองจำพวกนี้กำลังรอคอยการนำที่จะปรากฏออกมาในรูปถ้อยคำที่เป็นตัวพิมพ์ และพวกเขาก็ต้องใช้เวลารอคอยอยู่นานนัก เพราะว่าเมื่อได้ตระหนักว่าผู้อ่านได้มีอยู่พร้อมแล้ว ยังขาดอยู่ที่แต่สิ่งที่จะอ่านเท่านั้น ริชชาร์ทชทิล" จึงได้คัดลอกหนังสือพิมพ์ *แททเลอ* ออกมาใน ค.ศ.๑๗๐๓ และต่อมาใน ค.ศ.๑๗๑๑ แอ็ดดิซัน" จึงได้ให้กำเนิดหนังสือพิมพ์ *ซเพคเตเทอ*

ทั้ง *ซเพคเตเทอ* และ *แททเลอ* ได้ประสบสัมฤทธิ์ภาพอันสมบูรณ์ ด้วยหนังสือพิมพ์ทั้งสองฉบับนั้น ผู้อ่านได้มีหนังสือพิมพ์ที่มีได้ตั้งหน้าแต่จะประเคนข่าวหรือโฆษณาการของพรรคการเมืองแก่ผู้อ่าน หากได้ทำความชวนชวายที่จะแนะนำผู้อ่านว่า เขาจะพบหนทางในปัญหาต่าง ๆ ที่อุบัติขึ้นในชีวิตประจำวันของเขาได้อย่างไร ไอแซค บิคเคอชทาฟ (นามแฝงของชทิล) ได้สนทนากับผู้อ่านด้วยเรื่องต่าง ๆ คุยว่าเขาได้นั่งร่วมวงกับผู้อ่านในร้านกาแฟ ฝ่ายแอ็ดดิซันซึ่งเป็นผู้เคร่งศาสนาอยู่สักหน่อย ได้เขียนเรื่องว่าด้วยจริยธรรม และได้วิจารณ์งานของมิลตันด้วยการเชิดชูมิลตันไว้เคียงข้างกับโฮเมอ อันเป็นการนำวรรณกรรมวิพากษ์ เข้าไปสู่หนังสือพิมพ์

ทั้งซทิลและเถ็ดดิชันได้รับยกย่องว่าเป็นบุคคลสำคัญคู่หนึ่งในการวางรากฐานหนังสือพิมพ์อังกฤษ

หนังสือพิมพ์อื่น ๆ ในสมัยเดียวกับ *ซเพคเตเตอร์* และ *แททเลอ* แม้ว่าจะไม่ทรงคุณค่าเสมอด้วยหนังสือพิมพ์สองฉบับนั้น แต่ก็มีส่วนต่อเติมการหนังสือพิมพ์ให้คลี่คลายก้าวหน้าไปหลายทาง เป็นต้นว่า *เดลิคูแรนท์* ได้ลงพิมพ์แจ้งความเกี่ยวกับการแสดงละคร นอกเหนือไปจากการแจ้งความขายหนังสือซึ่งมีอยู่เดิม และหนังสือพิมพ์ *วิกตีเจอแนล* ใน ค.ศ. ๑๘๑๘ ได้ตีพิมพ์ข่าวท้องถิ่น เช่นข่าวเด็กชายเล็ก ๆ คนหนึ่งได้ฆ่าตัวตายเพราะพ่อรักพี่ชายของเขามากกว่า ต่อมาทั้งแผนกแจ้งความและข่าวท้องถิ่นได้ขยายวงออกไปเรื่อย ๆ ต่อมาอีก หนังสือพิมพ์โดยทั่วไปก็ได้เริ่มตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับปัญหาการเมืองหรือจริยธรรมซึ่งมีอยู่เนือง ๆ ที่เขียนในรูปของจดหมาย บทความ ในรูปจดหมายนี้เป็นแบบที่นิยมกันมากในศตวรรษที่สิบแปด จนกระทั่งหนังสือพิมพ์บางฉบับลงพิมพ์แต่จดหมายล้วน

ด้วยประการฉะนี้ นักหนังสือพิมพ์จึงได้มาสู่ฐานะเป็นนักวิพากษ์แห่งยุคสมัยของเขา และเรื่องที่เขาวิพากษ์ก็มีทั้งเรื่องการเมืองและศาสนา ทั้งเรื่องเศรษฐกิจและสังคม แม้แต่เรื่องจริยธรรม ในการปฏิบัติงาน หนังสือพิมพ์ก็มิได้รับการยกเว้นจากการวิพากษ์ของเขา ข้อนี้ย่อมชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหนังสือพิมพ์ในฐานะที่เป็นสถาบันสาธารณะ ซึ่งเริ่มขึ้นแล้วในยุคนี้ และก็ในยุคนี้แหละที่เราได้รู้จักนักหนังสือพิมพ์เอกอีกผู้หนึ่ง ทำนองเดียวกับตีโฟ เขาคือฟิลดิง^๕ ซึ่งมีความเจนจัดในการเขียนรอบด้าน และมีความสามารถทัดเทียมกับตีโฟในการเขียนโจมตีผู้อ้างสิทธิในการ

สืบราชสมบัติ, ในการถากถางความโง่เขลาต่าง ๆ นานาที่ผู้คนหลงนิยมนั้น และในการเหย้าหยั้นความมั่งงายโบว์ว่าโบราณของหนังสือพิมพ์อังกฤษ ที่ชอบลงข่าวความเคลื่อนไหวของพวกขุนนางและสุภาพสตรีชั้นสูง ซึ่งไม่มีอะไรที่จะน่าสนใจเลย พิลิตจึงเป็นคนแรกที่ไอ้อดวว่า หนังสือพิมพ์ของเขา *ทรูเพทริชท์* เป็นหนังสือพิมพ์ที่เขียนโดยสุภาพบุรุษ ในสมัยที่วงการหนังสือพิมพ์อุดมด้วยนักเขียนที่ชั้นชื้อถือนามอยู่ในประวัติศาสตร์คดีนี้ พวกนักหนังสือพิมพ์ชั้นสวะหรือพวก ‘สุกเอาเผากิน’ มักจะได้รับการตีเตียนอยู่บ่อย ๆ หนังสือพิมพ์ *เอ็กแซมไมเนอ* ได้ค้นพบว่าพวกประกอบอาชีพการหนังสือพิมพ์ในเวลานั้น ไม่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมแก่ภารกิจของเขาเลย และวิธีการตัดสินบนพวกหนังสือพิมพ์ที่เซอร์ รอบเบิต วอลโป (หัวหน้าพรรควิก ได้เป็นนายกรัฐมนตรีอังกฤษเป็นเวลาถึง ๒๑ ปี) ได้ใช้มาตั้งแต่ ค.ศ.๑๗๒๑ นั้น ก็เป็นวิธีการที่ไม่มีทางจะปรับปรุงศีลธรรมของหนังสือพิมพ์ให้กระเตื้องขึ้นได้เลย

ในสมัยเดียวกันนี้แหละที่เราได้พบว่า ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์อังกฤษ มีเครื่องหมายเล็ก ๆ ประทับไว้ ในชั้นแรกเป็นเครื่องหมายสีแดง ต่อมาเปลี่ยนเป็นสีดำ เครื่องหมายนี้โดยทั่วไปจะปรากฏอยู่ตอนมุมล่างข้างขวามือ ซึ่งได้เริ่มมีขึ้นตั้งแต่ ค.ศ. ๑๗๑๒ นี้แหละ คือเครื่องหมายแห่งพันธนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์อังกฤษในรูปภาษีหนังสือพิมพ์ และทั้งที่ได้มีการต่อสู้อยู่ไม่วายเพื่อให้รัฐเลิกเก็บภาษี อันเป็นเครื่องขัดขวางความก้าวหน้าของสังคมนี้ รัฐก็ได้ใช้พันธนาการอันนี้แก่หนังสือพิมพ์อังกฤษมาจนถึง ค.ศ.๑๘๕๕ การที่ภาษีหนังสือพิมพ์ไม่เลิกล้มไปได้ง่าย ๆ ก็เพราะว่าชนชั้นปกครองที่ใช้อำนาจในนามของรัฐนั้นเป็น

ชนส่วนน้อย และคนพวกนั้นปรารถนาจะรักษามลประโยชน์ของเขา จึงได้เพียรรักษาวิธีการบีบบังคับหนังสือพิมพ์ไว้ เพื่อป้องกันมิให้กลุ่มชนอื่น ๆ ใช้เสรีภาพขัดขวางการดำเนินการของพวกเขา ซึ่งแน่ละ เขาย่อมจะอ้างว่าเป็นการกระทำเพื่อประเทศชาติ แต่แท้จริงนั้นมันก็เป็นเรื่องการรักษาผลประโยชน์ของชนชั้นของเขาเท่านั้น แม้จะได้มีการปฏิวัติโค่นล้มอำนาจลัทธิชาตของกษัตริย์ใน ค.ศ. ๑๖๘๘ และรัฐสภาได้มีชัยชนะกษัตริย์แล้วก็ดี แต่อำนาจอันแท้จริงในการปกครอง ก็ยังคงตกอยู่ในมือของชนกลุ่มน้อยอยู่นั่นเอง และอำนาจนั้นยังหาได้ไปสู่มือของประชาชนไม่ ดังที่เราได้ศึกษากันมาแล้ว

นอกจากการต่อสู้เพื่อเลิกล้มล้างหนังสือพิมพ์ ที่หนังสือพิมพ์ต้องต่อสู้มาในระยะเวลาอันยาวแล้ว หนังสือพิมพ์ยังต้องต่อสู้กับรัฐสภา เพื่อที่จะได้มาซึ่งสิทธิในการรายงานข่าว หรือการอภิปรายของสมาชิกในรัฐสภาอีกทางหนึ่ง ในสมัยนั้นแทนที่รัฐสภาจะยอมรับว่าราษฎรผู้เลือกตั้งมีสิทธิที่จะรู้เห็นในการกระทำของผู้ที่ราษฎรได้เลือกตั้งเป็นตัวแทนขึ้นมา รัฐสภากลับถือว่าการที่หนังสือพิมพ์ทำตัวเป็นเจ้าของก็เจ้าการ นำคำอภิปรายของสมาชิกในสภาทั้งสองมาเปิดเผยนั้นเป็นการแทรกแซงหรือเป็นการเลือกของคนภายนอกในกิจธุระของรัฐสภา ทั้งได้ถือว่าความพยายามของหนังสือพิมพ์ที่จะนำเรื่องภายในรัฐสภาไปตีแผ่นั้น เป็นการละเมิดเอกสิทธิ์ของรัฐสภา ด้วยเหตุนี้รัฐสภาจึงใช้อำนาจของตนเล่นงานพวกนักหนังสือพิมพ์ที่ไม่ยอมอ่อนข้อต่อรัฐสภา นักหนังสือพิมพ์ต้องถูกลงโทษอย่างหนักเพราะความพยายามในการปฏิบัติหน้าที่อยู่บ่อย ๆ ถึงกระนั้นก็ดี นักหนังสือพิมพ์ก็มีได้พักผ่อน แต่คงดำเนินการ

ับเกี่ยวกับอำนาจบาตรใหญ่ของรัฐสภาเรื่อยมา พฤติการณ์อันนี้ นับว่าเป็นเกียรติแก่หนังสือพิมพ์อังกฤษ วิธีการที่หนังสือพิมพ์นำมาใช้เพื่อจะรายงานการประชุมของรัฐสภานั้น มีหนังสือพิมพ์ Gentleman's Magazine ของเซ็ดเว็ค เคฟ^๑ อยู่ฉบับหนึ่งอันควรยกขึ้นมาอ้างเป็นตัวอย่าง นักเขียนนามคุโฆะของเคฟ คือท่าน ดร.จอห์นสัน^๒ ผู้ยิ่งใหญ่ วิธีการของเคฟมีดังนี้ เคฟและผู้ช่วยของเขาได้ติดสินบนยามประมุขของรัฐสภาและได้รับการผ่อนผันให้เข้าไป บ้วนเบี่ยนอยู่ในที่นั่งฟังการประชุมของสภาผู้แทน แล้วเคฟและพรรคพวกของเขาก็นำเรื่องราวที่รวบรวมมาได้ ให้แก่ ดร.จอห์นสัน ท่านนักเขียนนามคุโฆะก็นั่งลง และปรุงข่าวการอภิปรายในสภาผู้แทนขึ้นมาจากบรรดาเศษข่าวที่สหายของเขารวบรวมมาได้ ข้อข้า อยู่ที่ว่า ท่านนักข่าวผู้ทรงคุณวุฒิผู้นี้ไม่เคยเผลอไปฟังการอภิปรายที่เขาเองเป็นผู้เขียนเลย ไม่มีใครทราบแน่ๆ ว่าทำไมเขาจึงไม่ไป มีผู้กล่าวว่าเขาเขียนคำอภิปรายที่ไพเราะใส่ลงไปในปากของผู้แทน โดยที่ตามความจริงคนเหล่านั้นพูดไม่ได้ดีเท่าที่เขาเขียน วิธีการรายงานข่าวรัฐสภาอันออกจะวิตถารเช่นนี้ มิใช่เป็นวิธีการอันเดียวที่เคฟได้จัดขึ้น ยังมีวิธีการที่วิตถารไปกว่านั้นอีก กล่าวคือ ในระหว่างเวลาที่ความรู้สึกแค้นตีพวกหนังสือพิมพ์กำลังกรุ่นอยู่ในสภา และการรายงานข่าวสภาอย่างตรง ๆ จะเป็นการล่อแหลมอันตรายนัก เคฟก็ยกย้ายไปใช้วิธีการใหม่ คือใช้ชื่อสมมุติต่าง ๆ ในรายงานนั้น แต่ผู้ที่สนใจในเรื่องการประชุมรัฐสภาเมื่ออ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ของเคฟแล้วก็จะรู้ว่าใครเป็นใครในช่วงนั้น ในโอกาสเช่นนั้น ชื่อต่างๆ ในข่าวจะถูกแปลงหมด ในหนังสือพิมพ์ของเคฟจะไม่มีคำว่าท่านดยุค ท่านลอร์ดเป็นผู้อภิปราย แม้แต่คำว่าสภาผู้แทนก็

ไม่มี แทนพวก Dukes เขาเรียก Nardacs แทนพวก Lords เขาเรียก Hurgoes สำหรับรัฐสภา Commons เขาใช้คำว่า Clinabs ในสภาขุนนางของอังกฤษ ผู้พูดไม่ใช่ Duke of Headford แต่กลายเป็น Nardac Befdort และหากว่า Sir Robert Walpole นายกรัฐมนตรีอังกฤษอยากจะตำหนิการรายงานถ้อยคำของเขาที่กล่าวในสภา เขาก็ไม่รู้ที่จะไปตำหนิเขากับใคร เพราะว่าผู้ที่พูดคำเหล่านั้นในหนังสือพิมพ์ของเคฟ มีชื่อ Sir Robert Walpole หากเป็น Sir Rups Walelup ด้วยอาการเช่นนี้แหละที่ประชาราชาติซึ่งได้ชื่อว่าไฝใจในเรื่องการเมืองอย่างที่สุดในโลกได้ฟังรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้แทนของเขาในรัฐสภาจากนักข่าวรัฐสภาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในสมัยนั้น

เมื่อจอห์น วิลคต ได้ย่างเข้าสู่เวทีการต่อสู้เพื่อเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ก็นับว่าชาวหนังสือพิมพ์ได้พันธมิตรที่แข็งแกร่งที่สุด หนังสือพิมพ์ *นอร์บริตัน* เดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๗๖๒ ได้ตีพิมพ์ข้อความว่า “เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ คือสิทธิที่มีมาแต่กำเนิดของชาวอังกฤษ และย่อมเป็นการถูกต้องที่เสรีภาพอันนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นปรากฏการณ์แรกของบรรดาเสรีภาพของประเทศนี้ เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ย่อมเป็นที่หวาดหวั่นพรันพรึงของพวกรัฐมนตรีที่เลว” นี่คือนวาทะของ จอห์น วิลคต^๓ ซึ่งแสดงถึงหลักการประจําใจของเขา และวิลคตก็ได้ปฏิบัติตามหลักการข้อนี้ของเขาด้วยความอาจหาญ อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติการหนังสือพิมพ์ นำใจอันอาจหาญของวิลคตได้เร้าใจชาวลอนดอนให้ฮึกเหิมต่อสู้เพื่อเสรีภาพของเขา ไม่มีขอบเขตหรือการยับยั้งในการบุกตลุมของจอห์น วิลคต การวิพากษ์วิจารณ์เพียงข้อราชการเมืองของประเทศ

ยังไม่เป็นที่พอใจเขา เขาได้ทำการเปิดโปงพฤติกรรมของบุคคลที่ทำการปกครองอย่างเลวร้ายด้วย เขาไม่ให้หน้าผู้ใดทั้งสิ้น แม้แต่นายกรัฐมนตรีหรือองค์กษัตริย์ก็ตกอยู่ในข่ายการโจมตีของเขา เขาวิจารณ์พระราชดำรัสเปิดการประชุมรัฐสภาของยอร์ชที่ ๓ ว่าบรรจู้ข้อความที่ไม่ได้ความเสียเป็นอันมาก และได้วิจารณ์ว่าเป็นหน้าที่ของกษัตริย์อังกฤษ ที่ควรจะวางพระองค์ไว้ในมัตตัญญูตาธรรม (Moderation) และมีใช้ด้วยการแสดงออกซึ่งจิตใจที่เป็นฝักฝ่ายอย่างไม่ลืมหูลืมตา วิลคตได้ยืนยันว่า 'ประชาชนก็มีเอกลักษณ์เหมือนกัน' ข้อวิพากษ์วิจารณ์อันสง่าผ่าเผยของจอห์น วิลคต ดังกล่าวนี้ได้ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ *นอร์ทบริตัน* ฉบับที่ ๔๕ ซึ่งกล่าวกันว่าหนังสือพิมพ์ฉบับนี้น่าจะเป็นฉบับที่เลื่องลือชื่อนามที่สุดในประวัติศาสตร์หนังสือพิมพ์อังกฤษ และที่ฉบับนี้แหละที่ได้ก่อความแตกตื้นขึ้นในราชสำนัก วิลคตถูกจับโดยหมายจับที่เรียกว่า General Warrant แต่แล้วก็ถูกปล่อยตัวโดยท่านผู้พิพากษาแพรวได้วินิจฉัยว่า หมายจับชนิดนั้นเป็นหมายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย วิลคตเปิดหนีไปปารีส แล้วกลับมาอีก คราวนี้เขาถูกพิพากษาจำคุก และฝูงชนก็ได้พากันไปชุมนุมโห่ร้องให้กำลังใจแก่เขาที่หน้าประตูคุก ชัยชนะของวิลคตในสภาผู้แทน เป็นชัยชนะที่เด็ดขาดยิ่งขึ้นไปอีก เขาได้ถูกขับออกจากสภาผู้แทนในฐานะเป็นผู้ 'ไม่เหมาะสม' แต่เขาก็ได้รับเลือกจากประชาชนกลับเข้ามาอีก แล้วเขาก็ถูกขับออกไปอีก และประชาชนก็ส่งเขาเข้ามาในสภาอีก เขาถูกพวกนักการเมืองฝ่ายปรปักษ์ขับออกมาจากสภา และได้ถูกประชาชนในท้องที่ของเขาเลือกกลับเข้าไปใหม่ ถูกเวียนขับเวียนคืนอยู่เช่นนี้ ถึงห้าครั้ง เมื่อละครตลกเรื่องนี้ได้ปิดฉากที่ห้าลงแล้ว ฝ่ายปรปักษ์ก็อ่อนอกอ่อนใจที่จะทำ

การขับเขาต่อไปอีก ความพากเพียรของปรีภักษ์ที่จะทำลายวิลคต ต้องปราศัยต่อประชาชนที่ห้อมล้อมเขาไว้อย่างหนาแน่น ความรังควานปองร้ายที่วิลคตได้รับ กลับเชิดชูเขาให้สูงเด่นยิ่งขึ้นไปอีก เขาได้รับเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานแห่งเขตแขวงเคาท์ที่เรียกว่าเชริฟ (Sheriff) และเป็นเทศมนตรีนคร และเขาก็ได้ใช้อำนาจของเขาในตำแหน่งดังกล่าวนี้ป้องกันมิให้มีการจับกุมบรรดาผู้พิมพ์คำอธิบายของรัฐธรรมนูญ จอห์น วิลคตได้ก้าวขึ้นสู่ขั้นสูงสุดในชีวิตราชการงานเมืองของเขาใน ค.ศ. ๑๗๗๔ เมื่อเขาได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีแห่งนครลอนดอน นามของเขาได้รับการจดจำด้วยความรำลึกคุณจากประชาชนอังกฤษ ในฐานะเป็นผู้เลิกล้มหมายจับที่เรียกว่า General Warrant, ในฐานะเป็นผู้เรียกร้องเสรีภาพในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน และในการรายงานข่าวรัฐธรรมนูญ ซึ่งหนังสือพิมพ์อังกฤษได้รับเสรีภาพในเรื่องนี้ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๗๗๒ เป็นต้นไป ด้วยการนำของวิลคต หนังสือพิมพ์ในสมัยของเขาได้แสดงบทบาทในทางการเมืองอย่างไม่เคยมีมาในกาลก่อน หนังสือพิมพ์ได้โจมตีฝ่ายบริหารบ้านเมืองอย่างหนัก และได้พิทักษ์เสรีภาพของประชาชนและผลประโยชน์ของชนชั้นต่ำซึ่งบูชาเขาราวกับพระเจ้า แต่วิลคตก็มีทั้งมิตรและศัตรูซึ่งประณามเขาอย่างรุนแรง เขาก็มีลักษณะนิสัยอย่างไรก็ตาม แต่หนังสือพิมพ์ *นอธบริตัน* ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าเขาเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่เฉียบแหลม เป็นผู้ที่มีปฏิภาณคล่องแคล่วในการโต้ตอบทั้งในทางเขียนและในทางพูด

ในรัชกาลจอร์จที่ ๓ นอกจากว่าพระองค์เองพร้อมด้วยเหล่าอำมาตย์ของพระองค์จะถูกโจมตีอย่างไม่ไว้หน้าจากจอห์น วิลคต ผู้เป็นวีรบุรุษของประชาชนแล้ว ยังถูกโจมตีอย่างเจ็บแสบ

จากนักเขียน ผู้ใช้นามว่า ‘จูเนียด’ ตลอดเวลาสามปีใน ค.ศ. ๑๗๖๔ ถึง ๑๗๗๒ การที่รัฐบาลไม่อาจที่จะดำเนินการอะไรลงไปให้เป็นการแตกหักในกรณีจดหมายของ ‘จูเนียด’ ได้ตลอดเวลาสามปีนั้น ก็เป็นข้อพิสูจน์ว่าหนังสือพิมพ์เริ่มมีอำนาจขึ้นแล้ว และอำนาจของหนังสือพิมพ์ก็ได้ตั้งมั่นลงในประเทศอังกฤษภายหลังการกำเนิดของ ‘เดอะไทมส์’ ดังที่เราได้ศึกษามาแล้ว

เราอาจสรุปพัฒนาการเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ และการทำลายโซ่ตรวนที่ผูกมัดเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ได้ดังนี้ ใน ค.ศ. ๑๖๘๓ รัฐสภาได้มีมติให้ใช้กฎหมาย Licensing Act ต่อไปได้อีกเพียงสองปี การเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ในประเทศอังกฤษได้สิ้นสุดลงอย่างเด็ดขาด ในวันที่ ๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๖๘๕ และไม่มีกรรือฟื้นขึ้นมาใช้กันอีกเลย ใน ค.ศ. ๑๗๗๒ หนังสือพิมพ์อังกฤษได้รับเสรีภาพในการรายงานข่าวรัฐสภา วันที่หนังสือพิมพ์อังกฤษถือว่าได้รับเสรีภาพอย่างสมบูรณ์คือวันที่ ๑๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๕๕ ซึ่งได้มีการเลิกล้มภษาหนังสือพิมพ์ สำหรับกฎหมายหมิ่นประมาท ซึ่งเคยเป็นที่หวาดเสียวของนักหนังสือพิมพ์ยิ่งนัก ภายหลังที่ได้แก้ไขใน ค.ศ. ๑๘๔๓ และได้มีการปรับปรุงเรื่องตุลาการในระหว่างศตวรรษที่สิบเก้าแล้ว กฎหมายว่าด้วยความหมิ่นประมาทก็มีได้ก่อความรับผิดชอบพิเศษแก่นักหนังสือพิมพ์แตกต่างไปจากฐานะของราษฎรธรรมดาคนหนึ่ง

นับตั้งแต่กลางศตวรรษที่สิบเก้าเป็นต้นมา สิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของหนังสือพิมพ์ที่จะวิจารณ์กิจการสาธารณะก็ได้รับการประดิษฐานโดยคำวินิจฉัยของศาล เอกสิทธิ์อันนี้ย่อมเป็นสิ่งสำคัญอันใหญ่หลวงแก่นักหนังสือพิมพ์และพวกนักหนังสือพิมพ์

ก็มีโอกาสที่จะใช้เอกสิทธิ์อันนี้ได้อย่างกว้างขวางยิ่งกว่าใคร ๆ เอกสิทธิ์อันนี้เป็นเอกสิทธิ์ที่พลเมืองอังกฤษทุกคนมีอยู่ร่วมกัน และมีใช้เป็นเอกสิทธิ์ที่กำหนดไว้เฉพาะชนชั้นใด ผู้พิพากษาอังกฤษได้เน้นถึงเอกสิทธิ์ดังกล่าวนี้ไว้แล้วมากกว่าครั้งหนึ่ง กล่าวโดยสรุปก็คือ เสรีภาพของนิตยสารหนังสือพิมพ์อังกฤษในการวิพากษ์วิจารณ์กิจการสาธารณะหรือกิจการบ้านเมืองนั้น ย่อมมีอยู่ในขนาดเดียวกันกับเสรีภาพของพลเมืองอังกฤษทั่วไป ไม่มากไปกว่าและไม่น้อยไปกว่าเสรีภาพของพลเมืองคนหนึ่ง โดยนัยนี้การออกกฎหมายควบคุมจำกัดการใช้เสรีภาพของนิตยสารหนังสือพิมพ์เป็นพิเศษ จึงเท่ากับเป็นการลดทอนเสรีภาพของนิตยสารหนังสือพิมพ์ให้น้อยกว่าเสรีภาพของพลเมืองคนหนึ่ง ซึ่งการปฏิบัติเช่นนี้ได้สูญสิ้นไปนานแล้วในประเทศอังกฤษ

ในทุกวันนี้เสรีภาพของนิตยสารหนังสือพิมพ์ในการแสดงความคิดเห็นเห็นได้อย่างสมบูรณ์ในกิจการสาธารณะ ย่อมเป็นสามัญลักษณะของประชาธิปไตย ในทางตรงกันข้าม การมีกฎหมายควบคุมจำกัดเสรีภาพของนิตยสารหนังสือพิมพ์เป็นพิเศษย่อมแสดงถึงลักษณะที่ไม่เป็นประชาธิปไตย

ประวัติศาสตร์ได้ให้บทเรียนแก่เราว่าการมีรัฐสภา หรือสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเข้าไปนั่งในสภานั้น มิจำเป็นจะต้องหมายความว่า ประเทศได้เป็นประชาธิปไตย หรือหมายความว่าอำนาจการปกครองอันแท้จริงได้ตกอยู่ในมือของประชาชนแล้ว ข้อที่จะแสดงว่าอำนาจอันแท้จริงอยู่กับประชาชนหรือไม่นั้น ไม่ได้อาศัยแต่เพียงว่าได้มีกฎหมายและสถาบันที่มีชื่อว่าประชาธิปไตยเท่านั้น หากขึ้นอยู่กับความเป็นจริงที่บังเกิด และ

ที่ระคนอยู่ในชีวิตของประชาชน, ความเป็นจริงที่ประชาชนรู้สึกอยู่ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ประชาชนอาจไม่มีความรู้เรื่องในทฤษฎีประชาธิปไตยและสิทธิของมนุษยชน แต่ถ้าพวกเขาซึ่งมีจำนวนมากมายมหิมาและเป็นเนื้อเป็นตัวอันแท้จริงของสิ่งที่เรียกว่า เป็นชาติ เป็นประเทศ ได้มีชีวิตอยู่อย่างอดออยากปากแห้ง, ได้รับการกดขี่และการปฏิบัติที่เลวร้ายจากเจ้าพนักงานของบ้านเมือง, ได้มีผู้แทนราษฎรที่มีได้เป็นปากเสียงให้แก่พวกเขาอย่างจริงจัง, ได้มีรัฐบาลที่มีได้เป็นตัวแทนรักษาผลประโยชน์ของเขาและมีได้สนใจแก้ไขความเป็นอยู่ของเขาให้ดีขึ้น ทั้งยังได้ดำเนินนโยบายและนำประเทศไปคนละทิศละทางกับความปรารถนาของพวกเขาแล้ว, ความเป็นจริงในชีวิตเหล่านี้จะให้คำตอบอันแจ่มแจ้งแก่ประชาชนว่า มันจะเรียกว่าเป็นประชาธิปไตยไปได้อย่างไรกัน มันจะเรียกว่า มีสิทธิมนุษยชนที่ไหนกัน และมันจะเรียกว่า ประชาชนมีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองได้อย่างไรกัน

ความเป็นจริงในชีวิตนี้แล คือบรมครูของประชาชน ●

ที่มา : ตอนที่ ๖ พิมพ์ครั้งแรก ปิยมิตรวันจันทร์ (รายสัปดาห์)

ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑๕ จันทร์ที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๐๐

๑ หนังสือพิมพ์ฉบับแรกของอังกฤษ กำเนิดในปี ค.ศ. ๑๗๐๒ ตรงกับ พ.ศ.๒๒๔๕ ซึ่งหมายถึงอยู่ในยุคสมัยพระเจ้าเลื้อ กษัตริย์องค์ที่ ๓๐ ของกรุงศรีอยุธยา -บก.

๒ เรื่องของกิลลิเวอ หมายถึงนวนิยายเรื่อง *Gulliver's Travels* ของ Jonathan Swift (ค.ศ.๑๖๖๗-๑๗๔๕) นักเขียนนวนิยายรุ่นบุกเบิกคนหนึ่งของอังกฤษ ผู้นิยมเขียนเรื่องเสียดสีในราชสำนักและวงการเมือง นวนิยายเรื่อง *Gulliver's Travels* มีฉบับแปลภาษาไทยโดย อาษา ขจรจิตต์เมตต์ ในชื่อ *การเดินทางของกิลลิเวอ* นวนิยายแนวเสียดสีของสวิตฟท์ ที่ได้รับการยกย่องยังมีอีก ๒ เรื่อง คือ *A Tale of a Tub* (๑๗๐๔) และ *The Battle of the Books* (๑๗๐๔) -บก.

๓.๔ หมายถึง Sir Richard Steele (ค.ศ.๑๖๗๒-๑๗๒๙) นักเขียนความเรียงคนสำคัญของอังกฤษ เกิดในกรุงดับลิน เป็นผู้ช่วยร่วมก่อตั้งนิตยสาร *The Spectator* รายสัปดาห์ เมื่อ ค.ศ.๑๗๑๑ ร่วมกับ Joseph Addison (ค.ศ.๑๖๗๒-๑๗๑๙) ซึ่งเป็นนักเขียนความเรียงผู้ได้ชื่อว่ามีอิทธิพลมาตสาณกับวรรณกรรม จนก่อเกิดคำว่า 'a literary journalism' ขึ้นมาเป็นครั้งแรกในวรรณพิภพ นิตยสาร *The Spectator* รายสัปดาห์ฉบับนี้ยังดำเนินกิจการอยู่สืบมาจนปัจจุบัน นับเป็นเวลาได้ ๓๑๕ ปีแล้ว -บก.

๕ หมายถึง Henry Fielding (ค.ศ.๑๗๐๗-๑๗๕๔) นักเขียนนวนิยายรุ่นบุกเบิกของอังกฤษ ผู้เขียนนวนิยายเรื่อง *Joseph Andrews* (๑๗๔๒) ในฐานะ 'a comic epic poem in prose' งานนวนิยายของเฮนรี ฟิลดิงที่สร้างชื่อให้เขามาก คือ

เรื่อง *The History of Tom Jones* (๑๗๔๙) -บก.

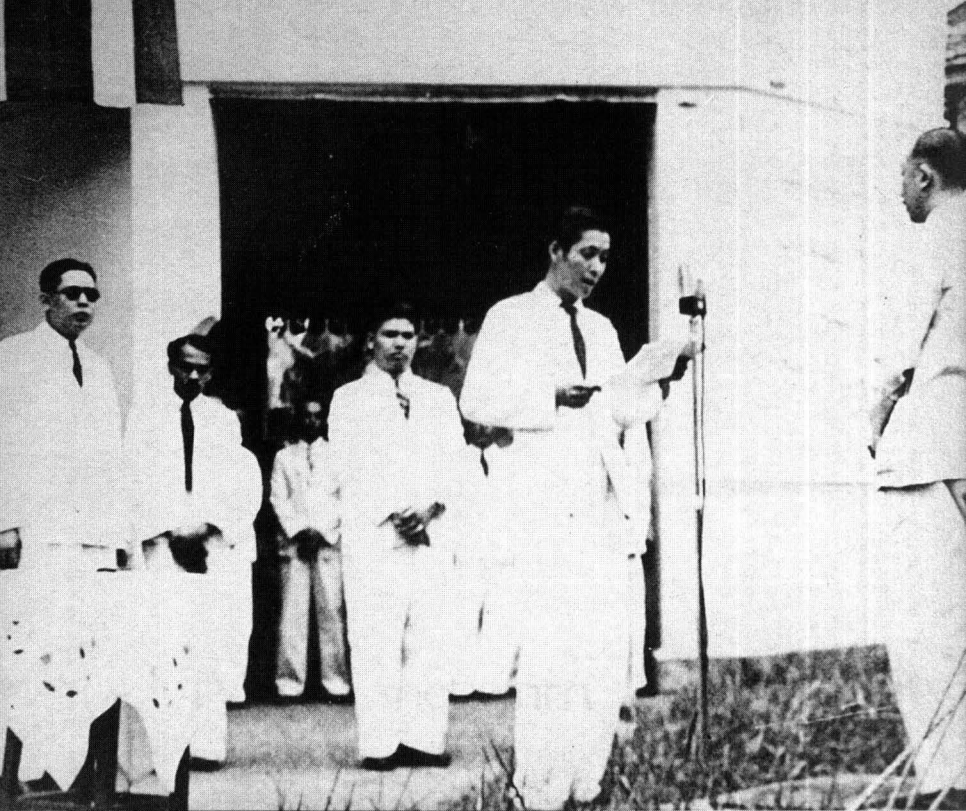
๒ ไม่มีข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ เช็คเว็ค เคฟ นอกจากเท่าที่ทราบในข้อเขียน -บก.

๓ หมายถึง Samuel Johnson (ค.ศ.๑๗๐๙-๑๗๙๔) ผู้ได้ชื่อว่ามีหลายบทบาท ทั้งในฐานะกวี นักเขียนความเรียง นักวิจารณ์ และนักทำพจนานุกรม สิ่งที่ทำให้ 'ดร.จอห์นสัน' เป็นที่รู้จักกันในวงกว้าง ก็เนื่องมาจากบันทึกชีวิตทั้งฉบับและไม่ฉบับที่ James Boswell ได้เรียบเรียงขึ้นในชื่อ *Life of Samuel Johnson* (๑๗๙๑) -บก.

๔ หมายถึง John Wilkes (ค.ศ.๑๗๒๗-๑๗๙๗) นักหนังสือพิมพ์และนักการเมืองชาวอังกฤษ ผู้ได้ชื่อว่าเป็น 'Radical Politician' เพราะเป็นผู้นำความคิดแนวปฏิรูปในรัฐสภาอังกฤษ หลายเรื่อง เช่น เรื่องเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ และเรื่องการเรียกร้องเอกราชของชาวอาณานิคมในทวีปอเมริกา ในสายตาพวกเขา นางซันสูงบางกลุ่ม ถือว่า จอห์น วิลคิส เป็นเสมือน 'ฝันร้าย' และเป็นหนึ่งในพวก 'นอกกฎหมาย' แต่วิลคิสกลับได้รับเสียงจากประชาชนให้เป็นตัวแทนของพวกเขาเข้ามาเป็นตัวแทนในสภา จนถือเป็นการ 'เวียนซ้ำเวียนคืน' เสมือนเช่นสำนวนที่กุหลาบ สายประดิษฐ์ได้เขียนไว้ในชิ้นงานนี้ -บก.

כונן מראש

นายเหตุบรรณาธิการ

ภาคผนวก

กฤตดาบ สายประดิษฐ์ เป็นประธานก่อตั้งสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยเมื่อ พ.ศ.๒๔๙๔ แต่ไม่รับเป็นนายกสมาคมหนังสือพิมพ์ฯคนแรก โดยเสนอให้พระยาปริชานุศาสน์ (นามเดิมคือ นายเจริญ ปันยารชุน พ่อของนายอนันต์ ปันยารชุน) ผู้ก่อตั้งบริษัท สยามพาณิชย์การ จำกัด เมื่อ พ.ศ.๒๔๗๘ จัดทำหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษรายวัน *Siam Chronicle* และหนังสือพิมพ์รายวัน *สยามนิกร* ขึ้นเป็นนายกสมาคมแทนตนเอง อย่างไรก็ตามในเวลาต่อมานายกฤตดาบก็ได้รับเลือกเป็นนายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยคนที่ ๓ เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๔ และได้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวอยู่ ๒ สมัย คือในปี พ.ศ.๒๔๙๔ และ พ.ศ.๒๔๙๗

เอกสารบันทึกของ 'คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพหนังสือพิมพ์' ฉบับนี้ได้ประชุมกันเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๕ ก่อนหน้าที่นายกฤตดาบ สายประดิษฐ์และเพื่อนนักเขียนนักหนังสือพิมพ์จะถูกจับกุมในเวลาต่อมาด้วยข้อหา 'ชนบถภายใน

และภายนอกราชอาณาจักร' เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๕ โดยมีชื่อเรียกกันในสมัยนั้นว่า กบฏสันติภาพ

เอกสาร บันทึกของคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ของ คณะกรรมการในสภามคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๙๕ ฉบับนี้ ได้รับความเชื่อเพื่อมาจากคุณสัมพันธ์ พึ่งประดิษฐ์ อดีตบรรณาธิการหนังสือ *ธรรมจักร* ของนักศึกษามหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง ยุค พ.ศ.๒๔๙๓-๒๔๙๕ ปัจจุบัน คุณสัมพันธ์ พึ่งประดิษฐ์ เป็นคณะที่ปรึกษาของ 'สภาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย'

การสะกดถาวรันต์และวรรคตอนของเอกสารชุดนี้ ได้คงไว้ตามต้นฉบับเดิมแต่เมื่อครั้ง พ.ศ.๒๔๙๕ ●

บันทึกของคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของ
หนังสือพิมพ์

สมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย

๑๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๔๕

โดยที่ ที่ประชุมใหญ่วิสามัญของสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้เปิดการประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ได้เรียกร้องให้รัฐบาลเลิกใช้ระบบเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ในยามปรกติ และเรียกร้องให้รัฐบาลอำนวยความสะดวกให้แก่หนังสือพิมพ์ ในอันจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มภาคภูมิ คู่กับปฏิบัติกันในนานาอารยประเทศประชาธิปไตย

โดยที่ ที่ประชุมใหญ่ได้มีมติตั้งคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ขึ้น และได้มีมติมอบหมายภารกิจให้คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ดำเนินการเรียกร้องตั้งกล่าวในนามของชาวหนังสือพิมพ์ทั้งหลาย จนกว่าจะบรรลุความสำเร็จตามประณิธานของที่ประชุมใหญ่

เมื่อคณะกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนของมวลสมาชิก ได้ศึกษาหลักฐานข้อเท็จจริงในกรณีนี้อย่างถี่ถ้วน และได้รวบรวมความคิดเห็นของบรรดาสมาชิกขึ้นสู่การพิจารณาอย่างรอบคอบแล้ว คณะกรรมการจึงได้ทำบันทึกเสนอข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในเรื่องนี้มายังท่านหัวหน้าคณะรัฐบาล เพื่อได้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงกฎหมายและปรับปรุงท่าทีของเจ้าพนักงานผู้รักษากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักการและธรรมเนียมของประชาธิปไตย ตลอด

ทั้งให้เป็นการสอดคล้องกับวิญญาณของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่รัฐบาลได้แสดงออกโดยทางวาจา ว่ามีปรารถนาอันแรงกล้าที่จะเชิดชู

คณะกรรมการขอเสนอข้อคิดเห็น รวมทั้งหลักฐานและเหตุผลประกอบข้อคิดเห็นดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ภายหลังที่คณะกรรมการได้ศึกษาตัวบทในพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.๒๔๘๔ รวมทั้งสถานการณ์ทางการเมืองในสมัยนั้นที่เป็นมูลเหตุจูงใจให้ร่างพระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับนั้นขึ้นแล้ว คณะกรรมการมีความเห็นว่า แม้ในสมัยที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับนั้นเอง ก็นับว่าเป็นการบัญญัติกฎหมายขึ้นใช้บังคับแก่หนังสือพิมพ์อย่างเข้มงวด ไม่ต้องด้วยทำนองคลองปฏิบัติของประเทศที่ใช้ระบอบการปกครองประชาธิปไตยอยู่แล้ว ครั้นเวลาล่วงเลยมาจนถึงบัดนี้เป็นเวลากว่าสิบปี สถานการณ์ต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปมากมาย เป็นต้นว่าได้มีองค์การสหประชาชาติซึ่งประเทศไทยได้ร่วมเป็นสมาชิก และรัฐบาลนี้ก็ได้ประกาศอย่างหนักแน่นว่าจะสนับสนุนประณิธานขององค์การสหประชาชาติอย่างแข็งแรง ครั้นต่อมา เมื่อองค์การสหประชาชาติได้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ประเทศไทยก็ได้เข้ารับรองเชิดชูอย่างเต็มกำลัง ทั้งรัฐบาลเองก็ได้แสดงให้เห็นว่า จักถือเอาการเชิดชูปฏิญญาสิทธิมนุษยชนนี้เป็นกิจสำคัญยิ่งยวด จนถึงได้บรรจุไว้ในคำแถลงนโยบายเพื่อขอความไว้วางใจจากสภาผู้แทนราษฎรว่า “รัฐบาลนี้จะเคารพต่อหลักเสรีภาพ สมภาพ ภราดรภาพ นอกจากจะดำเนินตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทยแล้ว รัฐบาลนี้จะเคารพยึดถือปฎิญญาสากลของสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในการบริหารราชการแผ่นดินด้วย”

เมื่อได้พิจารณาถึงความคลี่คลายของสถานการณ์ที่เป็นไปในทางเชิดชูสิทธิมนุษยชนที่ได้คลี่คลายไปทั่วโลก นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ มาจนถึงเวลาที่โลกได้ประคิษฐานปฎิญญาสิทธิมนุษยชน และรัฐบาลไทยก็ได้ประกาศการเข้าร่วมเชิดชูอย่างหนักแน่นแล้ว คณะกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนของมวลงนักหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยสมควรที่จะยกเลิกเพิกถอนได้แล้ว บทบัญญัติควบคุมจำกัดเสรีภาพของหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ในประการต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ล้วนเป็นบทบัญญัติที่ขัดแย้งกับปฎิญญาสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ ขัดแย้งกับธรรมเนียมที่รับนับถือกันมานานาประเทศประชาธิปไตย และทั้งยังขัดกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทย ในอันจะเชิดชูเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนอีกด้วย เฉพาะอย่างยิ่งเจตนารมณ์ที่แสดงไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๑๒

คณะกรรมการจะได้ชี้ไว้แต่พอสมควรว่า พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.๒๕๑๕ ได้ควบคุมจำกัดเสรีภาพของหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ได้อย่างเข้มงวดอย่างไร และพระราชบัญญัติฉบับนั้นมีความด้าหลังอย่างไร ในพระราชบัญญัติฉบับนั้น นอกจากจะได้อำนาจให้เจ้าพนักงานของรัฐบาลมีอำนาจเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ในกรณีพิเศษต่าง ๆ นอกเหนือไปจากกรณีที่ประเทศตกอยู่ในภาวะสงครามแล้ว พระราชบัญญัติฉบับนั้นยังบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานของรัฐบาลที่จะสั่งเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ในกรณี

ทั่วไปได้ด้วย หากว่าเจ้าพนักงานเห็นว่าเรื่องที่ลงในหนังสือพิมพ์ ‘อาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน’ การให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานไว้อย่างกว้างขวางคลุมเครือเช่นนี้แหละ เป็นช่องทางให้เกิดการใช้อำนาจตามอำเภอใจกันขึ้น อันที่จริงนั้น การที่จะตีความว่าลักษณะเช่นใดและเพียงใด จึงจะเป็นลักษณะที่ ‘อาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน’ นั้น ไซ้ว่าเป็นเรื่องที่ไม่มีความชัดเจนที่การพิจารณาที่หาไม่แต่ในทางปฏิบัติ ก็มีหลักฐานอยู่เป็นอันมากที่ในวงการหนังสือพิมพ์ อาจแสดงได้ว่า การใช้อำนาจเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์โดยอาศัยบัญญัติในพระราชบัญญัติการพิมพ์นั้น เป็นการที่เจ้าพนักงานได้ตีความเอาตามใจชอบ และเป็นการใช้อำนาจที่อาจถือได้ว่าเกินขอบเขตที่กฎหมายได้ให้ไว้

อย่างไรก็ดี การที่จะพิสูจน์ว่าเจ้าพนักงานได้ใช้อำนาจเกินขอบเขตของกฎหมายหรือไม่นั้น ก็มีแต่การนำเรื่องขึ้นฟ้องร้องเจ้าพนักงานในศาลเท่านั้น และเมื่อบรรดาหนังสือพิมพ์ยังมีได้ดำเนินการเรียกร้องความยุติธรรมถึงขั้นนี้ การใช้อำนาจเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ที่เจ้าพนักงานได้นำออกใช้แก่หนังสือพิมพ์ในกรณีปกติ จึงมีอยู่อย่างซุกซมและจนกลายเป็นเรื่องธรรมดา ดังที่ได้ปรากฏอยู่ในบัดนี้

หากว่ารัฐบาลหรือเจ้าพนักงานของรัฐบาลเห็นว่า การเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์เท่าที่ปฏิบัติอยู่ในเวลานี้เป็นการใช้อำนาจที่ขอบด้วยกฎหมายแล้ว ใคร ๆ ก็จะต้องเห็นว่ากฎหมายที่มอบอำนาจให้เจ้าพนักงานจำกัดเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ได้ถึงปานนี้ ย่อมเป็นกฎหมายที่ขัดกับหลักการของประชาธิปไตยอย่างไม่มี

ปัญหา ดังนั้นก็สมควรจะเลิกล้างเสีย

นอกจากการให้อำนาจเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์แก่เจ้าพนักงานไว้อย่างกว้างขวางคลุมเครือจนเป็นการสนับสนุนให้เจ้าพนักงานอาจใช้อำนาจเอาตามอำเภอใจแล้ว ในพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.๒๔๘๔ ยังได้ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานที่จะควบคุมจำกัดเสรีภาพของหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ไว้อีกหลายประการ ซึ่งคณะกรรมการจะได้นำมากล่าวไว้แต่โดยย่อ เป็นต้นว่า พระราชบัญญัติการพิมพ์ มาตรา ๘ ได้ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานของรัฐบาลที่จะห้ามนำสิ่งพิมพ์ใด ๆ เข้ามาในประเทศ อำนาจอันนี้กฎหมายได้มอบให้แก่เจ้าพนักงานอย่างเด็ดขาด กล่าวคือ เจ้าพนักงานอาจสั่งห้ามการนำสิ่งพิมพ์ใด ๆ เข้ามาในประเทศโดยมิจำเป็นต้องแสดงเหตุผลแต่อย่างใดเลย การให้อำนาจอันไม่มีขอบเขตต์เช่นนี้แก่เจ้าพนักงาน ย่อมเป็นช่องทางให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจเอาตามอำเภอใจได้ และเมื่อถึงขั้นนั้น ก็จะเป็นอันลิดรอนสิทธิในการศึกษาของประชาชน ที่จะศึกษาหาความรู้จากนานาประเทศได้อย่างเสรี ดังที่รัฐธรรมนูญของประเทศ และปฏิญญาสิทธิมนุษยชนได้รับรองสิทธิของประชาชนในเรื่องนี้ไว้แล้วอย่างมั่นคง

พระราชบัญญัติการพิมพ์ มาตรา ๘ ได้บัญญัติมอบอำนาจให้แก่เจ้าพนักงาน ห้ามการขายหรือจ่ายแจกสิ่งพิมพ์ รวมทั้งอำนาจที่จะยึดสิ่งพิมพ์และแม่พิมพ์หากเจ้าพนักงานเห็นว่า ‘อาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน’ แม้การนั้นจะอยู่เพียงในขั้นเตรียมการ ยังมีได้มีการโฆษณาที่ดี เจ้าพนักงานก็มีอำนาจที่จะสั่งห้ามและสั่งยึดสิ่งพิมพ์ได้

อำนาจอันกว้างขวางที่กฎหมายได้มอบให้แก่เจ้าพนักงาน

ตามมาตรา ๘ และมาตรา ๙ นี้ ในระหว่างเวลาปัจจุบันนี้ เจ้าพนักงานก็ได้นำออกใช้บังคับแก่สิ่งพิมพ์มาหลายรายแล้ว และก็เป็นการแน่นอนว่าได้ก่อความเสียหายให้แก่เจ้าของสิ่งพิมพ์หรือเจ้าของหนังสือเหล่านั้นมีไม่น้อย ทั้งที่เป็นการแน่นอนว่า ได้ก่อความหวาดหวั่นพรั่นพรึงแก่วงการผู้พิมพ์หนังสือซึ่งปรารถนาจะได้จัดพิมพ์หนังสือที่เขาคาดหมายว่า จะเป็นคุณประโยชน์แก่การศึกษาของสาธารณชน มีหนังสือนวนิยายและวิชาการบางเล่ม ที่เพียงแต่รวบรวมเรื่องที่ได้เคยลงพิมพ์มาแล้วในหนังสือรายคาบ ได้ถูกเจ้าพนักงานห้ามขายและยึดไว้ หนังสือเหล่านั้น นอกจากว่ายากที่วิญญูชนจะมีความคิดเห็นไปว่ามีลักษณะอัน ‘อาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน’ แล้ว ยังเป็นหนังสือที่ปรากฏว่าได้รับประชานิยมอีกด้วย แต่เจ้าพนักงานก็ได้สั่งให้เก็บหนังสือเหล่านั้น และห้ามมิให้ทำการขายหรือแจกอีกต่อไป

เมื่อปรากฏว่าการให้อ่านาจนกว้างขวางและไม่มีขอบเขตแก่เจ้าพนักงานของรัฐบาลในกรณีห้ามหนังสือจากต่างประเทศเข้ามาในประเทศก็ดี ห้ามขายหนังสือนวนิยายและวิชาการที่ได้พิมพ์ขึ้นในประเทศก็ดี มีผลในทางปฏิบัติเป็นการปิดหนทางที่ประชาชนจะเข้าถึงความรู้และความเพลิดเพลินอันเป็นสิทธิที่เขาพึงมีพึงได้ตามปฏินญาสิทธิมนุษยชนดังนี้ คณะกรรมการจึงมีความเห็นว่าการให้อ่านาแก่เจ้าพนักงานอันจะมีผลเป็นการจำกัดขีดวงเสรีภาพในการศึกษาของประชาชนนั้น สมควรจะเลิกล้างเสีย ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของปฏินญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและบัญญัติของรัฐธรรมนูญ อันประกาศไว้เสรีภาพ

ในการศึกษาของประชาชนไว้แล้ว

คณะกรรมการใคร่จะขอให้เจ้าพนักงานของรัฐบาลได้ระลึกว่า การที่จะตีความว่าลักษณะเช่นใดจึงอาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนนั้น เจ้าพนักงานจะต้องคำนึงถึงความกระทบกระเทือนที่จะส่งผลไปยังประชาชนทั่วไปโดยแท้จริง มิใช่โดยการนึกคิดเอาเอง หรือมิใช่โดยการพิจารณาแต่เพียงว่า สิ่งพิมพ์เหล่านั้นไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล หรือไม่เป็นที่พึงพอใจแก่รัฐบาล

ความล้ำสมัยของพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.๒๔๙๔ อาจเห็นได้เด่นชัดเมื่อได้นำพระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับนั้นขึ้นพิจารณาเปรียบเทียบกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๔๘๒ อันบัญญัติถึงเสรีภาพอันบริบูรณ์ของประชาชนในการพูด การเขียน การพิมพ์ และการโฆษณา ในขณะที่รัฐธรรมนูญฉบับนั้นได้ห้ามไว้อย่างเด็ดขาดว่า ‘การปิดโรงพิมพ์หรือห้ามทำการพิมพ์เพื่อบั่นทอนเสรีภาพตามมาตรานี้ (มาตรา ๓๕) จะกระทำมิได้’ นั้น พระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.๒๔๙๔ มีบทบัญญัติให้อำนาจเจ้าพนักงานที่จะปิดโรงพิมพ์ได้

ความขัดแย้งของพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.๒๔๙๔ ต่อรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๔๘๒ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความล้าหลังอย่างยิ่งของพระราชบัญญัติการพิมพ์ฉบับนั้น นอกจากที่ได้ชี้แจงไว้ข้างต้นนี้แล้ว ยังมีในประการอื่น ๆ อีก

ข้อ ๒ รัฐบาลนี้ได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๓ เมษายน ว่า ‘มีเจตน์จำนงอันแน่วแน่ ที่จะผูกงรักษา

ระบอบประชาธิปไตย’ และยังได้แถลงต่อไปว่า ‘รัฐบาลนี้จะเคารพต่อหลักการเสรีภาพ สมภาพ ภราดรภาพ นอกจากจะดำเนินการตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว รัฐบาลนี้จะเคารพยึดถือปฏิญญาสากลของสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ในการบริหารราชการแผ่นดินด้วย’

เมื่อคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่ว่า นานาประเทศที่อยู่ในระบบประชาธิปไตยเช่นประเทศไทย จะเป็นในภูมิภาคตะวันตกหรือภูมิภาคตะวันออกนั้นก็ดี หากได้มีการใช้ระบบเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์เช่นที่ใช้อยู่ในประเทศไทยไม่ และถ้าได้มีการควบคุมจำกัดเสรีภาพของหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์อย่างเข้มงวดเช่นที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการพิมพ์ของเราไม่

ทั้งเมื่อคำนึงถึงปฏิญญาสิทธิมนุษยชน ข้อ ๑๙ ที่บัญญัติว่า ‘ทุกคนมีสิทธิในอิสระภาพแห่งความคิดเห็นและการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงอิสระภาพในการที่จะมีความคิดเห็นโดยปราศจากการแทรกสอดและที่จะแสวงหา รับและให้ข่าวสารสั้น และความเห็น ไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ และโดยไม่คำนึงถึงเขตต์แดน’

อีกทั้งเมื่อได้คำนึงถึงว่า รัฐบาลนี้ได้ยืนยันไว้อย่างแน่นหนักในคำแถลงนโยบายว่า จะเคารพหลักการเสรีภาพ และจะเคารพยึดถือปฏิญญาสิทธิมนุษยชนในการบริหารราชการแผ่นดินด้วยแล้ว บทบัญญัติต่าง ๆ ที่เป็นการควบคุมจำกัดเสรีภาพของหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์อย่างเข้มงวด บรรดาที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.๒๔๙๔ นั้น ย่อมเป็นอันแจ้งชัดว่าเป็นการขัดแย้งกับทฤษฎีและธรรมเนียมของระบอบประชาธิปไตย เป็นการขัดแย้งกับปฏิญญาสิทธิมนุษยชน และเป็นการขัดแย้งกับคำแถลงนโยบาย

ของรัฐบาลนี้เอง

อาศัยหลักฐานและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ คณะกรรมการ จึงมีความเห็นว่าสมควรจะเลิกล้างข้อควบคุมจำกัดเสรีภาพของ หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ บรรดาที่มีความขัดแย้งกับหลักการประชาธิปไตย และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนั้นเสีย

ข้อ ๓ นอกจากการควบคุมจำกัดเสรีภาพในการแสดง ความคิดเห็นอย่างเข้มงวด ดังที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการ พิมพ์อันล้าสมัยนั้นแล้ว และนอกจากว่าเจ้าพนักงานผู้รักษาการ ตามพระราชบัญญัตินั้น จะได้ใช้อำนาจจนเป็นที่สงสัยว่า จะเป็นการเกินเลยขอบเขตของกฎหมายแล้ว ในการปฏิบัติเกี่ยวกับการ เซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ เจ้าหน้าที่ตรวจตัดข่าวและความเห็นของ หนังสือพิมพ์ ยังได้ปฏิบัติการตรวจตัดข่าวและความเห็นไป ในทำนองที่เห็นได้ชัดว่า เป็นการตรวจตัดเอาตามอำเภอใจ โดยไม่ คำนึงถึงความกระทบกระเทือนเสียหายนานาประการ ที่จะเกิดแก่ หนังสือพิมพ์และประชาชน รวมทั้งความเสื่อมเสียความไว้วางใจ ของหนังสือพิมพ์และประชาชนต่อรัฐบาลด้วย การกระทำของเจ้าหน้าที่ตรวจข่าวในลักษณะอาการเช่นกล่าวนี้ ได้ทำให้การควบคุม จำกัดเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ตามพระราชบัญญัติการพิมพ์อัน ล้าสมัยเป็นสิ่งไม่พึงปรารถนายิ่งขึ้น และในที่สุดก็ได้ทำให้ความ อุดหนุนของชาวหนังสือพิมพ์ไทยล้วนสะเทือนไป ความอุดหนุนชนิดที่ ชาวหนังสือพิมพ์ในนานาประเทศยากที่จะมีได้เสมอเหมือน

คณะกรรมการได้เสนอวันที่หกหลักฐานแสดงการปฏิบัติของ เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวที่คณะกรรมการเห็นว่า เป็นการปฏิบัติที่ปราศ

จากหลักเกณฑ์และเหตุผล ทั้งเป็นการปฏิบัติที่ส่อไปในทางใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขตค้ำที่กฎหมายได้บัญญัติไว้มาประกอบการพิจารณาของรัฐบาลด้วย

คณะกรรมการขอชี้ไว้ว่า ถึงแม้เจ้าพนักงานจะออกคำสั่งเรียกให้หนังสือพิมพ์เสนอข้อความที่จะโฆษณาไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนโดยอ้างอำนาจในพระราชบัญญัติการพิมพ์ก็ตาม ก็มีชื่อว่าเจ้าหน้าที่ตรวจข่าวจะตรวจตัดข่าวใด ๆ ได้ตามความพอใจของตน อำนาจการตรวจตัดข่าวและความเห็นของเจ้าหน้าที่ย่อมอยู่ในวงจำกัดตามที่กฎหมายระบุไว้ เป็นต้นว่า เมื่อเจ้าพนักงานห้ามโฆษณาวิพากษ์วิจารณ์การเมืองระหว่างประเทศ อันอาจกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีกับประเทศไทย และเมื่อเจ้าพนักงานออกคำสั่งให้หนังสือพิมพ์นำข้อความที่จะโฆษณาไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจ เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหรือพึงใช้อำนาจตรวจตัดข่าวแต่เฉพาะในกรณีการเมืองระหว่างประเทศอันจะกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีกับประเทศไทยเท่านั้น เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหรือหากควรที่จะใช้อำนาจตรวจตัดข่าวและความเห็นก้าวออกไปในกรณีอื่น ๆ ด้วยไม่ ในทำนองเดียวกัน หากว่าเจ้าพนักงานออกคำสั่งให้หนังสือพิมพ์ส่งเรื่องราวมารับการตรวจ โดยข้ออ้างว่า ‘อาจจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน’ อำนาจตรวจตัดข่าวและความเห็นของเจ้าหน้าที่ก็ย่อมอยู่ในวงจำกัดเพียงเท่าที่จะเป็นการ ‘ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน’ โดยแท้จริงเท่านั้น เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวที่มีอำนาจตรวจตัดข่าวและความเห็นนอกเหนือไปจากกรณีที่ระบุไว้ในกฎหมายไม่ และหากว่าเจ้าหน้าที่ได้ใช้อำนาจตรวจตัดคนนอกเหนือเหลือเกินไปจากที่

กฎหมายได้ระบุไว้แล้ว ก็ย่อมถือได้ว่า เจ้าหน้าที่ได้ใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือใช้อำนาจเกินขอบเขตที่กฎหมายได้ให้ไว้

คณะกรรมการมีความเสียใจที่จะชี้ลงไว้ในที่นี้ว่า เมื่อคณะกรรมการได้รวบรวมหลักฐานการตรวจตัดข่าวตามที่หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ได้ประสพมา ในระยะเวลาที่ตกอยู่ในระหว่างการตรวจข่าวและนำมาพิจารณาแล้ว คณะกรรมการก็ได้พบหลักฐานมากมาย ซึ่งแสดงว่า เจ้าหน้าที่ที่ตรวจข่าวได้ใช้อำนาจตรวจตัดข่าวและความเห็นของหนังสือพิมพ์โดยปราศจากหลักเกณฑ์และเหตุผลที่วิญญูชนจะเข้าใจได้ และแสดงว่าเจ้าหน้าที่ที่ตรวจข่าวได้ใช้อำนาจโดยยึดถืออารมณ์ของผู้ตรวจหรืออารมณ์ของทางราชการเป็นใหญ่ การลงเนื้อเห็นของคณะกรรมการต่อการกระทำของเจ้าหน้าที่ที่ตรวจข่าวข้อนี้ เป็นการลงเนื้อเห็นโดยมีหลักฐานการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่เป็นเครื่องสนับสนุน ดังที่ได้ปรากฏอยู่ในบันทึกผนวกที่คณะกรรมการได้เสนอมาพร้อมกับบันทึกอันนี้ด้วย

คณะกรรมการใคร่จะสรุปข้อความตามที่ประชุมใหญ่ของสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทยได้มอบหมายภาระมาให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกรณีการเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์นั้น ถ้าจะถือตามทฤษฎีของธรรมเนียมของประชาธิปไตย และถ้าจะแสดงความเคารพยึดถือปฏิญญาสากลของสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ดังที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายไว้ต่อสภา ให้เป็นการถูกต้องตรงกัน ทั้งในทางวจาและในทางการกระทำแล้ว คณะกรรมการมีความเห็นว่า การใช้ระบบเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ในยามปรกตินั้น สมควรจะ

ยกเลิกเพิกถอนเสีย เหตุผลที่เห็นได้ง่าย ๆ ในข้อนี้ก็มีอยู่ว่า หากใช้ระบบการเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ในยามปรกติ ซึ่งหมายถึงว่าเป็นการปิดปากหนังสือพิมพ์หรือปิดปากประชาชนในยามปรกติแล้ว รัฐบาลก็จะกล่าวว่า “มีเจตน์จำนงอันแน่วแน่ที่จะผดุงรักษาระบอบประชาธิปไตย” ไม่ได้ หรือจะกล่าวว่า “เคารพต่อหลักการการเสรีภาพตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ และเคารพยึดถือปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน” ก็ไม่ได้ การเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์ในยามปรกติ และหลักการอันตั้งามเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่รัฐบาลประกาศว่าจะเคารพเชิดชูนั้น เป็นสิ่งที่มีอยู่โดยพร้อมกันไม่ได้

การเซ็นเซอร์หนังสือพิมพ์จะพึงมีก็ต่อเมื่อประเทศตกอยู่ในภาวะการรบ หรือการสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มีประกาศใช้กฎอัยการศึก ซึ่งเป็นการแจ้งชัดว่าประเทศได้ตกอยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉินแล้ว

ข้อ ๒ ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น คณะกรรมการจึงมีความเห็นว่า บรรดาข้อควบคุมจำกัดเสรีภาพหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ในพระราชบัญญัติการพิมพ์ พ.ศ.๒๔๘๔ อันเป็นข้อควบคุมจำกัดที่ล้าสมัย และขัดแย้งกับหลักการประชาธิปไตยและปฏิญญาสิทธิมนุษยชนนั้น สมควรจะได้รับพิจารณายกเลิกเพิกถอนเสียทั้งสิ้น

คณะกรรมการไคร่จะชี้ว่า การบัญญัติกฎหมายเพื่อจำกัดการใช้สิทธิและอิสสรภาพของประชาชน เพื่อการอยู่ร่วมกันโดยผาสุก เพื่อการรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยและสาธารณะและศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งการควบคุมเสรีภาพของหนังสือ

พิมพ์และสิ่งพิมพ์ในกรณีที่พึงจะได้รับการควบคุมนั้น ได้มีการบัญญัติไว้แล้วในประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายแพ่ง การที่บัญญัติกฎหมายขึ้นควบคุมเสรีภาพของหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์ด้วยความมุ่งหมายที่จะกวดขันเป็นพิเศษนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ปฏิบัติกันในนานาอารยประเทศประชาธิปไตย เพราะว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นการยากยิ่งที่จะหลีกเลี่ยงเสียได้จากการก่อความกะทบกระทบต่อหลักการประชาธิปไตย อันปวงพลเมืองของประเทศประชาธิปไตยปรารถนาจะเชิดชู

คณะกรรมการใคร่จะชี้ไว้ด้วยว่า 'เจตน์จำนงของประชาชนจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล' ดังที่ได้ตราตรึงไว้แล้วในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อที่ ๒๑

คณะกรรมการจะขอคุณรัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง หากรัฐบาลจะพิจารณาข้อเสนอของคณะกรรมการในบันทึกนี้ด้วยจิตใจอันกว้างขวาง มาตราว่าคณะกรรมการได้วิพากษ์วิจารณ์กฎหมายและการกระทำใด ๆ ของเจ้าหน้าที่ไว้อย่างเปิดเผยจริงใจ คณะกรรมการก็มีได้มีความประสงค์อย่างอื่นนอกเหนือไปจากจะแสดงทรรศนะของชาวหนังสือพิมพ์ ให้รัฐบาลได้เห็นตระหนักชัดเจน ไม่คลุมเคลือ เพื่อว่ารัฐบาลจะได้อุปการณ์อันถูกต้องสำหรับปรับปรุงสร้างเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์สืบไป

คณะกรรมการปรารถนาอย่างยิ่งที่จะได้เห็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกับหนังสือพิมพ์ ในอันประกอบกรณียกิจของแต่ละฝ่าย เพื่อประโยชน์สุขของสาธารณชนให้ดำรงอยู่ด้วยดี โดยอาศัยหลักการถ้อยที่รับฟังเหตุผลและความชอบธรรมจากทรรศนะของอีกฝ่ายหนึ่งด้วยน้ำใจไมตรี

บันทึกพวอก

ในบันทึกฉบับนี้ คณะกรรมการได้รวบรวมหลักฐานการตรวจตัดข่าวของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นแต่หลักฐานส่วนหนึ่งที่คณะกรรมการเห็นว่า เป็นการตรวจตัดข่าวที่ปราศจากหลักเกณฑ์และอาจเป็นการใช้อำนาจตรวจตัดข่าวเกินขอบเขตที่กฎหมายได้ให้ไว้

๑ จากหนังสือพิมพ์ ‘สยามนิกร’

หนังสือพิมพ์ ‘สยามนิกร’ ฉบับประจำวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๘๕ ถูกตัดหัวข่าวและเนื้อข่าวทั้งหมดเกี่ยวกับข่าว ‘เจริญสืบแสง ยืนยันสงวนประชุมจีนแดง’ ซึ่งเป็นการรายงานข่าวตามปรกติธรรมดาของหนังสือพิมพ์ และเกี่ยวกับเรื่องนายสงวน ตุลารักษ์นี้ รัฐบาลก็ได้เคยกล่าวแล้วว่า ได้ไปพำนักอยู่ในปักกิ่ง เป็นการสอดคล้องต้องกันกับข่าวนี้

หนังสือพิมพ์ ‘สยามนิกร’ ฉบับประจำวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๔๘๕ เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวได้ตัดข้อความเฉพาะหัวข่าวซึ่งมีข้อความว่า ‘ม.ล.ชานนำสิทธิเสรีภาพของ น.ส.พ. เสนอคณะรัฐมนตรี’ ส่วนเนื้อข่าวของข่าวนี้ไม่ตัด นอกจากนั้น ยังตัดได้ภาพซึ่งเป็นภาพของ ม.ล.ชาน กุญชร เลขาธิการนายกรัฐมนตรีและผู้รักษาการแทนอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ข้อความใต้ภาพที่ถูกตัด คือ ‘เป็นห่วงสิทธิหนังสือพิมพ์’ การตัดข้อความใต้ภาพเช่นนี้ เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวไม่ได้ให้เหตุผล แต่อาจทำให้หนังสือพิมพ์เข้าใจว่า การที่ม.ล.ชาน กุญชร แสดง ‘ความเป็นห่วงสิทธิหนังสือพิมพ์’ นั้น เป็น

สิ่งที่ไม่ถูกต้อง และเป็นการอาจจะขัดต่อ ‘ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน’ ได้

หนังสือพิมพ์ ‘สยามนิกร’ ฉบับประจำวันที ๓ มิถุนายน ๒๔๙๕ ถูกตัดหัวข่าวและเนื้อข่าวทั้งหมด ข้อความที่พาดหัวคือ ‘ตำรวจประชุมหาวิธีเลิกระบบเซ็นเซอร์’ และหัวข่าวรองลงมาที่ถูกตัด คือ ‘พระพิณิจเรียกประชุมไม่ต้องการให้ตำรวจถูกครหาว่าใช้อำนาจเซ็นเซอร์ น.ส.พ.’ ส่วนเนื้อข่าวที่ถูกตัดบางตอนมีข้อความว่า ‘ยิ่งกว่าที่กล่าวแล้ว ก็เพื่อแสดงน้ำใจอันกว้างขวางของตำรวจในการปฏิบัติต่อหนังสือพิมพ์ เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกันด้วย’

๒ จากหนังสือพิมพ์ ‘ประชาธิปไตย’

หนังสือพิมพ์ ‘ประชาธิปไตย’ ฉบับประจำวันที ๙ กรกฎาคม ๒๔๙๔ ตัดข้อความได้ภาพบางตอนซึ่งมีความทั้งหมดว่า ‘แมนฮัตตัน สุภาพบุรุษอายุ ๔๐ ปี ซึ่งมีข่าวว่าจมน้ำ ยังลอยลำอยู่อย่างสง่าผ่าเผยที่ท่าราชวรดิษฐ์ และจะออกไปชุดสันดอนในเร็ววันนี้’ ข้อความที่ถูกตัด คือ ‘สุภาพบุรุษอายุ ๔๐ ปี ซึ่งมีข่าวว่าจมน้ำ’

๓ จากหนังสือพิมพ์ ‘เสรีราษฎร์’

หนังสือพิมพ์ ‘เสรีราษฎร์’ ฉบับประจำวันที ๙ มีนาคม ๒๔๙๕ เสนอบทความของสำนักงานข่าวสารอเมริกันในกรุงเทพฯ เรื่อง ‘การศึกษาของไซเวียต’ ข้อความทั้งหมดเป็นการโจมตีงานด้านการศึกษาของคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวได้ตัดบทความนั้นออกทั้งหมด และภายหลังเมื่อมีการสอบถามกันขึ้น จึงทราบว่า เจ้าหน้าที่

ตรวจข่าวเข้าใจว่าเป็นการโฆษณาเพื่อสนับสนุนลัทธิคอมมิวนิสต์ และไม่ทราบว่าเป็นบทความของสำนักงานข่าวสารอเมริกันในกรุงเทพฯ กรณีนี้เป็นที่พิศุจน์ได้ว่าเจ้าหน้าที่ตรวจข่าวปฏิบัติในการตรวจข่าวเพียงการอ่านหัวข้อเรื่องเท่านั้น

๔ จากหนังสือพิมพ์ ‘เกียรติศักดิ์’

หนังสือพิมพ์ ‘เกียรติศักดิ์’ ฉบับประจำวันวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๔๙๕ เสนอ สารคดีให้ชื่อเรื่องว่า ‘อุบัติเหตุการณ์รัฐธรรมนูญ ๑๐ ธ.ค. ๗๕’ เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวได้ตัดชื่อเรื่องออกทั้งหมด ส่วนเนื้อเรื่องไม่ได้ตัด เว้นแต่ประโยคเดียวที่ว่า ‘นับว่าเป็นกระสุนนัดแรกของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย’ ประโยคที่ว่านี้ ผู้เขียนได้เล่าถึงพลตรีพระยาเสนาสงครามถูกยิงในครั้งกระโน้น ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง และห่างไกลกับเหตุการณ์ปัจจุบันถึงยี่สิบปี ไม่อาจจะพิจารณาให้เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนในปัจจุบันตามที่มีการกล่าวอ้างกันได้

หนังสือพิมพ์ ‘เกียรติศักดิ์’ ฉบับประจำวันวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๙๕ เสนอบทความเรื่อง ‘สัญญาลักษณะระบบการปกครอง’ โดยมีเนื้อความกล่าวถึงการเสด็จนิวัตติของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และหวังในพระบารมีที่อาจจะบรรดาลให้เกิดความผาสุกขึ้นในแผ่นดิน ข้อความในบทความดังกล่าวตอนหนึ่ง ซึ่งแสดงความคิดเห็นอย่างปรกติธรรมดาได้ถูกตัด คือข้อความตอนที่ว่า ‘เราเชื่อมั่นอยู่ว่าพระราชราษฎรสยามไม่ปรารถนาลัทธิคอมมิวนิสต์ และภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นที่ตั้ง ความรู้สึกเช่นนี้จะมีอยู่

ในวงคณะข้าราชการหรือไม่ จะได้ทราบกันแน่นอน'

หนังสือพิมพ์ 'เกียรติศักดิ์' ฉบับประจำวันวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๔๙๔ เสนอข่าวที่เป็นผลดีแก่ทางราชการเป็นอันมาก เกี่ยวกับข่าวรัฐบาลแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยพาดหัวข่าวว่า 'จอมพลนำคณะเข้าแถลงนโยบายต่อสภา จะเคารพเสรีภาพประชาชน จะทำให้ค่าของเงินดีขึ้น' และดำเนินเนื้อข่าวเป็นรายงานการประชุมพร้อมทั้งตีพิมพ์นโยบายของรัฐบาลลงไปในทั้งหมด ซึ่งเจ้าหน้าที่ตรวจข่าวได้ตัดออกทั้งหมดโดยไม่ให้เหตุผลอย่างใด อย่างไรก็ตาม ในวงการหนังสือพิมพ์ได้ทราบกันในภายหลังว่า การที่เจ้าหน้าที่ตรวจข่าวได้ตัดข่าวการแถลงนโยบายของรัฐบาลออกทั้งหมด เนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ตรวจข่าวไม่ทราบว่ามีการประชุมสภาเพื่อแถลงนโยบายของรัฐบาล และหนังสือพิมพ์ได้ข่าวนี้จากการประชุมสภา หนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับได้ถูกตัดข่าวนี้เช่นเดียวกัน และหนังสือพิมพ์บางฉบับได้สอบถามไปยังเจ้าหน้าที่ตรวจข่าว และได้รับคำตอบว่าเจ้าหน้าที่ไม่ทราบว่าได้มีการแถลงนโยบายในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

๕ จากหนังสือพิมพ์ 'ปวงชน'

หนังสือพิมพ์ 'ปวงชน' ฉบับประจำวันวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕ ถูกเจ้าหน้าที่ตรวจข่าวตัดภาพ ซึ่งเป็นภาพเหตุการณ์ในวันกรรมกรผละงาน

หนังสือพิมพ์ 'ปวงชน' ฉบับประจำวันวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕ ตีพิมพ์จดหมายจากประชาชน ซึ่งมีมาถึงบรรณาธิการ ตามปรกติ จดหมายฉบับที่ว่าเป็นการรำพันถึงความยากจน ข้อ

ความที่ถูกตัดคดีนี้ ‘ถึงบรรณาธิการ ‘ปวงชน’ ผมเป็นคนจน แต่กระนั้นก็ยังพยายามเจียดเงินซื้อหนังสือพิมพ์อ่านเสมอ เพราะผมทราบดีว่าในเมืองไทย แม้จะมีหนังสือพิมพ์ออกมาเยอะแยะ แต่ก็มีเพียงไม่กี่ฉบับ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ ‘เพื่อคนจนจริง’ ทั้งนี้ผมไม่จำเป็นต้องกล่าวอีกแล้วว่า ‘ปวงชน’ ก็เป็นหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งเพื่อคนยากจน ผมจึงได้ติดตามอ่านเสมอ’

หนังสือพิมพ์ ‘ปวงชน’ ฉบับประจำวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๔๙๕ ข้อความที่ถูกตัดเป็นข้อความที่คัดลอกมาจากหนังสือพิมพ์อื่น ๆ หลายฉบับ ส่วนมากเป็นข่าวเกี่ยวกับการขึ้นของราคาสินค้า และความเห็นเกี่ยวกับการภาษี ข้อความที่ถูกตัดเกี่ยวกับการขึ้นของราคาสินค้า คือ ‘ขณะนี้การขนส่งทางออกนอกประเทศลดลงอย่างผิดปกติ เป็นการกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจภาคใต้อย่างหนัก สถิติที่ได้จากการสำรวจทางภาคใต้อย่างคร่าว ๆ ไม่สมบูรณ์ ปรากฏว่าเมื่อก่อนนี้ส่งออกยางเดือนละ ๗ พันตัน บัดนี้คงเหลือเพียง ๓ พันตัน ซึ่งเท่ากับลดลงครึ่งหนึ่ง’ ส่วนข้อความที่ถูกตัดซึ่งเกี่ยวกับความเห็นในเรื่องภาษี คือ ‘ภาษีประเทศข้างเคียง เช่น อินโดจีน ที่ว่าเสียมากนั้น เพราะเป็นประเทศที่ไม่มีเอกราช และทั้งเป็นประเทศที่กำลังอยู่ในภาวะสงครามกลางเมือง ซึ่งต่างกับประเทศของเราอยู่’

หนังสือพิมพ์ ‘ปวงชน’ ฉบับประจำวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕ ถูกตัดข้อความได้ภาพ ซึ่งเป็นภาพกรรมกรชายหญิงสองคนนั่งอยู่ในกระท้อ ข้อความได้ภาพที่ถูกตัดคือ ‘ภาวะที่แท้จริงของกรรมกรไทยซึ่งถ้าหากสำรวจเพียงผิวเผินจะค้นพบได้โดยยาก’

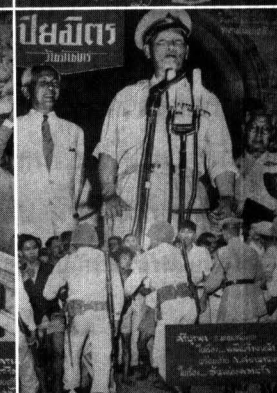
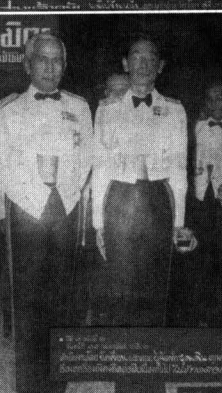
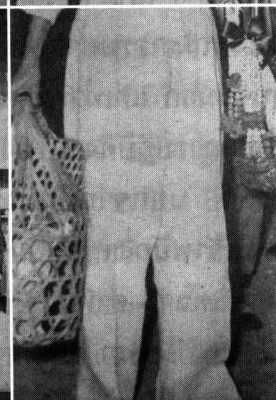
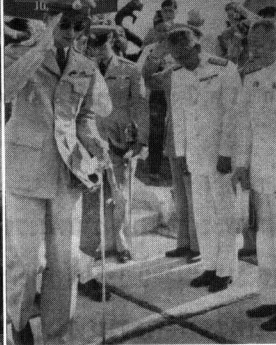
หนังสือพิมพ์ ‘ปวงชน’ ฉบับประจำวันที่ ๒๖ พฤษภาคม

คม ๒๔๙๕ ตัดภาพถ่ายทั้งภาพ ซึ่งเป็นภาพกรรมกรกำลัง แสดงความพร้อมเพรียงในการผลงาน และมีถ้อยคำได้ภาพซึ่ง ถูกตัดเช่นเดียวกันคือ 'ประวัติศาสตร์ของกรรมกรไทย'

หนังสือพิมพ์ 'ปวงชน' ฉบับประจำวัน ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕ ถูกตัดข้อความในคอลัมน์ 'มาจากผู้อ่าน' เจ้าหน้าที่ ตรวจข่าวตัดจดหมายทุกฉบับที่ตีพิมพ์ และตัดคำอารัมภบทซึ่งมี ข้อความว่า 'จดหมายที่นำลงนี้เรียงตามลำดับก่อนหลัง และบาง ฉบับอาจจะตัดทอนนำลงแต่ใจความสำคัญ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ สำหรับหน้ากระดาษอันจำกัด แต่เรายินดีที่จะรับฟังความเห็นทุก อย่างของผู้อ่านและขอรับความเห็นนั้น ๆ ไว้พิจารณาด้วยความ เต็มใจ' ฯลฯ ฯลฯ ฯลฯ

ข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งคณะกรรมการได้นำเสนอใน บันทึกณวณนี้ ยังมีอยู่อีกเป็นจำนวนมาก แต่เท่าที่นำเสนอก็เห็น เป็นการพอเพียงที่จะช่วยให้พิจารณาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ตรวจตัดข่าวกับหนังสือพิมพ์ได้แล้ว นอกจากนั้นยังมีสิ่งพิมพ์ ต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนไม่น้อย ที่เจ้าพนักงานได้เก็บหรือรับสิ่ง พิมพ์เหล่านั้น ซึ่งได้วางจำหน่ายอยู่ในตลาด อาทิเช่น ได้ห้ามการ ขายหนังสือนวนิยายชื่อ *ยุคทมิฬ* ของ อิศรา อมันตกุล แบท ทั้งหมดของนวนิยายสั้น ๆ ที่ได้รวบรวมเป็นเล่มหนังสือนี้ ได้เคย ลงพิมพ์ในหนังสือต่าง ๆ มาแล้ว และปรากฏว่าได้รับความนิยม จากประชาชนอย่างกว้างขวาง

เจ้าพนักงานได้ใช้อำนาจเช่นเดียวกันนี้แก่หนังสือประเภท วิชาการบางเล่มอีกด้วย ●

מאפאן

ข้อมูลเกี่ยวกับการฉลองบุคคลสำคัญ
และเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์
(Anniversaries of Great Personalities and Historic Event)

1. ความเป็นมา

ยูเนสโกหรือองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 189 ประเทศ จะแจ้งให้ประเทศสมาชิกเสนอชื่อบุคคลสำคัญหรือผู้มีผลงานดีเด่นและเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ที่ครบหลักเกณฑ์ทุก 50 ปี 100 ปี 150 ปี 200 ปี ในด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม สังคมศาสตร์ หรือสื่อสารมวลชน ซึ่งสมควรจะได้รับการพิจารณาจัดให้เป็นรายการสำคัญของโลกที่ยูเนสโกจะประกาศให้ประชาคมโลกร่วมเฉลิมฉลองพร้อม ๆ กัน ซึ่งถือเป็นการเชิดชูเกียรติคุณของบุคคล และเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศสมาชิกที่เกิดขึ้นในอดีตและมีความโดดเด่นที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นแบบอย่างอันดีงามในด้านต่าง ๆ โดยประเทศสมาชิกจะเสนอชื่อหรือเหตุการณ์สำคัญได้ทุก 2 ปี

2. แนวทางปฏิบัติในการนำเสนอ

(1) ยูเนสโกมีหนังสือเชิญชวนไปยังประเทศสมาชิกแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับโครงการฉลองบุคคลที่มีผลงานดีเด่นและเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ทุก ๆ 2 ปี ประเทศสมาชิกที่ประสงค์จะเสนอชื่อบุคคลสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญให้ยูเนสโกพิจารณาและร่วมฉลองจะต้องส่งชื่อและประวัติพร้อมรายละเอียดให้ยูเนสโกล่วงหน้า (อย่างน้อย 1-2 ปี)

(2) ยูเนสโกนำรายการที่ประเทศสมาชิกเสนอเข้าสู่การพิจารณาในการ

ประชุม คณะกรรมการบริหารของยูเนสโก (UNESCO Executive Board)

(3) ยูเนสโกจะนำข้อมติของที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการที่ 1 (Commission I) ของการประชุมสมัยสามัญขององค์การยูเนสโกพิจารณารับรองก่อนประกาศเป็นทางการต่อไป

3. หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกของยูเนสโก

(1) การฉลองครบรอบ (Anniversary) เกี่ยวกับบุคคลหรือเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เสนอจะต้องเป็นแบบอย่างอันดีเลิศที่แสดงออกอย่างชัดเจนในเรื่องของการส่งเสริมสันติธรรม สันติธรรม วัฒนธรรม ตลอดจนความสามัคคีและความเข้าใจอันดีของมวลมนุษย์ ตามสาขาหลักของยูเนสโก คือ การศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคมศาสตร์ หรือการสื่อสาร

(2) ไม่เป็นการฉลองที่ระลึก (Commemoration) การก่อตั้ง การได้รับเอกราช หรือประวัติของระบบการปกครองของรัฐหรืออาณาจักร รวมทั้งการฉลองครบรอบเหตุการณ์เกี่ยวกับทหาร และการสงคราม

(3) ควรเป็นการฉลองครบรอบที่เกี่ยวกับบุคคลหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญที่รัฐจะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นแบบอย่างความมีคุณค่าและความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ได้รับความสนใจในระดับโลกหรืออย่างน้อยในระดับภูมิภาค

(4) ควรเป็นการฉลองครบรอบ 50 ปี 100 ปี หรือมากกว่านี้ขึ้นไป อย่างไรก็ตามสำหรับหลักเกณฑ์เรื่องระยะเวลาจะได้รับการพิจารณาตามความเหมาะสม

(5) ควรเป็นการฉลองครบรอบเหตุการณ์สำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดแผนงานในระดับชาติไว้แล้ว และประเทศนั้น ๆ ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการไว้พร้อมแล้ว

(6) การเสนอเรื่องการฉลองบุคคลหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศ

อื่น ๆ มากกว่าหนึ่งประเทศ ประเทศนั้น ๆ จะต้องร่วมกันนำเสนอ

4. รายพระนามและรายนามบุคคลสำคัญ / เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยซึ่งยูเนสโกได้ประกาศยกย่องเป็นบุคคลสำคัญ / เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์

ตั้งแต่ปีพ.ศ.2505 ถึง พ.ศ.2547 ยูเนสโกได้ประกาศยกย่องและร่วมฉลองบุคคลสำคัญ/เหตุการณ์สำคัญของประวัติศาสตร์ของประเทศไทยมาแล้ว จำนวน 17 รายการ ดังนี้

(1) ฉลองวันประสูติครบ 100 พรรษา ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ในวันที่ 21 มิถุนายน 2505

(2) ฉลองวันประสูติครบ 100 พรรษา ของสมเด็จพระบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ในวันที่ 28 เมษายน 2506

(3) ฉลองวันพระราชสมภพครบ 200 พรรษา ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2511

(4) ฉลองวันพระราชสมภพครบ 100 พรรษา ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันที่ 1 มกราคม 2524

(5) ฉลองวันเกิดครบ 200 ปี ของสุนทรภู่ ในวันที่ 26 มิถุนายน 2529

(6) ฉลองวันเกิดครบ 100 ปี ของพระยาอนุমানราชชน ในวันที่ 14 ธันวาคม 2531

(7) ฉลองวันประสูติครบ 200 ปี สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ในวันที่ 11 ธันวาคม 2533

(8) ฉลองวันประสูติครบ 100 ปี พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ในวันที่ 25 สิงหาคม 2534

(9) ฉลองครบรอบ 100 ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระมหิตลาธิเบศรที่อุยเดชวิกรมพระบรมราชชนก ในวันที่ 1 มกราคม 2535

(10) ฉลองครบรอบ 700 ปี การสถาปนาเมืองเชียงใหม่ ในวันที่ 12 เมษายน 2539

(11) ฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ในวันที่ 9 มิถุนายน 2539

(12) ฉลองวันพระราชสมภพครบ 100 พรรษาสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในวันที่ 20 กันยายน 2543

(13) ฉลองครบชาตกาล 100 ปี ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ในวันที่ 11 พฤษภาคม 2543

(14) ฉลองวันพระราชสมภพครบ 150 พรรษา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันที่ 20 กันยายน 2546

(15) ฉลองวันเกิดครบ 100 ปี ของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในวันที่ 24 ตุลาคม 2546

(16) ฉลองวันพระราชสมภพครบ 200 พรรษา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) ในวันที่ 18 ตุลาคม 2547

(17) ฉลองครบชาตกาล 100 ปี กุหลาบ สายประดิษฐ์ (ศรีบูรพา) ในวันที่ 31 มีนาคม 2548

รายชื่อบุคคลสำคัญและเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ที่องค์การ
ศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)
ประกาศยกย่อง โดยมีมติเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2546 ดังนี้

Decides that UNESCO will be associated with the celebrations of the following 43 anniversaries in 2004-2005 (listed in French alphabetical order of Member States):

1. 200th anniversary of the death of Immanuel Kant (Germany);
2. 1600th anniversary of the creation of the Armenian alphabet (Armenia);
3. 100th anniversary of the birth of Yusif Mammedliyev (Azerbaijan);
4. 100th anniversary of the birth of Lubomir Pipkov (Bulgaria);
5. 100th anniversary of the birth of Atanas Dalchev (Bulgaria);
6. 100th anniversary of the birth of Pablo Neruda (Chile);
7. 100th anniversary of the birth of Alejo Carpentier Valmont (Cuba);
8. 200th anniversary of the birth of Hans Christian Andersen (Denmark);
9. 100th anniversary of the death of Mahmud Sami Al Barudi (Egypt);
10. 100th anniversary of the birth of Yahya Haqqi (Egypt);
11. 1,000th anniversary of the founding of the city of Kazan and 200th anniversary of the Kazan State University (Russian Federation);
12. 250th anniversary of the Moscow Lomonosov State University (Russian Federation);
13. 100th anniversary of the birth of Mikhail A. Sholokhov (Russian Federation);
14. 200th anniversary of the birth of George Sand (France);
15. 200th anniversary of the birth of Victor Schoelcher (France);
16. 100th anniversary of the death of Jules Verne (France);
17. 300th anniversary of the translation of the “Thousand and One Nights” by Antoine Galland (France and Germany);
18. 100th anniversary of the birth of Attila Jozsef (Hungary);

19. 700th anniversary of the birth of Francesco Petrarca (Petrarch) (Italy);
20. 600th anniversary of the birth of Leon Battista Alberti (Italy);
21. 50th anniversary of the death of Enrico Fermi (Italy);
22. 100th anniversary of the establishment of the Crafts and Arts Islamic School in Tripoli (Libyan Arab Jamahiriya);
23. 100th anniversary of the birth of Alkei Khakan Margulan (Kazakhstan);
24. 100th anniversary of the birth of Abyl Khan Kasteev (Kazakhstan);
25. 100th anniversary of the restoration of Lithuanian publication in the Latin alphabet (Lithuania);
26. 700th anniversary of the birth of Ibn Battuta (Morocco);
27. 2,700th anniversary of the city of Qarshi (Uzbekistan);
28. 1,000th anniversary of the Academy of Ma'mun in Khorezm (Uzbekistan);
29. 100th anniversary of the birth of Witold Gombrowicz (Poland);
30. 150th anniversary of the birth of Leos Janacek and the 100th anniversary of the first performance of Jenufa (Czech Republic);
31. 100th anniversary of the death of Antonin Dvorak (Czech Republic);
32. 100th anniversary of the establishment of St Mary's Rubya Seminary (United Republic of Tanzania);
33. 500th anniversary of the death of Stefan cel Mare (Stephen the Great) (Romania and Republic of Moldova);
34. 50th anniversary of the death of George Enescu (Romania);
35. 100th anniversary of the birth of Ladislav Novomesky (Slovakia);
36. 250th anniversary of the birth of Jurij Vega (Slovenia);
37. 2,700th anniversary of Kulob-city (Tajikistan);
- 38. 200th anniversary of the birth of King Mongkut, Rama IV (Thailand);**
- 39. 100th anniversary of the birth of Kulap Saipradit (Thailand);**
40. 100th anniversary of the birth of Sergiy Vsekhsviatsky (Ukraine);
41. 150th anniversary of the birth of Ivan Horbachevsky (Ukraine);

42. 100th anniversary of the birth of Serge Lifar (Ukraine);

43. 2,000th anniversary of the spread of Christianity in Georgia (Georgia).

Also decides

(a) that any contribution by the Organization to these celebrations will be financed under the Participation Programme, in accordance with the rules governing that programme;

(b) that the list of anniversaries with whose celebration UNESCO will be associated in 2004-2005 is hereby closed;

(c) that the circular letter in which the Director-General invites the National Commissions to inform him of the anniversaries of eminent personalities or historic events with which they would like to associate UNESCO should be sent no later than 15 September of the first year of the biennium, with a deadline for replies of 15 January of the following year, and that the procedure for consideration of the proposals concerning the celebration of anniversaries be modified accordingly, starting with the next biennium.

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ 225 / 2547

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงาน 100 ปี ศรีบูรพา [กุหลาบ สายประดิษฐ์]

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการเสนอชื่อ นายกุหลาบ สายประดิษฐ์ [ศรีบูรพา] ให้ยูเนสโกประกาศยกย่องและร่วมเฉลิมฉลองเนื่องในวันครบชวตกาล 100 ปี โดยยูเนสโกได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวในการประชุมสมัยสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ ๓๒ ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ระหว่างวันที่ 27 กันยายน - 17 ตุลาคม 2546 และได้มีมติเมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2546 ให้บรรจุรายการฉลองครบชวตกาล 100 ปี ของนายกุหลาบ สายประดิษฐ์ [ศรีบูรพา] ในวันที่ 31 มีนาคม 2548 เสนอโดยมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป และสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย อยู่ในรายการที่ยูเนสโกจะร่วมเฉลิมฉลองในปี 2548

เพื่อให้การเฉลิมฉลองดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 11 [6] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงาน 100 ปี ศรีบูรพา [กุหลาบ สายประดิษฐ์] โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบ

1.1 รองนายกรัฐมนตรี
(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)	ประธานกรรมการ
1.2 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	รองประธานกรรมการ
คนที่ 1
1.3 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม	รองประธานกรรมการ
คนที่ 2
1.4 ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
1.5 ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
1.6 ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
1.7 ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
1.8 ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ

1358 | กุหลาบ สายประดิษฐ์

1.9	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี	กรรมการ
1.10	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
1.11	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	กรรมการ
1.12	อธิบดีกรมสารนิเทศ	กรรมการ
1.13	อธิบดีกรมศิลปากร	กรรมการ
1.14	เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ	กรรมการ
1.15	เลขาธิการคณะกรรมการอุดมศึกษา	กรรมการ
1.16	เลขาธิการคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
1.17	อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการ
1.18	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
1.19	เลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ	กรรมการ
1.20	ประธานกองทุนศรีบูรพา	กรรมการ
1.21	เลขาธิการเครือข่ายเตือนตุลา	กรรมการ
1.22	ประธานมูลนิธิเด็ก	กรรมการ
1.23	ประธานมูลนิธิรพีพรเพื่อสวัสดิการนักเรียน	กรรมการ
1.24	ประธานมูลนิธิสุภาวดี เทวกุล	กรรมการ
1.25	ประธานมูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป	กรรมการ
1.26	ประธานสถาบันปริทัศน์ มนมองค์	กรรมการ
1.27	นายกสมาคมธรรมศาสตร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	กรรมการ
1.28	นายกสมาคมนักเรียนเก่าเทพศิรินทร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์	กรรมการ
1.29	นายกสมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	กรรมการ
1.30	นายกสมาคมหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์	กรรมการ
1.31	นางชนิด สายประดิษฐ์	กรรมการ
1.32	ศาสตราจารย์อตุต วิเชียรเจริญ	กรรมการ
1.33	นางชัมย์ภร แสงกระจ่าง	กรรมการ
1.34	นายชนิด ธรรมสุคติ	กรรมการ
1.35	นายธัญญา ชุนชฎาธาร	กรรมการ
1.36	นางวาณี สายประดิษฐ์	กรรมการ
1.37	นายศักดิ์ชัย บำรุงพงศ์	กรรมการ

1.38	นายสมบุญ วรพงษ์	กรรมการ
1.39	นายสัมผัสต์ พึ่งประดิษฐ์	กรรมการ
1.40	นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี	กรรมการ
1.41	นายสุธรรม แสงประทุม	กรรมการ
1.42	นายสุรพันธ์ สายประดิษฐ์	กรรมการ
1.43	นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์	กรรมการ
1.44	นายสุวัฒน์ วรดิลก	กรรมการ
1.45	นายกสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย	กรรมการ
1.46	นายประภัสสร เสวิกุล	กรรมการและเลขานุการ
1.47	ผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
1.48	ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
1.49	นายณรงค์ กิจทวีสิน สมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
1.50	นายสินธุ์สวัสดิ์ ยอดบางเตย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

2. อำนวยการหน้าที่

2.1 กำหนดนโยบายและแนวทางการจัดงานเฉลิมฉลอง 100 ปี ศรีบูรพา [กุหลาบ สายประดิษฐ์]

2.2 พิจารณาและให้ความเห็นชอบ แผนงาน โครงการและกิจกรรมการจัดงานเฉลิมฉลอง 100 ปี ศรีบูรพา [กุหลาบ สายประดิษฐ์] และให้คำปรึกษาเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

2.3 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานเพื่อดำเนินกิจการ 100 ปี ศรีบูรพา [กุหลาบ สายประดิษฐ์] ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.4 ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

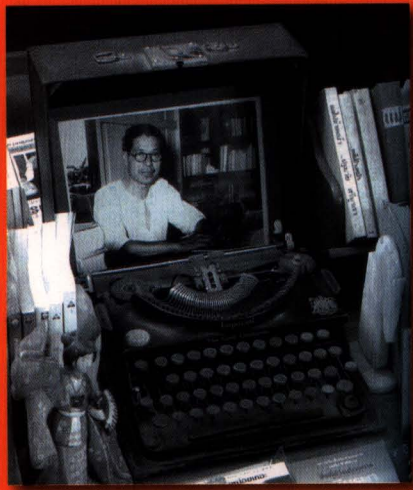
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2547

พันตำรวจโท
(ทักษิณ ชินวัตร)
นายกรัฐมนตรี

คณะกรรมการฝ่ายศิลปวัฒนธรรม [วรรณกรรม]

นายอาจิ้น จันทรัมย์	ที่ปรึกษา
นายอาจิ้นต์ ปัญจพรรค	ที่ปรึกษา
นายประกาศ วัชรภรณ์	ที่ปรึกษา
นายวิทย์กร เขียงกุล	ที่ปรึกษา
นายรุ่งวิทย์ สุวรรณอภิชน	ที่ปรึกษา
นายสุชาติ สวัสดิ์ศรี	ประธานอนุกรรมการ
ผู้แทนสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการ
ผู้แทนมูลนิธิสุภาวดี เทวกุล	อนุกรรมการ
ผู้แทนกองทุนศรีบูรพา	อนุกรรมการ
ผู้แทนมูลนิธิพิพรเพื่อสวัสดิการนักเขียน	อนุกรรมการ
ผู้แทนสำนักพิมพ์เพื่อนดี	อนุกรรมการ
ผู้แทนสำนักพิมพ์มูลนิธิเต็ก	อนุกรรมการ
นางขวัญดี อิตตวาอุมิชัย	อนุกรรมการ
นายสินธุ์สวัสดิ์ ยอดบางเตย	อนุกรรมการ
นายวชิระ บัณฑิต	อนุกรรมการ
นายสุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ	อนุกรรมการ
นายเวียงกิตติ์ รักกาญจน์	อนุกรรมการ
นางชมัยภร แสงกระจ่าง	อนุกรรมการและเลขานุการ
นายจักรกฤษณ์ สิริวิน	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ประวัติย่อ กุหลาบ สายประดิษฐ์ (ศรีบูรพา)

กุหลาบ สายประดิษฐ์

เกิดเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ.๒๔๔๔ เป็นชาวกรุงเทพฯ
พ.ศ.๒๔๖๘ จบมัธยม ๘ โรงเรียนมัธยมวัดเทพศิรินทร์

พ.ศ.๒๔๘๖ สอบได้ธรรมศาสตร์บัณฑิต

มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง

พ.ศ.๒๔๙๘ แต่งงานกับ ชนิด ปริญาญกุล
(นามปากกาว่า "จูเลียต") มีบุตรด้วยกัน ๒ คน

กุหลาบ สายประดิษฐ์ มีผลงานมาก

ทั้งในด้านการเมือง ศาสนา ปรัชญา สังคม

วิชาการ นวนิยาย เรื่องสั้น เรื่องแปลและบทกวี

หลายเรื่องได้รับการพิมพ์ซ้ำหลายครั้งจนถึงปัจจุบันนี้

และมีผู้แปลเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา

โดยใช้ชื่อจริงและนามปากกาว่า

"ศรีบูรพา" "อิสสรชน" "อุบาสก" ฯลฯ

อย่าซังเสรีภาพ ของหนังสือพิมพ์เลย

"...เสรีภาพของหนังสือพิมพ์
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับเสรีภาพของประชาชน
เมื่อเสรีภาพของหนังสือพิมพ์ถูกล่ามด้วยโซ่ตรวน
โดยข้ออ้างกฎหมายที่ไม่เป็นประชาธิปไตย
ประชาชนก็ขาดอาวุธอันสำคัญและจำเป็น
เพื่อป้องกันเสรีภาพของเขา
เสรีภาพของประชาชนในประการต่างๆ
ก็จะถูกล่ามด้วยโซ่ตรวนไปด้วย...
อย่าซังเสรีภาพของหนังสือพิมพ์เลย
เพราะถึงท่านจะซังมันเท่าใด
มันก็ต้องกลับมาวันยังค่ำ..."

"อิสสรชน"

บางตอนจากบทความเรื่อง
คุณแห่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์
(เขียนเมื่อต้นปี พ.ศ. 2500
ไม่ทราบแหล่งพิมพ์ครั้งแรก)